Digitized by Google

H.

6
36-c
4

BIBLIOTECA NAZIONALE
6
15 B
23
VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO.EMANUELE

R. P.

NICOLAI CAVSSINI

E SOCIETATE IESV

DE SYMBOLICA ÆGYPTIORVM SAPIENTIA.

HORI, PIERII, ET ALIO-
RVM HIEROGLIPHICA.

Digitized by Google

Digitized by Google

DE SYMBOLICA ÆGYPTIORVM SAPIENTIA,

IN QVA

SYMBOLA, ÆNIGMATA, EMBLEMATA, PARABOLÆ HISTORICÆ APOLOGI, HIEROGLYPHICA,

EX HORO APOLLINE, CLEMENTE ALEXAND. S. EPIPHANIO, SYMPOSIO *Poëta, cum Notis & Obſeruationibus;*

ITEMQVE

POLYHISTOR SYMBOLICVS

ET PARABOLARVM HIST. STROMATA Libris XII. complectens.

Authore,

R. P. NICOLAO CAVSSINO TRECENSI E SOC. IESV.

Accedunt in Appendice

IOAN. PIERII VALERIANI HIEROGLYPHICORUM Analyſis, per R. P. NIC. CAVSSINVM S. I.

Item

EX R. P. MAX. SANDÆI SOC. IESV SYMBOLIS Theologicis, & Vitæ, & Mortis ſelecta.

Quid præterea, vide pag. ſequenti.

COLONIÆ AGRIPPINÆ;
Apud IOANNEM KINCHIVM ſub Monocerote veteri
ANNO M. DC. LIV.

Permiſſu ſuperiorum & Priuilegio S. C. M. Generali.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

APPROBATIO.

STephanus Charletus Prouincialis Societatis Ieſu in Prouincia Franciæ, poteſtate ad id mihi facta ab admodum R. P. N. Præpoſito Generali Mutio Viteleſco, facultatem concedo, vt P. Nicolai Cauſſini è Societate Ieſu Sacerdotis, de Symbolica Ægyptiorum Sapientia libri, eruditorum ex eadem Societate noſtra virorum iudicio approbati, typis excudantur.

Datum Flexiæ XIX. Nouembris, 1616.

Stephanus Charletus.

CONTENTA HOC OPERE

DE SYMBOLICA ÆGYPTIORVM SAPIENTIA.

LIBRI INSTITVTVM.

Quod Symbolica Ægyptiorum ſapientia antiquiſſima.

Hieroglyphicæ Scientiæ ſemina ab Hæbræis.

Apud Ægyptios particulariter culta.

Quibus ſua conſecrarint.

Non ſolis Ægyptijs in vſu.

Quid differant SYMBOLVM, ÆNIGMA EMBLEMA, PARABOLA, APOLOGVS, HIEROGLYPHICA. *fol.* 1.

QVIS HORVS *auctor Hieroglyphicor. fol.* 5.

HORI APOLLINIS NILIACI. *Hieroglyphica, quæ ipſe quidem Ægyptio ſermone prodidit, Philippus vero lingua Græca donauit. lib.* 1. *pag.* 7.

De Sacrarum apud Ægyptios inſculptarum literarum interpretatione. lib. 2. *pag.* 35.

Ex

Ex Clementis Alexandrini *libro quinto ſtromatum Hieroglyphica p.* 60.
Ex Diodori *Bibliothecæ hiſtoriæ libro tertio pag.* 63.
Ex S. Epiphanii *Expoſitionibus Phyſiologicis. p.* 64.
Ad Hieroglyphica Hori Apollinis, *obſeruationes p.* 79.
Ad Clementis Alexand. *Hieroglyphica obſeruationes. f.* 128. *Ægnimata* 100. *Sympoſij Poetæ fol.* 139.

INDEX HIEROGLYPHICORVM HOri Apollinis & quæ in obſeruationibus R. P. Nic. Caussini reperies in fine.

SEQVITVR INDEX ALPHABETIcus Ænigmatum Sympoſij Poëtæ.

Acetum ex vino	81	Cucurbita	43	Lupus	33
Acus	55	Ebur	49	Luſcus	92
Anchora	99	Echo	96	Malleus	84
Annulus	3	Ericius	29	Malua	41
Aranea	17	Farina	52	Malum	82
Arundo	2	Fenum	50	Miles Podagricus.	91
Balneum	87	Flagellum	65	Mola	51
Beta	42	Flumen, & piſces	11	Monumentũ	98
Caliga	56	Formica	22	Mulier geminos pariens.	90
Calix	74	Fumus	7	Mus	25
Capillus	58	Funambulus	93	Muſca	23
Capra	35	Glacies.	10	Mirtha	48
Catena	5	Graphium	1	Nauis	13
Centaurus	39	Grus	26	Nebula	8
Cepa	44	Gurgulio	24	Nix	12
Clauis	4	Hamus	54	Papauer	40
Clauus calig.	57	Lagena	100	Pecunia	89
Coclea	18	Lapis	73	Pedicula	30
Conditum	80	Laterna	66	Perna	83
Cornicula	27	Lilium	46		

Digitized by Google

Phœnix 31
Pila 59
Piſtillus 85
Pluuia 9
Pons 61
Porcus 36
Pullus in ouo 14
Puteus 70
Rana 19
Ratio 69
Roſa 45
Rotæ 76
Sagitta 64
Scalæ 77
Scopæ 78
Serra 40
Silex 75
Somnu 97
Speculs 67
Speculum 68
Spongia 62
Talpa 21
Taurus 32
Tegula 6
Teſſera 88
Teſtudo 20
Tinea 10
Tintinnabulum 79
Tridens 63
Tubus 71
Tus 47
Tygris 38
Veſpertilio 28
Vitis 53
Vipera 15
Vmbra 95
Vter 72
Vulpes 24

POLYHISTORIS SYMBOLICI STROMATVM LIB. XII. ORdo & Numerus.

I. Mundus
II. Dii gentium
III. Hominis boni
IV. Hominis mala
V. Ritus gentium
VI. Aues
VII. Quadrupedes
VIII. Piſces
IX. Serpentes, & inſecta
X. Plantæ
XI. Lapilli
XII. Manufacta.

INDICEM POLYHISTORIS SYMBOlici hiſtoricum & moralem copioſum reperies in fine eiuſdem libri.

APPENDIX QVÆ HVIC OPERE ACCESSIT, CONTINET.

I. IOANNIS PIERII VALERIANI *Hieroglyphicorum Analyſis, per R. P.* NIC. CAVSSINVM *è Soc. Ieſu ſelecta.*
II. *Ex* R. P. MAXIMILIANI SANDÆI, *Soc. Ieſu Theologia ſymbolica & ſymbolis vitæ humanæ & mortis.*
III. *Ex libro* DIONISII AREOPAG. *de cœleſti Hierarch.*
IV. *Ex* S. EVCHERII *Epiſcopi Lugdunenſis formalis ſpiritualis Intelligentiæ.*

Digitized by Google

AVTHORIS DEDICATIO

Clariſſ. atque integerrimo viro

NICOLAO.

RASSENTIO, NEVSTRIÆ
RATIONALIVM PRÆSIDI.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

MVNVS amicitiæ noſtræ iampridem debitum (Præſes clariſſime) reddo cumulatiore menſura, quàm aut ego deſtinaram, aut tu videbaris expectare; Nam præter Hori Niliaci Hieroglyphica notis obſeruationibuſque noſtris illuſtrata, *Polyhiſtorem Symbolicum* addidi ex varia hiſtoriarum ſententiarumq́ue opulentia concinnatum. Memini quo olim ſtudio hæc à me deſiderares, vt quæ mihi rudibus inchoata commentarijs excidiſſent, à te præcerpi, & per amanuenſes exſcribi cernerem; non quod ingenij mei labores tam impenſam curam promererentur, de quibus ego ſemper malui conſcientiæ meæ, quam nimis blandæ amicorũ exiſtimationi credere: ſed condonandum fuit hoc amori tuo, qui in iſtis etiam rebus honeſtam putat quamdam propè dixerim cæcitatem. Quamobrem feci, quod res ipſa ſuadebat, vt quos antea præcoces fructus auebas minutatim colligere, eos tibi pleniores, & ſua maturitate conditos iucundiùs offerrem: cui enim hæc æquiùs debebantur? Mitto fami-

liæ

liæ tuæ nobilitatem, cuius profecto tantus eſt ſplendor, vt cum Patrem tuum magni nominis virum, cùm auos, & proauos, qui in Neuſtria ius cum ſumma dignitate dixerunt, cùm Te ipſum cogito, videatur mihi Iuſtitia veſtram domum quaſi ſuorum ſacrorum aram delegiſſe. Te certè eo magis ſemper colui, quod iſtis ornamentis adiunxiſti caſtiſſimum religionis amorem, fidem, conſtantiam, humanitatem, & quæ hoc ſæculo rariſſima eſt, aurei generis particulam, ſimplicem quandam, ſine fuco, & lenocinijs probitatem. Quibus tu imprimis virtutibus, tum multis inſuper promeritis, cùm noſtram ſocietatem, meque priuatim deuinxeris; volui vt hoc meæ erga te obſeruantiæ publicum extaret monumentum, quo ſi non amori tuo planè reſponderem, viderer tamen non ingratus, ſed oppreſſus beneficijs.

EX HENRICI MAGNI *Collegio.*

Flexiæ Idibus Martij

Tuus in Chriſto
NICOLAVS CAVSSINVS.

A.

DE SYMBOLICA ÆGYPTIORVM SAPIENTIA.

R. P. NIC. CAVSSINI E SOC. IESV,

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

LIBRI INSTITVTVM.

CVM Libros de triplici eloquentia, & apparatum quendam ex florentiſſima exemplorum copia ad oratoriam facultatem inſtruerem adieci quoque animum ad ſymbolicã veterũ ſapientiam, cuius veluti gemmis illuminata fulgere gratius epictidica ſolet eloquentia.

Placuit autem conſultò vitare tritam ſimilitudinum copiam & eas conſectari, quas antiqui ſacras nominarunt, vt quæ à plebeio vſu remota ex ſanctioris cuiuſdam diſciplinæ adytis eſſent deprompta.

Quo in genere primum locum obtinent Ægyptiorum Hieroglyphica, ſeu mauis ſacras Sculpturas & imagines appellare, quas etſi Pierius aliique complures attrectarint, dulcius tamen viſum eſt & grauius, ex Hori Ægyptij libello, quem cernebam ab ipſo Pierio in multis parum fideliter expreſſum, à nonnullis etiam interpretibus fœdè corruptum, tanquam ex fonte repetere.

Nam cum in editionem Romanã, quæ ex Merceri, & aliorum interpretatione coaluit, incidiſſem, (non ſum qui alienis inſultem laboribus) ſed miratus ſum quo pacto Mercerus ipſe Turturem auem *nobis* pro paſtinaca piſce, *&* Turturem quidem cum mammis & dentibus, tum Salamandras bicipites, *non tolerandis ſanè erroribus exhiberet, itaque has & ſimiles maculas ex Hori verſione diſpunxi, notis illuſtraui, obſeruationibus ad locos præſertim difficiliores locupletaui.*

Poſtremò addere viſum eſt, quæ Clemens Alexandrinus & S. Epiphanius in hoc argumenti genere ſunt commentati.

Alio deinde opere D. Epiphanij *veſtigijs inſiſtens* Polyhiſtorem Symbolicũ *in* XII *libros diuiſum edidi, qui variorum ſymbolorum & parabolarum hiſtoricarum ſtromata ex omni hiſtoria magna eruditionis copia & ſuauitate complectitur. Hæc de libri inſtituto.*

QVOD SYMBOLICA HIEROGLYPHICORVM SCIentia antiquiſſima ſit, & ea Moyſes apud Ægyptios imbutus fuerit, primi quoque Græcorum Philoſophi exculti.

N*Vlla vnquam ætas extitit tantis ignorantiæ tenebris implicata, quæ non aliquis ſapientiæ radius velut per nubes emiſſus, ſaltem refracto ſubluſtriq́; lumine vibraret.* Eſt

Eſt enim blanda & conciliatrix, & quaſi ſui læua ſcientiæ illecebra, quæ non patitur hominem tanquam ſaginati corporis inutilem belluam perpetuò ad paſtum curaſq́; nugatorias abijci, ſed quandam honeſtatis facem infixit pectori, quæ ſi fuerit excitata crebrius, illos, quos in animis hominum cernimus ſciendi igniculos non obſcurè ventilabit.

Inde omnes artes ſcientiæq́; floruerunt, quibus animus contra ſarcinam corporis, & iſtam ſalebroſam rerum exilitatem fortiter eluctatus, effecit, vt lux ingenij in præclariſſimis ſtudijs adoleſceret, tandemq́; ad formam ſcientiæ magis cumulatam non mollibus quidem cliuis, ſed varijs difficultatum anfractibus contenderet.

Primi hominum poſt Hebræos Ægyptij hoc ſciendi deſiderium videntur præter cæteros impenſius excoluiſſe, & per varias diſciplinas peruagati ſe exquiſitis ingenij inuentis nobilitaſſe.

Magni autem ſemper nominis apud eos fuit Hieroglyphicorum ſcientia, inter arcanas numerata diſciplinas, & paucis ijſq́; nobilibus ſacerdotum ingenijs celebrata, qua & imbutum Moyſem accepimus. Act. 7. 22.
Nam cum illum Eruditum omni ſapientia Ægyptiorum, *ſacræ dicant literæ, Philo in libro de vita Moyſis, rem plenius explicans ait, Moyſem numeros & Geometriam, vniuerſamq́; Muſicam, tum practicam, tum contemplatiuam accepiſſe ab Ægyptijs doctoribus, & inſuper occultam philoſophiam deſcriptam literis, vt vocant hieroglyphicis, hoc eſt notis animalium, quæ ipſi venerantur pro numinibus.* καὶ προσέτι τὴν διὰ συμβόλων φιλοσοφίαν ἣν ἐν τοῖς λεγομένοις γράμμασιν ἐπιδείκνυνται, καὶ διὰ τῆς ζώων ἀποδοχῆς ἃ καὶ θεῶν τιμαῖς γεραίρουσι. Philo de vita Moyſis.

Ex quo apparet quam vetus ſit illa ſapientia, quæ & Moyſem diſcipulum habuerit. Plato in Philebo literarum Ægyptiorum inuentionem tribuit Theuto ſiue

to ſiue Taauto, quem huius gentis primum doctorem facit Philobiblus, qui Sachoniatonis authoris antiquiſſimi hiſtoriam accuratiſſima (vt ait Euſebius) cura Græcè vertit: Græcos autem poſtea his Ægyptiorum excultos diſciplinis nemo negat, & id ingenuè fatetur ille Academicorum princeps in Epinomide, nec diſſimulat Orpheus in Argonauticis, vbi narrat ſe Ægyptum luſtraſſe his verbis.

Ἠλθόσον Αἰγύπτιον ἱερὸν λαχον ἐξελόχευσα.
Μέμφιν ἐς ἠγαθέην πελάσας, ἱεράς τε πολῆας.

Refert quoq; Proclus, Solonem aqud Ægyptios in Sai audiſſe ſacerdotem nomine Pattanit, *in Heliopoli eum qui dicebatur* Oclapi, *in Sebemyto* Ethymon, *à quibus non dubium eſt quin hanc ſymbolicam ſapientiam acceperit, cuius veſtigia in ſuis ſententijs reliquit Pythagoras cum* Ænopheum *Heliopolitam præceptorem habuiſſet, miratus quam ab eo acceperat hieroglyphicorum ſolertiam in ſuis quoque ſymbolis apud Græcos propagauit.*

HIEROGLYPHICAE SCIENTIAE PRIMA SEMINA AB HEbræis mentibus profecta.

Alexander auctor Iudaicæ hiſtoriæ citatur ab Euſebio, & Eupolemus auctor libri de Iudæ Regibus à Clemente Alexandr. Stron. lib. 1.

NEque tamen crediderim primos omnino huius ſapientiæ auctores Ægyptios fuiſſe: Nam ſi quod ait Alexander hiſtoricus in eo volumine, quod de Iudaica hiſtoria conſcripſit, Abraham in Heliopoli cum ſacerdotibus Ægyptijs vixit, à quo illi Aſtrologiam didicerunt, quam ſe ab Henoch longa annorum ſucceſſione propagatam accepiſſe profitebatur: Credibile eſt cæterarum quoque ſcientiarium ſemina per Abrahamum ſparſa, nec ſymbolorum, aut ænigmatum velis, quibus omni antiquorum adumbrata fuit ſapientia, caruiſſe.

Accedit

Accedit quod Deus hunc mundum ex tot re-
m varietate coagmentatum, quaſi ſcenam po-
iſſimis imaginibus diſtinctam primorum ſta-
n hominum oculis obiecerit, vt per ea quæ cer-
rent ſimulachra, velut per nubeculam intermi-
intes diuinitatis radios intuerentur. Nec imme-
tò Epictetus dixit ineſſe hominum animis, τὰ
τοῦ σύμβολα, quæ ipſe nobis per tot obiectas ſui
pecies inurit. Quamobrem facile crediderim A-
amo, Enocho, Noëmo, & cæteris illis primæ æ-
atis hominibus, quot res creatas in hoc orbe ter-
arum cernerent, tot viſas fuiſſe literas magno
diuinitatis fulgore illuminatas; quibus illud æ-
ternæ mentis numen ſuum nomen mortalibus
conſignaret.

Facit vt hoc credam, poſterorum, qui eodem ſpiritu afflati ſcripſerunt, ſolers & excogitata ratio, qui tam ſæpè religionis noſtræ myſteria ſymbolis figuriſque adumbrarunt, vt nihil ſit in ſacro inſtrumento frequentius. Et tanti quidem figuratum ſermonem Hebræi veteres fecêre, vt quicquid eſſet acutè dictum, quicquid aculeos haberet, & gratiam ingenij, hoc משל Maſchal appellarent, quod nomen propriè ad parabolas ſimilitudineſque pertinet.

SYMBOLICA SAPIENTIA APVD ÆGYPTIOS PECVLIARI ratione culta.

Duplex Ægyptiorum ſcientia.

VErum Ægyptij, vt hanc de ſymbolis ſcientiam præ cæteris magno in pretio ſemper habuerunt, multiſque figurarum monumentis celebrarunt, non fruſtra dicuntur reli-

quis

APPROBATIO.

STephanus Charletus Prouincialis Societatis Ieſu in Prouincia Franciæ, poteſtate ad id mihi facta ab admodum R. P. N. Præpoſito Generali Mutio Viteleſco, facultatem concedo, vt P. Nicolai Cauſſini è Societate Ieſu Sacerdotis, de Symbolica Ægyptiorum Sapientia libri, eruditorum ex eadem Societate noſtra virorum iudicio approbati, typis excudantur.

Datum Flexiæ XIX. Nouembris, 1616.

Stephanus Charletus.

CONTENTA HOC OPERE

DE SYMBOLICA ÆGYPTIORVM SAPIENTIA.

LIBRI INSTITVTVM.
Quod Symbolica Ægyptiorum ſapientia antiquiſſima.
Hieroglyphicæ Scientiæ ſemina ab Hæbræis.
Apud Ægyptios particulariter culta.
Quibus ſua conſecrarint.
Non ſolis Ægyptijs in vſu.
Quid differant SYMBOLVM, ÆNIGMA EMBLEMA, PARABOLA, APOLOGVS, HIEROGLYPHICA. *fol.* 1.
QVIS HORVS *auctor Hieroglyphicor. fol.* 5.
HORI APOLLINIS NILIACI. *Hieroglyphica, quæ ipſe quidem Ægyptio ſermone produlit, Philippus vero lingua Græca donauit. lib.* 1. *pag.* 7.
De Sacrarum apud Ægyptios inſculptarum literarum interpretatione. lib. 2. *pag.* 35.

Ex

INDEX.

Ex Clementis Alexandrini *libro quinto ſtromatum Hieroglyphica p.* 60.
Ex Diodori *Bibliothecæ hiſtoriæ libro tertio pag.* 63.
Ex S. Epiphanii *Expoſitionibus Phyſiologicis. p.* 64.
Ad Hieroglyphica Hori Apollinis, *obſeruationes p.* 79.
Ad Clementis Alexand. *Hieroglyphica obſeruationes. f.* 128. *Ægnimata* 100. *Sympoſij Poëtæ fol.* 139.

INDEX HIEROGLYPHICORVM HORI *Apollinis & quæ in obſeruationibus* R. P. Nic. Cavssini *reperies in fine.*

SEQVITVR INDEX ALPHABETIcus Ænigmatum Sympoſij Poëtæ.

Acetum ex vino	81
Acus	55
Anchora	99
Annulus	3
Aranea	17
Arundo	2
Balneum	87
Beta	42
Caliga	56
Calix	74
Capillus	58
Capra	35
Catena	5
Centaurus	39
Cepa	44
Clauis	4
Clauus calig.	57
Coclea	18
Conditum	80
Cornicula	27
Cucurbita	43
Ebur	49
Echo	96
Ericius	29
Farina	52
Fenum	50
Flagellum	65
Flumen, & piſces	11
Formica	22
Fumus	7
Funambulus	93
Glacies.	10
Graphium	1
Grus	26
Gurgulio	24
Hamus	54
Lagena	100
Lapis	73
Lacerna	66
Lilium	46
Lupus	33
Luſcus	92
Malleus	84
Malua	41
Malum	82
Miles Podagricus.	91
Mola	51
Monumentũ	98
Mulier geminos pariens.	90
Mus	25
Muſca	23
Mirrha	48
Nauis	13
Nebula	8
Nix	12
Papauer	40
Pecunia	89
Pedicula	30
Perna	83

Phœnix	31	Scalæ	77	Tinea	10
Pila	59	Scopæ	78	Tintinnabulum	79
Piſtillus	85	Serra	40		
Pluuia	9	Silex	75	Tridens	63
Pons	61	Somnu	97	Tubus	71
Porcus	36	Specul s	67	Tus	47
Pullus in ouo	14	Speculum	68	Tygris	38
Puteus	70	Spongia	62	Veſpertilio	28
Rana	19	Talpa	21	Vitis	53
Ratio	69	Taurus	32	Vipera	15
Roſa	45	Tegula	6	Vmbra	95
Rotæ	76	Teſſera	88	Vter	72
Sagitta	64	Teſtudo	20	Volpes	24

POLYHISTORIS SYMBOLICI STROMATVM LIB. XII. Ordo & Numerus.

I. Mundus
II. Dii gentium
III. Hominis boni
IV. Hominis mala
V. Ritus gentium
VI. Aues
VII. Quadrupedes
VIII. Piſces
IX. Serpentes, & inſecta
X. Plantæ
XI. Lapilli
XII. Manufacta.

INDICEM POLYHISTORIS SYMBOLICI hiſtoricum & moralem copioſum reperies in fine eiuſdem libri.

APPENDIX QVÆ HVIC OPERE ACCESSIT, CONTINET.

I. IOANNIS PIERII VALERIANI *Hieroglyphicorum Analyſis, per R. P.* NIC. CAVSSINVM *è Soc. Ieſu ſelecta.*
II. *Ex* R. P. MAXIMILIANI SANDÆI, *Soc. Ieſu Theologia ſymbolica & ſymbolis vitæ humanæ & mortis.*
III. *Ex libro* DIONISII AREOPAG. *de cœleſti Hierarch.*
IV. *Ex S.* EVCHERII *Epiſcopi Lugdunenſis formalis ſpiritualis Intelligentiæ.*

AVTHORIS DEDICATIO

Clariſſ. atque integerrimo viro

NICOLAO.

RASSENTIO, NEVSTRIÆ RATIONALIVM PRÆSIDI.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

MVNVS amicitiæ noſtræ iampridem debitum (Præſes clariſſime) reddo cumulatiore menſura, quàm aut ego deſtinaram, aut tu videbaris expectare; Nam præter Hori Niliaci Hieroglyphica notis obſeruationibuſque noſtris illuſtrata, *Polyhiſtorem Symbolicum* addidi ex varia hiſtoriarum ſententiarumque opulentia concinnatum. Memini quo olim ſtudio hæc à me deſiderares, vt quæ mihi rudibus inchoata commentarijs excidiſſent, à te præcerpi, & per amanuenſes exſcribi cernerem; non quod ingenij mei labores tam impenſam curam promererentur, de quibus ego ſemper malui conſcientiæ meæ, quam nimis blandæ amicorũ exiſtimationi credere: ſed condonandum fuit hoc amori tuo, qui in iſtis etiam rebus honeſtam putat quamdam propè dixerim cæcitatem. Quamobrem feci, quod res ipſa ſuadebat, vt quos antea præcoces fructus auebas minutatim colligere, eos tibi pleniores, & ſua maturitate conditos iucundiùs offerrem: cui enim hæc æquiùs debebantur? Mitto famili-

liæ

liæ tuæ nobilitatem, cuius profecto tantus eſt ſplendor, vt cum Patrem tuum magni nominis virum, cùm auos, & proauos, qui in Neuſtria ius cum ſumma dignitate dixerunt, cùm Te ipſum cogito, videatur mihi Iuſtitia veſtram domum quaſi ſuorum ſacrorum aram delegiſſe. Te certè eo magis ſemper colui, quod iſtis ornamentis adiunxiſti caſtiſſimum religionis amorem, fidem, conſtantiam, humanitatem, & quæ hoc ſæculo rariſſima eſt, aurei generis particulam, ſimplicem quandam, ſine fuco, & lenocinijs probitatem. Quibus tu imprimis virtutibus, tum multis inſuper promeritis, cùm noſtram ſocietatem, meque priuatim deuinxeris; volui vt hoc meæ erga te obſeruantiæ publicum extaret monumentum, quo ſi non amori tuo planè reſponderem, viderer tamen non ingratus, ſed oppreſſus beneficijs.

Ex HENRICI MAGNI *Collegio.*

Flexiæ Idibus Martij

Tuus in Chriſto
NICOLAVS CAVSSINVS.

DE SYMBOLICA ÆGYPTIORVM SAPIENTIA.

R. P. NIC. CAVSSINI E SOC. IESV,

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

LIBRI INSTITVTVM.

CVM Libros de triplici eloquentia, & apparatum quendam ex florentiſſima exemplorum copia ad oratoriam facultatem inſtruerem adieci quoque animum ad ſymbolicā veterū ſapientiam, cuius veluti gemmis illuminata fulgere gratius epictidica ſolet eloquentia.

Placuit autem conſultò vitare tritam ſimilitudinum copiam & eas conſectari, quas antiqui ſacras nominarunt, vt quæ à plebeio vſu remota ex ſanctioris cuiuſdam diſciplinæ adytis eſſent depromptæ.

Quo in genere primum locum obtinent Ægyptiorum Hieroglyphica, ſeu mauis ſacras Sculpturas & imagines appellare, quas etſi Pierius aliÿque complures attrectarint, dulcius tamen viſum eſt & grauius, ex Hori Ægyptÿ libello, quem cernebam ab ipſo Pierio in multis parum fideliter expreſſum, à nonnullis etiam interpretibus fœdè corruptum, tanquam ex fonte repetere.

Nam cum in editionem Romanã, quæ ex Merceri, & aliorum interpretatione coaluit, incidiſſem, (non ſum qui alienis inſultem laboribus) ſed miratus ſum quo pacto Mercerus ipſe, Turturem auem *nobis* pro paſtinaca piſce, *&* Turturem quidem cum mammis & dentibus, tum Salamandras bicipites, *non tolerandis ſanè erroribus exhiberet, itaque has & ſimiles maculas ex Hori verſione diſpunxi, notis illuſtraui, obſeruationibus ad locos præſertim difficiliores locupletaui.*

Poſtremò addere viſum eſt, quæ Clemens Alexandrinus & S. Epiphanius in hoc argumenti genere ſunt commentati.

Alio deinde opere D. Epiphanij *veſtigijs inſiſtens* Polyhiſtorem Symbolicũ *in XII. libros diuiſum edidi, qui variorum ſymbolorum & parabolarum hiſtoricarum ſtromata ex omni hiſtoria magna eruditionis copia & ſuauitate complectitur. Hæc de libri inſtituto.*

QVOD SYMBOLICA HIEROGLYPHICORVM SCIentia antiquiſſima ſit, & ea Moyſes apud Ægyptios imbutus fuerit, primi quoque Græcorum Philoſophi exculti.

N*Vlla vnquam ætas extitit tantis ignorantiæ tenebris implicata, quæ non aliquis ſapientiæ radius velut per nubes emiſſus, ſaltem refracto ſubluſtriq; lumine vibraret.* Eſt

Eſt enim blanda & conciliatrix, & quaſi ſui læua ſcientiæ illecebra, quæ non patitur hominem tanquam ſaginati corporis inutilem belluam perpetuò ad paſtum curaſq; nugaterias abijci, ſed quandam honeſtatis facem infixit pectori, quæ ſi fuerit excitata crebrius, illos, quos in animis hominum cernimus ſciendi igniculos non obſcurè ventilabit.

Inde omnes artes ſcientiæq; floruerunt, quibus animus contra ſarcinam corporis, & iſtam ſalebroſam rerum exilitatem fortiter eluctatus, effecit, vt lux ingenij in præclariſſimis ſtudijs adoleſceret, tandemq; ad formam ſcientiæ magis cumulatam non mollibus quidem cliuis, ſed varijs difficultatum anfractibus contenderet.

Primi hominum poſt Hebræos Ægyptij hoc ſciendi deſiderium videntur præter cæteros impenſius excoluiſſe, & per varias diſciplinas peruagati ſe exquiſitis ingenij inuentis nobilitaſſe.

Magni autem ſemper nominis apud eos fuit Hieroglyphicorum ſcientia, inter arcanas numerata diſciplinas, & paucis ijſq; nobilibus ſacerdotum ingenijs celebrata, qua & imbutum Moyſem accepimus. *Act. 7. 22.* *Nam cum illum* Eruditum omni ſapientia Ægyptiorum, *ſacræ dicant literæ, Philo in libro de vita Moyſis, rem plenius explicans ait, Moyſem numeros & Geometriam, vniuerſamq; Muſicam, tum practicam, tum contemplatiuam accepiſſe ab Ægyptijs doctoribus, & inſuper occultam philoſophiam deſcriptam literis, vt vocant hieroglyphicis, hoc eſt notis animalium, quæ ipſi venerantur pro numinibus.* καὶ προσέτι τὴν διὰ συμβόλων φιλοσοφίαν ἣν ἐν τοῖς λεγομένοις γράμμασιν ἐπιδείκνυνται, καὶ διὰ τῆς ζώων ἀποδοχῆς ἃ καὶ θεῶν τιμαῖς γεραίρουσι. *Philo de vita Moyſis.*

Ex quo apparet quam vetus ſit illa ſapientia, quæ & Moyſem diſcipulum habuerit. Plato in Philebo literarum Ægyptiorum inuentionem tribuit Theuto ſiue

to ſiue Taauto, quem huius gentis primum doctorem facit Philobiblius, qui Sachoniatonis authoris antiquiſſimi hiſtoriam accuratiſſima (vt ait Euſebius) cura Græcè vertit: Græcos autem poſtea his Ægyptiorum excultos diſciplinis nemo negat, & id ingenuè fatetur ille Academicorum princeps in Epinomide, nec diſſimulat Orpheus in Argonauticis, vbi narrat ſe Ægyptum luſtraſſe his verbis.

Ηλθόσον Αἰγύπτιον ἱερὸν λαχον ἐξελόχευσα.
Μέμφιν ἐς ἠγαθέην πελάσας, ἱεράς τε πολῆας.

Refert quoq; Proclus, Solonem aqud Ægyptios in Sai audiſſe ſacerdotem nomine Pattanit, *in Heliopoli eum qui dicebatur* Oclapi, *in Sebemyto* Ethymon, *à quibus non dubium eſt quin hanc ſymbolicam ſapientiam acceperit, cuius veſtigia in ſuis ſententijs reliquit Pythagoras cum* Ænopheum *Heliopolitam præceptorem habuiſſet, miratus quam ab eo acceperat hieroglyphicorum ſolertiam in ſuis quoque ſymbolis apud Græcos propagauit.*

HIEROGLYPHICAE SCIENTIAE PRIMA SEMINA AB HEbræis mentibus profecta.

Alexander auctor Iudaicæ hiſtoriæ citatur ab Euſebio, & Eupolemus auctor libri de Iudæ Regibus à Clemente Alexandr. Strom. lib. 1.

NEque tamen crediderim primos omnino huius ſapientiæ auctores Ægyptios fuiſſe: Nam ſi quod ait Alexander hiſtoricus in eo volumine, quod de Iudaica hiſtoria conſcripſit, Abraham in Heliopoli cum ſacerdotibus Ægyptijs vixit, à quo illi Aſtrologiam didicerunt, quam ſe ab Henoch longa annorum ſucceſſione propagatam accepiſſe profitebatur: Credibile eſt cæterarum quoque ſcientiarium ſemina per Abrahamum ſparſa, nec ſymbolorum, aut ænigmatum velis, quibus omni antiquorum adumbrata fuit ſapientia, caruiſſe.

Accedit

Accedit quod Deus hunc mundum ex tot rerum varietate coagmentatum; quaſi ſcenam politiſſimis imaginibus diſtinctam primorum ſtatim hominum oculis obiecerit, vt per ea quæ cernerent ſimulachra, velut per nubeculam intermicantes diuinitatis radios intuerentur. Nec immeritò Epictetus dixit ineſſe hominum animis, τὰ θεοῦ σύμβολα, quæ ipſe nobis per tot obiectas ſui ſpecies inurit Quamobrem facile crediderim Adamo, Enocho, Noëmo, & cæteris illis primæ ætatis hominibus, quot res creatas in hoc orbe terrarum cernerent, tot viſas fuiſſe literas magno diuinitatis fulgore illuminatas; quibus illud æternæ mentis numen ſuum nomen mortalibus conſignaret.

Facit vt hoc credam, poſterorum, qui eodem ſpiritu afflati ſcripſerunt, ſolers & excogitata ratio, qui tam ſæpè religionis noſtræ myſteria ſymbolis figuriſque adumbrarunt, vt nihil ſit in ſacro inſtrumento frequentius. Et tanti quidem figuratum ſermonem Hebræi veteres fecêre, vt quicquid eſſet acutè dictum, quicquid aculeos haberet, & gratiam ingenij, hoc משל Maſchal appellarent, quod nomen propriè ad parabolas ſimilitudineſque pertinet.

SYMBOLICA SAPIENTIA APVD ÆGYPTIOS PECVLIARI ratione culta.

Verum Ægyptij, vt hanc de ſymbolis ſcientiam præ cæteris magno in pretio ſemper habuerunt, multiſque figurarum monumentis celebrarunt, non fruſtra dicuntur reli- *Duplex Ægyptiorum ſcientia.*

quis

quis hominibus eiuſdem auctores fuiſſe. Et certè licet ex Philone & Clemente Alexandrino colligere, duplicem fuiſſe ſcientiam Ægyptiorum, vnam quidem popularem apertam, & expoſitam omnibus; puta Geometriam, Aſtrologiam, Arithmeticam, Muſicam; Alteram vero arcanam & ſacram, dictam Hieroglyphicam, quæ per ſymbola quædam atque ænigmata, grauiſſima quæque Theologiæ, Phyſiologiæ, & Polyticæ facultatis myſteria & dogmata denotarent.

Philo de vita Moyſis Clemens ſtrom. li. 1.

Et hæc quidem erat penes omnium doctiſſimos ſacerdotes ex quo ἱερατικὰ γράμματα hanc de ſymbolis ſcientiam Origenes Appellat in caput ſecundum epiſtolæ ad Romanos. Quin addebant cœleſtem quandam virtutem præeſſe Hieroglyphicorum ſapientiæ, quæ eius candidatos illuſtraret, & in tot rerum ambagibus diſcuſſa tenebrarum caligine ad intelligentiam ſubtilium rerum promoueret.

Virtus præſes Hieroglyphicorum ſtatuebatur ab Ægyptijs

Origen. homil. 1. ſuper Numeros.

QVIBVS MONVMENTIS ÆGYPTII SVA HIEROglyphica conſecrarint.

AT verò, ne vnquam huius ſcientiæ memoria excideret, auebant in operoſis obeliſcorũ pyramidumque molibus; tum in apparatiſſimis templorum valuis conſecrare ſymbolorum ſuorum monumenta; quod S. Cyrillus Alexandrinus aduerſus Iulianum diſputans de Moyſis figuris, clariſſimè oſtendit. Innuit quippe fuiſſe apud Ægyptios quoſdam ænigmatum magna induſtria & grauitate præditos, quos illi nominare ſolent Hieroglyphos, qui templis & obeliſcis notas inſculpebant, non vulgaribus vtentes li-teris,

Cyrill. aduerſ. Iuliã. lib. 9.

teris, ſed alijs figuris rerum naturas effingentes, prudentiorum augebant ſcientiam (addit autem aliquot exempla) Si vellent, inquit, ſignificare Deum, hoc eſt ſummam, & quæ ſuper omnia eſt naturam, pingebant oculum: cui ſceptrum ſubſtituebant, vt per hoc intelligatur, quod omnia videat, & ſit ei regia dignitas. Nam ſceptrum ferè regis intelligitur ſymbolum, quamuis etiam per ſtantem baculum, quod nullo modo diuina natura labefactari poſſit, ſed quaſi ſemper ſtare, & quodammodo ſuſtinere, & fundare omnia, diſcatur. Dicuntur autem aſpidem fingere in figuram cœli, eò quod in circulum feratur: & ſerpentem in figuram temporis, eò quod longus ſit, & multis voluminibus flexuoſus leniſſimè repit. Inſuper & furorem & iram per ænigma declarantes, inſculpebant craticulam, cui ſubijcitur ignis & cor ſuperponitur: hæc ille de ſculptura Hieroglyphicorum.

Anaſtaſius quoque Synaita Patriarcha Antiochenus, de pyramidibus huiuſmodi figuris apud Ægyptios cælatis meminit, cùm ait Ægyptios ſacra ratione draconem qui vorat caudam, inſculpere in pyramidibus, æternam & indiuiduam circumactionem diuinarum rerum ſignificantes. Quo pacto autem, & quam variè ſæpè aſperſa eſſent in iſtis monumentis Hieroglyphica ex germana figura, quam in fronte libri propoſui, potes agnoſcere. Huc ſpectant illa Lucani.

Anaſtaſius Synata Anagogicarũ contemplat. in Hexaemeron l. 1. ſub finem.

Nondum flumineos Memphis contexere libros,
Nouerat, in ſaxis tantum volucreſque, feræque,
Sculptaq; ſeruabant magicas animalia linguas.

QVOD

QVOD NON SOLI ÆGYPTII HAC SCRIBENDI FORMVLA per Hieroglyphicas literas fuerint vſi.

PRIMVM igitur celebrata frequentiùs apud *Ægyptios Hieroglyphicorum ratio, latè dein-de in alias gentes manauit. Neque enim hanc ſcribendi normam ſeptemtrionalibus populis fuiſſe ignotam diſcimus ex Olao magno.* Nonnulli (*inquit*) pro priuatis computis inſtar Ægyptiorum, varijs animalium figuris pro literis vtebantur.

Olaus lib.1. cap.21.

Sed & Scythas hac ænigmatum ſolertia delectatos ex eorum Rege Idanthura licet conijcere, qui vt author Pherecydes Syrius apud Clementem Alexandrinum, Dario bellum minanti pro literis miſit murem, ranam, auem, iaculum, aratrum, cuius nos ſymboli interpretationem infra ſubiecimus.

Diodor. Biblioth. hiſt. l.3.c.2.

Diodorus quoque teſtatur Æthiopum litteras varijs animantibus, extremitatibusque hominum, ſed præcipuè inſtrumentis fabrilibus perſimiles fuiſſe. Συμβέβηκε τοίνυν τοὺς μὲν τύπους ὑπάρχειν αὐτῶν ὁμοίους ζώοις παντοδαποῖς, καὶ ἀκρωτηρίοις ἀνθρώπων ἔτι δὲ ὀργάνοις καὶ μάλιστα τεκτονικοῖς. *Græci quidem ſapientes, etſi minimè dicuntur iſtas figuras celebraſſe, plurimi tamen ænigmatum ſolertia ſunt delectati, quod apparet ex dictis ſapientum figuratis, & Pythagoræ ſymbolis, quæ explicat Cyrillus libro nono aduerſus Iulianum.*

QVID

BIBLIOT. CENTRAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

QVID DIFFERANT SYMBOLVM, ÆNIGMA, EMBLEMA, PARABOla, Apologus, Hieroglyphicum.

CElebrantur in iſta imaginum ſcientia Symbolũ, Ænigma, Emblema, Apologus. Parabola, Hieroglyphicum, quæ inter ſe affinia ſunt, differunt tamen nonnihil.

Symbolum latiſſimè patet cum ſit nota & ſignum rei animo conceptæ; Itaque teſſeræ hoſpitales, militares, theatrales vocantur ſymbola; collatio quoq; conuiuarum nomine συμβόλον cenſeri ſolet, ſiue annulus eſſet, aut nummus, ſiue cibus. Itaq; malè Caſaubonus in Athenæum libro tertio capite trigeſimo primo reprehendit Dalecampium, quod nullum diſcrimen inter συμβολὴν σύμβλον, cum agitur de conuiuij ſymbolo, ſtatuerit. Is autem nodum in ſcirpo quærens ita diſtinguit. Σύμβολὺ (inquit) *eſt collatio eraniſtæ ad conuiuium: Quique enim, quod ad manum erat, conferebant. Eæ partes dictæ συμβολαὶ, & conuiuium huiuſmodi ἔρανος vel δεῖπνον ἀπὸ συμβολῶν. Mutato vero genere ſymbolum vocabant annulum, vel quiduis aliud arræ loco ſolitũ dari ei ſodalium, qui iubebatur cœnam parare.* hæc ille.

Symbolæ vox.

Dalecampius malè à Caſaubono reprehẽſus.

Non nego quidem συμβολὴν, rectè vſurpari pro iſta collatione ciborum ad conuiuium: Nam & in canone 54. Concilij Laodiceni ita intelligendum ἐκ συμβολῆς συμπόσιον ἐπιτελεῖν. Sed tantum erraſſe contendo criticum hominem, qui neget ſymbolum pro eadem re vſurpari. Et facilè quidem eſt conuincere ex Diuo Hieronymo, qui libro 2. commentariorum in Prouerbia, capite 24. expreſsè vocem ſymboli interpretatus dixit. *Symbolum collatio: ſymbolum vero dare ſicut vnuſquiſque ſolet pro parte ſua cibos ad veſcendum*, Cibos expreſsè nominauit, non tantum annulum & nummos, quod vult Caſaubonus. Hæc obiter.

Symbola, igitur hæc appellabantur, ſiue quòd eſſent mentis, voluntatis, ſtipulationiſque ſigna, ſiue

ἀπὸ τοῦ συμβάλλειν: quod ſimul eſſet coniecta atque collata. At vero in hoc argumento, quod tractamus, ſymbola propriè appellantur *occultæ rei ſigna*, vel etiam, vt vult Budæus) ſimilitudines & quædam naturæ communitates, quo fit vt vox ſymboli, ſi fusè ſumatur, omnem penè ſimilium rationem complectatur; ſi propriè ea dicantur ſymbola. quæ rem, in qua ineſt aliquid obſcuritatis, figuratè ſignificant, vnde Emblemata, & Parabolæ, & Apologi, & alia huiuſmodi poſſunt communi nomine appellari ſymbola.

Aenigmatum vero ſolers inuentio, griphorumque luſus aculeati, magnam habent antiquitatis commendationem, vt qui penè cum ipſis antiquæ ſapientiæ incunabulis cœpere: Et quidem in eo genere celebris fuit Cleobulina, ſiue Eumetis Cleobuli filia, cuius etiam ſcirpi flexuoſis ambagibus intorti ad Aegyptiorum Regem & ſapientes deferebantur. Atque vt nominis vim & notionem paucis complectamur.

Quomodo differant. griphus & ænigma.

Multi griphũ cum ænigmate confundunt. Iulius tamen Pollux in Onomaſtico, poſtquam quæſtiones cõuiuiales in duas partes diſtribuit, in ænigma ſcilicet & griphum, ita hæc duo diſtinguit. καὶ εἶχε τὸ ἄινιγμα παιδιὰν, ὁ δὲ γρῖφος καὶ σπουδὴν. quibus ſanè verbis innuit ægnima iocoſum fuiſſe, griphũ verò præter iocos, res etiam ſerias habuiſſe.

Parum accuratè griphum ab ænigmate à Iulio Polluce diſtingui.

Sed hæc leui fundamento dicuntur: nam Clearchus apud Athenæum, cum griphum definiret, ſtatim initio definitionis dixit, γρῖφον λόγον εἶναι παιϛικόν, *Griphum iocoſum eſſe ſermonem*: & ſi exempla quæ Athenæus affert conſideres, plures Griphos inuenies minutulas luſiones, quam aliquid graue continere.

Magnum Etymologicum.

Itaque magis crediderim veteri Grammaticorum doctori, qui griphum & Aenigma apud veteres confuſe fuiſſe oſtendit, cum ait γρῖφον eſſe ζήτημα αἴνιγμα δύσκολον.

Rectè

Rectè autem vtrumq; definitur δἰ ἑ δὲ ἡ, σκοτεινὸς λόγος. Sermo implexus & obſcurus, cuius variæ ſunt genera.

Primum genus ænigmatum ſiue griphorum fuit in verbis ſimplicibus. ſic Philideus comicus ænigmaticè aërem expreſſit per nomen βέδυ. Aer Bidu.

Εκλιὶν τὺ βέδυ σωτήριον προσεύχομαι.

Et Simmias Rhodius mare nominat. Ζάψ, & Cleanthes Philoſophus Solem. *Plectrum*. Id quoque fiebat cum in promptu quærerentur varia nomina tragica, plebeia, ſimplicia, compoſita hominum, deorum, vel ex vtroque mixta, vt Hermanthena. Sol. Plectrū

Secundum Ænigmatum genus eſt eorum, quæ verſantur in literarum & ſyllabarum tenuiculis quibuſdam & puerilibus aucupijs, vt ſi pronuntiari iubeamus *piſcis*, aut plantæ nomen, quod incipiat ab æ, vel recitari verſum, qui vnam quandam literam, aut habeat, aut non habeat Tales ſunt quos ἀσίγμους gryphos vocant. Si petamus dictionem verſibus accommodatam, cuius initium ſit βα βασιλεὺς aut finis ναξ vt Καλλιάναξ, aut diuidamus nomen in varios ſenſus, vt *vaſtus* in *vas* & *tus*.

Tertium erat fermè dialecticum in flectuoſis contrariarum propoſitionum ambagibus, quale eſt illud piſcatorum de pediculis.

ὅσ' ἕλομεν λιπόμεσθ', ὅσα δ' οὐχ ἕλομεν φερόμεσθα.

Quartum & certè grauius ænigmatum genus eſt rei alicuius obſcura & figurata deſcriptio, quale eſt illud de Cinara.

Εγκέφαλον φορέω κεφαλῆς ἄτερ εἰμὶ ἡ χλωρὴ
 Αυχένι ἐκ δολιχοῦ γῆθεν ἀειρομένη.
σφαίρῃ δ' ὡς ὑπὲρ αὐλὸν ἐρείδομαι· ἢν δὲ ματεύσῃς,
 Ενδὸν ἐμῶν λαγόνων μητρὸς ἔχω πατέρα.

Nullū mi caput eſt: cerebrum tamen, alta virentem.
 E terra ceruix ſurgere ſponte facit
Vt globus in tereti conſiſto ſtipite: quare
 Matris habens in ſe viſcera noſtra patrem.

Emblema licet cum iſto ænigmatum genere in r
tione ſymboli conueniat, differt tamen, quod re
ſublatis ænigmatum velis purius liquidiuſque prop
nat. Eſt enim propriè ſymbolum aliquod ingeni
ſum, ſuaue, & moratum, ex pictura & lemmate co
ſtans, quo aliqua grauior ſententia indicari ſolet.

Vt ſi velis ſignificare patientiam rebus aduerſis i
luſtrari, tum depingas Ceraunium gemmam, qua
aiunt in locis duntaxat fulmine ictis inueniri, int
fulgura cœlique tumultus ſuauiter emicantem, & a
das, *fulmine creuit*, efficies emblema.

Parabola eſt ſimilitudo ducta à forma ad forma
vt vult Ariſtoteles Rhetoricorum libro 3. Hoc eſt r
rum alioqui diuerſarũ in vna aut pluribus affection
bus collatio. Errant grammatici, qui putant parab
lam nonniſi ex rebus fictis trahi, ex omni enim hiſt
ria tum naturali, tum morali, nonnunquam etiam
fabulis educuntur parabolæ. Sed tum propriè voca
tur apologi, cum aliquam moralem fabulam, qual
ſunt Æſopicæ continent.

Duplex autem genus fuit parabolarum, vnum *δ*
μόσιον, quod tritas & vulgares ſimilitudines compl
ctitur. Alterum *ἱερὸν* ſacrum, hoc eſt è ſanctiori qu
dam & magis arcana doctrina depromptum.

Tales ſunt parabolæ, quæ ex illuſtribus hiſtori
deſumuntur, de quibus egi in eo libro, qui inſcribit
Polyhiſtor Symbolicus.

Ad ſummum Hieroglyphica de quibus nunc e
à nobis inſtitutus ſermo, propriè ſunt imagines, a
figuræ ad aliquid ſignificandum ex hominum
arbitrio determinatæ, quibus literarum vice
Ægyptiorum ſapientes vtebantur.

QVI

QVIS HORVS AVCTOR HIEROGLYPHICON.

AVctor *huius libri vulgò* Horus Apollo Niliacus *appellatur. Suſpecta mihi ſemper fuit hæc vox* Horus Apollo. *Siquidem Horus apud Aegyptios idem eſt ac Apollo. Itaque exiſtimarim nomen Apollinis ad interpretationem dictionis Hori priùs tanquam gloſſema additum, tandem in ipſum nomen irrepiſſe.*

Nam apud Photium & Suidam ὡραπόλλωνα *quoque ſcriptum reperio.*

Sed quis hic Horus *ſiue* Horapollo *valde ambiguum eſt Parùm cèrte viderunt, qui huic auctori Suidæ præfixere.* ὡρὸς Ἀλεξανδρεὺς γραμματικὸς παιδεύσας ἐν Κωνσταντίνου πόλει ἔγραψε περὶ διχρόνων· ὅπως τὰ ἐθνικὰ λεκτέον. λύσεις προτάσεων τῶν Ηρωδιανοῦ πίνακας τῶν ἑαυτοῦ περὶ ἐγκλιτικῶν μορίων ὀρθογραφίαν κατὰ στοιχεῖον περὶ τῆς ει διφθόγγου. ὀρθογραφίαν περὶ τῆς αι διφθόγγου, κατὰ φρυνίχου, κατὰ στοιχεῖον ἀνθολόγιον περὶ γνωμῶν.

Hæc inquam Horo noſtro non conueniunt primùm quia Niliacus eſt, non Alexandrinus, deinde quia Aegyptiacè ſcripſit, vt author eſt Philippus, non Græcè.

Tertiò quia Suidas, qui huius Grammatici Alexandrini opera tam accuratè numerat, vt ne tractatum quidem de E diphtongo omittat huius operis ἱερογλυφικῶν *nuſquam meminerit.*

Eadem de cauſa puto falli Cœlium Rhodiginum, qui putat hunc auctorem fuiſſe Horapollinem Grammaticum ex Ægypto nobilem, arte clariſſimum, nec vllo veterum tempeſtate Theodoſii gloria inferiorem. Nam is Ὡραπόλλων, *vt diximus ex Suida, Panopolitanus fuit, & Græcorum commentariorum ſcriptor, idem opinor ac ille cuius* πατρικὰ Ἀλεξανδρείας *ſe cum Helladij Beſantinoi & Andronici Hermopolitani codice coniuncta vidiſſe refert [Ph]otius in Biblioth. pag. 1597. edit. Pauli Stephani.*

Reſtat igitur vt dicamus, Horum alium eſſe ab iſtis auctoribus Græcis Horo & Horapolline, atque vt coniicere licet, longe antiquiorem. Dicitur porrò Niliacus non communi nomine quaſi idem eſſet ac Ægyptius, (vt nonulli voluerunt) ſed à Nilo vrbe Ægypti cuius meminit Hecatæus apud Stephanum de vrbibus. Nilus enim tria ſignificat fluuium, vrbem & templum. Νεῖλος πόλις, καὶ ποταμὸς, καὶ ἱερὸν Νείλου.

Hic cum de ſacris literis ſuæ gentis ſcripſiſſet, Philippus Græcus auctor eius libellum Ægyptium in Græcam linguam vertit, vt in operis limine comperimus. Is autem Hori Niliaci interpres poſterioribus fuiſſe temporibus, quibus iam ſe mundiſſimis Græcorum elegantiis Barbaries illeuerat, facilè comprobatur ex ſtylo, nam ὀρδῖνα *pro ordine,* πάτρωνα *pro patrono vſurpat, & ſimilia quæ non niſi apud recentiores Græcos inuenias.*

HO

HORI APOLLINIS NILIACI HIEROGLYPHICA,

QVÆ IPSE QVIDEM ÆGYPTIO ſermone prodidit, Philippus verò lingua Græca donauit.

LIBER PRIMVS.

1. *Quo pacto æuum ſignificent.*

AEVVM innuentes, Solem ac Lunam pingunt, quod æterna ſint elementa. Quin & aliter æuum pictura exprimere volentes, ſerpentē pingunt, cuius cauda reliquo inuoluatur ac tegatur corpore. Hunc Ægyptij quidem lingua ſua Vbæum, Græci verò Baſiliſcum appellant. Eundem ex auro conflatum 1. dijs circumponunt. Cæterùm hoc animali æuum ſignificare propterea Ægyptij dicunt; quod quum tria ſint ſerpentium genera, ſolū hoc ex omnibus 2. immortale eſt, cætera mortalia: vtpotè quum quoduis aliud animal ſolo afflatu etiam abſq; vllo morſu ſerpens hic interimat. Quocirca, quoniam vitæ necisque poteſtatem habere videtur, meritò ſanè deorum capitibus inſeritur.

AD HIEROGL. I.

1. DIIS circ.) *Quomodo Baſiliſcum ex auro conflatum Dijs AEgyptij circumponant, & de huius cæterorumq; Serpentum ſuperſtitioſo cultu dico obſeruatione prima.*

2. IMMORTALE.) *Philo Biblius non dicit immortale, quod Aegyptiorum narrant fabulæ, ſed vix naturali nece confici.*

2. *Quo pacto mundum.*

Mundum exprimere volentes, ſerpentem pingunt, qui ſuam ipſius caudam rodat, variis interſtinctum ſquamis: per ſquamas quidem ſtellas, quibus cœlum mundusue diſtinctus eſt, obſcure indicantes. Cæterum hoc animal non ſecus ac terra grauiſſimum eſt, læuiſſimum autem ac maximè lubricum inſtar aquæ. Inſuper vt ſerpens, quotannis 1. pelle ac ſenio ſimul exuitur, ſic & annuum ſpatium, quod mundi circumactu producitur, immutatione facta renouatur, ac veluti reiuueneſcit. Quod verò velut cibo, ſuo vtatur corpore, ſignificat id, quæcunque Dei prouidentia in mundo gignuntur, ea rurſum in eundem reſolui, & tanquam imminutionem ſumere.

1. Pelle *ac ſenio*) Stat. Thebaid liv.

——— verni blanda ad ſpiramina ſolis
Erigitur liber ſenio, & ſquallentibus annis
Exutus, latiſq; minax interuiret herbis.

3. *Quomodo annum.*

Porrò annum demonſtrare volentes, Iſin, hoc eſt mulierem pingunt; quo etiam ſigno deam ſignificant. Eſt autem apud eos Iſis ſidus, quod Aegyptio quidem nomine *Sothonis*, Græcò verò Aſtrocyon dicitur, qui & inter reliqua ſidera principatum videtur obtinere; vt qui oriens, modò maior ſit, modò minor, interim ſplendidior, interim verò ſecus. Ad hæc quoniam in huiuſce ſideris exortu, ea ſignis quibuſdam obſeruamus, quæ toto anno peragenda ſunt, proptereà non temere annum Iſin appellant. Aliter quoque annum indicantes, palmam pingunt: quod arbor hæc ſola ex omnibus ad ſingulos lunæ ortus, ſingulos etiam ramos procreet, ita vt duodecim ramorum productione annus expleatur.

De

De hoc Symbolo dico fuſius in obſeruationibus. Nomen autem βαῖς à Græcis recentioribus pro palma vſurpatur. Vnde βαιοφόρος Dominica palmarum, quod explico ad Symbola Clementis Alexandrini.

4. *Quomodo menſem.*

Menſem autem notantes, palmæ ramum pingunt, aut Lunam deorſum inuerſam. Ramum quidem, ob cauſam iam in palma ſupra dictam. Lunam vero deorſum vigentem, quod in ortu quidem dicant eam, quum quindecim eſt partium, ſurſum erectis cornibus apparere: at in ſenio, triginta diebus completis, cornua deorſum inflexa gerere.

5. *Quomodo vertentem annum.*

Vertentem annum ſignificantes, 1. quartam arui partem pingunt. Eſt autem ἄρουρα, vnde Latinis aruum dicitur, terræ menſura centum complectens cubitos. Itaque annum volentes dicere, quartum dicunt, propterea quod ab vno, vt tradunt, ſideris cui Sothis nomen fecimus, ortu ad alterum quarta ſit interiecta diei pars. Enimuero dei (Solis inquam) annus trecentis ſexaginta quinq; diebus abſoluitur: Quamobrem & quarto quoque anno ſuperuacuum diem computant atque intercalant Ægyptij Quatuor ſiquidem diei quadrantes, diem perficiunt.

1 QVARTAM) *Huius Hieroglyphici ſatis quidem per ſe obſcuri ſenſum enucleo in obſeruationibus Mercerus hic in parergo ludens rem minimè attingit.*

6. *Quid accipitrem pingentes, innuant.*

Deum quum volunt ſignificare, aut ſublimitatem, aut humilitatem, aut præſtantiam, aut ſan-

 guinem,

guinem, aut victoriam, accipitrem pingunt. Deum quidem tum quod fœcundum ſit ac diuturnæ vitæ hoc animal, tum etiam, quòd Solis præter cæteras volucres ſimulachrum eſſe videatur, vtpotè peculiari quadam atq; occulta naturæ vi, defixis in eius radios oculis intuens. Atque hinc eſt, quod medici ad ſananda oculorum vitia, hieraceo herba vtuntur, inde etiam fit, vt ſolem interdum, tanquam viſus autorem ac dominum, accipitris forma pingant. Sublimitatem verò, quia cum cætera quidem animantia, quoties in ſublime tolli volunt, oblique ferantur, nec recta ſurſum euehi poſſint, ſolus accipiter recta in altum volat. Humilitatem porrò ſeu deiectionem, quod eadem ratione cæteræ animantes non perpendiculi modo, ſed, velut ex tranſuerſo & flexuosè deorſum ferantur, ſolus accipiter directo ad inferiora viam carpat. Præſtantiam, quod cæteris auibus præſtare videatur. Sanguinem, quia animal hoc aiunt nō aquam, ſed ſanguinem bibere. Victoriam demum, quod cæteras volucres vincere videatur. Quum enim robuſtioris animantis potentia ſe videt opprimi, tum ſeſe in aëre ita reſupinans, vt vnguis quidem ſurſum, pennas verò ac poſteriores partes deorſum verſas habeat, quum idem auis, quæ cum eo congreditur, efficere nequeat, ita facilè eam in fugam vertit, ac ſibi victoriam parat.

De accipitris cultu & Symbolis apud Aegyptios, dico in obſeruationibus.

7. *Quomodo animam indicent.*

Quin & pro anima ponitur accipiter, iuxta nominis interpretationem. Siquidem Aegyptijs accipiter baieth dicitur, quod nomen ſi diuiſeris, animam & cor ſonat. Bai enim anima eſt, eth cor. I. Cor autem ex Aegyptiorum ſententia, animæ ambitus eſt. Itaque nominis compoſitio animam corda-

cordatam notat. Quapropter accipiter ob eam, quam cum anima habet naturæ conſentionem, aquam omnino non bibit, ſed ſanguinem, quo & ipſa nutritur anima.

1 Cor autem animæ ambitus) *De hoc plura in obſeruationibus ad Hierogl. 7.*

8. *Quomodo Martem ac Venerem*

Martem & Venerem deſcribentes, duas pingunt cornices, vt marem ac fœminam: quoniam animal hoc gemina ſolet oua parere, ex quibus mas & fœmina gignatur. Vbi verò quod raro tamen accidit, vel duo maſculea, vel duo fœminea oua pepererit, mares fœminis connubio iuncti nunquam ad alteram diuertunt cornicem, ac ne ipſa quidem fœmina, quoad viuit, ad alterum marem: ſed disiũcti, ſoli deinceps ſemper degunt. Vnde & cum vni cornici occurrerint homines, auguiãtur præſagium ſibi hoc eſſe viduæ vitæ, quòd ſcilicet animali viduam agẽti vitam obuij facti fuerint. Proindè in hunc vſque diem Græci ob tantam harum auium concordiam in nuptijs ignorantes verbum illud vſurpare ſolent ἐκκορὶ, nimirum κορὶ cornicem appellantes. *Locus perplexus.*

De hoc multa diſſero ad obſeruationem Hierogl 8.

9. *Quomodo nuptias.*

Atque eandem ob cauſam nuptias innuentes, duas rurſum cornices appingunt.

10. *Quomodo vnigenam.*

Vnigenam autem ſignificantes, aut ortum, aut patrem, aut mundum, aut virum. Scarabæũ pingunt. Ac vnigenam quidem, quod per ſe gignatur hoc animal, vt potè in vtero fœminæ non prius efformatum ac geſtatum: eius enim ſolius huiuſcemodi ortus eſt. Cùm mas ſobolem procreare vult,

bouis

bouis fimum nactus, globulum eiuſdem cuius mũdus figuræ fingit: quem vbi ab ortu in occaſum auerſis pedibus volutarit, ipſe rurſum, vt orbi perſimilem figuram edat atque exprimat, in ortum conuertitur. Ipſe quidem orbis à Subſolano circumagitur in Africum. At ſiderum contrarius eſt curſus, ab Africo ad Subſolanum. Hanc itaque pilam in terra defoſſam recondit in dies octo & viginti: nam & totidem diebus Luna duodecim zodiaci ſigna perluſtrat, ſub qua toto illo tempore permanens animatur ſcarabæorum genus. Nono autem & viceſimo die apertam pilam in aquã conijcit (cum enim diem eſſe putat, quo & Luna cum Sole congrediatur, & mundi inſuper fiat generatio) quæ dum in aqua aperitur, prodeunt animalia, hoc eſt ſcarabæi. Ortum autem propter iam dictam cauſſam. Patrem, quod ex ſolo patre ortum habeat ſcarabæus, Mundum, quòd ad mundi figuram eius procreatio ac fœtus accedat. Virum denique, quod non ſit in eorum genere fœmina. Sunt porrò ſcarabęorum formæ tres: Prima felium ſpecie, ac veluti radijs inſignita, quam & Soli ob ſignificationem quandam dicarunt. Aiunt enim felem marem, iuxta varium ſolis habitum & curſum pupillas commutare, ad ortum quidem Solis mane nonnihil extendi, ſub meridiem velut rotundas fieri, Sole ad occaſum vergente obtuſiores obſcurioreſque apparere. Quamobrem etiam, quæ apud Heliopolin eſt Dei, Solis inquam, ſtatuta, felis ſpeciem præ ſe fert. Habet autem & ſcarabæus omnis digitos triginta, propter triginta menſis dies, quibus Sol oriens ſuum per ſingula zodiaci ſigna curſum peragit. Alterum ſcarabæorum genus bicorne eſt, & taurina ſpecie, quod quum & Lunæ conſecratum ſit, propterea eum qui inter ſidera relatus eſt taurum, huiuſce deæ elationem eſſe perhibēt Ægyptiorum filij. Tertium vnicorne eſt,

Vide Plin. l. 11. ca. 28. & obſeruationem noſtrã ad hoc Symbolum.

& ſuæ

& ſuæ peculiaris formæ, quod & Mercurio ſacrum eſſe, vt etiam eſt ibis auis, exiſtimarunt.

I. AVT virum) *De annulis ſcarabæo inſignitis ad ſignum virilitatis dico in obſeru.*

II. *Quid, vulturem deſcribentes, indicent.*

Cæterum matrem ſignificantes, aut aſpectum, aut limitem, aut futurorum cognitionem, aut annum, aut cœlum, aut miſericordiam, aut Mineruam, aut Iunonem, aut drachmas duas, vulturem pingunt. Matrem quidem, quod in hoc animantium genere mas non ſit. Sunt porrò & alia vulturum genera, quæ ex vento concipiunt quidem, ſed quorum oua illic ad eſum duntaxat, non item ad fœtum ſuſcipiendum ac formandum ſunt accommodata. At eorum vulturum, quorum non eſt ſubuentaneus duntaxat & inefficax congreſſus, oua ad gignendum tollendamque ſobolem ſunt in primis idonea. Aſpectum autem, quod ex omnibus animantibus perſpicaciſſimi viſus ſit vultur, vt qui oriente quidem Sole in occaſum, occidente, verò in ortum proſpiciat, atque è ſatis longo interuallo quæ ſibi vſui ſint, comparet edulia. Limitem, quod cum belli conficiendi tempus inſtat, locũ, vbi pugna committenda ſit, ſeptem ante diebus ad eum accedens præfiniat & circumſcribat. Præſagium verò, tum ob iam dictam cauſam, tum etiam quod ad eam exercitus partem ſeſe conuertere ſoleat, vbi maior ſit futura clades, ſibi ex cadaueribus alimentum ſeponens, ac in futurum prouide reſeruans. Ergo & priſci reges exploratores mittebant, per quos in vtram aciei partem reſpexiſſent vultures, cognoſcerent, indeque vincendos, atque internecina ſtrage delendos colligerent. Annum porrò, quoniam animal hoc trecentos illos ac ſexaginta quinque dies, quibus completur annus, ita diſtribuit, vt centum quidem ac viginti diebus

præ-

prægnans maneat, totidem pullos enutriat, reliquis vero centum ac viginti ſui curam gerat, neque vterum ferens, neque alendis addicta liberis, ſed ſeipſam duntaxat ad aliam parans conceptionem. Quinq; autem illos, qui ſuperſunt anni dies, inventi, vt iam dictum eſt, compreſſionem inſumit. Miſericordem autem, quod quibuſdam alieniſſimum fortaſſe videbitur, præſertim quum hoc animal cuncta interimat. Sed vt hoc pictura vulturis innuerent, eo impulſi ſunt, quod centum illis ac viginti diebus quibus ſuos educat, pene nunquam euolet, ſed omnem curam ac ſollicitudinem in illis alendis adhibeat. Quod ſi eo tempore cibus non ſuppetat, quo eos ſuſtentet, proprio execto femore ſugendum eis exhibet & impertitur ſanguinem, vt ne cibi penuria atque inedia conficiantur. Mineruam ac Iunonem, quoniam videtur apud Ægyptios Minerua quidem ſuperius cœli hemiſphærium occupaſſe, Iuno verò inferius. Quin & vulturum genus, vt iam expoſui, fœminas tantum complectitur. Quã ob cauſſam & cuiuis fœminei ſexus animanti Ægyptij vulturem, vt in eo ſexu principem ac primarium apponũt: ex quo & deam omnem, ne ſigillatim vnamquamque percurrens, prolixior ſim, * ſignificantes, vulturem pingunt Ægyptij. Inſuper & matrem innuere volẽtes, vulturem pingunt: eſt enim mater fœmineæ naturæ. ὀρανίαν autem hoc eſt cœlum (neque enim placet ipſis, maſculino genere ὀρανὸν dicere) quoniam horum omnium generatio inde eſt. Duas denique drachmas, quod apud Ægyptios duæ lineæ vnitas eſt. Vnitas verò cuius liber numeri ortus eſt atque principium. Iure igitur duas drachmas indicare volentes, Vulturem pingunt, quòd generationis ipſe ſibi autor materque ac principium, quemadmodum & vnitas eſſe videatur.

Oſtendo

Oſtendo hic drachmarum nomen irrepſiſſe pro lineis quod Pierium torſit dubitatione. vide obſeruat.

12 *Quomodo Vulcanum notent.*

At Vulcanum indicantes ſcarabæum & vulturem pingunt. Mineruam verò vulturem & ſcarabæum. Ipſis enim videtur mundus ex mare ac fœmina conſtare. Vulturem autem Mineruæ appingunt, quod hi ſoli ex dijs apud ipſos mares ſint ſimul ac fœminæ.

Non poſſunt iſta congruere, nam quomodo vnà duo Symbola inter ſe oppoſita reſponderent? Scribo, Ἥφαιϛον δὲ γράφοντες κάνθαρον ζωγραφοῦσι, Ἀθηνᾶν δὲ καὶ Ἥφαιϛον γῦπα καὶ κάνθαρον. *Vulcanum indicantes ſcarabæum pingunt, Mineruam verò ſimul cum Vulcano, vulturem, & ſcarabæum.*

13. *Quid ſidus pingentes, innuant.*

Deum mundo inhabitantem ſignificantes, aut fatum, aut quinarium numerum, ſidus pingunt. Deum quidem, quod Dei prouidentia victoriam decernit atque imperat, qua & ſiderum orbiſque vniuerſi motus peragitur. Exiſtimāt enim ſine Deo nihil prorſus conſiſtere. Fatum autem, quod id quoq; è ſiderum curſu ac diſpenſatione conſtituatur. Quinarium verò numerum, quoniam cum quamplurima atque adeò innumera ſint in cœlo ſidera, ſola ex his quinq; motu ſuo orbis pulcherrimam efficiunt diſtributionem ac moderamen.

Merceri verſio θεὸν ἐγκόσμιον, Deum, pulchre ornatum, *repoſui Deum mundo inhabitantem, Diuinam enim prouidentiam ſignificat per vniverſum commeantem. Quinq; autem illæ ſtellæ ſunt opinor reliqui planetæ, excepto Sole & Luna, nam ſtellæ nomine cenſeri non ſolent.*

14 *Quid*

14. *Quid Cynocephalum pingentes demonſtrent.*

Natio pro natatione ſeu vrinatore in hũc locum irrepſerat.

Lunam demonſtrantes, aut terrarum orbem, aut litteras, aut ſacrificium, aut iram, aut natationem, Cynocephalum pingunt. Lunam quidem, propterea quod animal hoc conſenſum quendam cum Dei congreſſu, ex quo & affici ſoleat, habet. Vbi enim aliquanto tempore Luna cum Sole congrediens, expers luminis opacáque permanet, tum mas quidem Cynocephalus nec quoquam intuetur, nec veſcitur: ſed demiſſo in terram vultu indignabundus, velut Lunæ raptum deplorans, mœret. Fœmina verò præterquam quod nuſquam oculos contorquet, ipſa quoque eodem quo mas afficitur modo. Ideoque ad hæc vſque tempora in templis, cynocephali nutriuntur, vt ex ipſis coniunctionis Solis & Lunæ tempus cognoſci poſſit. Terrarum autem orbem, quoniam ſeptuaginta duas ferunt iã olim orbis habitati fuiſſe regiones: hos porro, ſi diligenter in templis nutriantur & curentur, non ſicut cætera animalia vno die emoriuntur, ſic & ipſos emori: ſed ipſorum partem quandam ſingulis diebus emorientem ac tabeſcentem à ſacerdotibus humari, reliquo interim corpore in ſua natura perſiſtente, idque per ſeptuaginta duos dies: quibus expletis, tum prorſus interit. Litteras, quia eſt (apud Ægyptios) natio quædam & genus cynocephalorum, qui litteras norunt Quapropter vbi primum in ſacram ædem ductus fuerit cynocephalus, tabellam ei ſacerdos apponit vna cum ſcirpeo ſtilo atque atramento, nimirum vt periculum faciat, ſit ne ex eo cynocephalorum genere, qui literarum gnari ſunt, & an litteras pingat. Pingit itaque in ea tabella litteras. Præterea hoc animal. Mercurio dicatum eſt, qui litterarum omnium particeps eſt. Sacrificium verò

quod

quod natura cynocephalus ab eſu piſcis atque adeo panis qui piſce ſit intinctus abhorret; ſicut & externi ſacerdotes. Adde quod circumciſus gignitur, quam quidem circumciſionem ſummo curant ac peragunt ſtudio ſacerdotes. Iram; quia hoc præter cætera animantia maximè iracundum eſt, & ad indignationem procliue. Natationem porrò, quoniam cætera quidem animantia frequenti natatione ſordes ac ſqualorem contrahunt; ſolum hoc ad eum quem inſtituit locum nando peruenit; nec tamen vllis à natiuo colore transfertur, aut ſordibus inquinatur.

Ἰχθυώμενον ἄρτον *hîc aliquis verterat Panem ex piſcibus. Imo intellige, panem iuſculo piſcis intinctum. Nam quod ait Clitarchus, Oritas panem ex piſcibus feciſſe, hoc perrarum eſt, nec Aegyptijs conſuetum.*

15. *Quomodo Lunæ exortum indicent.*

Lunam autem orientem indicare volentes, rurſum cynocephalum hoc habitu pingunt, ſtantem; manusque in cœlum tollentem, ac 1. regium inſigne capite geſtantem. Hac autem figura, ad Lunæ ortum demonſtrandum; depingunt cynocephalum, quod hoc habitu videatur cynocephalus deæ gratulari, quod ambo, Sol inquam ac Luna, luminis participes ſint.

1. REGIVM inſigne.) *Mercerus vir alioqui eruditus hic abuſus eſt voce* τοῦ βασιλείου *quam putauit ſignificare regium inſigne ſed aliud Orus intellexit quod doceo in obſeruationibus.*

16. *Quomodo æquinoctia duo.*

Rurſum æquinoctia ſignificantes, idem animal, ynocephalum ſedentem pingunt. Duobus enim enni æquinoctijs, duodecies in die per ſingulas

nimirum horas vrinam reddit, idemque & noctu facit. Quare non immeritò ſuis hydrologijs Ægyptij cynocephalum ſedentem inſculpunt, è cuius membro aqua defluat: idque propterea, quod duodecim, vt iam dixi, in quas æquinoctij tempore dies ac noctes ex æquo diuiduntur, horas ſignificat. Cæterum ne foramen illud acutè artificioſeque conſtructum, per quod in horologium aqua profluit & excernitur, aut làtius ſit, aut rurſum arctius (vtrumque enim magni refert ſiquidem latius, cùm magna celeritate aquam profundat, non rectè horæ modum ac dimenſionem perficit: anguſtius autem paulatim ac latius quam par ſit, aquæ ductum laxat) remedium hoc excogitarunt, vt 1. quicquid pilorum eſt, ad caudam vſque abradentes, pro huius craſſitudine ferream quandam fiſtulam in vſum iam dictum fabricentur. Hoc autem ipſis viſum eſt non abſque ratione quadam, ſicut nec in cæteris facere: & quod etiam ſolus ex omnibus animantibus, æquinoctio duodecies in die per ſingulas horas adlatrat.

1. QVICQVID pilorum &c.) *Hic locus valdè perplexus eſt, & malè ab interpretibus intellectus, de quo vide coniecturam noſtram in obſeruat.*

17. *Quomodo animum ſiue iram innuant.*

Animum autem ſiue iram volentes ſignare, Leonem pingunt. Caput enim magnum habet hoc animal, & pupillas quidem ignitas, faciem verò rotundam, & circumquaque radiorum more ſparſos pilos inſtar Solis. Quare & ſub ſolio hori, hoc eſt Solis, leones ſupponunt, huius animalis cum Deo ſimilitudinem maximam demonſtrantes. Dicitur autem apud eos Sol Horus, eò quod horis præſit.

De hoc plura in obſeruationibus.

18. *Quo-*

18. *Quomodo robur notent.*

Robur notantes, Leonis anteriora membra pingunt, quòd hæc ei ex toto corpore robuſtiſſima ſint.

19. *Quomodo vigilantem commonſtrent.*

Vigilantem autem ſedulumque hominem, aut etiam cuſtodem oſtendentes, Leonis caput pingunt, quoniam Leo vigilans oculos claudit, eoſdem quum dormit, apertos habet, quod quidem cuſtodiæ atque excubiarum ſignum eſt. Quocirca non abſque ſignificatione templorum clauſtris leones qui cuſtodum loco ſint, appinxerunt.

Confirmo Syntagm. 2. l. IX. *Symb.* 13.

20. *Quomodo terribilem ac formidandum.*

Eodem quoque, vt formidabilem notent, ſignis vtuntur, quia quum viribus maxime polleat animal hoc, omnibus, qui eum inſpexerint, metum inijcit.

21. *Quomodo Nili aſcenſum & exundationem.*

Nili inſuper inundationem ſignificantes, quem Ægyptio nomine Nun (quod ſi interpreteris; nouum ſonat) appellant; modo Leonem pingunt, modo tres magnas hydrias, modo verò cœlum ac terram aquæ copiam ſcaturientem. Leonem quidem, quod quum Sol Leonem ſubit, ampliorem Nili facit inundationem. Quamdiu enim Sol in hoc ſigno perſiſtit, ſæpenumerò in duplum ipſius Nili aquæ excreſcit. Quare & tubos canaleſque ſacrorum fontium, * ſolent ij, qui ſacris præſunt operibus, Leonis figura fabricari. Quapropter in hodiernum vſque diem, dum pro ingenti inundatione preces effundunt, Leonis ſigno vti ſolent. Tres autem hydrias, aut cœlum & terram quæ aquæ

* *Soliti ſunt ij qui olim ſacris præerant.*

 copiam

Pingunt. hydriam ſimilem facientes.

copiam ſcaturiat, * nilum perſimilem facientes cordi lingua prædito. Cordi quidem, quoniam princeps hæc & potiſſima apud ipſos habetur totius corporis pars, ſicut & Nilus totius Ægypti dux eſt ac princeps. Linguæ autem, quod quum hæc perpetuò in humido eſſe gaudeat, inſuper & ipſam genitricem cauſamque rerum ſtatus appellant. Tres porrò hydrias, nec plures, nec pauciores pingunt, quod triplex ex eorum ſententia ſit inundationis cauſa effectrix. Vnam quidm Ægyptiæ terræ aſcribunt, quæ ex ſeſe aquam producit. Alteram Oceano, ex quo inundationis tempore aqua in Ægyptum exæſtuat. Tertia imbribus, qui per id tempus quo intumeſcit Nilus, ad auſtrinas Æthiopiæ partes contingunt. Quod autem Ægyptus ex ſeſe aquam gignat; inde facilè eſt deprehendere; quod cum in cæteris orbis tractibus hyeme ſoleant exundare flumina, idque propter imbres copioſos & aſſiduos. ſola Ægyptiorum regio, quoniam totius orbis velut vmbilicus eſt ac media non ſecus atque in oculo pupilla, æſtate ſib inundationes Nili procreat.

De hoc Hieroglyphico dico in obſeruationibus, quod autem ait Nilum ab Aegyptijs νοῦν *appellari, congruentia dicit Heſichio, qui in dictione* νοῦς *dit eam ſignificare* ψυχὴν, ποταμὸν, & μονάδα. *Hic igitur fluuius eſt Nilus.*

22. *Quomodo Aegyptum deſignent.*

Ægyptum autem deſignantes, conflagrantem acerram pingunt, & ſuperne cor, illud innuentes, quemadmodum zelotypi cor in perpetuo æſtu ac flamma eſt, ſic Ægyptum quia immodicè calet, continenter quæ in ſe ſunt, animare ac procreare.

Aliud cordis Symbolum annotaui ex Philone Syntagm. 2. 1, v. Sym. 102.

23. *Quo-*

23. *Quomodo hominem qui è patria peregre nunquam profectus ſit.*

Hominem qui nunquam ſolo natali relicto, peregrinatus fuerit, ſignificantes, Onocephalum pingunt, quia nec vllam audit hiſtoriam, neque nouit quæ apud exteras gentes fiunt.

24. *Quomodo tutelam ac præſidium.*

Præſidium autem ac remedium innuere volentes, duo pingunt hominum capita, vnum maris intro aſpiciens, alterum fœminæ foras. Ita enim nullum dæmonem inuadere poſſe aſſerunt. Sic enim & ſine literis duobus inquam capitibus ſeſe ab omni diſcrimine & inſidiis tuentur

De phylacterijs dico in obſeruationibus.

25. *Quomodo imperfectum adhuc hominem, rudemque atq; informem fœtum demonſtrent.*

Hominem necdum omnibus in vtero membris efformatum notantes, ranam pingunt, quod hæc cum ex limo fluminis procreetur, interdum altera quidem ſui parte rana, altera terreſtre quippiam videatur, adeò vt deficiente flumine, ipſa quoque deficiat.

26. *Quomodo apertum ac patens quippiam.*

Patulum autem quippiam ſignificare volentes, leporem pingunt, quod ſemper apertos habeat oculos hoc animalis genus.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

27. *Quomodo ſermonem.*

Sermonem porrò deſignantes, linguam pingunt, & ſubcruentum oculum: primas quidem ſermonis partes linguæ, ſecundas verò oculis tribuentes. Sic etenim perfecte conſiſtunt ipſius animi ſermones, quum ad eius motus ſenſaque accommodantur ac

variantur: præſertim quum apud Ægyptios animus aliter ſermo nominetur. Quin & aliter ſermonem innuentes, linguam ſubtusque manum pingunt: linguæ quidem primas in loquendo adſcribentes, manui verò vt quæ linguæ placita exequatur, ſecundas parteis.

Rectè manum addunt linguæ, quid enim prodeſt χρυσὸν λαλούντων ἄπρακτος λόγος *vt loquitur D. Greg. Nazianz. in Iambicis. Odi homines ignaua opera Philoſopha ſententia Pacuuius.*

28. *Quomodo ſilentium.*

At ſilentium ſignificantes, numerum. M. L. XXXXV. pingunt, qui triennij numerus eſt, ſi ex trecentis ſexaginta quinque diebus annus conſtituatur, intra quod tempus niſi loquatur puellus, indicatur eum lingua præpeditum.

29. *Quomodo vocem remotam.*

Vocem remotam volentes ſignificare, quod Ægyptijs vææ dicitur, ſonitum pingunt aëris, hoc eſt tonitru, quo nihil quicquam maius aut vehementius reſonat.

30. *Quomodo antiquam originem.*

Antiquam originem notantes, papyri faſciculum pingunt, hoc primam indicantes educationem, cuius ſicut & geniture non facilè quis initium inuenerit.

31. *Quomodo guſtum.*

Guſtum innuentes, oris initium pingunt. Omnis enim guſtus eò vſque retinetur. Geſtum autem perfectum intelligo. Nam ad innuendum guſtum imperfectum, linguam admotam dentibus pingunt: his enim omnis abſoluitur guſtus.

32. *Quomodo animam longo hic tempore agentem.*

Animam, quæ diutiſſimè in hac vita moram traxerit, aut etiam inundationem commonſtrare volentes, Phœnicem auem pingunt. Animam quidem, quòd omnium, quæ toto orbe ſunt animantium, hoc maximè diuturnæ vitæ eſt. Inundationem verò, quod velut ſignum Solis ſit phœnix, quo nihil in orbe maius, cum omnia ſubeat, * omnes ſcrutetur & diſquirat. Atque adeò πολὺς hoc eſt multus vocitari ſolet.

γλημμύραν Mercerus hic interpretatur inundationem: ex qua certè interpretatione ratio, quæ affertur ab Oro inepta limato ſaltem lectori videbitur, & ridicula. Nota ex Heſychio πλημμύραν duo ſignificare ῥύσιν ὕδατος, & πλῆθος. In hoc loco deſignat multitudinem, non inundationem. Vnde manifeſta ratio eſt, cur Phœnix πλῆτος ſignificet, quia Solis Hieroglyphicum eſt, qui πολὺς nominatur. Poſſet quidem inundationem ſignificare, ſed in alium ſenſum torquenda eſſet huius Symboli ratio.

33. *Quomodo eum qui ſero tandem è regione peregrina ad ſuos redeat.*

Quin & eum innuentes qui longo tempore peregrinatus, tandem in ſolum natale remeat, rurſum phœnicem auem pingunt. Hæc enim in Ægyptum, cùm tempus mortis inſtat, quingenteſimo demum anno regreditur: vbi ſi naturæ debitum perſoluerit, magna ſolennitate ac ritu funeratur. Quæcumque enim in cæteris ſacris animalibus religioſè obſeruant Ægyptij, ea & phœnici tribui debent. Fertur ſiquidem Solem magis apud Ægyptios gaudere, quàm apud cæteras gentes, ideoque Nilum ipſis ex huius Dei calore inundare; cuius rei paulò ante à nobis ratio reddita eſt.

De hac Phœnicis ætate non conſentiunt auctores, mille annos eidem tribuit Nonnus. Septem millia Chæremon Aegyptius, vt eſt apud Ioannem Tzetzem. Trecentos & quadraginta Albertus. Cùm Phœnicis vita magni anni fieri conuerſionem rara fides eſt inter auctores (inquit Solinus) quamuis eorum plurimi magnum annum non quingentis & quadraginta quatuor annis conſtare dicant. Difficilè eſt in re tam fabuloſa aliquid certum ſtatuère. Quod autem ait, fertur ſiquidem Sole, *&c. id Aegyptijs non Phœnici tribuendum. Itaque quod inconcinne hic author dixit*, λέγεται καὶ μᾶλλον τῶν ἄλλων ἀντρώπων ἡλίῳ χαίρειν ὑπὸ Αἰγυπτίων, *corrigendum* λέγονται καὶ μᾶλλον τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἡλίῳ χαίρειν Αἰγύπτιοι.

34. *Quomodo cor pingunt.*

Cor volentes indicare, Ibin pingunt, quod quidem animal Mercurio attributum ac dicatum eſt, cordis omniſque rationis præſidi & moderatori. Nam & Ibis per ſe ipſa magna ex parte cordi aſſimilis eſt, de qua re plurimi apud Ægyptios agitantur ſermones.

Mercurio Ibin ſacram dicunt, vel quia ex Poëtarum fabulis Mercurius in pugna Gigantum ſub Ibidis alis latuit, Ouidius Metam. Vel quia (vt ait Aelianus) eius nigræ pennæ cum tacito & nondum emiſſo ſermone poſſunt comparari. Candidæ verò prolatæ ſunt orationis typus. Eamdem Lunæ ſacram aſſerunt quod tot diebus oua excludat quot Luna augetur & decreſcit. Quam porrò habeat cum corde ſimilitudinem, explico ex Aeliano

Synt.

Synt. 2 l. 8. Symb. 26. vbi quoque oſtendo quo conſilio Moyſes dicatur ſecum in exercitu Ibides detuliſſe.

35. *Quomodo eruditionem ac doctrinam.*

Doctrinam autem indicantes, cœlum pingunt rorem fundens, innuentes, quod quemadmodum ros decidens, in omnes quidem plantas diffunditur, at eas duntaxat mollit, quæ eius naturæ ſunt vi molliri poſſint, cæteras verò quæ ſuaptè natura duræ ſunt, non item: ſic & doctrina communiter ad omnes pertingit homines, quam quiſquis felici natus eſt ingenio, vt rorem arripit, qui verò ingenij facultate deſtituitur, idem efficere non poteſt.

Doctrinam per aquam, & rorem ſignificatam oſtendo quoque Synt. 2. l. 61.

36. *Quomodo Aegyptias litteras.*

Cæterùm Aegyptias litteras, aut ſacrum ſcribam, aut finem innuentes, atramentum, cribrum & iuncum pingunt. Ægyptias quidem litteras, quod his omnis apud eos ſcriptura compleatur. Iunco enim, non alia re vlla ſcribunt. Cribrum verò appingunt, quoniam hoc cum primum ſit panis conficiendi inſtrumentum, ex iunco fit. Innuunt itaque, cuicumque victus ſuppetit, cum litterarum ſtudijs animum adiuncturum: cui verò non ſuppetit, alijs operam daturum artibus. Quocirca & apud eos eruditio Sbo vocatur, quod nomen ſi interpreteris, plenum alimentum ſonat. Sacrum autem ſcribam, quoniam hic vitam mortemque dignoſcit. Nam eſt apud ſacros ſcribas liber, ſacram ambrem appellant, cuius ope iudicium de ægroto decumbente ferunt, ſi vitalis, necne; id ex ægri decubitu, ſignis quibuſdam, perſpicientes. Finem denique quoniam qui litteras didicit, ad tranquillum

vitæ portum peruenit, non iam vitæ incommodis oberrans aut fluctuans.

Σχοίνῳ. *Iunceum ſtylum intelligit, quem Clemens Alexandrinus Stromata libro ſexto hic nominat. Quod autem ait pauperes non ſtudere, contrarium ſæpè vſuuenit, quod notaui in parabolis Achantidis Syntagm. 2. l. 10. Symb. 14.*

30. *Quomodo ſacrum ſcribam.*

Rurſum ſacrum ſcribam, aut vatem, aut veſpillonem, aut ſplenem, aut odoratum, aut riſum, aut ſternitationem, aut magiſtratum, aut iudicem volentes ſignare, canem pingunt. Sacrum quidem ſcribam, quoniam quicumque voluerit, vt par eſt & abſolutiſſimè hoc fungi munere, cum oportet multa meditari, aſſidueque omnibus canum more allatrare, & ferum eſſe, nullique gratificari. Vatem autem, quòd canis præter cætera animantia defixis in deorum ſimulacra, non ſecus ac vates conſueuere, intentisque aſpiciat oculis. Sacrorum verò pollinctorem, 1. quod & hic nuda & reſecta, quibus iuſta facit, ſimulacra contempletur, Splenem, quoniam hunc inter cætera animalia canis leuiſſimum habet: & ſiue ei mors, ſiue rabies acciderit, ex ſplene id contingit. Enimuerò & qui ejus funus procurant, vbi morituri ſunt, magna ex parte ſplenetici fiunt. Siquidem graui illo halitu & vapore qui ex inciſo diſſectoque cane prouenit, inficiuntur. Odoratum porrò, riſum ac ſternutamentum: quoniam qui abſolutè ſplentici ſunt, nec odorari poſſunt, nec ridere, neque verò ſternutare.

1. Quod & hic nuda & reſecta.) *Locus hic perperam ab interprete diſtortus. Vide in obſeru.*

38. *Quonam modo magiſtratum innuant, aut iudicem.*

Magi-

Magiſtratum verò aut iudicem quum deſignant, appingunt cani & regiam veſtem, nudæ figuræ appoſitam, propterea quod vt canis, quemadmodum ſuprà dixi, in deorum ſimulacra acutiſſimis intuetur oculis: ſic & magiſtratus qui & iudex erat, vetuſtioribus temporibus nudum regem ſpectabat. Ac propterea regiam cani prætextam adiiciunt.

Rectè hic animaduertit vir de noſt. Soc. eruditus. Vnam copulatiuam & *peruertere ſenſum. Depingenda eſt vt Regis ſtatua veſte ad pedes ſtrata, quam canis cuſtodiat, & reſtituendùm,* ϖρασι θέασι, τῷ κυνὶ βασιλικὴν στολὴν παρακειμένην, καὶ σχῆμα γυμνόν.

395. Quomodo ſignificent eum, qui ſacrum pallium geſtat.

Significantes eum, qui ſacrum geſtat pallium, domus cuſtodem pingunt, quod ab eo templum cuſtodiatur.

Titulus huius Hieroglyphici malè à Mercero intellectus multis erroris anſam dedit. Quid ſit ϖαςοφόρος *explico in obſ. ad Hierogl. 39. l. 1.*

40. Quomodo natalitium ſydus, ſiue eum, qui horarum rationem obſeruat, exprimunt.

Natalitium ſydus horarum inſpectorem demonſtrantes, hominem pingunt horis veſcentem, non quod horas homo comedat (id enim haud quaquam fieri poteſt), ſed quod hominibus cibi ſtatis horis parentur & apponantur.

Ὡροσκόπος *non de natalitio hic ſidere intelligendum, vt interpres accepit, ſed de ſacerdote Aegyptiorum Aſtrologo, qui* ὡροσκόπος *nominabatur, vt docui in obſeruationibus.*

41. Quo-

41. *Quomodo pudicitiam innuant.*

Puritatem notantes, ignem & aquam pingunt quod his elementis omnis luſtratio fiat atque expiatio.

Lege Plutarch. q. 1. ξωμαϊκῶν. & quæ annotaui in obſeruationibus.

42. *Quemadmodum latenter rem neſandam atque abominandam indicent.*

Nefarium autem innuentes, aut etiam abominationem, piſcem pingunt, quod horum eſum qui in ſacris verſantur, horreant atque execrentur. Eſt enim eius naturæ piſcis omnis, vt quæ offenderit exhauriat, inq; ſuum ipſe genus ſæuiat.

43. *Quomodo os pingunt.*

Os ſignificantes, ſerpentem pingunt, quoniam ſerpens nullo alio membro valet, niſi ore.

44. *Quomodo fortem ſimul & temperantem.*

Fortitudinem cum temperantia coniunctam innuentes, taurum integra corporis conſtitutione præditum pingunt.

45. *Quomodo auditum.*

Auditum demonſtrantes, tauri auriculam pingunt. Audit enim vel ex longiſſimo interuallo taurus.

46. *Quomodo innuunt immunditiam.*

Origem. Porrò impurum ſceleſtumq; notantes animum * coturnicem pingunt: quoniam ad ortum accedente Luna, intentis in deam oculis intuens, vociferatur, non ei bene dicens, nec fauſta acclamatione graticulationeue proſequens. Cuius rei argumentum eſt apertiſſimum, quòd anterioribus cruribus terram effodiens ſuas ipſius pupillas humi velut pingens defigit, quaſi indignabunda, inuitaq;

deæ ortum aſpiciens. Idem quoque in exortu Dei, Solis inquam efficit. Quapropter antiqui reges, quum ſibi ortum nunciaret horarum obſeruator, huic inſidentes animali per medium ipſum velut Gnomones quoſdam, ortus rationem ac tempus accuratè certoque cognoſcebant: Quare & ſacerdotes vnam hanc inter volucres * non ſignatam comedunt, quod ſimultatem quandam cum dea exercere videatur. Etenim quemcumque in deſerto locum aquis ſcatentem nactus fuerit, poſteaquam biberit, labris turbat, lutumque aquæ commiſcet, ac pedibus in eam puluerem conijcit, idque vt nulli alij animanti aqua ſit ad potum idonea. Adeò praua atque infeſta putatur * coturnicis natura. Nam ne hoc quidem officium deæ præſtat, quum ipſa omnia quæ toto orbe ſunt vtilia gignat, augeat, ac vegetet.

Fort. abſque iugulatione.

Orygis.

Inſunt huic Hieroglyphico ambages, de quibus vide in obſeruationib. ad Symb. 46. l. 1.

47. *Quomodo ſubuerſionem atque interitum.*

Interitum ſignificantes murem pingunt. Hic enim omnia corrodens inquinat, & inutilia facit. Eodem verò & ſigno vtuntur, vt iudicium deſignent. Multis ſiquidem varijſque appoſitis panibus, mus puriſſimum atque optimum delectu habito rodit. Propterea & piſtorum iudicium ex muribus ſumitur.

48. *Quomodo impudentiam.*

Impudentiam notantes, muſcam pingunt, quod hæc etſi crebrius abacta, nihilo minus accedat.

49. *Quomodo cognitionem pingunt.*

Cognitionem pingentes, formicam pingunt. Si quid enim homo tuto occultarit, hæc cognoſcit.

Neque

Neque hoc ſolum nomine, ſed & quod præter cætera animantia ſibi in hyemem cibos congerens, non aberrat à loco vbi condidit, ſed abſque vllo errore ad ipſum peruenit.

50 *Quomodo filium pingunt.*

Filium volentes ſignificare, vulpanſerem pingunt. Hoc enim animal maximè amans eſt liberorum. Si quando enim ipſum venator ſimul cum paruulis perſequatur; & pater & mater vltro ſe venatoribus dedunt, vt ſeruentur paruuli. Quam ob cauſſam Ægyptijs placuit hoc animal colere.

Vulpanſer eſt de Anſerum genere. Vocatur autem χηναλώπηξ *quod in anſerina ſpecie vulpis habeat calliditatem, pullos ſuos* (inquit) *Aelianus amat impenſius, eamdemq; operam quam perdix in ijs tuendis ponit. Nam venatorem ſeſe ingerendo eludit; donec tenelli dilabantur.*

51. *Quomodo amentem*

Pelicanum autem pingentes, amentem ſimul ac imprudentem ſignificant. Quum enim cæterarum volucrum more poſſit in locis editioribus oua reponere, id non facit: quin potius defoſſa terra, illic pullos collocat. Quod vbi deprehenderint homines, locum illum arido bouis ſtercore circumlinunt, cui & ignem ſubijciunt. Pelicanus autem conſpecto fumo, dum pennis ſuis ignem vult extinguere, contrà potius earum agitatione accendit. Quo quum conflagerent eius alæ, facilè ab aucupibus capitur. Quam ob cauſſam non conſentaneum exiſtimarunt eo veſci ſacerdotes, quum omninò pro liberis in diſcrimen ſeſe conijciat. Vulgus tamen Ægyptiorum eo veſcitur, vt qui eum dicat non iudicio ac prudentia quadam, vt vulpanſeres, ſed beneuolentia quadam certamen
Amentia. hoc ſuſcipere.

Aucu

Attigi etiam Syntagm. 2. l. 3. Symb. 5.

52. *Quomodo gratum indicent animum.*

Gratum indicantes animum, Cucupham pingunt, proptereà quod ſolum hoc ex mutis animantibus, poſteaquam à genitoribus educatum fuerit, iiſdem ſenio confectis parem refert gratiam. Quo enim loco ab eis enutrita eſt, eodem nidum ipſis extruit, pennis eorum euulſis, cibumque ſubminiſtrat, donec renatis plumis, parentes ſibi ipſi opem ferre queant. Quare & diuinorum ſceptrorum Cucupha inſigne atque ornamentum apud eos eſſe ſolet.

Κουκουφάν *Kiranides lib. 10. cap. 70. putat eſſe vpupam, quòd autem Parentum dicitur plumas vellere, intellige plumas defluas, quas ipſi ſua ſponte exuunt.*

53. *Quomodo iniuſtum & ingratum.*

Iniuſtum verò atque ingratum, geminos equi fluuiatilis vngues deorſum vergentes pingunt. Hic enim quum ad ætatis florem peruenerit, cum patre pugnans periculum facit, an præpolleat. Et ſi quidem pater ceſſerit, locum ei aſſignans, ipſe cum ſua ipſius matre connubium contrahit, & cum ſinit viuere. Quod ſi non ſinat pater cum matri iungi, ipſum quum fortior ſit ac robuſtior, interimit. Cæterùm ideò geminos eius vngues deorſum maximè inflexos pingunt; vt qui hoc vident homines, huiuſque cauſam intelligunt ad beneficentiam procliuiores ſint.

54. *Quomodo ingratum bene de ſe meritos.*

Ingratum atque infeſtum iis à quibus beneficio affectus eſt ſignificantes, columbam pingunt. Mas enim vbi robuſtior euaſerit, ex conſortio matris patrem expellit, itaque ei connubio iungitur. Purum autem hoc animal eſſe videtur. Siquidem cum

cum aëris conſtitutio peſtilens eſt, omniaque; tum animata tum inanimata, ea afficiuntur; quotquot hoc vno veſcuntur animali, ab hac luee ſeruantur immunes. Ideoque eo tempore Regi in cibo ſumendo nihil aliud præter columbas apponitur, idemque iis qui quod diis miniſtrent, puri caſtique permanent. Traditur & hoc animal felle carere.

55. *Quomodo id quod fieri non poteſt.*

Quod fieri nequeat, pedes hominis in aqua obambulantes pingunt. Atque aliter idem ſignificare volentes, hominem abſque capite gradientem pingunt: quorum vtrumque quum ex eorum numero ſit quæ fieri non poſſunt; meritò, ad hoc innuendum ſumpta ſunt.

56. *Quomodo regem peſſimum.*

Regem autem peſſimum ſignificantes, anguem pingunt in orbis figuram, cuius caudam ori admouent, nomen verò regis in media reuolutione ſcribunt, obſcurè innuentes ſe regem pingere orbi imperitantem. Porrò angui apud Ægyptios nomen eſt Meiſi.

Si rectè expendatur Hieroglyphicum nomen κάκιστον *ſenſui repugnat, Itaque Pierius legit* κάλλιστον *mallem tamen* Κράτιστον *cùm potentiſſimam regem deſignari dicat, qui vniuerſo terrarum orbi imperitet.*

57. *Quomodo regem cuſtodem.*

Aliter quoque regem cuſtodem ſignantes, anguem quidem vigilantem pingunt, ſed pro regis nomine cuſtodem adnectunt. Hic enim totius orbis cuſtos eſt. Itaque regem aſſiduè vigilantem eſſe oportere.

58. *Quomodo mundi notent dominum.*

Ruſus regem orbis moderatorem exiſtimantes, & in-

& indicantes ; ipſum quidem anguem pingunt ; ſed in eius medio magnam domum effingunt ac repræſentant : nec ſanè abſque ratione ; regia enim domus quæ ab eo regitur * in mundo eſt.

59. *Quomodo populum regi morigerum.*

Populum regiis iuſſis obſequentem innuentes, apem pingunt. Solæ enim hæ ex omni animantium genere regem habent, quem reliqua apum multitudo ſequatur, cuique non ſecus ac vulgus regi obtemperet. Innuunt autem obſcurè, tum ex mellis inſigni vtilitate, tum ex vi, quam in aculeo habet hoc animal, vtilem ſimul ac potentem eſſe ad res gerendas regem.

60. *Quomodo regem parti orbis imperantem.*

Regem autem non toti terrarum orbi, ſed parti dumtaxat imperantem volentes ſignificare, anguem dimidiatum pingunt : regem quidem per ipſum animal, non toti verò orbi imperantem, ex eo quod dimidiatus ſit, deſignantes.

61. *Quomodo latè rerum potientem.*

Omnium autem moderatorem ex eiuſdem animalis perfectione ſignificant, rurſum integrum pingentes anguem. Sic & apud eos ſpiritus eſt, qui per vniuerſum orbem permeat.

62. *Quomodo fullonem.*

Fullonem indicantes, geminos hominis pedes in aqua pingunt : id quod ex mercurij ſimilitudine indicant.

63. *Quomodo menſem.*

Menſem autem exprimentes, Lunæ figuram eodem qui ſuprà expoſitus eſt, habitu pingunt, complectentem octo & viginti dies æquinoctiales duntaxat, die ex viginti quatuor horis conſtituto, qui-

bus & exoritur in noſtro apparens hemiſpherio: reliquis verò duobus in occaſu eſt.

64. *Quomodo rapacem, fœcundum, aut furentem.*

Cæterum rapacem, fœcundum, aut inſanum volentes innuere, crocodilum pingunt, quod fœcundum maximè ſit hoc animal, multoſque liberos procreet, inſuper & crebro in furorem agatur. Vbi enim ab expetita præda exciderit; indignabundus in ſe ipſe furit.

65. *Quomodo ortum.*

Ortum oſtendentes, geminos crocodili oculos pingunt, quoniam oculi huic animali velut ex profundo emergunt.

66. *Quomodo occaſum.*

At occaſum ſignantes, Crocodilum inflexum ac cernuum pingunt. Ad partum enim facilè, & maximè procliue eſt hoc animal.

Quid facit hîc αὐτότοκος, *quod Mercerus vertit ad* partum facile & maximè procliue. *At Trebatius*, eſt hoc animal rotundum, & promiſcue parit. *Nugæ, lege* αὐτόκυκος ϗ κατωφερὴς τὸ ζῶον, *ſuapte natura cernuum & inflexum animal, quo nihil ad ſenſum accommodatius.*

67. *Quomodo tenebras adumbrent.*

Porrò tenebras ſignificantes, Crocodili caudam pingunt. Neque enim aliter ad exitium & internecionem perducit crocodilus quodcumque apprehenderit animal, niſi cauda prius cæſum, inualidum reddiderit. Namque in hac corporis parte præcipua eſt Crocodili vis ac robur. Cæterum quum quamplurima alia in crocodilorum natura ſigna comperiantur, hæc quæ in primum librum conferre viſum eſt, nunc ſatis erunt.

HORI

HORI APOLLINIS NILIACI, DE SACRARVM APVD ÆGYPTIOS INſculptarum literarum interpretatione.

LIBER SECVNDVS.

SECVNDO autem volumine reliquorum tibi veram idoneamque in medium afferam rationem : quæ & quum ex alijs exemplaribus nequaquam ſint expoſita : neceſſariò ſubiungenda cenſui.

1. *Quid ſtellam pingentes innuant.*

Depicta Ægyptijs ſtella nunc Deum ſignificat, nunc noctem, nunc verò tempus, interdum etiam hominis maſculi animam.

2. *Quid aquilæ pullum.*

Et aquilæ pullus maſculum; & orbiculatum quippiam indicat.

Vide in obſeruationibus, vbi lego τολόειν callosum, ſcabrum, & robuſtum.

3. *Quid geminos pedes iunctos ac ſtantes.*

Gemini pedes ſimul compacti ac firmati, Solis curſum quum in ſolſtitio eſt hyberno ſiue in bruma ſignificant.

Vide obſeruationem ad Hierogl. 3. l. 2.

4. *Quid hominis cor faucibus appenſum.*

Hominis cor faucibus appenſum, boni viri os deſignat.

De hac cordis ſignificatione dico ad Hierogl. 7. l. 1.

5. *Quomodo belli aciem, ac frontem exercitus ad prælium instructi.*

De huc Phœnicis ætate non conſentiunt auctores, mille annos eidem tribuit Nonnus. Septem millia Chæremon Aegyptius, vt eſt apud Ioannem Tzetzem. Trecentos & quadraginta Albertus. Cùm Phœnicis vita magni anni fieri conuerſionem rara fides eſt inter auctores (inquit Solinus) quamuis eorum plurimi magnum annum non quingentis & quadraginta quatuor annis conſtare dicant. Difficilè eſt in re tam fabuloſa aliquid certum ſtatuere. Quod autem ait, fertur ſiquidem Sole, *&c. id Aegyptijs non Phœnici tribuendum. Itaque quod inconcinne hic author dixit*, λέγεται γὰρ μᾶλλον τῶν ἄλλων ἀντρώπων ἡλίῳ χαίρειν ὑπὸ Αἰγυπτίων, *corrigendum* λέγονται γὰρ μᾶλλον τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἡλίῳ χαίρειν Αἰγύπτιοι.

34. *Quomodo cor pingunt.*

Cor volentes indicare, Ibin pingunt, quod quidem animal Mercurio attributum ac dicatum eſt, cordis omniſque rationis præſidi & moderatori. Nam & Ibis per ſe ipſa magna ex parte cordi adſimilis eſt, de qua re plurimi apud Ægyptios agitantur ſermones.

Mercurio Ibin ſacram dicunt, vel quia ex Poëtarum fabulis Mercurius in pugna Gigantum ſub Ibidis alis latuit, Ouidius Metam. Vel quia (vt ait Aelianus (eius nigræ pennæ cum tacito & nondum emiſſo ſermone poſſunt comparari. Candidæ verò prolatæ ſunt orationis typus. Eamdem Lunæ ſacram aſſerunt quod tot diebus oua excludat quot Luna augetur & decreſcit. Quam porrò habeat cum corde ſimilitudinem, explico ex Aeliano

Synt. 2 l. 8. Symb. 26. vbi quoque oſtendo quo conſilio Moyſes dicatur ſecum in exercitu Ibides detuliſſe.

35. *Quomodo eruditionem ac doctrinam.*

Doctrinam autem indicantes, cœlum pingunt rorem fundens, innuentes, quod quemadmodum ros decidens, in omnes quidem plantas diffunditur, at eas duntaxat mollit, quæ eius naturæ ſunt vi molliri poſſint, cæteras verò quæ ſuaptè natura duræ ſunt, non item: ſic & doctrina communiter ad omnes pertingit homines, quam quiſquis felici natus eſt ingenio, vt rorem arripit, qui verò ingenij facultate deſtituitur, idem efficere non poteſt.

Doctrinam per aquam, & rorem ſignificatam oſtendo quoque Synt. 2. l. 61.

36. *Quomodo Aegyptias litteras.*

Cæterùm Aegyptias litteras, aut ſacrum ſcribam, aut finem innuentes, atramentum, cribrum & iuncum pingunt. Ægyptias quidem litteras, quod his omnis apud eos ſcriptura compleatur. Iunco enim, non alia re vlla ſcribunt. Cribrum verò appingunt, quoniam hoc cum primum ſit panis conficiendi inſtrumentum, ex iunco fit. Innuunt itaque, cuicumque victus ſuppetit, eum litterarum ſtudijs animum adiuncturum: cui verò non ſuppetit, alijs operam daturum artibus. Quocirca & apud eos eruditio Sbo vocatur, quod nomen ſi interpreteris, plenum alimentum ſonat. *Sacrum* autem ſcribam, quoniam hic vitam mortemque dignoſcit. Nam eſt apud ſacros ſcribas liber, ſacram ambrem appellant, cuius ope iudicium de ægroto decumbente ferunt, ſi vitalis, necne; id ex ægri decubitu, ſignis quibusdam, perſpicientes. Finem denique quoniam qui litteras didicit, ad tranquillum

vitæ portum peruenit, non iam vitæ incommodis oberrans aut fluctuans.

Σχοίνῳ. *Iunceum ſtylum intelligit, quem Clemens Alexandrinus Stromata libro ſexto hic nominat. Quod autem ait pauperes non ſtudere, contrarium ſapè vſuuenit, quod notaui in parabola Achantidis Syntagm. 2. l. 10. Symb. 14.*

30. *Quomodo ſacrum ſcribam.*

Rurſum ſacrum ſcribam, aut vatem, aut veſpillonem, aut ſplenem, aut odoratum, aut riſum, aut ſternitationem, aut magiſtratum, aut iudicem volentes ſignare, canem pingunt. Sacrum quidem ſcribam, quoniam quicumque voluerit, vt par eſt & abſolutiſſimè hoc fungi munere, cum oportet multa meditari, aſſidueque omnibus canum more allatrare, & ferum eſſe, nullique gratificari. Vatem autem, quòd canis præter cætera animantia defixis in deorum ſimulacra, non ſecus ac vates conſueuere, intentiſque aſpiciat oculis. Sacrorum verò pollinctorem, 1. quod & hic nuda & reſecta, quibus iuſta facit, ſimulacra contempletur, Splenem, quoniam hunc inter cætera animalia canis leuiſſimum habet: & ſiue ei mors, ſiue rabies acciderit, ex ſplene id contingit. Enimuerò & qui ejus funus procurant, vbi morituri ſunt, magna ex parte ſplenetici fiunt. Siquidem graui illo halitu & vapore qui ex inciſo diſſectoque cane prouenit, inficiuntur. Odoratum porrò, riſum ac ſternutamentum: quoniam qui abſolutè ſplenetici ſunt, nec odorari poſſunt, nec ridere, neque verò ſternutare.

1. Quod & hic nuda & reſecta.) *Locus hic perperam ab interprete diſtortus. Vide in obſeru.*

38. *Quonam modo magiſtratum innuant, aut iudicem.*

Magi-

Magiſtratum verò aut iudicem quum deſignant, appingunt cani & regiam veſtem, nudæ figuræ appoſitam, propterea quod vt canis, quemadmodum ſuprà dixi, in deorum ſimulacra acutiſſimis intuetur oculis: ſic & magiſtratus qui & iudex erat, vetuſtioribus temporibus nudum regem ſpectabat. Ac propterea regiam cani prætextam adijciunt.

Rectè hic animaduertit vir de noſt. Soc. eruditus. Vnam copulatiuam καὶ peruertere ſenſum. Depingenda eſt vt Regis ſtatua veſte ad pedes ſtrata, quam canis cuſtodiat, & reſtituendam, προσθέασι, τῷ κυνὶ βασιλικὴν στολὴν παρακειμένην, καὶ σχῆμα γυμνόν.

395. Quomodo ſignificent eum, qui ſacrum pallium geſtat.

Significantes eum, qui ſacrum geſtat pallium, domus cuſtodem pingunt, quod ab eo templum cuſtodiatur.

Titulus huius Hieroglyphici malè à Mercero intellectus multis erroris anſam dedit. Quid ſit παστοφόρος *explico in obſ. ad Hierogl. 39. l. 1.*

40. Quomodo natalitium ſydus, ſiue eum, qui horarum rationem obſeruat, exprimunt.

Natalitium ſydus horarum inſpectorem demonſtrantes, hominem pingunt horis veſcentem, non quod horas homo comedat (id enim haud quaquam fieri poteſt), ſed quod hominibus cibi ſtatis horis parentur & apponantur.

Ὡροσκόπος *non de natalitio hic ſidere intelligendum, vt interpres accepit, ſed de ſacerdote Aegyptiorum Aſtrologo, qui* ὡροσκόπος *nominabatur, vt docui in obſeruationibus.*

41. Quo-

41. *Quomodo pudicitiam innuant.*

Puritatem notantes, ignem & aquam pingunt quod his elementis omnis luſtratio fiat atque expiatio.

Lege Plutarch. q. 1. ξωμαϊκῶν, & quæ annotaui in obſeruationibus.

4 2. *Quemadmodum latenter rem neſandam atque abominandam indicent.*

Nefarium autem innuentes, aut etiam abominationem, piſcem pingunt, quod hotum eſum qui in ſacris verſantur, horreant atque execrentur. Eſt enim eius naturæ piſcis omnis, vt quæ offenderit exhauriat, inq; ſuum ipſe genus ſæuiat.

43. *Quomodo os pingunt.*

Os ſignificantes, ſerpentem pingunt, quoniam ſerpens nullo alio membro valet, niſi ore.

44. *Quomodo fortem ſimul & temperantem.*

Fortitudinem cum temperantia coniunctam innuentes, taurum integra corporis conſtitutione præditum pingunt. *

45. *Quomodo auditum.*

Auditum demonſtrantes, tauri auriculam pingunt. Audit enim vel ex longiſſimo interuallo taurus.

46. *Quomodo innuunt immunditiam.*

Origem. Porrò impurum ſceleſtumq; notantes animum * coturnicem pingunt: quoniam ad ortum accedente Luna, intentis in deam oculis intuens, vociferatur, non ei bene dicens, nec fauſta acclamatione graticulationeue proſequens. Cuius rei argumentum eſt apertiſſimum, quòd anterioribus cruribus terram effodiens ſuas ipſius pupillas humi velut pingens defigit, quaſi indignabunda, inuitaq;

dex

deæ ortum aſpiciens. Idem quoque in exortu Dei, Solis inquam efficit. Quapropter antiqui reges, quum ſibi ortum nunciaret horarum obſeruator, huic inſidentes animali per medium ipſum velut Gnomones quoſdam, ortus rationem ac tempus accuratè certoque cognoſcebant: Quare & ſacerdotes vnam hanc inter volucres * non ſignatam comedunt, quod ſimultatem quandam cum dea exercere videatur. Etenim quemcumque in deſerto locum aquis ſcatentem nactus fuerit, poſteaquam biberit, labris turbat, lutumque aquæ commiſcet, ac pedibus in eam puluerem conijcit, idque vt nulli alij animanti aqua ſit ad potum idonea. Adeò praua atque infeſta putatur * coturnicis natura. Nam ne hoc quidem officium deæ præſtat. quum ipſa omnia quæ toto orbe ſunt vtilia gignat, augeat, ac vegetet.

Fort. abſque iugulatione.

Orygis.

Inſunt huic Hieroglyphico ambages, de quibus vide in obſeruationib. ad Symb. 46. l. 1.

47. *Quomodo ſubuerſionem atque interitum.*

Interitum ſignificantes murem pingunt. Hic enim omnia corrodens inquinat, & inutilia facit. Eodem verò & ſigno vtuntur, vt iudicium deſignent. Multis ſiquidem varijſque appoſitis panibus, mus puriſſimum atque optimum delectu habito rodit. Propterea & piſtorum iudicium ex muribus ſumitur.

48, *Quomodo impudentiam.*

Impudentiam notantes, muſcam pingunt. quod hæc etſi crebrius abacta, nihilo minus accedat.

49. *Quomodo cognitionem pingunt.*

Cognitionem pingentes, formicam pingunt. Si quid enim homo tuto occultarit, hæc cognoſcit.

Neque

Neque hoc ſolum nomine, ſed & quod præter cætera animantia ſibi in hyemem cibos congerens; non aberrat à loco vbi condidit, ſed abſque vllo errore ad ipſum peruenit.

50 *Quomodo filium pingunt.*

Filium volentes ſignificare, vulpanſerem pingunt. Hoc enim animal maximè amans eſt liberorum. Si quando enim ipſum venator ſimul cum paruulis perſequatur; & pater & mater vltro ſe venatoribus dedunt, vt ſeruentur paruuli. Quam ob cauſſam Ægyptijs placuit hoc animal colere.

Vulpanſer eſt de Anſerum genere. Vocatur autem χηναλώπηξ *quod in anſerina ſpecie vulpis habeat calliditatem, pullos ſuos* (inquit) *Aelianus amat impenſius, eamdemq; operam quam perdix in ijs tuendis ponit. Nam venatorem ſeſe ingerendo eludit; donec tenelli dilabantur.*

51. *Quomodo amentem*

Pelicanum autem pingentes, amentem ſimul ac imprudentem ſignificant. Quum enim cæterarum volucrum more poſſit in locis editioribus oua reponere, id non facit; quin potius defoſſa terra, illic pullos collocat. Quod vbi deprehenderint homines, locum illum arido bouis ſtercore circumlinunt, cui & ignem ſubijciunt. Pelicanus autem conſpecto fumo, dum pennis ſuis ignem vult extinguere, contrà potius earum agitatione accendit. Quo quum conflagerent eius alæ, facilè ab aucupibus capitur. Quam ob cauſſam non conſentaneum exiſtimarunt eo veſci ſacerdotes, quum omninò pro liberis in diſcrimen ſeſe conijciat. Vulgus tamen Ægyptiorum eo veſcitur, vt qui eum dicat non iudicio ac prudentia quadam, vt vulpanſeres, ſed * beneuolentia quadam certamen hoc ſuſcipere.

*Amentia.

Attigi etiam Syntagm. 2 l. 3. Symb. 5.

52. *Quomodo gratum indicent animum.*

Gratum indicantes animum, Cucupham pingunt, propterea quod ſolum hoc ex mutis animantibus, poſteaquam à genitoribus educatum fuerit, ijſdem ſenio confectis parem refert gratiam. Quo enim loco ab eis enutrita eſt, eodem nidum ipſis extruit, pennis eorum euulſis, cibumque ſubminiſtrat, donec renatis plumis, parentes ſibi ipſi opem ferre queant. Quare & diuinorum ſceptrorum Cucupha inſigne atque ornamentum apud eos eſſe ſolet.

Κουκουφαῦ *Kiramides lib. 10. cap. 70. putat eſſe vpupam, quòd autem Parentum dicitur plumas vellere, intellige plumas defluas, quas ipſi ſua ſponte exuunt.*

53. *Quomodo iniuſtum & ingratum.*

Iniuſtum verò atque ingratum, geminos equi fluuiatilis vngues deorſum vergentes pingunt. Hic enim quum ad ætatis florem peruenerit, cum patre pugnans periculum facit, an præpolleat. Et ſi quidem pater ceſſerit, locum ei aſſignans, ipſe cum ſua ipſius matre connubium contrahit, & cum ſinit viuere. Quod ſi non ſinat pater cum matri iungi; ipſum quum fortior ſit ac robuſtior, interimit. Cæterùm ideò geminos eius vngues deorſum maximè inflexos pingunt; vt qui hoc vident homines, huiuſque cauſam intelligunt ad beneficentiam procliuiores ſint.

54. *Quomodo ingratum bene de ſe meritos.*

Ingratum atque infeſtum ijs à quibus beneficio affectus eſt ſignificantes, columbam pingunt. Mas enim vbi robuſtior euaſerit, ex conſortio matris patrem expellit, itaque ei connubio iungitur. Purum autem hoc animal eſſe videtur. Siquidem

cum

cum aëris conſtitutio peſtilens eſt, omniaque; tum animata tum inanimata, ea afficiuntur; quotquot hoc vno veſcuntur animali, ab hac luee ſeruantur immunes. Ideoque eo tempore Regi in cibo ſumendo nihil aliud præter columbas apponitur, idemque ijs qui quod dijs miniſtrent, puri caſtique permanent. Traditur & hoc animal felle carere.

55. *Quomodo id quod fieri non poteſt.*

Quod fieri nequeat, pedes hominis in aqua obambulantes pingunt. Atque aliter idem ſignificare volentes, hominem abſque capite gradientem pingunt: quorum vtrumque quum ex eorum numero ſit quæ fieri non poſſunt; meritò, ad hoc innuendum ſumpta ſunt.

56. *Quomodo regem peſſimum.*

Regem autem peſſimum ſignificantes, anguem pingunt in orbis figuram, cuius caudam ori admouent, nomen verò regis in media reuolutione ſcribunt, obſcurè innuentes ſe regem pingere orbi imperitantem. Porrò, angui apud Ægyptios nomen eſt Meiſi.

Si rectè expendatur Hieroglyphicum nomen κάκιϛον *ſenſui repugnat, Itaque Pierius legit* κάλλιϛον *mallem tamen* Κράτιϛον *cùm potentiſſimam regem deſignari dicat, qui vniuerſo terrarum orbi imperitet.*

57. *Quomodo regem cuſtodem.*

Aliter quoque regem cuſtodem ſignantes, anguem quidem vigilantem pingunt, ſed pro regis nomine cuſtodem adnectunt. Hic enim totius orbis cuſtos eſt. Itaque regem aſſiduè vigilantem eſſe oportere.

58. *Quomodo mundi notent dominum.*

Ruiſus regem orbis moderatorem exiſtimantes, & in-

& indicantes ; ipſum quidem anguem pingunt ; ſed in eius medio magnam domum effingunt ac repræſentant : nec ſanè abſque ratione ; regia enim domus quæ ab eo regitur * in mundo eſt.

59. *Quomodo populum regi morigerum.*

Populum regiis iuſſis obſequentem innuentes , apem pingunt. Solæ enim hæ ex omni animantium genere regem habent , quem reliqua apum multitudo ſequatur , cuique non ſecus ac vulgus regi obtemperet. Innuunt autem obſcurè , tum ex mellis inſigni vtilitate , tum ex vi , quam in aculeo habet hoc animal , vtilem ſimul ac potentem eſſe ad res gerendas regem.

60. *Quomodo regem parti orbis imperantem.*

Regem autem non toti terrarum orbi , ſed parti dumtaxat imperantem volentes ſignificare , anguem dimidiatum pingunt : regem quidem per ipſum animal , non toti verò orbi imperantem , ex eo quod dimidiatus ſit , deſignantes.

61. *Quomodo latè rerum potientem.*

Omnium autem moderatorem ex eiuſdem animalis perfectione ſignificant , rurſum integrum pingentes anguem. Sic & apud eos ſpiritus eſt , qui per vniuerſum orbem permeat.

62. *Quomodo fullonem.*

Fullonem indicantes , geminos hominis pedes in aqua pingunt : id quod ex mercurij ſimilitudine indicant.

63. *Quomodo menſem.*

Menſem autem exprimentes , Lunæ figuram eodem qui ſuprà expoſitus eſt , habitu pingunt , complectentem octo & viginti dies æquinoctiales duntaxat , die ex viginti quatuor horis conſtituto , qui-

HORI APOLLINIS NILIACI, DE SACRARVM APVD ÆGYPTIOS INſculptarum literarum interpretatione.

LIBER SECVNDVS.

SECVNDO autem volumine reliquorum tibi veram idoneamque in medium afferam rationem : quæ & quum ex alijs exemplaribus nequaquam ſint expoſita : neceſſariò ſubiungenda cenſui.

1. *Quid ſtellam pingentes innuant.*

Depicta Ægyptijs ſtella nunc Deum ſignificat, nunc noctem, nunc verò tempus, interdum etiam hominis maſculi animam.

2. *Quid aquilæ pullum.*

Et aquilæ pullus maſculum ; & orbiculatum quippiam indicat.

Vide in obſeruationibus, vbi lego τολωτιῦ *calloſum, ſcabrum, & robuſtum.*

3. *Quid geminos pedes iunctos ac ſtantes.*

Gemini pedes ſimul compacti ac firmati, Solis curſum quum in ſolſtitio eſt hyberno ſiue in bruma ſignificant.

Vide obſeruationem ad Hierogl. 3. l. 2.

4. *Quid hominis cor faucibus appenſum.*

Hominis cor faucibus appenſum, boni viri os deſignat.

De hac cordis ſignificatione dico ad Hierogl. 7. l. 1.

5. *Quomodo belli aciem, ac frontem exercitus ad prælium inſtructi.*

Belli aciem indicant hominis depictæ manus, altera ſcutum, altera verò arcum tenens.

6. *Quid digitum.*

Hominis ſtomachum demonſtrat digitus.

Stomachus hîc propriè eſt ventriculi orificium ſuperius, ſeu fiſtula per quam cibus in fundum delabitur.

7. *Quomodo morbum ſignificent.*

Flores autem anemones, morbum hominis ſignificant.

In eodem genere Symboli Aſtrampſychus ponit lactucam. Θρίδακας ἰδεῖν σωμάτων δηλοῖ νόσον. *Nonnulli anemonas morborum Symbolum eſſe dicunt, quod colligantur, tertianis quartaniſque remedio.*

8. *Quomodo lumbum hominis.*

Lumbum, aut ſtatum conſtitutionemque hominis volentes notare, os ſpinæ dorſi pingimus.

9. *Quomodo permanens aliquid & tutum ſignificent.*

Coturnicis os pictum, ſtabile ac tutum quippiam indicat, quod difficilè huius animalis os afficiatur ac patiatur quicquam.

Orygis reponendum puto, abuſus vocis ὄρτυγος *pro* ὤρυγος.

10. *Quomodo concordiam.*

Duo homines magiſtratus ornati inſignibus concordiam innuunt.

Inde ἀξιωματικοὶ *publica dignitate fungentes, quo verbo etiam vſus Guillielmus Bibliothecarius in Hadriano II eum cum Pontificiali pallio impoſitum præcedentibus Axiomaticis, & ſubſequente reliqua turba in vrbem redire patriarchiumq; ſubire conſpexeram.*

11. *Quomodo turbam ac tumultum.*

Armatus homo ſagittaſque iaculans, tumultum ſignificat.

12. *Quomodo dimenſionem.*

Hominis digitus dimenſionem notat.

13. *Quomodo deſponſatam mulierem.*

* Deſponſatam mulierem volentes oſtendere, ſolis circulum, ſimul cum ſtella & ipſo diſco ſolis bipartito pingunt. *Prægnantem m. ſ.*

14. *Quomodo ventum.*

Accipiter ortum verſus in ſublime tendens, ventos oſtendit. Item & aliter: Accipiter expanſas in aëre alas habens, ventum, qui alas quaſdam habere videtur, ſignificat.

15. *Quomodo ignem.*

Fumus in cœlum aſcendens, ignem indicat.

Sic lucit Sympoſius in fumum. Et qui me genuit ſine me non naſcitur ipſe.

16. *Quomodo opus.*

Maſculi (bouis) cornu pictum, opus notat.

Maſculorum cornua maiora ſunt & turtuoſiora, fœminarum minora & minus flexa.

17. *Quomodo pœnam.*

At fœminæ cornu depictum, * pœnam oſtendit. *Laborem.*

18. *Quomodo impietatem.*

Imago vmbilico tenus cum gladio depicta impietatem innuit.

19. *Quomodo horam.*

Hippopotamus depictus horam ſignificat.

Per ὥραν ver intelligendum doceo in obſeruationibus.

20. *Quomodo longæuum atq; diuturum.*

Ceruo quodannis cornua renaſcuntur. Is depictus longiſſimam vitam ſignificat.

21. *Quomodo auerſionem.*

Lupus aut canis auerſus, auerſionem monſtrat.

22. *Quomodo futurum opus.*

Auris picta futurum opus ſignificat.

Quia ſcilicet audire oportet, & de rebus gerendis documenta à prudentibus viris accipere, antequam te ad opus accingas. Vel certè per aurem auditores tantum ſapientiæ non πρακτῆρας ἔργων *ſignificat. Quod ſi manum addas auri, tum demum res erit cumulata.*

23 *Quomodo percuſſorem aut ſanguinem.*

Hoc eſt ex corrupto Crocodili ſanguine pro. creata.

Crocodili Veſpa,* per aërem volans, aut Crocodili noxium ſanguinem aut cædem deſignat.

Σφὴξ *ſcribendum ſine* γ *pro quo* σφιγγὸς *habet corona pretioſa liber Græcus.*

24. *Quomodo mortem.*

Nycticorax mortem ſignificat: quemadmodum enim hic de repentè pullos (cornicum) noctu, ſic & mors homines nec opinantes inuadit atq; opprimit.

Habes hac de re in anthologia lepidum Epigr.

Νυκτικόραξ ἄδει θανατηφόρον ἀλλ' ὅταν ἄδει
Δημόφιλος, θνήσκει κ' αὐτὸς ὁ Νυκτικόραξ.

25. *Quomodo vetuſtiſſimum.*

Sermones & folia, aut ſignatus liber, vetuſtiſſimum indicant.

26. *Quomodo obſidionem.*

Scala obſidionem, quod inæqualis ſit atque procliuis.

Κλῖμαξ (*inquit*) *Suidas* κοινῶς σκάλα. *Significat etiam ſcopulum ſub aquis latentem apud Tretzem Chil. 7. & nauale apud Moſchopulum ad Iliad. l. 1.*

27. *Quomodo inexpertum, muſam, aut fatum.*

Literæ ſeptem duobus incluſæ digitis, muſam, inexpertum, aut fatum ſignificant.

Parum accuratè hoc Philippus expreſſit, cùm nullam rationem ſubÿciat, nec quos digitos quaſue literas intelligat deſignet, itaq; vix coniectura anſam reliquit.

28. *Quomodo linea ſignificet ſuper alteram inflexa.*

Recta linea ſimul cum alterna ſupernè inflexa, decem planas lineas indicat.

Hoc, & huiuſmodi ſigna, ſunt ex hominum impoſitione leuiſſimo plerumq; fundamento, haud diſſimilia ÿs quæ Nicolaus Smyrnæus Aſtabaſdas collegit de ſignis numerorum.

29. *Quid innuant, hirundinem pingentes.*

Omnes parentum opes filijs relictas volentes innuere, hirundinem pingunt. Illa enim iam morti proxima, luto ſeipſam volutat, & pullis latebras comparat.

Diſertè D. Ambroſius lib. 5 Hex. cap. 17. Hirundo minuſcula corpore ſed egregiè pio ſublimis affectu, indiga rerum omnium pretioſiores auro nidos ſtruit, &c.

30. *Quid nigram columbam.*

Mulierem viduam, quæ ad mortem vſque in eo permanſerit vitæ ſtatu, volentes ſignificare, nigram pingunt columbam. Hæc enim quamdiu vidua eſt, alteri viro non iungitur.

fuit, contra Samijs honori, qui ſuem pro titulæ Nauium ſumpſerunt, Τὰ Σάμια πλοῖα Συὸς τύπον εἶχον ἐν ταῖς πρώραις. *Heſychius. Inde explicatur obſcurum prouerbium, quod eſt in ſtromateo* Ναὶς δή τις ὦ κύπορος σαμίη ὑὸς εἶδος ἔχουσα.

36. *Quomodo immodicam iram.*

Quod ſi immoderatam iracundiam, ex qua, qui ea eſt commotus, febrim contraerit, Leonem pingunt proprios catulos cauda flagellantem. Leonem quidem ob iracundiam, catulos verò cauda cæſos, quod catulorum oſſa, inter ſe ſi collidantur, ignem emittunt.

Hic ἐνσοίζειν *Mercerus dicit eſſe* ἐκ σοᾶς ἐκβάλλειν, *ſed hoc ſine vllo teſtimonio. Lege potius* ἐκσίζειν, *quod eſt etiam flagellare.*

37. *Quomodo ſenem muſicum.*

Senem muſicum volentes commonſtrare, cycnum pingunt: quod hic ſeneſcens ſuauiſſimum edat concentum.

Κύκνος δὲ θανατῶν ἐμμελῶς φθόγγοις πλέκει, Καὶ τῆς τελευτῆς δεξιοῦται τὸν χρόνον (*inquit*) *Sapiens Phile.*

38. *Quid ſignificent, cæcum ſcarabæum pingentes.*

Hominem, qui ex ſolaribus rediis contracta febri perierit, notantes, cæcum pingunt Scarabæum, vt qui ſplendore ſolis excæcatus intereat.

39. *Quid Mulam.*

Sterilem volentes indicare mulierem, mulam pingunt. Hæc enim natura ſterilis eſt.

40. *Quomodo mulierem, quæ infantes fæminas peperit.*

 Mulie-

Mulierem feminam primùm infantes enixam ſignificantes, taurum ſiniſtrorſum ſpectantem pingunt. Mares verò rurſus taurum dextrorſum.

Siniſtra enim deterioris eſt Symbolum. Harmenopulus de Sectis, Sabbatianorum hæreticorum meminit, qui ſiniſtram adeò deteſtabantur, vt hac quicquam prehendere piaculum ducerent, vnde Ἀριστεροὶ *hoc eſt ſiniſtri ſunt nominati.* Ἀριστεροὶ καλοῦνται ὅτι τὴν ἀριστερὰν πάνυ βδελυσσόμενοι χεῖρα. *Ad id autem Symbolum facit quod ait Phyſiologus. De Gallina Oua è quibus mares naſcentur, Gallina gerit in parte ventris dextra: è quibus feminæ, in ſiniſtra.*

41. *Quomodo veſpas.*

Veſpas deſignantes, cadauer equi pingunt. Ex eo enim multæ procreantur veſpæ.

42. *Quomodo mulierem abortientem.*

Abortientem mulierem ſignantes, equam quæ lupum conculcet, pingunt. Non ſolùm enim ſi lupum calcarit, abortum facit equa, ſed & ſi lupi calcarit veſtigium, abortit protinus.

Hoc ad ἀντιπαθείας *referendum de quibus multa paßim exempla. Sapiens Phile,* ἵππον δὲ ταχὺν ἴχνος ἀμβλύνει λύκου. Καὶ δίφρον ὀξὺν τὸ σφυρὸν τούτου στρέφει.

43. *Quomodo hominem, qui ſeſe reſponſo ab oraculo accepto ſanarit.*

Hominem, qui ſe ipſe ex oraculo priſtinæ ſanitati reſtituerit, volentes innuere, palumbum pingunt lauri folium tenentem. Hic enim vbi morbo laborat, lauri folium in nidum ſuum inferens conualeſcit.

Laurus enim præſtantiſſimum cenſebatur aduerſus morbos & maleficia phylacterium, Zonobius centur. 3. Prouerb. 12. ἀλεξιφάρμακον ἡ δάφνη *vnde* Δαφνίνην φορεῖ βακτηρίαν. Lauream virgam geſtat, *de eo dici ſolet, qui eſt aduerſus inſidias munitus.*

44 *Quomodo culicum copiam.*

Excreſcentem & aduentantem culicum copiam exprimere cupientes, vermes pingunt. Siquidem ex his gignuntur culices.

45. *Quomodo hominem, qui cum ex ſe bilioſus non ſit, ab altero tamen bile commoueatur.*

Hominem, qui ſuapte natura bile careat, ſed eam ab altero ſuſcipiat, notantes, columbam pingunt dorſo erecto: illic enim bilem habet.

Sic Achainis Ceruis fel contineri in cauda creditur Ariſtot. 2. hiſt anim. 15.

46. *Quomodo hominem, qui tuto vrbem incolat.*

Vt hominem ſignificent, qui tuto vrbem habitat, aquilam pingunt, quæ lapidem geſtet. Hæc enim è mari vel terra ſublatum lapidem in ſuum infert nidum, quo tutior ſit ac firmior.

De hoc lapide dico, & applico Synt. 2.

47. *Quomodo inferiorem debilioremq; hominem, quem alius perſequatur.*

Debiliorem hominem, quem validior ac potentior inſectetur, volentes deſignare, otidem & equum pingunt. Hæc enim equo conſpecto protinus auolat.

Otis auis Tarda *de qua Plin. lib. 10. cap. 23. Saltans capitur vnde* Καύνοις καὶ κενοδόξοις ὤτοις ἐικάλουν. *Aelius Cionyſ. apud Euſtathium.*

48. *Quo-*

48. *Quomodo eum, qui ad proprium patronum confugiens, nullum tamen ab eo ſentit auxilium.*

Hominum, qui ad proprium patronum confugiat, nec eius ſubleuetur auxilio, monſtrare cupientes, paſſerem & noctuam pingunt. Hic enim dum aucupum venatione petitur, ad noctuam accurrit, à qua mox opprimitur.

Πάτρωνος *nomen recentioribus Græcis vſurpatum vt apud Latinos. Scholaſt. Eurip.* Πάτρων ἐλευθερώσας τὸν ἀργυρώνητον, *Heſychius putat quoq; centum primos Romuli Senatores* πάτρωνας *nominatos.*

49. *Quomodo hominem, qui quum viribus non valeat, temerè tamen aliquid ſuſcipit, atq; audacius ſe gerit.*

Imbecillum hominem laſciuientem tamen & audacius aliquid molientem, cùm monſtrare voluerint, veſpertilionem pingunt. Hæc enim etſi alas non habet, volare tamen conatur.

Neque enim habet pennas ad morem cæterarum auium.

50. *Quomodo lactantem mulierem, optimeque nutrientem.*

Mulierem lactantem ac benè nutrientem vbi pictura exprimere volebant, veſpertilionem pingunt. Sola enim inter omnes volucres, hæc dentes ac mammas habet.

Grauis hic Merceri hallucinatio, & vbi turtures viſi cum mammis & dentibus? Omnino vel nomen Τρυγὼν *poſitum eſt pro veſpertilione, Quod vnum inter volatilia propriè dicitur* Τρυγᾶν, *vt*

author

author eſt Iulius Pollux, vel Turturis & veſpertilionis Symbola ſibi inuicem proxima, in hac imagne ita fuerunt confuſa vt Τρυγὼν ἀντὶ νυκτερίδος *poneretur. Soli enim inter volatilia veſpertilioni dentes, & mammæ tribuuntur ab auctoribus.*

51. *Quomodo hominem qui tripudio capiatur ac demulceatur.*

Hominem ſaltatione tibiarumque cantu gaudentem notantes, turturem pingunt. Hæc ſiquidem tibia ac ſaltatione capitur.

52. *Quomodo ſacris initiatum hominem.*

Rebus ſacris ceremoniiſque addictum ſignificantes, cicadam pingunt. Hæc enim non ore, ſed dorſo reſonans, pulcherrimum edit dulciſſimumque concentum.

Vox τελετὴ *non pro myſta ſed pro initiatione & ſacra ceremonia vſurpanda. Cæterum de cicada habes etiam illud Anacreontis* χεδὸν εἶ θεοῖς ὅμοιος.

53. *Quomodo ſeorſum agentem regem, nec ſubiectorum lapſibus veniam dantem.*

Regem qui ſolitudine gaudeat, quique errata non condonet, ſi velint ſignificare, aquilam pingunt. Hæc enim deſertis in locis nidum ſibi conſtruit, ſublimiuſque cæteris volucribus volat.

54. *Quomodo diuturnam rerum inſtaurationem.*

Inſtaurationem autem diuturnam, & quæ poſt multa fiat ſæcula, volentes indicare, phœnicem auem pingunt. Hæc enim dum naſcitur, rerum viciſſitudo fit & innouatio. Gignitur autem hunc in modum:

Neque hoc ſolum nomine, ſed & quod præter cætera animantia ſibi in hyemem cibos congerens, non aberrat à loco vbi condidit, ſed abſque vllo errore ad ipſum peruenit.

50 *Quomodo filium pingunt.*

Filium volentes ſignificare, vulpanſerem pingunt. Hoc enim animal maximè amans eſt liberorum. Si quando enim ipſum venator ſimul cum paruulis perſequatur; & pater & mater vltro ſe venatoribus dedunt, vt ſeruentur paruuli. Quam ob cauſſam Ægyptijs placuit hoc animal colere.

Vulpanſer eſt de Anſerum genere. Vocatur autem χηναλώπηξ *quod in anſerina ſpecie vulpis habeat calliditatem, pullos ſuos* (inquit) *Aelianus amat impenſius, eamdemq; operam quam perdix in ijs tuendis ponit. Nam venatorem ſeſe ingerendo eludit; donec tenelli dilabantur.*

51. *Quomodo amentem*

Pelicanum autem pingentes, amentem ſimul ac imprudentem ſignificant. Quum enim cæterarum volucrum more poſſit in locis editioribus oua reponere, id non facit: quin potius defoſſa terra, illic pullos collocat. Quod vbi deprehenderint homines, locum illum arido bouis ſtercore circumlinunt, cui & ignem ſubijciunt. Pelicanus autem conſpecto fumo, dum pennis ſuis ignem vult extinguere, contrà potius earum agitatione accendit. Quo quum conflagerent eius alæ, facilè ab aucupibus capitur. Quam ob cauſſam non conſentaneum exiſtimarunt eo veſci ſacerdotes, quum omninò pro liberis in diſcrimen ſeſe conijciat. Vulgus tamen Ægyptiorum eo veſcitur, vt qui eum dicat non iudicio ac prudentia quadam, vt vulpanſeres, ſed beneuolentia quadam certamen hoc ſuſcipere. *Amentia.*

Attigi etiam Syntagm. 2. l. 3. Symb. 5.

52. *Quomodo gratum indicent animum.*

Gratum indicantes animum, Cucupham pingunt, proptereà quod ſolum hoc ex mutis animantibus, poſteaquam à genitoribus educatum fuerit, iiſdem ſenio confectis parem refert gratiam. Quo enim loco ab eis enutrita eſt, eodem nidum ipſis extruit, pennis eorum euulſis, cibumque ſubminiſtrat, donec renatis plumis, parentes ſibi ipſi opem ferre queant. Quare & diuinorum ſceptrorum Cucupha inſigne atque ornamentum apud eos eſſe ſolet.

Κουκουφᾶ *Kiranides lib.* 10. *cap.* 70. *putat eſſe vpupam, quòd autem Parentum dicitur plumas vellere, intellige plumas defluas, quas ipſi ſua ſponte exuunt.*

53. *Quomodo iniuſtum & ingratum.*

Iniuſtum verò atque ingratum, geminos equi fluuiatilis vngues deorſum vergentes pingunt. Hic enim quum ad ætatis florem peruenerit, cum patre pugnans periculum facit, an præpolleat. Et ſi quidem pater ceſſerit, locum ei aſſignans, ipſe cum ſua ipſius matre connubium contrahit, & cum ſinit viuere. Quod ſi non ſinat pater cum matri iungi, ipſum quum fortior ſit ac robuſtior, interimit. Cæterùm ideò geminos eius vngues deorſum maximè inflexos pingunt; vt qui hoc vident homines, huiuſque cauſam intelligunt ad beneficentiam procliuiores ſint.

54. *Quomodo ingratum bene de ſe meritos.*

Ingratum atque infeſtum iis à quibus beneficio affectus eſt ſignificantes, columbam pingunt. Mas enim vbi robuſtior euaſerit, ex conſortio matris patrem expellit, itaque ei connubio iungitur. Purum autem hoc animal eſſe videtur. Siquidem

cum

cum aëris conſtitutio peſtilens eſt, omniaque; tum animata tum inanimata, ea afficiuntur; quotquot hoc vno veſcuntur animali, ab hac luee ſeruantur immunes. Ideoque eo tempore Regi in cibo ſumendo nihil aliud præter columbas apponitur, idemque ijs qui quod dijs miniſtrent, puri caſtique permanent. Traditur & hoc animal felle carere.

55. *Quomodo id quod fieri non poteſt.*

Quod fieri nequeat, pedes hominis in aqua obambulantes pingunt. Atque aliter idem ſignificare volentes, hominem abſque capite gradientem pingunt: quorum vtrumque quum ex eorum numero ſit quæ fieri non poſſunt; meritò, ad hoc innuendum ſumpta ſunt.

56. *Quomodo regem peſſimum.*

Regem autem peſſimum ſignificantes, anguem pingunt in orbis figuram, cuius caudam ori admouent, nomen verò regis in media reuolutione ſcribunt, obſcurè innuentes ſe regem pingere orbi imperitantem. Porrò angui apud Ægyptios nomen eſt Meiſi.

Si rectè expendatur Hieroglyphicum nomen κάκιστον *ſenſui repugnat, Itaque Pierius legit* κάλλιστον *mallem tamen* Κράτιστον *cùm potentiſſimum regem deſignari dicat, qui vniuerſo terrarum orbi imperitet.*

57. *Quomodo regem cuſtodem.*

Aliter quoque regem cuſtodem ſignantes, anguem quidem vigilantem pingunt, ſed pro regis nomine cuſtodem adnectunt. Hic enim totius orbis cuſtos eſt. Itaque regem aſſiduè vigilantem eſſe oportere.

58. *Quomodo mundi notent dominum.*

Ruſus regem orbis moderatorem exiſtimantes, & in-

& indicantes, ipſum quidem anguem pingunt; ſed in eius medio magnam domum effingunt ac repræſentant: nec ſanè abſque ratione; regia enim domus quæ ab eo regitur * in mundo eſt.

59. *Quomodo populum regi morigerum.*

Populum regiis iuſſis obſequentem innuentes, apem pingunt. Solæ enim hæ ex omni animantium genere regem habent, quem reliqua apum multitudo ſequatur, cuique non ſecus ac vulgus regi obtemperet. Innuunt autem obſcurè, tum ex mellis inſigni vtilitate, tum ex vi, quam in aculeo habet hoc animal, vtilem ſimul ac potentem eſſe ad res gerendas regem.

60. *Quomodo regem parti orbis imperantem.*

Regem autem non toti terrarum orbi, ſed parti dumtaxat imperantem volentes ſignificare, anguem dimidiatum pingunt: regem quidem per ipſum animal, non toti verò orbi imperantem, ex eo quod dimidiatus ſit, deſignantes.

61. *Quomodo latè rerum potientem.*

Omnium autem moderatorem ex eiuſdem animalis perfectione ſignificant, rurſum integrum pingentes anguem. Sic & apud eos ſpiritus eſt, qui per vniuerſum orbem permeat.

62. *Quomodo fullonem.*

Fullonem indicantes, geminos hominis pedes in aqua pingunt: id quod ex mercurij ſimilitudine indicant.

63. *Quomodo menſem.*

Menſem autem exprimentes, Lunæ figuram eodem qui ſuprà expoſitus eſt, habitu pingunt, complectentem octo & viginti dies æquinoctiales duntaxat, die ex viginti quatuor horis conſtituto, qui-

HORI APOLLINIS NILIACI, DE SACRARVM APVD ÆGYPTIOS INſculptarum literarum interpretatione.

LIBER SECVNDVS.

SECVNDO autem volumine reliquorum tibi veram idoneamque in medium afferam rationem: quæ & quum ex aliis exemplaribus nequaquam ſint expoſita: neceſſariò ſubiungenda cenſui.

1. *Quid ſtellam pingentes innuant.*

Depicta Ægyptijs ſtella nunc Deum ſignificat, nunc noctem, nunc verò tempus, interdum etiam hominis maſculi animam.

2. *Quid aquilæ pullum.*

Et aquilæ pullus maſculum, & orbiculatum quippiam indicat.

Vide in obſeruationibus, vbi lego τυλώδη *calloſum, ſcabrum, & robuſtum.*

3. *Quid geminos pedes iunctos ac ſtantes.*

Gemini pedes ſimul compacti ac firmati, Solis curſum quum in ſolſtitio eſt hyberno ſiue in bruma ſignificant.

Vide obſeruationem ad Hierogl. 3. l. 2.

4. *Quid hominis cor faucibus appenſum.*

Hominis cor faucibus appenſum, boni viri os deſignat.

De hac cordis ſignificatione dico ad Hierogl. 7. l. 1.

5. *Quomodo belli aciem, ac frontem exercitus ad prælium inſtructi.*

Belli aciem indicant hominis depictæ manus, altera ſcutum, altera verò arcum tenens.

6. *Quid digitum.*

Hominis ſtomachum demonſtrat digitus.

Stomachus hîc propriè eſt ventriculi orificium ſuperius, ſeu fiſtula per quam cibus in fundum delabitur.

7. *Quomodo morbum ſignificent.*

Flores autem anemones, morbum hominis ſignificant.

In eodem genere Symboli Aſtrampſychus ponit lactucam. Θρίδακας ἰδεῖν σωμάτων δηλοῖ νόσον. *Nonnulli anemonas morborum Symbolum eſſe dicunt, quod colligantur, tertianis quartaniſquẽ remedio.*

8. *Quomodo lumbum hominis.*

Lumbum, aut ſtatum conſtitutionemque hominis volentes notare, os ſpinæ dorſi pingimus.

9. *Quomodo permanens aliquid & tutum ſignificent.*

Coturnicis os pictum; ſtabile ac tutum quippiam indicat, quod difficilè huius animalis os afficiatur ac patiatur quicquam.

Orygis reponendum puto, abuſus vocis ὄρσυγος *pro* ὤρυγος.

10. *Quomodo concordiam.*

Duo homines magiſtratus ornati inſignibus concordiam innuũt.

Inde ἀξιωματικοὶ *publica dignitate fungentes, quo verbo etiam vſus Guillielmus Bibliothecarius in Hadriano II. eum cum Pontificiali pallio impoſitum præcedentibus Axiomaticis, & ſubſequente reliqua turba in vrbem redire patriarchiumq; ſubire conſpexeram.*

11. *Quomodo turbam ac tumultum.*

Armatus homo ſagittaſque iaculans, tumultum ſignificat.

12. *Quomodo dimenſionem.*

Hominis digitus dimenſionem notat.

13. *Quomodo deſponſatam mulierem.*

* Deſponſatam mulierem volentes oſtendere, ſolis circulum, ſimul cum ſtella & ipſo diſco ſolis bipartito pingunt. *Pragnantem m. ſ.*

14. *Quomodo ventum.*

Accipiter ortum verſus in ſublime tendens, ventos oſtendit. Item & aliter: Accipiter expanſas in aëre alas habens, ventum, qui alas quaſdam habere videtur, ſignificat.

15. *Quomodo ignem.*

Fumus in cœlum aſcendens, ignem indicat.

Sic lucit Sympoſius in fumum. Et qui me genuit ſine me non naſcitur ipſe.

16. *Quomodo opus.*

Maſculi (bouis) cornu pictum, opus notat.

Maſculorum cornua maiora ſunt & turtuoſiora, fœminarum minora & minus flexa.

17. *Quomodo pœnam.*

At fœminæ cornu depictum, * pœnam oſtendit. *Laborem.*

18. *Quomodo impietatem.*

Imago vmbilico tenus cum gladio depicta impietatem innuit.

19. *Quomodo horam.*

Hippopotamus depictus horam ſignificat.

Per ὥραν ver intelligendum doceo in obſeruationibus.

20. *Quomodo longæuum atq; diuturnum.*

Ceruo quodannis cornua renaſcuntur. Is depictus longiſſimam vitam ſignificat.

21. *Quomodo auerſionem.*

Lupus aut canis auerſus, auerſionem monſtrat.

22. *Quomodo futurum opus.*

Auris picta futurum opus ſignificat.

Quia ſcilicet audire oportet, & de rebus gerendis documenta à prudentibus viris accipere, antequam te ad opus accingas. Vel certè per aurem auditores tantum ſapientiæ non πρακτῆρας ἔργων *ſignificat. Quod ſi manum addas auri, tum demum res erit cumulata.*

23 *Quomodo percuſſorem aut ſanguinem.*

Crocodili Veſpa * per aërem volans, aut Crocodili noxium ſanguinem aut cædem deſignat.

Σφὴξ *ſcribendum ſine* γ *pro quo* σφίγγα *habet corona pretioſa liber Græcus.*

Hoc eſt ex corrupto Crocodili ſanguine procreata.

24. *Quomodo mortem.*

Nycticorax mortem ſignificat: quemadmodum enim hic de repentè pullos (cornicum) noctu, ſic & mors homines nec opinantes inuadit atq; opprimit.

Habes hac de re in anthologia lepidum Epigr.

Νυκτικόραξ ἄδει θανατηφόρον ἀλλ᾽ ὅταν ἄδει
Δημόφιλος, θνάσκει κ᾽ αὐτὸς ὁ Νυκτικόραξ.

25. *Quomodo vetuſtiſsimum.*

Sermones & folia, aut ſignatus liber, vetuſtiſſimum indicant.

26. *Quomodo obſidionem.*

Scala obſidionem, quod inæqualis ſit atque procliuis.

Κλί-

Κλίμαξ (*inquit*) *Suidas* κοινῶς σκάλα. *Significat etiam ſcopulum ſub aquis latentem apud* Tretzem *Chil.* 7. *& nauale apud Moſchopulum ad Iliad. l.* 1.

27. *Quomodo inexpertum, muſam, aut fatum.*

Literæ ſeptem duobus incluſæ digitis, muſam, inexpertum, aut fatum ſignificant.

Parum accuratè hoc Philippus expreſſit, cùm nullam rationem ſubijciat, nec quos digitos quaſue literas intelligat deſignet, itaq; vix coniectura anſam reliquit.

28. *Quomodo linea ſignificet ſuper alteram inflexa.*

Recta linea ſimul cum alterna ſuperne inflexa, decem planas lineas indicat.

Hoc, & huiuſmodi ſigna, ſunt ex hominum impoſitione leuiſſimo plerumq; fundamento, haud diſſimilia ijs quæ Nicolaus *Smyrnæus Aſtabaſdas collegit de ſignis numerorum.*

29. *Quid innuant, hirundinem pingentes.*

Omnes parentum opes filijs relictas volentes innuere, hirundinem pingunt. Illa enim iam mori proxima, luto ſeipſam volutat, & pullis latebras comparat.

Diſertè D. *Ambroſius lib.* 5. *Hex. cap.* 17. *Hirundo minuſcula corpore ſed egregiè pio ſublimis affectu, indiga rerum omnium pretioſiores auro nidos ſtruit, &c.*

30. *Quid nigram columbam.*

Mulierem viduam, quæ ad mortem vſque in eo permanſerit vitæ ſtatu, volentes ſignificare, nigram pingunt columbam. Hæc enim quamdiu vidua eſt, alteri viro non iungitur.

fuit , contra Samijs honori , qui ſuem pro titulo Nauium ſumpſerunt , Τὰ Σάμια πλοῖα Συὸς τύπον εἶχον ἐν ταῖς πρώραις. *Heſychius. Inde explicatur obſcurum prouerbium , quod eſt in ſtromateo* Ναῖς δή τις ὦ κύπορος σαμίη ὑὸς εἶδος ἔχουσα.

36. *Quomodo immodicam iram.*

Quod ſi immoderatam iracundiam, ex qua, qui ea eſt commotus , febrim contraerit, Leonem pingunt proprios catulos cauda flagellantem. Leonem quidem ob iracundiam , catulos verò cauda cæſos, quod catulorum oſſa , inter ſe ſi collidantur, ignem emittunt.

Hic ἐνσοίζειν *Mercerus dicit eſſe* ἐκ σοᾶς ἐκβάλλειν *, ſed hoc ſine vllo teſtimonio. Lege potius* ἐκσίζειν, *quod eſt etiam flagellare.*

37. *Quomodo ſenem muſicum.*

Senem muſicum volentes commonſtrare , cycnum pingunt : quod hic ſeneſcens ſuauiſſimum edat concentum.

Κύκνος δὲ θανατῶν ἐμμελῆς φθόγγοις πλέκει, Καὶ τῆς τελευτῆς δέξιοῦται τὸν χρόνον (*inquit*) *Sapiens Philo.*

38. *Quid ſignificent , cæcum ſcarabæum pingentes.*

Hominem , qui ex ſolaribus rediis contracta febri perierit , notantes, cæcum pingunt Scarabæum, vt qui ſplendore ſolis excæcatus intereat.

39. *Quid Mulam.*

Sterilem volentes indicare mulierem , mulam pingunt. Hæc enim natura ſterilis eſt.

40. *Quomodo mulierem , quæ infantes fæminas peperit.*

Mulierem feminam primùm infantes enixam ſignificantes, taurum ſiniſtrorſum ſpectantem pingunt. Mares verò rurſus taurum dextrorſum.

Siniſtra enim deterioris eſt Symbolum. Harmenopulus de Sectis, Sabbatianorum hæreticorum meminit, qui ſiniſtram adeò deteſtabantur, vt hac quicquam prehendere piaculum ducerent, vnde Ἀριστεροὶ *hoc eſt ſiniſtri ſunt nominati.* Ἀριστεροὶ καλοῦνται ὅτι τὴν ἀριστερὰν εἰσὶ βδελυσσόμενοι χεῖρα. *Ad id autem Symbolum facit quod ait Phyſiologus. De Gallina Oua è quibus mares naſcentur, Gallina gerit in parte ventris dextra: è quibus feminæ, in ſiniſtra.*

41. *Quomodo veſpas.*

Veſpas deſignantes, cadauer equi pingunt. Ex eo enim multæ procreantur veſpæ.

42. *Quomodo mulierem abortientem.*

Abortientem mulierem ſignantes, equam quæ lupum conculcet, pingunt. Non ſolùm enim ſi lupum calcarit, abortum facit equa, ſed & ſi lupi calcarit veſtigium, abortit protinus.

Hoc ad δυσπαθείας *referendum de quibus multa paßim exempla. Sapiens Phile,* ἵππον δὲ ταχὺν ἴχνος ἀμβλύνει λύκου. Καὶ δίφρον ὀξὺ τὸ σφυρὸν τούτου στρέφει.

43. *Quomodo hominem, qui ſeſe reſponſo ab oraculo accepto ſanarit.*

Hominem, qui ſe ipſe ex oraculo priſtinæ ſanitati reſtituerit, volentes innuere, palumbum pingunt lauri folium tenentem. Hic enim vbi morbo laborat, lauri folium in nidum ſuum inferens conualeſcit.

Laurus enim præſtantiſſimum cenſebatur aduerſus morbos & maleficia phylacterium, Zonobius centur. 3. Prouerb. 12. ἀλεξιφάρμακον ἡ δάφνη *vnde* Δαφνίνην φορεῖ βακτηρίαν. Lauream virgam geſtat, *de eo dici ſolet, qui eſt aduerſus inſidias munitus.*

44 *Quomodo culicum copiam.*

Excreſcentem & aduentantem culicum copiam exprimere cupientes, vermes pingunt. Siquidem ex his gignuntur culices.

45. *Quomodo hominem, qui cum ex ſe bilioſus non ſit, ab altero tamen bile commoueatur.*

Hominem, qui ſuapte natura bile careat, ſed eam ab altero ſuſcipiat, notantes, columbam pingunt dorſo erecto: illic enim bilem habet.

Sic Achainis Ceruis fel contineri in cauda creditur Ariſtot. 2. hiſt anim. 15.

46. *Quomodo hominem, qui tuto vrbem incolat.*

Vt hominem ſignificent, qui tuto vrbem habitat, aquilam pingunt, quæ lapidem geſtet. Hæc enim è mari vel terra ſublatum lapidem in ſuum infert nidum, quo tutior ſit ac firmior.

De hoc lapide dico, & applico Synt. 2.

47. *Quomodo inferiorem debilioremq́ hominem, quem alius perſequatur.*

Debiliorem hominem, quem validior ac potentior inſectetur, volentes deſignare, otidem & equum pingunt. Hæc enim equo conſpecto protinus auolat.

Otis auis Tarda *de qua Plin. lib.* 10. *cap.* 23. *Saltans capitur vnde* Καύνοις ϰ̀ κωνοδόξοις ὤτοις ἐικάλουν. *Aelius Cionyſ. apud Euſtathium.*

48. *Quo-*

author eſt Iulius Pollux, vel Turturis & veſpertilionis Symbola ſibi inuicem proxima, in hac imagne ita fuerunt confuſa vt Τρυγὼν ἀντὶ νυκτερίδος poneretur. Soli enim inter volatilia veſpertilioni dentes, & mammæ tribuuntur ab auctoribus.

51. *Quomodo hominem qui tripudio capiatur ac demulceatur.*

Hominem ſaltatione tibiarumque cantu gaudentem notantes, turturem pingunt. Hæc ſiquidem tibia ac ſaltatione capitur.

52. *Quomodo ſacris initiatum hominem.*

Rebus ſacris ceremoniiſque addictum ſignificantes, cicadam pingunt. Hæc enim non ore, ſed dorſo reſonans, pulcherrimum edit dulciſſimumque concentum.

Vox τελετὴ non pro myſta ſed pro initiatione & ſacra ceremonia vſurpanda. Cæterum de cicada habes etiam illud Anacreontis χεδὸν εἶ θεοῖς ὅμοιος.

53. *Quomodo ſeorſum agentem regem, nec ſubiectorum lapſibus veniam dantem.*

Regem qui ſolitudine gaudeat, quique errata non condonet, ſi velint ſignificare, aquilam pingunt. Hæc enim deſertis in locis nidum ſibi conſtruit, ſublimiuſque cæteris volucribus volat.

54. *Quomodo diuturnam rerum inſtaurationem.*

Inſtaurationem autem diuturnam, & quæ poſt multa fiat ſæcula, volentes indicare, phœnicem auem pingunt. Hæc enim dum naſcitur, rerum viciſſitudo fit & innouatio. Gignitur autem hunc in modum:

Miratur Geſnerus vir multæ lectionis Silmandras hic dici bicipites, & meritò, plagam vidit, non tum ſanauit. Exiſtimarim ego ſic legendum αὕτη γὰρ ἑκατέρω τῇ κεφαλῇ ἀναιρεῖ. *Ignem vtrimque, hoc eſt ab vtroque latere cingentem extinguunt, & id capite à quo maximè frigidus humor inſtillatur, quo ſcholiaſtes Nicandri ignem extingui voluit. Porrò quando audis hominem* περὶ κεκαυμένον *exhiberi per Salamandram, intellige flammis obſeſſum, non conſumptum.*

59. *Quomodo cæcum hominem.*

Cæcum ſignificantes; talpam pingunt; qui neque oculos habet, neque omnino videt.

60. *Quomodo hominem, qui domi ſeſe continet.*

Hominem qui domo non exeat, ſignificantes; formicam, ſimulque pennas veſpertilionis pingunt. Huius enim pennis ad formicarum nidos admotis, nulla ex ipſis egreditur.

61. *Quomodo hominem qui ſibi ipſe damni ac perniciei autor ſit.*

Eum qui proprio, & à ſe illato damno lædatur, volentes ſignare, caſtorem pingunt. Hic enim quum ſe venatione peti videt; proprios teſtes euulſos in prædam obiicit.

Ὄρχις κάστορος ὀνομάζουσι ἔνδοξόν τι καὶ πολύχρηστον φάρμακον. *De hac tamen abſciſſione diſceptant auctores quos vide apud Geſnerum.*

62. *Quomodo hominem qui ſibi inuiſo filio hæreditatem reliquerit.*

Hominem cuius bonis inuiſus filius ſucceſſerit, innuentes, ſimium pingunt, retroque paruum alterum. Is enim quum geminos pariat; ex his alterum

ſupra

ſupra modum diligit, alterum odit. Quem autem diligit, ante ſe aſſiduè geſtans, ſuffocat. At quem odit, retro habet, & deinceps educat.

Hæc φιλοστοργία *maximè eſt circa recentem prolem* Τὰς πιθήκοις χάρ φασιν, ἐπειδὰν τίκωσιν ὥσπερ ἀγάλμασιν ἐνατενίζειν τοῖς βρέφεσιν ἀγάμενας τοῦ κάλλους. *Syneſius ep.* 1.

63. *Quomodo hominem lapſus ſuos tegentem.*

Cùm notare eum volunt, qui delicta aut errata ſua oculter, ſimium meientem pingunt. Hic enim meiens vrinam occulit.

Annotaui ſimile in Aue ἰνδικῆς, *lib.* 10.

64. *Quomodo eum, qui auditu magis valeat.*

Eum qui acutius audiat volentes innuere, capram pingunt, quæ & naribus, & auribus reſpirat atque audit.

Ρωθώνια μυκτῆρες. *Annonimus lib. de nuptijs Theſi.*

65. *Quomodo inſtabilem.*

Inſtabilem quempiam, neque in eodem perſiſtentem ſtatu, ſed modo, robuſtum & audacem, modo verò imbecillum ac timidum volentes deſignare, hyænam pingunt. Hæc enim nonnunquam mas eſt, nonnunquam femina.

Confutat hanc Ori & cæterorum de hyæna ſententiam Clemens Alexand. vt docui Syntag. 2.

66. *Quomodo eum, qui ab inferioribus victus ſit.*

Eum, qui inferiori & inualidiori ceſſerit, quum innuere volunt, geminas pelles pingunt, hyænæ vnam

vnam, alteram pardi, hæ enim ſi ſimul iungantur; pardi quidem pellis pilos obijcit, altera non item.

Attigi etiam Syntagm. 2.

67. *Quomodò hominem inimico ſuperiorem; vel inferiorem.*

Eum qui inimico ſuperior euaſerit, monſtrantes, hyænam ad dextram verſam pingunt: rurſus eandem ſiniſtrorſum, victum indicantes. Hæc enim cùm ab aduerſario inuaditur, ſi ad dexteram deflexerit, inſequentem interimit: ſi ad ſiniſtram, ab eodem perimitur.

68. *Quomodò eum, qui intrepidè oblatas ſibi pertulerit calamitates.*

Eum qui ad extremum vſque vitæ ſpiritum omnes, in quas incidit calamitates, æquo & conſtanti ſuperarit animo, ſi velint monſtrare, Pellem pingunt hyænæ. Hac enim ſuccinctus quis, etſi per medios hoſtes feratur, intrepidus illæſusque præteribit.

Attigi etiam l. 5. Symb.

69. *Quomodo hominem ab hoſtibus oppreſſum.*

Circumuentum oppreſſumque ab hoſtibus, & qui minimo damno ſeſe à diſcrimine exemerit, indicare volentes, lupum pingunt, amiſſa extrema cauda: Hic enim à venatoribus indagandus, pilos extremamque caudam reſecat.

70. *Quomodo hominem ea timentem, quæ ſibi ex improuiſo, occultaq; quadam ratione contingunt.*

Eum qui diſcrimina timeat, ſibi ex inſperato occultoque obiecta, cùm monſtrare voluerint; lupum ac lapidem pingunt. Hic enim neque ſibi à ferro neque à virga, ſed à lapide duntaxat timet.

Nimirum ſi quis in eum lapidem coniecerit, conſternatum illico deprehendet: & vbicunque lapis ei vulnus inflixerit, ibi ſuccreſcere ſolent pullulareque vermes.

Narrat tamen Geſnerus hominem tympanum geſtantem lupo occurriſſe, quem fruſtra lapidibus impetitum nullatenus abigere potuit. At vbi tympani ſtrepitu increpuit, ſtatim procul à ſe expulit.

71. *Quomodo hominem ob iracundiam igne caſtigatum*

Hominem igne caſtigatum, idque ob furorem, volentes monſtrare, leones & faces pingunt. Nihil enim æquè timet leo atque accenſas faces, nullaq; magis re domatur, quam his.

Hoc confirmat Oppianus lib. 4. De venatione, verſu 132.

Ἔξοχα καὶ δείδοικε πυρὸς μένος Ηΰκομος λίς,
& quomodo venatores facibus inſtructi leones inſequantur, deſcribit eodem loco fuſius.

72. *Quomodo febricitantem hominem, qui ſibi ipſe medeatur.*

Eum, qui febri laborans ſe ipſe curet, monſtrantes Leonem pingunt, qui ſimiam voret. Is enim febre correptus, ſi ſimiam vorarit, protinus conualeſcit.

Aliter accommodo lib. 3. Syntagm. 2.

73. *Quomodo hominem prioribus damnis & calamitatibus admonitum ac emendatum.*

Eum, qui ex ijs, in quas paulò antè inciderit, calamitatibus poſteà modeſtior euaſerit, ſi innuere velint, taurum pingunt caprifico reuinctum. Is enim, ſi ferociat, caprifico ligatus manſueſcit.

74. *Quo-*

74. *Quomodo hominem necdum certa ſtabilique temperantia præditum.*

Dubium paruumque ſtabilis temperantiæ hominem volentes oſtendere, taurum pingunt dextero genu alligatum. Hunc enim ſi dextro genu vinxeris, iuncturam pedis conſequi deprehendes.

Καρποδίσμιον παρακολυθοῦντα εὑρήσεις *Iuncturam pedis conſequi deprehendes*, (inquit Mercerus) *valde obſcurum eſt quid velit. Significat potius vinculum &* (vt ait vetus Gloſſarium) *faſciolam aut funem articularium, quàm iuncturam pedi. Innuitq; bouem ita religatum ſuum trahere vinculum, nec recte coërceri.*

75. *Quomodo domeſticum ouium & caprarum mactatorem.*

Eum qui mactandis ouibus & capris domum exhaurit & perdit; volentes ſignificare, ea pingunt animantia conyza veſcentia, Hanc enim herbam vbi paſta fuerint, ſiti detenta pereunt.

Κόνυζα *eſt cunilago cuius meminit Dioſcorides l. 4. c. 365.*

76. *Quomodo hominem edentem innuunt.*

Veſcentem hominem ſignificantes, pingunt crocodilum ore aperto. Hic enim *

77. *Quomodo rapacem & inertem.*

Rapacem ſimul & pigrum inertemque hominem ſignificant, crocodilum pingentes, qui Ibis pennam in capite habeat: Hic enim ſi Ibis penna tangas, immotum deprehendes.

Attigi etiam Syntagm. 2.

78. *Quomodo mulierem ſemel enixam*

Semel enixam mulierem ſignificant leænam pingentes. Hæc enim bis vterum non fert.

Eum ſignificantes qui agilis ſit & velox, abſque iudicio tamen ac ratione feratur, ceruum depingunt, & viperam. Hac ſiquidem conſpecta, temerè in fugam vertitur ceruus.

Alij tamen viperas à ceruis capi & interrimi narrant, vt Geſnerus, &c.

84. *Quomodo hominem, qui ſuæ proſpiciat ſepulturæ.*

Vt denotent eum, qui de ſua ſolicitus eſt ſepultura, elephantem pingunt proprios dentes defodientem. Hos enim vbi exciderint acceptos in terram condit.

85. *Quomodo hominem qui plenam iuſtamque ætatem vixerit.*

Eum qui iuſtam hominis ac legitimam vixerit ætatem, volentes monſtrare, cornicem mortuam pingunt. Hæc enim centum iuxta Ægyptiorum morem computatis annis viuit. Conſtat autem Ægyptiacus annus quatuor vſitatis & communibus annis.

86. *Quomodo hominem qui ſuum ſcelus ac maleficium tegat.*

Deſignantes hominem, qui ſceleſtum ſuum ac malignum occultet animum, ne à ſuis noſcatur, pardum pingunt. Hic ſiquidem clanculum alia perſequitur animantia, nec ſinit * impetum ac pernicitatem innoteſcere, qua in illis perſequendis vtitur. *odoratum.*

87. *Quomodo hominem adulatione deceptum.*

Eum qui aſſentatione capretur, innuentes, ceruum cum tibicine pingunt. Is enim dum ſuauiſſimum audiens canentium modulatum, ingenti veluti demulcetur voluptate, facilè in venatorum manus incidit.

88. *Quomodo præſagium copioſæ vindemiæ.*

Præſagium copiæ vini ſignificantes, vpupam pingunt, quæ ſi ante vitium tempus cecinerit, inſignem vini bonitatem ſimul & copiam prænunciat.

Id quoq; aſſerit Geſnerus ex Oro in vpupæ ſectione de Iconibus.

89. *Quomodo hominem cui vuæ eſus nocuerit.*

Vuæ eſu læſum & ſeſe curantem notantes, vpupam pingunt, & adiantum herbam. Hæc enim ſi vua comeſta læſa fuerit, adiantum ori inſerens, certo decurſo ſpatio, priſtinam recipit valetudinem.

90. *Quomodo hominem ſibi ab hoſtium inimicorumue inſidÿs cauentem.*

Sibi ab aduerſariorum inſidiis cauentem quum volunt ſignificare; gruem vigilantem pingunt. Hæ enim hoc ſeipſas præſidio cuſtodiunt, tota nocte per vices excubias agentes.

Ὀρδινον. *Vox Romana, Græca ciuitate donata qua vſus eſt etiam Macarius Xinus aduerſus Sarraceno, & Conſtantinus in* Tacticis, λοχαγὸς δὲ λέγεται ὁ πρῶτος τοῦ στίχου, ἤγουν τοῦ ὀρδίνου.

91. *Quomodo ſenem fame enectum.*

Senem, qui fame perierit, volentes monſtrare, aquilam pingunt adunco roſtro. Huic enim ſeneſcenti aduncum fit roſtrum, itaque inedia perit.

92. *Quomodo hominem in perpetuo motu atq; animi agitatione degentem.*

Eum qui in continuo motu, & animi intentione vſque adeò verſetur, vt ne veſcens quidem quieſcat, ſignificantes, cornicis pullos pingunt. Hæc enim etiam volans pullos paſcit.

93. Quo-

93. *Quomodo hominem ſublimium rerum peritum.*

Sideralis ſcientiæ gnarum cùm ſignificant, gruem volantem pingunt. Illa enim altè admodum volat, vt nubes è proximo conſpiciat, neq; tempeſtate agitetur, atque ita altam agat quietem.

94. *Quomodo hominem proprios à ſe dimittentem liberos ob paupertatem.*

Hominem, qui inopia preſſus liberos valere iuſſerit, notantes, accipitrem prægnantem pingunt. Is enim cùm tria oua pariat, vnicum quod nutriat ſeligit reliquis duobus fractis. Hoc autem facit, quòd per id tempus vngues amittat, ideoque tres pullos ſimul educare non poſſit.

95. *Quomodo hominem mouendis pedibus cunctabundum ac lentum.*

Hominem pedum motu tardum & ſegnem volentes monſtrare, camelum pingunt. Hic enim ſolus ex omnibus animantibus femur inter eundum inflectit, quare etiam κάμηλος Græcè, hoc eſt camerus, à femoris inflexione dicitur.

96. *Quomodo impudentem hominem, acutiq; ac celeris viſus.*

Hominem inuerecundum & viſu celerem deſignantes, ranam pingunt. Hæc enim non alibi ſanguinem habet quam in oculis. Porrò qui illos ſanguine reſperſos habent, impudentes dicunt. Ergo & poëta: *Ebrie, luminibus canis, effrons, pectore cerui.*

97. *Quomodo hominem qui ſeſe mouere nequiuerit.*

Hominem, qui cùm diu ſeſe mouere non potuerit, poſtea tandem pedibus moueatur, demon-

ſtrantes, ranam pingunt poſteriores pedes habentem. Hæc enim primò ſine pedibus naſcitur, ſed poſtea, dum augetur, pedes * aſſumit poſteriores.

prius.

98. *Quomodo omnibus inimicum hominem.*

Omnibus infeſtum, & qui cæterorum conſortium fugiat, oſtendere volentes, anguillam pingunt. Hæc enim cum nullo alio piſce commercium habere deprehenditur.

Idem habet Aelianus de Animalibus Anguillas ſeparatim ab alijs piſcibus viuere, neque cum ijs inueniri.

99. *Quomodo hominem multos in mari ſeruantem.*

Hominem multos in mari ſeruantem ſignare volentes, torpedinem piſcem pingunt. Hæc enim vbi piſces multos viderit, qui natare non poſſint; ad ſe trahit, ac eos ſeruat.

Aliorum quidem auctorem hoc nemo tradit, ſed vno omnes ore contradicunt. Itaq; hic auctor Ori interpres νάρκην *fortaſſe poſuit pro Nautilo ſeu Nauta piſce, cuius mira in natando induſtria, de qua vide Ariſtotelem l 9. de Animal. c. 37. & Oppian. l. I.* ἁλιευτικῶν.

100. *Quomodo hominem, qui vtilia ſimul & inutilia malè conſumpſerit.*

Hominem, qui vtilia ſimul & inutilia malè conſumpſerit, indicantes, polypum pingunt. Ille enim, quum multa eaque intemperanter voret, cibum in cauernas reponens congerit, & quum vtilia conſumpſerit, tum & quæ ſuperſunt inutilia abijcit.

101. Quo-

101. *Quomodo eum qui ſuæ gentis hominibus imperitat.*

Suæ nationis & generis hominibus imperantem quam denotare volunt, carabum & polypum pingunt. Ille enim polypis imperat, interque eos primas tenet.

102. *Quomodo hominem, qui ſui curam rationemq́ue non habeat.*

Patrem, aut hominem qui ſe ipſe non curet, ſed à domeſticis & propinquis curetur, volentes ſignificare, oſtreum & cancrum pingunt. Hic enim carni oſtrei velut agglutinatus manet: vnde & ex conſecutione nominis, πιννοφύλαξ, quaſi oſtrei cuſtos vocatur. Oſtreum igitur planè hiat in concha eſuriens. Si itaque dum hiat, piſciculus aliquis irrepſerit, mordet cancer vngula oſtreum: quod ſentiens concham claudit, atque ita piſciculum venatur.

Hoc Aelianus, Plinius, & cæteri meminere, vide Syntagm. 2.

103. *Quomodo hominem ingluuie laborantem.*

Hominem gulæ deditum deſignare volentes, ſcarum pingunt. Is enim vnus ex piſcibus ruminat, & omnes occurſantes piſciculos deuorat.

Vide num λαιμὸν ἔχοντα *ſit legendum* λαιμὸς *eſt gula: vel certè* παροιμιακῶς. *Lamiam habere dicuntur, qui gulam habent aut ventrem inſatiabilem. Nam* λάμα *apud Heſychium eſt bellua, vel mulier inſigni voracitate. Quod autem hîc tradit de ſcaro id ipſum habet Ariſtoteles.* Scaro diuerſa omnino ventris ſpecies eſt, &

ruminare ſolus piſcium quadrupedum ritu creditur.

104. *Quomodo hominem cibos vomentem.*

Eum qui vbi ſumptos cibos euomuit, auidè ruſùm cibos vorat, vt ſatiari non poſſit, ſignificantes felem aquaticum pingunt. Is enim ore parit, & natans fœtum abſorbet.

Hoc ipſum Glauco piſci & caniculæ marinæ tribuit Aelianus lib. 1. de Animal. cap. 16 & 17. vt oſtendo Syntagm. 2.

105. *Quomodo hominem ob cædem factam ſupplicio affectum.*

Hominem, qui cædis admiſſæ pœnas dederit, quemq; pœnituerit, deſignare volentes, turturem laqueo implicatam pingunt. Hæc enim capta ſpinam, quam in cauda habet, abiicit.

Non de turture aue, vt hic habetur ſed de paſtinaca piſce intelligit quem Græci τρυγόνα nominant. Spinæ atem caudæ, eſt radius ſiue ſtimulus quem hic piſcis habet inſignem. Dioſcor l. 2. c. 22. Τὸ κέντρον τῆς οὐρᾶς *nominat.* βέλος ῥιγιστόν. *Oppianus, qui eius venenum diſertè deſcribit l. 2. de piſcatu, lege igitur hamo,* ἀγκίστρῳ, *non* laqueo; *vt reddit Mercerus, implicatam* P*aſtinacam.*

106. *Quomodo eum qui profuſius alienis veſcatur.*

Eum qui & aliena intemperanter decoquat, & demum ſua conſumpſerit, deſignantes, polypum pingunt. Is enim ſi victu aliunde quæſito indiguerit, propria edit flagella.

Πλεκτάνας, *alij Cirros & acetabula nominant.*

107. *Quomodo eum, qui rerum honeſtarum amore flagret.*

Eum

Eum qui toto pectore in res pulcherrimas incumbit, ac tamen in calamitates incidat, volentes innuere, ſepiam pingunt. Hæc enim ſi viderit à quopiam ſibi inſidias ſtrui, in quam ex aluo nigerrimum effundit ſanguinem: ex quo fit vt iam conſpicua non ſit, atque ita euadat.

Aliter accommodo Syntagm. 2.

108. *Quomodo hominem, qui vim quandam habeat ſibi alios conciliandi ac deuinciendi.*

Cùm hominem ſignificant, qui alios ſibi continenter deuinciat & demereatur, lyram pingunt. Hæc enim continenter ſuum retinet concentum.

Videtur alluſiſſe S. Ignatius Martyr, in epiſt. ad Philippenſes cùm verum Epiſcopum deſribens ait, Συνήρμοσαι γὰρ ἐντολαῖς κυρίε τοῖς δικαιώμασιν ὡς χορδαὶ κιθάρα.

109. *Quomodo eum qui antea mente alienatus fuerit, ſed poſtea reſipuerit.*

Eum volentes oſtendere, qui quum quondam mente alienatus eſſet, ad ſe demum redierit, certumque vitæ ſuæ ordinem ac rationem inſtituerit, fiſtulam pingunt. Hæc ſiquidem animum demulcet, & ea in memoriam reducit, quæ ex animi ſententia & cum voluptate quis geſſerit: Inſuper & maximè compoſitum edit ſonum.

110. *Quomodo eum qui ius ex æquo omnibus tribuat.*

Eum qui ius æquè omnibus impertiatur, ſignificare volentes, ſtruthiocameli pennam pingunt. Hoc enim animal præter cætera, pennas alarum vndequaque æquales habet.

Sthrutionem Λιβύης πτερόεν βιτὸν ἀγκυλόδειρον *nominat. Oppian. lib.* I. *de Piſ.*

III. *Quomodo hominem ædificandi ſtudioſum.*

Ædificandi cupidum hominem volentes innuere, hominis manum pingunt. Hæc enim omnia efficit opera.

Hori Appollinis Niliaci ſacrarum ſculpturarum Finis.

EX CLEMENTIS ALEXANDRINI LIBRO QVINTO STROMATVM HIEROGLYPHICA.

I.

PORRO Dioſpolei, quæ eſt vrbs Ægypti, in æde ſacra quæ vocatur Pylon, expreſſus eſt puellus ſignum generationis: ſenex verò interitus: & rurſus Dei ſymbolum accipiter, & piſcis ſymbolum odij: & in alio rurſus ſignificato Crocodilus eſt ſignum impudentiæ, videtur ergo vniuerſum hoc ſymbolum ſimul poſitum hoc ſignificare! O *qui naſcimini & interitis, Deus odio impudentiam habet.*

II.

Quinetiam Dionyſius Thrax Grammaticus in libro de Declaratione Symboli, *De Rotulis*, dicit ad

ad verbum: ſignificant autem non per verba ſolum, ſed etiam per Symbolum nonnulli actiones: per verba quidem, ſicut ſe habent quæ dicuntur præcepta Delphica. *Nihil nimis*: &, *Noſce teipſum*, & quæ ſunt his ſimilia; per ſymbola autem, vt & rota, quæ vertitur in deorum templis, quæ tracta eſt ab Ægyptijs, & rami, qui dantur ijs, qui adorant. Sic enim Orpheus Tracius:

Ramorum aſt quis ſunt hominem terreſtria cura,
Non vno ſtant fata loco in mente, omnia circum
Voluuntur, nec fas vna eſt conſiſtere parte:
Sed quam cæperunt curſus partem omnia ſeruant.

Rami aut vt ſint Symbolum primi nutrimenti, aut vt ſciat vulgus fructus quidem omnino germinare & augeri, longiſſimo tempore permanentes: ſe autem accepiſſe exiguum vitæ tempus ea de cauſa volunt dari ramos: fortaſſe autem etiam vt ſciant quod ſicut ij rurſus vruntur, ita illosque hanc vitam cito eſſe relicturos & ignis opus futuros.

III.

Ex Ægyptijs alij quidem in nauigio, alij verò in Crocodilo Solem oſtendunt: ſignificant autem quod Sol per aërem dulcem & humidum ingrediens, gignit tempus, quod ænigmaticè ſignificat Crocodilus per quandam aliam ſacerdotalem hiſtoriam.

IV.

His accedit, quod roboris quidem, & fortitudinis ſignum eſt eis Leo.

Magnique animi, fiduciæ & libertatis equus.

V.

Sicut certè & ipſius terræ & agriculturæ & alimenti eſt bos.

Robo-

V I.

Roboris autem rurſus cum ingenii ſolertia Sphinx, quæ totum quidem corpus habet Leonis, faciem autem hominis.

V I I.

His quoque ſimiliter ingenij ſolertiam & mentem, & vires, potentiamque, & artem homo ſignificans, ab eis in ſacris inſculpitur.

V I I I.

Aiunt quidem certè Idanthuram quoque Scytharum regem, vt refert Pherecydes Syrius, Dario qui Iſtrum traiecerat bellum minantem, Symbolum miſiſſe pro literis, murem, ranam, auem, iaculum, aratrum. Cum autem de his vt erat conſentaneum exorta eſſe dubitatio, Orontopagas quidem tribunus militum dicebat eos tradituros Imperium, coniectans ex mure quidem habitationes, ex rana autem aquas: ex aue verò aërem: ex iaculo autem arma: ex aratro verò regionem: Xiphodres autem contra eſt interpretatus. Dicebat enim, Niſi tanquam aues euolauerimus, aut tanquam mures terram, vel tanquam ranæ aquam ſubierimus, illorum tela non effugiemus.

I X.

Anacharſin quoque Scytham dicit dormientem, ſiniſtra quidem continuiſſe pudenda, os autem dextra, ſignificantem oportere quidem vtrumque, ſed maius eſſe linguam cohibere quam voluptatem.

X.

Iam verò in ijs quoque quæ ab ijs vocantur Deorum κωμασίαι, aureas imagines, duos quidem canes, vnum autem accipitrem, & Ibin vnam circumferunt: & quatuor imaginum ſimulacra vocant quatuor literas. Atque duo quidem canes ſunt

Symbola

Symbola duorum hemiſphæriorum, vt quæ circumeant & cuſtodiant: Accipiter verò Solis, eſt enim igneus & qui vim habet interimendi: Peſtilentes itaque morbos Soli attribuunt. Ibis autem Lunæ, nam vmbroſa cum nigro, lucida cum albo plumarum contendebant. Sunt autem alij qui volunt tropicos ſignificari à canibus; qui cuſtodiunt & inſtar ianitorum obſeruant acceſſum Solis ad Auſtrum & Septentrionem. Æquinoctialem autem, qui eſt altus & peruſtus, ſignificat accipiter; ſicut Ibis obliquum ſeu ſigniferum. Numeri enim inuentionis & menſuræ, maximè ex animalibus Ibis videtur principium præbuiſſe Ægyptijs, ſicut ex circulis obliquis.

EX DIODORI
BIBLIOTHECÆ HISTORICÆ LIBRO TERTIO.

I.

ACCIPITER illis cuncta quæ celeriter fiunt ſignificat: quod auis hæc omnium ſit velociſſima.

II.

Crocodilus omnis malitiæ index eſt.

III.

Oculus iuſtitiæ ſeruator, & cuſtos corporis.

IV.

Dextera paſſis digidis victus ſuppeditationem.

V.

Siniſtra contracta conſeruationem facultatum & cuſtodiam denotat.

EX S. EPIPHANII EXPOSITIONIBVS.

I. DEVS COGNITV DIFFICILIS.

Leo ſua obtegens veſtigia.

Meminit quoque Ælianus l. 11. c. 30. Iſid. l. 1. Orig. c. 2.

CVM leo in monte oberrat, & venatorem odoratur, ſua ipſius veſtigia cauda obtegit; ne illis inſiſtentes venatores, luſtrum inueniant, atque ipſum capiant.

Interpretatio ſiue apodoſis.

Sic Dominus noſter IESVS Chriſtus ſpiritualis Leo, qui vicit ex tribu Iudæ, radix Dauid, à Patre miſſus, ſui ipſius ſpiritualia cooperit veſtigia, id eſt, diuinitatem ſuam; ſe enim exinaniuit, & in Mariæ ventrem decendit, vt ſaluaret fraude deceptum hominum genus. Et verbum caro factum eſt, & habitauit in nobis: quapropter illi, qui ignorabant, deſuper illum deſcendiſſe, dicebant; Quis eſt iſte Rex gloriæ? Sanctus verò Spiritus, Dominus, inquit, virtutum, ipſe eſt Rex gloriæ.

ALITER.

Nec aliter tu ſpiritualis homo, cum feceris eleëmoſynam, ſiniſtra tua dexteræ opus ignoret, ne te diabolus ex bonis operibus inueſtiget, & ad peccandum alliciat.

II. VIATA

II. VITA PER CHRISTVM.

Lux & Spiritus à Leone catulus redditus.

LEAENA mortuum & cœcum edit catulum, iuxta quem defixos in illum habens oculos triduo cubat; his verò tranſactis leo accedit, & in catulum ſpirat: qui ſtatim & ad vitam reuocatur, & lumen oculorum recipit. Cùm verò dormit, euigilant eius oculi, ita vt venatorem ab ſeptem ſtadijs præſentiat, ipſumque fugit, neque ab illo capitur.

Orig. hom 17. in c. 49. Geneſ. hoc idē attigit.

APODOSIS.

Sic gentes, quæ non credebant, per trium dierum ſepulturam & Domini noſtri Ieſu Chriſti reſurrectionem reſpexerunt, & ad vitam reuocatæ ſunt. Ante baptiſmum enim & mortuæ & cæcæ dicebantur: verum à leæna, id eſt, ab Sancto Spiritu per triduum ſepulturæ obſeruabantur: cum autem leo, hoc eſt, viuificum Verbum venit, & in ipſos Spiritum Sanctum inſpirauit, ad vitam eos reuocauit, & omnes ab inferno eduxit.

III. CHRISTIANVS à DAEMONE irretitus.

Vrus ad Tanyn captus.

VRus, animal omnium maximum, ſimilis eſt boui, duoque habet cornua in modum ſerræ, eſtque præ omnibus animalibus terribile aſpectu: itaque proceras arbores quatiens, illas diſſecat, ramoſq; præſcindit, nec eſt vllum animal illo fortius. Paſcitur non longè ab Oceano, continuò verò vt bibit, veluti ebrius ludit, cornibusque tanquam bos terram petit. Eſt autem illic arbor dicta Tanus, viti ſimilis & alba ramis, quos cùm Vrus,

capite concutit, cornu vincitur. Accedit itaque venator, & cornu alligatum deprehendit, illumque opprimit.

Apodosis.

Tu igitur, ô ſpiritualis homo, conſidera quanto te Vro generoſiorem fecerit Deus: loco enim duorum cornuum, duo tibi dedit teſtamenta, nouum videlicet & vetus, quæ cornua ſunt contra poteſtates aduerſas, vt ne te circumueniat diabolus: ait enim Propheta: In te inimicos noſtros ventilabimus cornu.

Aliter.

Oceanus copiam diuitiarum ſignificat, Tanus vero vitæ voluptatem, qua implicitus homo fidem negligit, venator igitur, hoc eſt, diabolus, illum aggreditur, quem voluptatibus mancipatum, fidemque negligentem inueniens; in ſuam poteſtatem redigit.

IV. PRIMI HOMINIS LAPSVS.

Elephas à fœmina deceptus.

Hæc de Elephante hiſtoria recentiores etiam habet auctores vt vincentium, quos credibile eſt hunc locum compilaſſe.

Elephas maximum eſt animal, proboſcidemque habet, qua quæ ipſum adoriuntur animalia, percutit: Hac cibum & potum ſibi ſubminiſtrat, non enim habet compages, propenſuſque paſcitur, genua haud incuruans. Femina herbam, quæ mandragora dicitur, quærit, quam guſtat, & coëundi cupiditate accenſa, ad maremque properans, illam ipſi offert. Mas verò vt comedit, ardet libidine, & feminæ miſcetur. Iam cum inſtat pariendi tempus, lacum ingreditur, pertentatque aquam; qua mammillas vſque pertingente parit. Si enim in terram ederet fœtum, haud eleuatã

eleuari poſſet, cùm membrorum compagibus careat.

APODOSIS.

Manifeſtum eſt, primum parentem Adamum, non vt Euam inobedientiæ lignum prægustaſſe: illa enim dedit viro; qui vt comedit, ſenſit præceptum Domini tranſgreſſum eſſe. Quis igitur partus? peccatum: & lacus vbi peperit quis? Paradiſus.

V. CHRISTIANVS POENITENS.

Ceruus ad fontes.

CERVVS ſimilis eſt ſiluestri capreæ: illius cornua tribus ramis diſtinguuntur; & triplex eſt eius vitæ reparatio. Viuit enim annos quinquaginta, nemorumque ſiluas, & montium valles, vt velociſſimus curſor contento gradu perluſtrat, ſerpentiumque cauernas odore indagat; & ſicubi ſerpens delitescit, è veſtigio ſubodoratur, ſtatimque nares ad limen cauernæ admouet, halitumque trahit: prodiens igitur ſerpens in fauces cerui ſeſe ingerit, ille obuium deuorat; qua de cauſa appellationem ſortitus eſt; videlicet quòd ex imo ſerpentes ad ſe attrahat. Poſt quam autem ſerpentem ex cauernis cepit, illicò ad aquarum fontes decurrit: quòd ſi trium horarum ſpatio aqua ſe explere non poteſt, moritur: ſin autem aquæ potus obtingat, ad annos denuo quinquaginta vitam protrahit. Vnde Propheta Dauit: Sicut deſiderat ceruus ad fontes aquarum, ſic deſiderat anima mea ad te Deus.

Geoponicus auctor l. 19. c. 5. Huius proprietatis rationem reddit, quod Ceruus afflans ſerpentem afficiat eum vertigine.

APODOSIS.

Tu igitur, ſpiritualis homo, tres habes reſtaurationes, baptiſmum ſcilicet incorruptionis, filialis adoptionis gratiam, atque pœnitentiam, ſi quando ſerpentem, id eſt, peccatum intra cordis receſſus deprehenderis; ad fontes aquarum, hoc eſt, ad ſcripturarum ſcaturigines ſtatim confuge, ſanctam videlicet gratiam (quemadmodum Prophetæ interpretantur) hauri: nam ſi pœnitentiam egeris, ab ea iterum, deleto penitus peccato, reparaberis.

VI. POENITENTIA ET RENOVATIO.

Aquilæ iuuentus.

Non diſſimilis eſt Sadaæ de Aquila narratio.

AQVILA volucrum regina, à longiſſima vita denominationem accepit, viuit enim annos centum. Cùm verò ſeneſcit, roſtrum ei incuruatur, caligantſque oculi, ita vt nec videre poſſit, nec cibum capere: Igitur in altum ſeſe attollit, & in præruptam ſe proijcit rupem, ad quam roſtrum allidit, & ſe frigidis immergit aquis, aduerſuſque ſolares radios ſe opponit, tuncque ex oculis cadunt lipidines, ac iterum iuueneſcit.

APODOSIS.

Tu igitur, ô ſpiritualis homo, cùm multitudine peccatorum fueris oppreſſus, in altum aſcende, hoc eſt, in tuam ipſius conſcientiam, atque te ad petram, ſcilicet ad fidem Orthodoxam proijce, defle peccatorum tuorum multitudinem, & perpetuis te aqui, id eſt, lachrymis abſtergens, Solis radijs incaleſce, hoc eſt; in cœtu fidelium, & in ſancto Spiritu ad calorem pœnitentiæ propera, lippidines, id eſt, peccata abijce, ſtatim enim renouabitur vt Aquilæ iuuentus tua, & iuſtus vocaberis apud Deum.

VII. VO-

VII. VORAX POST IEIVNIA.

Vulturus paſtus.

VVLTVR cunctis auibus voracior eſt: quadraginta enim diebus cibo abſtinet, quem cùm inuenit, totidem ſe ex illo libris ingurgitat; itaque quadragenariam abſtinentiam quadragenaria ingluuie compenſat.

Fortè hæc Auis eſt γυπάετος quam diu ieiunare ſcribunt.

APODOSIS.

Tu igitur ſpiritualis homo, qui in quadrageſimali ieiunio Dominicam reſurrectionem expectas, noli ventri fœde indulgere, ne quadrageſimalis abſtinentiæ meritum perdas.

VIII. CHRISTVS.

Pelecanus.

PRAE omnibus volucribus Pelecanus prolis eſt amans femina nido incubat, pullos ſuos cuſtodiens, ipſosque fouet, complectiturque, & nimijs oſculis ſauciat; perforat itaque illorum latera, & illi moriuntur: Poſt tres verò dies accedit mas pelecanus, & mortuos inuenit pullos, & valdè angitur doloreque impulſus proprium latus percutit, ac terebrat, emanatque ſanguis, quem ſuper mortuorum pullorum vulnera inſtillat, qui ſic vitæ reſtituuntur.

Nota ex alijs PP. hiſtoria. Ariſtoteles tamen Ælian. non meminere.

APODOSIS.

Sic Dominus noſter IESVS Chriſtus, cuius latus lancea aperuit, continuoque ſanguis & aqua exiuit, ſuper mortuos filios, hoc eſt Adamum & Euam, ceterosq; prophetas, & ſuper omnes mortuos

ſanguinem ſuum fudit, vniuerſumque mundum illuminauit, & per triduanam ſepulturam ac reſurrectionem ſuam ad vitam illos reduxit, quapropter per Prophetam dixit: Similis factus ſum Pelecano ſolitudinis.

IX. BONORVM OPERVM FRVCTVS VBERRIMVS.

Perdicis fæcunditas.

De Perdicis fæcunditate agit Clearchus apud Athen.

PERDIX prolis fæcunda eſt: conſtructo enim nido accedit femina & ſingulis diebus oua parit, nec verò proprij ventris ſufficit illi fœtus; verùm nidum ſuum illa diſcurrens ſuffuratur oua, & ad aliarum auium defert.

APODOSIS.

Sic tu, ſpiritualis homo, ſi multas feceris eleemoſynas, ne tibi ſatis eſſe putes, ſed ad alia præcepta feſtina, & nidum tuum abunde imple, hoc eſt cor tuum exipia, & te aduerſus contrarias poteſtates valde muni.

X. AMOR FIDELIS, IN DEVM.

Turturis Viduitas.

Meminit etiam Baſil. Homi. 8. in Hexam.

INTER omnes aues, coniugis amans eſt turtur: mas & femina vna volant, pulloſq; procreant: ſi vero morte ſeparantur, ad finem vſque vitæ viduitatem coſtodiunt.

APODOSIS.

Sic tu, ſpiritualis homo, cum peccatis onuſtus, tempus eſſe pœnitendi iudicaueris, abijce praua opera, nec nouis te ſordibus, id eſt, peccatis implices.

ces, ſed vnico coniugio contentus eſto : videlicet intra proprij tori limites te contine, vt in ſecundo aduentu manſionem inuenias.

XI. CHRISTI RESVRRECTIO.

Phœnix.

PHOENIX auis pauone pulchrior eſt : pauo enim aureas argentasque habet alas : Phœnix vero hyacinthinas, & ſmaragdinas, precioſorumque lapidum coloribus diſtinctas : coronam autem habet in capite & in pedibus maleolos. Prope Indiam degit. Viuit autem annos quingentos, & in cedris Libani abſque cibo & potu, vento paſcitur: at poſt quingentos annos alas aromatibus implet, & cum Heliopoleus ſacerdos ſacrificia inchoat, è proprio egreditur nido, ad ſacerdotem pergit, vnaque templum ingreditur vſque ad ſacrarium, & in cinerem tota conſumitur, ſequenti autem die alis renatis reperitur : tertia verò die iam integra ſacerdotem ſalutat, reſtaurataque iterum ad proprium locum redit.

APODOSIS.

Cur igitur Iudæi iniqui, Domini noſtri Ieſu Chriſti triduanum reſurrectionem non crediderunt, cùm auis trium dierum ſpatio ipſa ſe ſuſcitet? aut quomodo ſeipſum à mortuis ſuſcitare non potuit, cum de illo dixerit Propheta : Iuſtus vt Phœnix florebit.

XII. PECCATORVM SVORVM AGNITIO.

Pauo ſuo pedes intuens.

PAVO inter omnes volucres auis eſt iactabunda: corporis enim forma atque alis pulcher eſt. Cum ambu-

ambulat, ſe ipſe lætitia exultans intuetur, dimittit verò caput, & in terram oculos conijcit: cùm autem ſuos conſpicit pedes, grauiter vociferatur, ſcilicet quod illi cæteris corporis ſui partibus non reſpondeant.

Apodosis.

Tu igitur, ſpiritualis homo, præcepta & bona tua videns delectare, & exulta: cùm verò pedes, id eſt, peccata aſpexeris, vociferare; & coram Deo defle atque odio habe peccatum, quemadmodum & pauo pedes, vt ſponſo iuſtus appareas.

XIII. ARCTA AD COELVM IANVA.

Serpens per rimam ingrediens.

Notaui idē alio loco ex Climacho.

Ait Chriſtus in Euangelio: Eſtote prudentes ſicut ſerpentes, & ſimplices ſicut columbæ. Phyſiologus in ſerpente plures ineſſe naturæ proprietates ait.

Prima ſerpentis proprietas.

Cum ſenio grauatur, caligant illi oculi; & cùm iterum iuueneſcere parat, quadraginta diebus cibo abſtinet, & tandem emollita cute, quærit petram per cuius foramen magno niſu contendens pronusque tranſire nititur, cutemque exuit, qua depoſita gaudet, atque iterum iuueneſcit.

Apodosis.

Et tu, ſpiritualis homo, ſi per anguſtam & arctam viam veterem mundi ſenectutem deponere vis, corpus tuum ieiunio macera: Eſt enim anguſta porta, & arcta via, quæ ducit ad regnum cœlorum.

XIV. Dab

XIV. DÆMONIS IMPETVS IN GRATIA DESTITVTOS.

Serpens inſiliens in nudos.

CVm ſerpens veſtitum hominem conſpicit, pauet, ipſumque fugit: quòd ſi nudum videt, illum petit.

Iſidorus & Albertus aliter narrant.

Apodosis.

Et tu ſpiritualiter conſidera, quòd cùm noſter parens Adamus veſte à Deo contexta in Paradiſo indutus fuit; illum adoriri diabolus non potuit, ſed procul ab eo fugit: cùm verò præcepta Dei tranſgreſſus nudus manſit, tunc vicit illum diabolus.

XV. PRVDENTIA ET CAVTIO.

Serpens caput obtegens.

SI quando ſerpens ab homine petitur, caput ille tantùm cuſtodit, reliquum corporis exhibet.

Apodosis.

Debemus igitur & nos in tempore periculi totum corpus morti concedere, ſolum caput cuſtodire hoc eſt, Chriſtum non delerere, quemadmodum ſancti martyres fecerunt. Omnis enim viri caput Chriſtus eſt: vt ait ſcriptura.

XVI. INNOCENTIA.

Serpens deponens venenum.

CVM ſerpens ad fontem vt bibat pergit, viruſ non defert, ſed in antro illud dimittit, ſicque purus accedit; ne ex illis aquis bibentes veneno inficiat.

Hoc diem habet glycas

APODOSIS.

Debemus igitur & nos qui ad perrennem puramque & diuinis ac cæleſtibus eloquijs ſcaturientem aquam in Dei Eccleſia properamus, malitiæ venenum nobiſcum non deferre: ſed omnem prauitatem ac iurgium & omnem malam cogitationem deponere, ſicque inſontes & puri Eccleſiam Chriſti adeamus, ne anima noſtra veneno inficiatur.

XVII. PRVDENTIA OECONOMICA.

Formica.

AIT Salomon in Prouerbijs: Vade ad formicam ô piger. Phyſiologus multas proprietates habere eam dicit.

Prima proprietas formicæ.

Cum ſolicitè diſcurrunt, & ſingulæ granum portant, à ferentibus vacuæ nec petunt, nec vi auferunt, ſed vnaquæque colligere ſibi ſtudet.

APODOSIS.

Hæc in prudentibus & ſatuis virginibus deprehenduntur.

XVIII. DIS-

XVIII. DISCRETIO.

Formica grana diſſecans.

Cvm in cellulis grana condunt, in duas partes illa diuidunt, ne hyeme ingruente putreſcant, & ipſæ fame pereant. Formica enim cùm ſit animal ſolers, & æſtum ſolis nimium, & hybernum tempus præſentit. Itaq; cum eam videris triticum in cauernam condentem, hyemen aduentare intellige; ſi verò illud extra educentem ipſam videris, tranquillum inſtare tempus ſcito.

Iad ipſum præclarè deſcriptum à D. Hieronymo notaui in hypotypoſibus.

APODOSIS

Tu verò ô homo, ſermones veteres ab ſpiritualibus ſepara. Littera enim interficit. Et Palus ait: Lex ſpiritualis eſt. Iudæi autem legi minimè adhærentes, fame perierunt.

XIX. DAEMON VENATOR ANIMARVM.

Vulpes aues capiens.

Vvlpes verſutum eſt animal, cùm enim eſurit, & cibo caret, aprica loca adit, & humi ſtrata animamque continens; ac ſimulans ſe mortuam, ſupina iacet, oculis & pedibus ſurſum erectis. Aues itaque delabuntur vt ipſa veſcantur: illa verò arripit eas ſubitò, ac pro libitu deuorat.

Apodosis.

Nec aliter diabolus cùm illaqueare hominem vult, tentat ipſum, vt quàm negligenter ſe in oratione gerat: ſicque facillimè irretitur.

XX. A-

XX. AMOR TENEBRARVM ET HVMILITAS.

Nycticorax.

AIT Pſaltes, Factus ſum ſicut nycticorax. Phyſiologus igitur auem eſſe dicit amantem magis tenebras, quàm lucem.

APODOSIS.

Sic Dominus noſter Ieſus Chriſtus dilexit nos ſedentes in tenebris, & in vmbra mortis, hoc eſt, Gentium populum amauit, magis quam Iudæos, qui olim adoptionem, repromiſſionemque in patre habuerunt. Quamobrem Saluator dixit, Noli timere puſillus grex, quia complacuit patri veſtro, dare vobis regnum. Dices, impura auis eſt noctua: atqui Saluator per Apoſtolum dixit, Eum qui non nouerat peccatum, pro nobis peccatum fecit: humiliauit ſeipſum, vt exaltaret nos: factus eſt omnia, vt omnes ſaluos faceret.

XXI. IN PARVIS MAGNA.

Apis.

AIT ſapiens: Parua inter aues eſt apis, & principium dulcedinum fructus illius.

APODOSIS.

Haud aliter diuina opera incomprehenſibilia ſunt in hominibus, & mirabilia in excelſis, & ſuper mel & fauum ac ſuper creata omnia dulciora.

XXII. OTIOSVS MONACHVS.

Terreſtres Ranæ vt Cauernitæ quæ degunt inter arundineta.

Rana aquatica.

TERRESTRIS hæc rana colorem ſolis excipit, & gelu, imbres, ventos, & hybernas tempeſtates omniaque ſuſtinet. Aquatica verò nihil horum tolerare

tolerare poteſt: verùm ingruente hyeme ſe ipſam in profundum demittit, Sole verò emicante emergens placidè incaleſcit: cùm autem ſolis calor increuerit, ferre illum non poteſt, ac denuo in profundum ſeſe deijcit.

Apodosis.

Sic & qui otioſè degunt monachi minimè poterunt famem, ſitim, nuditatem, continentiam, & humi cubationem tolerare: qui verò otio non indulgent, libenter ieiunant, atque omnia ſuſtinent.

XXIII. Christi Aspectus Salutaris.

Charadrij medici oculi.

Est auis Charadrius dicta, quam Phyſiologus ait albam eſſe totam abſque vlla prorſus nigredinis nota. Porrò ſi quis morbo laboret, ſitque hominis ægritudo lethalis, proſpectum ſuum Gharadrius ab illo auertit: ſin verò morbus vitæ ſecuritatem promittat, tunc charadrius in ægrum intendit viſum & viciſſim æger in charadrium.

Charadrius hic cum Ictero confunditur cuius aſpectus ſanat Ictericos.

Apodosis.

Sic Chriſtus Dominus noſter candidus eſt totus, abſque vlla mundana nigredine, qui à reprobis vultum ſuum auertit: in ſanctorum autem faciem reſpicit. Age, quomodo, inquies, cùm Charadrius impura ſit auis perſonam Chriſti ſuſtinet? impurus quidem & ſerpens, quem tamen in teſtimonium adduxit Chriſtus, dicens. Quemadmodum exaltauit Moyſes ſerpentem in deſerto, ita exaltari oportet filium hominis.

XXIV. DÆMON ILLVDENS VANIS.

Picus inanes arbores occupans.

Picus arbores perforat vnde ἐρυπηλώπης dicitur.

PIcvs auis eſt varij coloris, quemadmodum & diabolus verſipellis eſt: nemoris fruteta ingreditur, roſtroque petit, aurem ijs admouens: quòd ſi ſiderata inaniſue arbor fuerit, illam excidit, atq; exciſam occupat: verùm ſi ſolidam deprehenderit, intactam relinquens, auolat, atque aliam inuadit.

APODOSIS.

Non aliter diabolus ſyluam, naturæ videlicet humanæ, intrat atque in arboribus conſidet, hominis inquam cor ad inhoneſta traducens, ferit atque attentè obſeruat: ſi itaq; hominem eſſe inualidum atque exordem animaduertat, ipſum inuadit, & in eo nidum ſuum conſtruit, quod ſi firmo integroque eſſe corde ſentiat, fugit ſtatim & ad alios accedit.

XXV. PIETATIS ET CASTITATIS TIPVS.

Ciconia.

CIconia auis eſt caſtiſſima: mas enim nec feminam illecebris ad coitum prouocat, nec ipſi vim infert. Deinde eadem auis mirabili pietate vtrumque parentem in ſenectute alit.

APODOSIS.

Sic & nos duo illa diuina præcepta adimplere oportet, hoc eſt, à malo diuertere, & bonum facere, quemadmodum regius Propheta ſcripſit. Sed & Dominus ſimiliter in Decalogo iubet, ſic dicens: Honora patrem tuum & matrem tuam: & rurſus, Non mœchaberis.

FINIS

AD

HORI APOLLINIS HIEROGLYPHICA.

OBSERVATIONES.

Auctore P. NICOLAO CAVSSINO
Trecenſi, é Societate IESV.

L. S.

In notis ea perſtrinximus, quæ ad auctoris mentem declarandam faciunt, nunc quædam vberius viſa ſunt his obſeruationibus enucleanda.

CVR SERPENTIBVS MAXIME VERO BASILISCIS, ET ASPIDIBVS INSIGNITÆ Deorum & Regum Coronæ.

AD HIEROGLYPHICVM I. LIBRI PRIMI.

BASILISCVM ſerpentem *Dijs circumpoſitum* Horus aſſerit hoc Hieroglyphico, ſed qua ratione iſtud fieret non indicat, & profundum de hac re apud interpretes ſilentium. Θεοῖς περι- τιθέασι

Quomodo igitur *circumponunt?* Nempe ſic exiſtimo

Quomodo Baſiliſcus dicatur Dijs circumponi.

Ægyptiorũ Regũ Diademata aſpidibus implexa quid ſignificarẽt?

Aſpides Regibus, Baſiliſcus Dijs tributus, & quare?

Taautus Ægyptiorũ Deus quid de tota Serpentum natura cenſuerit.

Ægyptij Serpentes ἀγαθοδαίμονας dixere.

Phœnices quoq; eodem nomine appellarunt.

Draconia dicta templa Strabo l.14.

ſtimo Deorum Capiti, hoc eſt coronis inſeruñt. Vſitatiſſimum erat apud hanc gentem Regibus, aut Leonis, aut Tauri, aut Draconis anteriorem partem in capite geſtare, tanquam inſignia principatus, quod notauit Diodorus *l. 1. parte. 2.* Quinetiam Ælianus *lib. 6. de Animalibus cap.* 38. diſertè teſtatur, Ægyptiorum regum Diademata ſpiris implexa fuiſſe, τῆς ἀρχῆς αἰνιττόμενα τὸ ἀκίνητον, vt *ſtabilem imperij firmitatem declararent*; quamquam (opinor) melius Diodorus Regum ſanctitudinem hoc ſymbolo declarari putat, quos violare ſacrilegium eſt. Hunc fermè morem imitatus Hungus Scotiæ Rex, inſignia intorqui ordinis circumtulit carduis vndique præmunita, cùm hoc lemmate, *Nemo me impunè laceſſit.* Vt igitur Aſpides regibus, ſic eandem ob cauſam Baſiliſcum auguſtiori etiam titulo Dijs tribuebant vel certè (vt cenſet hic auctor) ad ſymbolum *immortalitatis & diuinitatis.* Talis quippe ad ijs cenſebatur natura ſerpentum, vt docet Philo Biblius, & Sachomathon: ſcribunt enim *Taautum* Ægyptiorum Deum Draconum naturam atque ſerpentum Diuinam putaſſe, *quod ſpiritaliſſimum eſt omnium animal, & maxime igneum, longæuum prœterea, & ſenectam cum pelle deponens reuireſcit, & vix naturali nece conficitur.* Cum quo facit Ælius Lampridius, qui Deos quoque Serpentes ab Ægyptijs nominatos memorat, vbi ſit de Heliogabalo loquitur, *Ægyptios dracunculos Romæ habuit, quos illi Agathodæmonas appellant.* Nec tantum Ægyptij, ſed & Phœnices quoque Serpentem *Dæmonem felicem* nominabant, vt ait Euſeb. *lib. 1. De prepar. Euang. c. 7.* Φοίνικες δὲ ἂν τὸν ἀγαθοδαίμονα καλοῦσιν, ὅμως δὲ Αἰγύπτιοι Κνὴφ ἐπονομάζουσι.

Verùm quod magis mirere, Serpentibus tantum cultus tribuit gentilitas vt *Draconia* templa nomi-

nominaret, quod prima (vt arbitror) circa Serpentes extiterunt Idololatriæ ſemina. adeo hanc ſpeciem dæmon habuit in delicijs, vt nec ſine Serpentum effigie conſecrata ſuperſtitionis domicilia crederentur; quod conſtat ex Perſio. Nota præterea eſt Epidauriorum, Athenienſium, Argiuorum, Boruſſorum, Ophitarum denique hæreticorum, in Serpentes infelix ſuperſtitio.

Tribuitur autem ab iſtis hæc diuinitas maximè Baſiliſco, cuius natura ſupra cæteros ſerpentes velox eſt & ignea. Quamobrem & quæ Epies generatim de cultu ſerpentis dicit apud eundem Euſebium, Pierius de Baſiliſco accepit, qui vt ſolet non adeo penſiculatè auctores examinat, & qui Pierium deſcripſit in Baſiliſco, Geſnerus in eandem quoque mentem incidit; quam ego non arguo, ſed ab Epie quem Pierius laudat manaſſe non comperio. Cæterum quod hic tria ſerpentium genera facit, terreſtes opinor intelligit, aquatiles & volatiles, quorum meminit Strabo *lib.* 15. At quod Baſiliſcus ſit immortalis, commentum eſt, cui manifeſte reluctatur Solinus, qui Baſiliſci cadauer amplo ſeſtertio à Pergamenis emptum memorat, ne templum Araneæ intexerent, aut apes inuolarent. Non diſſimilis fabula apud Apionem, qui ſibi Ibin immortalem à ſacerdotibus Ægyptiorum oſtenſam memorat.

Baſiliſci cadauer à Pergamenis emptum.

Quid ſit Sothis?

Ad Hieroglyphicum tertium.

SOTHIS apud Ægyptios ſidus magni nominis quod idem eſt cum Canicula. Ab eius ortu Heliaco Aegyptij Neomeniam Thoth primi magnæ periodi canicularis putabant: ab hac ipſa mundi ſta-

Sothis caniculæ anni primordiũ apud Ægyptios.

tuebant primordium, quod Porphyrius in libello quem de Nympharum antro compoſuit, docet his verbis. Αἰγυπτίοις δὲ ἀρχὴ ἔτους οὐχ ὑδροχόος ὡς Ῥωμαίοις, ἀλλὰ Καρκίνος. πρὸς γὰρ τῷ Καρκίνῳ ἡ σῶθις, ἣν Κυνὸς ἀστέρα Ἕλληνές φασι. Νουμηνία δὲ αὐτοῖς ἡ τῆς σώθεως ἀνατολὴ γενέσεως κατάρχουσα τῆς εἰς τὸν κόσμον. *Ægyptijs principium anni eſt, non Aquarius, vt Romanis, ſed Cancer, in Cancro enim eſt Sothis (quam Canis ſidus Græci dicunt.) Neomenia autem eſt ipſis Sothidis ortus, quæ generationis mundi ducit initium.*

Sothis, alias

Hæc autem Sothis, à Rege Petoſiride apud Vettium Valentem vocatur σὼθ, idque genere maſculino, cùm dicit τῶ σὼθ ἀνατολή. Eadem quoque ἀστροκύων dicta, vbi inſigne mendum irrepſerat ἀστρομύων pro ἀστροκύων, quam lectionem apertè indicat Porphyrius de antro.

Notat porro Caniculam præcipuè habere duas ſtellas, vnam in capite quæ Iſis vocatur, & alteram in lingua quæ Sirius propriè & canis nuncupatur. Vnde apud Diodorum inter titulos Iſidis hic legitur

Ἐγώ εἰμι ἡ ἐν τῷ ἄστρῳ τῷ Κυνὶ ἐπιτέλλουσα.

Ego ſum in aſtro canis refulgens.

Hæc doctè ſimul & acutè vidit Hadrianus Iunius. Sed in eo diſſentire cogor ab homine erudito, quod eandem ſtellam neget appellari *Mæram*, *&* *Neæram* apud Hyginum reponat. Ego *Mæræ* veriſſimam lectionem puto, & ex Nonno Dionyſiacõn ſcriptore comprobo; ſic enim *lib.* 5. *ſcribit,*

Hyginus male ab Hadriano Iunio in voce Mæræ correctus.

Πυρώδεος ἀστέρα Μαίρης.

Igneæ aſtrum Mæræ.

Vbi *Neæra* nomen conuenire non poteſt. Et certè Etymologia congruit, nam Μαίρειν eſt lucere. Porrò de huius ſideris fulgore & ſignis præclarè cecinit Homerus Ιλιαδ. X.

Λαμπρότατος μὲν ὅ γ' ἐστί, κακὸν δέ τε σῆμα τέτυκται,
Καί τε φέρει πολλὸν πυρετὸν δειλοῖσι βροτοῖσι.

At Manil. Aſtronom. lib 5.

Exori-

Exoriturque canis, latratq́. canicula flammas,
Et rabit igne ſuo, geminatq́. incendia Solis.

Quod autem dicit in huius ſideris exortu Ægyptios σημειοῦσθαι περὶ πάντων τῶν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ μελλόντων, id eſt, Prognoſticon facere de ijs quæ toto anno futura ſunt. alludit ad Καλανδολόγια, quæ nos vulgò *Almanachs* nominamus. Mos iſte vt apparet ab Ægyptijs, manauit ad Græcos, qui cùm ſæpe ijs diuinationibus abuterentur, minimè mirandũ eſt, ſi perſtringantur à Patribus vt iudiciariæ aſtrologiæ commentarij. Nicephorus Homologeta in Canon. Τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ Παύλου, καὶ τὰ λεγόμενα βροντολόγια, καὶ σεληνοδρόμια, καὶ Καλανδολόγια οὐ χρὴ δέχεσθαι, βέβηλα γὰρ πάντα, id eſt, reuelationem Pauli, & commentarios de fulminibus, de prædictionibus menſiũ, & auſpicijs Calendarum admittere non oportet, ſunt enim profani omnes.

σεληνοδρόμια, vulgo Almanachs vnde orta.

Impoſtores ſua Prognoſtica reuelationes Adami aut Salomonis, aut Pauli ſæpè vocabant.

De anno Dei & ortu Sothidis, & quorſum annus Τέταρτον vocaretur?

Ad Hieroglyphicum quintum libri primi.

PLERAQVE ſunt in hoc capite ſubobſcura, quæ liquidius mihi videntur explicanda. Primum enim quis eſt ille *annus Dei*? pro quo fœdâ imprimis notâ apud Cenſorinum legitur *annus diei*, Sed græca totam illam fuliginem facilè detergunt, cùm dicũt, ἔτος τοῦ Θεοῦ τριακοσίων ἑξήκοντα πέντε ἡμερῶν. *annum Dei* trecentis & ſexaginta quinque diebus abſolui. Ex quo apparet annum eſſe ciuilem, & hic Solem, κατ' ἐξοχὴν Θεὸν nominari. Non ob eam rationem quam Ludouicus Carrion libro ſecundo emendationum annotauit, quod primi homines exiſtimarint Deos Solem, Lunam, Terram, Aſtra, eoſque primùm nominarint Θεοὺς, quia perpetuo curſu viderent

Annus diei apud Cenſorinum pro anno Dei, id eſt Solis.

ambulat, ſe ipſe lætitia exultans intuetur, dimittit verò caput, & in terram oculos conijcit: cùm autem ſuos conſpicit pedes, grauiter vociferatur, ſcilicet quod illi cæteris corporis ſui partibus non reſpondeant.

Apodosis.

Tu igitur, ſpiritualis homo, præcepta & bona tua videns delectare, & exulta: cùm verò pedes, id eſt, peccata aſpexeris, vociferare; & coram Deo defle atque odio habe peccatum, quemadmodum & pauo pedes, vt ſponſo iuſtus appareas.

XIII. ARCTA AD COELVM IANVA.

Serpens per rimam ingrediens.

Notaui idē alio loco ex Climacho.

Ait Chriſtus in Euangelio: Eſtote prudentes ſicut ſerpentes, & ſimplices ſicut columbæ. Phyſiologus in ſerpente plures ineſſe naturæ proprietates ait.

Prima ſerpentis proprietas.

Cum ſenio grauatur, caligant illi oculi; & cùm iterum iuueneſcere parat, quadraginta diebus cibo abſtinet, & tandem emollita cute, quærit petram per cuius foramen magno niſu contendens pronusque tranſire nititur, cutemque exuit, qua depoſita gaudet, atque iterum iuueneſcit.

Apodosis.

Et tu, ſpiritualis homo, ſi per anguſtam & arctam viam veterem mundi ſenectutem deponere vis, corpus tuum ieiunio macera: Eſt enim anguſta porta, & arcta via, quæ ducit ad regnum cœlorum.

XIV. Dar

XIV. DÆMONIS IMPETVS IN GRATIA DESTITVTOS.

Serpens inſiliens in nudos.

CVm ſerpens veſtitum hominem conſpicit, pauet, ipſumque fugit: quòd ſi nudum videt, illum petit. *Iſidorus & Albertus aliter narrant.*

Apodosis.

Et tu ſpiritualiter conſidera, quòd cùm noſter parens Adamus veſte à Deo contexta in Paradiſo indutus fuit; illum adoriri diabolus non potuit, ſed procul ab eo fugit: cùm verò præcepta Dei tranſgreſſus nudus manſit, tunc vicit illum diabolus,

XV. PRVDENTIA ET CAVTIO.

Serpens caput obtegens.

SI quando ſerpens ab homine petitur, caput ille tantùm cuſtodit, reliquum corporis exhibet.

Apodosis.

Debemus igitur & nos in tempore periculi totum corpus morti concedere, ſolum caput cuſtodire hoc eſt, Chriſtum non deſerere, quemadmodum ſancti martyres fecerunt. Omnis enim viri caput Chriſtus eſt: vt ait ſcriptura.

XVI. INNOCENTIA.

Serpens deponens venenum.

Hoc diem habet glycas

CVM ſerpens ad fontem vt bibat pergit, virum non defert, ſed in antro illud dimittit, ſicque purus accedit; ne ex illis aquis bibentes veneno inficiat.

Apodosis.

Debemus igitur & nos qui ad perrennem puramque & diuinis ac cæleſtibus eloquijs ſcaturientem aquam in Dei Eccleſia properamus, malitiæ venenum nobiſcum non deferre: ſed omnem prauitatem ac iurgium & omnem malam cogitationem deponere, ſicque inſontes & puri Eccleſiam Chriſti adeamus, ne anima noſtra veneno inficiatur.

XVII. PRVDENTIA OECONOMICA.

Formica.

AIT Salomon in Prouerbijs: Vade ad formicam ô piger. Phyſiologus multas proprietates habere eam dicit.

Prima proprietas formicæ.

Cum ſolicitè diſcurrunt, & ſingulæ granum portant, à ferentibus vacuæ nec petunt, nec vi auferunt, ſed vnaquæque colligere ſibi ſtudet.

Apodosis.

Hæc in prudentibus & fatuis virginibus deprehenduntur.

XVIII. DIS-

XVIII. DISCRETIO.

Formica grana diſſecans.

CVM in cellulis grana condunt, in duas partes illa diuidunt, ne hyeme ingruente putreſcant, & ipſæ fame pereant. Formica enim cùm ſit animal ſolers, & æſtum ſolis nimium, & hybernum tempus præſentit. Itaq; cum eam videris triticum in cauernam condentem, hyemen aduentare intellige; ſi verò illud extra educentem ipſam videris, tranquillum inſtare tempus ſcito. *Id ipſum præclarè deſcriptum à D. Hieronymo notaui in hypotypoſibus.*

APODOSIS

Tu verò ô homo, ſermones veteres ab ſpiritualibus ſepara. Littera enim interficit. Et Palus ait: Lex ſpiritualis eſt. Iudæi autem legi minimè adhærentes, fame perierunt.

XIX. DAEMON VENATOR ANIMARVM.

Vulpes aues capiens.

VVlpes verſutum eſt animal, cùm enim eſurit, & cibo caret, aprica loca adit, & humi ſtrata animamque continens; ac ſimulans ſe mortuam, ſupina iacet, oculis & pedibus ſurſum erectis. Aues itaque delabuntur vt ipſa veſcantur: illa verò arripit eas ſubitò, ac pro libitu deuorat.

APODOSIS.

Nec aliter diabolus cùm illaqueare hominem vult, tentat ipſum, vt quàm negligenter ſe in oratione gerat: ſicque facillimè irretitur.

XX. A-

XX. AMOR TENEBRARVM ET HVMILITAS.

Nycticorax.

AIT Pſaltes, Factus ſum ſicut nycticorax. Phyſiologus igitur auem eſſe dicit amantem magis tenebras, quàm lucem.

APODOSIS.

Sic Dominus noſter Ieſus Chriſtus dilexit nos ſedentes in tenebris, & in vmbra mortis, hoc eſt, Gentium populum amauit, magis quam Iudæos, qui olim adoptionem, repromiſſionemque in patre habuerunt. Quamobrem Saluator dixit, Noli timere puſillus grex, quia complacuit patri veſtro, dare vobis regnum. Dices, impura auis eſt noctua: atqui Saluator per Apoſtolum dixit, Eum qui non nouerat peccatum, pro nobis peccatum fecit: humiliauit ſeipſum, vt exaltaret nos: factus eſt omnia, vt omnes ſaluos faceret.

XXI. IN PARVIS MAGNA.

Apis.

AIT ſapiens: Parua inter aues eſt apis, & principium dulcedinum fructus illius.

APODOSIS.

Haud aliter diuina opera incomprehenſibilia ſunt in hominibus, & mirabilia in excelſis, & ſuper mel & fauum ac ſuper creata omnia dulciora.

XXII. OTIOSVS MONACHVS.

Rana aquatica.

Terreſtres Ranæ vt Calamitæ quæ degunt inter arundineta.

TERRESTRIS hæc rana colorem ſolis excipit, & gelu, imbres, ventos, & hybernas tempeſtates omniaque ſuſtinet. Aquatica verò nihil horum tolerare

tolerare poteſt: verùm ingruente hyeme ſe ipſam in profundum demittit, Sole verò emicante emergens placidè incaleſcit: cùm autem ſolis calor increuerit, ferre illum non poteſt, ac denuo in profundum ſeſe deijcit.

APODOSIS.

Sic & qui otioſè degunt monachi minimè poterunt famem, ſitim, nuditatem, continentiam, & humi cubationem tolerare: qui verò otio non indulgent, libenter ieiunant, atque omnia ſuſtinent.

XXIII. CHRISTI ASPECTVS SALVTARIS.

Charadrij medici oculi.

EST auis Charadrius dicta, quam Phyſiologus ait albam eſſe totam abſque vlla prorſus nigredinis nota. Porrò ſi quis morbo laboret, ſitque hominis ægritudo lethalis, proſpectum ſuum Gharadrius ab illo auertit: ſin verò morbus vitæ ſecuritatem promittat, tunc charadrius in ægrum intendit viſum & viciſſim æger in charadrium.

Charadrius hic cum Ictero confunditur cuius aſpectus ſanat Ictericos.

APODOSIS.

Sic Chriſtus Dominus noſter candidus eſt totus, abſque vlla mundana nigredine, qui à reprobis vultum ſuum auertit: in ſanctorum autem faciem reſpicit. Age, quomodo, inquies, cùm Charadrius impura ſit auis perſonam Chriſti ſuſtinet? impurus quidem & ſerpens, quem tamen in teſtimonium adduxit Chriſtus, dicens. Quemadmodum exaltauit Moyſes ſerpentem in deſerto, ita exaltari oportet filium hominis.

XXIV. DÆMON ILLVDENS VANIS.

Picus inanes arbores occupans.

Picus arbores perforat unde δρυκολάπτης dicitur.

PICVS auis eſt varij coloris, quemadmodum & diabolus verſipellis eſt: nemoris fruteta ingreditur, roſtroque petit, aurem ijs admouens: quòd ſi ſiderata inaniſue arbor fuerit, illam excidit, atq; exciſam occupat: verùm ſi ſolidam deprehenderit, intactam relinquens, auolat, atque aliam inuadit.

APODOSIS.

Non aliter diabolus ſyluam, naturæ videlicet humanæ, intrat atque in arboribus conſidet, hominis inquam cor ad inhoneſta traducens, ferit atque attentè obſeruat: ſi itaq; hominem eſſe inualidum atque exordem animaduertat, ipſum inuadit, & in eo nidum ſuum conſtruit, quod ſi firmo integroque eſſe corde ſentiat, fugit ſtatim & ad alios accedit.

XXV. PIETATIS ET CASTITATIS TIPVS.

Ciconia.

CICONIA auis eſt caſtiſſima: mas enim nec feminam illecebris ad coitum prouocat, nec ipſi vim infert. Deinde eadem auis mirabili pietate vtrumque parentem in ſenectute alit.

APODOSIS.

Sic & nos duo illa diuina præcepta adimplere oportet, hoc eſt, à malo diuertere, & bonum facere, quemadmodum regius Propheta ſcripſit. Sed & Dominus ſimiliter in Decalogo iubet, ſic dicens: Honora patrem tuum & matrem tuam: & ruſſus, Non mœchaberis.

FINIS

AD

HORI APOLLINIS HIEROGLYPHICA.

OBSERVATIONES.

Auctore P. Nicolao Caussino Trecenſi, è Societate Iesv.

L. S.

In notis ea perſtrinximus, quæ ad auctoris mentem declarandam faciunt, nunc quædam vberius viſa ſunt his obſeruationibus enucleanda.

CVR SERPENTIBVS MAXIME VERO BASILISCIS, ET ASPIDIBVS INSIGNITÆ Deorum & Regum Coronæ.

AD HIEROGLYPHICVM I. LIBRI PRIMI.

Basiliscvm ſerpentem *Dijs circumpoſitum* Horus aſſerit hoc Hieroglyphico, ſed qua ratione iſtud fieret non indicat, & profundum de hac re apud interpretes ſilentium. Θεοῖς περιτιθέασι.

Quomodo igitur *circumponunt*? Nempe ſic exiſtimo

XXIV. DÆMON ILLVDENS VANIS.

Picus inanes arbores occupans.

Picus arbores perforat vnde δρυοκολάπτης dicitur.

PICVS auis eſt varij coloris, quemadmodum & diabolus verſipellis eſt: nemoris fruteta ingreditur, roſtroque petit, aurem ijs admouens: quòd ſi ſiderata inaniſue arbor fuerit, illam excidit, atq; excilam occupat: verùm ſi ſolidam deprehenderit, intactam relinquens, auolat, atque aliam inuadit.

APODOSIS.

Non aliter diabolus ſyluam, naturæ videlicet humanæ, intrat atque in arboribus conſidet, hominis inquam cor ad inhoneſta traducens, ferit atque attentè obſeruat: ſi itaq; hominem eſſe inualidum atque exordem animaduertat, ipſum inuadit, & in eo nidum ſuum conſtruit, quod ſi firmo integroque eſſe corde ſentiat, fugit ſtatim & ad alios accedit.

XXV. PIETATIS ET CASTITATIS

TIPVS.

Ciconia.

CICONIA auis eſt caſtiſſima: mas enim nec feminam illecebris ad coitum prouocat, nec ipſi vim infert. Deinde eadem auis mirabili pietate vtrumque parentem in ſenectute alit.

APODOSIS.

Sic & nos duo illa diuina præcepta adimplere oportet, hoc eſt, à malo diuertere, & bonum facere, quemadmodum regius Propheta ſcripſit. Sed & Dominus ſimiliter in Decalogo iubet, ſic dicens: Honora patrem tuum & matrem tuam: & iuſſus, Non mœchaberis.

FINIS

AD

HORI APOLLINIS HIEROGLYPHICA.

OBSERVATIONES.

Auctore P. Nicolao Cavssino Trecenſi, é Societate Iesv.

L. S.

In notis ea perſtrinximus, quæ ad auctoris mentem declarandam faciunt, nunc quædam vberius viſa ſunt his obſeruationibus enucleanda.

CVR SERPENTIBVS MAXIME VERO BASILISCIS, ET ASPIDIBVS INSIGNITÆ Deorum & Regum Coronæ.

AD HIEROGLYPHICVM I. LIBRI PRIMI.

BASILISCVM ſerpentem *Dijs circumpoſitum* Horus aſſerit hoc Hieroglyphico, ſed qua ratione iſtud fieret non indicat, & profundum de hac re apud interpretes ſilentium. Θεοῖς πε- ριτιθέασι

Quomodo igitur *circumponunt?* Nempe ſic exiſtimo

Quomodo Baſiliſcus dicatur Dijs circumponi.

Ægyptiorũ Regũ Diademata aſpidibus implexa quid ſignificarẽt?

Aſpides Regibus, Baſiliſcus Dijs tributus, & quare?

Taautus Ægyptiorũ Deus quid de tota Serpentum natura cenſuerit.

Ægypțij Serpentes ἀγαθοδαίμονες dixere.

Phœnices quoq; eodem nomine appellarunt.

Draconia dicta templa Strabo l. 14.

ſtimo Deorum Capiti, hoc eſt coronis inſerũnt: Vſitatiſſimum erat apud hanc gentem Regibus, aut Leonis, aut Tauri, aut Draconis anteriorem partem in capite geſtare, tanquam inſignia principatus, quod notauit Diodorus *l.* 1. *parte.* 2. Quin etiam Ælianus *lib.* 6. *de Animalibus cap.* 38. diſertè teſtatur, Ægyptiorum regum Diademata ſpiris implexa fuiſſe, τῆς ἀρχῆς αἰνιττόμενα τὸ ἀνίκητον, vt *ſtabilem imperij firmitatem declararent*; quamquam (opinor) melius Diodorus Regum ſanctitudinem hoc ſymbolo declarari putat, quos violare ſacrilegium eſt. Hunc fermè morem imitatus Hungus Scotiæ Rex, inſignia intorqui ordinis circumtulit carduis vndique præmunita, cùm hoc lemmate, *Nemo me impunè laceſſit.* Vt igitur Aſpides regibus, ſic eandem ob cauſam Baſiliſcum auguſtiori etiam titulo Dijs tribuebant vel certè (vt cenſet hic auctor) ad ſymbolum *immortalitatis & diuinitatis.* Talis quippe ad iis cenſebatur natura ſerpentum, vt docet Philo Biblius, & Sachomathon: ſcribunt enim *Taautum* Ægyptiorum Deum Draconum naturam atque ſerpentum Diuinam putaſſe, *quod ſpiritaliſſimum eſt omnium animal, & maxime igneum, longæuum præterea, & ſenectam cum pelle deponens reuireſcit, & vix naturali nece conficitur.* Cum quo facit Ælius Lampridius, qui Deos quoque Serpentes ab Ægyptijs nominatos memorat, vbi ſit de Heliogabalo loquitur, *Ægyptios dracunculos Romæ habuit, quos illi Agathodæmonas appellant.* Nec tantum Ægyptij, ſed & Phœnices quoque Serpentem *Dæmonem felicem* nominabant, vt ait Euſeb. *lib.* 1. *De prepar. Euang. c.* 7. Φοίνικες δὲ ἂυ τὸν ἀγαθοδαίμονα καλοῦσιν, ὅμως ἢ Αἰγύπτιοι Κνὴφ ἐπονομάζουσι.

Verùm quod magis mirere, Serpentibus tantum cultus tribuit gentilitas vt *Draconia* templa nomi-

nominaret, quod prima (vt arbitror) circa Serpentes extiterunt Idololatriæ ſemina. adeo hanc ſpeciem dæmon habuit in delicijs, vt nec ſine Serpentum effigie conſecrata ſuperſtitionis domicilia crederentur; quod conſtat ex Perſio. Nota præterea eſt Epidauriorum, Athenienſium, Argiuorum, Boruſſorum, Ophitarum denique hæreticorum, in Serpentes infelix ſuperſtitio.

Tribuitur autem ab iſtis hæc diuinitas maximè Baſiliſco, cuius natura ſupra cæteros ſerpentes velox eſt & ignea. Quamobrem & quæ Epies generatim de cultu ſerpentis dicit apud eundem Euſebium, Pierius de Baſiliſco accepit, qui vt ſolet non adeo penſiculatè auctores examinat, & qui Pierium deſcripſit in Baſiliſco, Geſnerus in eandem quoque mentem incidit; quam ego non arguo, ſed ab Epie quem Pierius laudat manaſſe non comperio. Cæterum quod hic tria ſerpentium genera facit, terreſtes opinor intelligit, aquatiles & volatiles, quorum meminit Strabo *lib.* 15. At quod Baſiliſcus ſit immortalis, commentum eſt, cui manifeſte reluctatur Solinus, qui Baſiliſci cadauer amplo ſeſtertio à Pergamenis emptum memorat, ne templum Araneæ intexerent, aut apes inuolarent Non diſſimilis fabula apud Apionem, qui ſibi Ibin immortalem à ſacerdotibus Ægyptiorum oſtenſam memorat.

Baſiliſci cadauer à Pergamenis emptum.

Quid ſit Sothis?

Ad Hieroglyphicum tertium.

SOTHIS apud Ægyptios ſidus magni nominis quod idem eſt cum Canicula. Ab eius ortu Heliaco Aegyptij Neomeniam Thoth primi magnæ periodi canicularis putabant: ab hac ipſa mundi ita-

f tuc-

Exoriturque canis, latratq́, canicula flammas,
Et rabit igne ſuo, geminatq́, incendia Solis.

Quod autem dicit in huius ſideris exortu Ægyptios σημειοῦσθαι περὶ πάντων τῶν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ μελλόντων, id eſt, Prognoſticon facere de ijs quæ toto anno futura ſunt, alludit ad Καλανδολόγια, quæ nos vulgò *Almanachs* nominamus. Mos iſte vt apparet ab Ægyptijs, manauit ad Græcos, qui cum ſæpe ijs diuinationibus abuterentur, minimè mirandũ eſt, ſi perſtringantur à Patribus vt iudiciariæ aſtrologiæ commentarij. Nicephorus Homologeta in Canon. Τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ Παύλου, καὶ τὰ λεγόμενα βροντολόγια, καὶ σεληνοδρόμια, καὶ Καλανδολόγια οὐ χρὴ δέχεσθαι, βίβλα γὰρ πάντα, id eſt, reuelationem Pauli, & commentarios de fulminibus, de prædictionibus menſiũ, & auſpicijs Calendarum admittere non oportet, ſunt enim profani omnes.

σεληνοδρόμια, vulgo Almanachs vnde orta.

Impoſtores ſua Prognoſtica reuelationes Adami aut Salomonis, aut Pauli ſæpè vocabant.

De anno Dei & ortu Sothidis, & quorſum annus Τέταρτον vocaretur?

Ad Hieroglyphicum quintum libri primi.

PLERAQVE ſunt in hoc capite ſubobſcura, quæ liquidius mihi videntur explicanda. Primum enim quis eſt ille *annus Dei*? pro quo fœdâ imprimis notâ apud Cenſorinum legitur *annus diei*, Sed græca totam illam fuliginem facilè detergunt, cùm dicũt, ἔτος τοῦ Θεοῦ τριακοσίων ἑξήκοντα πέντε ἡμερῶν. *annum Dei* trecentis & ſexaginta quinque diebus abſolui. Ex quo apparet annum eſſe ciuilem, & hic Solem, κατ' ἐξοχὴν Θεὸν nominari. Non ob eam rationem quam Ludouicus Carrion libro ſecundo emendationum annotauit, quod primi homines exiſtimarint Deos Solem, Lunam, Terram, Aſtra, eoſque primum nominarint Θεοὺς, quia perpetuo curſu vide-

Annus diei apud Cenſorinum pro anno Dei, id eſt Solis.

rent ferri, vnde & Apollo ὁ Θεὸς Hæc ratio (inquam) non euincit, quia ad Græcos potius pertinet quàm Aegyptios: deinde Θεοῦ nomen omnibus ſtellis voluentibus facit eſſe commune.

Cur Sol Deus κατ' ἐξοχὴν.

Longè aptior mihi videtur quæ colligitur ex Plutarcho in Iſide & Oſiride: vbi notat ipſius Oſiridis per quem Solem intelligebant. Natali auditam fuiſſe vocem, quæ ſignificaret natum eſſe μέγαν θεὸν, ex quo hæc appellatio placuit, & ad ipſius poſtea numinis honorem vſurpata eſt. Accedit quod Iſin & Oſirin. Solem videlicet & Lunam, ſupra cæteros omnes Deos colerent Ægyptij, eiſque omnes honores deferrent. Vnde & Apion Pliſtonices Oſiridis ſiue Serapidis ſimulachrum ex nouem cubitorum ſmaragdo conflatum ſtupendo apud eos miraculo commemorat. Mos erat autem omnibus gentibus vt Deos patrios, tutelares & quos Theodoretus in oratione de Martyribus πολιούχοις nominat, ſine additamento *Deos* vocitarent. Sic Attici Mineruam τὴν θεὸν, & Lacedæmonij Caſtores τὼ Σιὼ & Ægyptij Oſirin τὸν θεὸν Iſin τὴν, θεόν.

Oſiridis ſimulachrum ex nouem cubitorum ſmaragdo.

Iam quod grauoris eſt difficultatis, cur annum communem per quartam atui partem quæ centum duntaxat cubitos complectebatur expreſſerunt, & eundem annum Τέταρτον quaſi quadrantem diceres, nominarunt. Obſeruo ex Cenſorino libro de die Natali, duplicem Ægyptiorum annum fuiſſe, vnum quidem minorem trecentorum & ſexaginta quinque dierum. Alterum Κυνικὸν Canicularem, qui quatuor Solis annos complectebatur, vno ſuper die intercalari addito, vt Horus definit, ſi non ex ciuili ratione, ſaltem ex arcana Sacerdotum obſeruatione: Nam primis temporibus nulla fuit apud Aegyptios intercalandi conſuetudo. Hunc annum ex ortu caniculæ quater repetito definiebant; Atque vt trecentis & ſexaginta quinque diebus abſolutis, ſex præterea horæ ad curſum qui ex motu Solis defini-

Duplex annus Aegyptiorum.

finitur, ſingulis annis redduntur. Illæ verò poſt quatuor annorum conuerſionem diem ſolidum efficiunt, Aegyptij (inquit) quarto demum ortu Sothidis, ſiue Caniculæ intercalabant, & ſolidum annum tunc abſolutum putabant, quod erat reuera quadriennium, ciuili quadriennio vno die maius propter hanc intercalationem. Hæc ex Cenſorini verbis colliges, quæ ita ſe habent.

Ad Aegyptiorum verum annum magnum Luna non pertinet, quem Græci κυνικόν, latinè canicularem vocamus, propterea quod initium illius ſumitur cum primo die eius menſis quem vocant Ægyptij Θώθ, caniculæ ſidus exoritur. Nam eorum annus ciuilis ſolos habet dies trecentos ſexaginta quinque, ſine vllo intercalati, itaque quadriennium apud eos vno circiter die minus eſt quàm naturale quadriennium: eoque fit vt anno milleſimo, quadringenteſimo ſexageſimo primo, ad idem reuoluatur principium, hic annus etiam ἡλιακός à pleriſque digitur, & ab ὁ θεοῦ ἐνιαυτός.

Hæc ille, ex quibus iam facile eſt Hori ſymbolum interpretari: Annum vertentem, hoc eſt ciuilem ſignificantes quartam arui partem pingunt, & annum volentes dicere, τέταρτον, quadrantem dicunt. Quorſum? niſi quia ciuilis annus eſt quarta pars anni magni; & præterea in vnoquoque anno quarta diei pars redundat, quam rationem ſubintexit cum dicit, Κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἄστρου τοῦ Σώθεως μέχρι τῆς ἄλλης ἀνατολῆς τέταρτον ἡμέρας προστίθεται, ab vno Sothidis ortu ad alterum (præter annum) quartam diei partem apponi, ex quo, inquit, quarto quoque anno ſuperuacuum diem computant,

Cur Idolum Solis accipiter?

Ad Hieroglyphicum ſextum libri primi.

NON eſt hic meum (quod præmonui) conſilium, actum agere; quamobrem quæ de accipitre à Pierio ſunt annotata, lubens volenſque prætermitto. Tantum ea quæ aut ipſe omiſit, aut incertis auctoribus indicauit (quod ſæpe facere ſolet) commemoro, & quæro imprimis cur ἡλίου εἴδωλον, Accipiter nominetur, curue in accipitris effigiem Sol, ſiue Oſiris fuerit efformatus, & quorſum idem ales Apollini ſit peculiari ſuperſtitione dedicatus. Duas cauſas inuenio, Vaticiniorum & medicinæ ſcientiam. Quippe accipitrem poſt exceſſum è vita immortali ſpiritu vigere, & oracula petentibus reddere credebat gens fabuloſiſſima, vnde & tripodem Accipitris nobilem aliquando fuiſſe apud Ægyptios memorat Ælianus. Sed quod magis mirere Porphyrius in eo opere quod de abſtinendo ab animatis conſcripſit, refert aliquos eo dementiæ veniſſe, vt ſi quando augurandi ſcientiam auidè quærerent, præſagorum animalium atque imprimis accipitrum fibras cruore adhuc ſtillantes deglutirent, quo accipitris animam cum cruore haurirent; & ita ſe ad fundenda oracula mirificè acutos & diuino quodam ſpiritu incitatos credebant.

Accipitrū fabuloſa oracula

Accipitrū inteſtina à falſis Prophetis deuorata.

Quo ſpectat etiam vaniſſimi Kirandis de ariolandi modo ars nugatoria: *In xiphia* (inquit) *lapide, id eſt, in ſapphiro ſculpe accipitrem, & ſub pedibus eius xiphiam piſcem, deinde incluſam ſub eadem gemma herbæ xiphij radicem geſta in annulo. Hic enim annulus caſtus eſt, quem ſi habueris omnia tanquam ex oraculo cognoſces, quod ſi eandem gemmam in ſimulachro aliquo collocaueris, de rebus quas ſcire volueris, fundet oracula.*

Kiranidis fabuloſæ commentationes & deliria.

Hæc ille nugator impudens, ex quibus lector videas,

ideas callidam Dæmonis Tyrannidem, & deplorandum ſuperſtitioſæ gentis ſtatum, quæ cùm animam accipitris haurire ſe credebat, Dæmonem impuriſſimo pectore admittebat. Neque verò tantum accipitrem oraculorum ſcientia pollere crediderunt, ſed & ipſum ſacerdotum doctorem fecerunt. Narrat enim Diodorus delatum ab eo ſecundum Ægyptiorum fabulas ad ſacerdotes librum, filo puniceo circumligatum, in quo omnes Ceremoniarum ritus continerentur. Eius verba ſunt libro primo Bibliothecæ Τινὲς δέ φασιν ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις ἱέρακα βιβλίον ἐνεγκεῖν εἰς Θήβας τοῖς ἱερεῦσι φοινικῷ γράμματι περιδεδεμένον, ἔχον γεγραμμένας τὰς τῶν θεῶν θεραπείας τε καὶ τιμάς. Addit idem author in huius rei monumẽtum Ægyptiorũm ἱερογραμματεῖς licium purpureũ, & accipitris pennam in capite geſtare, quod nobilitatis apud Ægyptios fuit monumentum.

Accipiter myſticum librum defert.

Iam quod ad ſcientiam medicinæ attinet, non tantùm ſerpentes & inſecta procul arcet, ſed herbam Hieraciam ſui nominis inuenit ad acuendam viſus aciem perutilem, cuius Aetius & Dioſcorides meminere. Deſcribitur apud Geſnerum Hieracium cubitale, tenerum, lacte manans, mollibus aculeis, flore luteo diluto, qui in pappos abit, quibus ſemina oblonga, & aſperiuſcula ſubduntur, folijs laciniatis, breuioribus quam in pleriſque lactucis ſylueſtribus, anteriore ſui parte latioribus & rotundis iiſque amaris. Hæc eſt Hieracia quæ hic ab Horo recenſetur. Vides igitur quas ob cauſas accipitrem ἡλίου εἴδωλον dixerit.

Hieracium herba quæ.

Cur animæ Symbolum accipiter, & cor ſeptum animæ.

Ad Hieroglyphicum 7. l. 1.

PRæter Hori rationem quæ ab Ægyptio nomine

mini Accipitris eſt petita, *Baieth* enim (quo vocabulo ſacram hanc avem nominant, animam cordatam ſignificat) occurrit alia ratio, quod Accipitrem ingenti quadam celeritate præditum, igneæ eſſe naturæ dicerent. Animam autem igneam non modo Ægyptiorum, ſed & Græcorum, & Romanorum Philoſophia ſtatuit. Mitto infinitos locos, & laudatores huius ſententiæ, vnum tantum ex Fabio, declamatione decima placet aſcribere, vbi agit de ſepulchro excantato, & prohibitis adoleſcentis Manibus, ne in complexum Matris reuolarent, ſic autem definit.

Anima flãmei vigoris impetus

Animam flammei vigoris impetum, perennitatemque non ex noſtro igne ſumentem, ſed quo ſidera volant & quo ſacri torquentur axes, inde venire, vnde rerum omnium auctorem Parentemque ſpiritum ducimus, nec interire, nec vllo mortalitatis affici fato. Sed quoties humani corporis carcerem effregerit, & exonerata membris mortalibus leui ſe igne luſtrauerit, petere ſedes in aſtra.

Anima leui igne luſtrãda ex teſtimonio gẽtilium.

Igneas igitur non tantum facit animas, ſed voluceri ſiderum igne accenſas. Vnde Martianus Capella l. 1. ſeptem planetas in animam quaſi in ſobolem ſuam calore & luce influentes inducit, ex quo, animum humanum à Saturno habere dicit λογιστικὸν, à Marte θυμικὸν à Mercurio ἑρμηνευτικὸν, à Venere ἐπιθυμητικὸν, a Luna φυτικὸν, à Ioue πρακτικὸν, à Sole αἰσθητικόν. Hac eadem ratione freti igneam eſſe animorum naturam dixerunt, quod & ab aſtris igneis fluere, & in aſtra redire, imò quod magis mireris, ſtellas poſt exceſſum è corpore fieri crederent: quod annotauit Ariſtophanes, vnde & Horus 1. l. 2. ἀστέρα ſymbolum eſſe dicit ψυχῆς ἀνθρώπου ἄῤῥενος.

Martiani Capelliæ de planetis in animam influentibus ſentẽtia.

Hanc ſententiam ſpectauit Prudentius cum dixit, *Oris opus, vigor igneolus.* Quæ cum apud auctores leguntur per allegoriam intelligenda ſunt: Eſt enim anima omnis expers materiæ nec lucis, aut ignis habet

ber eſſentiam, ſed aliquam dumtaxat ſimilitudinem. Quamobrem Tertullianus in eo cautè legendus eſt libro de anima, cap. 9. qui eandẽ facit caloris aërei & lucidi, & Cæſarius iunior qui animam in vas aliquod ſphæricum clariſſima luce perfuſum deformat.

Philo quid cenſuerit de animo.

Tutius & prudentius loquutus eſt Philo cum libro ſecundo allegoriarum, τὴν ψυχὴν vocat μακαρίας φύσεως ἐκμαγεῖον, ἢ ἀπαύγασμα. *Expreſſum beatæ naturæ ſimulacrum, decerptam à Deo particulam, diuinitatis radiationem.*

Cor quomodo ſeptum animæ.

Porro quod hic Horus Καρδίαν dixit ψυχῆς περίβολον. *Cor ſeptum animæ*, appoſitè ad eorum ſententiam dixit, qui animam in corde conſtituerunt, quamquam de ea re diuerſæ fuerunt ſententiæ, Marcus Varro ſingulas hominum animas in octo partes diſtribuit inter ſe proportione maximè diſſimiles:

Octo partes animæ ſecundum Varronem.

Quinque enim ſtatuit quibus ſentiunt homines, ſextam qua cogitant, ſeptimam qua progenerant, octauam qua voces mittunt. Ex quo fit vt animam quaſi in varias propagines diſcriminatam per totum corpus diffundat. Alij νοῦν intelligentiam in capite tanquam in arce, θυμὸν verò in corde ſtabiliunt. Quæ opinio ad eorum alludit mentem qui animæ facultates, per ſingulas corporis partes exprimunt, per στῆθος autem ſiue cor τὸν θυμὸν delineant.

D. Dionyſij pulchra obſeruatio de comparatione animæ cum corpore.

Sic enim D. Dionyſius libro de diuinis nominibus cap. 9. Τὴν ψυχὴν σωματοειδῶς διέπλαττε, καὶ κεφαλὴν μὲν τὸν νοῦν, αὐχένα τὴν δόξαν, στῆθος τὸν θυμὸν, γαστέρα δὲ τὴν ἐπιθυμίαν, σκέλη δὲ καὶ πόδας τὴν φύσιν ἐλέγομεν. Mentem ſcilicet reſpondere capiti, opinionẽ ceruic, pectori animũ, cupiditatẽ ventri, crura verò & pedes naturam denotare. Neque verò tantùm τὸν θυμὸν, ſed vim mentis, rationis, & conſilij communiter autores in corde collocant, ſic ſuum לבב Hæbræi doctores accipiunt, & קונה לב poſſidens cor, *prouerbio-*

rum 15 32. idem eſt ac ſapiens. Vbi nota præclarum antiquorum ritum, qui cum in corde ſapientiæ domicilium defigerent, ſapientum virorum non os, & manus, ſed pectus in ſapientiæ venerationem ſolebant deoſculari.

Mos deoſculandi pectoris.

Quem morem ſcitè notauit Euſebius *hiſt. Eccleſiaſt. lib. 6. cap. 2. in Leonide Origenis Patre*, qui cum in filio adoleſcentulo agnoſceret. θεία ἔσαν φύσιν, dormienti ſæpenumerò abſtabat, eiuſque pectus denudabat ſtragulis: atque illud perinde ac ſi ſacer Dei ſpiritus idem ipſum ſibi tanquam templum cõſecraſſet, auguſtè & cum reuerentia oſculabatur. Et ni fallor apud Eunapium Sardianum extat honorifica Proæreſij ſophiſtæ mentio, cuius eloquentiam maximè verò extemporaneam demirati auditores, eiuſdem pectus quaſi Ἑρμοῦ λογίου τύπον lambebant oſculis.

Quamborem & olim ſapientiæ Hieroglyphica geſtabantur in corde. Teſtes ſunt Romanorum bullæ, teſtis illa nobilis ſapphirus, in qua ſculpta erat imago Veritatis, quam ſummus Ægyptiorum iudicum Præſes de collo appenſam geſtabat in pectore, cuius meminit Ælianus *variæ hiſtoriæ lib.* 15.

Sapphirus veritatis.

Certè Iudæorum maximus Pontifex non alibi quam in pectore admirabiles illas gemmas rationalis inſutas geſtabat, quas dubijs temporibus Populus conſuleret, vt quaſi ex ſummi Sacerdotis corde Dei voluntatem & ſapientiam eliceret, de quo plura ex Ioſepho & Epiphanio dixi. Luſit quoque in hac imitatione Dæmon, cum Eurycles ſuos, & ϛερνομάντεις, è pectore quaſi ex domicilio ſapientiæ voces depromere curauit.

Symb. ſyntag. 2. Eurycles ijdem ac ἐνγαστρίμυθοι ab auctore Eurycle.

Addo etiam maleficos in ſuis defixionibus, vt animam è corde veluti ex ſua ſede elicerent, per cordis cerei ſepta ſtimulos & acus adegiſſe, hoc enim voluit Ouidius, cùm dixit,

Saga.

Sagaque punicea defixit numina Cera,
Et medium tenues in iecur egit acus.

Cuius ſceleris auctor primus fuiſſe fertur Nectanabus, vt annotauit egregius ſcriptor noſter Delrio. *Diſquiſit. magic. lib. 1. cap. 4.*

Cur cornix in nuptijs inuocata, & quid ſit ἐκκορὶ Κορὶ Κορώνην.

Ad Hieroglyphicum 8. l. 1.

SCopulus eſt hic locus ad quem multi offenderunt: Nil opus eſt omnium commemorare ſententias. Cælius Rhodiginus, & Geſnerus, qui in grandem illam voluminum molem omnia penè congeſſerunt, hunc antiquitatis ritum non omiſere, ſed verbis adeo corruptis expreſſerunt, vt nihil minus videantur quàm huius auctoris ſententiam intellexiſſe. Arripuerunt enim ex communi interprete hæc verba, ἐκκορὶ nimirum κορὶ cornicem appellantes, quibus nihil diſtortius. Pierius paulo liquidior ſententijs, in hac tamen verborũ interpretatione, quæ maximè deſiderabatur, filum abrumpit. *Græci* (inquit) *vt Hori interpres obſeruauit, nuptialibus feſtis* ἐκκορὶ κορώνη *clamitare conſueuerant, cum tamen ignorarent Cornicem in nuptijs omine auſpicatiſſimo nominari ſolitam.* Tum ſuſpicatur mendum, & aliter apud Æſchylum in Danaidibus ſcribi fatetur, ſed quod affert non plus habet perſpicuitatis. Nam vt rem accurratius inſpiciamus, Tragœdia Æſchyli quæ laudatur non extat, licet tantum nobis riuulos ex hoc fonte in Pindari ſcholiaſte conſectari, qui ad Pythiorum oden tertiam p. 217. ſub finem explicans illud Poëtæ.

Locus Ori valde perplexus.

Pierius parum in Hori mente inquirenda diligens.

ἅλικες.
Οἷα παρθένοι φιλοῦσιν ἑταῖραι
Ἑσπερίαις ὑποκουρί-
ζεσθαι ἀοιδαῖς.

Cornix

Quid ſit apud Pindarum ὑποκουρίζεσθαι

Coætaneæ vt Virgines ſociæ ſolent in veſpertinis cantibus dicere iuuenilibus ſocis. Interpres (inquam) ad hoc verbũ quærit quid ſit ὑποκουρίζεσθαι, reſpondet idem eſſe ac iuuenilius animi cauſſa, laſciuire, & ludere νεωτερίζεσθαι τὴν ψυχὴν τε καὶ παίζειν. Alii cenſent puellas ὑποκορίζεσθαι dictas fuiſſe ἀντὶ τοῦ ἀμφοτέροις κόροις ὑμνεῖν, νυμφίον, καὶ τὴν νύμφην. *Quod ſponſum & ſponſam celebrarent.* Tertiam ſubinfert rationem, quod canentes benè ominatis vocibus inclamarent. Σὺν κούροις τε καὶ κόραις. *Cum pueris & puellis*, quod initium cantilenæ nuptialis eſſe liquidum eſt. Hic proferuntur Æſchyli verba ex Tragœdia Danaidum mire à Pierio truncata, atque deprauata.

Κάπειτα δ' ἐξεισι λαμπρὸν ἡλίου φάος,
Εως ἐγείρω πρευμενεῖς τοὺς νυμφίους,
Νόμοισι θέντων, σὺν κόροις τε καὶ κόραις.

Horum ſenſus eſt: *Deinde vero prodit lucidum ſolis iubar, interim excito beneuolos coniuges, Legibus eorum qui ſtatuerunt* (hanc cantilenam) Σὺν κόροις τε καὶ κόραις. Hæc Æſchylus, nam quæ ſequuntur κἂν τῷ βίῳ ἀκορεῖ. ἀντὶ τοῦ κόρας κορώνας, non iam videntur Æſcyli, ſed ex alio capite ducta ſunt, & tam fœdè diſcerpta, ac mutila, vt nihil ad huius loci interpretationem inde deduci poſſit. Hadrianus Iunius vir eruditiſſimus longè ſagacius locum illum peruidit *animaduerſorum lib.* 1. *c.* 1. vbi Cælij Rhodigini qui hæc ipſa Hori verba citauit, mentionem faciens, *Diſpeream* (inquit) *ſi ſe ipſum intellexerit, tantum abeſt vt Hori ſententiam peruidiſſe illum putem.* Tum emendans contextum proculdubio deprauatum, legit, ἐκκόρει κόρη κορώνην, & interpretatur, *Euerre Virgo cornicem, atque elimina.* Iubetur autem (inquit) Virgo Cornicem euerrere, quod ſiniſter eſſet ſolitariæ Cornicis occurſus, velut viduam portendentis vitam. Hæc laudatus Criticus ſatis appoſitè, quæ prima quidem ſpecie proba-

Had. Iunius in hoc Hori loco diſcutiendo accurata.

probabilitate ſenſum percellunt; ſed tamen accuratius ſpectata aliquid relinquunt dubitationis. Nam primũ vox ἐκκορεῖν euerrere propriè eſt ſordibus purgare, ac emundare, & non niſi durius ſignificat eliminare. Deinde cur iubetur euerri & eliminari cornix, cùm potius ad nuptias poſt Hymenæum inuocaretur? nec dicas inuocatas fuiſſe duas cornices non ſingularem, Aelianus enim libro tertio de animalibus capite nono, vbi de hac inuocatione Cornicis ſcribit, non aliter quam Horus ſingulari numero vſurpauit, cùm ait conſueuiſſe veteres ἐν τοῖς γάμοις μετὰ τὸν ὑμέναιον Κορώνην καλεῖν. Cùm igitur conſtet inuocatã fuiſſe cornicẽ, non poteſt dici euerri & eliminari, ſiquidem inuocare, & eliminare, planè repugnant. Et cùm fateatur Horus ὁμονοίαν χάριν celebrari illud ἐκκορει Κόρη Κορώνην, plane inuocatam potius quàm expulſam Cornicem ſignificat, nec iam vnius numero Cornicis rationem habet in hoc adagio, quæ ſolitaria credebatur infauſta, ſed Κορώνην dixit nomen ſpeciei, non numeri, ab omni enim numero abſtrahit.

Iunij ſententia leuatur.

Dicam ego quod ſentio cum verbum Κορεῖν frequentius ſaturare ſignificet, ita hæc Hori verba interpretanda exiſtimo, ἐκκόρει Κόρη Κορώνην *Ex ſatura ô puella Cornicem*. Neque hoc leui coniectura adductus effutio, nam puellæ nubiles & ominatas conſequerentur nuptias iubebantur opimum prandium dare Cornici, quod ex Phœnice Colophonio qui citatur ab Athenæo, libro octauo colligere licet, vbi Coroniſtæ, hoc eſt Circulatores Cornici loquutuleiæ quam circumferebant, emendicant ſtipem, & prandium ad fores patrisfamilias: Accedit autem virgo nubilis, & ficus affert pro prandio Cornicis, ex quo eruſcatores illi precantur vt illuſtrem, & locupletem maritum nanciſcatur, quod Cornicem coniugij Hieroglyphicum tam impenſe colat. Verſus autem phœnicis ſunt, vbi diu Metragyrtæ illi rogarunt.

Mos antiquus de puella nubili quæ prandium dabat Cornici, ex Phœnice antiquo auctore erutus.

narent. Itaque milites in ſacramento non tantum quod ait Polybius, pollicebantur ſe πειθαρχήσειν καὶ ποιήσειν τὸ ἐπὶ τῶν ἀρχόντων κατὰ δύναμιν, *obtemperaturos ſe & facturos quicquid mandabatur ab Imperatoribus iuxta vires.* Sed vt vno verbo omnia complecterentur, promittebant ſe *viros, & viros bonos*, quod licet ex Senecæ epiſtola 37. ad Lucilium conijcere, vbi ſumptis à re militari verbis eundem hortatur ad virtutem. *Promiſiſti virum bonum, ſacramento ligatus es.* Quod ſi ignaui eſſent milites, non iam viri ſed fœminæ per contumeliam appellabantur, & ita Bunduica Britannorum Regina apud Dionem Caſſium, libro ſexageſimo ſecundo, Neronem Imperatorem mollitie pluſquam muliebri diſſolutum vocat Neronidem, Νερωνίδα ἢ Δομιτίαν.

Sacramentum militare.

Quantò rectius Romani non ſcarabæum in annulis & clypeis, ſed Imperatoris imaginem, & nomen candenti plerumq; ferro in cute inuſtum gerebant, quo fidei & fortitudinis admonerentur. σφραγῖδας ςρατιωτῶν appellat D. Chryſoſtm. Sed omnium rectiſſimè Chriſtiani, qui cum longè aliam ſectentur militiam, iuberentur in annulis non ſcarabæos, aut ſigna bellica, ſed piſcis effigiem, in memoriam ſcilicet Chriſti qui fuit Sibyllarum ἰχθὺς myſticus, vel piſcatoris, in reuerentiam Apoſtoli, vel columbæ ad recordationem Spiritus Sancti, vel Nauis ad ſpeciem Eccleſiæ geſtare. Ita enim præcipit Clemens Alexandrinus pædagogi l. 3. Αἱ δὲ σφραγῖδες ἡμῖν ἔςων πελειὰς, ἢ ἰχθὺς, ἢ ναῦς οὐρανοδρομοῦσα, ἢ λύρα μουσικὴ· κἂν ἁλιεύων τις Αποςόλου μεμνήσεται. Verum in ea re pietatē omnium vicerunt, qui primis Eccleſiæ temporibus non in annulis quidem, ſed in carne, candentibus nonnis venerandum nomen Ieſu, aut ſignum crucis curabant ſibi inuri, quod erudite notauit Procopius antiquus author ad illud Iſa. 44. *iſte dicet Dei ſum*, Τὸ δὲ χειρί διὰ τὸ ςίζειν ἴσως πολλοὺς ἐπὶ καρπῶν ἢ βραχιόνων, ἢ τοῦ ςαυροῦ τὸ σημεῖον, ἢ τὴν Χριςοῦ προσηγορίαν.

Militum Romanorum. σφραγῖδες & notæ. Hom. 3.

Chriſtiani quid iuberentur ferre in annulis.

Mos piorū inurendi ſibi ferro candēti in cute nomē IESV ex Procopio.

Ad ſummum, quod habet de oculis ſcarabæorum & felium pro ſtatu Lunæ variantibus, id ipſum Antonius Diogenes ἐν ἀπίστων λόγοις de tibicine quodam Aſtræo annotauit; qui oculorum ſuorum incremento & decremento Lunæ deſignabat alternationes, quamobrem cùm in Aquitaniam veniſſet, vbi duo reges ex pacto juxta Lunæ viciſſitudines alternatim regnabant; fuit illis cariſſimus, quod ex oculis omnem inter eos contentionem dirimeret. Eius verba ſunt, Ἀστραῖος τῇ περὶ τοὺς οἰκείοις ὀφθαλμοῖς αὐξομειώσεις τὰς σεληνιακὰς σημαίνων αὐξομειώσεις. Καὶ λύων ἔριδος τοὺς ἑκάστοτε περὶ τῆς ἀρχῆς βασιλεῖς, οἱ δύο ὄντες κατὰ τὰ τοιαῦτα σεληνιακὰ πάθη, ἀλλήλων ἀντικατίσταντο διάδοχοι, quod memini me notaſſe in ſymbolis, citatur autem à Photio bibl. p. 358. Porrò quod hic ait de Scarabæorum varijs generibus, plenius hæc enumerantur à Plinio l. 11. c. 28. & cæteris locis, vt lib. 30. c. 11. l. 29. c. vlt. vbi nominat Lucanos, Stercorarios, Κοπρεῶνας, Fullones, Virides Mylagridas, Gryllos, Blattas piſtrinarias, Molonthas, χρυσίζουσας, Longipedes, Tauros.

Antonij Diogenis lepida obſeruatio.

Scarabæorum diuerſa genera.

DE VVLTVRE, VRANIA, & SIGNO MONADIS.

Ad Hieroglyphicum vndecimum libri primi.

DE Vulture ſatis copioſè quidem dixit Horus, & de eodem multa paſſim vulgares commentarij. Tantùm hic notandum videtur quod habet Ælianus de animalibus, Vulturem non modo Ægyptijs, ſed & Barcæis populis ſacrum fuiſſe viſum. Quamobrem eos quos vis morbi confeciſſet. Communi quidem ſicut apud pleraſque nationes funere cremabant. At verò fortium militum corpora deuotanda objiciebant Vulturibus, fortunatos quippe

Barcæorum ſtratagema ad milites animandos.

eos dictitantes qui ſacri alitis ventrē pro tumulo habuiſſent. Quod ſtratagema (vt ſatis patet) ad ſtimulandos gloriæ aculeis militum animos inſtitutū fuit, nā cum multi propter eorum qui in acie ceciderant cadauerum ſtatum, congreſſum præliorū reformidarent: Quod miſeriæ putabatur, & ignominiæ, totū in ſpeciem felicitatis & gloriæ callido imprimis conſilio conuerſum eſt. Quod autem Vultures adeo cadaueribus inhiare viderent, inde Eurymnum Dæmonem, quem mortuorum cadauera nudatis oſſibus depaſcere credebant, inſtrata pelle vulturis ſtulta depinxit gentilitas. Reuera autem ſæpè pro Eurymno Vulturio execrabiles magi refoſſis ſepulchris exciſas cadauerum partes ad maleficia diripiebant. Vnde Fabius declamat. 14. *Facinus quod dicitur inquietare ſuperos, ſidera diris agitare carminibus, tumulos buſtaque ſcrutari, & amputatis cadaueribus ipſas in ſceleras armare manus.* Et Apuleius Mileſ. l. 2. *Nam nec mortuorum quidem ſepulchra tuta dicuntur à lamijs, ſed è buſtis, & rogis reliquiæ quædam, & cadauerum præſegmina ad exitiabiles viuentium fortunas petuntur, & cantatrices anus in ipſo momento choragij funebris, præpeti celeritate alienam ſepulturam anteuertunt,*

Eurymnus Dæmon quis?

Candelabra ex vulturis tibijs.

Addit ad ſignificationes Vulturis vanus Kirandes hunc ad facundiam ſermonis, & lucrum, & gratiam, Dæmonumque & veneficorum fugam facere, qua ſpe illecti multi ex ſuperſtitioſorum grege, candelebra ex vulturis tibijs ſibi fieri curabant, vt ſi quid inter menſas veneni propinatum eſſet, ſtatim animaduerterent. Euax quoque auctor eſt lapidem quadrum in capite Vulturis inueniri contra noxios vſus præſentiſſimum remedium. Sed hæc ex vanorum (opinor) Philoſophia.

Cæterum quod Horus dixit, *οὐρανίαν οὐ γὰρ ἀρέσκει αὐτοῖς τὸν οὐρανὸν λέγειν*, noli exiſtimare Vraniam Ægyptium eſſe vocabulum, ſed ne Græcum quidem, hoc præſertim ſenſu. Nam præter nomen Muſæ propri-

prium οὐρανία nihil ſignificat, niſi fortè ludum pilæ, cuius meminit Iulius Pollux: ἡ δὲ οὐρανία ὁ μὲν ἀνακλάσας αὑτὸν ἀπορρίπτει τὴν σφαῖραν εἰς τὸν οὐρανόν. τοῖς δ' ἦν ἀλλομένοις φιλοτιμία πρὶν εἰς γῆν αὐτὴν ἐμπεσεῖν ἁρπάσαι. Vrania eſt ludi pilæ genus, cum hic quidē reclinans ſeſe pilam in cœlū proijcit: illis verò aſſilientibus cura eſt priuſquam terram contingat arripere. quem ludum inuenias deſcriptum ab Homero. Horus igitur οὐρανίαν dixi pro cœlo, ad imitationem alicuius verbi Ægyptii generis fœminini. Sed ne longiùs inquiramus, Pindarus certè Olympiorum Ode prima ſi non οὐρανὸν, ſaltem αἰθέρα fœminino genere protulit, ἐρήμας δι' αἰθέρος.

Onomast. l. 9 c. 7.

Odyſſ. θ

In fine capitis ſubobſcura ſunt hæc verba. Δραχμὰς δὲ δύο διότι παρ' Αἰγυπτίοις μονάς ἐστιν αἱ δύο γραμμαί· μονὰς δὲ παντὸς ἀριθμοῦ γένεσις· εὐλόγως οὖν δύο δραχμὰς βουλόμενοι δηλῶσαι, γῦπα γράφουσιν ἐπεὶ μήτηρ δοκεῖ, καὶ γένεσις εἶναι καθάπερ καὶ ἡ μονάς. Pierius ita reddit: *Si drachmas duas oſtendere voluiſſent Vulturem ponebant, Cauſſam nonnulli commenti ſunt: quia vnitas apud Ægyptios duarum drachmarum inſtar, æſtimatur Vnitas vero cum binario totius eſt numeri generatio. Merito itaque ſi drachmas duas indicare vellent, Vulturem pingebant, quandoquidem & generationis & Matris prærogatiua polleat, perinde ac vnitas ipſa vnà cum binario numeros omnes generat.*

Perplexi loci de drachmis quæ pro lineis irrepſerant explicatio.

Hæc περιφραστικῶς & parum fideliter, nam cum Horus dixiſſet Monadem eſſe generationem & principium numerorum, hic ſemper addit, *Vnitas cum binario*, ſed binarij nuſquam Horus meminit; non enim binarius principium dicitur numerorum, ſed ipſa vnitas Deinde multum laborat in explicandis illis duabus drachmis, per quas putat cor ſignificari, cum tamen hic de ea re nulla ſit quæſtio.

Cur Idolum Solis accipiter?

Ad Hieroglyphicum ſextum libri primi.

Non eſt hic meum (quod præmonui) conſilium, actum agere; quamobrem quæ de accipitre à Pierio ſunt annotata, lubens volenſque prætermitto. Tantum ea quæ aut ipſe omiſit, aut incertis auctoribus indicauit (quod ſæpe facere ſolet) commemoro, & quæro imprimis cur ἡλίου εἴδωλον, Accipiter nominetur, curue in accipitris effigiem Sol, ſiue Oſiris fuerit efformatus, & quorſum idem ales Apollini ſit peculiari ſuperſtitione dedicatus. Duas cauſas inuenio, Vaticiniorum & medicinæ ſcientiam. Quippe accipitrem poſt exceſſum è vita immortali ſpiritu vigere, & oracula petentibus reddere credebat gens fabuloſiſſima, vnde & tripodem Accipitris nobilem aliquando fuiſſe apud Ægyptios memorat Ælianus. Sed quod magis mirere Porphyrius in eo opere quod de abſtinendo ab animatis conſcripſit, refert aliquos eo dementiæ veniſſe, vt ſi quando augurandi ſcientiam auidè quærerent, præſagorum animalium atque imprimis accipitrum fibras cruore adhuc ſtillantes deglutirent, quo accipitris animam cum cruore haurirent; & ita ſe ad fundenda oracula mirificè acutos & diuino quodam ſpiritu incitatos credebant.

Accipitrũ fabuloſa oracula Accipitrũ inteſtina à falſis Prophetis deuorata.

Quo ſpectat etiam vaniſſimi Kirandis de ariolandi modo ars nugatoria: *In xiphia* (inquit) *lapide, id eſt, in ſapphiro ſculpe accipitrem, & ſub pedibus eius xiphiam piſcem, deinde incluſam ſub eadem gemma herbæ xiphij radicem geſta in annulo. Hic enim annulus caſtus eſt, quem ſi habueris omnia tanquam ex oraculo cognoſces, quod ſi eandem gemmam in ſimulachro aliquo collocaris, de rebus quas ſcire volueris, fundet oracula.*

Kiranidis fabuloſæ commentationes & deliria.

Hæc ille nugator impudens, ex quibus lector

videas

ideas callidam Dæmonis Tyrannidem, & deploratum ſuperſtitioſæ gentis ſtatum, quæ cùm animam accipitris haurire ſe credebat, Dæmonem impuriſſimo pectore admittebat. Neque verò tantum accipitrem oraculorum ſcientia pollere crediderunt, ſed & ipſum ſacerdotum doctorem fecerunt. Narrat enim Diodorus delatum ab eo ſecundum Ægyptiorum fabulas ad ſacerdotes librum, filo puniceo circumligatum, in quo omnes Ceremoniarum ritus continerentur. Eius verba ſunt libro primo Bibliothecæ Τινὲς δέ φασιν ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις ἱέρακα βιβλίον ἐνεγκεῖν εἰς Θήβας τοῖς ἱερεῦσι φοινικῷ γράμματι περιδεδεμένον, ἔχον γεγραμμένας τὰς τῶν θεῶν θεραπείας τε καὶ τιμάς. Addit idem author in huius rei monumentum Ægyptiorum ἱερογραμματεῖς licium purpureũ, & accipitris pennam in capite geſtare, quod nobilitatis apud Ægyptios fuit monumentum.

Accipiter myſticum librum defert.

Iam quod ad ſcientiam medicinæ attinet, non tantùm ſerpentes & inſecta procul arcet, ſed herbam Hieraciam ſui nominis inuenit ad acuendam viſus aciem perutilem, cuius Aetius & Dioſcorides meminere. Deſcribitur apud Geſnerum Hieracium cubitale, tenerum, lacte manans, mollibus aculeis, flore luteo diluto, qui in pappos abit, quibus ſemina oblonga, & aſperiuſcula ſubduntur, folijs laciniatis, breuioribus quam in pleriſque lactucis ſylueſtribus, anteriore ſui parte latioribus & rotundis iiſque amaris. Hæc eſt Hieracia quæ hic ab Horo recenſetur. Vides igitur quas ob cauſas accipitrem ἡλίου εἴδωλον dixerit.

Hieracium herba quæ.

Cur animæ Symbolum accipiter, & cor ſeptum animæ.

Ad Hieroglyphicum 7. l. 1.

PRæter Hori rationem quæ ab Ægyptio nomine

mini Accipitris eſt petita, *Baieth* enim (quo vocabulo ſacram hanc avem nominant, animam cordatam ſignificat) occurrit alia ratio, quod Accipitrem ingenti quadam celeritate præditum, igneæ eſſe naturæ dicerent. Animam autem igneam non modo Ægyptiorum, ſed & Græcorum, & Romanorum Philoſophia ſtatuit. Mitto infinitos locos, & laudatores huius ſententiæ, vnum tantum ex Fabio, declamatione decima placet aſcribere, vbi agit de ſepulchro excantato, & prohibitis adoleſcentis Manibus, ne in complexum Matris reuolarent, ſic autem definit. *Animam flammei vigoris impetum, perennitatemque non ex noſtro igne ſumentem, ſed quo ſidera volant & quo ſacri torquentur axes, inde venire, vnde rerum omnium auctorem Parentemque ſpiritum ducimus, nec interire, nec vllo mortalitatis affici fato. Sed quoties humani corporis carcerem effregerit, & exonerata membris mortalibus leui ſe igne luſtrauerit, petere ſedes in aſtra.*

Anima flãmei vigoris impetus

Anima leui igne luſtrãda ex teſtimonio gẽtilium.

Igneas igitur non tantum facit animas, ſed voluceri ſiderum igne accenſas. Vnde Martianus Capella l. 1. ſeptem planetas in animam quaſi in ſobolem ſuam calore & luce influentes inducit, ex quo, animum humanum à Saturno habere dicit λογιστικὸν, à Marte θυμητικὸν à Mercurio ἑρμηνευτικὸν, à Venere ἐπιθυμητικὸν, à Luna φυτικὸν, à Ioue πρακτικὸν, à Sole αἰσθητικὸν. Hac eadem ratione freti igneam eſſe animorum naturam dixerunt, quod & ab aſtris igneis fluere, & in aſtra redire, imò quod magis mireris, ſtellas poſt exceſſum è corpore fieri crederent: quod annotauit Ariſtophanes, vnde & Horus 1. l. 2. ἀστέρα ſymbolum eſſe dicit ψυχῆς ἀνθρώπου ἄῤῥενος.

Martiani Capelliæ de planetis in animam influentibus ſententia.

Hanc ſententiam ſpectauit Prudentius cum dixit, *Oris opus, vigor igneolus.* Quæ cum apud auctores leguntur per allegoriam intelligenda ſunt: Eſt enim anima omnis expers materiæ nec lucis, aut ignis habet

per eſſentiam, ſed aliquam dumtaxat ſimilitudinem. Quamobrem Tertullianus in eo cautè legendus eſt libro de anima, cap. 9. qui eandẽ facit caloris aërei & lucidi, & Cæſarius iunior qui animam in vas aliquod ſphæricum clariſſima luce perfuſum deformat.

Philo quid cenſuerit de animo.

Tutius & prudentius loquutus eſt Philo cum libro ſecundo allegoriarum, τὴν ψυχὴν vocat μακαρίας φύσεως ἐκμαγεῖον, ἢ ἀπαύγασμα. *Expreſſum beatæ naturæ ſimulacrum, decerptam à Deo particulam, diuinitatis radiationem.*

Cor quomodo ſeptum animæ.

Porro quod hic Horus Καρδίαν dixit ψυχῆς περίβολον. *Cor ſeptum animæ*, appoſitè ad eorum ſententiam dixit, qui animam in corde conſtituerunt, quamquam de ea re diuerſæ fuerunt ſententiæ, Marcus Varro ſingulas hominum animas in octo partes diſtribuit inter ſe proportione maximè diſſimiles: Quinque enim ſtatuit quibus ſentiunt homines, ſextam qua cogitant, ſeptimam qua progenerant, octauam qua voces mittunt. Ex quo fit vt animam quaſi in varias propagines diſcriminatam per totum corpus diffundat. Alij νοῦν intelligentiam in capite tanquam in arce, θυμὸν verò in corde ſtabiliunt. Quæ opinio ad eorum alludit mentem qui animæ facultates, per ſingulas corporis partes exprimunt, per ſτῆθος autem ſiue cor τὸν θυμὸν delineant.

Octo partes animæ ſecundum Varronem.

D. Dionyſij pulchra obſeruatio de comparatione animæ cum corpore.

Sic enim D. Dionyſius libro de diuinis nominibus cap. 9. Τὴν ψυχὴν σωματοειδῶς διέπλαττε, καὶ κεφαλὴν μὲν τὸν νοῦν, αὐχένα τὴν δόξαν, στῆθος τὸν θυμὸν, γαστέρα δὲ τὴν ἐπιθυμίαν, σκέλη δὲ καὶ πόδας τὴν φύσιν ἐλέγομεν. Mentem ſcilicet reſpondere capiti, opinionẽ ceruic, pectori animũ, cupiditatẽ ventri, crura verò & pedes naturam denotare. Neque verò tantùm τὸν θυμὸν, ſed vim mentis, rationis, & conſilij communiter autores in corde collocant, ſic ſuum לבב Hæbræi doctores accipiunt, & קונה לב poſſidens cor, *prouerbio-*

 rum

rum 15 32. idem eſt ac ſapiens. Vbi nota præclarum antiquorum ritum, qui cum in corde ſapientiæ domicilium defigerent, ſapientum virorum non os, & manus, ſed pectus in ſapientiæ venerationem ſolebant deoſculari.

Mos deoſculandi pectoris.

Quem morem ſcitè notauit Euſebius *hiſt. Eccleſiaſt. lib. 6. cap. 2. in Leonide Origenis Patre*, qui cum in filio adoleſcentulo agnoſceret. διάζουσαν φύσιν, dormienti ſæpenumerò abſtabat, eiuſque pectus denudabat ſtragulis: atque illud perinde ac ſi ſacer Dei ſpiritus idem ipſum ſibi tanquam templum cōſecraſſet, auguſtè & cum reuerentia oſculabatur. Et ni fallor apud Eunapium Sardianum extat honorifica Proæreſij ſophiſtæ mentio, cuius eloquentiam maximè verò extemporaneam demirati auditores, eiuſdem pectus quaſi Ἑρμοῦ λογίου τύπον lambebant oſculis.

Quamborem & olim ſapientiæ Hieroglyphica geſtabantur in corde. Teſtes ſunt Romanorum bullæ, teſtis illa nobilis ſapphirus, in qua ſculpta erat imago Veritatis, quam ſummus Ægyptiorum iudicum Præſes de collo appenſam geſtabat in pectore, cuius meminit Ælianus *variæ hiſtoriæ lib. 15.*

Sapphirus veritatis.

Certè Iudæorum maximus Pontifex non alibi quam in pectore admirabiles illas gemmas rationalis inſutas geſtabat, quas dubijs temporibus Populus conſuleret, vt quaſi ex ſummi Sacerdotis corde Dei voluntatem & ſapientiam eliceret, de quo plura ex Ioſepho & Epiphanio dixi. Luſit quoque in hac imitatione Dæmon, cum Eurycles ſuos, & στερνομάντεις, è pectore quaſi ex domicilio ſapientiæ voces depromere curauit.

Symb. ſyntag. 2.

Eurycles ijdem ac ἐγγαστρίμυθοι ab auctore Eurycle.

Addo etiam maleficos in ſuis defixionibus, vt animam è corde veluti ex ſua ſede elicerent, per cordis cerei ſepta ſtimulos & acus adegiſſe, hoc enim voluit Ouidius, cùm dixit,

Saga.

Sagaque punicea defixit numina Cera,
Et medium tenues in iecur egit acus.

Cuius ſceleris auctor primus fuiſſe fertur Nectanabus, vt annotauit egregius ſcriptor noſter Delrio. *Diſquiſit. magic. lib. 1. cap. 4.*

Cur cornix in nuptijs inuocata, & quid ſit ἐκκορὶ κορὶ κορώνην.

Ad Hieroglyphicum 8. *l.* 1.

SCopulus eſt hic locus ad quem multi offenderunt: Nil opus eſt omnium commemorare ſententias. Cælius Rhodiginus, & Geſnerus, qui in grandem illam voluminum molem omnia penè congeſſerunt, hunc antiquitatis ritum non omiſere, ſed verbis adeo corruptis expreſſerunt, vt nihil minus videantur quàm huius auctoris ſententiam intellexiſſe. Arripuerunt enim ex communi interprete hæc verba, ἐκκορὶ nimirum κορὶ cornicem appellantes, quibus nihil diſtortius. Pierius paulo liquidior ſententijs, in hac tamen verborũ interpretatione, quæ maximè deſiderabatur, filum abrumpit. *Græci* (inquit) *vt Hori interpres, obſeruauit, nuptialibus feſtis* ἐκκορηκορώνη *clamitare conſueuerant, cum tamen ignorarent Cornicem in nuptijs omine auſpicatiſſimo nominari ſolitam.* Tum ſuſpicatur mendum, & aliter apud Æſchylum in Danaidibus ſcribi fatetur, ſed quod affert non plus habet perſpicuitatis. Nam vt rem accurratius inſpiciamus, Tragœdia Æſchyli quæ laudatur non extat, licet tantum nobis riuulos ex hoc fonte in Pindari ſcholiaſte conſectari, qui ad Pythiorum oden tertiam p. 217. ſub finem explicans illud Poetæ.

Locus Ori valde perplexus.

Pierius parum in Hori mente inquirenda diligens.

ἅλικες.
Οἷα παρθένοι φιλοῦσιν ἑταῖραι
Ἑσπερίαις ὑποκουρί-
ζεσθαι ἀοιδαῖς.

Coαθ-

probabilitate ſenſum percellunt; ſed tamen accuratius ſpectata aliquid relinquunt dubitationis. Nam primũ vox ἐκκορεῖν euerrere propriè eſt ſordibus purgare, ac emundare, & non niſi durius ſignificat eliminare. Deinde cur iubetur euerri & eliminari cornix, cùm potius ad nuptias poſt Hymenæum inuocaretur? nec dicas inuocatas fuiſſe duas cornices non ſingularem, Aelianus enim libro tertio de animalibus capite nono, vbi de hac inuocatione Cornicis ſcribit, non aliter quam Horus ſingulari numero vſurpauit, cùm ait conſueuiſſe veteres ἐν τοῖς γάμοις μετὰ τὸν ὑμέναιον Κορώνην καλεῖν. Cùm igitur conſtet inuocatã fuiſſe cornicẽ, non poteſt dici euerri & eliminari, ſiquidem inuocare, & eliminare, planè repugnant. Et cùm fateatur Horus ὁμονοίαν χάριν celebrari illud ἐκκορει Κόρη Κορώνην, plane inuocatam potius quàm expulſam Cornicem ſignificat, nec iam vnius numero Cornicis rationem habet in hoc adagio, quæ ſolitaria credebatur infauſta, ſed Κορώνην dixit nomen ſpeciei, non numeri, ab omni enim numero abſtrahit.

Iunij ſententia leuatur.

Dicam ego quod ſentio cum verbum Κορεῖν frequentius ſaturare ſignificet, ita hæc Hori verba interpretanda exiſtimo, ἐκκόρει Κόρη Κορώνην *Ex ſatura puella Cornicem.* Neque hoc leui coniectura adductus effutio, nam puellæ nubiles & ominatas conſequerentur nuptias iubebantur opimum prandium dare Cornici, quod ex Phœnice Colophonio qui citatur ab Athenæo, libro octauo colligere licet, vbi Coroniſtæ, hoc eſt Circulatores Cornici loquutiæ quam circumferebant, emendicant ſtipem, & prandium ad fores patrisfamilias: Accedit autem virgo nubilis, & ficus affert pro prandio Cornicis, ex quo eruſcatores illi precantur vt illuſtrem, & locupletem maritum nanciſcatur, quod Cornicem coniugij Hieroglyphicum tam impenſe colat. Verſus autem phœnicis ſunt, vbi diu Metragyrtæ illi rogarant.

Mos antiquus de puella nubili quæ prandium dabat Cornici, ex Phœnice antiquo auctore erutus.

Ὦ παῖ θύραν ἄγκλινε· πλοῦτος ἤκουσε.
Καὶ τῇ Κορώνῃ παρθένος φέρει σῦκα.
Θεοί, γένοιτο μετάπεμπτος ἡ κόρη,
Κἀφνειὸν ἄνδρα κ' ὠνομαστὸν ἐξεύροι
Καὶ τῷ γέροντι πατρὶ κοῦρον εἰς χεῖρας
Καὶ μητρὶ κούρην εἰς τὰ γόνα κατθείη.
O puella fores aperi. Plutus audiuit,
Et Cornici Virgo affert ficus.
O dij, fiat multis procis expetita puella,
Et locupletem virum, & celebrem nanciſcatur,
Senique Patri filiolum in manus
Et matri filiolam in genua deponat.

Cornix æ-nea in vrbe Coronæa.

Cornicæ Diuæ apud Feſtum.

Hæc opinor multum ad huius loci interpretationem faciunt, & ſimul grauium auctorum, de Cornice in nuptijs inuocata, & de puellarum erga Cornicem cultu indicia ſatis confirmant, quibus etiam addi poteſt, quod habet Pauſanias in Meſſenicis de Cornice ænea in fundamentis Coroneæ vrbis inuenta, quam licet colligere ibi gentilitio ritu cultam fuiſſe. Videre eſt quoq; apud Feſtum huius ſuperſtitionis relicta Romanis veſtigia. Nam erat (inquit) *Corniſcarum Diuarum Lucus trans Tiberim Cornicibus dicatus, quod in Iunonis tutela eſſe putabant ur-* Cuius rei nulla commodior eſt ratio quàm quæ ab Horo affertur, quod Cornix ſit coniugalis amoris ſymbolum. Mares enim fœminis connubio iuncti nunquam ad alteram diuertunt Cornicem, ac ne ipſa quidem fœmina quoad viuit ad alterum marem; quod ſi mors diuortium fecerit, qui ſuperſtes eſt è coniugibus, perpetuum ſibi indicit celibatum.

(:†:)

(o)

Quomodo Scarabæus viri ſymbolum, & de annulo militum Scarabæi figura impreſſo.

Ad Hieroglyphicum decimum.

PORPHYRIVS in eo libro quem περὶ τῶν ἐμψύχων ἀποχῆς, de abſtinendo ſcilicet ab animatis opiosè ſcripſit, de Scarabæo tradit multa Horo plaè conſentientia. Illi (inquit) cumulata ſapientia, & iuinarum rerum conſuetudine quædam animalium nagis quàm homines à Dijs intellexerunt amari, uæ Soli maximè conſecrata putant, quia natura coum ſanguine & ſpiritu copioſiſſimo conſtet. Et poſt auca Scarabæum animal (ait) rerum diuinarum ndocti abominabantur, quod Ægyptij ſummopere enerantur, animatam Solis effigiem eſſe putantes. carabæus autem omnis virilem ſexum habet, & permate in ſtercus infuſo, pila deinde confecta, pe ibus inuoluitur, veluti Sol cœlum & menſem lunaem expectat. Hæc ille, quæ meritò Euſebius libro ertio de præparatione Euangelica plenius irridet. Nec Appion famoſus Grammaticus mundi cymbaum, ſuæ gentis in hac re ineptias ſatis robuſta oraione poteſt excuſare.

Porrò quod dixit Horus Scarabæum τὸν ἄνδρα gnificare, idem eſt ac ſi dixiſſet ἀνδράγαθον virum ortem & bellicoſum, quia omnes Scarabæi mares aſcuntur. Præclari eſt in eo argumento Aeliani obruatio. Vbi annotat Ægyptios milites ex lege quaam patria, quæ ita præcipiebat, conſueuiſſe in anulis geſtare inſculptam Scarabæi effigiem, ſignifinte (inquit) per hoc ſymbolum legiſlatore, δεῖν ἄῤῥενας εἶναι πάντας πάντῃ τοῖς μαχουμένοις ὑπὲρ τῆς χώρας. *Oportere omnes eſſe maſculos, qui pro patria pugnarent.*

Pulchra Aeliani obſeruatio de annulo militum Ægyptiorum. li. 10. de ani. c. 15.

narent. Itaque milites in ſacramento non tantum quod ait Polybius, [pol]licebantur ſe πειθαρχήσειν καὶ ποιήσειν τὸ ἐπὶ τῶν ἀρχόντων κατὰ δύναμιν, *obtemperaturos ſe & facturos quicquid mandabatur ab Imperatoribus iuxta vires.* Sed vt vno verbo omnia complecterentur, promittebant ſe *viros, & viros bonos*, quod licet ex Senecæ epiſtola 37. ad Lucilium conijcere, vbi ſumptis à re militari verbis eundem hortatur ad virtutem. *Promiſiſti virum bonum, ſacramento ligatus es.* Quod ſi ignaui eſſent milites, non iam viri ſed fœminæ per contumeliam appellabantur, & ita Bunduica Britannorum Regina apud Dionem Caſſium, libro ſexageſimo ſecundo, Neronem Imperatorem mollitie pluſquam muliebri diſſolutum vocat Neronidem, Νερωνίδα ἢ Δομιτίαν.

Sacramentum militare.

Quantò rectius Romani non ſcarabæum in annulis & clypeis, ſed Imperatoris imaginem, & nomen candenti plerumq; ferro in cute inuſtum gerebant, quo fidei & fortitudinis admonerentur. σφραγῖδα ϛρατιωτῶν appellat D. Chryſoſtm. Sed omnium rectiſſimè Chriſtiani, qui cum longè aliam ſectentur militiam, iuberentur in annulis non ſcarabæos, aut ſigna bellica, ſed piſcis effigiem, in memoriam ſcilicet Chriſti qui fuit Sibyllarum ἰχθὺς myſticus, vel piſcatoris, in reuerentiam Apoſtoli, vel columbæ ad recordationem Spiritus Sancti, vel Nauis ad ſpeciem Eccleſiæ geſtare. Ita enim præcipit Clemens Alexandrinus pædagogi l. 3. Αἱ δὲ σφραγῖδες ἡμῖν ἔϛων πελειὰς, ἢ ἰχθὺς, ἢ ναῦς οὐρανοδρομοῦσα, ἢ λύρα μουσική. κἂν ἁλιεύων τις Αποϛόλου μεμνήσεται. Verum in ea re pietatẽ omnium vicerunt, qui primis Eccleſiæ temporibus non in annulis quidem, ſed in carne, candentibus notis venerandum nomen Ieſu, aut ſignum crucis curabant ſibi inuri, quod erudite notauit Procopius antiquus author ad illud Iſa. 44. *iſte dicet Dei ſum*, Τὸ δὲ χειρὶ διὰ τὸ ϛίζειν ἴσως πολλοῖς ἐπὶ καρπῶν ἢ βραχιόνων, ἢ τοῦ ϛαυροῦ τὸ σημεῖον, ἢ τὴν Χριϛοῦ προσηγορίαν.

Militum Romanorum. σφραγῖδες & notæ. Hom. 3.

Chriſtiani quid iuberentur ferre in annulis.

Mos piorũ inurendi ſibi ferro candẽti in cute nomẽ IESV. ex Procopio.

Ad

Adſummum, quod habet de oculis ſcarabæorum & felium pro ſtatu Lunæ variantibus, id ipſum Antonius Diogenes ἐν ἀπίςων λόγοις de tibicine quodam Aſtræo annotauit; qui oculorum ſuorum incremento & decremento Lunæ deſignabat alternationes, quamobrem cùm in Aquitaniam veniſſet, vbi duo reges ex pacto juxta Lunæ viciſſitudines alternatim regnabant; fuit illis cariſſimus, quod ex oculis omnem inter eos contentionem dirimeret. Eius verba ſunt, Ἀςραῖος τῇ περὶ τοὺς οἰκείους ὀφθαλμοὺς αὐξομειώσεις τὰς σεληνιακὰς σημαίνων αὐξομειώσεις. Καὶ λύων ἔριδος τοὺς ἐκεῖσε περὶ τῆς ἀρχῆς βασιλεῖς, οἳ δύο ὄντες κατὰ τὰ τοιαῦτα σελήνης πάθη, ἀλλήλων ἀντικατέςησαν τε διάδοχοι, quod memini me notaſſe in ſymbolis, citatur autem à Photio bibl. p. 358. Porrò quod hic ait de Scarabæorum varijs generibus, plenius hæc enumerantur à Plinio l. 11. c. 28. & cæteris locis, vt lib. 30. c. 11. l. 29. c. vlt. vbi nominat Lucanos, Stercorarios, Κοπρίωνας, Fullones, Vitides Mylagridas, Gryllos, Blattas piſtrinarias, Molonthas, Χρυσίζουσας, Longipedes, Tauros.

Antonij Diogenis lepida obſeruatio.

Scarabæorum diuerſa genera.

DE VVLTVRE, VRANIA, & SIGNO MONADIS.

Ad Hieroglyphicum vndecimum libri primi.

DE Vulture ſatis copioſè quidem dixit Horus, & de eodem multa paſſim vulgares commentarij. Tantum hic notandum videtur quod habet Ælianus de animalibus, Vulturem non modo Ægyptijs, ſed & Barcæis populis ſacrum fuiſſe viſum. Quamobrem eos quos vis morbi confeciſſet, Communi quidem ſicut apud pleraſque nationes funere cremabant. At verò fortium militum corpora deuoranda objiciebant Vulturibus; fortunatos quippe

Barcæorum ſtratagema ad milites animandos.

Eurymnus Dæmon quis?

eos dictitantes qui ſacri alitis vẽtrẽ pro tumulo habuiſſent. Quod ſtratagema (vt ſatis patet) ad ſtimulandos gloriæ aculeis militum animos inſtitutũ fuit, nã cùm multi propter eorum qui in acie ceciderant cadauerum ſtatum, congreſſum præliorũ reformidarent: Quod miſeriæ putabatur, & ignominiæ, totũ in ſpeciem felicitatis & gloriæ callido imprimis conſilio conuerſum eſt. Quod autem Vultures adeo cadaueribus inhiare viderent, inde Eurymnum Dæmonem, quem mortuorum cadauera nudatis oſſibus depaſcere credebant, inſtrata pelle vulturis ſtulta depinxit gentilitas. Reuera autem ſæpè pro Eurymno Vulturio execrabiles magi refoſſis ſepulchris exciſas cadauerum partes ad maleficia diripiebant. Vnde Fabius declamat. 14. *Facinus quod dicitur inquietare ſuperos, ſidera diris agitare carminibus, tumulos buſtaque ſcrutari, & amputatis cadaueribus ipſas in ſceleras armare manus.* Et Apuleius Mileſ. l. 2. *Nam nec mortuorum quidem ſepulchra tuta dicuntur à lamijs, ſed è buſtis, & rogis reliquiæ quædam, & cadauerum præſegmina ad exitiabiles viuentium fortunas petuntur, & cantatrices anus in ipſo momento choragij funebris, præpeti celeritate alienam ſepulturam anteuertunt,*

Candelabra ex vulturis tibijs.

Addit ad ſignificationes Vulturis vanus Kirandes hunc ad facundiam ſermonis, & lucrum, & gratiam, Dæmonumque & veneficorum fugam facere, qua ſpe illecti multi ex ſuperſtitioſorum grege, candelebra ex vulturis tibijs ſibi fieri curabant, vt ſi quid inter menſas veneni propinatum eſſet, ſtatim animaduerterent. Euax quoque auctor eſt lapidem quadrum in capite Vulturis inueniri contra noxios vſus præſentiſſimum remedium. Sed hæc ex vanorum (opinor) Philoſophia.

Cæterum quod Horus dixit, *οὐρανίαν οὐ γὰρ ἀρέσκει αὐτοῖς τὸν οὐρανὸν λέγειν*, noli exiſtimare Vraniam Ægyptium eſſe vocabulum, ſed ne Gręcum quidem, hoc præſertim ſenſu. Nam præter nomen Muſæ pro-

pri-

prium οὐρανία nihil ſignificat, niſi fortè ludum pilæ, cuius meminit Iulius Pollux: ἡ οὐρανία ὁ μὲν ἀνακλάσας αὐτὸν ἀπορρίπτει τὴν σφαῖραν εἰς τὸν οὐρανόν. *Onomast. l. 9 c. 7.* τοῖς δ' ἦν ἀλλομένοις φιλοτιμία πρὶν εἰς γῆν αὐτὴν ἐμπεσεῖν ἁρπάσαι. Vrania eſt ludi pilæ genus, cum hic quidē reclinans ſeſe pilam in cœlū proijcit: illis verò aſſilientibus cura eſt, priuſquam terram contingat arripere. quem ludum inuenias deſcriptum ab Homero. *Odyſſ.* θ Horus igitur θ οὐρανίαν dixit pro cœlo, ad imitationem alicuius verbi Ægyptii generis fœminini. Sed ne longiùs inquiramus, Pindarus certè Olympiorum Ode prima ſi non οὐρανὸν, ſaltem αἰθέρα fœminino genere protulit, ἐρήμας δι' αἰθέρος.

In fine capitis ſubobſcura ſunt hæc verba. Δραχμὰς *Perplexi loci de drachmis quæ pro lineis irrepſerant explicatio.* δὲ δύο διότι παρ' Αἰγυπτίοις μονάς ἐστιν αἱ δύο γραμμαί· μονὰς δὲ παντὸς ἀριθμοῦ γένεσις· εὐλόγως οὖν δύο δραχμὰς βουλόμενοι δηλῶσαι, γῦπα γράφουσιν ἐπεὶ μήτηρ δοκεῖ, καὶ γένεσις εἶναι καθάπερ καὶ ἡ μονάς. Pierius ita reddit: *Si drachmas duas oſtendere voluiſſent Vulturem ponebant, Cauſſam nonnulli commenti ſunt: quia vnitas apud Ægyptios duarum drachmarum inſtar, æſtimatur Vnitas vero cum binario totius eſt numeri generatio. Meritò itaque ſi drachmas duas indicare vellent, Vulturem pingebant, quandoquidem & generationis & Matris prærogatiua polleat, perinde ac vnitas ipſa vnà cum binario numeros omnes generat.*

Hæc περιφραστικῶς & parum fideliter, nam cùm Horus dixiſſet Monadem eſſe generationem & principium numerorum, hic ſemper addit, *Vnitas cum binario*, ſed binarij nuſquam Horus meminit; non enim binarius principium dicitur numerorum, ſed ipſa vnitas. Deinde multum laborat in explicandis illis duabus drachmis, per quas putat cor ſignificari, cum tamen hic de ea re nulla ſit quæſtio.

Ego ſic exiſtimo, διραχμὰς pro γραμμὰς in hunc locum irrepſiſſe, nam quod de lineis, non de drachmis ſit ſermo, declarat quod ſtatim ſequitur, παρ' Αἰγυπτίοις μονάς ἐστιν αἱ δύο γραμμαί. Apud Ægyptios duæ lineæ vnitatem ſignificant. Cur autem hoc binario linearum vnitatem ſignificarent, hic nodus eſt; qui vt facilius ſoluatur, primum ſtatuendum quod ex Pythagora, Damaſcio, Syneſio & cæteris notum eſt, Deum appellari Μονάδα, *Vnitatem*. Signum autem Dei, & magni myſterij, apud Ægyptios fuit duplex linea, quarum altera alteri in perpendiculi modum ductæ ſubſterneretur. Cuius rei cum ab iis ratio quæreretur, nulla alia ſuppetebat niſi quod hæc diuini cuiuſdam myſterij ſignificatio eſſet. Quamobrem & per eaſdem lineas in crucis modum compoſitas, quas ita reuerebantur, & *Magnæ Vnitatis*, hoc eſt, Dei Hieroglyphicum ducebant, incerti quid pingerent, Crucis ſacroſanctum myſterium apud hanc gentem adumbratam graues auctores tradunt Iſidorus *lib.* 1. Origenes *cap.* 3. Ruffinus lib 11. *c.* 29. Socrates *lib.* 5. *c.* 17. Sozom *lib.* 7. *c.* 15. Niceph *lib.* 21. *c.* 16. adduntque ſub Theodoſio Imperatore cum ſolo æquarentur templa, in Serapidis ſacrario hieroglyphicas compertas eſſe literas quæ Crucis præferrent formam.

QVOMODO SIDVS FATI HIEROGLYPHICVM.

Ad ſymbolum decimumtertium libri primi.

Qui aſtra ad xeriat ſuta.

VETVS Ægyptiorum & Chaldæorum error, qui deinde longè manauit incrementis. Εἱμαρμένην ἐξ ἀστρικῆς οἰκονομίας συνίστασθαι. Fatum ex ſiderum curſu, ac diſpenſatione conſtitui. Huic permulti ſubſcripſerunt, vt Ptolomæus qui fatum definit cauſſarum connexionem quæ ex aſtrorum motibus vim & effi-

cæcitatem trahit, & Orpheus in hymno aſtrorum, dum ſtellas appellat,

Μοιριδίοις πάσης μοίρης σημάντορας ὄντας

Fatales fatorum omnium indices, quem imitatus Iuuenalis dixit, *Sideris & occulti miranda potentia fati*. *Sat. 7. ver. 100.* Hinc illam per æternæ conſequentiæ nodos implicatam neceſſitatem.

Traxerunt longam corda inconſulta catenam.

Quam docti & graues viri acerrimè impugnarunt. Inter quos eſt Euſebius libro ſexto de præparatione Euangelica, Diodorus Tarſenſis Epiſcopus apud Photium, Iſidorus Peluſiota *epiſtola* 228. *ad Harpocratem Scholaſticum*. Clemens Alexandrinus *Stromatum lib.* 4. D. Auguſtinus *de ciuit. Dei*, qui diſertiſſimè hanc fatalem legem, quam impij Chaldæi & genethliaci hominum voluntatibus impoſitam finxerunt, multis rationibus confutarunt. Sed & Bardeſanes vir genere quidem Syrus, doctrina verò omnium Chaldæorum excellentiſſimus, in nobili dialogo, Ægyptiorum & cæterorum qui hanc ſiderum neceſſitatem aſtruunt ineptias irridet, vbi dicit Seribus legē eſſe poſitā nec occidere, nec fornicari, nec furari, nec adorare ſimulachra vnde in illa regione nullū templum conſpicitur, nulla mulier meretrix, nulla adultera, nemo fur, nemo homicida. Nec voluntatem alicuius illorum ardentiſſima ſtella Martis, in medio cœli conſtituta ad cœdem hominis coëgit: Nec Venus Marti coniuncta, vt alienā quiſpiam ſolicitaret vxorem potuit efficere. Hæc ille, & cætera quæ fuſius proſequitur ex quibus hanc ἀστρικὴν εἱμαρμένης οἰκονομίαν repudiare poſſis quam ſacri canones & Imperatoriæ leges funditus ſuſtulere. Sic enim habet concilium Braccarenſe, can. *Si quis animas & corpora humana fatalibus ſtellis credit aſtringi, ſicut Pagani & Priſcilliani dixerunt, anathema ſit.* Et canone 10. *Si qui duodecim ſigna, id eſt, ſidera quæ Mathematici obſeruare ſolent, per ſingulas animi vel corporis mem-*

Bardeſanes Syrus confutat aſtrologos.

Concilij Braccarēſis decretum contra Mathematicos iudiciarios.

bra diſſipata credunt , & nominibus Patriarcharum adſcripta credunt , ſicut Priſcillianus dixit: Anathema ſit. Obſeruatione dignum eſt quod notauit Suidas Aſtrologos Alexandriæ propter metum fortaſſe maioris incommodi aliquando toleratos tributum pependiſſe, quod proprio nomine βλακονόμιον, *ſtultorum tributum* appellabatur, quod ſoli fatui aſtrologos adirent, διὰ τὸ τοὺς μωροὺς εἰσιέναι πρὸς αὐτούς. Cæterum non ſemper ἀστρικὴ οἰκονομία, pro illa fatali neceſſitate Ægyptiorum, ſed nonnunquam pro ordine cauſſarum naturalium, & decreto quo diuina prouidentia ſuis quæque nectit ordinibus vſurpatur, qua ſignificatione recta eſt εἱμαρμένης acceptio, & hoc ſenſu veteres fata voluerunt Ioui præſto eſſe cum ſtilo & tabulis ad inſcribenda eius dicta, & Parcas Martianus Capella *ſcribas Iouis* appellat, quod eius decreta in æreas tabulas referant. Hæc eſt θεία πρόνοια, quæ vt ait Nicephorus Gregoras l. 7. συμμαχεῖ τῶν ἀνθρώπων βουλεύμασί τε καὶ πράγμασι.

Balaonomion quid.

QVID SIT APVD HORVM βασίλειον.

Ad Hieroglyphicum 15. lib. 1.

VIDERE eſt hic in picturis cynocephalum cum regia corona, & interpres quidem pingit *Regum inſigne capite geſtantem*, quam ſententiam ſecutus eſt quoque Pierius. *Ad cynocephali* inquit, *ſpeciem addebant, vt manus ad cœlum ſublatas haberet, & diadema regium capite geſtaret.* Nuſquam tamen hoc apud Horum inuenies, à quo hoc ſymbolum depromptum eſt: fefellit eruditos viros hic textus, βασίλειον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔχοντα, itaque ſtatim arripuerunt quod occurrebat, & βασίλειον coronam interpretati ſunt, ſed nunquam cynocephalos coronatos Horus Apollo conſtituit. Quid igitur dicendum; τὸ βασίλειον nomen.

Hierogl. l. 6.

men, & βασίλειος regium, vel regale proprium ſignificat. Itaque non modò ad coronam ſignificandam traducitur, ſed ad illud omne quod regem ſpectat, vnde βασίλειος & βασίλειον dicitur, quod in quaqua re obtinet principatum: & eſt veluti aliorum principium, atque exemplar. Igitur hieroglyphicorum Scriptores prototypa imaginum, & ſymbolorum, quorum primaria & vberior eſt ſignificatio, appellant βασιλείοις. Vt enim rex viuus & ſpirans longè præſtantior eſt imagine, quæ ad eius ſpeciem expreſſa eſt. (Nam quidquid perfectionis eſt in imagine longè excitatius lucet in exemplari tanquam in fonte & origine.) Ita fit vt Luna appelletur βασίλειος, hoc eſt exemplar, & ἀρχέτυπος, Cynocephalus verò ſit τὸ βασιλευόμενον. Et ita Cynocephalus dicitur habere βασίλειον in capite, quia prototypum ſuum Lunam ſcilicet in imagine ſuo capiti imminentem defixis intuetur oculis. Et ne videar illud gratis aſſumere, ex ipſo auctore comprobo, vbi ad hieroglyphicum 11. lib. 1. cùm dixiſſet, vultures omnes eſſe fœminas, itaque ad ſignificandum quidquid eſt muliebre rectè aſſumi vulturem, quia in eo genere præſtantiſſimum eſt, & quaſi regula cæterorum, vtitur eodem nomine βασιλείοις: ſic enim habet, Καὶ τὸ τῶν γυπῶν δὲ ὡς προεῖπον, γένος θηλειῶν ὑπάρχειν γένος μόνον· δι' ἣν αἰτίαν καὶ παντὶ θηλυκῷ ζωδίῳ, οἱ Αἰγύπτιοι γῦπας ὡς βασίλειον ἐπιτιθέασιν. Quin & vulturum genus, vt iam expoſui, fœminas tantum complectitur. Quam ob cauſam & cuiuis fœminei ſexus animati Ægyptij vulture vt in eo ſexu principem ac primarium apponunt. Nemo hic βασίλειον Coronam & Diadema, niſi abſurdè interpretatus fuerit.

DE CYNOCEPHALO IN HOROLOGIIS.

Ad Hieroglyphicum 16. lib. 1.

ÆGyptiorum horologijs ſiue Clepſydris inſculptum fuiſſe conſtat Cynocephalum, e cuius natura guttatim aqua deflueret, ſed miræ his in verbis ambages, ἕως τῆς οὐρᾶς τρίχα διείραντες. Interpretes ſic reddunt. *Remedium hoc excogitarunt, vt quicquid pilorum eſt ad caudam vſque abradentes, pro huius craſſitudine ferream quandam fiſtulam ad aquam excernendam fabricentur.* Quæſo quid hic faciunt pili, & quorſum abradi dicuntur? Exiſtimarunt credo in clepſydris viuum animal ſtatui, non effigiem animalis inſculpti, cùm de abradendis pilis ad emiſſionem aquæ loquantur. Num tota hæc verſio magnas ineptias admittit? Silicet in re valde perplexa conijcere, vbi illi legunt τρίχα διείραντες, & perperam vertunt *pilos abradentes*, nam διείρειν nunquam radere ſignificat, exiſtimo reſtituendum τρίπα vel ζύμα διείραντες. Errore librariorum fortè ſcriptum eſt κ, pro π, vt ſæpè fit, & τρίχα poſitum pro τρίπα: hic aliquis Tyro in Græcis pulchram emendationem facere ſe exiſtimauit, ſi τρίχα pro τρίπα reponeret, & ita latam errandi anſam dedit. Nomen autem τρίπα Græcis recentioribus idem eſt ac τρῆμα, ſiue ὀπὴ foramen. Et eo quidem vtitur corona pretioſa, liber Græcus, qui ſæpè citatur in Meurſij Lexico. Nemini porrò mirum videbitur, ſi Philippus Hori interpres Græcus recentior hoc vocabulum vſurparit, cum ὅρδινον pro ordine, πάτρωνα pro patrono & ſimilia habeat. Exiſtimo igitur germanam vocem eſſe τρίπα, & ita ſententiã intelligendã ἕως τῆς οὐρᾶς τρίπα διείραντες πρὸς τὸ ταύτης πάχος σίδηρον κατασκευάζουσιν πρὸς τὴν τοῦ ὕδατος ἔκκρισιν. Cynocephali effigiem, vel potius vaſculum in eiuſdem animalis formam edolatum, ad caudam vſque, vel

ad

ad membrum & naturam quæ per caudam ſinificatur, perforant, per foramen autem ferream fiſtulam ſeu canalem traijciunt, quò æquabilior fiat per ferreum, ſiue æreum Epiſtomium aquæ defluentis emiſſio. διείρειν autem τρῖπα recte dicitur, quaſi inſubulare vel ſubula facere foramen. De iſta clepſydræ fabricatione & foramine, ſic ſcribit Ariſtoph. Scholiaſtes in Veſpis. Κλεψύδρα ἀγγεῖον τετρημένον ἐν ᾧ ὕδωρ ἔβαλλον, καὶ εἴων ῥεῖν ἄχρι τῆς ὀπῆς. *Clepſydra vas perforatum in quod aquam effundebant, & ſinebant fluere vſque ad foramen.* Et rurſus ab eo appellatur ἀγγεῖον ἔχων μικροτάτην ὀπὴν, πρὸς πυθμένα Apuleius quoq; formam eius attigit cum ſic deſcribit. *Hic rurſus præconis amplo boatu citatus accuſator quidam ſenior exurgit, & ad dicendi ſpatium vaſculo quodam in vicem colli graciliter fiſtulato, ac per hoc guttatim defluo, infuſa aqua populum ſic adorat.* 3. Metamorphoſeos. Porrò de vſu clepſydrarũ in foro ſuperuacaneum arbitror hic pluribus inculcare. Lege ibidem ἵνα μὴ εὐρύτερον τὸ κατασκεύασμα ὑπάρχῃ, & latinè redde, ne verò latior ſit machina, vbi interpres cum ſua periphraſi ſenſum non aſſequitur, *Ne foramen illud acutè artificioſeque confectum.* Non enim de foramine intelligendũ, ſed περὶ μορίου, de illa animalis parte ſculpta in horologio & in modum tubi fiſtulata, vel de vaſculo in cynocephali formam artificioſè dolato. Cæterum de hac diuiſione horarum ex Cynocephali obſeruatione mentionem fecit Victorinus in commentarijs ad Rhetoricos Ciceronis.

DE NILIACO INCREMENTO.

Ad Hieroglyphicum 21. lib. 1.

VARIÆ ſunt de hac re, Cadmi, Hecatæi, Ephori, Hellanicij, Theopompi, Thaletis, Anaxagoræ, Herodoti, & cæterorum ſententiæ, quas vide apud Diodorum, Tres autem hic affert rationes. Prima ad Ægyptum aquarum genitricem: Secunda ad Oceanum: Tertia ad Imbres Æthiopiæ cauſam refert. Et prima quidem liquidius tractatur ab Ephoro, qui aſſerit: Ἅπασαν τὴν Αἴγυπτον ποταμόχωστον οὖσαν καὶ χαύνην, ἔτι δὲ κισηρώδη τὴν φύσιν ῥαγάδας τε μεγάλας, καὶ διηνεκῶς ἔχειν, διὰ δὲ τούτων εἰς ἑαυτὴν ἀναλαμβάνειν ὑγροῦ πλῆθος, καὶ κατὰ μὲν τὴν χειμερινὴν ὥραν συνέχειν ἐν ἑαυτῇ τοῦτο, κατὰ δὲ τὴν θερινήν, ὥσπερ ἱδρῶτας τινὰς ἐξ αὐτῆς πανταχόθεν ἀνιέναι, καὶ διὰ τούτων πληροῦν τὸν ποταμόν. Hoc eſt, *Tota Ægyptus à flumine congeſta eſt, & laxa naturaq; pumicoſa, rimas in ſe habet magnas, & continuas, per quas humoris copiam in ſe recipit, & hyemali tempore in ſe conſtringit, æſtate autem tanquam ſudores ex ſe vndequaque emittit, vnde incrementum Nilo præbeatur.* Hanc ſententiam multis argumentis confutat Diodorus Siculus, & incredibile prorſus aſſerit exſtillantes terræ ſudores tantum fluuij augmentum facere, Altera quæ eſt de Oceano, ſacerdotes etiam aliquot Ægyptiorum aſſertores habuit, qui Nilum ex Oceano terram circũfluente naſci aſſeruerunt, quos nihil ſani dicere idẽ Hiſtoricus oſtendit. Tertia quæ ad Æthiopiæ imbres pertinet longè probabilior eſt, & hanc ſequutus eſt Agatharcides Gnidius, qui præter cæteros placet Diodoro acris iudicij viro. Nec ſatis robuſtè eandem refellit Brodeus vir alioqui eruditus, quod, vt ait, à veteribus ſcriptoribus perhibeatur raro in Æthio-

Miſcellaneorum l. 7. c. 4.

Æthiopia puluere, imò idem ipſe Agatharcides antiquus author teſtatur in Æthiopiæ montibus certo tempore, eo ſcilicet quo Nilus augetur, pluuias eſſe continentes. Ibidem Mercerus putat inſerendum τῷ αὐτῷ σημείῳ χρῶνται, & neſcio quas ſupplicationes pro Nili inundatione fingit, de quibus nulla ex hoc loco coniectura. Puto vnius literulæ mutatione totam ſententiam claram fieri, ſiquidem cum Horus dixiſſet Leonum rictus in fontibus inſculpi ad beneficij memoriam, quod ex Leonis ſidere percipere ſe exiſtimant, *Inde*, inquit, *ad hodiernum vſque diem ingens eſt aut votum aquæ copia.* Quaſi vellet dicere, hanc Ægyptiorum pietatem ſidus Leonis fortunare, & copioſius riuos illos benignitatis aperire. Itaque cenſeo legendum, ἀφ' οὗ καὶ μέχρι νῦν κατ' ἰσχὺν πλεονασμὸς ὕδατος, pro πλεονασμῷ.

CVR IN TEMPLIS, THRONIS, SEPVLCHRIS, LEONVM EFFIGIES?

Ad Hieroglyphicum 21. lib. 1.

FVIT illud non modò in prophanis, ſed etiam in ſacris rebus vſitatiſſimum, vt Leones ad ſymbolum maieſtatis appingerentur, aut ſculperentur, idq; non modò in templis ſed in thronis, fontibus, & ſepulchris & de templis quidem id diſertè teſtatur Horus, συμβολικῶς τοῖς κλείθροις τῶν ἱερῶν λέοντας ὡς φύλακας παρειλήφασι, quod non tantum Ægyptiis, ſed & Iudæis quoque fuiſſe commune, diſcas ex ſacris interpretibus. Nam præter notas Cherubinorum imagines quæ Leonis partem aliquam exhibebant, ſculptas etiam in altaris angulis Leonū ſpecies conijcit eruditiſſimus Villalpandus. Quin etiam magnū illud & tremendū altare vbi iuge ſacrificium Deo offere-

Leonum in templis effigies.

Magnum altare Hebræorum cur Leo Dei dictum.

ferebatur, *Leo Dei* appellabatur. Hebræa vox eſt אריאל Ariel, ab ארי quod eſt Leo, & אל Deus, quam Chaldæus Paraphraſtes apud Iſaiam 29. vertit *altare.*

Cuius rei cauſam reddunt Hebræi Doctores, quod ſicut Leo pecudes deuorat, ita hoc ipſum altare perennibus flammis hoſtias abſumeret; vel quod Leo ſymbolum ſit diuinæ maieſtatis, ſiue ad ſpeciem illam oculos conijcias quæ omnibus animantibus terrorem inijcit, ſiue ad clementiam ſpectes, quâ vt omnium penè ſcriptis celebratur, depreſſis & abiectis facilem indulget veniam. De thronis verò nimis notum eſt ex regia illa Salomonis leunculis inſignis, quam Ioſephus nominat, ἐξέδραν διαπρεπῆ ἐν ᾗ καθιζόμενος ὁ βασιλεὺς ἔκρινεν. Eoſdem

Leones in thronis regum.

Leonum rictus in fontibus ab Ægyptijs prudenti quadam ſacerdotum deſtinatione collocatos teſtatur Horus, τὰς χολίδρας, καὶ τοὺς εἰσαγωγεῖς τῶν ἱερῶν κρουνῶν λεοντομόρφοις κατεσκεύασαν, οἱ τῶν ἱερατικῶν ἔργων προστάται, ὅτι ἐμμένοντος τοῦ ἡλίου τῷ ζωδίῳ τὸ διμοιρον τοῦ ὕδατος πλημμυρεῖ πολλάκις. *Tubos canaleſque ſacrorum fontium ſolent ij qui ſacris præſunt operibus, Leonis figura fabricari, quod ſol cùm in Leonis ſigno perſiſtit ſæpenumero in duplum aqua ipſius Nili excreſcit.* : Traductum ab Ægyptijs in cæteras nationes non ſuperſtitionis, ſed ornatus gratia exemplum. Nam Sidonius Apollinaris libro ſecundo, epiſtola ſecunda ad Domitium, Piſcinam deſcribens, Leonum rictus non omitti. *In hanc ergo* (inquit) *piſcinam fluentem de ſupercilio montis elicitum, canalibuſque circumactis per exteriora natatoriæ littora curuatum ſex fiſtulæ prominentis Leonum ſimulatis capitibus effundunt; quæ temerè ingreſſis veras dentium crates, meros oculorum furores, certas ceruicum iubas imaginabantur.*

In fontibus.

Leones in

Addo poſtremo loco fuiſſe Leones ſepulchro-

rum

rum maximè verò fortium virorum inſignia. Siquidem Pauſanias in Bœoticis eorum Thebanorum ſepulchrum deſcribens, qui in acie aduerſus Philippum ceciderant, Προσιόντων (inquit) δὲ τῇ πόλει πολυάνδριον Θηβαίων ἐστὶν ἐν τῷ πρὸς Φίλιππον ἀγῶνι ἀποθανόντων· οὐκ ἐπιγέγραπται μὲν δὲ ἐπίγραμμα, ἐπίθημα δὲ ἔπεστιν αὐτῷ λέων. *Proximo vrbi loco commune eſt ſepulchrum, Thebanorum, qui in pugna contra Philippum defuncti ſunt. Inſcriptio nulla quidem inſcripta eſt inſigne vero tumuli Leo.* Cuius conſuetudinis initium ab Hercule fuiſſe tradit Ptolomæus Hephæſtion, qui ſeptem libros de nouis ad variam eruditionem hiſtoriis edidit. Ὅτι Ἡρακλῆς ἀποβρωθέντος αὐτῷ τῶν δακτύλων ἑνὸς ὑπὸ τοῦ Νεμαίου λέοντος, ἐννέα δάκτυλος γέγονε, καὶ ἔστι τάφος τοῦ ἐκκεκομμένου δακτύλου. Λέοντα δὲ ἔστιν ἰδεῖν τῷ τοῦ δακτυλοτάφῳ ἐφεστῶτα λίθινον ἐν Λακεδαίμονι, σύμβολον τῆς τοῦ Ἡρακλέως ἀλκῆς, ἐξ ἐκείνου καὶ τοῖς ἄλλων τάφοις λιθίνοις ἐφεστῶσι λέοντας. *Herculem deuorato à Nemæo Leone digito vno, nouem duntaxat digitos habuiſſe, extareque tumulum digiti auulſi, Leonem vero ex lapide Lacedæmone videre eſt digiti tumulo impoſitum, ſymbolum nimirum Herculei roboris. Vnde mos inoleuit in reliquorum quoque ſepulchris lapideos ſtatuere Leones.*

ſepulchris & à quo primum mos ille inuentus.

QVID PHYLACTERIVM APVD HORVM?

Ad Hieroglyphicum 24. libri primi.

NON ſatis ſignanter interpres reddidit φυλακτήριον, præſidium ac remedium, cùm amuletum dicere debuiſſet. Quis enim non agnoſcit hic agi de phylacteriorum ſiue amuletorum ſuperſtitione quæ Græci etiam πέταλα & περίαπτα, Latini ligaturas nominant. Ac petala quidem meo iudicio non omnia, ſed ea dumtaxat in quibus imagines & characteres laminæ impreſſi gerebantur, nam vetus gloſ-

ſarium

ſarum πέταλον laminā reddit. Mitto quæ de ligaturis λαφάνων, de indumentis infantum, de inauribus, de licijs, de herbis & radicibus doctè & luculenter tradidit Gretſerus noſter, vir multæ eruditionis in commentarijs de cruce. Hic quod Horus ad Ægyptiorum phylecteria pertinuiſſe dicit, Δύο κεφαλὰς ἀνθρώπων, τὴν μὲν τῦ ἄρσενος ἔσω βλέπουσαν, τὴν δὲ θηλυκὴν ἔξω. *Duo hominum capita, vnum maris intro, alterum fœminæ extra aſpiciens*, plenius diſcutiendum eſt. Omnino intelligit imagines pictas, vel fictas, quarum frequentiſſimus erat vſus in amuletis. Alij quippe ſigna geſtabant genituræ ſuæ, ſeu (vt vno verbo dicimus) Horoſcopa, quibus ſe tota vita protegi ac fortunari credebant. Notus in eo argumento famoſus Octauij Cæſaris Capricornus nummis eius inciſus, quem ſummam Aſtrologi portendere dicebant felicitatem, vt qui Auguſto fuiſſet fortunatiſſimus. Alij illuſtrium aſſeruabant virorum effigies, vt Pythagoræi Præceptoris ſui Pythagoræ imaginem, & multi Alexandri Magni numiſmata, quos Diuus Chryſoſtomus homilia vigeſima prima ad populum Antiochenum meritò perſtringit. Alij falſorum Deorum ſpecies magicis characteribus inciſas. Tales erant imagunculæ quas Baſilides hæreticus ſectatoribus ſuis inſtar amuletorum deferendas tradere ſolebat. Hic cum trecentos & ſexaginta quinque cœlos ſtatueret, ſummum Deorum ΑΒΡΑΞΑΣ ſtatuebat, cuius nomen numerum illum CCCLXV. complectitur. Extat apud Cardinalem Baronium iſtorum amuletorum ſpecies, hominis nempe figura, portentoſis vndique litteris impreſſa.

Signa genituræ ſeu Horoſcopa pro amuletis geſtata.

Baſilides imagunculæ magicæ.

Tomo 2.

Nec diſſimilia erant Theraphim, quorum meminit Elias Thesbites in Lexico Hebræo, ad eandem vocem, diriſſima prorſus ſimulachra, & nefarijs imbuta ſuperſtitionibus. Mactabant quippe puerum

Teraphim quæ ex Elia Thesbita.

tum primogenitum, cuius caput à corpore reuulſum ſale & aromatibus condiebant, hinc illi laminam imponebant, eamque immundi ſpiritus nomine & charactere ſignatam. mox odore & ſuffitu cereiſque accenſis venerabantur, & quamquam hoc ſecretis parietibus occultabatur ſcelus, nonnumquam tamen etiam occiſorum infantium præſegmina, laminis & bracteis incluſa, ſuperſtitioſoque ritu excantata geſtabant. Alias imagines cereas fieri curabant, ad morborum etiam execrabiles medicinas, de quibus Paracelſus præcipit his verbis: *Fabricet medicus ceream imaginem ad ſimilitudinem patientis, & in nomine eius, aut conformet ceream particulam ſimilem affectæ parti, idq. indubitata fide, & forti imaginatione credat per illam ſanitatem ægro reſtitui poſſe. Ac tandem additis magicis precatiunculis ceream illam imaginem in ignem proijciat. At ſi fortè ex doloris acerbitate, vel partis affectæ, vitæ periculum metuatur, integram imaginem certis verbis admurmuratis comburat medicus, & liberatur æger.* Vides lector deteſtabiles luſus dæmonis in humanā perniciem laſciuientis. Totam hanc nefandi ritus ſuperſtitionem damnat articulus Pariſienſis qui eſt 21, *Quod imagines*, inquit, *ex metallo vel cera, vel alia materia, ad certas conſtellationes fabricatæ, vel certo charactere aut figura efformatæ aut etiam baptizatæ, exorciſatæ, aut conſecratæ, aut potius execratæ ſecundum prædictas artes, & ſub certis diebus habeant virtutes mirabiles, quæ in libris huiuſmodi ſuperſtitioſis recitantur, error eſt in fide, & philoſophia naturali & aſtronomia vera.*

Idola magica ad curationes morborum deteſtabiliter vſurpata.

Lib. de Hyperphyſicis meteoris.

Contra hæc ipſa Dæmonum ἀντίδοτα Sancti plerumque verbis & rebus ſacris vſi ſunt. Narrat enim Leontius Epiſcopus ſanctum Simeonem ſolum mulieri magæ amuletum in tabula conſcripſiſſe, quo geſtato, illa non potuit amplius diuinare, nec magica amuleta facere. Atque vt Hebrææ mulieres à collo ad vbera geſtabant quæ-

Amuleta ſanctorum.

ſam

dam pendula vaſcula admodum precioſa, quæ illæ בית נפש *domum animæ*, appellabant. Sic religioſæ perſonæ oleum ſanctæ crucis in vaſculo, quod S. Spiridionem feciſſe refert Surius tomo ſexto, aut aliquid ſimile circumferebant. Author tamen incertus in Matthæum inuehitur in illos qui his amuletis abutebantur, & iiſdem de collo ſuſpenſis ſanctiores aliis videri volebant: Tum vero in illos qui ex ſuis capillis & veſtibus aliis largiebantur quæ ad collum appenderent. vnde Canon 36. Concilii Laodiceni. error quoque in eo nonnullorum clericorum caſtigatur, qui imprudentius huiuſmodi phylacteria faciebant.

Quid domus animæ apud Hebræas mulieres.

Homil. 43. in Matt.

QVOD OFFICIVM ἱερογραμματέων, ET QVALES ÆGYPTIORVM ſacerdotes.

Ad Hieroglyphicum 37. lib. 1.

CAue ἱερογραμματεῦς confundas cum Arpedonaptis, quorum meminit Clemens Alexandrinus Stromatum libro primo cum luculento Democriti teſtimonio; qui ſuam eruditionem intemperantius prædicans ſcribit: Καὶ λογίων ἀνθρώπων πλείστων ἐσήκουσα, καὶ γραμμέων συνθέσιος μετ' ἀποδείξιος οὐδείς πώ με παρήλλαξεν, οὐδ' οἱ Αἰγυπτίων καλεόμενοι Ἀρπεδονάπται. *Et homines doctos audiui plurimos, & in componendis cum demonſtratione lineis nemo me adhuc ſuperauit; nec qui Ægyptiorum quidem vocantur Arpedonaptæ.* Vbi Arpedonaptas colligas eſſe Ægyptiorum Mathematicos. At ἱερογραμματεῦς de genere erant Sacerdotum; & iidem qui apud Aſſyrios ἱερῶν λόγων ἑρμηνευταί, vt author eſt Lucianus in Macrobiis. Siquidem Ægyptiorum ſacris, & doctrinis præfecti nunc ἱεροφόροι & ἱερόστολοι appellantur, ὅτι τὸν ἱερὸν λόγον

Arpedonaptæ apud Ægyptios qui?

Hierophori & Hieroſtoli qui.

μὲν περὶ θεῶν πάσης καθαρεύοντα δεισιδαιμονίας, καὶ περιεργίας ἐν τῇ ψυχῇ φέροντες, ὥσπερ ἐν κίσῃ καὶ περιστέλλοντες. *Quod ſacram doctrinam ab omni ſuperſtitione & curioſitate puram in animo ſuo, tanquam in ciſta geſtant, atque continent.* (Vt diſertè notauit Plutarchus) nunc ἱερογραμματεῖς, qui non tantum ſacrarum literarum notarij fuerunt, vt quidam apud Diodorum interpretati ſunt; ſed ſacræ doctrinæ interpretes, eoſdem vates fuiſſe innuit Suidas cùm ait: Οὗτοι παρ᾽ Αἰγυπτίοις ἦσαν δεινοὶ, καὶ περὶ τῶν μελλόντων τὴν ἀλήθειαν εἰπεῖν, additque vnum ex ijs Regi Ægyptiorum prædixiſſe, futurum Iſraëlitam virtute & gloria clariſſimum, qui Ægyptiorum imperium deprimeret, Moyſen ſcilicet innuebat Ijdem etiam erant phylacteriorum ſcientiſſimi: quorum author peruetuſtus fertur Iachim in ea gente περιάπτων καὶ ἐπαοιδῶν ἔμπειρος. At verò cum Horus deſcribat, ἱερογραμματέα τέλειον πολλὰ μελετῶντα ὑλακτοῦντα τε συνεχῶς, καὶ ἀπηγριωμένον μηδενὶ χαριζόμενον, Facilè oſtendit ſacros illos Scribas, legibus, & diſciplinæ præfectos fuiſſe. Tales enim erant antiquitus Ægyptiorum ſacerdotes. Hi namque vt Senatus Principes Regi præſtò ſemper aderant, qua opera, qua conſilio, qua doctrina ipſum adiuuantes. Tum ex aſtrologia & ſacrorum inſpectione futura diuinando, tum ex ſacrorum librorum annotatis res geſtas cum vtilitate interpretando. Vnde à cunctis oneribus erant immunes, & primas à Rege honoris & poteſtatis obtinebant. Πάντων ἀτελεῖς καὶ δευτερεύοντες μετὰ τὸν βασιλέα, ταῖς δὲ δόξαις, καὶ ταῖς ἐξουσίαις Præterea ſceptrum commune cum Regibus habebant, quod ad honorem agriculturæ ſicut & Æthiopes, in formam aratri effingebant, vt licet ex Diodoro colligere. Et illi quidem primis temporibus Ægyptiorum ſacerdotes hanc dignitatem obtinuerunt. Nam poſtquam

Officium

Sacri Scribæ de Moyſe vaticinium.

Sacerdotũ priorum apud Ægyptios dignitas.

ſub

ſub Romanorum imperio Ægyptus eſſe cœpit, nihil his hominibus contemptius, quippe qui ex ſacrificijs in viles Chaldæos, haruſpices, & aliptas degenerarunt, quòd licet ex Hadriani epiſt. apud Phlegontem colligere, quæ refertur à Flauio Vopiſco in Saturnino, ſtatim à principio. Vbi præcautione opus eſt ad diluendam Hadriani Imperatoris calumniam, qui peruersè & malitiosè Chriſtianos cum Iſiacis Sacerdotibus confundit, & iiſdem Serapidis cultum imponit his verbis: *Ægyptum quam mihi laudabas Seruiane chariſſime, totam didici leuem, pendulam, & ad omnia famæ momenta volitantem. Illi qui Serapin colunt Chriſtiani ſunt, & deuoti ſunt Serapi qui ſe Chriſti Epiſcopos dicunt.* Hæc admodùm perfidioſè, niſi velis hac ratione excuſare, quòd de Apoſtatis loquatur, qui vt eſt in actis Epimachi Ægyptij Martyris, apud Græcum Martyrologium, τὸν Χριστιανισμὸν κρύπτοντες τὴν ἀσέβειαν ὑπεκρίνοντο, *tecto Chriſtianiſmo impietatem ſimularunt.* Pergit Hadrianus. *Nemo illic archiſynagogus Iudæorum, nemo Samarites, nemo Chriſtianorum presbyter,* (quòd de hæreticis Chriſtianæ pietatis ſimulatoribus intelligendum) *non Mathematicus, non Aruſpex, non Aliptes.* Ex quibus intelligere licet ad quas ſordes impiorum ſacrificorum natio deuenerit. Hoc ipſum plenius oſtendit diuus Cyprianus, vbi Senatorem à Chriſtiana fide Apoſtatam, atque ad Serapidis & Iſidis cultum nefariè abreptum inſectatur, ſimul Ægyptios ſacerdotes, in quorum collegium cooptatus fuerat, deſcribit his verbis.

Sacerdotum poſtremis temporibus vilitas.

Hadriani calumnia in Chriſtianos.

Cyprianus in Senatorē Apoſtatam à Chriſto ad Iſin.

Namque ſacerdotes tunicis muliebribus idem
Interius ritum cultu interiore fatentur.
Idq; licere putat quod non licet: vnde per orbem
Leniter incedunt, mollita voce loquentes,
Laſſatoſq; tenent extenſo pollice lumbos,
Et proprium mutant vulgato crimine ſexum.

Cum

Cumque ſuos celebrant ritus, bis eſſe diebus
Se caſtos memorant; At ſi tantummodo tunc ſunt
Vt perhibent caſti, reliquo iam tempore quo ſunt?
Sed quia coguntur ſaltem ſemel eſſe pudici.
Mente fremunt, lacerant corpus, funduntq́; cruorē.

Quæ illic Cyprian de veſtibus, & flagitioſiſſimis moribus proſequutus eſt, copioſè deſcribit Apuleius, vbi nominant induſia mitellas, crocotas, virgatas veſtes, cœnoſa pigmenta & cætera. *Dei ſequenti, inquit, varijs coloribus induſiati, & deformiter quiſque formati, faciem cœnoſo pigmento obliti, & oculis obunctis graphice prodeunt, mitellis, & crocotis, & carbaſinis, & bombycinis linis. Quidam tunicis albis in modum lanciolarum quoquouerſum fluente purpura depictis, cingulo ſubligati, pedes luteis induti calceamentis.* Mox de eorum phanaticis furoribus diſſerit plenius. Quorum rituum pleraque etiam primis temporibus in vſu fuiſſe declarat Herodotus, vbi animaduertit eos deraſos fuiſſe, circumciſos, veſte linea, & calceis papyraceis indutos, frigida interdiuque, noctu, bis lotos, & in Deorum ſupplicijs frequenti diuerberatione ſua ſponte cæſos. lib. 8. Metamorph. lib. 2.

Proximi erant ſacerdotibus ἐνταφιασταὶ & ταριχευταὶ, qui cadauera maximè ſacrorum animalium curabant, quos vt ait Diodorus: πάσης μὲν τιμῆς καὶ πολυωρίας ἀξιοῦνται. τοῖς τε ἱερεῦσι συνόντες, καὶ τὰς εἰς ἱερὸν εἰσόδους ἀκωλύτους ὡς ἱεροὶ ποιοῦνται. *Omni honore atque cultu dignantur. Nam ſacerdotibus familiares ſunt, & in ſacrarium vt qui ſacri ſunt, liberè ingrediuntur.* Tanta autem ſuperſtitione & apparatu ſacra animalia funerant, vt curatorem funeris vnius animalis, totas facultates ſuas ſatis luculentas impendiſſe, & inſuper quinquaginta talenta à Ptolemæo fœneratum memoret Diodorus. Verum quoniam inter officia ſacerdotum eſt aliquod diſcrimen, operæprecium eſt de hac re audire Clementem Ale- lib. 1. p. 75. l. 1. p 2.

Quis apud Ægyptios Sacerdotes Odus.

Alexandrinum, qui totam hanc ſapientum & ſacerdotum Ægyptiorum ſeriem diſertiſſimè tradit Stromatum libro ſexto p. 456. Primus inquit, procedit is qui vulgò ᾠδὸς nominatur, vnum aliquid afferens ex ſymbolis Muſicæ. Eum dicunt oportere duos libros tenere ex libris Mercurij, ex quibus vnus quidem continet hymnos Deorum, alter verò rationes vitæ regiæ. Poſt cantoren verò procedit, ὁ ὡροσκόπος ὡρολόγιόν τε μετὰ χεῖρα, καὶ φοίνικα ἀστρολογίας ἔχων σύμβολα. *Horoſcopus geſtans in manu horologium & palmam aſtrologiæ ſymbola.* Eum quatuor libros Mercurij de aſtrologia oportet ſemper promptos in ore habere. Deinceps autem ὁ ἱερογραμματεὺς ἔχων πτερὰ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, βιβλίον ἐν χερσὶ καὶ κανόνα ἐν ᾧ τό τε γραφικὸν μέλαν, καὶ σχοῖνος ᾗ γράφουσι. *Prodit.* inquit, *ſcriba ſacrorum alas habens in capite, & librum in manibus, & regulam, atramentum præterea, ad ſcribendum, & ſtilum iunceum quo ſcribunt.* Hunc oportet ſcire ea quæ vocantur Hieroglyphica, & mundi deſcriptionem, & Geographiam, & ordinem Solis & Lunæ, & quinque errantium ſtellarum, Ægyptique chorographiam & Nili deſcriptionem, tum inſtrumentorum, ornamentorumque ſacrorum, tum locorum conſecratorum, menſuras præterea & quæcumque ad templa & res ſacras attinent. Deinde ſequitur, ὁ στολιστὴς ἔχων τόν τε τῆς δικαιοσύνης πῆχυν, καὶ τὸ σπονδεῖον, ſtoliſtes ſeu ornator, qui iuſtitiæ cubitum & calicem ad libandum geſtat. Is ſcit omnia quæ ad diſciplinam & ſacrificia, primitias, hymnos preces, pompas denique & dies feſtos ſpectant. Poſt omnes exit Propheta, προφανὲς τὸ ὑδρεῖον ἐγκεκολπισμένος ᾧ ἕπονται οἱ τὴν ἔκπεμψιν τῶν ἄρτων βαστάζοντες. *Qui ſpectabilem in ſinu geſtat hydriam, quem ſequuntur qui emiſſos panes portant.* Is vt qui ſit ſacrorum præfectus, ediſcit libros decem, qui vocantur

Quis horoſcopus?

Quis & eius habitus.

Quis ſtoliſtes.

Quis Propheta.

cantur ſacerdotales, de Diis & legibus, & vniuerſa Sacerdotum diſciplina.

Meminit quoque eo loco παστοφόρων, qui ſex Mercurij libros de medicina ediſcunt, hoc eſt de anatomia, & morbis, inſtrumentiſque medicis, tum de medicamentis, oculis, & mulieribus. Eos autem eſſe ex ordine ſacerdotum declarat hic locus libri tertij pædagogi cap. 2. vbi deſcribens eum qui idola oſtendit, παστοφόρος ἤ τις ἄλλος τῶν ἱεροποιούντων, ex quo apparet fuiſſe quemdam æditaum, de quo dico ad ſymbolum 39. *lib.* 1. *in notis.* *Quis Paſtophorus.*

Ex eo Clementis loco facilè confutes eos qui exiſtimarunt omnes Ægyptiorũ ſacerdotes communiter vocari Prophetas, quod ſenſiſſe videtur Diogenes Laertius. cuius auctoritate adductus Criticorum aliquis in hoc Antinoi monimento, Ἀντινόῳ συνθρόνῳ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ θεῶν Μ. Οὔλπιος Ἀπολλώνιος προφήτης, προφήτην, hic dicit eſſe ἱερέα, abuſus communi nomine proprij loco, nec ſatis ea diſcriminans quæ apud Ægyptios (vt doctiſſime oſtendit Clemens) inter ſe diſtincta erant.

GRAVIS ERROR DE IDOLORVM SEPVLTVRA EMENDATVS.

Ad Hieroglyphicum 37. libri primi.

AD hierogliphicũ 37. Γυμνὰ καὶ ἀνατετμημένα θεωρεῖ τὰ ὑπ᾽ αὐτοῦ κηδευόμενα εἴδωλα, Turbatum eſt in hoc loco, & puto reſtituendum ἀναπεπταμένα. Quàm enim ridiculum eſt hæc verba de Pollinctore accipere, & cum interpretibus dicere, *Quodnuda & reſecta quibus iuſta facit ſimulachra contemplatur.* Et vbi Pollinctor iuſta facit, hoc eſt, ſepelit ſimulachra? & ſimulachra in partes conciſa? eſto Pollinctores funerarint ſacra animalia priùs diſſecta vnguentiſque oblita, non tamen hoc ſimulachris

aureis & marmoreis vnquam factum legitur, quod per ſeineptum eſt. hæc igitur verba de Cane intelligenda ſunt, γυμνὰ καὶ ἄνατι ταμιεῦμενα διωρεῖ τὰ ἐπ' αὐτῶ κηδευόμενα εἴδωλα, nuda & explicata ſpectat, quæ cuſtodit Deorum ſimulachra. Nam κηδεύεσθαι non ſemper funerare, ſed curare & ſeruare ſignificat Quod autem canes cuſtodiæ templorum & ſimulachrorum adhiberentur, ne quid auri argentiué ex iis abraderetur, aut etiam gemmæ quibus parietes ſacri apud Ægyptios collucebant furto ſubducerentur, ex Horo colligere licet, & Æliano de Animalibus. Porrò quos hic ἐνταφιαστὰς ſeu libitinarios deſignari vides ab Horo publici funeris Curatores, eorundem cœtum apud Chriſtianos in Orientalis Imperio ἀσκητήριον, dictum fuiſſe notat vir eruditus: non tamen euincit iis quos affert rationibus. Nam quod ex Nouella Iuſtiani 59. citat. ἑκάστη κλίνη ἀσκητήριον δέξασθαι ἀσκητὰς, aliquot exequiis mortuorum fuiſſe deputatos confirmat, non tamen inde rectè colligit ἀσκητήριον, fuiſſe propriè quod funera curabat, quaſi definire vellet ἀσκητὴν eſſe ἐνταφιαστὴν, quod minimè dici poteſt vbi propria verbi ſignificatio quæritur, Neque enim ſi Appelles ſit pictor & orator, ideo pictorem definis, dicam, *Pictor eſt orator.*

Quid ſit Paſtophorus.

Ad Hieroglyphicum 39. libri primi.

AD Hieroglyphicum 39. παστοφόρον δὲ σημαίνοντες, Interpres vertit *ſacrum pallium geſtante*. perperam meo quidem iudicio. Nam ſi verbi ſignificatio ſpectanda eſt, D. Hieronymus in Iſaiam paſtophorum interpretatur thalamum, in quo habitat præpoſitus templi, in quo παστοφόρος æditues eſt aliquis potius, quam *ſacrum pallium geſtans*, quæ verba nimis

nimis generalia ſunt & obſcura. Fefellit interpretem quod apud Iulium Pollucem παϛὸς dicitur, παρὰ τῇ εὐνῇ περιπέτασμα, velum quod thalamo obtenditur, vbi cum aliqui codices Latini pallium reddiderint, hic de veſte communi accepit: ſed debebat animaduertere quod habet etymologicum magnum, παϛὸς ἡ ἐκ περιπετασμάτων ποικίλων κατασκευασμένη σκηνή. Vbi paſtos non pallium tantum, ſed thalamus ipſe nominatur, quo ſenſu etiam paſtophorium dicitur. Verum hic aliud latet quod neque Clementis Alexandrini interpretes peruicére, παϛοφόρος, vt conſtat ex eodem Clemente, eſt ex ſacerdotibus Ægyptiorum, & vt facile intelligi poteſt. Ædituus aliquis, nam dicitur aduenas in templum introducere & idola monſtrae, Σεμνὸν ὃς θορκὼς, καὶ παλάνα τῇ Αἰγυπτίων ἄλλων γλώσσῃ. Nunc docti viri quærunt quorſum dicatur παϛοφόρος, neque enim Deorum thalamos & ædes portat, ſed cuſtodit; manuſcriptus aliquis codex apud Clementem Alexandrinum habet, πλαϛοφόρος, diſtortius quidem, ſed appatet ex eo locum eſſe deprauatum. Ego legendum exiſtimo παϛόφουρος, *templi cuſtos*, quo nihil aptius ad Clementis & Hori mentem video, nam ὑπὸ τούτου φυλάττεται τὸ ἱερόν.

Lib. 3. c. 4. Onomaſticon

Lib. 3. pædagogi. eſt.

An omnis luſtratio per aquam, & ignem fieret.

Ad Hieroglyphicum 41. *lib.* 1.

QVOD ait Horus de aqua & igne, Διὰ τούτων τῶν ϛοιχείων πᾶς καθαρμὸς ἐκτελεῖται. Omnis hiſce elementis fit luſtratio, non ita intelligendũ eſt, quod ſola hæc elementa ſemper ad luſtrationes fuerint adhibita, ignis certè, & aqua in his expiationib. principatũ tenuerunt, & vt ait Plutarchus. τὸ πῦρ καθαί-

 ρει καὶ

ρει καὶ ὕδωρ ἁγνίζει. Quamobrem, & qui Mithræ ſacris initiabantur, diſcebant καρτερεῖν τὸ πῦρ ignem tolerare, quem ritum nonnulli etiam hæretici tenuerunt, qui catechumenorum aures igne adurere, vel candenti ferro ſignare conſueuerant, vt auctor eſt Heracleon in libello qui παραφητικῶν ἐκλογαὶ inſcribitur, ἔνιοι δὲ τὰ ὦτα τῶν σφραγιζομένων κατεσημήναντο, & hoc ipſum Iacobitæ quoque ſunt imitati, qui ad baptiſmum contra legitimos Eccleſiæ ritus aqua minimè vtebantur, ſed teſte Bernardo Luxemburgenſi, imprimendam candenti ferro crucis figuram in frontibus initiatorum curabant. Inde etiam prodierunt πυραὶ καθαρτικαὶ, quas malo more & exemplo, ad expiationes Chriſtiani nonnulli renouare conati ſunt. Et hæc ex Ethnicarum luſtrationum ſuperſtitionibus. Quod vero ad aquæ aſperſionem attinet, nihil occurrit frequentius: neque enim tantum ad templi fores ſtatuebantur, quæ Græcis περιῤῥαντήρια Latinis aquiminalia dicuntur, ſed etiam in fori aditu, & funeſtarum ædium veſtibulis, quo ſpectant illa Euripidis in Alceſtide.

Aures igne ſignatæ, & frons candenti ferro à Iacobitis inuſta.

Πυλῶν πάροιθεν δ' οὐχ ὁρῶ,
Πηγαῖον ὡς νομίζεται
Χέρνιβ' ἐπὶ φθιτῶν πύλαις
Χαίτα τ' οὔτις ἐπὶ προθύροις τομαῖος.
Non video ante portam (vt lex eſt)
Fontana lauacra pro mortuis,
Nulla coma præciſa eſt in veſtibulo.

(Nam & capillus de mortui capite ſectus foribus appendi ſolebat) De cæteris luſtrationibus quæ per ouum, ſquillam, ſulphur, laurum, ſanguinem, & cætera id genus fiebant, nihil nunc opus eſt inculcare pluribus.

Cotus

COTVRNICEM PRO ORYGE MALE à PIERIO SVMI.

Ad Hieroglyphicum 46. libri primi.

MAgna in hoc hieroglyphico enodando interpretum eſt diſſenſio. Alij ſiquidem de Oryge, alij de coturnice intelligunt. Multum refert vtrum de quadrupede, an de aue ſermo ſit, quod tamen vnius litteræ ambiguitate decepti homines, alioqui non imperiti confudere. Codex Italus qui Romæ prodijt excuſus anno 1599 nomen ὄρυγος de textu expunxit reliquit tamen illi locum ad marginem, ne planè abraſum videretur: Deinde repoſuit ὄρτυγος, Coturnicem pro Oryge. Qua in ſententia fuit quoque Pierius lib 27 haud ita diligens in Hori mente perſcrutanda. Mihi verò mirari contigit quomodo viris doctis hæc interpretatio exciderit, quæ vt alia omittam, vel hoc vno argumento refelli quam facillimè poteſt, quòd id ipſum animal de quo hic ſermo eſt, Horus dicat ἐμπροσθίοις σκέλεσιν ἀνορύσσειν τὴν γῆν, *Anterioribus cruribus, ſiue pedibus terram effodere.* Quæſo cur anteriores hic pedes nominantur, niſi quia ſunt & poſteriores? at ſi anteriores ſunt & poſteriores; apparet animal eſſe quadrupes, quod in auem tam cito efformauit Pierius. Deinde ſi auis eſt, & coturnix, quomodo huic tanquam equo inſidentes facit Reges? quod abſurdum eſt. Omnino de Oryge totum ſymbolum intelligendum; *Primum* quia id omnium penè codicum fides poſtulat, & ὄρτυγος nomen vt apparet, non niſi timidè in alienam ſedem irrepſit. *Secundum,* quia quæ hic Orygi tribuuntur ab Horo, eadem quoque comprobat Aelianus de animalibus. Neque enim tantum Orygem dicit, Solem Orientem auerſari, ſed etiam aduerſus eius exor-

tum aluum deijecere, quo fit vt Serapidis cultores tam præpoſterum animal malè oderint. Benè igitur in hac parte Mercerus, qui Aldi codicem ſequutus nihil mutauit. Sed hic poſtea laudatus interpres poſtquam ad hunc textum deuenit, καὶ οἱ ἱερεῖς τοῦτο μόνον τῶν πτηνῶν ἀσφράγιστον ἐσθίουσιν, hoc eſt (vt ipſe interpretatur.) *Quare & ſacerdotes vnam hanc inter volucres non ſignatam comedunt.*

Tum idem Mercerus in hunc locum annotat. *Mirum ſanè eſt, quod hoc loco Orygem inter volatilia annumeret, quod à nemine quod ſciam eſt proditum.* Putauit ita vir minimè malus, Oryges alatos ab Horo cenſeri, nec mirum eſt ſi hoc tantoperedemiratur, ſed non minus mirandum quomodo vir tam emunctæ naris, & in totauthorum commentationibus volutatus, tam facilem locum ſuo nitori reſtituere non potuerit. *Itaque totum hunc locum* (inquit) *corruptum exiſtimarim, nec qua ratione poſſit reſtitui, ſuccurrit, niſi forte pro τῶν πτηνῶν. legimus τῶν θηρῶν,* Si tam audacter in auctoribus mutare licet, *omnia* (fateor) *erunt protinus alba.* Sed vbi prudentium Criticorum in dictionum mutationibus hæc audacia? Ego exiſtimo vnius, & admodum affinis literulæ mutatione poſſe totam hanc plagam ſanari, ſi dicamus πτηνῶν, poſitum pro κτηνῶν, quæ germana eſt lectio Sed reclamabit aliquis ex Grammaticorum natione τὸ κτηνῶς dici de pecudibus, quod in Orygem ferum animal cadere non poteſt. Hic quiſquis ita obiecerit, ſatis factum ſibi abunde exiſtimet, ſi Orygem inter pecudes eſui aptas videat annumerari à Columella, vbi ſic ſcribit: *Feræ pecudes, vt capreoli, damæq., nec minus Orygum ceruorumq. genera, & aprorum, modo lautitijs & voluptatibus Dominorum ſeruiunt, modo quæſtui ac reditibus.* vnde etiam Iuuenalis: *Et getulus oryx hebeti lautiſſima cæna Cæditur.* Eſt enim Oryx de genere caprearum ſylueſtrium biſulcus, & vnicornis, vt ex Ariſto

Lib. 9. c. 1.

Sat. 11.

Ariſtotele & Plinio licet colligere. Oppianus tamen non vnum dumtaxat cornu, ſed plura videtur illi tribuere dum canit: Ὀξέα κεράων δὲ μετήοροι ἀντέλλεσιν αἰχμαί. nunc quod reliquum eſt difficultatis expediamus. Διόπερ οἱ ἀρχαῖοι βασιλεῖς τοῦ ὡροσκόπου σημαίνοντος αὐτοῖς, τὴν ἀνατολὴν ἐπικαθίσαντες τούτῳ τῷ ζώῳ, διὰ μέσου αὐτοῦ ὥς τινων γνωμόνων τὴν τῆς ἀνατολῆς ἀκρίβειαν ἐγνώριζον. *Quapropter antiqui reges cùm ſibi ortum nunciaret horarum obſeruator, huic inſidentes animali per medium ipſum velut gnomones quoſdam ortus rationem ac tempus accuratè certoque cognoſcebant.* Primum malim καθίσαν actiuè ſumere, & de horoſcopo intelligere quem Reges iubenti Orygem conſcendere, vt certius Solis ortum dignoſcat. Quod autem habet διὰ μέσου αὐτοῦ, *medium ipſum*, ſub obſcurum eſt, neſcio enim quid ſibi cogitatione pinxit Mercerus, quaſi per medium hoc animal cui inſident intuentes reges,, ortus ſpeculentur. Hic τὸ μέσον accipiendum eſt, pro re interiecta & interpoſita ad aliquid efficiendum, vel certè vno verbo clarius dicendum διαμέσου αὐτοῦ *hoc eſt ipſius interuentu, ipſo mediante.* Nam διάμεσος dicitur antiquis vt recentoribus μεσίτης, qui ad negotium aliquod conciliandum interuenit, & ſic ὄρυξ hic διάμεσος nominatur. quòd beneficio huius naturalis propenſionis qua ſolis primas faces præuidet, tempora diſcernant horoſcopi.

Iam quòd ad interpretationem eorum verborum attinet, Διὸ καὶ οἱ ἱερεῖς τοῦτο μόνον τῶν κτηνῶν ἀσφράγιστον ἐσθίουσιν. Sacerdotes vnam hanc inter volucres non ſignatam comedunt. Viſa eſt interpreti ſuſpecta vox ἀσφράγιστος, & fortè (inquit) legendum ἀσφάγιστος, ſed omnino retinenda vetus lectio ἀσφράγιστος. Declarat Herodotus, vbi oſtendit veritum eſſe ſacerdotibus ſub pœna capitis, ne victimam aliquam immolent, quàm prius ſigillari annullo non ſignarint,

ἀσύ-

ἀσήμαντον, ἢ θύσαντι θάνατος ζημία ἐπικεῖται. Horus hic Orygem ſolum excipit, eam opinor ob cauſſam, quòd quæ Deorum ſigillo eſſent impreſſa in Deorum poſſeſſionem tranſcribi viderentur, at nefas erat Orygem execratum animal Dei, maximè Solis nota inurere, & quaſi eiuſdem peculium facere.

ANTIQVA LECTIO DEFENSA.

Ad Hieroglyphicum ſecundum libri ſecundi.

HOc hieroglyphicum vt breue, ita difficile eſt. Καὶ ἀετὸν νεοσσὸν ἀῤῥενογόνον, καὶ κυκλοειδὸν σημαίνει. Primum Mercerus emendat ἀετοῦ νεοσσὸς pro νεοσσόν. Ego veterem lectionem retineo, cùm bis in Horo conſtanti veterum codicum fide ita legatur. Non aduertit Mercerus quòd doctiores Grammatici notant, recentiores Græcos (ex quorum numero eſt hic auctor Hori μεταφραστὴς) nonnunquam accuſatiuis nominatiuorum loco abuſos. Sic Nicetas θυγατέρα dixit pro θυγάτηρ τῷ βασιλεῖ ἦν τῷ δὲ καὶ τρίτη θυγατέρα ἦν εὐδοκία τοὔνομα. Sic *corona pretioſa* Græcus liber θυρίδα in nominandi caſu pro θυρὶς habet. ἀῤῥενογόνος autem non tantùm maſculus eſt, ſed mares generans. Vox κυκλοειδὸς omnino deprauata eſt. Mercerus reponit κυκλοειδῆ, & interpretatur *orbiculatum*, ſed quis tales ſenſus probare poſſit? Quod *aquilæ pullus orbiculatum quid ſignificet*. Vide num legendum ſit τυλοειδῆ, τυλοειδὴς eſt calli ſpeciem habens, & per metaphoram robuſtus: ſic autem Aquilæ pullus innuet maſculum, fortem, & robuſtum, qui ex diuturno labore callum contraxerit. Non occurrit quomodo aliter hanc cicatricem obducamus, *In Alexio Angelo.*

quod

Quod duo Polypi pro duobus Apollinis pedibus ſint perperam ab interprete poſiti.

Ad Hieroglyphicum tertium lib. 1.

HOc Hieroglyphico vbi legitur, Δύο πόδες συνηγμένοι, καὶ βεβηκότες δρόμον ἡλίου τὸν ἐν ταῖς χειμεριναῖς τροπαῖς σημαίνουσι. *Gemini pedes ſimul compacti & progredientes, ſolis curſum cum in ſolſtitio eſt hybeme ſignificant*, variæ ſunt lectiones. Et primum quidem Manuſcriptus liber, pro δύο πόδες, habet δύο πολύποδες. Pierius non eſt admodum pugnax, quo minus duo Polypi ad hibernum ſolſtitium denotandum ſimul colligati exprimantur. *Impreſſorum*, inquit, *codicum lectio quæ eſt* δύο πόδες, *nequaquam diſplicet: ſed ſi progreſſum exprimere volueris, videndum eſt ſi pedes illigatos pinxeris, qua ratione id fucaris*. Hæc ille, quorum nullam auctoritatem, nullam affert rationem. Et certè nullus opinor veterum inuenietur, qui vllam partem Polypi ad Solem ſignificandum vnquam vſurparit, quamquam vt nihil eſt in iſtis ſymbolis tam alienum quod non aliquo cultu rationis, & orationis ſpecie ſplendeſcat, poſſet illud fortaſſe dici, Polypum rectè Solis in hyberno ſolſtitio tarditatem ſignificare, quod ſit vt ait Ouidius. *Hieroglyphicon l. 27.*

——————*crinali corpore ſegnis.*

Vel vt canit Oppianus:

Παντοίας στροφάλιγγας ὑπὸ σκολιοῖσιν ἱμᾶσι
Τεχνάζων.

Verùm quid opus eſſet geminos Polypos ad hoc ſymbolum pingere? & ſi ſua natura tardi ſunt, cur

vincula quæ ad frænandam celeritatem expreſſa ſunt iniicerentur? Puto probabilius eſſe, ſi pro δύο πολύποδες. ſlegatur δύο πολλοῦ πόδες, id eſt, *duo ſolis pedes*, pro duobus Polypis, nam Sol πολὺς appellatur, vt conſtat ex eodem Horo. Quid eſt autem aptius ad Solem in ſolſtitio hyberno tardè progredientem ſignificandum quàm Hori ſiue Apollinis ſtatuam, cuius pedes inter ſe vincti ſunt & impliciti depingere? At vrget Pierius, & quærit quomodo ſi pedes vincti ſint progredientur? Difficilius quidē, ſed tamen progredi poſſunt, quod cernitur in ergaſtulariis, qui ita vinciuntur compedibus, vt aliqua ex parte mouere ſe, & progredi poſſint, & rectè quidem hoc pacto curſus ſolis ſignificatur, qui non eſt omnino nullus, ſed Quamobrem puto legitimam eſſe lectionem, Ἀπόλλου πόδες συμφερόμενοι, pro συνηγόμενοι ἢ βεβηκότες.

Lib. 1. Hierogl. 30

Hieroglyph. lib. 29.

Quomodo Hippopotamus Horas ſignificet.

Ad Hieroglyphicum 19 lib. 1.

QVomodo Hippopotamus horas ſignificet quærit Pierius: & multū quidem laborat, vt explicet, coniecturæ verò quas affert paulò videntur debiliores. *Quia depaſcit ſegetes*, inquit, *ante determinatas in diem, vel quod interdiu in imis aquis latet, noctu in terram egreditur.* Hæc inquam, rem acrius perpendenti non ſatis faciunt. Primum nota in Græco eſſe ὥραν non ὥρας. ὥρα autem κατ' ἐξοχὴν, vt conſtat, ſæpè vernum tempus ſignificat. Et ita ὥρας, hoc eſt veris Hippopotamus ſymbolum eſſe dicitur, quia vere vbi primum herbæ pubeſcunt, incipit è Nilo egredi, & pabulari, vt habet Nicander in Theriacis,

Χιλοὶ ὅτι χλοάουσιν νέη δ᾽ ἀπεχύατο ποίην.

Pabula vbi vireſcunt, & nouam fundunt herbam.

Dixit autem ἀπεχύατο, pro ἀπεχύαντο per enallagen. Aliter etiam explicari poteſt, ſi dicas ἀράν, irrepſiſſe pro ὥραν vt Hippopotamus execrationem ſignificet, quo nullum animal execrabilus, nam Patrem interficit, & Matrem comprimit.

Quomodo Phœnix naſcatur?

Ad Hieroglyphicum 54. lib. 2.

QVOD ait hic Phœnicem ſe in terram ſummo impetu proijcere, vnde & vulnus accipit: ex ſanie verò vulneris defluente alium gigni, qui ſimul cum patre moribundo Heliopolin proficiſcitur, hoc neque Chæremon Ægyptius qui citatur à Tuztze neque Philoſtratus & Herodotus, aut ex Latinis Solinus, Lactantius, Manilius, Ouidus & cæteri qui Phœnicis meminerunt, tradidere. Patrem tamen eundem orbiculari myrrhæ ligno veluti ouo includere, & ad aram Solis deferre meminit Herodotus; ſed melius Lactantius de cineribus & reliquijs patris:

Vnguine balſameo myrrhaque & thure ſoluto
Condit, & in formam conglobat ore pio.
Quam pedibus geſtans contendit Solis ad ortum,
Inque aræ reſidens ponit in æde ſacra.

Licitum cuique fuit in re tam ignota pro arbitrio fingere, itaque pluribus diſcutiendum non puto.

AD

AD CLEMENTIS ALEXANDRINI HIERO-GLYPHICA OBSERVA-TIONES.

Quorſum in templis Ægyptio-rum rotæ.

Ad Clementis Alexandrini, lib. 5.

DIONYSIVS Thracius, & poſt eum Clemens Alexandrinus, nobilis illius ſymboli meminere, quo Rotæ in templis Ægyptiorum circumagebantur: quid autem per illam rotarum conuerſionem ſignificare vellent, pluribus non explanant: Tres ego potiſſimum cauſſas huius Hieroglyphici conijcio. Prima eſt, vt Dei naturam adumbrarent, quem ſcite & illa Ægyptiorum placita depingens Democritus, appellat νοῦν ἐν πυρὶ σφαιροειδεῖ. *Mentem in igne orbiculari.* quò ſpectat etiam illud Parmenidis, qui Deum definiebat στεφάνην, *coronam, continentem ardore lucis orbem, qui cingit cœlum.* Et præclarè quoq; notatum eſt ab Iamblycho libro de myſterijs Ægyptios ſolitos fuiſſe Deum mundi Principem in loto arbore aquatica, cuius tum poma tum folia rotunda ſunt, ſedentem exhibere: ex quo ſignifica-

Deus mens in igne circulari ſecũdum Democritum.

retur

cetur circularis actio mentis in ſe vndique remeans. Quæ opinio adeò ſuperſtitioſos animos oppreſſerat, vt in ſacris, ambitus & circuitiones frequentius vſurparent, vnde extat illud in ſymbolis Pythagoræ, προσκύνει περιφερόμενος, quod Plutarchus in Numa ad imitationem quoque rotarum Ægyptiarum expreſſum à Phytagora memorat, rationemque ſubintexit, hanc in ſacris circuitionem ad ſimilitudinem orbium cœleſtiũ fieri pronuncians. λέλεκται (inquit) ἀπομίμησις εἶναι τῆς τοῦ κόσμου περιφορᾶς. Hæc conuerſio imitatio eſt motus cœli, quod *rotundum & volubilem Deum* Stoici nominarunt Quamobrem & Galli, inter ſacrificandũ, ex cruore ipſius hoſtiæ quæ Diis immolabatur, circulum in ara delineabant, dicebanturque id temporis τελειοῦν, hoc eſt ſacrificiũ conſummare, cum orbem illum adumbratam quandam Dei ſpeciem deſignaſſent. Vide num quoque eo ſpectet illud Dauidis, cùm Pſalmo 11. dixit: *Impios in circuitu ambulare*, & ſi vulgò explicant, Impiorum multitudinem vbique vagari, vel myſticè, ſecundum Remigium, Improbos ſemper in περιφερείᾳ incedere, neque ad centrum qui Deus eſt, pertingere (vt ait Caietanus) Tamen non importunè ad ſuperſtitioſos illos gentilium ſacrorum circuitus ſignificandos accommodari poſſet.

Conuerſiones & circuli in ſacris.

Alia ratio huius conſuetudinis, quam Plutarcho in Numa placuiſſe quoque video. Εἰ μὴ νὴ Δία τοῖς Αἰγυπτίοις τροχοῖς αἰνίττεταί τι, καὶ διδάσκει παραπλήσιον ἡ μεταβολὴ τοῦ σχήματος, ὡς οὐδενὸς ἑστῶτος τῶν ἀνθρωπίνων. *Niſi quid Hercle ſimiliter Ægyptijs rotis inuoluit, & ſignificat hæc figuræ mutatio, nihil eſſe in rebus humanis ſtabile.*

Hæc fuit quoque Soldani viri ſapientis apud Cedrenum ad regem Francorum oratio, cuius memini *ſymbolorum lib.* 1. *Synt.* 2. Hic cùm rotæ conuerſionem è carcere in quo captiuus tenebatur, oculis acerrimè defixis diu contemplatus fuiſſet, ex diuturno mœrore

Georgius Cedrenus in compẽdio, p. 475 edit Baſil.

in ſolutiorē riſum effuſus eſt, ciu' rei cauſā ſciſcitāti Regi reſpondiſſe fertur. Καὶ ὡς εἰκόνα ταύτην λαβὼν τῆς ἀσταθμήτου καὶ ἀβεβαίου τῶν ἀνθρώπων εὐδαιμονίας ἐγέλασα· ἅμα δὲ ἐνθυμηθεὶς, πῶς ἐφ᾽ οὕτως ἀβεβαίῳ πράγματι ἐπαιρόμεθα· ἅμα δὲ οὐκ ἀδύνατον οἰηθεὶς, τὸ καὶ ἐμὲ ὥσπερ ἐκ μετεώρου γεγονότα ταπεινὸν, οὕτως καὶ ἐκ τῶν χαμερποῖς ἐνδέχεται πάλιν ἀρθῆναι πρὸς τὸ μέγεθος. *Hanc ego incertæ inconſtantisq́, hominum felicitatis imaginem ſentiens riſi, cum quod in mentem mihi veniret quam inſtabili nos de re ſuperbiremus, tum ſimul hoc etiam fieri poſſe iudicans, vt quemodo ex ſummo infimus ſum factus, ita ex humili rurſum loco ad prius attollar faſtigium.*

Soldani dictum notabile ad Regem Francorū.

Adde ad idem ſymbolum *Ixionios amicos*, aulicos ſcilicet illos & paraſitos, quos Heliogabalus per ludibrium ad rotam aquariā alligatos ſub aquas mittebat, rurſuſque in ſummum reuoluebat: cuius ludi quem tam ſæpe aulici in hoc rerū humanarum æſtu ludunt, meminit Lampridius in Heliogabalo & ego in ſymbolis explico plenius.

Ixionij amici, qui?

Tertiam demum rationem nobis ſubijcere videtur Anacreon Poëta, ſed ſobrius, vbi rotam imaginem eſſe dicit vitæ currentis his verbis.

Τροχὸς ἅρματος γὰρ οἷα
Τρέχει βίος κυλισθείς,
Ὀλίγη δὲ κεισόμεσθα
Κόνις ὀστέων λυθέντων.
Rota velut curulis
Properat volucris ætas,
Tenuis: iacebimuſque
Cinis, oſſibus ſolutis.

Sat. 5.

Cum quo facit Perſius.

Nam quamuis prope te quamuis temone ſub vno
Vertentem ſeſe fruſtra ſectabere canthum,
Cum rota poſterior curras, & in axe ſecundo.

Vbi non tantum vitæ volubilitatem, ſed & irremeabiles temporum lapſus deſignat, & oſtendit quam arduum ſit deſidioſis diei præſenti manum inijcere.

Quid

Quid ſolia & rami in templis Ægyptiorum ſignificarint?

Ad Clementis Alexandrini lib. 5.

SYmmacus ad illum locum Ezechielis c. 8. *& ecce applicant ramum ad nares ſuas*, innuit hic deriſionem ſignificari fœdò raucoque narium ſonitu in contemptum Dei. Sic enim ille, Καὶ ὡς ἀφιέντες εἰσὶν ἦχον ὡς ἄσθμα διὰ τῶν μυκτήρων ἑαυτῶν. Itaque alij tantum habent μυκτηρίζοντες, deridentes, nulla facta ramorum mentione, qua in ſententia ſunt Septuaginta, Καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ ὡς μυκτηρίζοντες, Theodotion, vt liberiorem anſam interpretationis daret, ramorum ſimul, & deriſionis meminit his verbis, Καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ ἐκτείνουσι τὸ κλῆμα ὡς μυκτηρίζοντες. Et ecce ipſi porrigunt ramum tanquam deridentes. Ratio ambiguitatis fuit vox תזמורה hazmorach, quæ vt notauit Symmachus, & ſonum, & ramum ſignificat, quamobrem Theodotion vtrumque coniunxit, ſed in eo errat quod geſtationem illam ramorum ſignum deriſionis interpretetur, cùm potius venerationis ſit hieroglyphicum. Quis enim ignorat ramos in ſuperſtitioſis gentilium ritibus, ad cultum falſorum Deorum fuiſſe prælatos? vt Pinum Pani, Syluano & Diti cupreſſum, Iſidi abrotonum. Certè apud Athenienſes feſtus erat dies ramorum nomine inſignis. Quo in honorem Bacchi præferebantur ὄχοι, quaſi μόσχοι, hoc eſt tenues rami, maximè vitis. Ex quo ὀσχοφορίας celebre nomen, & ὀσχοφόροι, ſeu ramiferi appellabantur. Pueri Camilli Sacrorum miniſtri qui acceptos vitis ramuſculos ex Bacchi templis in Mineruæ Schirrhadis ædem deferebant; vt diſertè teſtatur Scholiaſtes Nicandri, Ὀσχοφόροι δὲ λέγονται Ἀθήνῃσι παῖδες ἀμφιθαλεῖς ἁμιλλώμενοι κατὰ φυλάς, οἳ

Symmachi error in loco Ezechielis.

Hazmorach ramus & ſonus.

Oſchophor

λαμβάνοντες κλήματα ἀμπέλου, ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Διονύσου ἔτρεχον εἰς τὸ τῆς Σκιῤῥάδος Ἀθηνᾶς ἱερόν. Quod autem Deos venerantes & manum, & ramum (ſi tunc tenerent) ſecundum veterem adorandi ritum ori admouerent, hinc D. Hieronymus rectè vertit, *& applicabant ramum ad nares ſuas in ſignum*, ſcilicet adorationis quam Soli præſtabant.

Hunc certè honorem Deo debitum ſacrorum ſimius Dæmon ita præripiebat: nam Hebræos quoque eadem ceremonia in cultu Dei vſos fuiſſe in feſtiuitate tabernaculorum produnt ſacræ literæ, & diſertè teſtatur Ioſephus *antiquit lib.* 3. vbi ſcribit Iudæos victimas Deo incendere, & ſimul pro gratiarū actione ſacrificare, manibus interim geſtantes ramos myrti & palmæ, ex quibus mala Perſea dependebant. Eius verba ſunt, Ὁλοκαυτοῦν τε καὶ θύειν τῷ θεῷ τότε χαριστήρια, φέροντας ἐν ταῖς χερσὶν εἰρεσιώνην μυρσίνης, καὶ ἰτέας σὺν κράδῃ φοίνικος πεποιημένην, τοῦ μήλου τοῦ τῆς Περσέας προσόντος, Nota conſulto mala Perſeæ arboris fuiſſe ramis adhibita, vt ſignificarent cor & linguam Deo dedicandam eſſe. Nam Perſea frondes habet in linguæ ſpeciem acuminatas, fructus verò in cordis fermè effigiem efformatos.

[illegible]dæi cur [illegible] malis P[illegible]ſeæ ar[illegible]os.

Idem poſtea ramorum honos Principibus viris exhibitus in pompis & triumphis, vnde apud Heliodorum ab Hydaſpe rege præmittūtur nuncij victoriæ loco coronati, & palmarum ramos in ipſius honorem quatientes Τὰς κεφαλὰς τῷ Νειλῴῳ λωτῷ καταστεφθέντες, καὶ φοινίκων πόρθοις ταῖς χερσὶ κατασείοντες.

Æthiop. lib. 10.

Corona ex Loto.

Itaque ſi quem inſigni populi fauore honeſtatum omniumque celeberrimo plauſu & lætitia exceptum ſignificare vellent, hunc φυλλοβολοῦσιν dicebant, quia non ſolùm ramos illos exhibebant, ſed præterea folia & flores in bene meritos ſpargebent, quod genus honores & beneuolentiæ φυλλοβολίαν καὶ ἀνθοβολίαν nominabant. Vnde Philo Agrippam dicit fuiſſe, φυλλοβολούμενον καὶ ἀνθοβολούμενον ἐπ' εὐσεβείᾳ.

Quid ſit ἀνθοβολία.

lib. de legatione ad [illegible]ium.

Nec hoc tantum fauoris ſigno contenti, etiam ra-

mos maximè palmarum ad fores inſignium virorum affigere ſoliti erant, quod genus honoris notauit Lucianus in Rhethorum Doctore, οἱ φοίνικες ἐπὶ τῶν θύρας χλωροὶ ἐστεφανωμένοι. De hoc certè antiquorum ritu tot ſuppetunt teſtimonia, vt nihil ſit opus inculcare pluribus. Hæc fuit cauſſa cur Chriſtus tanqum verus Rex & Deus ramis palmarum à populo exciperetur, quòd rectè animaduertit vetus Poëta.

Palmæ ad Rhetorum fores affixæ.

Perque viam vt Regi velamina purpurata,
Arboreáſque ſolo frondes, & olentia ſerta
Sub pedibus ſtrauere, Deum omnes voce fatentes.

Ex his igitur colliges primam & omnium clariſſimã rationem exhibendorum ramorum, & terræ germinum, fuiſſe ſignum venerationis diuinæ; cur autem hoc potius quàm alio ſymbolo fuerint delectati, diſco ex Porphyrio. Οἱ πάλαι ἄνθρωποι οὔτε λίβανον ἔθυον, οὔτ' ἄλλο θῦμα προσέφερον, ἀλλὰ χλόης οἷον τινα τῆς γονίμου φύσεως χνοῦν ταῖς χερσὶν ἀράμενοι κατέκαιον. Antiqui, inquit, neque thus, neque aliam victimam offerebant, ſed folia, velut primam pubeſcentis naturæ lanuginem manibus decerptam Diis adurebant, quo ſigno Deum creatorem teſtabantur, à quo herbæ & fruges, atque omnia terra orta producerentur & adoleſcerent.

Prophyrij obſeruatio de primis ſacrificijs. Theod. orat. 7. de ſacrificijs.

Nec mirum igitur ſi hoc genus officij Chriſto exhibitum, qui Σοφία κοσμοτεχνῖτις nominatur à Syneſio. Eſt porrò dignum obſeruatione, hanc Ceremoniam quam anniuerſaria religione Eccleſia veneratur, apud Græcos fuiſſe percelebrem, Dominicamq; ipſam plamarum quã nos appellamus, ab illis vocari βαϊοφόρον quod βάια quo verbo etiam Horus vtitur Hieroglyphico quarto libri primi, ſit palmæ ramus, vnde & βαΐα appellantur largitiones, & dona, quæ ab Imperatore & Patriarcha diſtrubuebantur ea ſcilicet ſeptimana, quæ diem palmarum præcedebat, vnde & nomen βαΐον Hoc diſertè teſtatur Balſamon: Εἰς ὑψηλοτάτην τῶν ; διὰν ἀνακρατόρων [illegible], καὶ

Dominica palmarum quã celebris apud Græcos.

τῶν

De Incenſ. Patriarchæ die Catech.

τῶν πατριαρχῶν τὴν μεγαλειότητα, μετὰ τῶν ἄλλων ἐσέμνουν, ϗ ἐτήσιοι ἔρογαι ποτὲ ϗ βαΐων φιλοτιμήματα *Præcelſam*, inquit, *diuinorum Imperatorum circumſpectionem, & Patriarcharum magnificentiam, cum reliquis auguſtam faciebant & annuæ erogationes; & donorum βαΐα quæ nominantur munifica largitio.* Et imperator quidem palatinis ſuis, Patriarcha clericis diſtribuebat, quem ritum quoque fuſius deſcribit Luitprandus: in ea quæ eſt ante βαϊοφόρον quod nos *palmarum Ramos* dicimus, hebdomada, tam in militibus quã in diuerſis conſtitutis officiis numiſmatum aureorum erogationem, prout cuiuſque meretur officium, Imperator facit. Deinde modum enucleat. Erat, *inquit*, appoſita decem cubitorum longitudinis ac quatuor latitudinis menſa, quæ numiſmata loculis congregata, prout cuique dabatur, numeris extrinſecus in loculis ſcriptis retinebat. Ingrediebantur deniq; ad Imperatorem non confusè, ſed ordinatim & ſecundum vocantis vocem, quæ ſcripta virorum nomina ſecundum officij dignitaté recitabat. Quorum primus vocatus eſt Rector domus, cui non in manibus ſed in humeris poſita ſunt numiſmata cum ſcaramangis (genus eſt veſtis) quatuor. Poſt quem ὁ Domeſticotos Aſcalonas & ὁ Delongariſtis ploas (doctè Meurſius emendat δομεστικὸς τῶν σχολῶν, δρουγγάριος τῆς πλωΐας quorum alter militibus, nauigantibus præerat alter) ſunt vocati. Hi itaque paris numeri, quia dignitas par erat, numiſmata, & ſcaramanga ſuſcipientes, præ multitudine non iam in humeris portauerunt, ſed adiuuantibus alijs poſt ſe cum labore traxerunt. Poſt hos admiſſi ſunt Magiſtri numero 24. quibus erogatæ ſunt numiſmatum aureorum libræ, vnicuique ſecundum eundem numerum viginti quatuor cum ſcaramangis duobis. Patriciorum deinde ordo hos poſt eſt ſequutus, & duodecim numiſmatum libris cum ſcaramanga vna donatus. Turba poſt hos immenſa vocatur

Rerum Europ. l.3.c.5.

Dona & Largitiones Imperatorum dictæ βαΐα, hoc eſt Rami palmarum & eorum ritus.

catur Protoſpathariorum, Spathariorum, candidatorum, & id genus clientum.

Hæc ille, quod, quia ritus eſt præclaræ antiquitatis, & ad honorem Dominicæ palmarum pertinet, nolui hoc loco prætermittere. Cæteras porrò diſtribuendorum ramorum rationes rectè exſequitur Clemens Alexandrinus; quo maximè ſpectat illud Homericum.

Οἵηπερ φύλλων γενεὴ τοιήδε καὶ ἀνδρῶν.

Quod autem dixit in Ramis expreſſum quoque fuiſſe cremationis & ſepulturæ ſymbolum καὶ πυρὸς ἔργον γενήσεσθαι, antiquis Ægyptiorum moribus congruere non poteſt, ſed Græcorum. Ægyptij enim cremationem deteſtabantur, quod ignem exiſtimarent θηρίον ἔμψυχον πάντα κατεσθίον, belluam animatam omnia deuorantem, vt conſtat ex Herodoti libro tertio.

QVID SINT ÆGYPTIORVM ΚΩΜΑΣΙΑΙ.

Ad Clementis Alexandrini Hieroglyphicum X.

Κωμασίας ab Ægyptiis nominatas innuere videtur Clemens Alexandrinus. Nolim tamē exiſtimare nomen κωμασίας Ægyptiū eſſe, ſed ab Ægyptiis græcanicis vſurpatū. Deriuatur enim vt ſatis liquet, ἀπὸ τοῦ κωμάζειν, quod eſt τὸ μετὰ αὐλῶν καὶ κιθάρας καὶ ᾠδῶν τὸν οἶνον πίνειν. hoc eſt cum muſica & ſaltatione epulari, vt interpretatur *Zonaras*: vel certè ἀπὸ τῆς κώμης, qua voce vicus ſignificatur. Erant igitur κωμασίαι conuiuia & choreæ, quas Ethnici in honorē idolorum obſeruabant. de quib⁹ intelligenda ſexta Synodus Trullana dicta à Trullo, faſtigio cōcamerato in Conſtantini regia, quod aliter ſecretarium palatij nominatur: ſic igitur Synodus (quanquam non fuit œcumenica) τὰς οὕτω λεγομένας Καλένδας, καὶ τὰ λεγόμενα βοτὰ, καὶ τὰ καλούμενα βρουμάλια, καὶ τὴν ἐν πρώτῃ τοῦ μαρτίου μηνὸς ἡμέρᾳ· ἐπιτελουμένην πανήγυριν, καθάπαξ ἐκ τῆς

Balſamon. in commentarijs.

Miror cur dicti viri reddiderint.

(voto.) τῆς τῶν πιςῶν πολιτείας περιαιρεθῆναι βουλόμεθα, ἀλλὰ μὴν καὶ τὰς τῶν γυναίων δημοσίας ὀρχήσεις, ἔτι μὴν καὶ τὰς ὀνόματι τῶν παρ᾽ ἕλλησι ψευδῶς ὀνομασθέν τῶν θεῶν. Vbi inter cætera audis vetari Kalendas & Panis feſta, & brumalia, & conuentum primo die Martij, & ſaltationes mulierculárum in honorem deorũ. Quod ad comeſſationes attinet, vetantur ibidem Chriſtiani Ethnicorũ more in templis ἐσθίειν, καὶ ἀκκούβιτα ςρωννύειν. Per acubita intelligit hic lectos triclinares. Ἀκκούβιτα λέγεται ἅπαν ςρωμνῆς κατασκεύασμα εἰς ὕψος ἠρμένον καὶ μαλακόν. Ita enim vox exponitur in pandectis iuris canonici Græcorũ, vel certè quod probabilius eſt, κωμασία, hic ſumuntur pro deorũ pompis quæ per vrbis vicos producebantur exquiſitiſſimo apparatu, quẽ fusè deſcribit Lucius Apuleius. inter has oblectationes ludicras popularium quæ paſſim vagabantur, iam ſoſpitatricis deæ peculiaris põpa moliebatur. Mulieres candido ſplendentes amicimine, vario lætantes geſtamine, verno florentes coronamine, quę de gremio per viam, qua ſacer incedebat comitatus, ſolũ ſternebant floſculis, aliæq; nitentibus ſpeculis pone tergum reuerſis, venienti deæ obuium commonſtrabãt obſequium. Et quæ pectines eburneos ferentes, geſtuque brachiorum, flexuque digitorum, ornatum atque obpexum regalium crinium fingerent: illæ etiã quæ cæteris vnguentis & geniali balſamo guttatim excuſſo conſpargebant plateas. Magnus præterea ſexus vtriuſque numerus, lucernis, tædis, cereis, & alio genere ficti luminis ſiderum cœleſtiũ ſtirpem propitiantes. Symphonæ dehinc, ſuaues fiſtulæ, tibiæque modulis dulciſſimis perſonabant: eas amœnus lectiſſimæ iuuentutis veſte niuea & cataclyſta prænitens ſequebatur chorus, carmen venuſtum iterantes, quod Camænarum fauore ſolers poeta modulatus edixerat, quod argumentum referebat. Interim maiorũ antecantamenta votorum, ibant & dicati magno Serapidi tibicines qui per obliquum calamum ad aurẽ porrectum dextram, familiarem templi deique mo-

Metam. lib 11.

dulum frequentabant, & plerique qui facilem ſacris viam daripræditabant, &c Deferebantur quoque, quod hic attigitClem. Alexandr. Deorū Ægyptiorū ſimulachra, & quidem à perſonis lectiſſimis. Lampridius & Ælius Spartianus notanthuius etiam honoris fragile choragium ſuſcepiſſe Commodum Imperatorem: *Sacra Iſidis coluit, vt & caput raderet, & Anubim portaret.*

Lampridius in Comodo AeliusSpartianis in Feſcennino Nigro.

QVIS CHARADRIVS ET
AN ICTERICIS MEDEATVR?
Et epiphanij ſymbol. XXIII.

CHaradrium hic pro Ictero, à S Epiphanio vſurpatum nonnulli eſſe voluerunt, quod Ictericis facere medicinam dicatur. Verum minime vacillaſſe memoria Epiphanium, vt Charadrium pro Ictero poneret, ſi modo hæc inter ſe fuiſſent diſtincta, teſtantur veterū teſtimonia, quæ hanc ipſam medendi facultatem Charadrio tribuunt: atque imprimis Heliodorus. Ὁ Χαράδριος τοὺς ἰκτεριῶντας ἰᾶται· καὶ τὸ τοιοῦτο πάσχων, εἰ τῷ ὀρνίῳ προσβλέποι, τόδε φεύγει καὶ ἀποστρέφεται, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπιμύσαν· οὐ φθονοῦν ὡς οἴονταί τινες τῆς ὠφελείας, ἀλλ' ὑπὸ θεωμένους ἕλκειν καὶ μετασπᾶν εἰς ἑαυτόν, ὥσπερ ῥεῦμα πέφυκε τὸ πάθος, Charadrius ictericis medetur, & ſi Ictericus eum intueatur, refugit ille, & auerſatu, oculis conniuens, non propter inuidiam remedij (vt quidam putant) ſed quia contagione ſe affici ſentit, tranſeunte in ipſum per obtutum alterius affectionis ceu fluxu quodam.

Heliodorus Aethiop. lib. 3. pag. 142.

Hoc idem Ælianus, & Philus aſſerunt, & Plutarchus *Simpōl. 5. quæſt. 5.* vbi loquitur de Ictericis, ἐμβλέποντες τῷ χαραδριῷ θεραπεύονται.

Addit Suidas, ideo mercatores qui hanc autem vendunt conſulto occultare ante pretium perſolutum, ne gratis, mercantibus Ictricis medeatur, vnde Hipponax Poëta luſit in eum credo qui merces occultabat, χαράδριον περνάς, *Charadrium vendis.*

Reſtat vt videamus an Charadrius idem ſit cũ Ictero, & difficultatem quidem faceſſit haud leuem, quod Epiphanius dicat ex Phyſiologo hunc Charadrium totum album eſſe, abſque vlla nigredinis nota, ὅτι ὅλον λευκόν ἐστι μὴ ὅλως μελανίαν ἔχον, que quomodo Ictero conueniant, quem conſtat eſſe magna ex parte luteum? Etſi Icterũ quem Latini Galgulum vocant, ſepares a Charadrio, duæ erũt aues diuerſæ quæ Ictericis medeantur quod ij qui naturas auium deſcribũt non aſſerunt. Crediderim ego potius parum accurate loquutum fuiſſe Phyſiologum quem citat Epiphanius, dum Charadrium vult totum candidum eſſe, cum præſertim Ariſtoteles dicat eum eſſe colore & voce prauum: ἔστι δὲ χαράδριος καὶ τὴν χρόαν καὶ τὴν φωνὴν φαῦλος.

In deſcriptione Charadrij. Sed & Geſnerus pennis (inquit) vt accipiter, aut tinnunculus ſubruffus eſt, collo, capite, & pectore maculoſis, ijsdemque partibus ex luteo ſubruffis, niſi quod colli pars poſterior magis ad fuſcum tendit.

Suidas vero propter varietatẽ colorũ ait Charadriũ pro rebus obiectis mutari. εἶδος ὀρνέα μεταβαλλόμενον εἰς τὰ προκείμενα: ex quib⁹ refellas phyſiologũ, niſi per λευκὸν, τὸ διαυγὴς intellexerit, idq; propter auis auruginem. Nã Euſtathius ad Homerũ λευκὸν etiam διαυγὴς nominari animaduertit, ſed magis conuenit limpido quã luteo. Itaque non puto eos à veritate alienos qui Charadriũ Ictericorũ medicũ, Icterũ quoq; appellari exiſtimant, quanquam ab illis diſtingui non ignoro.

FINIS OBSERVATIONVM.

INCIPIVNT ÆNIGMATA SYMPOSII POETÆ.

HÆc quoque Sympoſius de carmine luſit inepto,
Sic tu Sexte doces, ſic te deliro magiſtro.
Annua Saturni dum tempora feſta redirent,
Perpetuo ſemper nobis ſolemnia ludo,
Poſt epulas lætas, poſt pocula dulcia menſæ,
Deliras inter vetulas, puerosq́; loquaces,

Cum ſtreperet latè madidæ facundia linguæ.
Tum verboſa cohors ſtudio ſermonis inepti.
Neſcio quas paſſim magno de nomine nugas
Eſt meditata diu, ſed friuola multa locuta eſt.
Nec mediocre fuit magni certaminis inſtar.
Ponere diuerſa, vel ſoluere quæque viciſſim:
Aſt ego ne ſolus fœde tacuiſſe viderer,
Qui nihil attuleram mecum, quid dicere poſſem,
Hos verſus feci ſubito de carmine vocis.
Inſanos inter ſanum non eſſe neceſſe eſt.
Da veniam lector, quid non capit ebria muſa?

I. Graphium.

De ſummo planus ſed non ego planus in imo,
Verſor vtrinq; manu, diuerſo & munere fungor,
Altera pars reuocat, quidquid pars altera fecit.

II. Arundo.

Dulcis amica Dei, ſemper vicina profundis,
Suaue canens muſis, nigro perfuſa colore
Nuncia ſum linguæ digitis ſignata magiſtris.

III. Annulus cum Gemma.

Corporis extremi non magnum pondus adhæſi.
Ingenitum dicas, ita pondere nemo grauatur.
Vna tamen facies, plures habitura figuras.

IV. Clauis.

Virtutes multas de viribus affero paruis,
Pando domus clauſas, iterum ſed claudo patentes.
Seruo domum domino, ſed rurſus ſeruor ab ipſo.

V. Catena.

Nexa ligor ferro multos habitura ligatos,
Vincior ipſa prius, ſed vincio vincta viciſſim.
Et ſolui multos, nec ſum tamen ipſa ſoluta.

VI. Tegula.

Terra mihi corpus, vires mihi præſtitit ignis.
Eſt domus in alto, ſedes eſt ſemper in alto.
Et me perfundit qui me cito deſerit humor.

VII. Fumus.

Sunt mihi, ſunt lacrymæ ſed non eſt cauſa doloris.

Eſt

AD CLEMENTIS ALEXANDRINI HIEROGLYPHICA OBSERVATIONES.

Quorſum in templis Ægyptiorum rotæ.

Ad Clementis Alexandrini, lib. 5.

DIONYSIVS Thracius, & poſt eum Clemens Alexandrinus, nobilis illius ſymboli meminere, quo Rotæ in templis Ægyptiorum circumagebantur: quid autem per illam rotarum conuerſionem ſignificare vellent, pluribus non explanant: Tres ego potiſſimum cauſſas huius Hieroglyphici conijcio. Prima eſt, vt Dei naturam adumbrarent, quem ſcite & illa Ægyptiorum placita depingens Democritus, appellat νοῦν ἐν πυρὶ σφαιροειδεῖ. *Mentem in igne orbiculari.* quò ſpectat etiam illud Parmenidis, qui Deum definiebat στεφάνην, *coronam, continentem ardore lucis orbem, qui cingit cœlum.* Et præclarè quoq; notatum eſt ab Iamblycho libro de myſterijs Ægyptios ſolitos fuiſſe Deum mundi Principem in loto arbore aquatica, cuius tum poma tum folia rotunda ſunt, ſedentem exhibere: ex quo ſignifica-

Deus mens in igne circulari ſecũdum Democritum.

retur

cetur circularis actio mentis in ſe vndique remeans. Quæ opinio adeò ſuperſtitioſos animos oppreſſerat, vt in ſacris, ambitus & circuitiones frequentius vſurparent, vnde extat illud in ſymbolis Pythagoræ, προσκύνει περιφερόμενος, quod Plutarchus in Numa ad imitationem quoque rotarum Ægyptiarum expreſſum à Phytagora memorat, rationemque ſubintexit, hanc in ſacris circuitionem ad ſimilitudinem orbium cœleſtiũ fieri pronuncians. λέγεται (inquit) ἀπομίμησις εἶναι τῆς τοῦ κόσμου περιφορᾶς. Hæc conuerſio imitatio eſt motus cœli, quod *rotundum & volubilem Deum* Stoici nominarunt. Quamobrem & Galli, inter ſacrificandũ, ex cruore ipſius hoſtiæ quæ Diis immolabatur, circulum in ara delineabant, dicebanturque id temporis τελειοῦσθαι, hoc eſt ſacrificiũ conſummare, cum orbem illum adumbratam quandam Dei ſpeciem deſignaſſent. Vide num quoque eo ſpectet illud Dauidis, cùm Pſalmo 11. dixit: *Impios in circuitu ambulare*, & ſi vulgò explicant; Impiorum multitudinem vbique vagari, vel myſticè, ſecundum Remigium, Improbos ſemper in περιφερείᾳ incedere, neque ad centrum qui Deus eſt, pertingere (vt ait Caietanus) Tamen non importunè ad ſuperſtitioſos illos gentilium ſacrorum circuitus ſignificandos accommodari poſſet.

Conuerſiones & circuli in ſacris.

Alia ratio huius conſuetudinis, quam Plutarcho in Numa placuiſſe quoque video. Εἰ μὴ νὴ Δία τοῖς Αἰγυπτίοις τροχοῖς αἰνίττεταί τι, καὶ διδάσκει παραπλήσιον ἡ μεταβολὴ τοῦ σχήματος, ὡς οὐδενὸς ἑστῶτος τῶν ἀνθρωπίνων. *Niſi quid Hercle ſimiliter Ægyptijs rotis inuoluit, & ſignificat hæc figuræ mutatio, nihil eſſe in rebus humanis ſtabile.*

Hæc fuit quoque Soldani viri ſapientis apud Cedrenum ad regem Francorum oratio, cuius memini *ſymbolorum lib.* 1. *Synt.* 2. Hic cùm rotæ conuerſionem è carcere in quo captiuus tenebatur, oculis acerrimè defixis diu contemplatus fuiſſet, ex diuturno mœrore

Georgius Cedrenus in compẽdio, p. 475 edit Baſil.

in ſolutiorẽ riſum effuſus eſt, ciu' rei cauſã ſciſcitãti Regi reſpondiſſe fertur. Καὶ ὡς εἰκόνα ταύτην λαβὼν τῆς ἀσταθμήτου καὶ ἀβεβαίου τῶν ἀνθρώπων εὐδαιμονίας ἐγέλασα· ἅμα δὲ ἐνθυμηθεὶς, πῶς ἐφ' οὕτως ἀβεβαίῳ πράγματι ἐπαιρόμεθα· ἅμα δὲ οὐκ ἀδύνατον οἰηθεὶς, τὸ καὶ ἐμὲ ὥσπερ ἐκ μετεώρου γεγονότα ταπεινὸν, οὕτως καὶ ἐκ τοῦ χαμερποῦς ἐνδέχεται πάλιν ἀρθῆναι πρὸς τὸ μέγεθος. *Hanc ego incertæ inconſtantisq; hominum fœlicitatis imaginem ſentiens riſi, cum quod in mentem mihi veniret quam inſtabili nos de re ſuperbiremus, tum ſimul hoc etiam fieri poſſe iudicans, vt quemodo ex ſummo infimus ſum factus, ita ex humili rurſum loco ad prius attollar faſtigium.*

Soldani dictum notabile ad Regem Francorũ.

Adde ad idem ſymbolum *Ixionios amicos*, aulicos ſcilicet illos & paraſitos, quos Heliogabalus per ludibrium ad rotam aquariã alligatos ſub aquas mittebat, rurſuſque in ſummum reuoluebat: cuius ludi quem tam ſæpe aulici in hoc rerũ humanarum æſtu ludunt, meminit Lampridius in Heliogabalo & ego in ſymbolis explico plenius.

Ixionij amici, qui?

Tertiam demum rationem nobis ſubijcere videtur Anacreon Poeta, ſed ſobrius, vbi rotam imaginem eſſe dicit vitæ currentis his verbis.

Τροχὸς ἅρματος γὰρ οἷα
Τρέχει βίος κυλισθείς.
Ολίγη δὲ κεισόμεθα
Κόνις ὀστέων λυθέντων.
Rota velut curulis
Properat volucris ætas,
Tenuis: iacebimuſque
Cinis, oſſibus ſolutis.

Sat. 5.

Cum quo facit Perſius.

Nam quiquis prope te quamuis temone ſub vno
Vertentem ſeſe fruſtra ſectabere canthum,
Cum rota poſterior curras, & in axe ſecundo.

Vbi non tantum vitæ volubilitatem, ſed & irremeabiles temporum lapſus deſignat, & oſtendit quam arduum ſit deſidioſis diei præſenti manum inijcere.

Quid

Quid folia & rami in templis Ægyptiorum ſignificarint?

Ad Clementis Alexandrini lib. 5.

SYmmacus ad illum locum Ezechielis *c.* 8. *& ecce applicant ramum ad nares ſuas*, innuit hic deriſionem ſignificari fœdó raucoque narium ſonitu in contemptum Dei. Sic enim ille, Καὶ ὡς ἀφιέντες εἰσὶν ἦχον ὡς ἆσθμα διὰ τῶν μυκτήρων ἑαυτῶν. Itaque alij tantum habent μυκτηρίζοντες, deridentes, nulla facta ramorum mentione, qua in ſententia ſunt Septuaginta, Καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ ὡς μυκτηρίζοντες, Theodotion, vt liberiorem anſam interpretationis daret, ramorum ſimul, & deriſionis meminit his verbis, Καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ ἐκτείνουσι τὸ κλῆμα ὡς μυκτηρίζοντες. Et ecce ipſi porrigunt ramum tanquam deridentes. Ratio ambiguitatis fuit vox תזמורה hazmorach, quæ vt notauit Symmachus, & ſonum, & ramum ſignificat, quamobrem Theodotion vtrumque coniunxit, ſed in eo errat quod geſtationem illam ramorum ſignum deriſionis interpretetur, cùm potius venerationis ſit hieroglyphicum. Quis enim ignorat ramos in ſuperſtitioſis gentilium ritibus, ad cultum falſorum Deorum fuiſſe prælatos? vt Pinum Pani, Syluano & Diti cupreſſum, Iſidi abrotonum. Certè apud Athenienſes feſtus erat dies ramorum nomine inſignis. Quo in honorem Bacchi præferebantur ὄχοι, quaſi μόσχοι, hoc eſt tenues rami, maximè vitis. Ex quo ὀσχοφορίας celebre nomen, & ὀσχοφόροι, ſeu ramiferti appellabantur. Pueri Camilli Sacrorum miniſtri qui acceptos vitis ramuſculos ex Bacchi templis in Mineruæ Schirrhadis ædem deferebant; vt diſertè teſtatur Scholiaſtes Nicandri, Ὀσχοφόροι δὲ λέγονται Ἀθήνῃσι παῖδες ἀμφιθαλεῖς ἁμιλλώμενοι κατὰ φυλὰς, οἳ

Symmachi error in loco Ezechielis.

Hazmorach ramus & ſonus.

Oſchophr

λαμβάνοντες κλήματα ἀμπέλε, ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Διονύσου ἔτρεχον εἰς τὸ τῆς Σκιῤῥάδος Ἀθηνᾶς ἱερόν. Quod autem Deos venerantes & manum, & ramum (ſi tunc tenerent) ſecundum veterem adorandi ritum ori admouerent, hinc D. Hieronymus rectè vertit, *& applicabant ramum ad nares ſuas in ſignum*, ſcilicet adorationis quam Soli præſtabant.

Hunc certè honorem Deo debitum ſacrorum ſimius Dæmon ita præripiebat: nam Hebræos quoque eadem ceremonia in cultu Dei vſos fuiſſe in feſtiuitate tabernaculorum produnt ſacræ literæ, & diſertè teſtatur Ioſephus *antiquit lib.* 3. vbi ſcribit Iudæos victimas Deo incendere, & ſimul pro gratiarũ actione ſacrificare, manibus interim geſtantes ramos myrti & palmæ, ex quibus mala Perſea dependebant. Eius verba ſunt, Ὁλοκαυτοῦν τε καὶ θύειν τῷ θεῷ τότε χαριστήρια, φέροντας ἐν ταῖς χερσὶν εἰρεσιώνην μυρσίνης, καὶ ἰτέας σὺν κράδῃ φοίνικος πεποιημένην, τοῦ μήλου τοῦ τῆς Περσέας προσόντος, Nota conſulto mala Perſeæ arboris fuiſſe ramis adhibita, vt ſignificarent cor & linguam Deo dedicandam eſſe. Nam Perſea frondes habet in linguæ ſpeciem acuminatas, fructus verò in cordis fermè effigiem efformatos.

Iudæi cur [illegible] malis Perſeæ ar[illegible]

Idem poſtea ramorum honos Principibus viris exhibitus in pompis & triumphis, vnde apud Heliodorum ab Hydaſpe rege præmittũtur nuncij victoriæ loco coronati, & palmarum ramos in ipſius honorem quatientes Τὰς κεφαλὰς τῷ Νειλώῳ λωτῷ κατεστεφανωμένοις, καὶ φοινίκων πτόρθοις ταῖς χερσὶ κατασείοντες.

Æthiop. lib. 10. Corona ex Loto.

Itaque ſi quem inſigni populi fauore honeſtatum omniumque celeberrimo plauſu & lætitia exceptum ſignificare vellent, hunc φυλλοβολεῖσθαι dicebant, quia non ſolùm ramos illos exhibebant, ſed prætereà folia & flores in bene meritos ſpargebent, quod genus honores & beneuolentiæ φυλλοβολίαν καὶ ἀνθοβολίαν nominabant. Vnde Philo Agrippam dicit fuiſſe, φυλλοβολούμενον καὶ ἀνθοβολούμενον ἐπ' εὐσεβείᾳ.

Quid ſit ἀνθοβολία.

lib. de legatione ad [illegible]ium.

Nec hoc tantum fauoris ſigno contenti, etiam ra-

mos maximè palmarum ad fores inſignium virorum affigere ſoliti erant, quod genus honoris notauit Lucianus in Rhethorum Doctore, *οἱ φοίνικες ἀλλ᾽ ἐπὶ τῇ θύρᾳ χλωροὶ ἐστεφανωμένοι* De hoc certè antiquorum ritu tot ſuppetunt teſtimonia, vt nihil ſit opus inculcare pluribus. Hæc fuit cauſſa cur Chriſtus tanquam verus Rex & Deus ramis palmarum à populo exciperetur, quòd rectè animaduertit vetus Poëta.

Palmæ ad Rhetorum fores affixæ.

Perque viam vt Regi velamina purpurata,
Arboreàſque ſolo frondes, & olentia ſerta
Sub pedibus ſtrauere, Deum omnes voce fatentes.

Ex his igitur colliges primam & omnium clariſſimā rationem exhibendorum ramorum, & terræ germinum, fuiſſe ſignum venerationis diuinæ; cur autem hoc potius quàm alio ſymbolo fuerint delectati, diſco ex Porphyrio. Ο πάλαι ἄνθρωποι οὐ λίβανον, οὐτ᾽ ἄλλο θῦμα προσέφερον, ἀλλὰ χλόης οἷον τινα τῆς γονίμου φύσεως χνοῦν ταῖς χερσὶν ἀράμενοι κατῆγον. Antiqui, inquit, neque thus, neque aliam victimam offerebant, ſed folia, velut primam pubeſcentis naturæ lanuginem manibus decerptam Diis adurebant, quo ſigno Deum creatorem teſtabantur, à quo herbæ & fruges, atque omnia terra orta producerentur & adoleſcerent.

Prophyrij obſeruatio de primis ſacrificijs.

Theod. orat. 7. de ſacrificijs.

Nec mirum igitur ſi hoc genus officij Chriſto exhibitum, qui σοφίας κοσμοτεχνίτης nominatur à Syneſio. Eſt porrò dignum obſeruatione, hanc Ceremoniam quam anniuerſaria religione Eccleſia veneratur, apud Græcos fuiſſe percelebrem, Dominicamq; ipſam plamarum quā nos appellamus, ab illis vocari βαϊοφόρον quod βάϊα quo verbo etiam Horus vtitur Hieroglyphico quarto libri primi, ſit palmæ ramus, vnde & βαΐα appellantur largitiones, & dona, quæ ab Imperatore & Patriarcha diſtrubuebantur ea ſcilicet ſeptimana, quæ diem palmarum præcedebat, vnde & nomen βαΐον Hoc diſertè teſtatur Balſamon: Εἰν ὑψηλιτάτην τῶν διὰ τῶν αὐτοκρατόρων πόλιν, καὶ

Dominica palmarum quā celebris apud Græcos.

De Incenſ. Patriarchæ die Catech.

Rerum Eurrop. l. 3. c. 5.

Dona & Largitiones Imperatorum dictæ βαΐα, hoc eſt Rami palmarum & eorum ritus.

τῶν πατριαρχῶν τὴν μεγαλειότητα, μετὰ τῶν ἄλλων ἐσέμνυον, καὶ ἐτήσιοι ῥογαί ποτε καὶ βαΐων φιλοτιμήματα. *Præcelſam*, inquit, *diuinorum Imperatorum circumſpectionem, & Patriarcharum magnificentiam, cum reliquis auguſtam faciebant & annuæ erogationes; & donorum βαΐα quæ nominantur munifica largitio.* Et imperator quidem palatinis ſuis, Patriarcha clericis diſtribuebat, quem ritum quoque fuſius deſcribit Luitprandus: in ea quæ eſt ante βαϊοφόρον quod nos *palmarum Ramos* dicimus, hebdomada, tam in militibus quã in diuerſis conſtitutis officiis numiſmatum aureorum erogationem, prout cuiuſque meretur officium, Imperator facit. Deinde modum enucleat. Erat, *inquit*, appoſita decem cubitorum longitudinis ac quatuor latitudinis menſa, quæ numiſmata loculis congregata, prout cuique dabatur, nu-
" meris extrinſecus in loculis ſcriptis retinebat. In-
" grediebantur deniq; ad Imperatorem non confuſè,
" ſed ordinatim & ſecundum vocantis vocem, quæ ſcri-
" pta virorum nomina ſecundum officij dignitatẽ re-
" citabat. Quorum primus vocatus eſt Rector domus,
" cui non in manibus ſed in humeris poſita ſunt nu-
" miſmata cum ſcaramangis (genus eſt veſtis) qua-
" tuor. Poſt quem ὁ Domeſticotos Aſcalonas & ὁ De-
" longariſtis ploas (doctè Meurſius emendat δομεστικὸς
" τῶν σχολῶν, δρουγγάριος τῶν πλωΐμων quorum alter mi-
" litibus, nauigantibus præerat alter) ſunt vocati. Hi
" itaque paris numeri, quia dignitas par erat, numiſ-
" mata, & ſcaramanga ſuſcipientes, præ multitudine
" non iam in humeris portauerunt, ſed adiuuantibus
" alijs poſt ſe cum labore traxerunt. Poſt hos admiſſi
" ſunt Magiſtri numero 24. quibus erogatæ ſunt nu-
" miſmatum aureorum libræ, vnicuique ſecundum
" eundem numerum viginti quatuor cum ſcaramangis
" duobis. Patriciorum deinde ordo hos poſt eſt ſe-
" quutus, & duodecim numiſmatum libris cum ſcara-
" manga vna donatus. Turba poſt hos immenſa vo-

catur

catur Protoſpathariorum, Spathariorum, candidatorum, & id genus clientum.

Hæc ille, quod, quia ritus eſt præclaræ antiquitatis, & ad honorem Dominicæ palmarum pertinet, nolui hoc loco prætermittere. Cæteras porrò diſtribuendorum ramorum rationes rectè exſequitur Clemens Alexandrinus; quo maximè ſpectat illud Homericum.

Οἵηπερ φύλλων γενεὴ, τοιήδε καὶ ἀνδρῶν.

Quod autem dixit in Ramis expreſſum quoque fuiſſe cremationis & ſepulturæ ſymbolum καὶ πυρὸς ἔργον γενέσθαι, antiquis Ægyptiorum moribus congruere non poteſt, ſed Græcorum. Ægyptij enim cremationem deteſtabantur, quod ignem exiſtimarent θηρίον ἔμψυχον πάντα κατεσθίον, belluam animatam omnia deuorantem, vt conſtat ex Herodoti libro tertio.

QVID SINT ÆGYPTIORVM ΚΩΜΑΣΙΑΙ.

Ad Clementis Alexandrini Hieroglyphicum X.

Κωμασίας ab Ægyptiis nominatas innuere videtur Clemens Alexandrinus. Nolim tamē exiſtimare nomen κωμασίας Ægyptiū eſſe, ſed ab Ægyptiis græcanicis vſurpatū. Deriuatur enim vt ſatis liquet, ἀπὸ τοῦ κωμάζειν, quod eſt τὸ μετὰ αὐλῶν καὶ κιθάρας καὶ ᾠδῶν τὸν οἶνον πίνειν. hoc eſt cum muſica & ſaltatione epulari, vt interpretatur Zonaras: vel certè ἀπὸ τῆς κώμης, qua voce vicus ſignificatur. Erant igitur κωμασίαι conuiuia & choreæ, quas Ethnici in honorē idolorum obſeruabant. de quib⁹ intelligenda ſexta Synodus Trullana dicta à Trullo, faſtigio cōcamerato in Conſtantini regia, quod aliter ſecretarium palatij nominatur: ſic igitur Synodus (quanquam non fuit œcumenica) τὰς οὕτω λεγομένας Καλάνδας, καὶ τὰ λεγόμενα Βοτὰ, καὶ τὰ καλούμενα βρουμάλια, καὶ τὴν ἐν πρώτῃ τοῦ μαρτίου μηνὸς ἡμέρας ἐπιτελουμένην πανήγυριν, καθάπαξ ἐκ

Balſamon. in commentarijs.

Miror cur dicti viri reddiderint.

(*voto.*) τῆς τῶν πιστῶν πολιτείας περιαιρεθῆναι βουλόμεθα, ἀλλὰ μὴν καὶ τὰς τῶν γυναίων δημοσίας ὀρχήσεις, ἔτι μὴν καὶ τὰς ὀνόματι τῶν παρ' ἕλλησι ψευδῶς ὀνομασθέντων θεῶν. Vbi inter cætera audis vetari Kalendas & Panis feſta, & brumalia, & conuentum primo die Martij, & ſaltationes mulierculárum in honorem deorũ. Quod ad comeſſationes attinet, vetantur ibidem Chriſtiani Ethnicorũ more in templis ἐσθίειν, καὶ ἀκούβιτα στρωννύειν. Per acubita intelligit hic lectos triclinares. Ἀκούβιτα λέγεται ἅπαν στρωμνῆς κατασκεύασμα εἰς ὕψος ἠρμένον καὶ μαλακόν. Ita enim vox exponitur in pandectis iuris canonici Græcorũ, vel certè quod probabilius eſt, κωμασία, hic ſumuntur pro deorũ pompis quæ per vrbis vicos producebantur exquiſitiſſimo apparatu, quẽ fusè deſcribit Lucius Apuleius. inter has oblectationes ludicras popularium quæ paſſim vagabantur, iam ſoſpitatricis deæ peculiaris põpa moliebatur. Mulieres candido ſplendentes amicimine, vario lætantes geſtamine, verno florentes coronamine, quę de gremio per viam, qua ſacer incedebat comitatus, ſolũ ſternebant floſculis, aliæq; nitentibus ſpeculis pone tergum reuerſis, venienti deæ obuium commonſtrabãt obſequium. Et quæ pectines eburneos ferentes, geſtuque brachiorum, flexuque digitorum, ornatum atque obpexum regalium crinium fingerent: illæ etiã quæ cæteris vnguentis & geniali balſamo guttatim excuſſo conſpargebant plateas. Magnus præterea ſexus vtriuſque numerus, lucernis, tædis, cereis, & alio genere facti luminis ſiderum cœleſtiũ ſtirpem propitiantes: Symphonæ dehinc, ſuaues fiſtulæ, tibiæque modulis dulciſſimis perſonabant: eas ac œnus lectiſſimæ iuuentutis veſte niuea & cataclıſta prænitens ſequebatur chorus, carmen venuſtum iterantes, quod Camænarum fauore ſolers poeta modulatus edixerat, quod argumentum referebat. Interim maiorũ antecantamenta votorum, ibant & dicati magno Serapidi tibicines qui per obliquum calamum ad aurẽ porrectum dextram, familiarem templi deique mo-

Metam. lib 11.

dulum frequentabant, & plerique qui facilem ſacris viam daripræditabant, &c Deferebantur quoque, quod hic attigit Clem. Alexandr. Deorũ Ægyptiorũ ſimulachra, & quidem à perſonis lectiſſimis. Lampridius & Ælius Spartianus notant huius etiam honoris fragile choragium ſuſcepiſſe Commodum Imperatorem: *Sacra Iſidis coluit, vt & caput raderet, & Anubim portaret.*

Lampridius in Comodo Aelius Spartianus in Feſcennino Nigro.

QVIS CHARADRIVS ET AN ICTERICIS MEDEATVR? *Et epiphanij ſymbol.* XXIII.

CHaradrium hic pro ictero à S Epiphanio vſurpatum nonnulli eſſe voluerunt, quod Ictericis facere medicinam dicatur. Verum minime vacillaſſe memoria Epiphanium, vt Charadrium pro Ictero poneret, ſi modo hæc inter ſe fuiſſent diſtincta, teſtantur veterũ teſtimonia, quæ hanc ipſam medendi facultatem Charadrio tribuunt: atque imprimis Heliodorus. Ὁ Χαράδριος ὄρνις ἰκτεριῶντας ἰᾶται· καὶ τοῦτο πάσχων, εἰ τῷ ὀρνίθι προσβλέποι, τὸ δὲ φεύγει καὶ ἀποστρέφεται, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπιμύσαν· οὐ φθονοῦν ὡς οἴονταί τινες τῆς ὠφελείας, ἀλλ' ὑπὸ θεώμενος ἕλκειν καὶ μεταστᾶν εἰς ἑαυτόν, φύσει ῥεῦμα πέφυκε τὸ πάθος, Charadrius ictericis medetur, & ſi Ictericus eum intueatur, refugit ille, & auerſatur, oculis conniuens, non propter inuidiam remedij (vt quidam putant) ſed quia contagione ſe affici ſentit, tranſeunte in ipſum per obtutum alterius affectionis ceu fluxu quodam.

Heliodorus Aethiop. lib. 3. pag. 142.

Hoc idem Ælianus, & Philus aſſerunt, & Plutarchus *Sympl. 5. quæſt. 5.* vbi loquitur de Ictericis, ἀμβλέποντες τῷ χαραδρίῳ θεραπεύονται.

Addit Suidas, ideo mercatores qui hanc autem vendunt conſulto occultare ante pretium perſolutum, ne gratis, mercantibus Ictricis medeatur, vnde Hipponax Poëta luſit in eum credo qui merces occultabat, χαράδριον περνάς, *Charadrium vendis.*

Cum ſtreperet latè madidæ facundia linguæ.
Tum verboſa cohors ſtudio ſermonis inepti.
Neſcio quas paſſim magno de nomine nugas
Eſt meditata diu, ſed friuola multa locuta eſt.
Nec mediocre fuit magni certaminis inſtar.
Ponere diuerſa, vel ſoluere quæque viciſſim:
Aſt ego ne ſolus fœdè tacuiſſe viderer,
Qui nihil attuleram mecum, quod dicere poſſem,
Hos verſus feci ſubito de carmine vocis.
Inſanos inter ſanum non eſſe neceſſe eſt.
Da veniam lector, quid non capit ebria muſa?

I. Graphium.

De ſummo planus ſed non ego planus in imo,
Verſor vtrinq; manu, diuerſo & munere fungor.
Altera pars reuocat, quidquid pars altera fecit.

II. Arundo.

Dulcis amica Dei, ſemper vicina profundis,
Suaue canens muſis, nigro perfuſa colore
Nuncia ſum linguæ digitis ſignata magiſtris.

III. Annulus cum Gemma.

Corporis extremi non magnum pondus adhæſi.
Ingenitum dicas, ita pondere nemo grauatur.
Vna tamen facies, plures habitura figuras.

IV. Clauis.

Virtutes multas de viribus affero paruis,
Pando domus clauſas, iterum ſed claudo patentes.
Seruo domum domino, ſed rurſus ſeruor ab ipſo.

V. Catena.

Nexa ligor ferro multos habitura ligatos,
Vincior ipſa prius, ſed vincio vincta viciſſim.
Et ſolui multos, nec ſum tamen ipſa ſoluta.

VI. Tegula.

Terra mihi corpus, vires mihi præſtitit ignis.
Eſt domus in alto, ſedes eſt ſemper in alto.
Et me perfundit qui me cito deſerit humor.

VII. Fumus.

Sunt mihi, ſunt lacrymæ ſed non eſt cauſa doloris.

Eſt

XVI. Tinea.

Litera me pauit, nec quid ſit litera noui.
In libris vixi, nec ſum ſtudioſior inde.
Exedi muſas, nec adhuc tamen ipſa profeci.

XVII. Aranea.

Pallas me docuit texendi noſſe laborem,
Nec pepli radios poſcunt, nec licia tela.
Nulla mihi manus eſt, pedibus tamen omnia fiunt.

XVIII. Coclea.

Porto domum mecum, ſemper migrare parata,
Mutatoq́; ſolo non ſum miſerabilis exul,
Sed mihi conchylium de cœlo naſcitur ipſo.

XIX. Rana.

Rauca ſonans ego ſum media vocalis in vnda,
Sed vox laude ſonat, quaſe quoque laudet & ipſa.
Cumque canam ſemper, nullus mea carmina laudat.

XX. Teſtudo.

Tarda gradu lento, ſpecioſo prædita dorſo,
Doma quidem ſtudio, ſed ſæuo prædita fato.
Viua nihil dixi: quæ ſic modo mortua canto.

XXI. Talpa.

Cæca mihi facies atris obſcura tenebris,
Nox eſt ipſe dies, nec ſol mihi cernitur vllus.
Malo tegi terra, ſic ne quoque nemo videbit.

XXII. Formica.

Prouida ſum vitæ, ſed non ſum pigra labore,
Ipſa ferens humeris ſecuræ præmia brumæ
Nec gero magna ſimul, ſed congero multa viciſſim.

XXIII. Muſca.

Improba ſum fateor, quid enim gula turpe veretur?
Frigora vitabam, quæ nunc æſtate reuertor,
Sed cito ſubmoueor, facto conterrita vento.

XXIV. Gurgulio.

Non bonus agricolis, non frugibus vtilis hoſpes,
Non magnus fama, non recto nomine dictus,

Non gratus Cereri, non paruam ſumo ſaginam.

XXV. Mus.

Parua mihi domus eſt, ſed ianua ſemper aperta.
Exiguo ſumptu furtiua viuo ſagina,
Quod mihi nomen ineſt, Romæ quoq; conſul habebat.

XXVI. Grus.

Littera ſum cœli penna per ſcripta volantis,
Bella cruenta gerens volucri diſcrimine Martis,
Nec vereor pugnas, dum non ſit longior hoſtis.

XXVII. Cornicula.

Viuo nouem vitas, ſi non me Græcia fallit,
Atraq; ſum ſemper nullo complexa dolore.
Et non iraſcens vltro conuicia dico.

XXVIII. Veſpertilio.

Nox mihi dat nomen, primo de tempore noctis,
Pluma mihi non eſt, cum ſit mihi penna volantis;
Sed ſedeo in tenebris, nec me committo diebus.

XXIX. Ericius.

Plena domus ſpinis, parui ſed corporis hoſpes,
Incolumi dorſo, telis completus acutis.
Suſtinet armatas ſedes habitator inermis.

XXX. Piſcator & Piſciculi.

Eſt noua noſtrarum cunctis captura ferarum.
Vt ſi quod capias, id tu tibi ferre recuſes.
Et quod non capias, tecum tamen ipſe reportes.

XXXI. Phœnix.

Vita mihi mors eſt, morior ſi cœpero naſci,
Sed prius eſt fatum, lætæ quam lucis origo.
Sic ſolos manes ipſos mihi dico parentes.

XXXII. Taurus.

Mœchus eram regis, ſed lignea membra ſequebar,
Et Cilicus mons ſum, ſed non ſum nomine ſolo,
Et vehor in cœlis, & in ipſis ambulo terris.

XXXII. Lupus.

Dentibus inſanis ego ſum qui vinco bidentes.

Sanguineas prædas quærens, victuſq; cruentos.
Multa cum rabie vocem quoque tollere poſſum:

XXXIV. Vulpes.

Exiguum corpus, ſed cor mihi corpore maius,
Sum verſuta dolis arguto callida ſenſu,
Et fera ſum ſapiens, ſapiens fera ſi qua vocatur.

XXXV. Capra.

Alma Iouis nutrix, longo veſtita capillo.
Culmina difficili peragrans ſuper ardua greſſus,
Cuſtodi pecorum tremula reſpondeo lingua.

XXXVI. Porcus.

Setigeræ matris fœcunda natus in aluo
Deſuper ex alto virides expecto ſagittas.
Nomine numen habens, ſi littera prima periret.

XXXVII. Mula.

Diſſimilis patri, matris diuerſa figura,
Alterni generis, generi non apta propago.
Ex alijs naſcor, nec quiſquam naſcitur ex me.

XXXVIII. Tigris.

A fluuio dicor, fluuius vel dicitur ex me,
Iunctaq; ſum vento, vento velocior ipſo,
Et mihi dat ventus natos, nec quæro maritum.

XXXIX. Centaurus.

Quattuor inſignis pedibus, manibuſq; duabus,
Diſſimilis mihi ſum, quia ſum non vnus, & vnus,
Et vehor, & gradior, quia me mea corpora portant.

XL. Papauer.

Grande mihi caput eſt, intus ſunt membra minuta.
Pes vnus ſolus, ſed pes longiſſimus vnus.
Et me ſomnus amat proprio nec dormio ſomno.

XLI. Malua.

Anſeris eſſe pedes ſimiles mihi nolo negare.
Nec duo ſunt tantum ſed plures ordine cernis,
Et tamen hos ipſos omnes ego porto ſupinos.

XLII. Beta.

Tota vocor græcè, ſed non ſum tota latinè,
Ante tamen mediam cauponis ſcripta tabernam;
In terris naſcor, lympha lauor, vngor oliua.

XLIII. Cucurbita.

Pendeo dum naſcor, rurſus dum pendeo naſcor.
Pendens commoueor ventis, & nutrior vndis.
Pendula ſi non ſim, non ſum iam iamque futura.

XLIV. Cepe.

Mordeo mordentes, vltro non mordeo quemquam,
Sed ſunt mordentem multi mordere parati,
Nemo timet morſum, dentes quia non habeo vllos.

XLV. Roſa.

Purpura ſum terræ pulchro perfuſa rubore,
Septaque ne violer telis defendor acutis.
O felix longo ſi poſſim viuere fato.

XLIV. Lilium.

Magna quidē non ſum, ſed ineſt mihi maxima virtus,
Spiritus eſt magnus, quamuis ſim corpore paruo,
Nec mihi germen habet noxam, nec culpa ruborem.

XLVII. Thus.

Dulcis odor, memoris flamma, fumoque fatigor.
Et placet hoc ſuperis, medios quod mittor in ignes
Cum mihi peccandi meritum natura negarit.
Nec mihi pœna datur: ſed habetur gratia danti.

XLVIII. Myrrha.

De lacriymis, & pro lacrymis mea cœpit origo,
Ex oculis fluxi, ſed nunc ex arbore naſcor.
Lætus honor frondis, triſtis ſed imago doloris.

XLIX. Ebur.

Dens ego ſum magnus populis cognatus Eois.
Nunc ego per partes in corpora multa receſſi.
Nec remanent vires, ſed forma gratia manſit.

L. Fœnum.

Herba fui quondam viridi de gramine terræ,

Sed

Sed calybis duro mollis præciſa metallo.
Mole premor propria tecto concluſa ſub alto.

LI. Mola.

Ambo ſumus lapides, vna ſumus ambo iacentes,
Quam piger eſt vnus tantum non eſt piger alter,
Hic manet immotus, non deſinit ille moueri.

LII. Farina.

Inter ſaxa fui, quæ me contrita premebant,
Vix tamen effugi totis colliſa medullis,
Et nunc forma mihi minor eſt, ſed copia maior.

LIII Vitis.

Nolo thoro iungi quamuis placet eſſe maritam.
Nolo virum thalamo per me mea nata propago eſt.
Nolo ſepulchra pati, ſcio me ſubmergere terra.

LIV. Hamus.

Exiguum corpus flexu mucronis adunci,
Fallaces eſcas medio circumfero fluctu.
Blandior vt noceam, mortis præmitto ſaginam.

LV. Acus.

Longa ſed exilis, tenui producta metallo,
Mollia duco leui comitantia vincula ferro,
Et faciem læſis, & nexum reddo ſolutis.

LVI. Caliga.

Maior eram longè quondam, dum vita manebat.
Sed nunc exanimis lacerata, ligata reuulſa.
Dedita ſum terra, tumulo ſed condita non ſum.

LVII Clauus caligaris.

In caput ingredior, quia de pede pendeo ſolo.
Vertice tango ſolum, capitis veſtigia ſigno.
Sed multi comites caſum patiuntur eundem.

LVIII. Capillus.

Findere me nulli poſſunt præcidere multi,
Sed ſum verſicolor. albus quandoque futurus,
Malo manere niger, minus vltima fata vereбor.

LIX. Pila.

Non ſum cincta comis, & non ſum compta capillis.
Intus enim crines mihi ſunt, quos non videt vllus.
Meq́; manus mittunt, manibusq́; remittor in auras.

LX. Serra.

Dentibus innumeris ſum toto corpore plena.
Frond. comam ſobolem morſu depaſcor acuto,
Mando tamen fruſtrà, quia reſputo præmia dentis.

LXI. Pons.

Stat nemus in lymphis, ſtat in alto gurgite ſilua.
Et manet in medijs vndis immobile robur.
Terra tamen mittit, quod terra munera præſtat.

LXII. Spongia.

Ipſa grauis non ſum ſed aqua mihi pondus inhæſit.
Viſcera nota tamen patulis diffuſa cauernis.
Intus lympha latet, ſed non ſe ſponte profundit.

LXIII. Tridens.

Tres mihi ſunt dentes, vnus quos continet ordo.
Vnus præterea dens eſt & ſolus in imo.
Meq́; tenet numen, ventus tumet, æquora curant.

LXIV. Sagitta.

Septa graue ferro, leuibus circundata pennis,
Aera per medium volucri contendo meatu.
Miſſaq́; diſcedens, nullo mittente reuertor.

LXV. Flagellum.

De pecudis dorſo pecudes ego terreo cunctas,
Obſequio cogens moderati lege doloris,
Nec volo contemni, ſed contra nolo nocere.

LXVI. Laterna.

Cornibus apta cauis tereti perlucida giro,
Lumen habens intus diuini ſideris inſtar.
Noctibus in medijs faciem non perdo dierum.

LXVII. Specular.

Perſpicior penitus, nec luminis arceo viſus.
Tranſmittent oculos intra mea membra meantes,

Nec

Nec me tranſit hiems, ſed ſol tamen emicat in me.

LXVIII. Speculum

Nulla mihi certa eſt, nulla eſt peregrina figura,
Fulgor ineſt intus radianti luce coruſcus,
Qui nihil oſtendit, niſi ſiquid viderit ante.

LXIX. Ratio.

Lex bona dicendi, lex ſum quoque dura tacendi,
Vis auidæ linguæ finis, ſine fine loquendi.
Ipſa fluent, dum verba fluunt, vt lingua quieſcat.

LXX. Puteus.

Merſa procul terris in ceſpite lympha profundo.
Non niſi perfoſſis poſſum procedere riuis,
Labor & ad ſuperos alieno ducta labore.

LXXI. Tubus.

Truncum terra tegit, latitant in ceſpite lymphæ.
Alueus eſt modicus, qui ripas non habet vllas.
In ligno vehitur medio, quod lingua vehebat.

LXXII. Vter.

Non ego continuo morior, dum ſpiritus exit,
Nam redit aſſiduè, quamuis & ſæpe recedat.
Nunc mihi magna meæ eſt anima, nũc nulla facultas.

LXXIII. Lapis.

Deucalion ego ſum crudelior hoſpes in vnda,
Adfinis terræ, ſed longè durior illa.
Littera decedat, volucris tum nomen habebo.

LXXIV. Calx.

Euaſi flammas, ignis tormenta refugi,
Ipſa medela meo pugnat contraria fato.
Ardeo de lymphis, medijs incendor ab vndis.

LXXV. Silex.

Semper ineſt intus, ſed raro cernitur ignis.
Intus enim latitat, ſed ſolos prodit ad ictus.
Nec lignis, vt viuat, eget, nec vt occidat vndis

LXXVI. Rota.

Quatuor æquales currunt ex arte ſorores.

Sic quaſi certantes cum ſit labor omnibus vnus,
Et prope ſunt pariter, nec ſe contingere poſſunt.

LXXVII. Scalæ.

Non ſumus ad cœlum qua ſcandimus alta petentes,
Concordi fabrica, quas vnus continet ordo.
Vt ſimul hærentes per nos comitentur ad auras.

LXXVIII. Scopa.

Mundi magna parens laqueo connexa tenaci,
Iuncta ſolo plano manibus compreſſa duabus,
Ducor vbique ſequens & me quoq; cuncta ſequũtur.

LXXIX. Tintinnabulum.

Aere rigens curuo, patulo componor in orbe,
Mobilis eſt intus lingua crepitantis imago.
Non reſonat poſitus, motus quoque ſæpe reſultat.

LXXX. Conditum.

Tres olim fuimus qui nomine iungimur vno,
Ex tribus eſt vnus, tres commiſcentur in vno.
Quiſque bonus per ſe, melior qui continet omnes.

LXXXI. Acetum exvino.

Sublatum nihil eſt, nihil eſt extrinſecus auctum.
Quod fuerat non eſt, cœpit quod non erat, eſſe.
Nec tamen inueni quidquid prius eſſe reliqui.

LXXXII. Malum.

Nomen habens Græcum, contentio magna dearum
Fraus iuuenis pulchri multarum cura ſororum.
Excidium Troiæ, dum bella cruenta peregi.

LXXXIII. Perna.

Nobile duco genus magni de gente Catonis,
Vna mihi ſoror eſt, plures licet eſſe putentur.
De fumo facies, ſapientia de mare nata eſt.

LXXXIV. Malleus.

Non ego de toto mihi corpore vindico vires.
Sed capitis pugna nulli certare recuſo.
Grande mihi caput eſt, totum quoque corpus in illo.

LXXXV. Piſtillus.

Contero cuncta ſimul virtutis robore magno,
Vna mihi ceruix capitum ſed forma duorum,
Pro pedibus caput eſt: nam cætera corpora non ſunt.

LXXXVI. Strigilis.

Rubida, curua, capax alienis humida guttis,
Luminibus falſis auri mentita colorem.
Dedita ſudori, modico ſuccumbo labori.

LXXXVII. Balneum.

Per totas ædes innoxius introit ignis,
Eſt calor in medio magnus quem nemo veretur,
Non eſt nuda domus, ſed nudus conuenit hoſpes.

LXXXVIII. Teſſera.

Dedita ſum ſemper voto non certa futuro,
Iactor in ancipites varia vertigine caſum,
Non ego mœſta malis, non rebus læta ſecundis.

LXXXIX. Pecunia.

Terra fuit prima latebris abſcondita duris,
Nunc aliud pretium flamma, nomenque dedere.
Nec iam terra vocor, licet ex me terra paretur.

XC. Mulier geminos pariens.

Plus ego ſuſtinui, quam corpus debuit vnum,
Tres animas habui, quas omnes intus habebam.
Diſceſſere duæ, ſed tertia penè ſecuta eſt.

XCI. Miles podagricus.

Bellipotens olim ſæuis metuendus in armis.
Quinque pedes, habui, quod nunquam nemo negauit.
Nunc mihi vix duo ſunt, inopem me copia fecit.

XCII. Luſcus.

Cernere iam fas eſt, quod vix tibi credere fas eſt.
Vnus ineſt oculus, capitum ſed millia multa.
Quicquid habet vendit quod non habet vnde parabit.

XCIII. Funambulus.

Inter luciferum cœlum terraſq; iacentes,

Aera per medium doctus meat arte viator.
Semita ſed breuis eſt, pedibus nec ſufficit ipſis:

XCIV. De VIII. vt tollas VII. & VI. remaneant.

Nunc mihi iam credas, fieri quod poſſe negatur,
Octo tenens manibus, ſed me monſtrante magiſtro,
Sublatis ſeptem, reliqui tibi ſex remanebunt.

XCV. Vmbra.

Inſidias nullas vereor de fraude latentes,
Nam Deus attribuit huius mihi munera formæ,
Quo me nemo mouet, niſi qui prius ipſe mouetur.

XCVI. Echo.

Virgo modeſta nimis, legem bene ſeruo pudoris,
Ore procax non ſum, nec ſum temeraria lingua.
Vltra nolo loqui, ſed do reſponſa loquenti.

XCVII. Somnus.

Sponte mea veniens varias oſtendo figuras.
Fingo metus varios nullo diſcrimine veros,
Sed me nemo videt, niſi qui ſua lumina claudit.

XCVIII. Monumentum.

Nomen habens hominis poſt vltima ſacra relinquo,
Nomen inane manet, ſed dulcis vita profugit.
Vita tamen ſupereſt morti poſt tempora vitæ.

XCIX. Anchora.

Mucro mihi geminus ferro coniungitur vnco.
Cum vento luctor, cum gurgite pungo profundo.
Scrutor aquas medias, ipſas quoque mordeo terras.

C. Lagena.

Mater erat tellus, genitor fuit ipſe Prometheus.
Auriculaque regunt redimita ventre cauato
Dum cecidi infelix mater mea me ante diuiſit.

FINIS.

INDEX

INDEX IN HORI HIEROGLYPHICA ET OBSERVATIONES.

A.

ABominatio 28
Accipiter pro anima 10
Accipiter aquam non bibit 11
Accipiter ortum verſus 37
Accipiter prægnans 55
Accipiter Dei ſymbolum 60
Accipiter ſolis ſignum 63
Accipiter omnium quæ celeriter fiunt, ſymbolum ibid.
Accipitrum fabuloſa oracula 86
Accipitrum inteſtina à falſis prophetis deuolata ibid.
Accipiter myſticum librum deſeit 87
Accipitris Symbola multa 10
Acerra incenſa 20
Accuſatiuis veteres Græci abuſi pro nominatiuis 124
Adulatione deceptus 53
Adynatum 32
Ædificatio 60
Ægrotans ob accuſatoris conuicia 46
Ægyptus 20
Ægyptus vmbilicus orbis ibid.
Ægyptij ſoli gaudent 23
Ægyptiæ literæ 25
Ægyptij junco ſcribunt ibid.
Æquinoctia per cynocephalũ 17
Æuum 7
Agricultura 61
Alimentum ibid.
Altare magnum Hebræorum cur leo Dei dictum 108
Ambre ſancta 25
Amens 30
Amor fidelis in Deum 70
Amuleta ſanctorum 111
Anemone 36
Anima 10
Anima nutritur ſanguine 11
Anima flammei vigoris impetus 88
Anima leui igne luſtranda ex teſtimonio gentilium ibid.
Animæ partes octo 89
Animæ domus apud Hebræos mulieres 112
Animantia conyza veſcentia 51
Animus perpetuo agitatus 54
Annulus Chriſtianorum 96
Annulus Ægyptiorũ militũ 95
Anni primordium apud Ægyptios Sothis canicula 82
Annus duplex Ægyptiorum 84
Annus per palmam 8 & arui partem 9
Anguis caudam mordens 32
Anguilla 56
ἀνθοβολία quid ſit 138
Apis 76 Apum rex 33
Aqua & ignis 28
Aquila 45
Aquilæ pullus 35
Aquila adunco roſtro 54
Aquilæ iuuentus 68
Aquila ſeneſcens ibid.
Armatus & ſagittas iaculans 37
Arpedonaptæ apud Ægytios qui ſint 112
Ars per hominem 62
Aſpides regibus tribuebãtur 80
Aſtra à quibus dicta fata 106
Aſtrocyon 8

Atramentum cum cribro & iunco 25
Auditus 28
Auerſio 38
Auris picta ibid.
Aures igne ſignatæ & frons candenti ferro à Iacobitis inuſta 120
Auritus 48 Autochton 21
Axiomatici 36

B.

BAïæ quæ ſint 134
Baieth quid Ægyptijs 10
Barcœorum ſtratagema ad milites animandos 97
Baſiliſcus 46
Baſiliſcus quomodo dicatur diis circumponi 80
Baſiliſcus Dijs tributus & quare ibid.
Baſiliſci cadauer à Pergamenis emptum 81
Baſilidis imagũculæ magicę 110
Beatitudinis arcta pia 72
Belli acies 36
Blaconomion 102
Bonis alienis veſcens 58
Bos 61
Bouis maſculi cornu 37
Bouis fœminæ cornu ibid.

C.

CÆcus 47
Camelus 55
Cancer cum oſtreo 57
Candela ex vulturis tibijs 98
Canis 26
Canes duo 62
Canes funus procurantes fiunt ſplenetici 26
Canis cum veſte regia 27
Canis auerſus 38
Capita duo 22
Capra naribus & auribus reſpirans 48
Carabus cum Polypo 57
καρϖαδίσμιον 51
Caſtitatis typus 78
Caſtor 57
Ceruus 38
Ceruus & vipera 53
Ceruus cum tibicine ilid.
Ceruus ad fontes 67
Cerui deſcriptio ibid.
Ceruus poſt ſerpentem deuoratum, ſi aquam inuenit, annos 50. viuit ibid.
Charadrij medici oculi 77
Chriſtianus à dæmone irretitus 65
Chriſtiani quid iuberentur ferre in annulis 95
Chriſtus per Pelicanum 69
Chriſti ſalutaris aſpectus 77
Cibos vomens 58
Cicada 45
Ciconia 46 & 78
Ciranidis fabuloſæ commentationes & deliria 86
Cœlum 15
Cognitio 29
Columba 41
Columba nigra ibid.
Columba dorſo erecto 43
Columbæ eſus antidotũ luis 32
Concordia 36
Conſilij Bracarenſis decretum contra Mathematicos iudiciarios 101
Conuerſiones & circuli in ſacris 109 Cor 24
Cor quomodo ſeptum animę 19
Cor & anima quomodo dicta apud Ægyptios 16
Cor apud Ægypt. quid ſit ibid.
Cor faucibus appenſum 35

Corniſcæ diuæ 94
Cornicis ouum 11
Cornix ſolitaria ibid.
Cornicis pulli 54
Cornix ærea in vrbe Coronæa 94 Cornix mortua 53
Coronæ ex loto 132
Coturnix 28
Coturnicis os 36
Crocodilus 34 & 63
Crocodilus in ſe furit ibid. 36
Crocodili cauda 34
Crocodili veſpa 38
Crocodilus ibis pœnas habēs 51
Crocod. impudentiæ ſymbol. 60
Crocodilus ore aperto 51
Crucis ſignum apud Ægyptios dictum manandis, hoc eſt Dei ſignum 100
Cucupha 31
Cucupha ſceptris deorum impoſita ibid.
Culicolum copia per vermes 43
Curam ſui non habens 57
Cuſtos per caput leonis 19
Cuſtodis ſimulachrum 27
Cygnus 41
Cynocephalus 16
Cynocephali in tēplis nutriti ib.
Cynocephalus non totus ſemel moritur ibid.
Cynocephali litterarū periti ib

D.

Dæmon ruens in gratia deſtitutos 73
Dæmon illudens vanis 78
Dæmon animas venans 75
Damno proprio læſus 47
Damnis prioribus emendatus 50
Dea per vulturem 14
Debilis conualeſcens 56
Deus rerum omnium fundamentum 51
Deus mundi rector per ſydus ibi
Deus 35. & 60
Deum cognitu difficilem quomodo notarent 64
Diis tributus baſiliſcus, & quare 80
Deus mens in igne circulari ſecundum Democritum 128
Deuinciendi ſibi vim habens 59
Diadema Ægyptiorum regum aſpidibus implexa 80
Digitus 36 & 37
Dimenſio ibid. 37
Diſcretio 75
Diuitiarum copia per oceanum 66 Doctrina 25
Domi manens 47
Dominica Palmarum quam celebris apud Græcos 133
Dona & largitiones Imperatorū dicta βάια, hoc eſt, rami palmarum & earum ritus 134
Dux ſiue Imperator ſuæ nationis 57

E.

EDens 51
Ευσεί(ειν 41
Elephas cum proboſcide 52
Elephas cum ariete ibid.
Elephas cum porco ibid.
Elephas dentes defodiens 53
Elephas à fœmina deceptus 66
Elephantis natura ibid.
Elephas fœmina mandragoram edit & offert maſculo ibid.
Elephas in terram partum non edit ibid.
Eutaphiaſtæ 115
Equa lupum conculcans 42
Equus 61
Equi cadauer 42
Equus & otis 43
Eſus piſcium ſacer 28
Eſus columbæ, luis antitodū 32

Eurymnus dæmon quis 98

F.

FAces & leones 50
Facultatum cuſtodia 63
Fa Fame enectus ſenex 54
F tum 15 & 39
elis mas ad ſolis curſum pupillas mutat 13
Felis aquaticus 58
Fiducia 61
Filius 30
Filio inuiſo hæreditatem relinquens 47
Finis 25
Fiſtula 19
Fœcundus 34
Fœtus imperfectus 21
Folia 38
Formica 29 & 74
Formicæ diſceſſus 40
Formica cum pennis veſpertilionis 47
Formicæ proprietas 74
Formica grana diſſecans 75
Formica æſtiuum & hybernum tempus præſentit ibid.
Fortis & temperans 28
Frons à Iacobitis candenti ferro inuſta 120
Fullo 33
Fumus 37
Furioſus 34
Futurorum cognitio 13

G.

GRatus animus 31
Generationis ſignũ puer 60
Geniture ſigna pro amuletis geſtata 110
Genithliacus 28
Grus vigilans 54
Grus volans 55
Guloſus 57
Guſtus 22

H.

HAdriani calumnia in Chriſtianos 114
Hazmorach ramus & ſonus 131
Hemiſpheria duo 63
Heracion herba 10
Hieracium herba quæ 87
Hierophori & Hieroſtoli qui 112
Hirundo 39
Homo 62
Homines duo in magiſtratus ornamentis 36
Homo perditus 40
Homo ex ſolaribus radijs contracta febri mortuus 41
Homo qui ſe reſponſo oraculi ſanarit 42
Homo bile carens 43
Homo tuto vrbem incolens 44
Homo debilior quem alius perſequatur ibid
Homo à proprio patrono eiectus ac derelictus 44
Homo ſacris initiatus 45
Homo ab inferioribus victus 48
Homo inimico ſuperior aut inferior 49
Homo ab hoſtibus oppreſſus ib.
Homo qui iuſtã ætatem vixit 53
Hora 37
Horoſcopus quis 116
Humilitas 76
Hyena 48
Hyena ad dextram verſa vel ad ſiniſtram 49
Hyænæ pellis 48
Hydriæ tres 19
Hydrologia Ægyptiaca 18
Hyppopotamus 37

Ibis

I.

IBis 24 & 62
Ibidis pennæ 24
Ibis principium numeri & mẽſuræ præbuit 63
Ichneumon 40
Idola magica ad curationes morborum vſurpata 111
ἀρογραμματὶων officium 113
ἱερογραμματεὺς quis & eius habitus 116
Ieſu nomen à pijs in cute ferro candenti inurebatur 96
Ignis & aqua 28
Ignis 37
Igne peruſtus 46
Igne ob iracundiã caſtigatus 50
Imago cum gladio vmbilico tenus 37
Impietas ibid.
Impoſtores quomodo vocant ſua progonoſtica 83
Impudens 55
Impudentia 79 & 60
Impurus 28
Intemperans 51
Inexpertus 39
Infeſtus omnibus 56
Ingenij ſolertia per hominẽ 62
Ingratus 31
Inimicus cum pari inimico cõgrediens 40
Innocentia 74
Inſanire deſinens 59
Inſtabilis 48
Inſtauratio rerum diuturna 45
Interitus 29
Inualidus 40
Inundatio 25
Ira 16 & 18
Ira immodica 41
Iudæi cur vſi malis Perſeæ arboris 132
Iudex 26 & 27
Iudex æquus 59
Iudicium & delectus 29
Iunco ſcribunt Ægyptij 25
Iuno 13
Iuſtitiæ ſeruator oculus 63
Ixionij amici, qui ? 130

L.

LAmia 57
Lapſus tegens 48
Laurus aduerſus morbos optima 43
Leæna 52
Leæna cæcum parit catulum 65
Leo 18
Leonis pili inſtar radiorum ſolis ibid.
Leonis anteriora 19
Leonis caput ibid.
Leonis ſignum in precib. ibid.
Leo catulos caude flagellans 41
Leones & faces 50
Leo ſimiam vorans ibid.
Leo fortitudinis ſignum 61
Leo ſua tegens veſtigia 64
Leonis oculi ſemper vigilãt 65
Leo catulis reddit ſpiritum ib.
Leonum effigies in templis 107
Leones in thronis regum 108
Leones in fontibus ibid.
Leones in ſepulchris, & à quo primum mos ille inuentus ib.
Lepus 21
Liber ſignatus 38
Liberi matribus inſidiantes 46
Liberos valere iubens 55
Libertas 61
Limes 13
Linea recta cum altera ſupernè inflexa 59
Lineæ planæ decem ibid.
Lingua genitrix rerum 20

Lingua

Lingua cum oculo 21
Lingua cum manu 22
Lingua admota dentibus ibid.
Litteræ 16
Litteræ Ægyptiæ 26
Litteræ ſeptem duobus digitis incluſæ 39
Longæuus 23
Luis antidotũ columbæ eſus 32
Lumbus 36
Luna 16 & 63
Lunæ ortus 17
Lupus aduerſus 38
Lupus deperdita extrema cauda 9 Lupus & lapis ibid.
Lux & ſpiritus à Leone catulis redditus 65

M.

MAgiſtratus 26 & 27
Malis Perſeæ arboris cur vſi ſunt iudæi 131
Manus hominis 60
Manus cum lingua 22
Manus cum arcu & ſcuto 36
Manus dextra paſſis digitis 63
Manus ſiniſtra contracta ibid.
Mars & Venus 12
Maſculi anima 35
Mater 23
Mei ſi apud Ægyptios, quid 32
Menſis 33
Minerua 13
Miſericordia ibidem
Mœra 82
Monachus otioſus 77
Morbus per anemonas 36
Mors 38
Mula 41 Mula deſponſata 37
Mulier vidua 39
Mulier virago 74
Mulier ſterilis 41
Mulier quæ infantes fœminas peperit 42
Mulier abortiens ibidem
Mulier lactans 44
Mulier ſemel enixa 51
Multitudo
Mundus 12
Mus 29
Mundi pictura 8
Mures piſtores iudicant 29
Mus, rana, auis, iaculum, aratrum, miſſa à Scytharum rege ad Darium 62
Muſa 39
Muſca 29
Muſicus ſenex 41
Muſtella 40

N.

NArratio 26
Nilus dux Ægypti 20
Nili inundatio 19
Noctua cum paſſere 44
Notæ militum Romanorum 96
νῶς Ægyptijs quid 19
Nox 35
Numerus primarius 15
Numerus 1095 21
Numerus triennis quis ibid.
Nuptiæ per cornicem 11
Nutrimentum primum 61
Nycticorax 38 & 72

O.

OBſidio 38
Occaſus Solis 34
Oceanus 35
Oculus cum lingua 21
Oculus iuſtitiæ ſeruator 63
Oculus cuſtos corporis ibid.
Oculi leonis dormientis vigilant 65
Odium 60
Odoratus 26
Odus quis apud Ægyptios ſacerdotes 116

Ono-

Onocephalus 21
Opus 38
Opus futurum per aurem ibi.
Operum bonorum vberrimus fructus 70
Orbis 16
Orbis habitati ibi. regiones ibi.
ὄρδινον 54
Origanum 40
Origo antiqua 22
Orix 46
Ortus ſiue generatio 11
Ortus Solis 54
Os 35
Os boni viri ibid.
Os ſpinæ dorſi Ibid
Oſcophori 151
Oſiridis ſimulachrum ex nouem cubitorum Smaragdo 84
Oſtreum & cancer 57
Otis & equus 42
ὠραυία pro ὠρανὸς Ægyptijs 14
Oua quæ in dextra & ſiniſtra qualia 42
Ouium mactator 54

P.

PAlmæ ad Rhetorum fores affixæ 133
Palũbes tauri foliũ tenens 42
Papyri faſciculus 41
Pardus 53
Peroſtophorus quis 117
Pars ſiniſtra deterior 42
Pars dextra melior ibid.
Paſſer cum noctua 44
Paſtinaca piſcis quis ſit 58
Pater 11
Patris amans 46
Patrimonium filijs relictum 39
πάτρον⊖- nomen 44
Pauo ſuos pedes intuens 71
Pauo auis iactabunda ibid.
Peccata agnoſcens 22
Pedes hominis 33 & 55
Pelicanus 30
Pelicano vulgus Ægyptiorum veſcitur ibid.
Pelicanus Chriſti ſymbol. 69
Pelicani amor erga pullos ibid.
Pelles geminæ, altera hyænæ, altera pardi 48
Perdicis fœcunditas 70
Perdicis proprietas ibid.
Peregrinatus diu 23
Perſeæ arboris mala 132
Peſtilentia Soli attribuitur 65
Phœnix 28
phœnix mortuus ſolenniter curatur ibid.
Phœnicis ætas ibid.
Phœnix 45 & 72
Phœnicis proprietas ibid.
Phœnix vento paſcitur ibid.
Phœnices ἀγαθοδαίμονα vocant ſerpentem 8
Phylacteria cur πιθλα 109
Picus δρυοκολάπτης pictus 78
Picus inanes arbores occupãs ib.
Pietatis & caſtitatis typus ibid.
Pij ſibi ferro candenti in cute nomen Ieſu inurebant 96
Pilæ ludus Vrania 98
Piſcis 60
Piſcium eſus ſacer 28
Piſces guloſi ibid.
Piſtores iudicati ex muribus 29
Planetæ 15
Pœna 37
Pœnitens 58 & 67
Pœnitentia & renouatio 68
Populus regi obſequens 38
Polypus 56
polypus cum carabo 57
Porcus 40
Portus ad cœlum arcta 75
Potentia per hominem 62

propheta quis 116
Protoplaſti lapſus 66
Prudentia 75
Prudentia œconomica 74
Pudicitia 28
Puella nubilis prandium dabat cornici 92
Puellus 60
Pullus aquilæ 35

R.

RAcemi eſu læſus & ſe curans 54
Rami 61
Rana 21. & 55
Rana pedes poſteriores habēs 56
Rana aquatica 76
Rana terreſtris & aquaticæ diſcrimen ibid. & 77
Rapax & iners 51
Rapax 34
Res aperta 21
Rerum honeſtarum amore flagrans 59
Res magnæ in paruulis 76
Reſipiſcens 59
Reſurrectio Chriſti 71
Rex potentiſſimus 32
Rex vigilans ibidem
Rex mundi dominus ibidem
Rex à ſtultitia abhorrens 52
Rex nugatorem auerſans ibid.
Rex ſeorſum agens 45
Regibus aſpides tribuebantur 80
Rhetores palmis donati 133
Riſus 26
Robur 19. & 61
Roboris ſignum cum ingeniti ſolertia 62
Robuſtus 52
Ros è cœlo 25
Rudis 52

S.

SAbbatiani hæretici 42
Sacer ſcriba 26
Sacer ſcriba nulli gratificari debet ibid.
Sacerdos à piſciū eſu alienus 17
Sacerdotum Ægyptiorum, apud Ægyptiōs dignitas 113
Sacerdotum poſtremis temporibus vtilitas 114
Sacramentum militare 96
Salamandra 46
Sapphirus veritatis 90
Sbo Ægyptiis quid 25
Scala 28
Scarabæus 11
Scarabæi generatio 12
Scarabæi 30. digiti ibid.
Scarabæus Mercurio ſacer 13
Scarabæus cæcus 41
Scarus 57
Scelus tegens 53
Scientiæ ſyderalis gnarus 55
Scorpius & crocodilus 41
σεληνοδρόμια vulgo Almanachs vnde orta 83
Sepia 55
Sepulturæ proſpiciens 53
Sermo 21
Sermones 38
Serpens ſolo ore valet 28
Serpens per rimam ingrediēs 72
Serpens mundi imago 8
Serpentis proprietas 72
Serpens inſiliens in nudos 73
Serpens caput obtegens ibid.
Serpens deponens venenum 74
ſerpētes ἀγαθοδαίμονες dicti ab Aegyptijs 80
Sidus 15
Silentium 22
Simiam vorans leo 30
Simij φιλοσοργία 48
Simius lotium reddens ibid.
Siniſteriani qui 42
Sol 63

Sol cur Deus τα' ἐξοχὴν 84
Solis ſtatua felis ſpecie 12
Sol horus quare 18
Sol πολὸς dictus 23
Sole gaudent Ægyptij 24
Solis ortus 34
Solis occaſus ibid.
Solis curſus in bruma 35
Solis circulus cum ſtella & ſolis diſco bipartito 37
Sol in nauigio aut in crocodilo 61
Soli peſtilentia attribuitur 63
Soldani dictum notabile ad regem Francorum 130
Sothis canicula anni primordium apud Ægyptios 82
Sothis aliâs σὼθ ibid
Sphinx 62 Splen 26
Splenetici fiunt, qui canis funus procurant ibid.
Stabile quidpiam 36
Stella 35
Sternutatio 26
Struthiocameli pennæ 59
Sus pro tutela ſamnijs 41
Symmachi error in loco Ezechielis 131

T.

TAutus Ægyptiorum Deus quid de tota ſerpentum natura cenſuerit 80
Talpa 47
Tanyos arboris deſcriptio 65
Tanys 66
Tardus mouendis pedibus 55
Tauri auricula 28
Taurus ſiniſtrorſum ſpectans 42
Taurus caprifico reuinctus 50
Taurus dextro genu alligatus 51
Temerarius 44
τιλιτὴ vox 45
Templa draconis dicta 20
Temperans & fortis 28
Tempus per ſtellam 35
Temporis generatio 61
Terribilis 19
Terra ibidem
Teſtamenta duo cornua ſunt contra poteſtatem diaboli 66
Teraphim quæ ex Elia Thesbite 110
Timens diſcrimina 49
Tonitru ἀέρ☉ φωνὴ 22
Torpedo piſcis 56
Tumultus 37
Turtur 45
Turtur laqueo implicatus 59
Turturis viduitas 70
Turtur ad finem vſque vitæ viduitatem cuſtodit ibid.
Tutela 21
Tympani vis ad abigendos lupos 50

V.

VÆ Ægyptijs quid 23
Vates 26
Vaticinium ſacri ſcribæ da Moyſe 135
Vbæus 7
Velox & agilis 53
Ventus 37
Venus & Mars 11
Veritatis ſapphirus 90
Veſpæ 42
Veſpertilio 44
Veſpillo 26
Vetuſtiſſimus 38
Victus ſuppeditatio 63
Vigil 19
Vindemia copioſa 54
Vipera 46
Vipera & ceruus 53
Vir 11
Viri boni os 35

Viſus acutus 55
Vita per Chriſtum 65
vita longiſſima 38
vitis ſylueſtris tanys dicta 65
Vnitas duæ liniæ 24
Voluptas per tanyn 66
Vorax poſt ieiunia 69
Vox remota 22
Vpupa 54
Vpupa cum herba adianto ibid.
Vrania, ludus pilo 98
Vrſa prægnans 52
Vrus ad Tanyn captus 65
Vrus animal terribile aſpectu ibid.
Vrum quomodo capiant venatores 66
Vulcanus mas & fœmina 15
Vulpanſer 30
Vulpanſeris calliditas 50
Vulpes aues capiens 75
Vulpis calliditas ibid.
Vultur 13 & 15
Vultur ad prælij locũ aduolat 13
Vultur ſuo ſanguine pullos paſcit 13
Vulturus paſtus 69
Vultur quomodo abſtinentiam ingluuie compenſat ibidem

FINIS.

R. P. NICOLAI CAVSSINI TRECENSIS, E SOCIETATE IESV,

POLIHYSTOR SYMBOLICVS.

Electorum Symbolorum, & Parabolarum hiſtoricarum Stromata, XII. Libris complectens.

Quæ ad omnem EMBLEMATVM, ÆNIGMATVM, HIEROGLYPHICORVM *cognitionem viam præſtant.*

Cum duplici Indice ordine Alphabetico, Hiſtorico, & Morali.

Editio vltima poſt varias editiones, auctior

COLONIÆ AGRIPPINÆ.
ANNO 1654.

Apud IOANNEM KINCHIVM
ſub Monocerote veteri.

Permiſſu ſuperiorum & Priuilegio S.C.M. Generali.

POLYHISTORIS SYMBOLICI LIBRORVM XII. ORDO ET NVMERVS.

I. MVNDVS, & Elementa.
II. Dij Gentium.
III. Hominis bona.
IV. Hominis mala.
V. Ritus Gentium.
VI. Aues.
VII. Quadrupedes.
VIII. Piſces.
IX. Serpentes & inſecta.
X. Plantæ.
XI. Lapilli.
XII. Manufacta.

APPROBATIO.

STephanus Charletus Prouincialis Societatis Ieſu in Prouincia Franciæ, poteſtate ad id mihi facta ab admodum R. P. N. Præpoſito Generali Mutio Viteleſco, facultatem concedo, vt P. Nicolai Cauſſini è Societate Ieſu Sacerdotis, de Symbola Ægyptiorum Sapientia libri, eruditorum ex eadem Societate noſtræa virorum iudicio approbati, typis excudantur.

Datum Fleniæ X I X. Nouembris, 1616.

Stephanus Charletus.

POLY-

POLYHISTORIS SYMBOLICI INSTITVTVM.

LIBROS de ſymbolica Aegyptiorum ſapientia iam penè perduxeram ad vmbilicos, cum varias ex illuſtri hiſtoriarum inſtrumento parabolas non quidem illas ἐκμιάδει ſed electæ cuiuſdam doctrinæ notas, quæ à me diuerſos, vt ſit, auctores legente, fuerant animaduerſæ, viſum eſt attexere.

Quas ego dum ad priuatorum ſtudiorum ſubſidium in ordinem digero, video vt res eſt per ſe ſuauis, & aliquo delectationis flore blanditur, iam prælibatas in hominum manus ſpargi, eo habitu quo minimè deſiderabam, quamobrem viſum eſt aliquò ſaltem artificio dedolatas, atque exſculptas in lucem emittere, vt eorum etiam petitionibus ſatisfaciam cumulatiùs, qui hæc à me cruda propelli deſiderabant in publicum. Nunc autem te, Lector, de argumento paucis monitum volo.

CVR HIC LIBER POLYHISTOR SYMbolicus.

PLACVIT hunc librum Polyhiſtorem Symbolicum inſcribere, quod variarum hiſtoriarum Stromata contineat, ad egregias aliquot ſententias συμβολικῶς accommodata.

NON ESSE NOVVM HOC SCRIBENDI *GENVS, SED GRAVISSIMIS AVTHOribus vſurpatum.*

NON eſt noua hæc ſcribendi ratio qua illuſtres aliquot hiſtoriæ rebus moralibus accommodantur. Auctores habet grauiſſimos, puta Platonem, Dionem Pruſæum, Maximum Tyrium, & cæteros: quorum oratio his parabolarum illuminata ſtellulis longè maius habet aucupium ſuauitatis.

At verò ſancti Patres, vt Baſilius & Ambroſius in ſuis Hexameris quàm ſæpè res naturales efforment in Ethica quædam ſymbola, quæ ad vitam inſtituendam moreſque regendos pertineant, nihil opus eſt dicere.

Sed pleniſſimè hoc argumentum profeſſus eſt Diuus Epiphanius vir æquè doctus ac ſanctus in ſuo Phyſiologo, ſiue interpretationibus quas cum Clementis Alexandrini ſymbolis coniunxi huius veſtigijs inſiſtens duodecim Parabolarum hiſtoricarum libros pertexui.

QVID DE SYMBOLORVM SEV PARAbolarum vſu ſentiat Clemens Alexandrinus.

CLEMENS Alexandrinus lib. 5 ſtromatum de ſymbolorum dignitate, fructu, iucunditate paucis verbis ſic cenſuit

Χρησιμώτατον ἄρα τὸ τῆς συμβολικῆς ἑρμηνείας εἶδος εἰς πολλά, καὶ πρὸς τὴν ὀρθὴν θεολογίαν συνεργοῦν, καὶ πρὸς εὐσέβειαν, καὶ πρὸς ἐπίδειξιν, καὶ πρὸς βραχυλογίας ἄσκησιν, καὶ σοφίας ἔνδειξιν.

Vti-

Vtiliſſima (inquit) *ſymbolicæ interpretationis forma ad res permultas, nam iuuat & ad rectam Theologiam, & ad pietatem, & ad demonſtratiui generis orationes, ad breuitatis denique exercitationem ſpecimenque ſapientiæ.*

Hæc ille, quæ eruditis tantò magis parabolis conueniunt, quantò doctrinam hiſtoriarum cum flore ingenij ſuauius coniugunt.

QVOD ISTÆ QVOQVE PARABOLÆ SAcras Literas exornent, & locuples de hac re S. Auguſtini Teſtimonium.

S. Auguſtinus Epiſtola centeſima decima nona de parabolis hiſtoricis ita iudicauit

SI QVAE AVTEM FIGVRAE SIMILITVDINVM NON TANTVM DE COELO ET DE SIDERIBVS, SED ETIAM DE INFERIORI CREATVRA DVCANTVR AD DISPENSATIONEM SACRAMENTORVM, ELOQVENTIA QVAEDAM EST DOCTRINAE SALVTARIS, MOVENDO AFFECTVI DISCENTIVM ACCOMMODATA, A VISIBILIBVS AD INVISIBILIA, A CORPORALIBVS AD SPIRITVALIA, A TEMPORALIBVS AD AETERNA.

Hæc ille, vbi rectè nota appellari hoc inuentum *Eloquentiam doctrinæ ſalutarem.*

Cauendum tamen ab eorum infantia, qui parabolas frigidè nonnunquam & tortuosè, nullaq́; habita loci, temporis, argumenti, aurium ratione, plena manu inferciunt.

Tota hæc ratio debet eſſe ſuauis & condita prudentius, alioqui gratiæ natiuus ille flos emarceſcit:

METHODVS LIBRI.

IN toto libro præmittere ſoleo hiſtorias, deinde interpretationes ſubijcere, quas iuxta proprium Rhetorum verbum libuit ἀποδόσεις *ſiue redditiones appellare, hiſtorias fermè omnes ex antiquis & probatis hiſtoricis attuli, ſi quæ interdum plus admirationis habere videantur, non fuit noſtri instituti ſcrupuloſius diſquirere veritatem, cum præſertim non tam hiſtoriam quam parabolas ſcriberem. Itaque de hic fas eſt mihi dicere quod S. Auguſtinus* de Ciuitate De lib. 21. *cum multa huius generis planè admirabilia percenſuiſſet*, multa ſic habeo vt neque affirmanda, neque neganda decreuerim. *Interpretationes fermè ſunt ingenuæ, & exquiſitis veſtitæ optimarum ſententiarum ornamentis, potuiſſem quoque hiſtoricæ accommodationis iuxta* Ἱερογλύφων *mentem fuſius reddere rationem, ſed nolui in rebus perſpectis commentariorum luxuria ſylueſcere, ſuum cuique in hac re arbitrium reliquo.*

(. .)

R.P. NIC. CAVSSINI SOC. IESV ELECTORVM SYMBOLORVM ET PARABOLARVM HIſtoricarum

LIBER PRIMVS.

MVNDVS.

Seu de iÿs quæ ad Cœlum, & Elementa pertinent.

MVNDVS DEI IMAGO ET SYMBOLVM.

TIMÆVS Pythagoricus Deum vocat Κόσμον ινδαλμικὸν, *Mundũ exemplarem.* Vt enim mundus omnia ſuo complexu cingit: ſic Deus maxima (quod aiunt Pythagorici) vniuerſaliſque natura vbique præſens, omnia videns, audienſq; cuncta continès, nullius verò ambitu contenta; Maximus mundus ſapientiæ, ſanctitatis, intelligentiæ vitæ, rationum, formarum. Quod Plato diſertè his verbis definiuit. Τὰ γὰρ νοητὰ ζῶα πάντα ἐκᾶνος ἐν ἑαυτῷ περιλαβὼν ἔχει, καθάπερ ὁ κόσμος ἡμᾶς ὅσα τε ἄλλα θρέμματα συνέστηκεν ὁρατά. *Omnia enim quotquot ſunt animalia intelligibilia, ille in ſe complexus ſeruat atque continet, non ſecus ac mundus nos, & omnia creata quæcumque cernuntur, ſuo ambitu cingit.* Inde illa nobilis figura mundi apud Ægyptios per quam nos ad creatoris intelligentiam arcanis myſterijs inducunt. Deum ſiquidem, vt refert Porphyrius apud

Dei præclara definitio ex Pythagor. ſententia.

Porphyr. *apud Euſeb. li. 3. de præpar. Euang. c. 3.*

c. 2. Iamblic. de myſterijs titul. Opinio Ægypt.

Euſebium, Κνὴφ Ægyptii appellant, vbi nota in illo Pierij codice parum fideliter legi Eneph, pro Cneph niſi malis cum Iamblicho legere Emeth, quod nomen apud Hebræos veritatem ſignificat. Huius porro Cneph imaginem, humana (inquit) forma depingunt, colore cœruleo, zonam tenentem, & ſceptrum, pennam gerentem in capite. Ouum præterea ab ore producit, à quo naſcitur Deus quem Ægyptij Phta. Græci Vulcanum vocant. Hic Porphyrius coloris cœrulei, zonæ, & ſceptri Hieroglyphica, vt per ſe ſatis nota prætermittens, ſymbolum pennæ explicat, quod poni aſſerit propter obſcuram Dei cognitionem; ἡ τοῦ πτεροῦ φύσις ἐν τῇ κεφαλῇ κεῖται διὰ τὸ δυσεύρετον καὶ κεκρυμμένον. Ouo verò mundum viſibilem ſignificari refert idem Euſebius ex Pithagoræ Philoſophia, qui teſtam oui cœli omnia cingentis imaginem, Vitellum ignis ſpiritus qui ſunt in ouo aeris, Albumen aquæ, terræ porro partes magis concretas ſymbolum eſſe dictitabat.

Ouum mundus viſibilis ex Euſebio.

Aliud hic Euſebius addit mundi Hieroglyphicum, ſimulachrum ἀνδρεικελὲς, complicatos habens pedes, veſtem talarem, eamque auream, pilam capite ſuſtinens, quo mundi forma, immobilis conſtitutio rotunditas, & ſtellarum varietas ſignificatur, eaque omnia à Deo regi, ſuſtentarique, & in Dei cognitionem mentes hominum perducere.

Simulacrum ἀνδραπειδὲς. mundi Hieroglyphicum, ex eodem.

APODOSIS.

Dei natura humani aut Angelici ingenij viribus comprehendi nullo modo poteſt; Hic enim ſibi ſuæ gloriæ latebras conſtituit, quas ſi mens conetur perrumpere, opprimitur magis quam lucet. Itaque diuinæ naturæ immenſam obſcuritatem ſignificantes Ægyptij dictitabant, primum omnium principium tenebras eſſe, ſuprà omnem intellectum poſitas, Tum in ſacris ceremonijs ter *incognitam caliginem*, hoc eſt Deum, vocabant, quod præclarè animaduer-

Ægyptiorum præ-

tit

git Damaſcius Platonicus Πρώτην ἀρχὴν νομίζοιεν σκότος ὑπὲρ πᾶσαν νόησιν, σκότος ἄγνωστον τρὶς τοῦτο ἐπιφημίζοντες, Quæ cum ita ſint, ſatis erit humano ingenio poſt lucem fidei, Diuinæ maieſtatis veluti refractos radios in mundo, & rebus creatis agnoſcere.

clara cere-monia

Iuppiter eſt quodcumque vides.

II. MVNDVS DEI LIBER. & Tabula.

Dei canticum.

RHodi viuebat Protogenes, quò cum Appelles aduauigaſſet, auidus cognoſcendi opera eius fama tantum ſibi cogniti, continuò officinam petijt, aberat ipſe, ſed tabulam amplæ magnitudinis in machina aptatam picturæ anus vna cuſtodiebat. Hæc Protogenem foris eſſe reſpondit, interrogauitque à quo quæſitum diceret: ab hoc, inquit Apelles, arreptoq; penicillo, lineam ex colore duxit ſummæ tenuitatis per tabulam. Reuerſo Protogeni, quæ geſta erant, anus indicauit, ferunt artificem protinus contemplatum ſubtilitatem, dixiſſe Apellem veniſſe. non enim cadere in alium tam abſolutum opus. Ipſum tunc alio colore tenuiorem lineam in illa ipsâ duxiſſe, præcepiſſeq; abeuntem, ſi redijſſet ille oſtenderet, adijceretq; hunc eſſe quem quæreret, atq; ita euenit. Reuertitur Apelles, ſed vinci erubeſcens tertio colore lineas ſecuit, nullum relinquens amplius ſubtilitati locum. At Protogenes victum ſe confeſſus in portum deuolauit, hoſpitem quærens. Placuitque ſic eam tabulam poſteris tradi, vnicam quidem, ſed artificum præcipuo miraculo. Auide Romæ ſpectata eſt, ſpatioſiore amplitudine nihil aliud continens quam lineas viſum effugientes, inter egregia multorum opera inani ſimilis, & eo ipſo alliciens, omniq; opere nobilior.

Tabula Apellis & Protogenis ex Plinio.

Plinius *lib. 35. cap. 10.*

APODOSIS.

Deus in hac rerum vniuerſitate quaſi in tabula, ſubtiliſſima operum ſuorum duxit lineamenta, ex quibus agnoſci poteſt: Nemo enim eſt tam ferus & ferreus, qui cum primum in cœlum ſuſpexerit, mundi rectorem Deum non videat. Atque vt ex vngue Leonem, ex linea Apellem, vel Protogenem licet deprehendere; ſic ex minimis etiam rebus Dei magnitudinem poſſumus colligere.

Magnitudo Dei ex minimis.

Materiæ ne quære modum, ſed perſpice vires
Quas ratio non pondus habet.

Maniius *Aſtron. l. 4.*

D. Auguſtinus non modo cum tabula variorum colorum temperie florida: ſed etiam cum cantico mundum comparat, his verbis: *Si Homo,* inquit, *carminis artifex nouit quas, quibus moras vocibus tribuat, vt illud quod canitur ſuccedentibus, ac decedentibus ſonis pulcherrimè currat, ac tranſeat: Quanto magis Deus nulla in naturis naſcentibus & occidentibus temporum ſpatia, quæ tanquam ſyllabæ ac verba ad particulas huius ſæculi pertinent, in hoc labentium rerum quaſi mirabili cantico, vel breuius, vel productius, quam modulatio præcognita & præfinita depoſcit, præterire prætermittit.* Idem habet S. Paulinus natali ix. S. Felicis.

III. MVNDI STATVS ETHICA pictura.

Ex Sancto Damaſceno.

S. Damaſcenus in Hiſtoria Barlaami c. 12. homines mundi deliciis mancipatos ſimiles eſſe dicit fugienti rabiem Monocerotis, qui dum fugeret, in barathrum incidit, atque in ipſo lapſu arbuſculam quandam apprehendit, fortiterque tenuit. Tum in baſi pedibus impreſſis viſum eſt ſibi de reliquo in otio, & tranquillitate fore. At verò conuerſis oculis vidit duos mures, album vnum, alterum nigrum,

grum, corrodentes radicem arboris, & nihil propius fuit, quàm vt abſcinderent. In imo barathro inſpicit draconem, aſpectu terribilem, flammam, & faces ſpirantem, ſibique cruentis faucibus inhiantem: intuens verò rurſus baſin illam ſupra quam conſtiterat, animaduertit quatuor aſpidum capita de pariete emergentia: Nec mora, eleuans oculos cernit de ramis arbuſculæ exiguam mellis ſuauitatem. quamobrem omiſſa malorum quæ illum obſederant memoria, totum ſe inſanæ mellis dulcedini tradidit.

APODOSIS.

Hæc ſimilitudo (inquit) eſt eorum qui voluptatis illecebris adhæſerunt. Vnicornis eſt mors, Barathrum mundus, arbuſcula à muribus corroſa, vita noſtra per dierum & noctium curricula, conſumpta. Quatuor aſpides, totidem elementa, quibus malè temperatis compago totius corporis diſſoluitur. Draco, infernus eſt, eos ſeducens qui ſe vitijs tradidere. Stilla mellis, delectationum mundi dulcedinem ſignificat,

Heu! quam dulce malum mortalibus additum
Mellis dirus amor.

IV. COELVM.

Laboris perpetui typus.

AEgyptij cœlum, ob ἀϊδιότητα hoc eſt, perpetuitatem, corde picto, cui foculus ardens ſubiectus ſit, exprimunt. *Plut. in Iſid. & Oſirid.*

APODOSIS

Viros magnos, & cœleſtis particulæ plenius compotes, perpetuis iiſque grauibus curis agitari oportet, atque inſtar cordis aut cœli ſemper moueri, & quod *Viri magni ſtantes moriũtur.*

Suet. in Veſpaſ.

quod ille dixit *ſtantes mori*. Suet. in Veſpaſiano. Hoc diſertè Latinus Pacatus in nobili Theodoſij panegyrico deſcripſit.

Diuina gaudent perpetuo motu. Pacatus in Theodoſij Paneg.

Gaudent profecto diuina perpetuo motu, & iugi agitatione ſe vegetat æternitas, & quicquid homines vocamus laborem, veſtra natura eſt. Vt indefeſſa vertigo cœlum rotat, vt maria æſtibus inquieta ſunt, & ſtare ſol neſcit: Ita tu Imperator contnuatis negotijs, & in ſe quodam orbe redeuntibus, ſemper exercitus es

---

V. COELVM, MAIESTATIS ET REGII ANIMI DOMINATVS, SYMBOLVM

Choſrois cœlum.

CHOSROES rex Perſarum machinam finxit, in qua cœli effigies, aſtrorumq; conuerſiones, cum ſceptrigeris Angelis aſtantibus admirabili ſpectaculo cernebantur tum imbres fluere, præmicare fulgura, tonitrua mugire, ipſe eminens in medio, quaſi Deus humanus, ſpectabat omnia. Cedrenus rem totam deſcribit his verbis. Ingreſſus Bazacũ vrbem Heraclius, εὗρε τὸ μυσαρὸν εἴδωλον τοῦ Κοσρόου, τὸ δὲ ἐκτύπωμα αὐτοῦ ἐν τῇ τοῦ παλατίου σφαιροειδεῖ στέγῃ, ὡς ἐν οὐρανῷ καθήμενον, καὶ περὶ τοῦτο ἥλιον, καὶ σελήνην, καὶ ἄστρα, οἷς ὁ δεισιδαίμων, ὡς θεοῖς, ἐλάτρευε, καὶ ἀγγέλοις αὐτῷ σκηπτοφόροις περιέστησεν, ἐκεῖθεν δὲ σταγόνας στάζειν, ὡς ὑετὸς καὶ ἤχους ὡς βροντὰς ἐξηχεῖσθαι ὁ θεόμαχος ταῖς μηχαναῖς ἐπετεχνήσατο, Cedrenus ad anum Heraclij 13. pag. 338.

APODOSIS.

Quod ille vanus, & impius Choſroes inani ſpecie duntaxat expreſſit: Hoc vir ſapiens ſolida quadam felicitatis poſſeſſione plenius videtur adeptus. Is enim cœlum ſibi finxit in terris, qui pacatos habet animi affectus, qui gaudet officio, qui Angelorum choro ſtipatus Deo fruitur, & diuinis rebus (vt ait

Theodo-

Theodoretus. ἐπιτρυφᾷ hic ſub pedibus humanarum rerum curſus, & recurſus reciprocaſque negotiorum viciſſitudines labi videt lætus, alacer, ſecurus & ſui vbique ſimilis. Hic verè.

Inconcuſſa dedit puræ ſacraria menti.

Rupertus ſuper Matth. hanc ſimilitudinem videtur delibaſſe, cum dixit. *Cælum ipſa mens, vel anima præcipuè ſapientis, vt quæ habet lucida ſidera, ſtatos motus concinnas choreas, diuinos circuitus, virtutum ſplendores fulgidiſſimos.* **Rupertus.** ***Cælum mens, vel anima, ſapientis.***

VI. COELVM FORI BABYLONICI.

Iuſtitia.

ERAT, inquit Philoſtr. c. xvii. lib. 1. aulea è ſaphiris cœleſtis coloris conſtructa, in qua aureæ Deorum effigies, quaſi ex æthere, eminebant: ſpectatrices (credo) actionum humanarum, & æquitatis præſides. Ex teſtudine verò illices auiculæ quatuor aureæ pendebant, quas illices torquillas nominant. ἴυγγες. Adraſteam vltionis Deam ſignificantes, admonentesque regem, ne ſe ſupra hominem efferret, eas dicunt Magos cum in regiam veniſſent, iuſſiſſe fieri, vocantque *Deorum linguas*. ***Illices auiculæ Deorum linguæ.***

APODOSIS.

Rectè & opportunè hic Iuſtitia exprimitur. Color cœleſtis, auguſtam ſimul, & venerandam loci ſanctitatem, ſimulachra Dei, in iudicijs vindictam præſentem, in nefarios iudices ſignificant,

ἔχει θεὸς ἔκδικον ὄμμα. Homerus.

VII. DINIÆ

VII. DINIAE COELVM TERrenum.

Bruta felicitas improborum.

Antonius Diogenes in libris incredibilium. De corde quod remittebatur ad hunc l[illegible]um vi-[illegible] 3. de [illegible]mine & [illegible]n obſer-u[illegible]t. Elyſii Turcarum campi.

DInias ſe ad Lunam propè acceſſiſſe dicebat tanquam ad puriſſimam quandam tellurem. Idem quoq; Xenophanes docuit, vt eſt apud Ciceronem *Academic. qu.* 4. habitari in Luna, eamq; eſſe terram multarum vrbium, & montium. Huic ſomno multa ſimilia apud Lucianum in verarum hiſtoriarum libris inueniuntur, quæ & hoc ſæculo vani homines renouant.

APODOSIS.

Homines voluptuarij titillāte ſenſuū lenocinio terram ſibi fingūt in cælo, belluarum ſordidiſſimas voluptates in Beatorum ſede conſtituunt. Tales ſunt Elyſii Turcarum campi qui domicilium ſuæ beatitudinis lupanari quoque fœdius eſſe voluerunt.

O curuæ in terris animæ, & cœleſtium inanes.

VIII. SOL IN NAVI.

Dei Prouidentia.

POrphyrius apud Euſebium *de præpar. Euang. lib.* 3. *c.* 3. refert Ægyptios inter cætera ſymbola hoc non inferioris notæ habuiſſe. Solis effigiem pulchra radiorum luce circumfuſam collocabant in naui, quæ aduerſo flumine raperetur, remis, veliſque incitata. Huic autem ſe ſubſternere videbatur crocodilus, & blando quodam famulatu ingenij miteſcente ſæuitia, per vndas deportare.

APODOSIS

Porph. Phyſicos ſequutus hoc ſymbolo denotari putat motū Solis in humido, per Crocodilū verò potabilem aquam, in Solem ferri cōtendunt Ægyptij: ſed

ſed Iamblichus in myſterijs, titulo de expoſitione ſmybolorum Ægyptij Theologiæ, ἠθικῶς explicat & refert ad Dei circa mundum prouidentiam. Proinde (inquit) vbi Deum introducunt nauis gubernatorem, principatum mundi, & veluti clauum in Dei manibus conſtitutum ſignificant. Sicut enim gubernator clauo vno quodam facilique momento nauim mouet, & regit: Ita Deus ipſe mundum deſuper, videlicet à primis naturæ principijs præcipuas motionum cauſas exhibens.

IX. SOL IN IOSVE MONVMENTO.

Principum vigilantia.

INTER cætera Ioſue monumenta, præclarum illud eſt quod Hebræi narrant interpretes, in eius tumulo ſtatuam Solis poſitam fuiſſe quaſi in demortui cineribus adhuc ſtaret: à quo inter viuos degente inaudito ante à miraculo, de illo curſus ardore, quem nulla vis inflexerat, detortus fuerat. Vide Serr. in cap. 24. Ioſ.

APODOSIS

Præterquam illud ad memorabilis illiusrei quæ contigerat monumentum, ſimulachrum Solis fuit expreſſum. Virtutes quoque Ioſue deſignat, & maximè in regendo dexteritatem ad omnia temporis momenta compoſitam, quod videtur indicaſſe Ioſephus, cum dixit, ſuiſſe illum quem memoramus Naue filium, πρυτανεῦσαι τὰ κατ' ἀρετὴν δεξιώτατον, καὶ πρὸς ἅπαντα καιρὸν ἀρετῆς ἡρμοσμένον. Ideo familiare eſt Regum ſidus, quia Princeps temporum.

—*tempora diuidit æui,*
Mutat nocte diem, radijſque potentibus aſtra
Ire vetat, curſuſque vagos ſtatione moratur.

Lucan. lib. 10.

X. SO-

X. SOLIS VIRGÆ. Ἡλίε βακτηρίαι.

Filij regum præſidia.

Ægyptii feſtum Solis baculorum celebrant vigeſima ſecunda die menſis Phaophe, poſt æquinoctium autumnale. Soliſque natos baculos aiunt: ἐμφαίνοντες ὥσπερ ὑπερείσματος δεῖσθαι καὶ ῥώσεως innuentes fulcro & robore Solem indigere, qui iam inclinatus à nobis ferri incipit, & caloris, & luminis aliquam patitur diminutionem.

Plutarch. *in Iſide & Oſiride.*

APODOSIS.

Sol, qui calore imminutus videtur, & luce, principis vim ſenio tabeſcentem ſignificat, quæ virgis, hoc eſt filiorum adoleſcentum adminiculis fulcitur.

Sunt enim ἄρσενες, ςῆλαι δόμων.

vnde votum Martialis pro Filio Domitiani ep. 7. l. 6.

Naſcere Dardanio promiſſum numen Iulo.
Vera Deûm ſoboles naſcere magne puer.
Cui Pater æternas, poſt ſæcula tradat habenas,
Quiq; regas orbem cum ſeniore ſenex.

XI. SOLIS SACRVM

Manſuetudo & ebrietatis fuga

Sacerdotes Heliopolitani Soli nunquam vino litabant, neque ipſi vtebantur. Græci quoque cum facerent ſacra Soli mel litabant, quod exiſtimarent Solem omnium rerum moderatorem à vino, & ebrietate alieniſſimum.

Philocorus *li. l.* 12.

Apo-

APODOSIS.

Sol mens mundi, abſtemius, viros principes quibus aliorum regendorum cura commiſſa eſt, circa vinum maximè temperantes eſſe oportere ſignificat. πάντα τὰ ἄλογα τῶν ἀνθρώπων ἐγκλήματα οἴνου ἐστὶν ἀποβλύσματα. *Vinum fons peccatorum.*

Iſidor. Peluſ. ad Zenod. epiſt. 203. lib. 1.
Omnia hominum peccata rationis & mentis expertia, è vino, tanquam è fonte, ſcaturiunt.

XII. SOLIS VICTIMA

Ἡλίου ἱερόν.

Opus egregium. ex Himerio.

PERSAE Soli ſub mithræ nomine ſacrificant. Reges ergo equum album, ephippijs, phalerisque inſignem eidem dedicant ad maieſtatem. Philoſtr. *Lib.* 1.

APODOSIS.

Himerius orationem ſuam, cum equo albo, phaleras, cum Muſarum ornamentis, cum qui eandem conſecrarat, comparat cum Sole, ἐν προπεμπτηρίῳ λόγῳ, ex eo diſce præſtantiſſimum quodque & puriſſimum Deo omnia intuenti eſſe offerendum: Neque verò ſatis eſſe vegeti corporis robur illi dedicare, ſed mentis præterea addendam eſſe puram, candidamq; ſinceritatem. *Quod ſi corpus quo inferiore tanquam famulo vtitur anima, ſacrificium eſt; quanto magis anima ipſa cum ſe refert ad Deum?* Auguſtinus. Proſper epigramm. XV.

Quid voueat Domino quiſquis bene corde volutat, *Quomodo litandum.*
Ipſum ſe totum præparet, & voueat:
Maior enim offerri nequit hoſtia mentis in ara.
Nec Chriſti ex templo ſuauior exit odor,
Quàm cum homo caſtorum profert libamina morum,
Et de virtutum munere ſacra litat.

XIII. LVNAE SIMVLACRVM CVR ACCIPITRIS CAPITE.

Deus fons & caput operis.

LVNAE ſimulachrum Apollinopoli, quæ eſt vrbs Aegyptia, mira arte compoſitum cernebatur: ſpecie quippe erat non muliebri, vt pingi vulgò ſolet, ſed virili: Tum verò accipitris faciem præferebat, & altera manu haſtam vibrans, fluuiatilem equum per quem Typhona Aegyptij deſignare ſolent, videbatur configere. Alias quoque exhibebatur geminis cornibus molliter aſſurgens, quorum apici κύκλος δισκοειδής, Circulus in diſci figuram efformatus inſidebat. Euſebius l. 3. de præpar. Euang. c. 3. Quod autem hîc notat virilem fuiſſe Lunæ ſpeciem, etſi cauſam non explicet, tamen conijciendum reliquit, Aegyptios Aſſyriorum cuidam ſuperſtitioni congrua dixiſſe. Siquidem in Aſſyria, Lunæ templum fuit apud Carras, in quo qui Lunæ muliebri ſupplicaret, hunc vxoris imperio ſubijci credebant: Qui verò Lunæ virili ſacrum faceret, illum vxorium non eſſe, ſed ſuæ coniugi dominari. Itaque Lunam in viri ſpeciem effingebant, eique ſolis inſignia adtexebant capiti. Tum *Lunum* Deum inuocabant potius quam Lunam, quem maſculum Lunam appellat Tertull. in Apologetico c. xv.

Cum iſtis fermè congruunt quæ Aſſyrij in Adat & Adargaridis exprimebant ſimulachris. Vide Lilium Syntag 1. de Hiſtoria Deorum. Luna Deus apud Carras.

APODOSIS.

Luna Accipitris, quod eſt ſymbolum Solis, caput præferens, oſtendit beneficia in ſuum auctorem liberali animo regerenda, & originem omnium bonorum Deum in apice, & primordiis rerum ſemper eſſe conſtituendum, à quo quicquid eſt inter mortales luminis defluit.

Deus omnis har-

Deus omniſonæ modulator & arbiter vnus.
Harmoniæ, per cuncta mouet quam corpora rerum:
Et naturæ opifex Deus omnis, & artis, in omni

Fono-

Fons operę & finis, faciens bona, factaque ſeruans.
S. Paulinus, S. Felic. natal. IX.

monia operũ præſes.

Præfert etiam hic Luna caſtiſſimæ Matronæ effigiē, quæ pudorem ſeruat, & Typhonem, hoc eſt impudentiam calcat, quæ virum ſuum caput æſtimat; quæ ſe in eius voluntates & mores obſequij facilitate transfundit.

XIV. ΣΕΛΗΝΗ.

Inconſtantia.

PETIIT à matre Luna, vt ſibi tuniculam congruentem texeret; mater verò reſpondit, Qui poſſum verò? cum te iam plenam, mox in cornua attenuatam, rurſum dimidio orbe videam? hanc fabulam narrat Cleobulus in conuiuio ſapientum.

APODOSIS.

Luna Symbolum inconſtantiæ, homini fatuo, & vitioſo nulla menſura: modò iratus eſt, modò lenis, modò triſtis, modò hilaris, prout diuerſæ rerum imagines animum perculerunt, ita varias in vultu figuras conformat. *Stultus vt luna mutabitur* D. Bernardus in ſermone de natiuitate S. Ioannis Baptiſtæ, rectè cum luna comparat eos, qui ſe hominum opinionibus & adulationi manciparunt. Quemadmodum, inquit, ſplendet Luna ſine feruore, modò plena, modò exigua; modo nulla videtur, Mutuatum enim lumen nunquam in eodem ſtatu permanet, ſed creſcit, deficit, extenuatur, annihilatur, & penitus diſparet: Sic qui conſcientias ſuas in alienis labiis poſuerunt, modò magni, modò parui ſunt, modò nulli, ſecundum quod adulantium linguis, vel vituperare, vel laudare placuerit.

Ambitioſi & Cenodoxi cum luna comparati à D. Bernardo.

XV. LVNA CRESCENS ORTVS SPECTAT.

Pietas, Dei contemplatione alitur.

LVNA ſemper auerſis à Sole cornibus, ſi creſcat, ortus ſpectat; ſi minuatur, occaſus. *Pl. l.* II. *c.* XIV.

APODOSIS.

Si vis ad verum decus iuſtis incrementis progredi, Deum religioſo cultu intuere. Noli illi contumacis ſpiritus cornua obtendere, incipies enim minui, & euaneſcere, cum te ad occaſum, hoc eſt ad rerum creatarum ſolatia conuerteris. Deum lucis fontem contemplare, & cum Syneſ. lyra cane:

Σὺ δ' λάμψον, ἄναξ,	*Tu vero illuſtra Rex*
Ανάγωγα φάη,	*Oculos ut ad cœleſtia ſe attollant:*
Αψον δ' σέλας,	*Accende ignem,*
Καὶ πυρηϊὰν,	*Et incendium.*
Σπέρμα τὸ βαιὸν	*Semen illud exiguum*
Αὔξων ἐν ἐμῷ	*Alens in meo*
Κρατὸς ἀώτῳ.	*Capitis apice.*

XVI. STELLA PERTINACIS.

Prouidentia.

IN veteri numiſmate Pertinacis ſimulachrum cernitur, manibus verſus ingentem Stellam in cœlum ſublatis, cum inſcriptione? PROVID. DEOR. COS. II. Illuſtre quoque in eo factum fuit Ioannis Gallorum Regis, qui Stellatorum Equitum ordinem inſtituit, cuius inſigne erat, Stella Magorum in galeto, aureis radijs circumfuſa, cum lemmate,

Stella Magorum inſigne Stellatorum equitum.

Monſtrant regibus aſtra viam.

APODOSIS.

Icon indicat Dei prouidentiâ regi omnia in terris, & contra Epicuri delirium, de quo Manilius:

Mundum diuino numine verti
Atque ipſum eſſe Deum: nec fortè coiſſe magiſtra
Vt voluit credi, qui primus mœnia mundi
Seminibus ſtruxit minimis, in quæ illa reſoluit,

Vide Senec. lib. de Prouid. Himerium in Epicurum, Hieroclem, Minutium, & cæt. infinitos.

XVII. ACEPHALVS STELLA.

Helluo. ex Clemente Alexandrino.

MIHI videtur is qui Mathematicis dicitur Acephalus, qui ante Stellam errantem enumeratur, capite in pectus compreſſo, ſignificare helluones homines, & voluptuarios, & ad ebrietatem propenſos. Nam in his quoque ratiocinandi facultas non in capite, ſed inteſtinis collocatur, iræ, & cupiditati ſeruiens: τὸ λογιστικὸν ἵδρυται οὐκ ἐν τῇ κεφαλῇ, ἀλλ᾽ ἐν τοῖς ὑποχονδρίοις πάθεσιν. *Pædag. lib. 7. p. 11.*

APODOSIS.

Congruit cum D. Hieronymi ſententia qui ſuper Matth. ait, *Cor habet in ventre guloſus, laſciuus in libidine, cupidus in lucro.* Et in epiſtol. *Animas in nimio ſanguine & adipibus quaſi luto inuolutas, nihil cœleſte, ſed ſemper de carnalibus eructare, & ventris ingluuiem cogitare.*

XVIII. FVLMEN ANTONINI, ET NERVAE,

Clementia.

IN Antonini Pij, atque etiam in aliquot Neruæ numis cernere eſt fulmen in thoro collocatum. Inueniuntur alia numiſmata, in quibus Aquila fulmini inſidet, cui ramus oliuæ eſt additus: hoc in ſuis ſymbolis Carolus V. & Maximilianus II. vſurparunt.

Arguit offendendi poteſtatem penes ipſum Imperatorem eſſe, verum ob illius clementiam quieſcere, & non niſi conſulto torqueri: diſertè in hanc ſententiam Seneca Natural. Quæſt. lib. 2. cap. 63. Quare ergo id fulmen quod ſolus Iuppiter mittit, placabile eſt; Pernitioſum id de quo diliberauit, & quod alijs quoque dijs auctoribus miſit; *Quia Iouem, id eſt, regem prodeſſe etiam ſolum oportet, nocere non niſi cum*

Sine conſilio fulmen mittendum non eſt.

cum pluribus viſum eſt. Diſcant hoc ij quicumq; magnam potentiam inter homines adepti ſunt, ſine conſilio nec fulmen quidem mitti. Aduocent, conſiderent multorum ſententias, placita temperent, & hoc ſibi proponant, vbi aliquid percuti debet, ne Ioui quidem ſuum ſatis eſſe conſilium. Caſſiod. Var. 3. 46. *Materia eſt gloriæ principalis delinquentis reatus, quia niſi culparum occaſiones emergerent, locum pietas non haberet.*

XIX. FVLMEN MITHRIDATI ADVLATVR.

Regiæ Maieſtatis ſymbolum.

MITHRIDATES rex Aſiæ, & Ponti, cum adhuc infantulus in cunis vagiret, collapſum fulmẽ faſcias, quibus inuolutus erat, exuſſit, neq; tamen ipſum læſit, veſtigium modo quoddam ignis in fronte relictum eſſe, quod facile occultaret coma, rurſus cum iam vir eſſet, ita propinquum ei dormienti cecidit, vt tela in pharetram, quæ haud procul à lecto pendebat, condita conflagararint. ipſe tum quoque intactus. Vide Muret lib. 1. var. hiſt. c. 2.

APODOSIS.

Hæc fulgura, & faces capiti heroum affuſæ, regiæ maieſtatis ſemper indicia fuere, quod eruditè notauit Virgilius in ſuo Iulo:

Ecce leuis ſummo de vertice viſus Iuli
Fundere lumen apex, tactuque innoxia molli
Lambere flamma comas, & circum tempora paſci.

Hoc Seruio Tullo contigiſſe memorat Plinius. *lib.* 2. *c.* 107, & Plutarch. de fortuna Romanorum, additque fuiſſe σημεῖον χρυσὸν ἐπὶ ἀπροσδόκητον ἡγεμονίαν.

XX.

XX. IGNIS, DIVINITATIS, ET POTENTIAE SYMBOLVM

VR Chaldæorum.

CHALDAEI ſub Conſtantino Magno totum terrarum orbem luſtrabant, vt Deum, quem ſub ignis ſpecie colebant, omnibus dijs præſtantiorem re ipſa conuincerent. Et quidem omnes deorum ſtatuæ ignis vi diſſoluebantur: ventum erat in Aegyptum, & certamen propoſitum. Aegyptij igitur ſacerdotes, Nili ingentem ſtatuam producunt, quæ intus concaua magnam aquæ copiam continebat, vndique autem foraminibus plena: quæ ſubtili artificio cera oblinebantur, ita vt aquam continerent, ignis tamen vim minimè ſuſtinere poſſent. Chaldæi exultabundi certamen ineunt, igni Nilum circundant, cum repente reſeratis, ob liquefactam ceram foraminibus, maxima vis aquæ profundi cœpit, quæ & ignem extinxit, & Chaldæorum Deum omnium ludibrio expoſuit. Ruff. lib. 2 hiſt. Eccleſ. paulò aliter Suidas rem narrat in voce *Canopus*.

APODOSIS.

Ignis diuinitatis Symbolum eſſe docent non modo profani auctores, ſed etiam ſacri, vt Cyrillus in Ioan. 3. Origen. 1. Patriarch. Auguſt. contra Amantum 13. & Dionyſius cœleſtis Hierarchiæ 15. qui ignis virtutis vberiori ſtylo proſequitur. Parabola autem præterea indicat, nullam eſſe tam immenſam potentiam, quæ ab alia, ſi præſertim adhibeatur induſtria, domari, refrænariuè non poſſit.

Omne ſub regno grauiore regnum eſt.

XXI. IGNIS REGIÆ MAIESTATIS IMAGO.

Vophalenſium. λαμπαδουχία.

VOPHALENSIVM Aethiopum rex, ſingulis annis mittit ex ſuis domeſticis, qui ignem nouũ

principibus, & regibus, qui in illius ditione ſunt, nomine ipſius regis impertiat, atque inde reliquis hominibus impertiatur, hoc modo, vbi legatus ad domum cuiuſuis principis accedit, ignis extinguitur, deinde à legato nouus excitatur: tunc omnes eò commeant, vt ignem inde in domos ſuas inferant: qui non facit, vt proditor & maieſtatis reus punitur extremo ſupplicio, & ſi opus fuerit in eum comparatur exercitus. *Oſorius. lib. 4.*

APODOSIS.

Mitto quod hic ritus abundè teſtetur, ignem fuiſſe Regiæ maieſtatis Symbolũ, vnde Imperatoribus Romanis, & Conſtantinopolitanis olim prælatus. Addo etiam Patriarchis præiuiſſe λαμπαδάριον (ita enim nominatur à Codino) qui in liturgiis, & proceſſionibus lampadem ante ipſos Eccleſiæ Principes geſtabat. Notat Balſamo prælatas Imperatori faces, corolla aurata gemina fuiſſe inſignitas, cum Imperatricis, & Patriarchæ λαμπάδες vna tantum eſſent redimitæ αἱ λαμπάδες μὲν τῶν βασιλέων διπλοῖς τοῖς χρυσοῖς περιζώννυνται στεφανώμασι, τῶν δὲ Πατριαρχῶν, καὶ τῆς βασιλίσσης ἑνὶ κατακυκλοῦνται στεφανώματι. Totus hic ritus ſatis apertè demonſtrabat à Regibus lucem dignitatis, & claritatem nominis hauriri, eoſq; inſtar ignis omnia permeare, & vitalem ſpiritum ſuis popularibus impertiri.

XXII. IGNIS MITHRÆ, PRÆVIVS REGVM.

Sapientiæ cœleſtis.

PERSAE ignem cœlitus delapſum apud ſe ſempiternis ferculis cuſtodiunt, cuius portionem exiguam quondam præiſſe Aſiaticis regibus dicunt, vt ait Ammianus lib. 23. Manauit in cæteros deinde Imperatores exemplum, qui πῦρ προπομπευτικὸν etiam mera luce vſurparint: Quamquam Indi non quaslibet faces, ſed eas, quæ in ara Mithræ, hoc eſt, Solis, eſſent

eſſent accenſæ prætulerunt. *Narrat* enim *Phil. lib*. 2. c. 13. *p*. 96. Indos ipſos ad Phraotæ regis reditum tanta lætitia elatos, vt accenſis ex ara Solis facibus obuiam procederent, & ad regiam vſque deducerent, fauſtis acclamationibus proſequuti.

APODOSIS.

Fax quæ præit regibus, eſt cœleſtis ſapientia, quæ ἄσβεςον φέγγος dicitur ἀνθολ. ι. Ara Eccleſia, Sol Deus. His auſpiciis reges fœliciter regnant. Themiſtius ad Valentinianum: θεοφιλὲς ἀναγκαῖον εἶναι τοῖς βασιλίας ἅμα τῇ πρώτῃ γενέσει.

XXIII. IGNIS FLAMINIS DIALIS.

Scientia benè vtendum.

IGNEM è Flaminis Dialis domo niſi in ſacrum efferri ius non eſt. Aulus Gellius.

APODOSIS.

Ignis eſt ſapientia, in quo ſplendor eſt, & calor: hoc accendit: illo, illuminat. at quàm fœdè ea abutuntur, qui ex religioſa domo, & propè ex ipſa Dei ara acceptam in profanos amores, in venalis linguæ petulantiam conuertunt; Simile eſt quod de Chriſtianorum oleo lucernas Iudæorum, aut Gentilium incendi vetant Canones Apoſtolorum. Sic enim habet Canon ſeptuageſimus: *Si quis Chriſtianus oleum tulerit ad ſacra Gentilium, vel Synagogam Iudæorum feſtis ipſorum diebus, aut lucernas accenderit, de ſocietate pellatur.* Eſt in Phædro elegantiſſima de hoc argumento fabula *lib*. 4. 68.

Canones Apoſtol. vetãt accendi lucernas Iudæorum de oleo Chriſtianorum.

Lucernam fur accendit ex ara Iouis,
Ipſumque compilauit ad lumen ſuum.
Onuſtus qui ſacrilegio cum diſcederet,
Repente vocem ſancta miſit Religio:
Scelestè ſpiritu culpam lues.

XXIV. ΑΝΕΜΩΝ ΗΧΩ. I

Dei Maieſtas occulta.

EXHIBEATVR in tabula vir, poplitibus ſe exci-piens, erectis in cœlum oculis, vel pronus in faciem, adſpirantium ventorum ſtrepitum perhorreſcens, cum hoc verſiculo:

Ἀνέμων πνεόντων τὴν ἠχὼ προσκύνει.

APODOSIS.

Iamblichius interpretatur his verbis: αἰνίττεται γὰρ ὡς διὰ τῶν θείων οὐσιῶν, καὶ δυνάμεων, τὴν ὁμοιότητα ἀγαπᾶν. Deum cùm minimè videre poſſis, at certè per res creatas ſparſum, & in ijs tacito quodam horrore ſpirantem, debes venerari. Porro D. Dionyſ. cæleſtis Hierarch. 15. Deum venti nomine commodè deſignari oſtendit, propter naturalem vim mouendi, atque animandi, & celerem inſuperabilemq; diſceſſum, & nobilium principiorum, atque finium incognitas, atque inuiſibiles latebras.

Deus venti nomine deſignatur ex D. Dionyſ.

XXV. ZEPHYRVS AD OLORES.

Mæcenatum fauor in Poëtas.

OLORES Fauonio afflati canunt ſuauius:

Ἀνίσαται γὰρ τῶν πτερύγων ἡ πυκνότης,
Νεύρων τάσιν γ' ἔντεχνον ἐκμιμουμένη,
Καὶ πλῆκτρον εὐθὺς ὁ Ζέφυρος ἔπι γίνεται.

Erigitur enim alarum ſeges, fidium neruos temperatos referens, & plectrum ſtatim Zephyrus ſuggerit. Phile.

APODOSIS.

Fauonij, Mœcenates; Poëtæ, olores.

Sint Mæcenates, non deerunt Flacce Marones.

Et quod præclarè dictum eſt à Plutarcho de fortuna Alexandri *lib.* 2.

Καρ

Καρπῶν μὲν εὐφορίαν εὐκρασία ποιεῖ,
Καὶ λεπτότης τοῦ περιέχοντος ἀέρος,
Τεχνῶν δὲ, καὶ φύσεων ἀγαθῶν αὔξησιν
Συμψυχα, καὶ τιμὴ, καὶ φιλανθρωπία βασιλέως.

XXVI. PLVVIA SANGVINEA.

Luxuriæ nota peſſima.

CIRCA annum Chriſti 1017. in regione Aquitaniæ iuxta maritima, ante ſolemnitatem D. Ioannis Baptiſtæ, tribus diebus de cœlo pluit ſanguis, qui cadens ſupra carnem hominis, aut ſupra lapidem, non poterat lauari, ſi verò ſupra lignum caderet, lauabatur.

APODOSIS.

De hac re conſultus Fulbertus Epiſcopus Carnotenſis *epiſt.* 79. apud Baron. per lapidem impij (inquit) per carnem fornicarij ſignificantur, per lignum medij, qui neque molles, vt caro, neque vt lapis duri. Addit, *impios, & fornicarios indelebili nota in ſanguine ſuo morituros, medios per mortis anguſtiam ſaluandos.*

Impiorum & fornicariorũ mors. Fulbertus *Epiſcopus Carnotenſis.*

PLVVIA FERREA.

Superioris poteſtatis rigor.

Refert Plinius ferro in Lucania pluiſſe, anno antequam M. Craſſus à Parthis interemptus eſt, omneſq; cum eo Lucani milites, quorum magnus numerus in exercitu erat. *lib.* II. *c.* LVI.

APODOSIS.

Symbolum eſt ſuperioris poteſtatis in inferiores acerbæ atque immitis. Cœli enim inſtar ſunt Reges & Principes, quorum munus eſt mitioribus Iuſtitiæ & benignitatis radijs in inferiora, hoc eſt in plebem influere: Quod ſi telis quaſi ferrea grandine ſemper armati in miſeros vſquequaque deſæuiant, ſuæ conditionis obliuiſcuntur: *Nullum enim clementia ex omni-*

Ganges ramentis auri, praſino lapillo, & carbunculo nobilitatus, prudentium inuenta, vigorem, ſeu viuacitatem mentis, & animæ facem ſignificat. *Ganges prudentiam.*

Nilus, qui Aegyptum alluit, temperantiam deſignat, qua deliciarum, & voluptatum ardor reſtinguitur, & per hanc corporis Aegyptum virtutum riui ſcaturiunt. *Nilus temperantiam.*

Tigris fluuiorum omnium velociſſimus, fortitudinem notat, quæ mirabili pernicitate, ſonitu magno, curſuque fertur, & obſtantia quæque proruit, & demolitur. *Tigris fortitudinem.*

Euphrates, Iuſtitiæ ſymbolum eſt non obſcurum, vt cui fœcunditatem, & fructuum exuberantiam tribuunt. At Iuſtitia eſt, ex qua magna fructuum vbertas humanæ ſocietati affluit. *Euphrates Iuſtitiam notat.*

Hæc paulò aliter, & copiosè Philon petractat in legis allegorijs, apud quem Geon, qui τὸ ϛῆθος pectus ſignificat, & Nilo reſpondet, pro fortitudine accipitur, Trigris, qui Aſſyrios alluit, hoc eſt, τοὺς εὐθύνοντας temperantiam deſignat circa cupiditates, quæ vt Tigres θηρία ſunt ἀτιθασώτατα. *Cupiditates θηρία ſunt ἀτιθασώτατα. ex Philone.*

XXVIII. FONS AESCVLAPII.

Medicina.

FVIT in Aeſculapij gymnaſio fons olei, aureo fornice conſpicuus, quem Heraclides conſtituit: ἐλαίου κρήνην ἐπισκευάσας ἐν τῷ τοῦ Ασκληπιοῦ γυμνασίῳ χρυσοῦν τοῦ ὀρόφου.

APODOSIS.

Gymnaſium Aeſculapij, Medicorum academias ſignificat, è quibus fontes olei, curationes ſcilicet ad miſerorum mortalium ſalutem fluunt: Quæ omnia quantò erunt ſplendidiora, ſi fornix aureus, Dei charitas deſuper veſtiat.

Omnes humanos ſanat medicina dolores.
Prop. Eleg. l. 2. idcirco

Τῶν

ſiſſimo omnium ſupplicio finiuit, ex quibus miſericordia largius fluxit in terras effuſa.

Nec cedite curis.
Virtuti damnoſa quies, nullumq́; coronat
In ſtadio ſecurus honor: ſua gloria forti
Cauſſa laboris erit, raruſq́; ad gaudia miles
Cui pax ſola fuit, victoria ſemen ab hoſte
Accipit. Arat. Diacon. l. 1. in Acta Apoſtol.

Gloria cauſſa laboris eſt.

Arat. Diacon. lib. 1.

XXXI. APVSCIDAMVS.

Religio.

APVSCIDAMVS lacus eſt Africæ, in quo omnia exſtant, nihil mergitur. Pl. lib. 31. c. 2.

APODOSIS.

Religio, & cœleſtis philoſophia eminentes animas, in hoc rerum humanarum ſalo, ſupra cupiditates ſtatuit, ſi diligenter excolatur:

Hic ſecura quies & neſcia fallere vita,
Hic patiens operum, paruoq́; aſſueta iuuentus,
Sacra Deûm, ſanctique patres, extrema per illos
Iuſtitia excedens, terris veſtigia fecit.
Me vero primum ſacratæ ante omnia Muſæ
Quarum ſacra fero ingenti perculſus amore,
Accipiant, cœlique vias & ſidera monſtrent.

Liceat enim de hac vita Maronis ore loqui.

XXXII. ASBAMAEA AQVA.

Voluptas.

HAEC fidem ſeruantibus dulcis, & aſpectu placida periurijs, & inſidijs infeſta: epota namque oculos, pedes, ac manus peierantium inuadit, puſtulis, ac vomicis totum corpus inquinans, neque illinc diſcedunt, ſed ad aquam ſuam deplorant calamitatem. Philoſt. in vita Apoll. lib. 1. c. 4. p. 7.

APODOSIS.

Voluptas honeſta, vtentibus ſuauis, mala, è contrario

trario fruentibus pernicioſa; quæ cum ſemel inuaſit in corpora, quibus ſordibus oppleta non inquinat, quibus vitijs animum non inficit? ad ſummum vltricis conſcientiæ furias, ſquallorem, & mœſtitiam ſuis amatoribus, præclarum relinquit authoramentum. ὃς ᾗ μελιχρῶν ἔθιγεν, ἢ μέγα κλαύσει, Syneſ.

XXXIII, ASPHALITES.

Mundus.

IN Aſphalite lacu Iudææ nihil mergi poteſt quicquam animam habens, Iſid. orig. lib. XIII. c. XIII.

APODOSIS.

Aſphalites vorago eſt mundi, & vanitatis, quæ permultos quidem abſorbet, in eos tamen nihil iuris habet, qui animam habent, hoc eſt, prudentiam Chriſti, vel Charitatem, qua omnes animantur actiones:

Sunt etenim pennæ volucres pijs
Quæ celſa conſcendant poli,
Quas ſibi cum velox mens induit,
Terras peroſa deſpicit.

Et Syneſius hym.

Μάκαρ ὅστις βορὸν ὕλας
Προφυγὼν ὕλαγμα, καὶ γᾶς,
Αναδὺς ἅλματι κούφῳ
Βυθὸν εἶδεν θεοφιλαμπῆ.
Fœlix qui voracem hylæ
Latratum fugiens, & terræ,
Emicans ſaltu celeri
Profunditatem vidit diuinitus fulgentem.

XXXIV. BOEOTIAE LACVS.

Vinum immodicum, fomes libidinis.

BOEOTICAE lacus furialis eſt, de quo qui biberit, facibus libidinis exardeſcit. Iſidor. orig. l. XIII. cap. XIII.

APO-

APODOSIS.

Vinum, οἶνος μαινόλης vt appellatur à D. Greg. Nazianz. Bœotiæ lacus eſt, qui flammas ſuccendit libidinis. D Hieron. lib. II. aduerſus Iouinianum c. 6 *Eſus & potus vini, ventriſque ſaturitas, ſeminarium & libidinis eſt.* Nec immeritò ab Ariſtophane apud Athenæum, lib. 10. nominatur *lac Veneris*; & à Pontiano, *Malorum omnium Metropolis*; ἀφροδίτης γάλα à Pontiano: πάντων δεινῶν μητρόπολις.

Vinum lac Veneris, ab Athenæo. & malorũ omnium metropolis.

XXXV. FONS BRIELII.

Dulcis inter amara.

VIRGO MARIA.

QVOD in Hollandia accidit, vrbe Brielio, valdè memorabile eſt. vrbs eſt in inſula, in qua nulla prorſus aqua dulcis in puteis, alijſue ſcaturiginibus inueniri poteſt; & quanta vis adhibeatur, omnis opera perditur. vbique enim, tamen in vrbe ipſa, quàm per inſulam omnem, potabilis aqua reperiri nullâ ratione poteſt: fecit tamen natura fontem dulcem; ad quem ponticulo eſt aditus, vnde vrbs toto ſibi vſum aquæ parat, cùm tamen circa hunc fontem foueæ & putei omnes ſalſam contineant, vt memorat Georg. Bruin, in Brielio.

APODOSIS.

Maria Virgo ſola in hac inquinati generis humani maſſa, pura permanſit. Cyprian. in ſerm. de Natiuitate Chriſti. *Non æquanda eſt mulieribus cunctis quæ genuit Maieſtatem plurimum à cæteris differentem: Natura communicauit, non culpa.*

XXXVI. GERON ET MELAS.

Inſtitutio bona & mala.

EVDICVS in Heſtiæotide fontes duos tradit eſſe, Geronem, ex quo bibentes oues nigras fieri,

Melan, ex quo albas, ex vtroque autem varias. Plin. Nat. hiſt lib. 31. cap. 11.

APODOSIS.

Bona inſtitutio candidos, praua improbos facit, miſcellanea verſipelles: Quamobrem magnæ curæ eſſe debet recta iuuentutis inſtitutio, idq; à teneris, vt herbeſcens ætas in bonam frugem adoleſcat:

Principijs obſta: ſero medicina paratur,
Cum mala per longas inualuere moras:
Sed propera, nec te venturas differ in horas:
Maius opus mores compoſuiſſe ſuos. Ouid.

XXXVII. AQVA CICERONIANA.

Vnus lucet vtrique.

DIGNA memoratu villa eſt, ab Auerno lacu Puteolos tendentibus impoſita littori, celebrata porticu ac nemore, quam & vocabat Marcus Cicero Academiam, ab exemplo Athenarum, ibi compoſitis voluminibus eiusdem nominis, in qua & monumentum ſibi inſtaurauerat, ceu vero non in toto orbe terrarum feciſſet. Huius in parte prima exiguo poſt obitum ipſius, Antiſtio Vetere poſſidente, eruperunt fontes calidi, perquam ſalubres oculis, quos Laureas Tullius ſuis carminibus celebrauit. Plin. lib. 31. c. 2.

APODOSIS.

Laureas ille Tullius, Ciceronis libertus, Græcis, & Latinis litteris eruditus, alluſionem fecit huius fontis, à luce corporis, ad lucem animi. Iſtas nempe aquas oculis ſalutares, ſymbolum eſſe ingenij Ciceroniani, cuius libri, & monumenta tenebras animi diſpellerent. Plinius carmen affert Laureæ, dignum (inquit) vbique, & non ibi tantum legi:

Quo tua Romanæ vindex clariſſime linguæ
Sylua loco melius ſurgere iuſſa viret,

Atque

Atque Academiæ celebratam nomine Villam,
Nunc reparat cultu ſub potiore Vetus:
Hic etiam apparent lymphæ non ante repertæ,
Languida quæ infuſo lumina rore leuant.
Nimirum locus ipſe ſui Ciceronis honori
Hoc dedit, hac fontes cum patefecit ope.
Vt quoniam totum legitur ſine fine per orbem,
Sint plures oculis quæ medeantur aquæ,

XXXVIII. CYZICI FONS.

Euchariſtia permotionum remedium.

CYZICI fons amorem Veneris tollit. Iſid. orig. lib. XIII. c. XIII.

APODOSIS.

Sanguis Chriſti potentiſſimus ad omnes impuri amoris, & cæterarum permotionum flammas reſtinguendas. D. Bern. *Si quis veſtrum non tam ſæpe modo, non tam acerbos ſentit iracundiæ motus, inuidiæ, luxuriæ, aut cæterarum huiuſmodi; gratias agat corpori & ſanguini Domini, quoniam virtus Sacramenti operatur in eo, & gaudeat quod peſſimum vlcus accedat ad ſanitatem.*

In idem fermè argumentum cadit

Telum Cupidinis in templo Dianæ Epheſiæ.

Telum Cupidinis in templo Dianæ Epheſiæ, pendens in vacuo:

In Virtutis enim, & Caſtitatis regno quæ per Dianam ſignificatur; Amor terrenus locum nullum inuenit, in quo defigatur: *Nihil quod lædat habet.*

XXXIX. CLITOR FLVVIVS.

Collegium nobile.

MNASEAS Patrenſis in Periplo ſcribit, Clitoris fluuij piſces vocales eſſe. τοὺς ἐν Κλείτορι ποταμῷ ἰχθύας φθέγγεσθαι. Athen. lib. 8. p. 331.

APODOSIS.

Clitor fluuius vocales piſces efficit, & nobilis eloquentiæ Academia, eos, qui prius infantiſſimi erant, facit eloquentes.

O mutis quoque piſcibus.
Donatura Cycni, ſi libeat modum.

Hor. od. 3. car. l. 4.

XL. FONS CVPIDINIS.

Amor cœleſtis.

CYZICI fons Cupidinis vocatur, ex quo potantes amorem deponere Mutianus credit. Plin. lib. 31. cap. 11.

APODOSIS.

Cupido cœleſtis. Terrenas cupiditates ponunt, qui ſe puro lauacro pœnitentiæ abluunt, & cœleſtis Cupidinis facibus inflammantur. Is eſt de quo Marianus Scholaſticus Antholog. 4.

Οὐκ ἀπὸ πανδήμου ξεῖνε Κύπριδός, ἐκ ἀπὸ γαίης
Εἰμὶ, καὶ ὑλαίης ἔκγονος εὐφροσύνης
Ἀλλ' ἐγὼ ἐς καθαρὰν μερόπων φρένα πυρσὸν ἀνάπτω
Εὐμαθίης, ψυχὴν δ' οὐρανὸν εἰσανάγω.
Ἐκ δ' ἀρετῶν στεφάνοις πισύρων πλέκω, ὧν ἄφ' ἑκάστης
Τοῖσδε φέρων πρώτω τῆς σοφίης στέφομαι.

Non ex vulgiuaga hoſpes Venere, non è terrâ
Sum, & corporeæ ſoboles lætitiæ.
Sed ego in pura hominum mente facem accendo
Doctrinæ, animamque ad cœlum perduco.
Ex quatuor enim virtutibus coronas texo, & ex
Singulis decerpens primâ ſapientiæ coronor.

XLI. FONS EPIRI.

Eloquentia.

IN Epiro eſſe ferunt fontem, in quo faces extinguuntur accenſæ, & accenduntur extinctæ. Iſidorus

dorus ſic, *Eloquentia frigidos inflammat, accenſos reſtinguit.*

APODOSIS.

Huius eſt languentis populi incitatio, & effrenati moderatio. eadem, facultate, & fraus hominum ad perniciem, integritas ad ſalutem, vocatur. Cic. 2. de Oratore. Accedit authoritas Pindari.

Καὶ τὸν αἰχματὰν κεραυνὸν σβεννύεις
Αἰγὰς πυρός. πυθ. ὠδ. α.

XLII. GALLVS.

Ne quid nimis.

GALLVS Phrygiæ fluuius (ſi modicè bibas) medetur corporis malis, ſi immodicè lymphatum animum agit. Plin.

APODOSIS.

Μέτρον ἄριστον.
Eſt modus in rebus, ſunt certi denique fines,
Quos extra citraque nequit conſiſtere rectum.

Hor Satyr. 2. Suus cuique modus eſt, tamen magis oſtendit nimium quam parum. Cicero de Oratore. in quo conſentiunt cum vetere Phocyllidis dicto:

Πάντων μέτρων ἄριστον ὑπερβασίαι δ' ἀλεγειναί.
Μέτρῳ μὲν φαγέειν, πίνειν, καὶ μυθολογεύειν.
Omnium menſura optima, exceſſus damnoſi.
Cum menſura commede, & bibe, & loquere.

XLIII. GNIDES AMNIS.

Virtus vnita.

CYRVS Gnidem amnem, qui vnum ex eius equis abſorpſerat, minatus ita reſtrinxit, vt in trecentos ſexaginta riuos diduceret, ex quo celebris amnis amplitudo conciſa eſt. Herod. lib. 1.

APODOSIS.

Nimia propagatione, & conciſione magnarum plerumque rerum minuitur claritas.

Οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη Plutarchus in Antonio, quamobrem cum ab Aruntio & Ateio actum eſſet in Senatu ſub Tiberio, an ob moderandas Tiberis exundationes verterentur flumina & lacus, per quos augeſcit, Itum eſt in hanc ſententiam: *Optime rebus mortalium conſuluiſſe naturam, quæ ſua ora fluminibus, ſuos curſus atque originem, ita fines dederit. ipſum Tiberim nolle prorſus accolis fluuijs orbatum minore gloria fluere.* Cornel. Tacit. annal. lib. 1.

XLIV. FONS INDIAE AVREVS.

Beatitudo poſt fata.

EST fons in India, vnde hauritur aurum fictilibus, quod ſtatim concreſcit, nec eo quiſquam potitur, niſi frangat fictile. Phot. in biblioth. pag. 68. initio.

APODOSIS.

Fictile eſt corpus humanum, aurea verò beatitudo, cuius delicijs non eſt alia ratione frui, niſi ex iſtis compagibus exceſſerimus.

Felix qui potuit grauis
Terræ ſoluere vincula,
Felix qui potuit boni
Fontem viſere lucidum.
Ite nunc fortes vbi celſa magni
Ducit exempli via Cur inertes
Terga nudatis? ſuperata tellus
Sidera donat.

Boët. Metr. 20. l. 3. & 7. l. 6.

XLV. FONS INDIAE AVREVS ET FERREVS.

Eloquentia perfectorum.

FONS eſt quadratus in India vnius vlnæ altitudinis, latitudinis verò ſexdecim cubitorum. Ex eo pri-

co primum quidem aurum fictilibus hauritur: Deinde ferrum educitur, ſed ferrum omni auro præſtantius, quod in terram depactum nebulas, & grandines turbineſque compeſcit. Ex eo ferro ſe duos gladios habuiſſe memorat Cteſias in Indicis.

APODOSIS.

Primum quidem auro proludit adoleſcentum eloquentia, inter Epidictici generis blandimenta, & delicias enutrita: Mox vbi iuuenari deſijt, ferreis armis pugnat, hoc eſt, vi quadam ineluctabili, qua hominum impotentes, & furioſos ſedat affectus, mentemque ſerenitate perfundit. Talis eſt magiſtra ſummorum oratorum eloquentia.

Det primos verſibus annos,
Mæoniumque bibat felici pectore fontem.
Mox & Socratico plenus grege mittat habenas
Liber & ingentis quatiat Demoſthenis arma.
Hinc Romana manus circumfluat: Et modo Graio
Exonerata ſono mutet ſuffuſa ſaporem,
Interdum ſubducta foro det pagina curſum,
Et fortuna ſonet celeri diſcincta meatu.
Dein pugnas, & bella truci memorata canoro.
Grandiaque indomiti Ciceronis verba minetur.
His animum ſuccinge bonis ſic flumine largo
Plenus, Pierio defundes pectore verba.

Petron. Arbiter.

XLVI. FONS INSVLAE. SAXOSAE.

Virtus initio difficilis.

STRABO lib. XVI. memorat non procul à Laodiceæ littoribus inſulam eſſe ſaxoſam, quæ tamen incolas habeat non paucos, fontemque ibi eſſe tradit, in quem immerſa vaſa hauriendæ aquæ cauſa ſalſam primo hauſtu trahunt, eamque maritimam: reliquo autem hauſtu dulcem, & potabilem.

Οἱ δ' ἐπτραπέζιας,	*Qui autem in menſis*
Ἐπορεξάμενοι	*Porrecta manu*
Μειλιχρῶν ἔθιγεν,	*Epulas dulces attigit,*
Ἡ μέγα κλαύσει,	*Eum valde ſanè pœnitebit*
Πικρὰν μερίδα,	*Acerbæ potionis,*
Τῶν ἀντίξων	*Contrarijs ponderibus,*
Σωσιφαλκομένων	*Eum detrahentibus.*
Ὁ δὲ γὰρ χθονίας	*Hæc enim terrenæ*
Θεσμὸς ἀνάγκας	*Lex neceſſitatis*
Διχόθεν θνατοῖς	*Binis ex crateribus mortalibus*
Βίον οἰνοχοεῖ.	*Vitam fundit.*

Boëtius lib. 3. metro. 7.

Habet omnis hoc voluptas,
Stimulis agit furentes,
Apiumque par volantum
Vbi grata mella ſudit,
Fugit, & nimis tenaci
Ferit icta corda morſu.

Dignus eſt, inquit Epictetus, deorum conuiua, qui rebus creatis moderatè vtitur, qui verò licitas etiam voluptates contemnit, non iam conuiua Dei eſt, ſed Dei conſors, ἂν δὲ παρατιθέντων σοὶ μὴ λάβῃς ἀλλ' ὑπερίδῃς τότε οὐ μόνον συμπότης τῶν θεῶν ἔσῃ, ἀλλὰ καὶ συνάρχων. Epict. Arr. cxx. *Creaturis bene vtendum.*

XLIX. HIMERÆVS.

Conſuetudinis vis.

HIMERAEVM fluuium cœleſtes mutant plagæ, amarus ſiquidem eſt, dum in Aquilonem fluit, dulcis, vbi ad meridiem flectitur, Solin. Polyhiſtor. p. 36. edit. Lugd.

APODOSIS.

Talis plerumque hominum vita, qualis eſt conuerſationis, & exemplorum via, conſuetudo, & regionum mores. *Quantum conſuetudo poſſit* (inquit Seneca) *intelliges ſi videris feras quoque conuictu no-*

Feræ conuictu manſueſcunt. Senec.

ſtro manſueſcere: nullique immani beſtiæ vim ſuam permanere, ſi hominis contubernium diu paſſa eſt. Senec. de ira l. 3. c. 8.

L. NILVS.

Rex benignus.

VESPASIANVS cum recens auctus imperio luſtraret Ægyptum, fertur Ægyptijs pro concione dixiſſe, Haurite à me tanquam à Nilo. Philoſt. lib. v. cap. x. in vita Apollonij.

APODOSIS.

Nilus fluuiorum rex, & totius orbis nobiliſſimus, rectè vel ipſo Veſpaſiano interprete Reges ſignificat, vt enim ille in fœcundos Ægyptij agros reſtagnantibus exundat aquarum riuulis, ita illi toti in publicam ſeſe effundere debent vtilitatem. Talis fertur extitiſſe Manuel ille Commenus, qui in exemplum ſummæ liberalitatis dicitur: θάλασα φιλοδοξίας, ἐλέοις ἄβυσσος, τῷ προσηνεῖ τῶ ἤθεις εὐέντευκτος, καὶ τὴν βασίλειον ἀρετὴν ἀπαράμιλλος. *Mare magnificentiæ, abyſſus miſericordiæ, morum ſuauitate congreſſuque facilis, ſed regia virtute inimitabilis.*

LI. FONTES OBLIVIONIS, ET MEMORIAE AD ORCHOMENON.

In Gratijs valent obliuio & memoria.

IN Bœotia, ad Trophonium Deum iuxta Orchomenon, duo ſunt fontes, quorum alter memoriam alter obliuionem affert, inde nominibus inuentis. Plin. lib. 31. cap. 2.

APODOSIS.

Orchomenos ſedes eſt gratiarum. In Gratijs autem duo ſpectabilia ſunt, obliuiſci ſi quid dederis, meminiſſe ſi quid acceperis. Ideò fontes obliuionis & me-

& memoriæ, ſunt in Gratiarum regno.

Nihil in amicitia odoſius quam exprobratio beneficiorum, vnde exclamat ille proſcriptus, & ſeruatus ab amico Cæſaris: *Redde me Cæſari, quouſque dices, ego te ſeruaui, ego te eripui morti?* Seneca lib. II. de Beneficijs.

Cadit etiam in doctrinam, & philoſophian cœleſtem, in qua duo ſpectare oporet, obliuiſci priores vanitates, & in præſentia ſeriò incumbere.

LII. LACVS POLYCRITI.

Theologiæ ſeu Philoſophiæ profunda immenſitas.

POLYCRITVS rerum Sicularum ſcriptor, loco mediterraneo ſtagnum eſſe, ait, ambitu ſuo ſcutum nihil excedens, aqua reſplendente quidem, ſed turbulentiore nonnihil, in quem ſi quis lauandi gratia ingrediatur, in latum extendi, quod ſi iteret, amplius dilatari. Ariſt. de mirabil. auſcult.

APODOSIS.

Talis eſt Laudatarum artium procreatrix Philoſophia, in ea, quo plus progrediare, eo tibi laxior campus videbitur. Talis eſt Dei natura, qui vt ait D. Gregor. Nazian. orat. prima pag. 32. ἀποχωρεῖ ἀεὶ τοσοῦτον ὅσον καταλαμβάνεται. Tantum recedit, quantum capitur.

——Exigua eſt vis
Humani ingenij tantoque anguſta labori.
Quippe minor natura aciem ſi intendere tentet
Acrius, ac penetrare Dei ſecreta ſupremi
Quis dubitet victo fragilem laſſeſcere viſu,
Vimque fatigatæ mentis ſub pectore paruo
Turbari inualidique hebetem ſuccumbere curis?

Prudent. in Symmach. lib. 2.

LIII.

LIII. SABBATIVS FLVVIVS ICON SABBATINAE QVIETIS.

Sabbatis quieſcendum.

ex Ioſepho & Elia Thesbite.

MIRACVLVM eſt Syriæ Sabbatius Fluuius, qui licet alijs diebus non interſiſtente vndarum curſu fluat vberius, ſingulis tamen ſabbatis quaſi diei religionem ſentiret, quieſcit, & exſiccatur. Hæc magni nominis Authores commemorant Ioſephus, & Plinius, quanquam nonnihil inter ſe diſcrepant: Iudaicus ſiquidem hiſtoricus indicat, eum interpoſitis ſex diebus à fontibus deficere, & ſiccum alueum ſpectantibus exhibere. Deinde quaſi nullâ mutatione factâ, ſeptimo die ſui ſimilem exoriri, non impetu quidem languidum, ſed plenius fluentem. Eius verba ſunt: πολὺς γὰρ ὢν, ὅτι ῥεῖ καὶ κατὰ τὴν φορὰν οὐ χάλαιος ἔπειτα δὲ πᾶς ἐκ τῶν πηγῶν ἐπιλείπων ἐξ ἡμερῶν ἀριθμὸν, ξηρὸν παραδίδωσιν ὁρᾶν τὸν τόπον. εἶθ' ὥσπερ οὐδεμιᾶς γενομένης μεταβολῆς, ὅμοιος κατὰ τὴν ἑβδόμην ἐνδίδωσι. At Plinius contra breuiter & diſertè, *In Iudæà riuus ſabbatis omnibus ſiccatur.* Quid igitur in hac ſcriptorum varietate definiemus? facit, vt Plinio magis aſſentiar primum inditi fluuio nominis ratio, quem antiqui Sabbatum & ſabbaticum nunquam nominaſſent, niſi Sabbatinæ quietis imaginem præ ſe tuliſſet. Deinde authoritas Eliæ Tesbitis Iudæi qui eiuſdem mentionem facit in lexico in voce *Sambation. Sambation*, inquit, *nomen eſt fluuij de quo dicunt, quod per ſingulos dies hebdomadis tanto impetu currat dempto Sabbato, vt lapides magnos moueat, nec vllo modo pertranſiri poſſit, ex quo ſapientes vocarunt eum Sabbaton ab eo quod ceſſet ſiue quieſcat in Sabbato.*

Ioſephus de bello Iudaico. lib. 7. cap. 24.

Plin. lib. 31. cap. 2.

Conſentit quoque cum Thesbite Zabamus, qui hunc ipſum fluuium Gozam à veteribus nominatum

ſcri-

ſcribit, quod celeriter oculis ſurripiatur, atque id contingere Sabbato nemo Iudaicorum ſcriptorum, quos legerim, præter Ioſephum, diffitetur. Quod verò Elias illius quietis hanc cauſſam affert, *Decem tribus illic captiuas detineri; vt non poſſint exire inde; nec Sabbato, ne violent illud*, hæc ex tabulis Rabbinorum, & nugis, quas ipſe non probat.

APODOSIS.

Præclara hæc eſt imago quietis Sabbatinæ, ita in multis etiam fluminibus ſuorum veſtigia præceptorũ Deus impreſſit. Clamat D. Ignatius Martyr, Spiritus Sancti tuba, ἀλλ' ἕκαστος ἡμῶν σαββατιζέτω πνευματικῶς μελέτῃ νόμου χαίρων, οὐ σώματος ἀνέσει, δημιουργίαν Θεοῦ θαυμάζων, οὐκ ἕωλα καὶ χλιαρὰ πίνων, καὶ μεμετρημένα βαδίζων, καὶ ὀρχήσει, καὶ χοροῖς νοῦν οὐκ ἔχουσι χαίρων. Καὶ μετὰ τὸ σαββατίσαι ἑορταζέτω πᾶς φιλόχριστος, τὴν κυριακὴν τὴν ἀναστάσιμον τὴν βασιλίδα τὴν ὕπατον πασῶν ἡμερῶν. Hæc ille, ex quibus licet agnoſcere antiquorum in colendis diebus feſtis religionem; noſtrorum verò temporum deplorare impietatem quibus cæci mortales, quod erat pietatis, hoc totum laſciuiæ tribuerunt. *Vnuſquiſque veſtrum*, inquit, *Sabbatum colat, non corpore, ſed mente; ſacrarum legum gaudens meditatione, non corporis remiſſione, Dei ſcilicet opera admirans, non opiparis epulis, aut mollioribus poculis indulgens, vel etiam compoſito gradu incedens, aut ſaltationibus, aut choreis, in quibus nihil eſt bonæ mentis oblectatus. Poſt Sabbatum autem celebret quiſquis Chriſtum diligit, Diem Dominicum, diem reſurrectionis, myſterio dicatum, Regem, & Principem omnium dierum.*

Dies Dominicus Rex & Princips omnium dierum Ex Ignatio Martyre.

LIV. SALMACIS.

Luxus.

SALMACIS Fons in Caria, qui bibentes effœminat, vt fertur. Pompeius Feſtus: Salmacis nomine Nym-

Nympha, Cœli, & Terræ filia, fertur cauſa fontis Halicarnaſſi aquæ appellandæ fuiſſe Salmacidis, quam qui bibiſſet vitio impudicitiæ molleſceret; ob eam rem quod eius aditus anguſtatus parietibus, occaſionem largitur petulantibus iuuenibus accedentium puerorum, puellarumq; violandarum, quia non patet refugium.

APODOSIS.

Luxuriæ cauſa fruſtra in aerem, & aquam reijcitur: hanc enim facit πλοῦτος, καὶ ἡ περὶ τὰς διαίτας ἀκολασία. Strab. lib. XIV. p. CCCLI.

LV. FONS SARDINIAE SOLIFVGAE REMEDIVM.

Vulnus & ſalus.

FONS eſt in Sardinia, qui contra venenum Solifugæ (eſt enim animantis eius morſus mortifer) à ſummo omnium opifice in remedium conditus, vt vbi oritur malum, ibi quoque inueniatur in promptu remedium, Solin. c. IX.

Cum permittit Deus mala graſſari, præſentia ſuggerit remedia. Sic furentibus noſtro ſæculo hæreticis, magna Eccleſiæ lumina oppoſuit, doctores Catholicos, qui flammeo diuini verbi gladio, totam illam transfugarum cateruam diuexare, & cædere non ceſſant, atque inſtillatum eorum pernicie virus ſalutaribus ſapientiæ, & virtutis remedijs auertere, vt inde & maior ſapientiæ lux, & virtutis ardor fidelibus accreſcat. Petron. Arbiter.

Vnde datum eſt vulnus, contigit inde ſalus.

LVI. SELEMNVS AMNIS.

Chriſti ſanguis permotiones ſanat.

SELEMNVS amnis, amoris remedium, quo qui loti fuerint, cupiditatis obliuiſcuntur,

θυμφόροντινα κ, ἀνδράσιν, κ, γυναιξὶν ἐς ἔρωτος ἴαμα. Pauſan. in Achaicis. p. 209.

APODOSIS.

Selemno longè nobilior, & ad impuri amoris flammas reſtinguendas efficacior Chriſti Domini ſanguis, qui, vt dictum eſt à D. Chryſoſtomo, regiam in nobis imaginem reformat.

LVII. FONS SICVLVS.

Pœnitentiæ ſymbolum.

ARISTOTELES in admirandis, cap. 28. ſcribit, in Sicilia fontem eſſe vorticis forma, in quo aues ſuffocatæ, ſed & reliqua animantia vbi fuerint immerſa reuiuiſcunt.

APODOSIS.

O magiſtram Pœnitentiæ naturam! quid cum pœnitentia magis congruit? Eſt illa ferè fons Chriſti de latere exiliens, qui nos miſeros mortales toties lethalibus plagis affectos, toties examinatos reuocat ad vitam. D. Aug. lib. de Pœnitentia. *Pœnitentia languores ſanat, lepreſos curat, mortuos ſuſcitat, ſanitatem auget, gratiam conſeruat, claudis greſſum, aridis copiam, cæcis reſtituit viſum, vitia fugat, virtutes exornat mentem vnit ac roborat.* *Pœnitentia vires.*

LVIII. SIDES.

Mundus.

CTESIAS tradit Siden vocari Stagnum in India, in quo nihil innatet omnia, merguntur.

APODOSIS.

Corruptio rerum magna eſt, in qua raræ extant generoſæ animæ, auaritiæ, ambitionis, libidinis gurgite non immerſæ. *Plin. lib. 31. cap. 2.*

Appa-

Apparent raræ nantes in gurgite vaſto.

Rectè de hac mundi corruptione cecinit Alcimus; Poëta Chriſtianus, qui vixit Clodouæi temporibus,

Poſt lapſum (inquit) primorum Parentum

Ex tunc paulatim retro ſublapſa referri
Vita prior, cunctiſque malis laxarier orbis.
Et corrupta ſatis, dira pinguedine tellus
Lethali quædam ſuffudit germina ſucco,

LIX. SILARIS

Vitiorum ſtupor.

DE Silari aquis hoc peculiare traditur: Planta ſi quæ in aquam eius conijciatur in ſaxum mutari, manente colore, formaq; iiſdem. Strab. lib. 5. p. 163. φυτὸν ἀπολιθοῦσθαι φυλάττον τὴν χρόαν, καὶ τὴν μορφήν.

APODOSIS.

Homines ferrei, & lapidei ex D. Bernar.

Cadit in ſtuporem improborum, qui vitio obcæcati omnem humanitatis ſenſum amiſerunt, & cum pectore lapidei ſint, & ferrei, ſpecie duntaxat homines videntur. *Cor enim habent quod nec compunctione ſcinditur, nec pietate mollitur, nec mouetur precibus; minis non cedit, flagellis duratur, ingratum ad beneficia, ad conſilia infidum, ad iudicia ſæuum, inuerecundum ad turpia, impauidum ad pericula, inhumanum ad humana.* D. Bernard. lib. 1. de Conſiderat. ad Eugen. Pontificem.

LX. SILIAS.

Ambitioſus.

SILIAS flumini nihil innatat: ἐν δὲ τῇ ὀρεινῇ Σιλίαν ποταμὸν εἶναι ἐν ᾧ μηδὲν ἐπιπλεῖ. Strab. l. 15

APODOSIS.

Ambitioſus non patitur ſibi quenquam dari ſuperiorem, ne Deum quidem: tanta eſt & tam vecors ſuper-

ſurperbiæ impudentia. Hoc vel ex Caligulæ Cæſaris ingenio ſatis patet, qui iratus cœlo, quod obſtreperet Pantomimis quos imitabatur curioſius, quam ſpectabat, quodq; comeſſatio ſua fulminibus terreretur, ad pugnam vocauit Iouem, & quidem ſine miſſione; Homericum illum exclamans verſum,

Ηὔ μ' ἀνάειρ', ἢ ἐγὼ σε. *Aut tolle me, aut ego te.*

LXI. FONS SOLIS.

PETRO POENITENTI.

IN Troglodytis fons Solis appellatur dulcis, & circa meridiem maximè frigidus; mox paulatim tepeſcens; ad noctis media feruore & amaritudine infeſtatur. *Plin. lib. 2.*

APODOSIS.

Ad prunas, & calorem Petrus refrixit, vbi ſe noctu è Pontificis domo proripuit, incaluit, & fleuit amarè. de quo iure illud dici poteſt.

Inuenit proprijs in fontibus ignes. Pœnitentia.

De ſymbolo doctrinæ per aquam & rorem quod remittebatur ad hunc locum, vide Symbol 63. huius libri.

LXII. AQVA STYGIS MORTIFERA SOLVM ASINI SCYTICI CORNV NON LAEDIT.

Patientia inuicta.

AQVA Stygis omnia perforat, præter vaſa ex cornu aſini Schythici confecta. Hanece materiam miratus Alexander Delphos miſit, & Apollini conſecrauit. Ælian. de animal. lib. 10. c. 40. Pauſ. lib. 8. eius aquæ vim peſtiferam vberiori ſtilo proſequutus, mortiferam eſſe ait Stygis aquam, tum homini, tum cuiuis animantium generi. Nam & capellæ ſæpius aquæ eius potu extinctæ ſunt, quod ex interuallo temporis cognitum eſt. Accedit & aliud ad eius aquæ miracula: Vaſa, & pocula omnia, ſiue vitrea, ſiue cryſtallina, ſiue Murrhina, ſiue è lapide aut teſta-

teſta ſint fictili, aquæ illius vi franguntur. Quin etiam ferrum, æs, plumbum, ſtannum, argentum, & electrum ea aqua infuſa ſoluuntur. Ipſum quoque aurum, quod neque ſitu, neque rubigine deteri Lesbia Poëtria teſtatur, & res ipſa indicio eſt, aquæ tamen huius virus non ſuſtinet. Mirum eſt, quo pacto vnius Aſini cornu huius veneno non lædatur.

APODOSIS.

Ad omnia ſpicula fortunæ obduruit Clypeus patientiæ, nullum eſt telum tam mortiferum, quod eius vim pertundere, atque debilitare poſſit.

Me calor æthereus feriat, mihi plena veneno
Occurat ſerpens.
ſerpens, ſitis, ardor, arenæ.
Dulcia virtuti, gaudet patientia duris.

Lucanus lib. 9.

LXIII. SVLMONENSIS AQVA.

Doctrina ſubtilior à Rudiorum ingenijs aliena.

Plin. lib. 17. ca. 26.

IN Sulmonenſi Italiç agro Fabiano, vbi arua rigantur, herbas aqua illa irrigatas necari, fruges verò ali, & irriguum pro ſarculo eſſe ſcribit Plinius.

APODOSIS.

Doctrina ſubtilior, quæ corroboratis ingenijs prodeſt, eadem tenues animos obruit. Non eſt omnium arcanos ſacrarum literarum ſenſus dignoſcere. Sicut in cœlo celatur Deus, ſic in ſcripturis abſconditur. Et ſicut hoc cœlum corporeum omnes homines vident, Deum autem inhabitantem cernere minimè poſſunt, ſic & ſacras literas fermè omnes legunt, non tamen omnes Deum veritatis in arcanis ſenſibus latentem intelligunt, niſi ſapientiæ lumine fuerint illuſtrati, quod præclare diſſerit D. Chryſoſtomus *Homil. 4. oper. imperf. ſi modo eius eſt.*

Sacrarum literarum ſenſus cognoſcere nō eſt omnium.

LXIV.

LXIV. LACVS TROGLODYTARVM.

Praua inconſtantia.

IVBA in Troglodytis lacum inſanum eſſe dicit, maleſica vi appellatum, ter die fieri amarum, ſalſumque: ac deinde dulcem, totieſq; etiam noctu, ſcatentem albis ſerpentibus vicenûm cubitorum. *Plin. Natur. hiſtor. lib. 31. c. 11.*

APODOSIS.

Hominem ſignificat dementis inconſtantiæ, & malitiæ, qui modo leuis videatur, modo acerbus, modo comis, modo auſterus, ad ſummum nunquam à malitia recedens, & totus è fraudibus confectus.

Mobilis, & varia eſt ferme natura malorum.
Cum ſcelus admittunt ſupereſt conſtantia: quid fas,
Atque nefas tandem incipiunt ſentire peractis
Criminibus. Tamen ad mores natura recurrit
Damnatos fixa, & mutari neſcia. Nam quis
Peccandi finem poſuit ſibi? quando recepit
Eiectum ſemel attrita de fronte ruborem?

Iuuenal. Satyr. 13.

LXV. FONS VIRGINIS BALSAMVM VEGETANS.

Mariæ fauor.

BVRCHARDVS, natione Germanus, qui floruit ante annos trecentos, in Aegypto vidit hortum Balſami, non edere vllum ex ſe fructum, niſi irrigetur fonte vicino, in quo Maria ſæpius Ieſum lauit, Sarracenoſque expertos fruſtra irrigare alijs aquis; quamobrem duxiſſe in illum fontem aliunde aquam, vt virtutem diuinam inde hauriens, abundè ſufficeret ad irrigationem. *Burch. cap. pen. Bozius de ſignis Eccl. lib. 2. cap. 7.*

APODOSIS.

Omnia noſtra cogitata, factaque tanquam ſteriles plantæ marceſcunt, niſi illâ vitæ aquâ irrigentur.

Quæ rapitur de fonte tuo.

O ſola inter virgines mater, & inter matres virgo. Poterit igitur inde rectè confirmari emblema in Chriſtianam pubem, quæ Virginis Mariæ auſpicijs creſcit, & viget, cum hoc lemmate, *Creſcit quodcumque rigat.*

LXVI. VIRGO AQVA.

Virginitas.

CELEBRIS fuit Romæ Aqua Virgo, cuius meminit Statius lib. 1 Syluar. in balneo Etruſci.

Vos mihi quæ latium ſeptenaque culmina Nymphæ
Incolitis; Tibrimque nouis attollitis vndis
Quas præceps Anien, atque exceptura natatus
Virgo iuuat.

Iuxta eſt (inquit Plinus) Herculanus riuus quem refugiens nomen *Virginis* obtinuit. In eodem argumento celebratur Canathus fons apud Argiuos, cuius aquis lotam noua ſubinde quotannis Virginitatis gloria Iunonem repubeſcere narrabant fabulæ: Pauſan. in Corinth.

Canathus fons apud Argiuos.

APODOSIS.

Symbola ſunt Virginitatis duo illi fontes; cuius laudes in media quoque gentilitate viguerunt. D. Athanaſius eius encomium diſertiſſimè proſequitur in libro περὶ παρθενίας, vbi eam appellat, πλοῦτον ἀνεκτέλεκτον, στέφανον ἀμαράντινον, ναὸν θεοῦ, οἰκητήριον ἁγίου πνεύματος.

Hoc eſt monile Eccleſiæ,
His illa gemmis colitur;
Dotata ſic Chriſto placet;
Sic ornat altum verticem.

Prudentius in D. Laurentium.

LXVII. FONS VMBRIAE.

Liberalitas ſera.

NON procul à Narnia fons eſt, qui nunquam ſcaturire viſus eſt, niſi cum annonæ penuria propediem futura eſt. Leander in Vmbria.

APODOSIS.

Multi ſunt eo ingenio, vt nunquam riuulos benignitatis aperiant, niſi res in ſummum diſcrimen ſint adductæ

Ὠκεῖαι χάριτες γλυκερώτεραι· ἢν δὲ βραδύνῃ,
Πᾶσα χάρις κενεή, μηδὲ λέγοιτο χάρις. *Lucanus.*
Celeres Gratiæ dulciores, quod ſi tardior fuerit.
Omnis gratia vana, neque gratiæ nomine digna.

LXXVIII. MONS CINDACVLLVS.

Virtus.

MONS eſt eminentiſſimus apud Auſtrogothos, non longè à prædicta arce regia, & lacu Vener. vulgari gentis ſermone Kindaculle dictus: tantæ altitudinis, vt longè à nauigantibus vltra XL. milliaria Italica in eodem lacu quaſi atra nubes, inter cœli hiatus appareat. ideoque multi tempeſtatibus, viq; ventorum agitati, ſummis viribus conantur eius pedes attingere, vbi tanquilliſſimum portum adeſſe nouerunt. In eius montis ſummitate ea amœnitas frondium, herbarum, fructuum, diuerſarum arborum ſua ſponte naſcentium, non raritate magis, quàm ſuauitate velut ſatarum reperitur. Accedit auium concentus, quæ mellitiſſimos cantus fundunt, & totum montem exhilarant. *Olaus Magnus lib. II. c. 20.*

APODOSIS.

Tota regio vndique aſpera hanc habet arcem amœniſſimæ iucunditatis. Non diſſimili ratione virtus cum difficiles ipſa aditus habeat, vbi tamen ad cacumen peruentum eſt, cœleſtium voluptatum delicijs quam ſuauiſſime luxuriat. *Plautus in Trinum.*

 Ibi

Ibi animo
Labor grandis capitur, boni ſibi hæc expetunt:
rem, ſidem, honorem,
Gloriam, & gratiam, hoc probis pretium eſt.

LXIX. HELICONIS FERTILITAS.

Literarum fructus.

HELICON mons, quem Muſis conſecrarunt Poëtarum fabulæ, Soli ſingulari quadam bonitate commendatur, cuius etiam paſtionibus ferunt ſerpentum venena infirmari. Pauſan. in Bœoticis. Plutarchus iunior in Iſmeno ait, Heliconem, & Cytheronem fuiſſe duos fratres: Κατὰ δὲ θεῶν πρόνοιαν εἰς ὁμώνυμα ὄρη μεταμορφωθέντες ἐγένοντο Κιθαιρὼν μὲν διὰ τὴν ἀσέβειαν, Ἐριννύων μῦθος. Ἑλικὼν δὲ διὰ φιλοστοργίαν Μουσῶν ἐνδιαίτημα.

APODOSIS.

Literis nihil fœcundius eſt, aut amabilius, quibus etiam animorum vitia, & permotiones ſedantur, ſi modo quis eas diligenter excolat. *Animum formant, & fabricant, vitam diſponunt, actiones regunt, agenda & omittenda demonſtrant, ſedent ad gubernacula, & per ancipitia fluctuantium dirigunt curſum.*

Seneca ad Lucilium, epiſt. 16.

LXX. MONS LYCAEVS VMBRARVM EXPERS.

Religio.

IN Lycæo monte Arcadiæ eſt area Iouis Lycæi, quò hominibus non eſt acceſſus. Quo ſi fortè homines beſtiæve intra loci ambitum ſe immiſerint, nullas è corporibus vmbras reddunt: Ac feras illuc confugientes venator non inſequitur, ſed foris conſiſtit, nullas à corporibus earum vmbras fundi videns.

Pauſ. in Arcadicis Græc. edit. pag. 269.

APODOSIS.

Religio, & ſapientia ſola eſt, in editiſſimo rerum humanarum apice collocata, ad quam marceſcen-

eos vanitatis vmbræ non permeant, ſed intus omnia veræ, ſolidæq; virtutis nixa radicibus conſiſtunt:

Beatus es nunc mente pauper, ſed ſpei S. Paulinus ad Cytherium.
Diues, qua gaudent pauperes,
Qui defraudati lubricis mundi bonis,
Cœli fruuntur gaudijs.

LXXI. MONTES PERSICI.

Beatitudo cœleſtis, bello & laboribus comparanda.

IN locis, quæ in Magorum regione ſunt eminentiora, referunt tres montes in ſpatioſo campo eſſe poſitos: eos autem qui locum tranſmittunt, cum ad primum quidem montem peruenerint, audire vocem confuſam veluti clamantium, non paucorũ millium hominum, perinde ac ſi eſſent in acie: Ad medium autem cum venerint, maiorem ſimul, & euidentiorem ſtrepitum apprehendere: tandem autem audire in fine canentes Pæana, perinde ac qui viciſſent. Clemens Alexandrin.

APODOSIS.

Per labores, & pugnas itur ad triumphos.

Virtutum cauſa vulnus habent. D. Proſper Epigrammate 87.

LXXII. ANOSTVS.

POENITENTIA.

CVIVS refert, vel potius fabulatur in finibus Meropum locum eſſe ἄνοστον, irremeabilẽ (ita enim appellatur) ſimilem voragini, & hiatui, neque verò tenebris, neque lumine inſignem, ſed aërem impendere obſcuro quodam rubore permixtum. In eo loco duos fluuios labi, alterum voluptatis, alterum triſtitiæ: & ad vtrumque arbores ſitas eſſe, magnitudine platani magnæ. Quæ ad flumen triſtitiæ ſunt eiuſmodi naturæ, ac poteſtatis fructus producere, ſi quis ijs veſcatur, eum tantum eijcere lacrymarum, vt per vniuerſum vitę reliquum tempus fletibus, luctibuſq; diffluat, & ſic vitã finiat. Alteras verò, quæ fluuio voluptatis adnaſcuntur, fructũ contrarium ferre,

qui enim hunc guſtat, ab omnibus priſtinis cupiditatibus abducitur, & ſi quem amauit in eius obliuionem venit, paulatimq; fit iunior, atque præcedentem ætatem, & iam tranſactam retro agit, ac reſumit, abiecta enim ſenectute ad vigorem ætatis reuertitur, deinde adoleſcentiam induit, tum pueritiam, poſtremo fit infans, & ſic denique expirat.

Ælian. lib. 3. Var. hiſt. cap. 18. ex Chio.

APODOSIS.

Domus hæc Anoſtus, domus eſt pœnitentiæ, ex qua nunquam ad vitia redeundum. Ea nec omnino lucida eſt, nec tenebroſa. In ſtatu enim pœnitentiæ diſcutiuntur paulatim tenebræ, nondum plena lux eniteſcit. Flumen triſtitiæ lacrymas pœnitentię ſignificat; flumen voluptatis conſolationem quæ triſtitiam ſequitur. Cupiditatum vacuitas, & reditus ad infantiam vitæ innocentiam deſignat.

S. Proſp. epiſt. 72.

Cor mundum & ſapiens fructu virtutis alatur,
Et Chriſti in noſtro pectore regnet amor:
Quo ſemel impletus nunquam vacuabitur ille;
Æterna æterni flumina fontis erunt.

LXXII. APOLLONITARVM REGIO QVAM IGNIS NON LÆDIT.

Incorruptio.

APOLLONIATARVM vrbs finitima eſt Epidimno, ſita, in Ionico ſinu atq; in proximis vicinis circa ipſam locis fodina bituminis habetur, non aliter quam pleræq; ſcaturigines aquam, ſic illa bitumen emittens, replenſque locum. Non procul etiam ſempiternus ignis oſtenditur. Ardens verò collis eſt, non ita magnus, neque ingens ſpatium occupans, neque longum ambitum complectens. Sulphur autem, & alumen olet: circumque ipſum pulcherrima ſunt arbuſta multaque loca viridantia, quæ nihil ab incendio vicino læduntur, neque quod ad germina, neque quod ad viriditatem plantarum attinet. Ignis verò dies noctesque perſeuerat, neque deſiit vnquam

vnquam, vt inquiunt Apolloniatæ ante bellum quod cum Illyrijs geſſerunt.

Item. *Cor Germanici.*

Germanici Cor, inter oſſa cremati cadaueris, incorruptum repertum eſt.

Item.

Iuſtorum Hominum regio quam ignis
Ex Ætnæ faucibus erumpens non lædit.

Cor Germanici incrematum. Suet. in Calig. c. 1. *Iuſtorum hominum regio.* Cnidias apud Photium.

LXXIV. CRETA NOCTVARVM EXPVLTRIX.

Iuſtitiæ cultrix regio.

IN Creta noctuam aiunt omnino non naſci, ac ſi extrinſecus importetur, mori. Itaque Euripides videtur temere feciſſe, hanc auem à Polyde viſam, atque conieciſſe Glaucum ei quoque cognominem (nam glauca Græci Noctuam appellant) defunctum Minois filium ſe reperturum. Audio præterea Cretenſes iactare Creticæ terræ conceſſum hoc munus à Ioue,, nempe in ea & nutrito, & occultato, vt ab omni malefica, & noxia fera libera ſit, ita vt nec ipſa vllam producat, nec aliunde inuectam alat: & hoc re ipſa declarari cum nullum in ea maleficum animal reperiatur: hoc ſi quis velit experiri, venenatum animal quodpiam foris aſſumit: quod primum vt hanc terram attigit, ſtatim perit. Itaque circulatores qui venantur in Africa ſerpentes, talia machinantur ad mouendam hominum admirationem ſerpentes varias manſuefactas circumgeſtant: & ſimul terræ Africæ quantum ſatis ſit ad earum vſum comportant: quod ipſum prouident, ne ſerpentes pereant ob eamq; cauſam cum ad hanc inſulam peruenerint, non prius feras beſtias exponunt, quam terram peregrinam quam ſecum portant, ſubſtrauerint: ex quo fit, vt multitudinem imperitam congregent, atque ſtupidam detineant. Et tametſi eæ quidem ſeſe incitent, non loco tamen ſe mouent, neque ex

domeſtico & vernaculo puluere excedunt, atque incolumes manent. Sin in externum, & hoſticum ſolum egrediantur, è vita quoque exeunt. Nec immerito. Nam ſi Iouis nutus, neque in Thetidem, neque in alium quenquam fuit, aut futurus eſt irritus vnquam: multo minimè in terram ei nutriciam vanus aut irritus fuerit.

Ælianus.

APODOSIS.

Typus eſt religionis iuſtitiæ cultricis, quæ ab hæretica prauitate, & vitiorum omnium immanitate ſumma Dei prouidentia, & ſingulari principis alicuius opera ſit immunis. Hoc olim D. Hieronymus dixit de Gallia: *Sola Gallia monſtris caret.*

LXXV. ASSASINORVM PARADISVS.

Ad delicias iuuat ire periclis.

IN Perſidis regno Tyrannus quidam, Alaodinus dictus, Muletam regionem occupauit, multoſque Sicarios, quos dixêre Aſſaſinos, hoc aſtu ſibi adiunxit: in valle quadam amœniſſima, & præruptis eiecta montibus paradiſum omni deliciarum genere, qualem ſuis Mahumetes promittebat, inſtruxit, in faucibus, per quas ſolus patebat aditus, arcem extruxit muniſſimam, ne cui accedendi poteſtas eſſet prætcrquam conſciis. Affirmabat interim ſe claues Mahumetici paradiſi habere, & potione ſoporifera clam oblata, dormientes in eum locum deferendos curabat. Experrecti cum omnibus deliciis affatim fruerentur, re vera ſe in paradiſo eſſe credebant. At præſtigiator ille capta opportunitate medicato poculo ſopitos ruſus extra paradiſum efferebat, eos ad omnia quæ imperaret patranda paratiſſimos poſtea habebat, quippe de paradiſo ſi principi obedirent ſecuriſſimos. Hac arte non paucos Chriſtianorũ Principum inſidijs circumuentos oppreſſit. Tandem anno

no ſalutis M. CC. LXII. Allaus rex Tartarorum ſenem hunc in paradiſo triennali obſidione ad deditionem fame compulit, locum aboleri, & aſſeclas omnes interimi iuſſit: *Paul Venet. lib. 1. cap. 28 Orient. hiſt.*

APODOSIS.

Si improbi terreſtris paradiſi ergò nullos labores recuſant, quid facient pij in honeſtis & ſanctis laboribus, quos cœleſtium deliciarum exceptura eſt immortalitas?

Explorant aduerſa viros, perque aſpera duro
Nititur ad laudem virtus interrita cliuo.

Silius Ital. lib. 3. de bell. Punic.

LXXVI. ΚΑΤΑΚΕΚΑΥΜΕΝΗΣ VITIS.

Virgo inter vitiorum incendia intacta.

REGIO Catacecaumene, hoc eſt, combuſta, arboribus prorſus caret, ſiquidem camporum ſuperficies tota eſt cinericia, montana, & ſaxo, nigri coloris velut ex aduſtione fulminum. Itaque ſunt qui à fulminibus, & cœlitus ignis immiſſis procellis id accidiſſe dicant. Inter illam tamen terræ maciem, & ingratam cœli inclementiam vitis ramos viridiſſimos explicat.

De hoc argumento ſic cecinit Ioannes Surgiſius adhuc adoleſcens, candidiſſimi ingenij, & eximiæ indolis Poëta, qui poſteà in noſtra ſocietate vita & eruditione clarus militauit. *Strabo Geograph. l. 15.*

Eſt regio igniferis late combuſta ruinis,
Arboribuſque ſatiſque carens, vbi torridus aruis
Stat vapor, & ſteriles mundi ſqualentis arenæ.
Hanc nunquam pluuio perfudit ſydere vernus
Iuppiter, aut picto Thomantis diſcolor arcu:
Sed ſitus informis terras premit, aruaque ſaxis
Aſpera mærentes cruciant ſub vomere tauros.
Tum forte exiguæ calamus ſi reptat auenæ,
Ægra ſoli macies creſcentem exſugit ariſtam.
Hinc fruſtrata Ceres fœtus deplorat ademptos,
Et labor, & maleſuada fames, & triſtis egeſtas,
Crudeles longe ludunt examine dira,

Nem-

Nempe hic vt perhibent, ignitum flumen olympo
Decidit, & rapidis fluxêre vaporibus auræ.
Sulphureaſque vagus torquens per inania flammas
Omnia Vulcanus fumanti vortice ſorpſit.
At licet infeſtus terram decoxerit ardor,
Vaſtaritque amplos peſtis Lipareia tractus:
Vinea combuſtæ ſe ſubtrahit vna ruinæ,
Et læto grauidos extollens vertice ramos
Irrorat madidas Lenæo nectare rupes.
Hanc circum feſta redimitus tempora fronde
Mollis pampineam Bromius circumrotat haſtam.
Conſeruatque ſuo defenſam numine vitem.
Cui lenes laxat Zephyros, ſuccoſque benigno
Effundit natura ſinu, nec ferrea Iuno.
Nec læua ingrati nocet inclementia cœli.

ALLVSIO.

Eſt ardor vitij labes, virgo integra vitis.

LXXVII. CALVVS AGER φαλακρὰ ἄρουρα.

Voluptas cauenda.

APVD Indos tractus eſt, cui nomen Phalacra, quaſi Latine *Caluus*: eoque ita appellatur, quod qui herbam in eo naſcentem deguſtarit, & pilos, & cornua amittit. Itaque elephanti niſi coguntur non accedunt ad locum illum, imò verò propè cum acceſſerint, perinde atque homines prudentiſſimi, ab omni illius loci gramine refugientes, pedem referunt.

Æl. lib. 8. cap. 15. de animal.

APODOSIS.

Caluus ager, voluptatis domicilium eſt, viros effœminans herba, deliciæ, amiſſio cornuum & pilorum, iactura roboris & ornamenti. Prudentes igitur illi, qui inſtar elephantorum, ſi cum ad amœnam illã, & floridam iuuentutis inſulam venerint, eandemq; viderint, omni bonorum, & deliciarum genere refertam,

fertam, fortiter contemnere mallent: quam peſtifera gramina, in ſuam perniciem vorare. *Voluptas vltro diſſoluit & omne robur emollit.* *Senec. ep. 3.*

LXXVIII. IVNONIS ARGIVAE ET DIANAE AETOLICAE LVCVS FERAS MANSVEFACIENS.

Religionis Chriſtianæ vis & manſuetudo.

APVD Venetos duo olim luci celebres feruntur extitiſſe, Iunonis Argiuæ, & Dianæ Aetolicæ, in quibus feræ ita manſueſcebant, vt cerui lupis aggregarentur. *Strab. lib. 5. pag. 149.*

APODOSIS.

Fabuloſum quod affert Strabo: at, quod in Chriſtiana religione cernitur, veriſſimum eſt, ea efferatos hominum mores, etiam humanis dapibus, & fruſtis eſculentis infames cicurauit; & à belluina vita, ad Angelorum commercium traduxit. Vide Theodoret. λογ ϑ περὶ νόμων. Per hanc

Securum blandi leporem fouere moloſſi,
Vicinumque lupo præbuit agna latus:
Concordes varia ludunt cum tigride damæ,
Maſſylam cerui non timuere iubam.

PARA-

teſta ſint fictili, aquæ illius vi franguntur. Quin etiam ferrum, æs, plumbum, ſtannum, argentum, & electrum ea aqua infuſa ſoluuntur. Ipſum quoque aurum, quod neque ſitu, neque rubigine deteri Lesbia Poëtria teſtatur, & res ipſa indicio eſt, aquæ tamen huius virus non ſuſtinet. Mirum eſt, quo pacto vnius Aſini cornu huius veneno non lædatur.

APODOSIS.

Ad omnia ſpicula fortunæ obduruit Clypeus patientiæ, nullum eſt telum tam mortiferum, quod eius vim pertundere, atque debilitare poſſit.

Me calor æthereus feriat, mihi plena veneno
Occurat ſerpens.
ſerpens, ſitis, ardor, arenæ.
Dulcia virtuti, gaudet patientia duris.

Lucanus lib. 9.

LXIII. SVLMONENSIS AQVA.

Doctrina ſubtilior à Rudiorum ingenijs aliena.

Plin. lib. 17. ca. 26.

IN Sulmonenſi Italię agro Fabiano, vbi arua rigantur, herbas aqua illa irrigatas necari, fruges verò ali, & irriguum pro ſarculo eſſe ſcribit Plinius.

APODOSIS.

Sacrarum literarum ſenſus cognoſcere. nõ ſt omnium.

Doctrina ſubtilior, quæ corroboratis ingenijs prodeſt, eadem tenues animos obruit. Non eſt omnium arcanos ſacrarum literarum ſenſus dignoſcere. Sicut in cœlo celatur Deus, ſic in ſcripturis abſconditur. Et ſicut hoc cœlum corporeum omnes homines vident, Deum autem inhabitantem cernere minimè poſſunt, ſic & ſacras literas fermè omnes legunt, non tamen omnes Deum veritatis in arcanis ſenſibus latentem intelligunt, niſi ſapientiæ lumine fuerint illuſtrati, quod præclare differit D. Chryſoſtomus *Homil. 4. oper. imperf. ſi modo eius eſt.*

LXIV.

LXIV. LACVS TROGLODYTARVM.

Praua inconſtantia.

IVBA in Troglodytis lacum inſanum eſſe dicit, maleſica vi appellatum, ter die fieri amarum, ſalſumque: ac deinde dulcem, totieſq; etiam noctu, ſcatentem albis ſerpentibus vicenûm cubitorum. *Plin. Natur. hiſtor. lib. 31. c. 11.*

APODOSIS.

Hominem ſignificat dementis inconſtantiæ, & malitiæ, qui modo leuis videatur, modo acerbus, modo comis, modo auſterus, ad ſummum nunquam à malitia recedens, & totus è fraudibus confectus.

Mobilis, & varia eſt ferme natura malorum.
Cum ſcelus admittunt ſupereſt conſtantia: quid fas,
Atque nefas tandem incipiunt ſentire peractis
Criminibus. Tamen ad mores natura recurrit
Damnatos fixa, & mutari neſcia. Nam quis
Peccandi finem poſuit ſibi? quando recepit
Eiectum ſemel attrita de fronte ruborem?

Iuuenal. Satyr. 13.

LXV. FONS VIRGINIS BALSAMVM VEGETANS.

Mariæ fauor.

BVRCHARDVS, natione Germanus, qui floruit ante annos trecentos, in Aegypto vidit hortum Balſami, non edere vllum ex ſe fructum, niſi irrigetur fonte vicino, in quo Maria ſæpius Ieſum lauit, Sarracenoſque expertos fruſtra irrigare alijs aquis; quamobrem duxiſſe in illum fontem aliunde aquam, vt virtutem diuinam inde hauriens, abundè ſufficeret ad irrigationem. *Burch. cap. pen. Bozius de ſignis Eccl. lib. 2. cap 7.*

APODOSIS.

Omnia noſtra cogitata, factaque tanquam ſteriles plantæ marceſcunt, niſi illâ vitæ aquâ irrigentur.

Quæ rapitur de fonte tuo.

O ſola inter virgines mater, & inter matres virgo. Poterit igitur inde rectè confirmari emblema in Chriſtianam pubem, quæ Virginis Mariæ auſpicijs creſcit, & viget, cum hoc lemmate, *Creſcit quodcumque rigat.*

LXVI. VIRGO AQVA.

Virginitas.

CELEBRIS fuit Romæ Aqua Virgo, cuius meminit Statius lib. 1 Syluar. in balneo Etruſci.

Vos mihi quæ latium ſeptenaque culmina Nymphæ
Incolitis; Tibrimque nouis attollitis vndis
Quas præceps Anien, atque exceptura natatus
Virgo iuuat.

Iuxta eſt (inquit Plinus) Herculanus riuus quem refugiens nomen *Virginis* obtinuit. In eodem argumento celebratur Canathus fons apud Argiuos, cuius aquis lotam noua ſubinde quotannis Virginitatis gloria Iunonem repubeſcere narrabant fabulæ: Pauſan. in Corinth.

Canathus fons apud Argiuos.

APODOSIS.

Symbola ſunt Virginitatis duo illi fontes; cuius laudes in media quoque gentilitate viguerunt. D. Athanaſius eius encomium diſertiſſimè proſequitur in libro περὶ παρθενίας, vbi eam appellat, πλοῦτον ἀκατά-λεκτον, στέφανον ἀμαράντινον, ναὸν θεοῦ, οἰκητήριον ἁγίου πνεύματος.

Hoc eſt monile Eccleſiæ,
His illa gemmis colitur;
Dotata ſic Chriſto placet,
Sic ornat altum verticem.

Prudentius in D. Laurentium.

LXVII. FONS VMBRIAE.

Liberalitas ſera.

NON procul à Narnia fons eſt, qui nunquam ſcaturire viſus eſt, niſi cum annonæ penuria propediem futura eſt. Leander in Vmbria.

APODOSIS.

Multi ſunt eo ingenio, vt nunquam riuulos, benignitatis aperiant, niſi res in ſummum diſcrimen ſint adductæ

Ὠκεῖαι χάριτες γλυκερώτεραι· ἢν δὲ βραδύνῃ,
Πᾶσα χάρις κενεή, μηδὲ λέγοιτο χάρις. *Lucanus.*

Celeres Gratiæ dulciores, quod ſi tardior fuerit.
Omnis gratia vana, neque gratiæ nomine digna.

LXXVIII. MONS CINDACVLLVS.

Virtus.

MONS eſt eminentiſſimus apud Auſtrogothos, non longè à prædicta arce regia, & lacu Vener. vulgari gentis ſermone Kindaculle dictus: tantæ altitudinis, vt longè à nauigantibus vltra XL. milliaria Italica in eodem lacu quaſi atra nubes, inter cœli hiatus appareat. ideoque multi tempeſtatibus, viq; ventorum agitati, ſummis viribus conantur eius pedes attingere, vbi tanquilliſſimum portum adeſſe nouerunt. In eius montis ſummitate ea amœnitas frondium, herbarum, fructuum, diuerſarum arborum ſua ſponte naſcentium, non raritate magis, quàm ſuauitate velut ſatarum reperitur. Accedit auium concentus, quæ mellitiſſimos cantus fundunt, & totum montem exhilarant. *Olaus Magnus lib. 11. c. 20.*

APODOSIS.

Tota regio vndique aſpera hanc habet arcem amœniſſimæ iucunditatis. Non diſſimili ratione virtus cum difficiles ipſa aditus habeat, vbi tamen ad cacumen peruentum eſt, cœleſtium voluptatum delicijs quam ſuauiſſime luxuriat. *Plautus in Trinum.*

Ibi animo
Labor grandis capitur, boni ſibi hæc expetunt:
rem, fidem, honorem,
Gloriam, & gratiam, hoc probis pretium eſt.

LXIX. HELICONIS FERTILITAS.

Literarum fructus.

HELICON mons, quem Muſis conſecrarunt Poëtarum fabulæ, Soli ſingulari quadam bonitate commendatur, cuius etiam paſtionibus ferunt ſerpentum venena infirmari. Pauſan. in Bœoticis. Plutarchus iunior in Iſmeno ait, Heliconem, & Cytheronem fuiſſe duos fratres: Κατὰ δὲ θεῶν πρόνοιαν τὰ ὁμώνυμα ὄρη μεταμορφωθέντες ἐγένοντο Κιθαιρὼν μὲν διὰ τὴν ἀσέβειαν, Ἐριννύων μῦθος. Ἑλικὼν δὲ διὰ φιλοστοργίαν Μουσῶν ἐνδιαίτημα.

APODOSIS.

Literis nihil fœcundius eſt, aut amabilius, quibus etiam animorum vitia, & permotiones ſedantur, ſi modo quis eas diligenter excolat. *Animum formant, & fabricant, vitam diſponunt, actiones regunt, agenda & omittenda demonſtrant, ſedent ad gubernacula, & per ancipitia fluctuantium dirigunt curſum.*

Seneca ad Lucilium, epiſt. 16.

LXX. MONS LYCAEVS VMBRARVM EXPERS.

Religio.

IN Lycæo monte Arcadiæ eſt area Iouis Lycæi, quò hominibus non eſt acceſſus. Quo ſi fortè homines beſtiæve intra loci ambitum ſe immiſerint, nullas è corporibus vmbras reddunt: Ac feras illuc confugientes venator non inſequitur, ſed foris conſiſtit, nullas à corporibus earum vmbras fundi videns.

Pauſ. in Arcadicis Græc. edit. pag. 269.

APODOSIS.

Religio, & ſapientia ſola eſt, in editiſſimo rerum humanarum apice collocata, ad quam marceſcen-

tes

tes vanitatis vmbræ non permeant, ſed intus omnia veræ, ſolidæq; virtutis nixa radicibus conſiſtunt:

Beatus es nunc mente pauper: ſed ſpei
Diues, qua gaudent pauperes,
Qui defraudati lubricis mundi bonis,
Cæli fruuntur gaudijs.

S. Paulinus ad Cytherium.

LXXI. MONTES PERSICI.

Beatitudo cœleſtis, bello & laboribus comparanda.

IN locis, quæ in Magorum regione ſunt eminentiora, referunt tres montes in ſpatioſo campo eſſe poſitos: eos autem qui locum tranſmittunt, cum ad primum quidem montem peruenerint, audire vocem confuſam veluti clamantium, non paucorũ millium hominum, perinde ac ſi eſſent in acie: Ad medium autem cum venerint, maiorem ſimul, & euidentiorem ſtrepitum apprehendere: tandem autem audire in fine canentes Pæana, perinde ac qui viciſſent.

Clemens Alexandrin.

APODOSIS.

Per labores, & pugnas itur ad triumphos.
Virtutum gaudia vulnus habent.

D. Proſper Epigrammate 87.

LXXII. ANOSTVS.

POENITENTIA.

CVIVS refert, vel potius fabulatur in finibus Meropum locum eſſe ἄνοστον, irremeabilẽ (ita enim appellatur) ſimilem voragini, & hiatui, neque verò tenebris, neque lumine inſignem, ſed aërem impendere obſcuro quodam rubore permixtum. In eo loco duos fluuios labi, alterum voluptatis, alterum triſtitiæ: & ad vtrumque arbores ſitas eſſe, magnitudine platani magnæ. Quæ ad flumen triſtitiæ ſunt eiuſmodi naturæ, ac poteſtatis fructus producere, ſi quis ijs veſcatur, eum tantum eijcere lacrymarum, vt per vniuerſum vitę reliquum tempus fletibus, luctibuſq; diffluat, & ſic vitã finiat. Alteras verò, quæ fluuio voluptatis adnaſcuntur, fructũ contrarium ferre,

qui enim hunc guſtat, ab omnibus priſtinis cupiditatibus abducitur, & ſi quem amauit in eius obliuionem venit, paulatimq; fit iunior, atque præcedentem ætatem, & iam tranſactam retro agit, ac reſumit, abiecta enim ſenectute ad vigorem ætatis reuertitur, deinde adoleſcentiam induit, tum pueritiam, poſtremo fit infans, & ſic denique expirat.

Ælian. lib. 3. Var. hiſt. cap. 18. ex Chio.

APODOSIS.

Domus hæc Anoſtus, domus eſt pœnitentiæ, ex qua nunquam ad vitia redeundum. Ea nec omnino lucida eſt, nec tenebroſa. In ſtatu enim pœnitentiæ diſcutiuntur paulatim tenebræ, nondum plena lux eniteſcit. Flumen triſtitiæ lacrymas pœnitentię ſignificat; flumen voluptatis conſolationem quæ triſtitiam ſequitur. Cupiditatum vacuitas, & reditus ad infantiam vitæ innocentiam deſignat.

S. Proſp. epiſt. 72.

Cor mundum & ſapiens fructu virtutis alatur,
Et Chriſti in noſtro pectore regnet amor:
Quo ſemel impletus nunquam vacuabitur ille;
Æterna æterni flumina fontis erunt.

LXXII. APOLLONITARVM REGIO QVAM IGNIS NON LÆDIT.

Incorruptio.

APOLLONIATARVM vrbs finitima eſt Epidimno, ſita, in Ionico ſinu atq; in proximis vicinis circa ipſam locis fodina bituminis habetur, non aliter quam pleræq; ſcaturigines aquam, ſic illa bitumen emittens, replenſque locum. Non procul etiam ſempiternus ignis oſtenditur. Ardens verò collis eſt, non ita magnus, neque ingens ſpatium occupans, neque longum ambitum complectens. Sulphur autem, & alumen olet: circumque ipſum pulcherrima ſunt arbuſta multaque loca viridantia, quæ nihil ab incendio vicino læduntur, neque quod ad germina, neque quod ad viriditatem plantarum attinet. Ignis verò dies noctesque perſeuerat, neque deſiit

vnquam, vt inquiunt Apolloniatæ ante bellum quod cum Illyrijs geſſerunt.

Item. *Cor Germanici.*

Germanici Cor, inter oſſa cremati cadaueris, incorruptum repertum eſt.

Cor Germanici incrematum. Suet. in Calig. c. 1.

Item.

Iuſtorum Hominum regio quam ignis
Ex Ætnæ faucibus erumpens non lædit.

Iuſtorum hominum regio.

LXXIV. CRETA NOCTVARVM EXPVLTRIX.

Iuſtitiæ cultrix regio.

Cnidias apud Photium.

IN Creta noctuam aiunt omnino non naſci, ac ſi extrinſecus importetur, mori. Itaque Euripides videtur temere feciſſe, hanc auem à Polyde viſam, atque conieciſſe Glaucum ei quoque cognominem (nam glauca Græci Noctuam appellant) defunctum Minois filium ſe reperturum. Audio præterea Cretenſes iactare Creticæ terræ conceſſum hoc munus à Ioue,, nempe in ea & nutrito, & occultato, vt ab omni malefica, & noxia fera libera ſit, ita vt nec ipſa vllam producat, nec aliunde inuectam alat: & hoc re ipſa declarari cum nullum in ea maleficum animal reperiatur: hoc ſi quis velit experiri, venenatum animal quodpiam foris aſſumit: quod primum vt hanc terram attigit, ſtatim perit. Itaque circulatores qui venantur in Africa ſerpentes, talia machinantur ad mouendam hominum admirationem ſerpentes varias manſuefactas circumgeſtant: & ſimul terræ Africæ quantum ſatis ſit ad earum vſum comportant: quod ipſum prouident, ne ſerpentes pereant ob eamq; cauſam cum ad hanc inſulam peruenerint, non prius feras beſtias exponunt, quam terram peregrinam quam ſecum portant, ſubſtrauerint: ex quo fit, vt multitudinem imperitam congregent, atque ſtupidam detineant. Et tametſi eæ quidem ſeſe incitent, non loco tamen ſe mouent, neque ex

domeſtico & vernaculo puluere excedunt, atque incolumes manent. Sin in externum, & hoſticum ſolum egrediantur, è vita quoque exeunt. Nec immerito. Nam ſi Iouis nutus, neque in Thetidem, neque in alium quenquam fuit, aut futurus eſt irritus vnquam: multo minimè in terram ei nutriciam vanus aut irritus fuerit.

Ælianus.

Apodosis.

Typus eſt religionis iuſtitiæ cultricis, quæ ab hæretica prauitate, & vitiorum omnium immanitate ſumma Dei prouidentia, & ſingulari principis alicuius opera ſit immunis. Hoc olim D. Hieronymus dixit de Gallia: *Sola Gallia monſtris caret.*

LXXV. ASSASINORVM PARADISVS.

Ad delicias iuuat ire periclis.

IN Perſidis regno Tyrannus quidam, Alaodinus dictus, Muletam regionem occupauit, multoſque Sicarios, quos dixêre Aſſaſinos, hoc aſtu ſibi adiunxit: in valle quadam amœniſſima, & præruptis eiecta montibus paradiſum omni deliciarum genere, qualem ſuis Mahumetes promittebat, inſtruxit, in faucibus, per quas ſolus patebat aditus, arcem extruxit munitiſſimam, ne cui accedendi poteſtas eſſet præterquam conſciis. Affirmabat interim ſe claues Mahumetici paradiſi habere, & potione ſoporifera clam oblata, dormientes in eum locum deferendos curabat. Experrecti cum omnibus deliciis affatim fruerentur, re vera ſe in paradiſo eſſe credebant. At præſtigiator ille capta opportunitate medicato poculo ſopitos rurſus extra paradiſum efferebat, eos ad omnia quæ imperaret patranda paratiſſimos poſtea habebat, quippe de paradiſo ſi principi obedirent ſecuriſſimos. Hac arte non paucos Chriſtianorũ Principum inſidijs circumuentos oppreſſit. Tandem an-

no

no ſalutis M. CC. LXII. Allaus rex Tartarorum ſenem hunc in paradiſo triennali obſidione ad deditionem fame compulit, locum aboleri, & aſſeclas omnes interimi iuſſit: *Paul Venet. lib. 1. cap. 28 Orient. hiſt.*

APODOSIS.

Si improbi terreſtris paradiſi ergò nullos labores recuſant, quid facient pij in honeſtis & ſanctis laboribus, quos cœleſtium deliciarum exceptura eſt immortalitas?

Explorant aduerſa viros, perque aſpera duro
Nititur ad laudem virtus interrita cliuo.

Silius Ital. lib 3. de bell. Punic.

LXXVI. ΚΑΤΑΚΕΚΑΥΜΕΝΗΣ VITIS.

Virgo inter vitiorum incendia intacta.

REGIO Catacecaumene, hoc eſt, combuſta, arboribus prorſus caret, ſiquidem camporum ſuperficies tota eſt cinericia, montana, & ſaxo, nigri coloris velut ex aduſtione fulminum. Itaque ſunt qui à fulminibus, & cœlitus ignis immiſſis procellis id accidiſſe dicant. Inter illam tamen terræ maciem, & ingratam cœli inclementiam vitis ramos viridiſſimos explicat.

De hoc argumento ſic cecinit Ioannes Surgiſius adhuc adoleſcens, candidiſſimi ingenij, & eximiæ indolis Poeta, qui poſteà in noſtra ſocietate vita & eruditione clarus militauit. *Strabo Geograph. l. 13.*

Eſt regio igniferis late combuſta ruinis,
Arboribuſque ſatiſque carens, vbi torridus aruis
Stat vapor, & ſteriles mundi ſqualentis arenæ.
Hanc nunquam pluuio perfudit ſydere vernus
Iuppiter, aut picto Thomantis diſcolor arcu:
Sed ſitus informis terras premit, aruaque ſaxis
Aſpera mœrentes cruciant ſub vomere tauros.
Tum ſorte exiguæ calamus ſi repſit arenæ,
Ægra ſoli macies creſcentem exſugit ariſtam.
Hinc fruſtrata Ceres fœtus deplorat ademptos,
Et labor, & maleſuada fames, & triſtis egeſtas,
Crudeles longo ludunt examine diræ,

fertam, fortiter contemnere mallent: quam peſtifera gramina, in ſuam perniciem vorare. *Voluptas vltro diſſoluit & omne robur emollit.* *Senec. ep. 3.*

LXXVIII. IVNONIS ARGIVAE ET DIANAE AETOLICAE LVCVS FERAS MANSVEFACIENS.

Religionis Chriſtianæ vis & manſuetudo.

APVD Venetos duo olim luci celebres feruntur extitiſſe, Iunonis Argiuæ, & Dianæ Aetolicæ, *Strab. lib. 5. pag. 149.* in quibus feræ ita manſueſcebant, vt cerui lupis aggregarentur.

APODOSIS.

Fabuloſum quod affert Strabo: at, quod in Chriſtiana religione cernitur, veriſſimum eſt, ea efferatos hominum mores, etiam humanis dapibus, & fruſtis eſculentis infames cicurauit, & à belluina vita, ad Angelorum commercium traduxit. Vide Theodoret. λόγ 9 περὶ. νόμων. Per hanc

Securum blandi leporem fouere moloſſi,
Vicinumque lupo præbuit agna latus:
Concordes varia ludunt cum tigride damæ,
Maſſylam cerui non timuere iubam.

PARABOLARVM HISTORICARVM LIBER SECVNDVS.

DII GENTIVM.

I. DII CRVMENIGERI.

Pecuniæ vis.

PHOENICES deos ſuos fingebant cum crumenis & marſupijs, quod nullum maius exiſtimarent diuinitatis ſymbolum quam pecuniam: ex quo & Mercurij ſtatua viſebatur Conſtantinopoli, ſacculum geſtans. Georgius Codinus in parecbolis. τοῦ τοῦ κέρδοις αἴτιον λέγουσιν καὶ ἐμπόριον τὸν ἑρμῆν· ὅθεν τὸ ἄγαλμα αὐτοῦ ἱστῶσι βαστάζον μάρσιπον. ἀλλὰ καὶ οἱ Φοίνικες τοὺς θεοὺς αὐτοὺς πλάττουσιν ἐπιφέροντας βαλάντια ὡς τοῦ χρυσοῦ συμβόλου ὄντος δυναστείας.

Codinus de Dijs Phœnicum.

APODOSIS.

Pecuniæ obediunt omnia, quod venuſtiſſimo epigrammate Arbiter illuſtrauit:

Arbiter de pecunia.

Quiſquis habet nummos ſecura nauiget aura,
Fortunamque ſuo temperet arbitrio.
Vxorem ducat Danaen, ipſumque licebit,
Acriſium iubeat credere quod Danaen.
Carmina componat, declamet, concrepet omnes,
Et peragat cauſas, ſitque Catone prior.

Iu-

Iuriſ-Conſultus paret, non paret, *habeto.*
Atque eſto quicquid Seruius & Labeo.
Multa loquor quid vis nummis præſentibus opta,
Euenies, clauſum poſſidet arca Iouem.

II. DII DEMOCRITI POENA ET BENEFICIVM.

Iuſtitiæ diuinitas.

DEMOCRITVS duos tantum deos credidit, Pœnam & Beneficium. Rectè in id argumentum cadit Pij IV. Symbolum, in quo lauri, & virgæ pinguntur hoc lemmate, *Pœna & Præmium* — *Plin. lib. 2. cap. 17.*

Apodosis.

Nihil ad ſocietatis humanæ conſeruationem potentius, quàm punire improbos, & optimos quoſque remunerari, quod præſtat iuſtitia: dum æquitate humanam vitam moderatur, quod diſertè canit, Orpheus ὕμν. εἰς Δικ. — *Orpheus de æquitate.*

Ω θνητοῖσι δικαιοτάτη, πολύολβε, ποθεινή,
Η καθαραῖς γνώμαις αἰεὶ τὰ δέοντα βραβεύεις,
Αθραυστος τὸ συνειδός. αἰεὶ θραύεις γὰρ ἅπαντας
Οσσοι μὴ τὸ σὸν ἦλθον ὑπὸ ζυγὸν, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτοῦ
Πλάστιγξι βριαραῖσι παρεκλίναντες ἀπλήστως
Αἰεὶ γὰρ τὸ πλέον στυγέεις, ἰσότητι δὲ χαίρεις.
Εν σοὶ γὰρ σοφίης ἀρετῆς τέλος ἐσθλὸν ἱκάνει.
Πάντιμε, ὀλβιόμοιρε δικαιοσύνη, μεγαλαυχής,
O Mortalibus iuſtiſſima, opulenta, deſiderabilis
Quæ puris ſententijs ſemper iura adminiſtras
Integra conſcientia. Quæ franges omnes
Quicunque tuum non ſubierunt iugum, ſed illud
Trutinis violentis præterſiluerunt immoderatè.
Semper. n. quod nimium eſt odiſti, & æquitate gaudes.
Tibi ſapientiæ & virtutis totus cumulus acceſſit,
Omni honore digna fortunata iuſtitia, glorioſa.

III. DEA

III. DEA SYRIA.

Pro omnibus vna.

LVCIANVS de Deâ Syriâ librum ſcripſit, in quo tradit ſe vidiſſe in Syria ſtatuam in templo deæ multiformem, quæ quidem eſſet Iuno, haberet tamen aliquid Palladis, & Veneris, & Lunæ, & Rheæ & Dianæ, & Nemeſeos, & Parcarum, quæ alterâ manu tenebat ſceptrum, altera fuſum, in capite radios ferebat, & ignem, & Ceſton.

APODOSIS.

Helena Zeuxidis.

Dicetur de pulchritudine abſolutiſſima, cui poterit etiam accomodari illud Zeuxidis, qui ſuæ Helenæ non appoſuit *faciebat*, quod alij conſueuerant; ſed ὀ Νέμεσις, quaſi vellet dicere opus eſſe extra aleam.

IV. DEORVM ANALECTA COLLIGENDA.

Vide Philoſt. in vita Apollo. lib. 1. cap. 13.

Parua non contemnenda.

ANALECTA Deorum etiam venerationi ſunt.

APODOSIS.

Hoc adagio oſtendetur etiam minima quæq; ſummorum virorum colligenda. cùm enim Damis ab inuido reprehenderetur, quod catellos imitatus qui cœnantibus dominis micas de menſa colligiunt, ita ille munita quæque Apollonij operi inſcripſiſſet ſuo ὑπολαβὼν ὁ Δάμις, Εἰ δαῖτες ἔφη θεῶν εἰσι, καὶ σιτοῦνται θεοὺς πάντως ποιοῦ, καὶ θεράποντας αὐτοῖς εἰσιν, οἷς μέλει τοῦ μηδὲ τὰ πίπτοντα τῆς ἀμβροσίας ἀπόλλυσθαι. Rectè dicis (inquit Damis) verum hoc conuiuium Deorum eſt, & conuiuæ Dij, quorum famulis maxima cura eſt, ne qua etiam minima ambroſiæ particula, fortè ceciderit, pereat.

V. ADO-

V. ADONIDIS TEMPLVM LEONES MANSVEFACIT.

Literæ manſuetiores.

IN Elymæa regione Adonidis templum eſt, & in eo manſueti Leones: qui homines templum ingredientes, tanquam ſalutatos adulando excipiunt: Eos ſi ad cibum aduoces, tanquam inuitati ad conuiuium adſunt: & quicquid porrexeris, poſtquam acceperint, modeſtè & decenter abeunt. *Ælianus de leonibus Adonidis, l. 12. cap. 23.*

APODOSIS.

Non templum adonidis, ſed ſapientiæ, mores hominum duros, atq; auſteros manſuefacit, & omni feritate exuta ad cultus humani modeſtiam componit. Huius ſiquidem ope, *Vis ſapientiæ.*

Venti ſternuntur & vndæ:
Pigrior adſtrictis torpuit Hebrus aquis.
Securum blandi leporem fouere moloſſi,
Vicinumquè lupo præbuit agna latus.
Concordes varia ludunt cum Tigride Damæ,
Maſſylam cerui non timuere iubam.

VI. ÆSCVLAPII IMAGO.

Medicus.

AESCVLAPII ſimulachrum ſedet in ſolio ſcipionem tenens, altera manu draconis caput premit, cane ad pedes decumbente. *Pauſan. in Corinth. p. 66.*

APODOSIS.

Typus eſt medici in Æſculapio: ſolium, & virga imperij in ægros: Draconis caput, vigilantiam: canis fidelem cuſtodiam ſignificat. Ex quo πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων.

fortiſſimus Vmbro, *Virgilius.*
Vipereo generi, grauiter ſpirantibus hydris
Spargere qui ſomnos, cantuque manuque ſolebat,
Mulcebatque iras, & morſus arte leuabat.

Quid enim aliud ſunt febres & morbi quam ſerpentes, iræ, & morſus? qui à medicis ſopiuntur, atque opprimuntur.

VII. AII VOX.

Eſt Deus in nobis: agitante caleſcimus illo.

M. Cæditius de plebe nunciauit ſe in noua via vocem noctis ſilentio audiuiſſe, clariorem humana, quæ Magiſtratibus dici iuberet Gallos aduentare, id, vt fit, propter authoris humilitatem ſpretum, & paulo poſt Camillo expiandæ etiam vocis nocturnæ, quæ nuncia cladis ante bellum Gallicum audita, neglectaque eſſet, mentio illata, iuſſumque eſt templum in noua via *Aio Loquutio*, fieri.

Liuius li. 5. Cic. 1. diuin

APODOSIS.

Quam ſæpè diuina vox clamat, & monet, & ſe vel repugnantium ſenſibus ingerit. Sed tamen proh dolor! repudiatur. Et vrbe capta Romani Aij vocem agnouerunt: ſic improbi poſtquam in vltimum diſcrimen ſunt adducti, ſero & Dei monentis verba, & ſuum ſtuporem recognoſcunt, ἕπου θεῷ.

VIII. ALOADÆ ΑΛΩΑΔΑΙ.

Auari.

HErodes Sophiſta eos qui reconditis pecunijs ſacrificant, Aloadas cognominabat, qui poſtquam Martem in vincula conieciſſent, ei ſacrificarent τοὺς γὰρ καὶ θεὸν ἀξιοῦντας ἀποθέτοις χρήμασιν, Ἀλωάδας ἐπονόμαζε, θύοντας Ἀρεῖ, μετὰ τὸ δῆσαι αὐτὸν, *Philo in Herode*. Nota eſt de Oto & Ephialte fabula.

Philoſtratus de Aloadis.

APODOSIS.

Aloadæ, auri, idolum, diuitiæ, ſacrificium, veneratio, videtur alluſiſſe D. Chryſoſtomus hom. 64. *Sicut iduolum* (inquit) *lapidem templis, ſic aurum auari* *clau-*

D. Chryſ. de auaris.

clauſtris, & veſtibus ſepiunt, pro templo arcam præparantes, deinde adorant ipſi quod concluſerunt, oculoſque & animam malunt, quam theſaurum perire.

IX. APOLLO AVRITVS.

Prudentia.

APOLLO ſapientiæ præſes Deus apud Lacedæmonios, cum quatuor auribus totidemque manibus fingebatur, quod iis apud Amyclas pugnantibus ea figura viſus eſſet. Soſibius apud Zenobium Centuria 4. adag. 54. quod alibi annotauimus. Nunc in eodem genere ſymboli occurrit quod ſcribit Bembus in Veneta hiſtoria, barbatos quoſdam coronas geſtaſſe è culmo pictas, ſeptem quaſi auriculis intextas.

APODOSIS.

Viro prudenti res quamplurimæ audiendæ, manus deinde operi non ſegniter admouenda. Pars prudentiæ eſt docilitas, qua aliorum conſilia lubenter audimus, mox prudentibus ſententijs ponderata, ſi modo expediant, exequimur. Nihil enim aures proſunt ſine manibus, quod Hercules apud Auianum ruſtico deſidioſis precibus numen inuocanti præclare inculcat.

Perge laborantes ſtimulis agitare iuuencos, *Auianus de deſidioſis. fabula 32.*
Et manibus pigras diſce iuuare rotas.
Tunc quoque congreſſus maioraque viribus auſus
Fac ſuperos animis conciliare tuis.
Diſce tamen pigris non flecti numina votis,
Præſenteſque adhibe cum facis ipſe Deos.

X. APOLLINIS SPONDII.

ARA.

Diuites improbi

THebis ſupra Sophroniſterem ara erat, Apollinis Spondij, ex victimarum cineribus congeſta. *Pauſan. in Bœoticis p. 290.*

Addit Valerium Soranum neci datum ob meritum profanæ vocis, quod contra interdictum Romæ nomen eloqui auſus fuiſſet, inde forte Angerona conſecrata.

APODOSIS.

Angerona preſſo ore omnibus ſilentij religionem commendat Curt. lib. 2. vbi agit de moribus Perſarum. *Lingua grauius caſtigatur quam vllum probrum, nec magnam rem ſuſtinere poſſe credunt ab eo cui tacere graue ſit.*

Curtius de moribus Perſarum in caſtiganda lingua.

XIII. MIDAE ARA.

Inconſtantia morum & animorum.

ARA Midæ ad Cælenas, ex ipſo loco in quo abſorptus eſt alter Curtius, modo lapidea eſt, modo aurea. Plutar. Parell. 5. In eodem genere eſt lapis pumici ſimilis, quater quotidie colorem mutans. Plutarchus Iunior in Pactolo: Γεννᾶται δὲ ἐν αὐτῷ λίθος Κηρύσσα παρόμοιος καὶ σπανίως εὑρίσκεται· τετράκις γὰρ ἡμέρας ἀλλάσσει τὴν χρόαν.

APODOSIS.

Repentinæ ſunt animorum mutationes, & nunc aurei, nunc lapidei videntur. *Quod enim fretum, quem Euripum, tot motus, tantas, tam varias habere putatis agitationes fluctuum, quantas perturbationes, & quantos æſtus habet ratio, non dicam comitiorum, cum Tullio, ſed animorum.*

Lapis quater in die colorem mutans.

XIV. BACCHI TEMPLVM.

Ardua virtutem profert via.

DIONYSIVS ille non temulentus, & helluo, quia Poëtis deſcribitur, ſed ſobrius, & bellator, cum Indiam magnis, & continuis prælijs acciſam ſubiugaſſet: pro illuſtriſſimo gloriæ ſuæ monumento templum habuit, cujus magnificentiſſima ſubſtructio, vt ex eo conijci poteſt, quod trecentos, & ſexa-

ſexaginta quinque gradus ex Sapphiro lapide purpureo contineret. Quibus aperte ſignificabat ſe per totidem virtutum, egregieque factorum non incruentum decus, ad illius gloriæ apicem conſcendiſſe; S. Epiphan. lib. de Gemmis c. 12. τὸ τέμενος παρὰ Ινδοῖς φασὶν εἶναι τοῦ Διονύσου τοῖς ἀναβαθμοῖς ἔχον ξη σαφείρου λίθου, quod tamen multis & meritò incredibile videri aſſerit.

APODOSIS.

Tot gradus purpurei quibus altiſſimum honoris culmen virtus conſcendit, generoſarum mentium labores, ſudorem, & ſanguinem indicant, quibus immortalitatem meruere:

Hac proceres abiere pij.

XV. BACCHI RECTI ARA.

Vinum moderatum.

PHilochorus ſcribit Amphyctionem regem Athenienſium, cum à Baccho didiciſſet vini temperandi rationem, primum diluiſſe, & idcirco qui ſic mixtum biberunt, homines rectos ambulaſſe, cum antea curui ob meri potum incederent: ob tantum beneficium aram ὀρθοῦ Διονύσου recti, Bacchi, dedicaſſe in Horarum delubro, & proximè Nymphis alteram extruxiſſe.

Athen. li. 2. pag. 38. c.

APODOSIS.

Vinum tempeſtiuè ſumptum, lymphis dilutum, hominum generi ſalutare, idcirco inter Horas & Nymphas rectus Bacchus ab Amphyctione collocatur. Contra verò immoderatum μαινόλης eſt, vt appellatur à D. Gregorio in odis: vel vt Ariſtophan. Αφροδίτης γάλα.

Ariſtophanes de vino.

XVI. ARICINAE DIANAE ARA.

Malæ conſcientiæ metus continuus.

ARicinæ Dianæ nemus eſt iuxta Ariciam vrbem Italiæ, in quo olim Taurica ſacra ſunt vſurpata,

pata, perfuga ſacerdos conſtituebatur αὐτόχειρ τοῦ ἱερωμένου, qui priorem ſacerdotem ſua trucidauerat manu, ſtrictoque ſemper gladio paratus erat ad inſultus propulſandos.

Strabo l. 5. pag. 166. n. 40.

APODOSIS.

Qui conſcientiæ terroribus exagitantur, nunquam mente conſiſtere poſſunt, ferientis gladium ſemper expectant, ipſi vmbram capitis ſui timent.

Quos diri conſcia facti
Mens habet attonitos, & ſurdo verbere cædit
Occultum quatiente animo tortore flagellum.

Iuuenalis de improbis Satyr. 13.

XVII. CVPIDO ÆGYRENSIS.

Amor fortunæ mancipium.

Aegyræ ſimulachrum fuit fortunæ, cui iunctus erat volucer Cupido.

Pauſan. in Achaicis.

APODOSIS.

In amore fortuna dominatur, imò dementia, & ſummum corruptæ naturæ vitium, quod Antiſthenes, vt eſt apud Theodoretum oratione III. κακίαν ἐκάλει τῆς φύσεως, ἧς ἥττους ὄντες οἱ κακοδαίμονες θεὸν τὴν νόσον καλοῦσι, morbum dementiæ intelligit. Bias quoque apud Laërtium νόσον ψυχῆς ait eſſe τὸ τῶν ἀδυνάτων ἐρᾶν. Quod verò in eo affectu omnia incerta ſint, & inſtar vitreæ fortunæ lubrica, quid mirum?

Amor vitium & morbus naturæ.

Hic habitat nullo conſtricta licentia nodo,
Et flecti faciles iræ, vinoque madentes
Excubiæ.
Iocundique metus, & non ſecura voluptas,
Et laſciua volant leuibus periuria pennis.

Claud. de nupt. Honor.

XVIII. CVPIDO κεραυνοφόρος

Omnia vincit amor.

Alcibiades cum exercitui præeſſet, etiam id curauit vt pulcher eſſet. Itaque ſcutum ex auro &

ebore confectum ille habuit, & in eo pro inſigni Cupidinem qui vlnis fulmen amplecteretur.

Athen. lib. 12.

APODOSIS.

Potentior cupido ictu fulmineo, eius potentiam ſic deſcribit Oppian. κυν β.

Eximia deſcriptio ex Oppiano.

Ὀμβριμ' ἔρως πόσος ἐσσὶ, πόση σέθεν ἄπλετος ἀλκή;
Πόσσα νοεῖς! πόσα κοιρανέεις! πόσα δαῖμον ἀθύρεις!
Γαῖα πέλει ςαθερὴ, βελέεσσι δὲ σεῖο δονεῖται.
Ἄςατος ἔπλετο πόντος, ἀτὰρ σύ γε καὶ τὸν ἔπηξας.
Ἤλυθες εἰς αἰθέρα· ἔδεισε δέ σε μακρὸς ὄλυμπος.
Δείματι δέ σε πάντα, καὶ οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθε,
Γαίης ὁππόσ' ἔνερθε, καὶ ἔθνεα λυγρὰ καμόντων,
Οἳ Λήθης μὲν ἄφυσσαν ὑπὸ ςόμα νηπαθὲς ὕδωρ,
Καὶ φύγον ἄλγεα πάντα, σὲ, δὲ εἰσέτι πεφρίκασι.
Σφῶ δὲ μὲν καὶ τῆλε περᾶς ὅσσον οὔποτε λεύσσει
Ἠέλιος φαέθων· σφῶ δ' ἂν πυρὶ καὶ φάος εἴκει
Δειμαῖνον, καὶ Ζηνὸς ὁμῶς εἴκουσι κεραυνοί.
Τοίοις ἄγριε δαῖμον ἔχεις πυρόεντας οἰςοὺς,
Πευκεδανοῖς, μαλεροῖς, φθισίφρονας, οἰςρήεντας,
Τηκεδόνα πνείοντας, ἀναλθέας, οἷσι καὶ αὐτοὺς
Θῆρας ἀνεπτοίησας ἐπ' ἀζεύκτοισι πόθοισι.

Id eſt.

Dire amor quantus es! quanta tua infinita potentia?
Quanta cogitas! quantum dominaris! quantum
Diue ludis!
Terra firma eſt, tuis tamen telis commouetur,
Inquies eſt mare, ſed tu illud ſtabiliſti,
Veniſti in cœlum, vidit te magnus Olympus,
Omnia te metuunt, & cœlum latum ſupernè,
Et quæcumque infra terram ſunt, triſteſque cœtus
mortuorum,
Qui Lethes hauſerunt ore obliuioſam aquam,
Et dolores fugerunt omnes te etiam perhorreſcunt.
Tuo autem robore longè penetras, quantum nunquam
Sol lucidus aſpicit, tuis ignibus & lumen cedit
Pertimeſcens, & ſimul Iouis cedunt fulmina.
Tales habes crudelis Diua ignitas ſagittas,

Acerbas

Acerbas, ardentes, prudentiæ corruptrices, furibũdas.
Tabem ſpirantes, immedicabiles, quibus & ipſas
Perculiſti feras in non copulandis amoribus.

Congruunt cum Oppiano verſus illi antiqui, quos legere eſt inter Europæ antiquitates, vbi Cupido in Emblemate pro Ioue Tonante ornatus fulmen eiaculatur in mare, Neptuno interim poſito tridente, & nixo de genibus Amoris numen reuerente. Hic enim canit, *Aliud ſymbolum ingenioſum.*

Sol calet igne meo, Neptunus flagrat in vndis,
Quamuis liber erat, feci ſeruire Tonantem
Quamuis liber erat Martem ſine Marte ſubegi.

XIX. CVPIDO PORI ET PAVPERTATIS FILIVS.

Amor Dei neceſſarius.

PAVPERTAS cum ſobolem deſideraret, Poro copiæ Deo dormienti accubuit, atque ex eo grauida facta amorem peperit παντοδαπόν.

APODOSIS.

Quo fit vt amor dicatur πατρὸς μὲν ἀγαθοῦ, καὶ σοφοῦ, καὶ πᾶσιν αὐτάρκους, μητρὸς δὲ ἀμηχάνου καὶ ἀπόρου. patre bono & ſapiente & omnibus ſufficiente genitus matre verò egente & inopi. an verò ex noſtra inopia, & bonorum omnium affluentia, quæ in Deo eſt, ad ipſum redamandum, vel nolentes impellimur; An, ſi lubeat ad terrenos amores referre, ideò abundantiæ, & egeſtatis filius Cupido dicitur, quod amantes tanquam perſonæ de mimo, modo egeant, modo diuites fiant: modo cum ſuis fruuntur delicijs, ſe Reges & Cæſares putent: modo orbati, vel ipſa ſatietate languidi, ſibi inanes videantur, qui prius erant opulentiſſimi.

XX. DIANA CYNDIAS.

Virgo intacta.

CYndiadis Dianæ ſimulachrum ſub dio nunquam omnino niue, aut pluuia tangitur. Polyb. 16. pag. 752. quanquam iſtas narrationes ἐν σαναχωτῶν vt ait, διαπλῶ.

APODOSIS.

Multa huiuſmodi argumenta celebrantur in honorem ſanctiſſimæ Virginis, cui nihil eſt ex communi hominum macula contagionis inſtillatum.

Qualiter è ſpinis mollis roſa ſurgit acutis,
Nil quo lædat habens matremque obſcurat honore.

In eodem argumento eſt apud Pauſaniam in Laconicis. *Ithomatæ Iouis* ſignum in flagrante Sylua illæſum: Quæ Dæmonum ope ad firmandam deprauatæ gentis ſuperſtitionem contingere potuerunt.

XXI. DYNDIMENES SIMVLACHRVM.

Diuites contumaces.

Pauſan. in Arcadicis.

DYndimenes ſimulachrum aureum faciem habuit (cum ebur deeſſet) ex fluuialis equi dentibus conflatam.

APODOSIS.

Diuites huius ſæculi quaſi aurea ſimulachra, toti diuitiarum fulgore collucent: faciem tamen plerumque habent ex dentibus hippopotami, hoc eſt duram, ferream, inclementem in pauperes, quos omni contumacia diuexant. Quod ſi omnes facultates plerumque ademerint, beneficij loco numerant quod miſerrimam vitam relinquant, & obtrudunt lupi dictum ad gruem: de quo Phœdrus lib. 1. Fabula 8.

Phædrus de lupo & grue.

Os deuoratum fauce cum hæreret lupi,
Magno dolore victus cœpit ſingulos.

In

Inicere pretio, vt illud extraherent malum.
Iandem perſuaſa eſt iureiurando gruis,
Gulæque credens colli longitudinem,
Periculoſam fecit medicinam lupo.
Pro quo cum facto flagitaret præmium:
Ingrata eſt (inquit) *ore quæ noſtro caput*
Incolume abſtuleris, & mercedem poſtulas.

XXII. EPIDOTES LEONEM CALCANS.

Somnus omnium domitor.

Επιδότης, Somnus Epidotes cognomento apud Corinthios viſebatur Leonem ſopiens. Pauſanias in Corinth. pag. 53. ὕπνος κατακοιμίζων λέοντα.

APODOSIS.

Icon omnia ſomno domari indicat, vbi enim incubuit.

Tacet omne pecus, volucreſque feræque
Et ſimulant feſſos curuata ca umina ſomnos:
Nec trucibus fluuijs idem ſonus accidit, horror
Aequoris, & terris maria acclinata quieſcunt. Statius

XXIII. EROS, ET ANTEROS.

Amor cœleſtis & terrenus.

IN Maltho Gymnaſio ſimulachrum erant Erotis, & Anterotis, quorum ille palmam tenebat in manu, hic infringere, & ſurripere nitebatur. *Pauſan. Elian. lib. poſteriore. p. 202.*

APODOSIS.

Amor terrenus cœleſtium rerum amorem opprimit, nec is Deo libero animo ſeruire poteſt, qui terum creatarum vinculis tenetur irretitus. Benè vtriuſque diſcrimen explicat D. Chryſoſt. Homil. in illud Pauli, *vtinam toleraſſetis.* Ille animi morbus eſt, (inquit)

(inquit)& opprobrium: Hic animæ lætitia & exultatio. Ille bellum in animantium inuehit cogitationem: hic bello pacem ſubſtituit Ex illo vulgari non modo nihil emolumenti, ſed ingens quoque rei familiaris ſumptus innanis, vitæ pernicies, ædium deniq; à fundamentis ſubuerſio. Ex honeſto hoc, qui ſpectat animorum decorum, multæ opes bonorum operum, magna virtutum ſuppellex. Bonam corporis formam adamantes, & ad faciei ſplendorem inhiantes; ſi turpes ſunt, & inelegantis formæ, nihil ad mutandam deformitatem ex concupiſcentia lucrantur: in hoc contra fit amore. Quiſquis amat animam ſanctam, continuò talis erit qualis eſt quem amat, verè ſcilicet pulcher, ac formoſus.

XXIV. EVPHEME MVSARVM NVTRIX.

Literarum honos.

Pauſanias in Bœoticis pag. 303.

EVPHEME Muſarum nutrix fuiſſe fertur. Εὐφήμη Μουσῶν τιθήνη.

APODOSIS.

Eupheme gloriam ſignificat, quo Ciceronis illud confirmatur: *honos alit artes, omneſque incenduntur ad ſtudia, gloriâ.* Vnde ille literarum amore incenſus Poëta:

Magnum iter aſcendo, ſed dat mihi gloria vires,
Non venit è facili lecta corona iugo.

Verum iſtud gloriæ choragium vaniſſimum eſt, niſi & vtilitas ex literis percipiatur.

Phædrus de gloriæ cupiditat.

Olim quas vellent eſſe in tutela ſua
Diui legerunt arbores. Quercus Ioui,
Et myrtus Veneri placuit; Phœbo laurea:
Pinus Cybelæ: populus celſa Herculi.
Minerua admirans quàre ſteriles ſumerent,
Interrogauit. Cauſſam dixit Iuppiter:
Honore fructum ne videamur vendere:

At me-

At mehercule narrabit quod quis voluerit,
Oliua nobis propter fructus eſt gratior.
Tunc ſic Deorum genitor, atque hominum ſator:
O nata meritò ſapiens dicere omnibus. Phædrus lib. 3. 56.
Niſi vtile quod facimus ſtulta eſt gloria.

XXV. FABVLINVS.

Grammatici & Poëtæ.

FABVLINVS Deus à Romanis colebatur, cum pueri fari inciperent, quod os pueri tenerum figurare & linguam expedire crederetur. Varro de liberis educandis.

APODOSIS.

Fabulini Dij ſunt magiſtri Grammaticæ, qui primis rudimentis pueros imbuunt, & *offenſantis linguæ fragmine balbutientes fingunt.*

Os tenerum pueri, balbumque Poëta figurat. Horat.

FAVOR.

Vitæ aulicæ conditio.

Fauor ab antiquis in Deorum numerum relatus eſt, & à Fortuna diſcriminatus, cuius venuſtiſſimam imaginem Apelles pinxit, quam Lilius Giraldus in ſuos commentarios retulit his verſibus, Lilius Gyraldus de pictura fauoris.

Pictor Appellæa qui pingis ab arte Fauorem,
Vnde illi generis ſemina, nota parum?
Hic genitum Forma, Fortunæ *hic dicit alumnum:*
Caſu ille; ille animi dotibus eſſe ſatum.
Qui comes aſſiduus lateri Aſſentatio, & ecquæ
Pone ſubit lentis paſſibus? Inuidia
Et qui circumſtant: Opulentia, Faſtus, Honores,
Leges, *& ſcelerum ſæpe* Libido *parens.*
Cur facis aligerum? fortunæ elatus ab aura
Aduolat alta, imo neſcius eſſe gradu.
Quare oculis captum pingis? non nouit amicos
Improbus ex humili cum petit alta loco.
Quid rotulæ inſiſtit fortunam imitatur, & infert

Se ſocium inſtabiles qua tul t illa pedes.
Cur timet atque extra ſeſe amb olius effert?
Occæcare animos fata ſecunda ſ lent.

XXVII. FORTVNA PLVTVM GESTAT.

Diuitiæ Fortunæ ſubiacent.

Pauſan in Bœoticis p. 294.

XEnophon Athenienſis, & Calliſtonicus Thebanus Fortunæ ſimulachrum finxerunt, Plutum infantem gremio geſtantis: Et ille quidem manus & os, hic reliquas ſigni partes effert.

APODOSIS.

Præclara de lubrico fortunæ, ex Seneca.

Fragile bonum opulentia quæ Fortuuæ imperio ſubiacet, & in perpetuo penè fluxu eſt. Senec. lib. 7. de beneficiis. *Omnia iſta quæ vos tumidos & ſuprà humana elatos obliuiſci cogunt noſtræ fragilitatis, quæ ferreis clauſtris armati: quæ ex alieno ſanguine rapta veſtro defenditis: propter quæ claſſes cruentaturas maria deducitis: propter quæ quaſſatis vrbes, ignari quantum telorum in aduerſos Fortuna comparet: propter quæ ruptis toties affinitatis, amicitiæ, collegij fœderibus, inter contendentes duos terrarum orbis elijus eſt. Non ſunt veſtra, in depoſiti cauſa ſunt, iam iamque ad alium dominum ſpectantia, aut hoſtis illum, aut hoſtilis animi ſucceſſor inuadet.*

XXVIII. FORTVNA PRINCIPVM AVREA, SED MVTATORIA.

Fortuna nuſquam perpetua.

FOrtunæ aureæ effigies in cubiculo Principum poni ſolebat, quæ iiſdem morientibus in ſucceſſorum manus transferebatur, ſemper vaga, & raro diutius in eodem reſidens loco. Hoc ex Iulio Capitolino colligo, qui ſic de Antonio Pio moriente ſcripſit. *Tertia cum ſe grauari videret, M. Antonio*

cem-

rempub. & filiam præſentibus præfectis commendauit, fortunamque auream quæ in Principum cubiculo poni ſolebat, transferri ad eum iuſſit. *Capitolinus de Antonino moriente*

APODOSIS.

Fortuna principum aurea, ſed tralatitia. Tacitus ann. 3. *Nihil rerum mortalium tam inſtabile & fluxum eſt quam potentia non ſua vi nixa.* Itaq; *Fortunam citius reperias quam retineas.* Non tantum aurea eſt, ſed *vitrea: cum ſplendet, frangitur.* Idem: Quamobrem Seianus *Fortunam* Seruij Tullij quam domi ſuperſtitioſè habitam libationibus & ſacrificijs colebat, repentè vidit ſeſe auertentem. ἄγαλμα Τύχης ὃ ἐγεγόνει Τούλλε, ἴδεν ἀποστρεφόμενον. Diol. l. 58. *Præclara ex Tacito de fortunæ lubrico.* *Seianus Seruij Tullij fortunam coluit.*

XXVIX. FORTVNA VISCATA.

Felicitas conſtans.

FOrtuna apud populum Romanum nomine Viſcatæ culta, quod nos eminus captet, vt nonnulli interpretantur, ſed perperam. Sic enim nominata fuit quaſi firma, conſtans, & viſco, glutinoue illigata. Similis Athenienſium ἄπτερος νίκη, & Mars Laconicus in vinculis, cuius meminit Pauſanias in Laconicis.

APODOSIS.

Icon eſt conſtantis, & perpetuæ felicitatis: quam tamen non eſt in humanis imperijs reperire:

Τύχη καπηλεύουσα πάντα τὸν βίον
Ἀσυνκέρασον τὴν φύσιν κεκτημένη.
Fortuna cauponatur totam vitam
Intemperans ſortita ingenium.
Ανθ. βιβ. α.

Fortuna cauponatur vitam.

XXX. ΤΥΧΗ SEVERI.

Fortuna commutabilis.

FOrtuna aurea ſeruatur in Imperatorum cubiculis.

biculis, quaſi regni fatum. Hanc Seuerus moriens in duos filios ita diuidi iuſſit, vt alterius eſſet apud vtrumque. Meminit Spartianus in Seuero: Fortunam deinde regiam quæ comitari principes, & in cubiculis poni ſolebat, geminare ſtatuerat, vt ſacratiſſimum ſimulachrum vtrique relinqueret filiorum: ſed cum videret ſe perurgeri, ſub horam mortis dixiſſe fertur, vt alternis apud filios Imperatores in cubiculis poneretur.

APODOSIS.

Philo de inconſtantia fortunæ.

Hæc igitur Fortuna erat Diaria, qualis verè eſt, in dies vel potius in horas mutabilis: οὐδὲν οὖν ἐστι τῶν ἀνθρωπίνων σπουδασμάτων ἔργον, καὶ πρᾶγμα οὐδὲν, ἀλλὰ σκιά τις ἢ αὖρα, πρὶν ὑποστῆναι παρατρέχουσα, ἔρχεται δὲ, καὶ πάλιν ἄπεισιν ὥσπερ ἐν ταῖς παλιρροίαις. Philo Iud. quod Deus ſit immutab. pag. 248. *Nihil eſt quod mortales tanto affectu deſiderant, re ipſa nihil: Sed vmbra aut aura, antequam ſubſiſtat prætercurrens. Accedit, & recedit, Euripis, & æſtibus maris ſimilis.*

XXXI. FORTVNAE OBSEQVENTIS PVLLVS SERVIVS TVLLIVS.

Fortunatus.

Plutarch. in Fortuna Rom.

HIc prædicabat ſibi conſuetudinem intercedere cum Fortuna, quam per feneſtram quandam in ſuum cubiculum ad ſe delabi dictabat. Idem in Capitolio Fortunam *Primigeniam & obſequentem* dedicauit.

APODOSIS.

Rectè prouerbiali figurâ iactari poterit in vehementer Fortunatos, quibus adeo omnia ſuccedunt ad votum, vt fortunæ in delicijs eſſe videantur. Sed

Fortuna nimium quem fouet ſtultum facit.

Fortunæ obſequium periculoſũ.

& vt ait Epictetus, εὐτυχίας ὥσπερ μέθης ἄφρων ἐπὶ πλεῖον ἀπολαύσας ἀνοητότερος γίνεται. felicitate nõ ſecus ac ebrietate quadam plus ſatis plenus imprudens, imprudentior efficitur.

XXXI. HERCVLES MVSAGETES.

Literarum Tutor.

FVIT apud veteres Hercules Μουσαγέτης ductor Muſarum, in cuius templo Marcus Fuluius nobilior triennio poſtquam de Ætolis triumphauit, Muſarum ſigna, quæ capta Ambracia Romam tranſtulerat, poſuit. Liuius lib. 38. & Eumenes Rhetor.

APODOSIS.

Latent Muſæ in tutela bellicæ virtutis, & ſub principum Virorum auſpicijs florent iucundius.

Pierij tutela chori.

Pieridem Heroes, doctos & amate Poëtas,
Aurea nec ſuperent munera Pieridas.
Carmine purpurea eſt niſi coma, carmina niſint,
Ex humeris Pelopis non nituiſſet ebur.
Quem referent Muſæ, viuet: dum robora tellus,
Dum cœlum ſtellas, dum vehet amnis aquas.

XXXII. HERCVLIS ARA DIDYMAEA.

ὁ ἐν Διδύμοις βωμός.

Crudelitas.

DIdymis ciuitas eſt Mileſiorum, vbi Ara ab Hercule Thebano ex luto ſanguinis affuſi copia ſubacto erecta dicitur. Pauſ. in Eliacis p. clxj l. 1. ἀπὸ τῆς ἱερῶν τοῦ αἵματος.

APODOSIS.

Recte dicetur hæc parabola in hominem impurum ex flagitiorum ac cædium importunitate concretum. Theodorus Gadareus huic interpretationi calculum dedit, qui Tiberij mores improbos Icone cupiens exprimere, eum πηλὸν αἵματι πεφυραμένον, appellabat. *Theodorus Gadareus de crudeli:*

XXXIII. HERCVLIS CLAVA CANES FVGANS.

Virtus victrix calumniæ.

Solinus initio Polyhiſtoris.

SAcellum Herculis in foro Boario eſt, in quo argumenta conuiuij, Potitiorum, & maieſtatis ipſius remanet. Nam diuinitus illo, neque canibus, neque muſcis ingreſſus eſt. Etenim cum viſcerationem ſacrificij litaret, Myagrum Deum dicitur imprecatus clauam verò in aditu reliquiſſe, cuius olfactu refugerent canes.

APODOSIS.

Virtus vel ſolo ſui odore terret, & fugat calumniatores. *Audaci timor eſſe potes.*

XXXIV. HERCVLIS POMVM.

Dona leuia Magnos oblectant.

Iulius Pollux.

BOEOTIIS erat ſtatum, & ſolenne Herculi ſacrum, victima aries comparabatur, ſed eos, qui ducebant, Aſopus fluuius, qui cœleſti aqua miram in modum creuerat, interclusit: inter ſacrum ſaxumque vt aiunt, Bœotij ſtabant, cum tali commento hoſtiam ſimularunt. Pomo, ſpecie, & magnitudine excellenti, feſtucas ſupponunt, & hi pedes arietis, duas item ad latus feſtucas infixêre, vt cornua effingerent. Tum ſolitis ſacrorum verbis, Hercules, inquiunt, Promache mactus hoc Pomo Ariete eſto.

APODOSIS.

Parua munera, & ludicra, Magnos etiam aliquando viros delectant.

Vaga cingitur aſtris.
Luna & in Oceanum riui fluxere minores.

XXXV.

XXXVI. ISIS MAMMOSA.

Dei beneficentia.

INter Iſidis effigies, ea non eſt ignobilis, quæ apud Macrobium opinor tota ex vberibus conferta pingitur, quo antiqui terræ omnium parentis, & nutricis fœcunditatem adumbrare ſolebant.

APODOSIS.

Totus vber Deus eſt, adeò ſe miſerorũ caſibus impendit, & rebus omnibus alimenta neceſſaria largitur. Apul. Met. l. 11. *Dulcem matris affectionem miſerorũ caſibus tribuit, nec dies, nec quies vlla ac ne momentum quidem tenue eius tranſcurrit beneficijs otioſum.* *Apul. de Dei beneficentia.*

XXXVII. IOVES SPARTANI ADORATI.

Potentiorum cultus.

APud Lacedæmonios rex erat ſacerdos Iouis cœleſtis, & Iouis Lacedæmonij.

APODOSIS

Plures nunc ſeruiunt Ioui Lacedæmonio; quam cœleſti. Si Deus enim læſus fuerit; pro nihilo habent & illud Tiberij vſurpant, *Dei iniurias Deo curæ.* At verò ſi Potentiorum aliquis cuius ſe imperio manciparint, offendatur, non ferunt, minantur, feriunt, exterminant, ab ijs ſciſcitandum: *Tiberij dictum callidum.*

De Ioue quid ſentis? eſt ne vt præponere cures
Hunc cuiquam? vis Staio? *Perſius ſat. 2.*

XXXVIII. IVNO MONETA.

Iuſtitia.

BELLVM aduerſus Pyrrhum gerebat Populus Romanus magna æris inopia. Iunonem conſulunt, quid opus ſit facto, iubet eos armis iuſtitiæ pugnare; hoc pacto pecuniam nunquam defuturum, parent iuſſi, iuſtitia, & fide certant cum hoſtibus,

& his armis ſuperant. Ex quo inſtitutum vt Iuno Moneta appellaretur, & in eius templo numi cuderentur. Suidas in voce, Μονήτα τὸ νόμισμα ἐν ἱερῷ αὐτῆς ὁρίσαντες χαράττεσθαι.

Suidas de Moneta Romanorum.

A P O D O S I S.

Armis iuſtitiæ nihil omnino potentius.

Δίκης λόγχησι μάχου, καὶ πάντα δαμάσεις.

Nec ſine cauſa Plato Iuſtitiam appellat ἕρμα πόλεων.

Plato de Iuſtitia.

XXXVIII. IVNONIS ARA CINERICIA.

Impietas.

IVnonis Olympiæ ara erat Cinericia, βωμὸς πεποιημένος τέφρας. Pauſan. in Eliacis l. 1. p. 152. initio.

Pauſanias de Iunonis ara.

A P O D O S I S.

Abſurdum cœleſti Iunoni ſacrificare in cinere? abſurdius Deo viuo, corde immundo, & humanarum rerum puluere, & ſordibus oppleto facere. Quid ſunt enim aliud rerum humanarum curæ?

Πάντα γέλως, καὶ πάντα κόνις, καὶ πάντα τὸ μηδέν.

XXXIX. IVPITER ARIETINVS.

Impietas.

THebani cum alias arietibus abſtinerent, vnum tamen quotannis mactabant, cuius pellem ſimulachro Iouis induebant.

Herod. li. 2.

A P O D O S I S.

Cæca hominum amentia deos fingit armatque vt luber. Immundi caprum faciunt: homicidæ leonem: voluptuarij ſuem. Hinc ampla vitiorum ſeges, cum vitia ipſa pro numinibus habentur, Xenophanes Colophonius. Εἰ χεῖρας εἶχον βόες ἢ λέοντες, ἢ γράψαι χείρεσσι, καὶ ἔργα τελεῖν ἅπερ ἄνδρες, ἵπποι μὲν θ᾽ ἵπποισι, βόες δέ τε βουσὶν ὁμοίους καὶ θεῶν ἰδέας ἔγραψαν. Si manus

Xenophanes apud Theodoretum.

nus haberent boues, aut leones, aut pingere fingereue ſicut & ipſi homines ſcirent; Equi quidem equis, Boues bobus ſimiles Deorum effigies facerent.

XL. BACCHI MODERATOR PLVVIVS IVPITER.

Vinum aqua diluendum.

PHilonides Medicus lib. de coronis, & vnguentis auctor eſt, translata è mari rubro vitæ in Græciam a Baccho, multiſque intemperanti voluptate delinitis, & merum bibentibus, cum alij furijs acti inſanirent, alij crapula obruti iacerent quibuſdam ad littus maris potantibus, ingruentę pluuia conuiuium diſſolutum, ac poculum, in quo parum vini relictum fuerat, aqua repletum eſſe. Deinde cum factum rurſus eſſet ſudum, ac ſerenum cœlum, conuiuas in eundem locum reuerſos, vinum dilutum guſtantes mitem atque minimè moleſtam voluptatem ſenſiſſe. Ex eo Græci allato inter cœnandum Temeto exclamant, *Bonum Deum*, Bacchum ſcilicet inuocantes. Poſt cænam verò cum temperatum poculum miniſtraretur, *Iouem Seruatorem* exclamant pluuiæ largitorem, & moderatorem potus. *Athen. l. 15. p. 11075. A.*

APODOSIS.

Vinum aqua diluendum cœleſtis aqua docuit, ad id facit venuſtum epigr. Melagri anth. 1. εἰς οἶνον.

Αἱ νύμφαι τὸν Βάκχον ὅτ' ἐκ πυρὸς ἥλαθ' ὁ κοῦρος *Meleager de vino aqua diluto.*
Νίψαι, ὑπὲρ τέφρης ἄρτι κυλιόμενον.
Τοὔνεκα σὺν νύμφαις Βρόμιος φίλος, ἢν δέ νιν εἴργῃς
Μίσγεσθαι, δέξῃ πῦρ ἔτι καιόμενον.

Nymphæ Bacchum quando exigni exiluit puer,
Abluerunt in cinere recens volutatum.
Quare cum Nymphis dilectus Bacchus, quod ſi recuſes
Miſcere, capies ignem ardentem.

 XLI.

XLI. ΖΕΥΣ ΒΟΥΛΑΙΟΣ.

Iuſtitia Dei Conſilio regitur.

Pauſan. in Atticis p. 3.

Athenienſis in curia quingentorum, qui ſummæ rei præerant, ſtatu[illegible]erat Conſiliarij Iouis, βουλαίου Διός.

APODOSIS.

Horat. odar. lib. 3. 1.

Vt intelligant Iudices à Deo capienda omnia conſilia, & inſpectorum eſſe iudiciorum Deum.

Regum timendorum in proprios greges,
Reges in ipſos imperium eſt Iouis,
Clari giganteo triumpho
Cuncta ſupercilio mouentis.

XLII. IVPITER CENTVMPEDA, ET TIGILLVS.

Dei prouidentia.

Inter cæteras iconas, quibus antiqui Dei prouidentia mundum ſuſtentari docuerunt, hæc eſt nõ poſtrema, quod Iouem Centumpedam, & Tigillum exhibuerant: Primum quod velut centum nixus pedibus firmaret infirma, alterum quod Tigilli inſtar ſupera fulciret.

APODOSIS.

Traiani nummus.
Eduardi VI. Symbolum.
Octau. de Strada.

Dei prouidentia vbique diffuſa, ita cœleſtia regit, & firmat, vt infirma quæque non contemnat. οὐδὲν γὰρ ἀπολειπόντων, ἀλλ᾽ ἠμελημένον παρὰ τῷ θεῷ, πάντα σκοπεύει ὁ ἀκοίμητος ὀφθαλμός. Nihil improuiſum, nihil neglectum apud Deum. Omnia perſpicit ipſius oculus non dormiens. Exſtat in Traiani nummo fœmina, ſtatura erecta, ſtola amicta, ſceptrũ vna manu tenens, ad alteram globum, ad eius pedes deuolutum oſtendens, qua prouidentiæ regimẽ ſignificatur. Simile eſt quod Eduardus ſextus rex Angliæ pinxit in ſymbolo. Erat globus cœleſtis catena vinctus, quæ pendet ex manu cœleſti cum ſymbolo, *Nihil ſine Deo.*

XLIII.

XLIII. IVPITER CREATENSIS.

ὁ ἐν Κρήτῃ Ζεύς.

Iudex ſurdus

IN Creta Iouis erat ſimulacrum ſine auribus.

APODOSIS.

Hoc videlicet ſignificabant, rerum omnium potentem nullius dicto audire: τῷ γὰρ ἄρχοντι καὶ κυρίῳ πάντων οὐδενὸς ἀκούειν πρέπει. Rectè cadet in principem ſurdum, aut iudicem querelas non audientem, quod magnum per ſe crimen eſt. Nam, vt ait vir pius æque ac doctus Petrus Bleſenſis, *Qui dat diuitias terræ, ab eis aurum non poſtulat, vel argentum, ſed vt audiant cauſam populi, & arguant pro manſuetis terræ.* *Plutarch. in Iſid. & Oſirid.* *Petrus Bleſenſis.*

XLIV. IVPITER MVSCARVM ABACTOR Ζεὺς ἀπόμυιος.

Improborum vindex.

FErunt Herculem Ioui porricientem ἀπομυίῳ Ζηνὶ victimam immolaſſe, & cum perlitatum eſſet, muſcas omnes trans Alphenum euolaſſe. *Pauſan. in Elia. p. 161.*

APODOSIS.

Muſcæ, improbi, abactor muſcarum, vir grauis, qui ſua auctoritate compeſcat improbos, calumniarum vellicationibus probis inſultantes. ἡ διαβολὴ ξίφους τομωτέρα, πυρὸς ἀκαυστικωτέρα, καὶ τῶν Σειρήνων ἐστὶν εὐπειστοτέρα, vt ait Achilles l. 6. de amoribus Clitophontis quamobrem eget forti propugnatore, in cuius vmbra Hercules ipſi conquieſcere poſſint. *Achilles VI. de amoribus Clitophontis calumniam vt depingit.*

XLV. IVPITER PINGENS CENTAVROS IN NVBIBVS.

Princeps in nugis occupatus.

IMAGO eſt ampliſſimorum hominum qui ſe nugis occupari patiuntur: & cum ad maxima quæque nati ſint, reculis humanis, & inanibus ludis

 capi-

capiuntur, quod aliud ſunt iſta quam vt ait. D. Chryſ. παίδων ἀθύρματα. Verba autem Apollonij Damidem interrogantis, ita ſe habent, ζωγράφοι οὖν ὁ θεὸς, ὦ δάμι, καταλιπὼν τὸ πτηνὸν ἅρμα, ἐφ' οὗ πορεύεται, διακοσμῶν τὰ θεῖα τε, καὶ ἀνθρώπινα, κάθηται τότε, ὡς ὁ ἀθύρων τε καὶ γράφων ταῦτα, ὥσπερ οἱ παῖδες ἐν ψάμμῳ. Ph. in vita Apoll. l. 2. c. 10. Hoc præſtitiſſe videtur Domitianus cum abiectis Imperij curis certas ſibi quotidie horas deſtinauit, ad capiendas muſcas, quas ſtylo ferreo nauiter configebat.

XLVI. IVPITER PHIDIÆ, ET IVPITER HOMERICVS.

Vrbes magis viris illuſtrantur, quam viri Vrbibus.

APollonius apud Philoſtr. lib. 4. c. 11. vrbes pulchras cum Iouis ſimulacro à Phidia elaborato comparat, homines cum Homeri Ioue.

APODOSIS.

Significat viros illuſtres præcipua vrbium ornamenta, non autem manufacta quibus finem allatura eſt ætas, Explicat idem Apollonius, vbi de Ioue Phidiæ ait: καθῆσθαι γὰρ αὐτὸ οὕτως ὡς ἐν τῷ δημιουργῷ ἔδοξε, τοὺς δ' ἄνδρας ἐπὶ πάντα ἥκοντας, μηδὲν ἀπεοικέναι τοῦ Ομηρείου διὸς, ὃς ἐν πολλαῖς ἰδέαις Ομήρῳ πεποίηται, θαυμασιώτερον ξυγκείμενος τοῦ ἐλεφαντίνου, τὸν μὲν γὰρ ἐν γῇ φαίνεσθαι, τὸν δὲ ἐς πάντα ἐν τῷ οὐρανῷ ὑπονοεῖσθαι. Siquidem Phidiæ Jouem ſedere eo pacto quo artifici placuit; Homines autem omnia luſtrantes haudquaquam diſſimiles eſſe Homerici Jouis, qui ab Homero varijs formis expreſſus eſt, longè admirabilius quàm ſi ex ebore conſtaret: Hic enim in terra duntaxat videtur, alius in cœlo intelligitur.

XLVII.

XLVII. ΖΕΥΣ ΦΑΛΑΞ

Auxilium diuinum.

IOVI cuſtodi Domitianus templum ingens, ſeque in ſinu Dei ſacrauit, quod ipſum in ſeditione Vitelliana à furore hoſtium conſeruaſſet. *Suetonius Domitiano.*

APODOSIS.

Omnes quotquot ſunt mortales, ſed maximè reges, in ſinu Dei parentis iacent, cuius prouidentia ſeruantur Ecphantes de regno ἐν δὲ τῷ γᾷ καὶ παρ᾽ ἁμῖν ἀριστοφυέστατον, ἄνθρωπος, θειότερος δὲ ὁ βασιλεύς, ἐν τᾷ κοινᾷ φύσει πλεονεκτέων τῶ κρέσσονι, ὃ μὲν σκᾶνος τοῖς λοιποῖς ὅμοιος, οἷα γεγονὼς ἐκ τᾶς αὐτᾶς ὕλας, ὑπὸ τεχνίτα δὲ εἰργασμένος λώστω, ὃς ἐτεχνίτευσεν αὐτὸν ἀρχετύπῳ χρώμενος ἑαυτῷ. In terra optimum ſanè ingenium præ cæteris animantibus homini datum eſt. Diuinior autem inter homines rex eſt, vt qui multum ſupra communem naturam emineat. Corpore reliquis non diſſimilis, vtpotè natus ex eadem materia: ſed ab optimo artifice factus, qui *fabricauit ipſum Archetypo ex ſeſe ſumpto.* Idcirco peculiari cura reges quaſi patres populi protegit. *Ecphantis dictum præclarum de Rege.*

XLVIII. IVSTITIÆ NVMMVS.

IN antiquo nummo cernitur Iuſtitiæ effigies, amictu quidem toto in exporrectam retro dextram appenſo, claua ſupra leonis caput poſtremis pedibus reſidentis iniecta, ex antiquo num.

APODOSIS.

Feroces domat Iuſtitia.

Αἰεὶ θραύεις γὰρ ἅπαντας.
ὅσσοι μὴ τὸ σὸν ἦλθον ὑπὸ ζυγόν.
Semper frangis enim omnes
Quicumque tuum non ſubierunt iugum.

Orpheus in hymno Iuſtitiæ.

L. LAMIÆ OCVLI.

Peccata aliena curioſè obſeruare, ſua negligere.

LAmia, quod aiunt, cum foras iret fictitios oculos habebat, quibus omnia curioſiſſimè luſtraret, eoſdem domum rediens appendebat ad fores, vel in vaſculo reponebat. Plutarch. de curioſitate. τὴν Λαμίαν λέγουσιν οἴκοι μὲν ἄδειν τυφλὴν, ἐν ἀγγείῳ τινὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχουσαν ἀποκειμένους, ἔξω δὲ προϊοῦσαν ἐντίθεσθαι καὶ βλέπειν.

APODOSIS.

Eſt illud hominum ingenium, vt alienos errores quanta poſſint curioſitate odorentur, domi nullos oculos habeant, & in proprijs peccatis omnino cæcutiant.

Aſpice quid portet mantica poſterior.

Lucianus verarum hiſtor. libr. 1. vbi ait de orbe lunari, & homnibus eum incolentibus. τοὺς ὀφθαλμοὺς, inquit, περιαιρέτους ἔχουσι, καὶ ὁ βουλόμενος ἐξελὼν τοὺς αὑτοῦ φυλάττει. Oculos habent præter communem modum portatiles,, & quiſquis vult ablatos ſeruat.

LI. LATONA DELIACA.

Spes fruſtrata.

PArmenicus Metapontinus (vt ſcribit Senius lib. 5. Deliadis) primarius tum genere, tum opibus, cũ in antrum Trophonij deſcendiſſet, reuerſus poſtea nunquam ridere potuit. Ea de re ſciſcitanti oraculum, ſic Pythia reſpondit,

> Εἴρῃ μ' ἀμφὶ γέλωτος ἀμείλιχε μειλιχίοιο·
> Δώσει σοι μήτηρ οἴκῳ, τὴν ἔξοχα τίε.

Sperans igitur poſt reditum ſe riſurum, cum id non contigiſſet, deceptum ſe ab oraculo putans, fortè Delon appulit, vbi quicquid viſebatur in inſula, cum admi-

admiraretur, Latonæ fanum ingreſſus, & matris Apollinis inſignem ſtatuam ſpectaturum ſe confidens, ligneam & deformem conſpicatus, præter opinionem, in riſum effuſus eſt. Athen. libr. 14. pag. 3114. A. B.

APODOSIS.

Spes fruſtrata, vbi expectabatur aliquid ingens, at exiguum, contemptumque præter opinionem accidit, vt cum mus, aut felis pro leone oſtenditur. *Phedrus.*

Mons parturibat gemitus immanes ciens,
Eratque in terris maxima expectatio,
Quod ille pareret: At ille murem peperit.

LII. LYCI DÆMONIS CLIENTES.

Calumniatores.

Athenis in foro vbi agebantur cauſſæ Lycus quidam Genius ſculptus ſtabat lupina ſpecie. Apud hanc ſtatuam Sycophantæ pecunia corrupti verſari conſueuerant, velut apud Deum quempiam ſui quæſtus præſidem, eique indies ſingulos triobolus ſecabatur. Zenobius cent 5. Prouerb. 2. λύκος ὁ ἥρως πρὸς τοῖς ἐν Ἀθηναίοις δικαστηρίοις ἵδρυτο τοῦ θηρίου τὴν μορφὴν ἔχων, ἔνθα οἱ δωροδοκοῦντες: καὶ συκοφάνται κατὰ δέκα γινόμενοι συνεστρέφοντο.

APODOSIS.

Merito in Lyci Dæmonis clientela ſunt calumniatores, fœdiſſimum genus hominum, lupi infeſta rabie integerrimorum virorum famam ſemper armatum. *Hoc præſide gaudent.*

LIII. MERCVRIVS VIALIS.

Mutuum auxilium.

COnſuetum fuit antiquis Mercurio, quem viarum præſidem credebant, lapides ſacros in aceruum conijcere: tum vt Deo ἐνοδίῳ honorem haberent, tum vt ijs qui idem terrerent iter, commonſtrarent viam. Hoc prouerb. 26. indicatur his verbis: *Sicut qui mittit lapidem in aceruum Mercurij: Ita qui tribuit inſipienti honorem.* Hebræi commentarij hunc aceruum lapidum vocant *Marcolis*, vbi Elias Theſbites ait, *Marcolis nomen eſt idoli cuitalis erat cultus. Alij dicunt nomen eſſe Dei cuiuſdam, quem Romæ colebant, qui alio nomine Mercurius vocetur. qua de re eum ſciſcitatus fuerim, reſponderunt nequaquam talem Mercurij cultum fuiſſe.* Exiſtimabat quippe vir candidi ingenij, Mercurij ſtatuam lapidibus ab eis cultoribus impeti: ſed hoc de aggeſto lapidum cumulo in Mercurij Vialis honorem intelligendum, quod declarat Heſychius his verbis in voce Ἑρμαῖος, λόφος τοὺς σωρούς τῶν λίθων Ἑρμᾶς τοὺς ἐν ταῖς ὁδοῖς γινομένους, εἰς τιμὴν τοῦ Θεοῦ, ἐνόδιος γάρ. Vnde recte Petauius noſter vir politiſſimi iudicij, ad Themiſtij oration. 23. pro ἐρωδιὸν Ἑρμῆν, legit τὸν ἐνόδιον· Ex ijs lapidibus aggeſtis tumuli in altum plerumque culmen erigebantur, vnde Liuius li. 26. *Mercurius Teutates tumulus in Hiſpania.* Hunc Teutatem Galli ſub nomine Mercurij coluerunt:

Marcolis quid apud Hebræos.

Et quibus immitis placatur ſanguine diro
Teutates.

Lucanus.

APODOSIS.

Lapides ab vnoquoque prætereunte in aceruum Mercurij coniecti ad viam demonſtrandam, ſignificant in ſocietatis humanæ mutuum adiumentum ſuum quemque ſymbolum afferre oportere: eamque artium inuentarum noua ſubinde acceſſione locupletari.

LIV.

LIV. METHE PAVSIÆ.

Ebrietas comes impudicitiæ.

PAuſias pictor celeberrimus in tholo Æſculapij Cupidinem pinxit Citharœdum, & Methen, ſeu ebrietatem, quæ ex vitrea phiala bibebat, ita vt per eius perſpicuitatem muliebre os oſtenderet. Pauſan. in Corinth. p. 69. Μέθη ἐξ ὑαλίνης φιάλης πίνουσα.

APODOSIS.

Ebrietas ſæpè impuri amoris comes, οἶνος γὰρ Ἀφροδίτης γάλα, vinũ enim lac Veneris dicitur, cuius, vt ait Clemens Alexand. Pædag. lib. II. ca. I. ἀναθυμίασις θολωδεστέρα οὖσα ἐπισκοτεῖ τῇ ψυχῇ: *Vapor turbulentus mentem obnubilat, & plerumq; cæcitate confundit*, Prouerb. 20. *Luxurioſa res vinum, & tumultuoſa ebrietas: omnis qui cum his miſcetur non erit ſapiens*. Hieron. in c. 5. ad Galatas. *Semper ebrietati iuncta luxuria eſt.*

LIII. MINERVA ANEMOTIS.

Auxilium ab alto.

FVIT apud Meſſenios Anemotidis Mineruæ ſignum, quod Diomedes ob ſedatam ventorum rabiem qui intempeſtiuis flatibus regionem vaſtabant, conſecrauit. *Pauſan. in Meſſen.*

APODOSIS.

Rectè παροιμιακῷ ſchemate dicetur in egregiam fœminam quæ tempeſtates aliquas malorum ſedarit, & turbulentis calamitatibus auram lucis ſalutarem attulerit. Talis beata Virgo extitit, quæ cum antea fædi miſeriarum turbines totam pænè terram lacerasſent, prima ſerenitatem mundo attulit, & aduerſis ventorum flatibus diſſipatis, Zephyrorum lenitatem Chriſti auſpicijs emiſit in terras; vnde re- *Beata Virgo.*

cte

ſtè appellari poteſt, *Miſeris ſidus implorabile nautis.*

LVI. MINERVA PHIDIÆ.

Homo ad Dei imaginem creatus.

PHidias ille præſtanti vir ingenio, cùm ſimulachrũ Mineruæ, velut omnium operum caput in ipſa Athenienſium arce ſingulari induſtria à ſe expolitũ collocaret, in Deæ clypeo ſuam impreſſit imaginẽ tanto artificio, vt nemo delere poſſet; aut diuellere, qui totam ſtatuam non imminueret. Ariſt. in veteri codice περὶ τῶν θαυμασίων.

APODOSIS.

Deus rerum omnium creator, & opifex non cœlo, aut terris, non equis, aut vlli animantium, ſed homini, vt omnium operum capiti, & ornamento, ſuam impreſſit imaginem: ita penitus inhærentem, vt nemo poſſit delere qui ſibi vim non afferat, & funditus perniciem moliatur Theodotus in Epitome, ὁ πιϛὸς ἐπὶ γραφὴν μὲν ἔχει διὰ Χριϛοῦ τὸ ὄνομα, τοῦ θεοῦ δὲ τὸ πνεῦμα ὡς εἰκόνα.

LVII. MINERVA SAITANA.

Ἡ ἐν σάϊ Ἀθηνᾶ.

Sapientia Cœleſtis.

SAI Mineruæ, ſiue Iſidis fanum erat, in quo hæc inſcriptio: ΕΓΩ ΕΙΜΙ ΠΑΝ ΤΟ ΓΕΓΟΝΟΣ, ΚΑΙ ΟΝ, ΚΑΙ ΕΣΟΜΕΝΟΝ, ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΜΟΝ ΠΕΠΛΟΝ ΟΥΔΕΙΣ ΤΩΝ ΘΝΗΤΩΝ ΑΠΕΚΑΛΥΨΕΝ. Plutar. in Iſid. & Oſirid. *Ego ſum omne quod fuit, eſt & erit & meum peplum adhuc nullus mortalium euoluit*: addit ſupra Plu-

Plutarchum Proclus: Ον ἔτικον καρπὸν Ηλιος ἐγένετο. Quem peperit fructum. Sol eſt.

APODOSIS.

Cadunt omnia in Deum, quem σοφίαν κοσμοτεχνῖτιδα Syneſ. nominat: pars tamen vltima de qualibet obſcura ſcientia dici poteſt: vt de Theologia, cuius nullus adhuc velum plenè retexerit: tanta eſt inter rerum diuinarũ congitione difficultas. Saitanæ porrò Mineruæ meminit Plato de Republica. ἐάς μεγίστη πόλις ἐν τῇ Αἰγύπτῳ, οἱ τῆς πόλεως θεὸς ἀρχηγὸς ἐστιν, Αἰγυπτισὶ μὲν τοὔνομα Νηΐθ. ἑλληνισὶ δὲ ὡς ἐκείνων λόγος, Ἀθηνᾶ.

LVIII. MOMVS.

Critici cenſores.

PRoducta eſt Venus in Deorum concilium omnibus Veneribus affluens, etiam comptis, & tortis cincinnis, madentibuſque comarum fimbrijs, & omni mundo muliebri ornata. Placuit cœleſtibus diuina ſpecies, & omnium oculos inflexit admiratione ſuſpenſos. Aderat tum Momus Deus amentiſſimæ dicacitatis: rogatus quid de Venere ſentiret, Sandalium, inquit, habet nimis ſtridulum, & argutum. *Vide Budæi Philogium.*

APODOSIS.

Critici ſæpè, & correctores opera cedro digna, quæ omnes admirantur, ſoli reprehendunt, & cum eloquentiæ decora exilis pectoris anguſtijs capere non poſſint, minutias quaſdam, vt calceoli ſtrepitum exagitant, voces nonnullas vellicantes. Itaque rectè ab Antiphane vocantur, εὐφώνων λαθροδάκνας Κόρεις, Eloquentium clandeſtinè mordentes cimices.

LIX.

LVIII. MOMI TAVRVS.

Potentia moderata.

MOmus vt reprehenſionis aculeos in omnes deos mordacius exerebat, Tauri artificem Deum carpebat, quod cornua non ſuffixiſſet oculis: quo illorum vis immoderata his veluti ducibus regeretur.

Lucianus in Nigrino.

APODOSIS.

Ex eo oculus vigil Tauri cornu inſidens, ſymbolum erit ferocis potentiæ rationis beneficio reſtrictæ, ne quocumq; tempeſtas rapuerit, erumpat. Alioqui ſumma potentia lumine prudentiæ, & moderationis deſtituta, in quas pernicies non eſt eruptura?

Papinius.

——Nec qua iubet alta poteſtas
Ire, ſed armatas multum ſibi demere vires.

LIX. MORPHO, Η ΜΟΡΦΩ.

Coniugalis amoris firmitas.

COgnomen eſt Veneris apud Lacedæm. cuius effigies vincta erat compedibus.

Pauſ. in Lacon.

APODOSIS.

Idem interpretatur de firmitate, & conſtantia amoris coniugalis. Alij cenſent hoc vinculo notatas fuiſſe Lacenum vxores περιδρόμους, vagas, & ſequuculeias, quibus opus eſſet compedibus. Plutarchus refert apud ſuos Bœotios concremari pro foribus axem vehiculi quo ſponſa in domum viri deuecta eſt: quo ſymbolo oſtendunt, liminis cuſtodiam religioſè commendari mulieribus.

Bœoticorum rum.

Roman. qu. 29.

LX. LEX; MORS.

MVLIER dentes habens nihilo feris placidiores, & aduncos manuum ungues: ὀδόντας ἔχουσα οὐδὲν ἡμερωτέρους θηρίου, καὶ οἱ κατὰ τῶν χειρῶν εἰσιν ἐπικαμπεῖς οἱ ὄνυχες *Pauſan. in Eliac. lib. priore.*

APODOSIS.

Mortis rapacitas ea ſignificabatur Icone, quæ in univerſum genus hominum ungues exerit, nec ſe quiſquam ab ejus legibus vindicare poteſt:

Eripere vitam nemo non homini poteſt;
At nemo mortem. *Seneca in Theb.*

LXI. MVLIER FORMOSA ALTERAM FOEDAM TRAHENS.

Iuſtitia.

FORMOSA mulier (apud Pauſan. in Eliacis lib. 1.) alteram fœda facie, obtorto collo, trahens ſiniſtra dextera fuſte cædens, Juſtitiam ſignificat, quæ injuriam malè mutat.

APODOSIS.

Videtur pictor reſpexiſſe illud Orphei in hymno Juſtitiæ.

Κλῦθι θεὰ κακίην θνητῶν θραύουσα δικαίως.
Audi Dea malitiam mortalium frangens iuſtè. *Orpheus de Iuſtitia.*

LXII. MISERICORDIAE ARA INTER GLADIATORUM SPECTACULA.

Simulatio virtutis.

ATHENIENSES, ut urbanis moribus compoſiti, & ad omnem lenitatem propenſi, Miſericordiæ aram in ſua civitate collocarunt: Mox vitiis cæterarum gentium depravati, gladiatorios ludos, hoc eſt, fœdiſſimam mortalium lanienam, quæ tot millibus capitum ſingulis annis Europæ ſtetit, in ſuam

urbem introduxerunt. At verò, antequam hujus crudelitatis uſum admitterent, fertur Demonax dixiſſe, Quæſo Athenienſes, ſi gladiatores Athenas inducere decreviſtis, ſaltem aram miſericordiæ diruite.

Plutarch.

A P O D O S I S.

Eo ſunt ingenio præditi mortales, ut inter fœdiſſimas libidines, Lucretiarum imagines, inter inſanos conviviorum furores, exempla ſobriorum ſine ullo uſu vaniſſimè oſtentent. πολλοὶ μὲν ναρθηκοφόροι, παῦροι δέ τε βάκχοι.

Plato.

LXIII. MVSARVM ARA ET SOMNI.

Somnus utilis ſtudioſis.

Pauſ. in Corinth.

TROEZENI (oppidum eſt Peloponneſi) cella fuit Muſarum, qua Ardalus Vulcani filius fecerat. Nec longe ara, in quas Muſis ſimul, & ſomno ſacra faciebant, Muſis deorum omnium amicum Somnum arbitrati.

A P O D O S I S.

Modico ſomno ſtudioſis opus eſt, ut defeſſum continua agitatione animum novis viribus recreent.

Λυσιμέριμνε κόπων ἡδεῖαν ἔχων ἀνάπαυσιν,
Κὰν πάσης λύπης ἱερὸν παραμύθιον ἔρδων.

Orpheus de ſomno.

Tuq; o domitor ſomne malorum,
Requies animi, pars humanæ
Melior vitæ

Seneca in Hercule furente.

Atque inde mos fluxit, ut cubitum diſcedentes Mercurio libarent, victimarumque linguas immolarent. Vide *Apollon. Schol.* in hunc locum.

--Τίως ἐπί τι γλώσσησι καίοντο
Αἰθομέναις ὕπνον δὲ διὰ κνέφας ἱμναίοντο.

Aliud Symbolum.

LXIV.

LXIV. NEMESIS MARATHONIA

Η ἐν Μαραθῶνι Νέμεσις.

Superbia punita.

NON longè à Marathone, ubi Perſæ ab Athenienſibus inſigni clade deleti ſunt, templum erat, & ſignum Rhamnuſiæ deæ, quod Phidias ex ipſis marmoribus fecerat, quæ Perſæ Athenienſium copias faſtidientes advexerant, ut ſibi trophæa ſtatuerent, ἐς τροπαῖα ποιήσειν. *Pauſan in Atticis p. 32. initio*, Nemeſis porrò ſimulachrum coronam habebat, cervis & victoriolis inſignitam: læva κλάδον μηλίας, fraxini ramum: dextra phialam tenens. *Vide Ammian. Marcell. lib. 14. ſub finem.*

APODOSIS.

Perſæ Thraſones ſunt, & ſuperbi, qui præter metum & expectationem celeri turbine feriuntur: Nemeſis ſignum, ultionis divinæ monumentum: Athenienſes victores populos ſignificant: Corona, Nemeſis potentiam: Cervi, velocitatem in ulciſcendo: victoriolæ, fortitudinem: fraxinus, celſitatem: phiala, effuſionem ſanguinis. De hac autem Nemeſi extat Auſonii epigram. quod è Græco Anthologiæ tranſtulit: *Auſonius de Nemeſi.*

Me lapidem quondam Perſæ aduexere, trophæum
Ut fierem bello, nunc ego ſum Nemeſis
At ſicut Græcis Victoribus aſto trophæum,
Punio ſic Perſas vaniloquos Nemeſis.
Ἀμφοτέροις δ' ἕστηκα, καὶ Ἕλλησι τρόπαιον
Νίκας, καὶ Πέρσαις τοῦ πολέμου Νέμεσις.
Memorem ſ. time Rhamnuſidis iram.

LXV. NICE ATHENIENSIVM INVOLUCRIS.

Η ἄπτερος Νίκη.

Victoria immobilis

ATHENIS ſimulachrum fuit Victoriæ ſine alis;

ut ea immobilem apud eos ſui domicilii ſedem conſtituiſſe crederetur. Similiter apud Lacedæmonios ſignum fuit Martis Ἐνυαλίου, in compedibus.

APODOSIS.

In conſtantem igitur victoriam conueniet, Νίκη ἄπτερος. In id argumentum diſertè luſit Pompeius Poëta, cum Romæ alæ in ſtatua Victoriæ tactæ de cælo conflagraſſent *Anthol.* 4. εἰς νίκης ἄγαλμα κε. κα.

Ῥώμη παμβασίλεια τεὸν κλέος οὔποτ' ὀλεῖται.
Νίκη γάρ σε φυγεῖν ἄπτερος οὐ δύναται.

LXVI. OROMAZÆ OVUM.

Bonum ſyncerum.

Plutarch. in Iſid. & Oſirid.

MAGORUM fabula eſt de ovo Oromazæ, in quo 24. Deos eoſque bonos & propitios incluſerat: quod cum totidem dii ab Arimanio peſſimo genio conditi perforaſſent, bona ſunt malis admixta.

APODOSIS.

Ovum Oramazæ ſynceram partem aurei generis demonſtrat, quæ ſua ſponte æquo bonoque addicta, nullum habuit cum pravitate commercium: At poſtquam flagitiorum lues irrepſit in terras, ita penitus adhæſit omnibus, ut vix ullum bonum omni ex parte ſyncerum liceat invenire, in quo non ſit φθονερὰ μῖξις, de qua *Syneſ.* in Hymnis:

Syncero bonorum pars nulli conceſſa viro.
Satin' parva res eſt voluptatum in vita
Atque in ætate agunda.
Præ quam quod moleſta eſt, ita quoque comparatum
Eſt in ætate hominum
Ita Dis placitum, voluptati ut mœror comes conſequatur:
Quin incommodi plus maliq; illico adſit, boni ſi obtigit quid.

Plautus in Amphitruone.

Martial. lib. 1.

Sunt bona, ſunt quædam mediocria, ſunt mala plura,
Quæ legis: his aliter non fit Avite liber.

LXVII.

LXVII. OSIRIDIS CVLTORES.

Beneficientia, & Charitas.

OSIRIDIS cultores maximè cavent, ne arborem hortenſem perdant, aut fontem obturent. *Plutarch: in Iſid. & Oſirid.*

APODOSIS.

Dei Optimi Max. cultui addictos cavere vehementer oportet, non modo ne teneris plantis noceant: ſed ne iiſdem benignitatis rivulos claudant, Veſpaſiani illud dictum aureum ſequuti: Ἀρύετε ὡς ἐκ Νείλου, haurite, inquit Ægyptiis, haurite ex me tanquam ex veſtro Nilo.

LXVIII. OSIRIS EFFIGIES.

Regum vigilantia, & potentia.

ÆGYPTII Oſirim Regem, & dominum ſuum, oculi ſceptrive effigie exprimunt. *Plutarch: in Iſid. & Oſirid.*

APODOSIS.

Regum vigilantia, & moderatio ſignificatur: oculo vident, ſceptro regunt, quæ præviderunt: & cũ ſint veluti θεοὶ ἐξ ἀνθρώπων, quod ait Plato, popularibus rectè proſpicere debent, ut omnium ſomnos ſua vigilantia tueantur. Rex vigila.

Tu civem patremq; geras, tu conſule cunctis,
Nec tibi, nec tua te moveant, ſed publica vota.

Theodoſius ad Honoriũ apud Claudianum.

LXIX. OSIRIDIS IMAGO.

Vir bonus.

OSIRIDIS boni Dei Imago apud Ægyptios erat accipiter. Nam & acie oculorum, & volatus pollet celeritate, idemque alimentum citò digerit, & mortuorum oculis inhumatis terram ingerit ſupervolans: & cum ad Nilum bibiturus venit, pennam rectam figit, quam deinde inclinat, ſignificans ſe Crocodilum evitaſſe: quod ſi abripiat, manet tamen recta penna ſicut eam ſtatuerat. *Plutar. in Iſid. & Oſir.*

Apodosis.

Acies oculorum, perſpicacitas eſt bonorum: celeritas alarum, prompta mens: iniectio terræ mortuis, Miſericordia: penna recta, monumentum ſui quod poſteris ad fœlicem & æternam memoriam relinquit, Τὸν βίον τῆ ἀρετῆς μνημείῳ σφραγίζων.

LXX. PAVPERTATIS ET INDVSTRIÆ ARA COMMVNIS.

Paupertatis comes induſtria.

Philoſtratus lib. 5. cap. 1.

APVD Gaditanos πενίας καὶ τέχνης βωμοὶ fuerunt.

Apodosis.

Apuleius de paupertate.
Seneca.
M. Manilius.

Paupertas artes omnes excitat, & vt ait Luc. Apuleius, *Priſca apud ſecula omnium ciuitatum conditrix, omnium artium temperatrix.* Senec. ep. 15. *Noua artificia fames ducit.* Quod dilertè quoque perſequutus eſt Marcus Manilius Aſtronomicon l. 1. Cum enim (inquit) abundarent homines,

Labor dat ingenium.

Tum quiſque ſatis ſe noſſe putabat.
Sed cùm longa dies acuit mortalia corda.
Et labor ingenium miſeris dedit: & ſua quemque
Aduigilare ſibi iuſſit fortuna premendo,
Seducta in varias certarunt pectora curas,
Et quæcunque ſagax tentando repperit vſus
In commune bonum commentum læta dedere.

LXXI. PLVTVS IN IRENES GREMIO.

Pax omnium bonorum mater.

Pauſan. in Bœot. pag. 294.
Bacchyllid.

CEPHISODOTVS in pacis gremio Plutum, puerum effinxit.

Apodosis.

Ex pace effloreſcit opulentia.

Τίκτει δὲ θνατοῖσιν εἰρήνα μεγάλα
Πλοῦτον, καὶ μελιγλώσσων ἀοιδᾶν ἄνθεα.

Apodo-

Δαιδαλέων τ' ἐπὶ βωμῶν θεοῖσιν αἴθεται βοῶν
Ξανθᾷ φλογὶ μηρία τῶν εὐτρίχων τε μήλων,
Γυμνασίων τε νέοις αὐλῶν τε καὶ κώμων μέλει.
Ἐν δὲ σιδαροδέτοισιν πόρπαξιν αἰθᾶν ἀραχνᾶν
Ἱστοὶ πέλονται, ἔγχεά τε λογχωτὰ,
Ξίφεά τ' ἀμφάκεα εὐρὼς δάμναται Χαλκέων
Οὐκέτι σαλπίγγων κτύπος, οὐδὲ συλᾶται μελίφρων
ὕπνος,
Ἀπὸ βλεφάρων ἁμὸς ὃς θάλπει κέαρ.
Συμποσίων δὲ ἐρατῶν βρίθοντ' ἀγυιαί,
Παιδικοί θ' ὕμνοι φλέγονται.

Parit mortalibus autem pax magna
Divitiis, & melleorum carminum flores.
Aſſabre factisq; ſuper aris diis uruntur boum
Fulva flamma femora, villoſarumq; ovium.
Iuvenibus gymnaſia, & tibiæ, & comeſſationes curæ ſunt.
At in ferro revinctis clypeis nigrarum aranearum
Telæ fiunt, haſtisq; cuſpidibus munitas,
Et gladios ancipites ærugo conficit, ænearum
Non amplius tubarum clangor, neq; ſurripitur melleus
ſomnus
A palpebris, noſtrum qui fovet cor.
Convivis autem amabilibus pleni ſunt vici,
Et puellares hymni calent.

LXXII. PRAXIDICÆ.

Vltio.

EST apud Haliartios ſub dio dearum ædes, quas vocant πραξιδίκας (vindices) ad quarum aram *Pauſanias* juſiurandum concipiunt indigenæ. Praxidicen verò *in Bœoticis* Deam quandam appellabant gentes (ut Heſychius *pag.* 307. tradit) quæ non modo iis quæ dicantur, ſed & quæ agantur finem imponat. Δαίμονα τινὰ φασὶν τὴν ὥσπερ τέλος ἐπιτιθεῖσαν αὐτοῖς τε λεγομένοις, καὶ πραττομένοις.

APODOSIS.

Vindici oculo Dei patent omnia.

ομμα διὸς καθορᾶ, πάντα τὰ γινόμενα. Suidas Praxidicæ Deæ ſolum caput conſtitui ſolitum memorat, quod voluit Heſychius, cum dixit, Διὸ καὶ τὰ ἀγάλματα κεφαλὰς γίνεσθαι, καὶ τὰ θαύματα, quaſi tota caput eſſet, & oculus, ad deprehendenda mortalium flagitia.

LXXIII. ANTIOCHI NVMMVS.

Sapientia fortiſſima rerum.

Ex antiquo num. IN Antiochi nummo ſculptus erat humi piocumbens Leo, cumque ſupervolans noctua.

APODOSIS.

Epiſt. 59. Vires cedunt Sapientiæ, rectè ſapiens à Seneca cum exercitu fortiſſimo comparatur. *Etenim ad omnem incurſum munitus & intentus, non ſi paupertas, non ſi luctus, non ſi ignominia, non ſi dolor impetum faciat, pedem refert interritus: & contra illa ibit, & inter illa.*

LXXIV. SATURNI SACRIFICIVM.

Bacchanalia, & Choreæ.

CARTHAGINENSES Saturno filios immolabant, & qui nullos habebant, à pauperibus miſerabiles victimas emere cogebantur. Aſtabat autem in *Plut. de ſuperſtitione.* ipſo ſacrificio mater rigida & abſq; gemitu: ſi enim ingemuiſſet iacturam faciebat, & honoris, & filii. Interim ante ſtatuam *omnia tibiarum cantu, & tympanorum pulſu perſonabant*, ne quis clamor exaudiretur.

APODOSIS.

Dæmon animas inter cantandum, & ſaltandum devorat in præclaris illis Bacchanalibus, quæ Chriſtiani magno noſtræ religionis rubore è paganis eruunt ceremoniis. Juvat de iisdem Apollonium Ethnicum hominem, & magnum audire, qui ſit Athenienſium Bacchanalia perſtringit: *Apollonius Bacchanalia exagitat.* ὑμᾶς δὲ ἁβρότεροι τῶν ξίφεων γυναικῶν ἐπ' αὐτοῖς σίλλεσθε, οἱ γέροντες,

τες, οἱ νέοι τὸ ἐφαβικόν. εἰ πάλαι μὲν ὤμνυσαν ἀγραύλῳ φοιτῶντες ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀποθανεῖσθαι, καὶ ὅπλα στήσεσθαι. νῦν δὲ ἴσως ὀμοῦνται ὑπὲρ τῆς πατρίδος βακχεύσειν, καὶ θύρσον λήψεσθαι. Vos autem molliores eſtis quàm Xerxis fœminæ, eoſdem geritis ornatus ſenes, pariter ac iuvenes, quos Perſarum impuberes geſtare ſolent. Quondam tamen in agro pugnaturi juraſtis pro patria potius eſſe morituros, & arma laturos, nunc autem ut puto juratis pro patria vos bacchaturos, & thyrſum ſumpturos.

LXXV. SERAPIS TRICEPS.

Rex bonus.

SERAPIDIS idolum, ut ex antiquis numiſmatis conſtat, triceps erat, in medio Leonis caput vaſtū admodum, dextera parte canis applaudibundi, blandientiſque, læva lupi, ſupernè calathus inſidet, quæ ſpecies univerſa anguis habitu complexa eſt. *Macrob. Satur. lib. 1. cap. 20.*

APODOSIS.

Ad ſolem referunt mythologi: ſed exiliter Leonis capite monſtratur præſens tempus, inquit Macrobius, quia conditio ejus inter præteritum, futurumque actu præſenti valida, fervenſque eſt: ſed & præteritum tempus lupi capite ſignatur, quod memoria rerum tranſactarum rapitur, & aufertur. Item canis blandientis effigies futuri temporis deſignat eventum: de quo nobis ſpes licet incerta blanditur. Vertex inſignitus calatho & altitudinem ſideris monſtrat, & potentiam capacitatis oſtentat. An potius tria illa capita conditiones oſtentant Principis? Leo regiam dominationem, Lupus, qui Marti dicatus eſt, unde ὁ πλίτης λύκος, Mars nominatur à Lycophrone, bellandi peritiam. Canis fidelem popularium cuſtodiam. *Lycophron. de Marte.*

LXXVI. SIRENES SPOLIATÆ

Literæ humaniores ſacris deſeruiunt.

Pauſan. in Bœot. pag. 308.

MVSAE victis Sirenibus, ex earundem pennis alarum euulſus coronas ſibi texuerunt.

APODOSIS.

Literæ ſacræ ex humanioribus ſpolia capiunt, & iiſdem plerumque venuſtantur. Nam, vt ait D. Baſilius *in oratione de vtilitate ex Græcorum ſcriptis percipienda*, Τοῖς ἔξω δὴ τούτοις προεντελεχθέντες τὸ ἄνθος ἐπάγουσιν. Adoleſcentes his manſuetioribus litteris initiati, reliquis ſtudijs vegetum quendam florem induunt, & pulchritudinem, quam Syneſius in Dione *fibulam animæ*, πρόνην τῆς ψυχῆς nominat. Verum quo temperamento ſit iſtud præſtandum, oſtendo fuſius in libris de triplici eloquentia.

Pulchritudo animæ fibula.

LXXVII. SVADA ET VIOLENTIA THEMISTOCLIS.

Seueritas mixta ſuauitati.

Plut. Themiſt.

THEMISTOCLEM, ferunt, cum legatus ad Andrios veniſſet, pro concione dixiſſe, ſe duobus potentiſſimis Numinibus comitatum, ad vrbem acceſſiſſe, Suada & Violentia.

APODOSIS.

Seueritatem cum manſuetudine ita temperare oportet, vt qui naturæ benignitatem contempſerint, ſentiant aculeos authoritatis. Fronto ſenator deſiderabat hanc mixturam in Nerua Imperatore cum diceret, Κακὸν μὲν εἶναι αὐτοκράτορα ἔχειν, ἐφ' οὗ μηδενὶ μηδὲν ἔξεστι ποιεῖν, χεῖρον δ' ἐφ' οὗ πᾶσι πάντα. Malum eſſe imperatorem habere ſub quo nihil cuiquam liceat: Deterius verò, eum habere ſub quo omnia omnibus liceant.

Frontonis dictum de Nerua.

LXXVIII.

LXXVIII. TROPHONII ORACULUM.

Literarum ſtudia.

TROPHONII oraculum aditurus, primum manebat in ædicula bono genio & bonæ fortunæ ſacra, in qua expiabatur, & calidis aquis abſtinens, Hercyna fluvio lotus, victimarum, quas immolabat, carnibus victitabat Ad ſummum admitti à Deo putabatur ad conſulendum, cùm ariete litatum eſſet: deducebatur tunc à ſacrificulis conſultò noctu, ad Hercynam fluvium: ibi oleo perungebatur, & à pueris tredecim annorum abſtergebatur, quos Hermas nuncupabant. Bibendum deinde erat ex fontibus oblivionis & memoriæ, ut præterita oblivisceretur, attentus maximè ad præſentia. Mox linea toga amictus, per ſcalas pedibus anterioribus in antrum deſcendebat, melleas placentas geſtans: Ibique modo viſu, modo auditu tantum futurorum cognitionem accipiebat. Reverſum eodm modo, quo deſcenderat, & adhuc attonitum ſacrificij in memoriæ ſolio collocabant, vt viſa vel audita exponeret. Hæc *Pauſanias in Bæoticis pag.* 313. qui ſe adiuiſſe antrum & conſuluiſſe teſtatur.

Apodosis.

Antrum Trophonii, Philoſophia: Expiatio, purgatio mentis: lotio, purificatio: ſacrificia, preces: fons obliuionis, prauæ conſuetudines dediſcendæ: memoriæ bonæ retinendæ: linea toga, innocentia: melleæ placentæ, lenitas morum: ingreſſus pedibus anterioribus, difficultas: auditus, opinio: viſus, ſcientia.

LXXIX.

LXXIX. TYPHONIS IMAGO.

Improbitas.

Plutar. in Iſid. & Oſirid.

TYPHONIS imago apud Ægyptios per fluvialem equum, cui accipiter inſiſtebat, depingebatur.

APODOSIS.

Typhon improbos ſignificat, immanitatem hippopotamus, accipiter rapacitatem, ex iis totus conflatus eſt improbus ἐνίκησε δὲ οὔτι τὸ γένει αὐτοῦ φύσιν, οὐδ' ὅλως ἀνθρώπων τινι. ἀλλὰ παντοδαπόν τι κακὸν, νωθὴς, καὶ ἐτώσιον ἄχθος ἀρούρης. Τοσαῦτα ἀφ' ὕπνου γενόμενος ὅσα γαστρίζεται, καὶ ἄλλα ἐναποπίπτεται τοῦ καθεύδειν ἐφόδια. Hæc Syneſius de Typh. *lib. de providentia.*

LXXX. VENVS AVERRVNCA.

Ἀφροδίτη ἡ Ἀποστροφαία.

Adulteri deteſtatio.

Pauſan. in Bœot.

HARMONIA Thebis cum Venere Vrania, & Pandemo Apoſtrophiam dedicavit, ad avertendos illegitimos concubitus, quibus omnis creatur pernicies.

APODOSIS.

Antiſthenes contra Venerem.

Apoſtrophiam Venerem colunt, qui exleges copulas deteſtantur. Bene exclamat Antiſthenes apud Theodoretum oratione tertia, Ἀφροδίτην κατατοξεύσαιμι εἰ λάβοιμι, ὅτι πολλὰς, ἡμῶν καλὰς, καὶ ἀγαθὰς γυναῖκας διέφθειρεν. *Venerem ego ſagittis confoderem ſi deprehenderem, quando ex noſtris permultas honeſtas, & morum bonitate inſignes fœminas corrupit.* Idem Amorem appellabat κακίαν τῆς φύσεως, cui cum ſubditi ſunt miſeri mortales, *fœdum morbum in Deos tranſcribunt.*

LXXXI. VENUS CALVA.

Salus charior forma.

VENUS Calua à Populo Romano culta eſt tali eventu: urbs eſt à Gallis occupata obſeſſi in Capitolio Romani, cum ex muliorum capillis tormenta feciſſent, ædem Veneris Calvæ conſecrarunt.

APODOSIS.

Icon Veneris Calvæ monebat ſalutem pulchritudini anteponendam. Cæterum alii non impenſos Reip. ſaluti capillos, ſed ob pruriginem abraſos volunt. Qua in ſententia eſt Georgius Codinus Conſtantinopol. hiſtoriæ auctor Græcus, ubi agit de ſimulachro Veneris pectinem ferente. τῆς Ἀφροδίτης, inquit, τὸ ἄγαλμα κτένα φέρει, ἐπειδὴ συνέβη ποτὲ ταῖς τῶν Ῥωμαίων γυναιξὶ κνῆφην λοιμώδη γενέσθαι, καὶ ξυρουμένων πασῶν γεγόνασιν αὐταῖς οἱ κτένες ἄχρειοι. *Lact. lib. 1. c. 20. Veget. lib. 4.* *Venus cum pectine.*

LXXXII. Η ΕΝ ΚΝΙΔΩ ΑΦΡΟΔΙΤΗ.

Vana gloria.

SIMULACHRUM celebratur Cnidiæ Veneris, cujus amore captus ſtultiſſimus adoleſcens, iſtud pro germana Venere habuit, umbram pro corpore conſectatus. *Philoſt. in vita Apollonii.*

APODOSIS.

Simulachrum gloriæ multi amplectuntur ſolidam gloriam rati, πᾶσιν ἀνθρώποις ἔρως τοῦ μέλλοντος ἐνίδρυται: inquit Philo. *Multi totum iter ignorant veræ gloriæ, faſcibus enim & purpuris gloriari vanus error hominis, & inanis cultus dignitatis, fulgere purpura mente ſordeſcere.* *Minutius Felix in Octavio.*

LXXXIII. VENVS CORINTHIORUM.

Luxuria.

APUD Corinthios Venus erat ex auro & ebore ſcitiſſimè elaborata, altera manu papaver, altera malum geſtans: cui femora animalium in ſacrificiis adurebant iuniperi quidem lignis, quibus & pæderotis folia addebantur.

APODOSIS.

Venus aurea libido eſt blanda ſpecie: malum, illecebra luxuriæ: papaver, ſopor & veternus mentis: femora animalium, impura corpora: flammæ, incendia libidinum: pæderos, obſcœni amoris faſcinationes. felix qui ejus illecebris abſtinet, nec cogitur cum Circes porcis exclamare:

Ovidius Met. 15.

——*Accipimus ſacra data pocula dextra*
Quæ ſimul arenti ſitientes hauſimus ore,
Et tetigit virga ſummos Dea dira capillos;
Et pudet, & referam, ſetis horreſcere cœpi;
Nec iam poſſe queri, pro verbis edere raucum
Murmur, & in terram toto procumbere vultu.

LXXXIV. VENVS NIGELLA,

Ἀφροδίτη ἡ Μελαινίς.

Amor pudore & verecundia plenus.

Pauſan. in Arcad.

MANTINEÆ ſimulachrum fuit Veneris Nigellæ.

APODOSIS.

Significat Veneri amoris conſuetudinem, ut rem pudoris plenam, nocte & tenebris lubenter circumvallari:

Euripides.

Κλεπτῶν γὰρ ἡ νὺξ, τῆς ἀληθείας τὸ φῶς.

LXXXV.

LXXXV. VENVS PHIDIÆ.

Mulier caſta.

VENUS Phidiæ Vrania apud Eleos ex auro & ebore conflata, altero pede teſtudinem premebat τῷ δ' ἑτέρῳ ποδὶ ἐπὶ χελώνης βέβηκε. *Pauſan. in Eliacis lib. poſt. p. 203.*

APODOSIS.

Mulier egregia ſpecie, & honeſtate parietibus privatis contineri, domi curam gerere, nec temere foris vagari debet. Hoc enim per teſtudinem domiportam ſignificatur. τῷ δὲ τῆς Ἀθηνᾶς τὸν δράκοντα παρέθηκε, τῷ δὲ τῆς Ἀφροδίτης ἐν Ἤλιδι τὴν χελώνην, ὡς τὰς μὲν παρθένους φυλακῆς δεομένας, ταῖς δὲ γαμεταῖς οἰκουρίαν καὶ σιωπὴν πρέπουσαν. *Plutarch. in Iſid. & Oſirid.*

LXXXVI. VENVS SCOPÆ.

Mulier impudica.

FUIT apud Eleos non longè à Venere Phidiæ Veneris πανδήμου, ſeu vulgivagæ effigies, capro fœdiſſimo animali inſidens. *Pauſan. in Eliacis l. II*

APODOSIS.

Mulier vaga & περίδρομος hac Icone ſignificabatur, quæ capri fœtorem & turpitudinem refert. D. Hieronymus: *Fornicatio & voluptas pervertit ſenſum, & de rationabili homine brutum efficit animal.* *cap. 4 Oſeæ.*

LXXXVII. ZABULVS.

Gloria de peccatis.

ZABULUS qui primus aleam fertur inveniſſe, non modo ſe inſigni ſtatua conſecravit, cujus in gremio tabula luſoria cernebatur: ſed ſibi quoque ſacrificari ab aleatoribus voluit antequam ludum aggrederentur. Et ne quis hoc dictum ſine teſtimonio putet, legat D. Cyprianum libello ſingulari de aleatoribus, qui ſic ait: *Sic ergo ſe in imagine ſpecioſa demen-*

Aleatores: vide quæ alibi dicta de Palamede.

D. Cypr. de aleatoribus.

ut ea immobilem apud eos ſui domicilii ſedem conſtituiſſe crederetur. Similiter apud Lacedæmonios ſignum fuit Martis Ἐνυαλίυ, in compedibus.

APODOSIS.

In conſtantem igitur victoriam conueniet, Νίκη ἄπτερος. In id argumentum diſertè luſit Pompeius Poëta, cum Romæ alæ in ſtatua Victoriæ tactæ de cælo conflagraſſent *Anthol.* ζ. εἰς νίκης ἄγαλμα κτ. κε.

Ῥώμη παμβασίλεια τεὸν κλέος οὔποτ᾽ ὀλεῖται.
Νίκη γάρ σε φυγεῖν ἄπτερος ου δύναται.

LXVI. OROMAZÆ OVUM.

Bonum ſyncerum.

Plutarch. in Iſid. & Oſirid.

MAGORUM fabula eſt de ovo Oromazæ, in quo 24. Deos eoſque bonos & propitios incluſerat: quod cum totidem dii ab Arimanio peſſimo genio conditi perforaſſent, bona ſunt malis admixta.

APODOSIS.

Ovum Oramazæ ſynceram partem aurei generis demonſtrat, quæ ſua ſponte æquo bonoque addicta, nullum habuit cum pravitate commercium: At poſtquam flagitiorum lues irrepſit in terras, ita penitus adhæſit omnibus, ut vix ullum bonum omni ex parte ſyncerum liceat invenire, in quo non ſit φθοριμὰ μῖξις, de qua *Syneſ.* in Hymnis:

Syncera bonorum pars nulli conceſſa viro.
Satin' parva res eſt voluptatum in vita
Atque in ætate agunda.
Præ quam quod moleſta eſt, ita quoque comparatum
Eſt in ætate hominum
Ita Dis placitum, voluptati ut mœror comes conſequatur:
Quin incommodi plus maliq; illico adſit, boni ſi obtigit quid.

Plautus in Amphitruone.

Martial. lib. 1.

Sunt bona, ſunt quædam mediocria, ſunt mala plura,
Quæ legis: his aliter non fit Avite liber.

LXVII. OSIRIDIS CVLTORES.

Beneficientia, & Charitas.

OSIRIDIS cultores maximè cavent, ne arborem hortenſem perdant, aut fontem obturent. *Plutarch: in Iſid. & Oſirid.*

APODOSIS.

Dei Optimi Max. cultui addictos cavere vehementer oportet, non modo ne teneris plantis noceant: ſed ne iiſdem benignitatis rivulos claudant, Veſpaſiani illud dictum aureum ſequuti: Αρύετε ὡς ἐκ Νείλου, haurite, inquit Ægyptiis, haurite ex me tanquam ex veſtro Nilo.

LXVIII. OSIRIS EFFIGIES.

Regum vigilantia, & potentia.

ÆGYPTII Oſirim Regem, & dominum ſuum, oculi ſceptrive effigie exprimunt. *Plutarch: in Iſid. & Oſirid.*

APODOSIS.

Regum vigilantia, & moderatio ſignificatur: oculo vident, ſceptro regunt, quæ præviderunt: & cũ ſint veluti θεοὶ ἐξ ἀνθρώπων, quod ait Plato, popularibus rectè proſpicere debent, ut omnium ſomnos ſua vigilantia tueantur. Rex vigila.

Tu civem patremq; geras, tu conſule cunctis,
Nec tibi, nec tua te moveant, ſed publica vota.

Theodoſius ad Honorium apud Claudianum.

LXIX. OSIRIDIS IMAGO.

Vir bonus.

OSIRIDIS boni Dei Imago apud Ægyptios erat accipiter. Nam & acie oculorum, & volatus pollet celeritate, idemque alimentum citò digerit, & mortuorum oculis inhumatis terram ingerit ſupervolans: & cum ad Nilum bibiturus venit, pennam rectam figit, quam deinde inclinat, ſignificans ſe Crocodilum evitaſſe: quod ſi abripiat, manet tamen recta penna ſicut eam ſtatuerat. *Plutar. in Iſid. & Oſir.*

APODOSIS.

Acies oculorum, perſpicacitas eſt bonorum: celeritas alarum, prompta mens: iniectio terræ mortuis, Miſericordia: penna recta, monumentum ſui quod poſteris ad fœlicem & æternam memoriam relinquit, Τὸν βίον τῆς ἀρετῆς μνημείῳ σφραγίζων.

LXX. PAVPERTATIS ET INDVSTRIÆ ARA COMMVNIS.

Paupertatis comes induſtria.

Philoſtratus lib. 5. cap. 1.

APVD Gaditanos πενίας καὶ τέχνης βωμοὶ fuerunt.

APODOSIS.

Paupertas artes omnes excitat, & vt ait Luc. Apuleius, *Priſca apud ſecula omnium ciuitatum conditrix, omnium artium temperatrix.* Senec. ep. 15. *Noua artificia fames ducit.* Quod dilertè quoque perſequutus eſt Marcus Manilius Aſtronomicon l. 1. Cum enim (inquit) abundarent homines,

Apuleius de paupertate.
Seneca.
M. Manilius.

Tum quiſque ſatis ſe noſſe putabat.
Sed cùm longa dies acuit mortalia corda.
Et labor ingenium miſeris dedit: & ſua quemq;
Aduigilare ſibi iuſſit fortuna premendo.
Seductas in varias certarunt pectora curas,
Et quæcunque ſagax tentando repperit vſus
In commune bonum commentum læta dedere.

Labor dat ingenium.

LXXI. PLVTVS IN IRENES GREMIO.

Pax omnium bonorum mater.

CEPHISODOTVS in pacis gremio Plutum puerum effinxit.

Pauſan. in Bœot. pag. 294.

APODOSIS.

Ex pace effloreſcit opulentia.

Bacchyllid.

Τίκτει δὲ θνατοῖσιν εἰρήνα μεγάλα
Πλοῦτον, καὶ μελιγλώσσων ἀοιδᾶν ἄνθεα.

Auda-

Δαιδαλέων τ' ἐπὶ βωμῶν θεοῖσι αἴθεται βοῶν
Ξουθᾷ φλογὶ μηρία τῶν εὐτρίχων τε μήλων,
Γυμνασίων τε νέοις αὐλῶν τε καὶ κώμων μέλει.
Ἐν δὲ σιδαροδέτοισιν πόρπαξιν αἰθᾶν ἀραχνᾶν
Ἱστοὶ πέλονται, ἔγχεά τε λογχωτὰ,
Ξίφεά τ' ἀμφακέα εὔρως δάμναται Χαλκέων
Οὐκέτι σαλπίγγων κτύπος, οὐδὲ συλᾶται μελίφρων
ὕπνος,
Ἀπὸ βλεφάρων ἄμος ὃς θάλπει κέαρ.
Συμποσίων δ' ἐρατῶν βρίθοντ' ἀγυιαὶ,
Παιδικοί θ' ὕμνοι φλέγονται.

Parit mortalibus autem pax magna
Divitias, & melleorum carminum flores.
Affabre factisq; ſuper aris diis uruntur boum
Fulva flamma femora, villoſarumq; ovium.
Iuvenibus gymnaſia, tibiæ, & comeſſationes curæ ſunt.
At in ferro revinctis clypeis nigrarum aranearum
Telæ fiunt, haſtasq; cuſpidibus munitas,
Et gladios ancipites ærugo conficit, ænearum
Non amplius tubarum clangor, neq; ſurripitur mellitus
ſomnus
A palpebris, noſtrum qui fovet cor.
Conviviis autem amabilibus pleni ſunt vici,
Et puellares hymni calent.

LXXII. PRAXIDICÆ.
Ultio.

EST apud Haliartios ſub dio dearum ædes, quas vocant πραξιδίκας (vindices) ad quarum aram *Pauſanias* juſiurandum concipiunt indigenæ. Praxidicen verò *in Bœoticis* Deam quandam appellabant gentes (ut Heſychius *pag.* 307. tradit) quæ non modo iis quæ dicantur, ſed & quæ agantur finem imponat. Δαίμονά τινά φασιν τὴν ὥσπερ τέλος ἐπιτιθεῖσαν αὐτοῖς τε λεγομένοις, καὶ πραττομένοις.

APODOSIS.

Vindici oculo Dei patent omnia.

ομμα διὸς καθορᾶ, πάντα τὰ γινόμενα. Suidas Praxidicæ Deæ ſolum caput conſtitui ſolitum memorat, quod voluit Heſychius, cum dixit, Διὸ καὶ τὰ ἀγάλματα κεφαλὰς γινέσθ; καὶ τὰ θαύματα, quaſi tota caput eſſet, & oculus, ad deprehendenda mortalium flagitia.

LXXIII. ANTIOCHI NVMMVS.

Sapientia fortiſſima rerum.

Ex antiquo num. IN Antiochi nummo ſculptus erat humi procumbens Leo, eumque ſupervolans noctua.

APODOSIS.

Epiſt. 59. Vires cedunt Sapientiæ, rectè ſapiens à Seneca cum exercitu fortiſſimo comparatur. *Etenim ad omnem incurſum munitus & intentus, non ſi paupertas, non ſi luctus, non ſi ignominia, non ſi dolor impetum faciat, pedem refert interritus: & contra illa ibit, & inter illa.*

LXXIV. SATURNI SACRIFICIVM.

Bacchanalia, & Choreæ.

CARTHAGINENSES Saturno filios immolabant, & qui nullos habebant, a pauperibus miſerabiles victimas emere cogebantur. Aſtabat autem in *Plut. de ſuperſtitione.* ipſo ſacrificio mater rigida & abſq; gemitu: ſi enim ingemuiſſet jacturam faciebat, & honoris, & filii. Interim ante ſtatuam *omnia tibiarum cantu, & tympanorum pulſu perſonabant*, ne quis clamor exaudiretur.

APODOSIS.

Dæmon animas inter cantandum, & ſaltandum devorat in præclaris illis Bacchanalibus, quæ Chriſtiani magno noſtræ religionis rubore è paganis eruunt ceremoniis. Juvat de iisdem Apollonium Ethnicum hominem, & magnum audire, qui ſit Athe- *Apollonius Bacchanalia exagitat.* nienſium Bacchanalia perſtringit: ὑμᾶς δὲ ἀβρότεροι τῆν ξέρξου γυναικῶν ἐπ' αὐτοὺς σίλλεσθε, οἱ γέροντες.

τες, οἱ νέοι τὸ ἐφηβικόν. εἰ πάλαι μὲν ὤμνυσαν ἀγραύλῳ φοιτῶντες ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀποθανεῖσθαι, καὶ ὅπλα στήσεσθαι· νῦν δὲ ἴσως ὀμνῦνται ὑπὲρ τῆς πατρίδος βακχεύσειν, καὶ θύρσον λήψεσθαι. Vos autem molliores eſtis quàm Xerxis fœminæ, eoſdem geritis ornatus ſenes, pariter ac juvenes, quos Perſarum impuberes geſtare ſolent. Quondam tamen in agro pugnaturi juraſtis pro patria potius eſſe morituros, & arma laturos, nunc autem ut puto juratis pro patria vos bacchaturos, & thyrſum ſumpturos.

LXXV. SERAPIS TRICEPS.

Rex bonus.

SERAPIDIS idolum, ut ex antiquis numiſmatis conſtat, triceps erat, in medio Leonis caput vaſtū admodum, dextera parte canis applaudibundi, blandientiſque, læva lupi, ſupernè calathus inſidet, quæ ſpecies univerſa anguis habitu complexa eſt. *Macrob. Satur. lib. 1. cap. 20.*

APODOSIS.

Ad ſolem referunt mythologi: ſed exiliter Leonis capite monſtratur præſens tempus, inquit Macrobius, quia conditio ejus inter præteritum, futurumque actu præſenti valida, fervenſque eſt: ſed & præteritum tempus lupi capite ſignatur, quod memoria rerum tranſactarum rapitur, & auſertur. Item canis blandientis effigies futuri temporis deſignat eventum: de quo nobis ſpes licet incerta blanditur. Vertex inſignitus calatho & altitudinem ſideris monſtrat, & potentiam capacitatis oſtentat. An potius tria illa capita conditiones oſtentant Principis? Leo regiam dominationem, Lupus, qui Marti dicatus eſt, unde ὁ πλίτης λύκος, Mars nominatur à Lycophrone, bellandi peritiam. Canis fidelem populariam cuſtodiam. *Lycophron. de Marte.*

LXXVI. SIRENES SPOLIATÆ

Literæ humaniores ſacris deſeruiunt.

Pauſan. in Bœot. pag. 308.

MVSAE victis Sirenibus, ex earundem pennis alarum euulſis coronas ſibi texuerunt.

APODOSIS.

Literæ ſacræ ex humanioribus ſpolia capiunt, & iiſdem plerumque venuſtantur. Nam, vt ait D. Baſilius *in oratione de vtilitate ex Græcorum ſcriptis percipienda*, Τοῖς ἔξω δὴ τούτοις προομιλήσαντες τὸ ἄνθος ἐπάγονσιν. Adoleſcentes his manſuetioribus litteris initiati, reliquis ſtudijs vegetum quendam florem induunt, & pulchritudinem, quam Syneſius in Dione *fibulam animæ*, πόρπην τῆς ψυχῆς nominat. Verum quo temperamento ſit iſtud præſtandum, oſtendo fuſius in libris de triplici eloquentia.

Pulchritudo animæ fibula.

LXXVII. SVADA ET VIOLENTIA THEMISTOCLIS.

Seueritas mixta ſuauitati.

Plut. Themiſt.

THEMISTOCLEM, ferunt, cum legatus ad Andrios veniſſet, pro concione dixiſſe, ſe duobus potentiſſimis Numinibus comitatum, ad vrbem acceſſiſſe, Suada & Violentia.

APODOSIS.

Seueritatem cum manſuetudine ita temperare oportet, vt qui naturæ benignitatem contempſerint, ſentiant aculeos authoritatis. Fronto ſenator deſiderabat hanc mixturam in Nerua Imperatore cum diceret, Κακὸν μὲν εἶναι αὐτοκράτορα ἔχειν, ἐφ' οὗ μηδενὶ μηδὲν ἔξεστι ποιεῖν χεῖρον δ' ἐφ' οὗ πᾶσι πάντα. Malum eſſe imperatorem habere ſub quo nihil cuiquam liceat: Deterius verò, eum habere ſub quo omnia omnibus liceant.

Frontonis dictum de Nerua.

LXXVIII.

LXXVIII. TROPHONII ORACULUM.

Literarum ſtudia.

TROPHONII oraculum aditurus, primum manebat in ædicula bono genio & bonæ fortunæ ſacra, in qua expiabatur, & calidis aquis abſtinens, Hercyna fluvio lotus, victimarum, quas immolabat, carnibus victitabat. Ad ſummum admitti à Deo putabatur ad conſulendum, cùm ariete litatum eſſet: deducebatur tunc à ſacrificulis conſultò noctu, ad Hercynam fluvium: ibi oleo perungebatur, & à pueris tredecim annorum abſtergebatur, quos Hermas nuncupabant. Bibendum deinde erat ex fontibus oblivionis & memoriæ, ut præterità oblivisceretur, attentus maximè ad præſentia. Mox linea toga amictus, per ſcalas pedibus anterioribus in antrum deſcendebat, melleas placentas geſtans: Ibique modo viſu, modo auditu tantum futurorum cognitionem accipiebat. Reverſum eodm modo, quo deſcenderat, & adhuc attonitum ſacrificij in memoriæ ſolio collocabant, vt viſa vel audita exponeret. Hæc *Pauſanias in Bæoticis pag.* 313. qui ſe adiuiſſe antrum & conſuluiſſe teſtatur.

APODOSIS.

Antrum Trophonii, Philoſophia: Expiatio, purgatio mentis: lotio, purificatio: ſacrificia, preces: fons obliuionis, prauæ conſuetudines dediſcendæ: memoriæ bonæ retinendæ: linea toga, innocentia: melleæ placentæ, lenitas morum: ingreſſus pedibus anterioribus, difficultas: auditus, opinio: viſus, ſcientia.

LXXIX.

LXXIX. TYPHONIS IMAGO.

Improbitas.

Plutar. in Iſid. & Oſirid.

TYPHONIS imago apud Ægyptios per fluvialem equum, cui accipiter inſiſtebat, depingebatur.

APODOSIS.

Typhon improbos ſignificat, immanitatem hippopotamus, accipiter rapacitatem, ex iis totus conflatus eſt improbus ἐνίκησε, δὲ οὔτι θεῶν γένει ἔχων φύσιν, οὐδ' ὅλως ἀνθρώπων τινι. ἀλλὰ παντοδαπόν τι κακὸν, νωθὴς, καὶ ἐτώσιον ἄχθος ἀρούρης. Τοσαῦτα ἀφ' ὕπνου γενόμενος ὅσα γαστρίζεσθαι, καὶ ἄλλα ἐναποπίμπλασθαι τοῦ καθεύδειν ἐφόδια. Hæc Syneſius de Typh. *lib. de providentia.*

LXXX. VENVS AVERRVNCA.

Ἀφροδίτη ἡ Ἀποστροφαία.

Adulteri deteſtatio.

Pauſan. in Bœot.

HARMONIA Thebis cum Venere Vrania, & Pandemo Apoſtrophiam dedicavit, ad avertendos illegitimos concubitus, quibus omnis creatur pernicies.

APODOSIS.

Antiſthenes contra Venerem.

Apoſtrophiam Venerem colunt, qui exleges copulas deteſtantur. Bene exclamat Antiſthenes apud Theodoretum oratione tertia, Ἀφροδίτην κατατοξεύσαιμι εἰ λάβοιμι, ὅτι πολλὰς, ἡμῶν καλὰς, καὶ ἀγαθὰς γυναῖκας διέφθειρεν. *Venerem ego ſagittis confoderem ſi deprehenderem, quando ex noſtris permultas honeſtas, & morum bonitate inſignes fœminas corrupit.* Idem Amorem appellabat κακίαν τῆς φύσεως, cui cum ſubditi ſunt miſeri mortales, *fœdum morbum in Deos transſcribunt.*

LXXXI.

LXXXI. VENUS CALVA.

Salus charior forma.

VENVS Calua à Populo Romano culta eſt tali eventu: urbs eſt à Gallis occupata obſeſſi in Capitolio Romani, cum ex mulierum capillis tormenta feciſſent, ædem Veneris Calvæ conſecrarunt.

APODOSIS.

Icon Veneris Calvæ monebat ſalutem pulchritudini anteponendam. Cæterum alii non impenſos Reip. ſaluti capillos, ſed ob pruriginem abraſos volunt. Qua in ſententia eſt Georgius Codinus Conſtantinopol. hiſtoriæ auctor Græcus, ubi agit de ſimulachro Veneris pectinem ferente. τῆς Ἀφροδίτης, inquit, τὸ ἄγαλμα κτένα φέρει, ἐπειδὴ συνέβη ποτὲ ταῖς τῶν Ῥωμαίων γυναιξὶ κνήφην λοιμώδη γενέσθαι, καὶ ξυρουμένων πασῶν γεγόνασιν αὐταῖς οἱ κτένες ἄχρειοι.

Lact. lib. 1. c. 20. Veget. lib. 4.

Venus cum pectine.

LXXXII. Η ΕΝ ΚΝΙΔΩ ΑΦΡΟΔΙΤΗ.

Vana gloria.

SIMULACHRUM celebratur Cnidiæ Veneris, cujus amore captus ſtultiſſimus adoleſcens, iſtud pro germana Venere habuit; umbram pro corpore conſectatus.

Philoſt. in vita Apollonii.

APODOSIS.

Simulachrum gloriæ multi ampleсtuntur ſolidam gloriam rati, πᾶσιν ἀνθρώποις ἔρως τοῦ μέλλοντος ἐνίδρυται: inquit Philo. *Multi totum iter ignorant veræ gloriæ, faſcibus enim & purpuris gloriari vanus error hominis, & inanis cultus dignitatis, fulgere purpura mente ſordeſcere.*

Minutius Felix in Octavio.

LXXXV. VENVS PHIDIÆ.

Mulier caſta.

VENUS Phidiæ Vrania apud Eleos ex auro & ebore conflata, altero pede teſtudinem premebat: τῷ δ' ἑτέρῳ ποδὶ ἐπὶ χελώνης βέβηκε. *Pauſan. in Eliacis lib. poſt. p. 203.*

APODOSIS.

Mulier egregia ſpecie, & honeſtate parietibus privatis contineri, domi curam gerere, nec temere foris vagari debet. Hoc enim per teſtudinem domiportam ſignificatur. τῷ δὲ τῆς Ἀθηνᾶς τὸν δράκοντα παρέθηκε, τῷ δὲ τῆς Ἀφροδίτης ἐν Ἤλιδι τὴν χελώνην, ὡς τὰς μὲν παρθένους φυλακῆς δεομένας, ταῖς δὲ γαμεταῖς οἰκουρίαν καὶ σιωπὴν πρέπουσαν. *Plutarch. in Iſid. & Oſirid.*

LXXXVI. VENVS SCOPÆ.

Mulier impudica.

FUIT apud Eleos non longè à Venere Phidiæ Veneris πανδήμου, ſeu vulgivagæ effigies, capro fœdiſſimo animali inſidens. *Pauſan. in Eliacis l. 1 2*

APODOSIS.

Mulier vaga & περίδρομος hac Icone ſignificabatur, quæ capri fœtorem & turpitudinem refert. D. Hieronymus: *Fornicatio & voluptas pervertit ſenſum, & de rationabili homine brutum efficit animal.* *cap. 4 Oſeæ.*

LXXXVII. ZABULVS.

Gloria de peccatis.

ZABULUS qui primus aleam fertur inveniſſe, non modo ſe inſigni ſtatua conſecravit, cujus in gremio tabula luſoria cernebatur: ſed ſibi quoque ſacrificari ab aleatoribus voluit antequam ludum aggrederentur. Et ne quis hoc dictum ſine teſtimonio putet, legat D. Cyprianum libello ſingulari de aleatoribus, qui ſic ait: *Sic ergo ſe in imagine ſpecioſa demon-* *Aleatores: vide quæ alibi dicta de Palamede.* *D. Cypr. de aleatoribus.*

demonſtrans, alto quodam loco condidit, & in ſinus ſuos hanc aleæ tabulam geſtans, ut quaſi ipſe luſor, & adinuentor hujus malitiæ appareret. (addit) *aliud crimen adinuenit; quo ſe ab imitatoribus ſuis colendum, & ſibi ſacrificandum inſtituit; ita ut qui vellet ſtudio ejus adhærere, non ante manum in tabulam eius porrigeret, niſi authori huius prius ſacrificaſſet.*

APODOSIS.

Improbi non modo vitiorum fomites nefaria quærunt ſolertia, ſed in iis inventis exultant, & triumphant, vel certè rectè torquebitur in aleatores, *Zabulo ſacrificant.*

PARA-

PARABOLARVM HISTORICARVM

Liber Tertivs.

HOMINIS BONA.

HOc, & altero libro, varias ab hiſtoria perſonarum ductas parabolas complectemur. Atque vt ab ipſa hominis natura ordiar: certè maximum omnium atque illuſtriſſimum ſymbolum eſt, cum μέτρον ἁπάντων: & vt loquitur D. Gregorius Nazianzenus, πολυτροπώτατος καὶ ποικιλώτατος. Nam ſi ſecundum naturam illam cœleſtem ſpectetur, quid eſt aliud, quam vt ait idem Auctor, *Deus terrenus*: οὐρανίδης χθόνιος, ſi ex aduerſa parte cõſideretur, quid eſt aliud quam quod ait Ariſtoteles. Τύχης παίγνιον, μεταπτώσεως εἰκών, καιροῦ λάφυρον, φθόνου καὶ συμφορᾶς πλάστιγξ, τὸ δὲ λοιπὸν φλέγμα καὶ χολή; Vnde latus exiſtit de hoc argumento dicendi campus. Ordiemur à duabus iconibus quibus Hominis miſeriæ ſuis coloribus exprimuntur. In vna infans matris vterum repetit: in altera alius in ipſo matris vtero clauſus, gemitus orditur. Non ſunt in malis numerandæ miſeriæ, quæ bonorum patrimonia nominantur, & vt ait Epictetus homines, ἐκ τοῦ Ὀλυμπιονίκας conſtituunt.

I. INFANS MATRIS VTERVM REPETENS.

Vitæ miſeriæ ſalutares.

Plinius.

ET inter exempla, in vterum protinus reuerſus infans Sagunti, quo anno ab Hānibale deleta eſt.

APOD. In vterum credo reuerterentur omnes infantes, ſi miſerias vitæ præuiderent, ὁ βίος ἀληθῶς οὐ βίος ἀλλὰ ξυμφορά. Aurea ſunt illa *Pliniĳ l. 7. c. 50. Incertum, ac fragile nimirum eſt hoc munus naturæ, quidquid datur nobis: malignum vero, & breue in ijs etiam quibus largiſſimè contigit, vniuerſum vtique æui tempus intuentibus. Quid, quod æſtimatione nocturnæ quietis dimidio quiſq; ſpatio vitæ ſuæ viuit? Pars æqua morti ſimilis exigitur, aut pœnæ, niſi contingit quies. Nec reputantur infantiæ anni, qui ſenſu carent: nec ſenectæ in pœnam viuacis, tot periculorū genera, tot morbi, tot metus, tot curæ, toties inuocata morte, vt nullum frequentius ſit votum. Natura vero nihil hominibus breuitate vitæ præſtitit melius, hebeſcunt ſenſus, membra torquentur; præmoritur viſus, auditus, inceſſus, dentes etiam, ac ciborum inſtrumenta: & tamen vitæ hoc tempus annumeratur.* Ex ijs miſerijs ſalutare moderationis conſilium exiſtit, vt diſcant homines non alta ſapere, ſed erecto animo omnia perferre incommoda, è quorum tolerantia ſuam gloriam decerpant, γενναιότερον ἐκ τῶν κακῶν τὸ φιλόσοφον, ὥσπερ ψυχρῷ σίδηρος τοῖς κινδύνοις στομούμενον. Hominis Philoſophia ex miſeriarum tolerantia fit generoſior, & vt ferrum infuſa frigida, ſic periculis acuitur.

Hominis miſeriæ.

Nazianz. orat. 23.

II. INFANS RASCATINVS IN VTERO PLORANS.

Vitæ miſeriæ.

Dies Canic. cul. coll. 4.

INfans natus in Raſcato duobus cornibus monſtroſus, cuius ploratus 14 diebus auditus antequam naſceretur.

APO-

APO. Cadit in humanæ vitæ miſerias, & acerbitates ſignificandas, quæ tantæ ſunt, vt non immerito homo animal φιλόδακρυ, καὶ φύσει ἐλεεινὸν dicatur. Hoc voluit Palladas cum dixit:

Δακρυχέων γενόμην, καὶ δακρύσας ἀποθνήσκω,
Δάκρυσι δ' ἐν πολλοῖς τὸν βίον εὗρον ὅλον.
ὦ γένος ἀνθρώπων πολυδάκρυτον, ἀσθενές, οἰκτρόν.
Sum natus lacrymans, lacrymans morior que, peregi
In lacrymis vitæ tempora longa mea.
O genus humanum miſerum & lacrymabile!

Quapropter edulcare conuenit vitam, Curaſue acerbis ſenſibus gubernare. Sed optimum miſeriarum condimentum eſt Patientia. *Cneus Matius in Mimiambis.*

III. HOMINIS COR.

Sapientia.

CORdis effigies hieroglyphicum ſapientiæ, & fortitudinis eſt, vt Varro tradit hominis anniculi cor duarum drachmarum, quinquagenarij conſtare drachmis 100, ab eo tempore annis ſingulis totidem imminuitur drachmis, quot excreuerat: crediturque inde ex defectu humani cordis non vltra centeſimum annum poſſe homines viuere.

APODOSIS.

Cor Sapientiæ ſedes, & typus. Vaſculum quidem paruum, vt ait Macarius *Homil.* 43. ſed in quo recipiantur omnia. Ibi Deus, ibi Angeli, ibi vita & regnum: ibi cœleſtes vrbes, ibi theſauri Gratiæ. At ſi paruum fuerit, ibi Dracones, ibi Leones, ibi beſtiæ venenoſæ, ibi aſperæ & ſalebroſæ viæ, ibi præcipitia, ibi theſauri vitiorum. *Hæc ille.* *Cor vaſculum paruũ omnium capax.*

IV. COR.

Symbolum vitæ.

AEGYPTII regionem ſuam per cor figurabant Αἰγύ-

Αἰγύπτιον ἢ γράφοντες θυμιατήριον καιόμενον ζωγραφοῦσι κ, ἐπάνω καρδίαν. *Orus li.* 1. *Hieroglу. li.* 1. 21. & 21. cum corde comparat.

Ap. Vtrique principatus, vitæ, & ſalutis fons, copia, & vbertas bonorum adſcribebatur Nonnulli per vitæ arborem in paradiſo cor ſignificari putant. ... in allegoriis legis, οἱ ἢ λέγουσι τὴν καρδίαν ξύλον εἰρῆσθαι ζωῆς, ἐπειδὴ αἰτία τοῦ ζῆν ἐστι, καὶ τὴν μέσην τοῦ σώματος χώραν ἔλαχεν. Inueniuntur aliqui, dæmone ita inſtigante, cor exectum combuſtum, in cinereſque redactum, vino ſemper tum ſibi ipſis inuicem propinaſſe, quod de Iudæis narrat Michaël Neander *in Erotematicis linguæ ſanctæ.*

V. COR IN ANCHORALI FVNE.

Cupiditatum moderatio.

EXhibeatur cor æſtuans anchorali fune reuinctum, quod ſignificat his verbis Syneſius in encomio Caluitii, ἀκούσας οὖν ἀντέχου τοῦ λόγου, καὶ τήρησον ἐν πείσῃ, φασὶ, τὴν καρδίαν, ὥσπερ Ὀδυσσεὺς πρὸς τὴν ἀναγωγίαν τῶν γυναικῶν ἀνέκπληκτος ἔμεινε. Patere igitur orationem, & retine, quod aiunt, cor anchorali fune, quemadmodum Vlyſſes ad pellacium mulierum improbitatem imperturbatus remanſit. *Verſicul Homericus.* Ὀδυσσ. υ.

Τῷ ἢ μάλ' ἐν πείσῃ κραδίη μένε τετληυῖα,

De Pelicano quod remittebatur ad hunc locum vide libro de auibus

Vbi Scholi. explicat πείσην, & πείσμα, ἀγκυραῖα σχοινία, vt annotat Leopardus emendat. *lib* 1. *cap.* 18. & Iunij lapſum exagitat, ac cæteros, qui ad Piſam Olympiorum referunt.

Ap. Cor ſapientiæ ſedes, non fune, ſed diuinæ legis vinculis coërcendum: ne, ſi in intemperantes motus efferueſcat, tota hominis interioris œconomia diſturbetur

Medium tenuere beati.

VI.

VI. HOMINIS MANVS DEO DICATA.

Operum efficacitas.

LVſitani veteres abſciſſam captiuorum manum dextram dijs immolabant. *Strab. lib. 3. pag. 106. num. 50.*

A P. Manus rerum gerendarum artifex, Deo maximè, vel grata, vel inuiſa eſſe poteſt. Grata, ſi honeſta: inuiſa, ſi patrare turpia nitatur.

Σὺν Ἀθηνᾷ καὶ χεῖρα κίνει.

Quid enim prodeſt ignaua opera, philoſopha ſententia? Tantum ſcis, quantum operaris: quod rectè dixit vir ſanctus: Manum igitur Deo redde.

Non credo auguribus qui aures verbis diuitant. *Accius in Aſtyanacte.*

VII. SALIVA HOMINIS IEIVNI SALVTIFERA.

Ieiunium.

SErpens ieiuni hominis ſaliua necatur, vt eſt apud Plinium *lib. 28. cap 4.*

A P. Venereæ voluptates ardorque libidinis, cibi & potus abſtinentia reſtinguitur. *Ieiunijs vitiorum ſentina ſiccatur, petulantia marcet, concupiſcentiæ languent, fugitiuæ abeunt voluptates, extinguitur ardentis Aetnæ incendium, & flammiuoma fornax Vulcani extincta intrinſecus, montes conterminos non adurit.* Ieiunium ſi diſcretione regatur, omnem carnis rebellionem edomat, & tyrannidem gulæ ſpoliat, & exarmat. Ieiunium extraordinarios motus in cippo claudit, arctat, & appetitus vagos diſtringit & ligat. *D. Cypr. de Ieiunio, & tentationibus Chriſti.*

VIII. AETNAEI FRATRES.

Pietas in parentes.

ANapias, & Amphinomus ex AEtnæi ignis irruptione cæteris aurum, & argentum aſportan-

tibus, parentes ſenes extulerunt. Tantæ pietati ceſſit clementior natura, & voraces flammæ in omnium excidium armatæ, ſe, vt viam pijs fratribus darent, in duas partes diuiſerunt. Quin & locus omnis eorum paſſibus peragratus circumquaque inſtar amœnæ inſulæ effloruit, cum omnia, aut flammis obſeſſa, aut fuligine deturpata tenerentur. In tantæ rei memoriam, agrum Hierum Siculi conſecrarunt.

Photius. Pauſan. in Phocicis. Strab. li. 6.

AP. Pietatis in parentes typus erit, cum hoc lemmate,

Pietati cedite flammæ.

Ad idem ſymboli genus pertinet *Lapis pietatis* in Mæandro, quem vbi Pij filij inuenere, in templo matris Deorum recondunt, vt in parentes æternam ſeruent pietatem, ἐν τῷ τεμένει τῆς μητρὸς τῶν θεῶν τιθέασιν, καὶ οὐδέποτε χάριν ἀσεβείας ἁμαρτάνουσιν.

Plutarch. iunior in Mæandro.

IX. AGASICLIS TRIPVS.

Gloria Deo tribuenda.

Herodo. l. 1.

AGaſiclis ab Halicarnaſſeis extorris factus eſt, quod tripodem, quem ipſe ludis obtinuerat, non dedicaſſet Deo, ſed domum retuliſſet.

AP. Rectè factorum omnis gloria à Deo eſt, & ſoli Deo tribuenda.

Dijs te minorem quod geris, imperas.
Huc omne principium, huc refer exitum.
Omnibus in rebus geminum eſt opus omnipotentis,
Totum iuſtitia eſt quod gerit, aut pietas:
Quæ ſimul in terris deſcendunt lucis ab arce,
Ne cuiquam parti deſit vtrumq; bonum.

Horat. Od. 6. lib. 3. S. Proſper. epigr. 28.

X. ALEXANDER LYSIPPI.

Laus apta.

LYſippus Appellem arguit, quod Alexandrum pinxit fulminantem, quod nec fecerat, nec

vnquam facturus eſſet. Ipſe verò haſtam tenentem finxerat, veram, & Alexandri propriam, cuius gloria nunquam eſſet intermoritura. *Plutarch. in Iſid. & Oſirid.*

AP. Melius laudant, qui proprijs laudibus clariſſimos viros afficiunt, quàm qui fingunt alienas: hæ enim vanæ ſunt, & breui tempore pereunt: illæ ſolidæ & immortales.

Τὰ σῦκα, σῦκα, τὴν σκάφην, σκάφην λέγειν.

XI. ALEXANDRI THVS.

Pietas erga Deum liberalis.

ALexandro Magno in pueritia ſine parſimonia largiter thura ingerenti aris, pædagogus Leonides dixerat, vt illo modo cum deuiciſſet thuriferas gentes ſupplicaret. At ille Arabia potitus thure onuſtam nauim miſit, exoratus, vt largè Deos adoraret. *Plinius lib. 12. cap. 14.*

A P O D O S I S.

Nunquam tenacem erga ſummum numen eſſe oportet.

Hæc mihi non vani, nec erat cur fallere vellent,
Narrauere ſenes. Equidem pendentia vidi
Serta ſuper ramos, ponenſque recentia dixi:
Cura Deûm Dij ſunt, & qui coluere, coluntur.

XII. ANACHORETÆ PRVDENS FACTVM.

Ambitio optimorum ſacerdotum perículoſa.

SEnex quidam, inquit D. Hieronym. eremi cultor & Spiritu Sancto plenus, nepotem ſuum quærentem, vtrum Epiſc. electus accipere deberet, ſuper diſco ſatis à terra erecto fecit volutari, cumque ille ſe poſtremo caſum timere dixiſſet, iuſſit vt deſcenderet atque ibidem ſuper latam mollioris ſoli planitiē ſeſe agitaret: ex multa volutatione ſudāti, ac defeſſo,

ſurge, inquit, & iam facere perge, quod tibi tutius putas: Itaq; edoctus de præeminentiæ periculo, iuuenis electioni renunciauit, iuuenem vita defunctum ſeni apparuiſſe ferunt, & poſtquam gratias egiſſet, dixiſſe: Scio quia nunc eſſem de numero damnatorum, ſi fuiſſem de numero Epiſcoporum.

Marul. li. 1. cap. 5.

AP. Periculoſa res eſt ampliorum dignitatum cupiditas. *Fortunam velut tunicam magis continuam proba, quam longam.*

XIII. ANTIOCHI ΥΓΕΙΑ.

Salus in Cruce.

ANtiochum ferunt cognomento Soterem antiquum illum, à quo reliqui Syriæ reges Antiochi mox dicti, cum aduerſus Galatas acie decertaturus eſſet, per nocturnam imaginem videre viſum adſtitiſſe ſibi Alexandrum, qui mandaret, vt militibus teſſerā daret, ὑγίεια, ſeu ὑγιαίνειν, cuius dicto hieroglyphicum olim iam adinuentum erat: triplex triangulus inter ſe complicitus, ex quinq; paribus lineis ſeſe inuicem in puncto contigentibus. Quo nō cunctanter à ſe facto, pentagrammatoq; huiuſmodi, tum in vexillis, tum in reliquis militaribus indumētis oppoſito, admirabilem contra hoſtes victoriam eſt conſequutus.

Vide Cœliū li. 7. ca. 24.

AP. Quam magnificentius crucis ſignum, & quinque Crucifixi vulnera, atq; illud Conſtantini ἐν τούτῳ νίκα. D. Ambroſ. *ſermone* 43. *Nonne cum adhuc gentilis eſſes, ſolebas ſigna perquirere? Quæ ſigna quibus rebus eſſent proſpera, magna inquiſitione colligere? Iam nunc nolo erres in numero: ſcito, quia in vno ſigno Chriſti omnium rerum eſt tuta proſperitas.*

XIV. APELLIS VENVSTAS.

Gratia & leporis efficacia.

PRæcipua in arte Apellis venuſtas fuit, cum eadem

dem ætate maximi pictores eſſent, quorum opera cũ admiraretur, collaudatis omnibus, deeſſe ijs vnam illam Venerem dicebat, quam Græci Charita vocant, cætera omnia contigiſſe: ſed hac ſibi neminem parem. *Pl. nat. hiſt. li. 35. ca. 10*

A p. Dici non poteſt quantum addat venuſtas magnis operibus: qua ſi fuerint deſtituta, placere nõ poſſunt, quamquam moroſa diligentia expolita. Pulchritudo ipſa ſine lepôre, vt ait Euſtatius, δέλεαρ ἐστιν ἄνευ ἀγκίστρου νηχόμενον, *Eſt eſca ſine hamo fluctuans, quæ neminem capiet.*

Caput artis (quod aiebat Roſcius) *eſt decere.*

XV. ARRACHION.

Gloria poſt fatum.

ARrachionis cadaueri victoriam & coronam iudicum ſententia conceſſit, cum ille in victoria efflaſſet animam. *Pauſan. in Arcad. Philoſtrat. in Arrachione.*

στεφανοῦται ἤδη αὐτῷ Ἀῤῥαχίων ἐπαποθανὼν τῇ νίκῃ καὶ στεφανοῖ αὐτὸν οὑτοσὶ Ἑλλανοδίκης.

A p. Arrachion viri ſtrenui imago *ſuo ſepulti triumpho.* *Prop. li. 3.*

At mihi quod viuo detraxerat inuida turba,
Poſt obitum duplici fœnore reddet Honos.

XVI. ASCLEPIADES.

Doctores ἀμύμονες.

ASclepiades Pruſienſis Medicus præſtitit cæteris, relato in funere homine, & ſeruato. Sed maximè ſponſione facta cum fortuna, ne medicus crederetur, ſi vnquam inualidus vllo modo fuiſſet ipſe, & victor in ſuprema ſenecta lapſu ſcalarum exanimatus eſt. *Plin. li. 7. cap. 37.*

A p. Carere oportet vitio, qui alienam vitam reprehendit, vt ſecundum illud Iuuen. *Loripedem re-* *Iuuenal.*

ſus derideat, Aethiopem albus. Celebratur illud Leonis Byzantini, qui cum maledicus acceptis de triuio dicteriis vitium oculorum exprobraſſet, ipſe gibbo deformatus: *humanum,* inquit, *conuicium in me iecisti, cum ipſe Nemeſim in dorſo portes.*

XVII. ASOPODORI CENSVRA.

Vulgus argumentum peſſimi.

ASopodorus Phliaſius tibicine magno plauſu laudato in hypoſcemo adhuc moratus: Quidnam hoc eſt? inquit, magnum oportet aliquod malum accidiſſe, alioqui tam multis non probaretur. Athen. lib. 14. Arbuſcula, verò pſaltria, *Sibilet turba,* aiebat, *dum mihi plaudat eques.*

APODOSIS.

Seneca de vita beata ad Gallionem. Argumentum peſſimi turba eſt, quæramus quod optimè factum ſit, non quod vſitatiſſimum, & quod nos in poſſeſſionem felicitatis æternæ conſtituat, non quod vulgo veritatis peſſimo interpreti probatum ſit. Vulgus autem tam chlamydatos, quam coronatos voca.

XVIII. ATHLETA.

Iuſtorum merita ex Clem. Alexand.

CHriſtianum militem iuſtum ex meritis ius habere ad gloriam declarat hac parabola. Athleta quidam non ignobilis, nec puſilli animi apud veteres, cum longo tempore corpuſculum exercuiſſet ad fortitudinem, petens Olympia, cum Piſæi Iouis aſpexiſſet ſtatuam: Εἰ πάντα εἴπω ὦ Ζεῦ δεόντως μοι τὰ πρὸς τὸν ἀγῶνα παρεσκευάσθη, ἀπόδος φέρων δικαίως τὴν νίκην ἐμοί. Si omnia (inquit) ô Iupiter mihi rectè parata ſunt ad certamen, meritò mihi redde victoriam.

AP. Sic, cum Chriſtianus citra reprehenſionem,

& cum

& cum bonâ conſcientiâ, quod ad ſe attinent omnia impleuerit, & ad doctrinam, & ad bonorum operum exercitationem, perfectam conſequitur ſalutem.

—fit laurea iuſtis
Ex pretio quod terror agit, manſuraq; virtus
Creſcit in aduerſis, quæ teſtibus vſa periclis,
Ad meritum diſcrimen habet.

Arat. Diacon. lib. 2. in Acta.

XIX. AVGVSTVS LVDENS CVM AQVILIS.

Puer generoſus.

AVguſto Cæſari Aquilæ tam familiariter aſſueuerant, vt panem manu abreptum quam altiſſimè deferrent, rurſuſque ex improuiſo delapſæ leniter redderent.

Sueton. in August. 94.

APODOSIS.

Ludunt cum aquilis pueri, qui à tenera ætate blanditias, & nugas faſtidiunt, toti in generoſis cogitationibus:

Ante annos curamque gerunt, animumq; virilem.

XX. AVGVSTVS PVER RANIS SILENTIVM IMPONENS.

Calumniatores repreſſi.

OCtauius infans, vt eſt apud Suetonium, obſtrepentes inſanis clamoribus ranas compeſcuit; *Cum primum* (inquit) *fari cœpiſſet in auito ſuburbano obſtrepentes fortè ranas ſilere iuſſit: atq; ex eo negantur ranæ ibi coaxare.*

Sueton. in Auguſto cap. 94.

AP. Rectè cadit in Regum & Principum filios, qui à prima adoleſcentia ſunt improbis terrori. Hoc in morte Henrici magni Gallia experta eſt, cū noſter Auguſtus Borbonides, quaſi clementiſſimum ſidus affulſit, aureæ tranquillitatis ſerenitatem paterna ſapien-

Sapientia inuectam ſtabiliuit, & importunas calumniatorum linguas ſua authoritate repreſſit: Memini me hoc argumento olim aliquid luſiſſe in Porticus Lodoiceæ Iconibus.

Elidit geminos annis ſurgentibus angues,
Alcides maior viribus ipſe ſuis.
Increpat Auguſtus ranas, impuraq́ ſtagna,
Rana pauet iuſſus, ſtagna repente ſilent.
Tu quoq́, tu ſæuæ vibrantia fulmina linguæ,
Tu turpes ranas comprimis ore puer.
Quod fuerat Diuis olim commune duobus,
Hoc totum Princeps incipit eſſe tuum.

XXI. BOCCHYRIS.

Iudicandum ex æquo.

IN hac tabula Bocchyris ſedet iudex ſeueriſſimus: cuius capiti circumuoluta aſpis ſuperne hominem inumbrat. Erat is rex Ægyptiorum adeo notæ & incorruptæ in dijudicandis litibus æquitatis, vt ſi quem omnibus iuſtitiæ partibus abſolutum ſignificare vellent, Bocchyrim quaſi Minoem & Rhadamantum dicerent: Ad hæc cum eſſet natura grauis & auſterus, Iſis illi aſpidem immittere ſolebat, quæ capiti inſidens hominem conſtantis in iure dicendo ſeueritatis admoneret.

Plutar. in comment. de vitioſa taciturnitate.

Ap. Aſpis capiti circumfuſa vindictam clamat in iudices nummarios, qui fidem lucello mancipant & non arguunt pro manſuetis terræ: quod ait Petrus Bleſenſis, *Odit Deus lucroſam, & ſanguinolentam iniuſtitiam.*

XXII CALANVS.

Mortis contemptus.

Similis exitus.

CALANVS Indus, cum longum vale dixiſſet Alexandro, Macedonibus, & vitæ, quando ſe ipſum

ſum à corporis vinculis liberare volebat, extructa, & apparata pyra in pulcherrimo Babylonis ſuburbio ex lignis fragrantibus, Cedro puta, Thyo, Cupreſſo, Myrtho, & Lauro: ille ſolitam curſus exercitationem cum obiuiſſet, in media ſtrue conſtitit coronatus foliis arundinum, affulgente ſibi Sole quem ipſe adorabat. Atque hoc dederat ſignum Macedonibus, vt pyram incenderent: Quod cum feciſſent, ille circumdatus flammis immotus conſtitit, neque ante collapſus eſt, quam expiraſſet.

Ninachetis in India vide Maffeium lib. 5. pag. 150. edit. Antuerp.

Aelian. lib. 5. cap. 6.

A P. Calanus homo vaniſſimus in mortis cauſſa felix, vt putabatur in morte valere cætera iubeātur; ſi ex ipſa mortis ſpecie typum pij viri exprimamus, qui magno mortis contemptu in eximiarum virtutum fragrantia æternum iuſtitiæ Solem intuens feliciter ex hac vita diſcedit.

Nam ſponte crematur
Vt redeat, gaudetq; moriens in ortum.

XXIII. CALANI CORIVM.

Imperij optima gubernatio, medium ne deſerat orbem.

CAlanum Gymnoſophiſtam ferunt exemplū Imperij Alexandro Magno ob oculos poſuiſſe: corium in medium coniecit ſiccū, & retorridum, cuius oram calcauit: id vno loco preſſum cæteris partibus extulit ſe: idem luſtrans vndique & pedibus ſtringens in quaq; parte oſtendit euenire, quod medium occupauit, tunc omnes partes quieuere.

A P. Ea imagine ſignificauit media regni maximè premenda, neque procul ab iis vagandum. Rectè quoque idipſum cordis, quod eſt veluti in homine medium, cuſtodiæ accōmodaretur: quod memini me ab eximiæ ſapientiæ viro audiuiſſe. Nam & cum mundo cor ſæpè comparatur, tum propter iugem motum, tum propter conſilij ſedem, quæ mentis

Plutarch. in Alexandro.

Edyll. 12. mentis illius diuinæ, qua vniuerſum regitur, eſt ſymbolum, alluſit Auſonius cum dixit:

Palpitat irrequies, vegetum, teres, acre, calens cor,
Vnde vigent ſenſus, dominatrix quo vegetat mens.

XXIV. CHARETIS STRATAGEMA.

Diuites ad fortia meticuloſi.

CHares in Thracia, cum vehementiſſima tempeſtas ingruiſſet, conſpicatus milites veſtimentis parcere, & ſegniter imperata facere, mandauit vt veſtes inuicem commutarent: hoc facto, cum ſinguli alienarum veſtium nullam rationem haberent, promptius id quod imperatum fuerat, exequebantur. (Polyænus lib. 2.)

Apodosis.

Opulenti ad pericula, labores, & ſtudia ipſa literarum minus expediti. *Sed rure paterno*
Eſt tibi far modicum, purum & ſine labe ſalinum. (Perſius Satyr. 3.)
Quid metuas? cultrixque foci ſecura patella.
Hoc ſatis? an liceat pulmonem rumpere ventis?

XXV. CIPPI CORNVA.

Charitas in patriam.

CIppus (vt aiunt) Taurorum pugnam auidè ſpectarat, & in hac cogitatione accerrimè defixus decubuerat. Ex quo ſpecies hominem vexauit, recurſans in ſomnijs, tantamque vim habuit, vt is mane ſurgeret enatis cornibus, & portentoſo capite, neſcio an magis horribilis, an ridiculus. Aliter narrat Val. Max. (lib. 5. cap. 6.) Genucio Cyppo (inquit) prætori paludato portam egredienti noui & inauditi generis prodigium incidit: Namque in capite eius ſubito veluti cornua emerſerunt, reſponſumque eſt, eum regem fore, ſi in vrbem reuertiſſet. Quod ne accideret, voluntarium ſibimet ac perpetuum indixit exilium.

Ap-

Ar. Magna vis φαντασίας: ex quo monemur ad honeſta animum applicare, ne turpitudo cogitationis irrepens (mentem) conſenſu maculet, & eam prius forma, atque innocentia ſpectabilem, peccati fœditate deformet. Quod ſi lubet ad Valerij ſenſum accommodare, Cippus erit (opinor) typus eximiæ in patriam charitatis, in quam idem auctor exclamat: *Dignam pietatem, quæ, quod ad ſolidam gloriam attinet, ſeptem regibus præferatur.* Cuius rei teſtandæ gratia, capitis effigies ærea, qua exceſſerat, portæ incluſa eſt, dictaque Rauduſculana, quod olim æra raudera dicebantur. Cornua autem ſymbola eſſe imperij teſtatur, & Seleuci ſtatua cornigera apud Georgium Codinum: quæ affertur ratio, leuis eſt, quod Taurum cornibus apprehenſum de fuga retraxiſſet. Accedit, quod oleum regiæ vnctionis in cornu ſeruabatur. Rupertus de operib. Trinitatis lib. 1. Cornu ex quo vnctus eſt Dauid, exiſtimat fuiſſe vas ſolidum æterni ſymbolum principatus: Quin ex auro, vel argento fuiſſe hæc cornua conijcit Nicolaus de Lyra.

XXVI. COMATES.

Muſarum gratia.

Comates in Sicilia heri diuitis pecora paſcens, conſueuerat nonnūquam Muſis aliquid de gregibus domini offerre: id cum reſciuiſſet Herus duriter ſeruulum increpat: orat Comates ne ſuccenſeat, fore enim, vt Muſarum beneficio omnia cumulatè reddantur. At Dominus, age (inquit) experiamur, an Muſæ ſint te nutricaturæ: & ſeruum in arborem excauatam incluſit, atque ab eo receſſit, relicto vt fame moreretur. Exacto anno cum ad eum locum redijſſet, Comatem viuum, atque incolumem inuenit, & multum fauorum in arbore vnde victitauerat; Apes enim in eam arborem per rimas penetrantes ſuauiter ipſum aluerant.

Ex Theocr. ſchol. Bell. Cagn. lib. 1. narrat.

A r.

AP. Non petit quod Muſis, & Viris literatis impenditur. *Contermina morti*
Nec virtus ſuprema fefellit.

XXVII. CYRI AGER.

Laborante otium.

CYRVS vt ad bellum contra Aſtyagem Perſas incitaret, conuocat omnes, iubetque primo die agrum viginti ſtadiorum expurgare; altero generaliter epulari: tum demum quærit vtram mallent viuendi rationem, qui cum ſe poſteriorem amplecti omnes dixiſſent, hanc quidem promiſit, ſed iuſto bello quærendam.

AP. Otij & voluptatis omnes penè ſtudioſi ſunt, labores tamen quibus ea paritur, refugiunt, vt meminerint, *Non cineris cauſa vnquam euaſit vapor;* (inquit) Accius.

Τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν
Ἀθάνατοι.

Auianus.

Is dedit exoſæ poſtquam monumenta quieti,
Non ſine ſupremo magna labore peti.

XXVIII. CYRI TIBICEN.

Seueritas vtilis.

CYRVS Ionibus, qui pacis conditiones prius repudiatas repoſcebant, dixit apologum Tibicinis: qui ad alliciendos piſces tibia cecinerat; ſed cum nihil proficeret, ſagenam immiſit in mare, multoſque pertraxit, quos cum palpitantes intueretur: Temperate: inquit, iam à ſaltationibus; quia me canente noluiſtis ſaltare.

Herod. li. 1.

APODOSIS.

Humanitati qui ſe non accommodat,
Plerumque pœnas oppetit ſuperbiæ.

Phædrus.

Nam

Nam manſuetudo hominis repudiata meritò ſeueritatem irritat: multi autem ita affecti ſunt, vt miti brachio ſecum agi nolint, & ſerius lenitatem requirant poſtquam armarunt ipſi iuſtitiam. Adhibere oportet in regendo duo Themiſtoclis numina πειθώ, ϗ βίαν, vt qui illius ſuauitatem contempſerint, huius ſtimulos ſentiant. Eſt in hoc argumento lepidiſſima Phædri fabula de cicada & noctua *lib.* 3. 55.

Cicada acerbum noctuæ conuicium
Faciebat, ſolitæ victum in tenebris quærere,
Cauoq; ramo ſomnum capere interdiu.
Rogata eſt vt taceret, multo validius
Clamare cœpit, rurſus admota prece.
Accenſa magis eſt. Noctua vt vidit ſibi
Nullum eſſe auxilium, & verba contemni ſua.
Hæc eſt aggreſſa garrulam fallacia:
Dormire quia me non ſinunt cantus tui,
Sonare cithara quos putes Apollinis,
Potare eſt animus nectar quod Pallas mihi
Nuper donauit, ſi non faſtidis, veni,
Vnà bibamus. Illa quæ ardebat ſiti,
Simul cognouit vocem laudari ſuam,
Cupidè aduolauit. Noctua egreſſa è cauo
Trepidantem conſectata eſt, & letho dedit.
Sic viua quod negarat, tribuit mortua.

XXI. X. DEMADIS ATHENÆ.

Beatitudinis vmbra in rebus creatis.

DEMADES Orator cùm fortè ad Philippum regem legatus ab Athenienſibus miſſus eſſet, rogatus ab eodem, an Macedone præſtantiores eſſent Athenæ: vrbem continuo deſcripſit in menſâ, cuius opinor, cupidate tantoperè Philippus eſt inflammatus. *Hermogenes. 1. de inuent:*

AP. Athenarum vmbra quædam & futilis imago Philippum mouit, quòd pulchritudinem ex eâ

ſuchus paruus vt aſſolet in monumentis: Tum nudi pueri atramentoque obliti, tanquam ſpectra quædam ingrediuntur, eoſq; horribili ſaltatione circumeunt, eoque facto ante ipſorum pedes conſiſtunt: ad extremum omnia quæ in exſequiis mortuorum adhiberi ſolent in vaſis eodem modo eis appoſita fuerunt. Cœna interim peragabatur magno omnium ſilentio, vt qui timore pœnæ exanimati eſſent, Domitiano inſuper ſermonem, de ijs, quæ ad mortes, & funera pertinerent, ſuper menſam ingerente. *Xyphilinus in Domitiano.*

APODOSIS.

In hac cœna expreſſa fuit delicatis hominibus mortis imago, & memoria, longè accuratius, quàm per ſceleton Ægyptiorum argenteum, qui in conuiuijs præferri ſolebat, pueris interim hos verſus accinentibus.

Eheu nos miſeros quàm totus homuncio nil eſt:
Sic erimus cuncti poſtquam nos auferet orcus.

Salutare ſibi, & ſenatoribus documentum parauerat Domitianus, niſi riſum potius quàm ſapientiam captaſſet.

XXXII. ENALLI EMERSIO.

Author ego inuentorque ſalutis.

ENALLUM ducem ferunt, vt ſubmerſam virginem ſeruaret, in mare deſiluiſſe: ſed ambos fluctibus obrutos diu latuiſſe: verum poſt aliquod tempus cum Methinus denuo habitaretur, Enallus illuc peruenit, narrauitque quo pacto emerſiſſet vrinando cum ſympulo vndecim aureis litteris per ambitum ſignato, Διὸς σωτῆρος, *Iouis ſeruatoris*, quod virginem ſeruaſſet, auro prǽterea tam excellenti, & admirando, vt commune hominum cum eo comparatum videretur nihil ab ære differre. *Athenæus lib. 11.*

AP. Fiet in eum qui cum perditus videretur, liberalitate, & beneficentia alicuius principis, rediјt cum inſignibus notis collati in ſe beneficij: vel certè Chriſtus Dominus, vt naturam humanam malorum vorticibus immerſam liberaret, ſe in cruoris ſui rubrum mare totum demerſit, & per triduum latuit ex hominum conſpectu abreptus: Mox ex tot vndarum fluctibus, & ipſius mortis faucibus emergens corpore integro, & florido, & ſuper mortalitatem noſtram fulgenti, præfert in eo titulum non Διὸς σωτῆρος, ſed Χριστοῦ σωτῆρος, quod naturam à morte ad vitam, à ſeruitute ad libertatem traduxerit:

Legibus inferni oppreſſis ſuper aſtra meantem,
Laudant ritè Deum lux, polus, arua, fretum.

XXXIII. EVMENIS VENVSTVS.

APOLOGVS

Non temere ſe præſidijs exarmandum.

ANTIGONVS bellum gerens contra Eumenem Cardianum, miſit legatos ad Satrapas, & ad Macedones, poſtulans, vt Eumenem deſererent, cum magnificis promiſſis: At cum Macedones legatis minarentur, Eumenes ſuperueniens laudauit ipſos, & fabulam retulit antiquam: leonem amantem virginis, *Diodor. l. 19* contuliſſe cum patre puellæ de nuptijs: Patrem dicere quemadmodum paratus ſit quidem eam ipſi concedere, formidare autem vngues, & dentes, ne quando contractis nuptijs, propter aliquam cauſam exacerbatus, ſeſe gereret belluinè cum virgine. Cum leo abieciſſet vngues, & dentes, pater conſpicatus arma eum abieciſſe, per quæ erat formidabilis, baculo feriens, facilè interfecit. Non abſimile facere Antigonum: eò vſque promiſſiones extendere, donec exercitu potiatur, atque ita de ducibus pœnas ſumat.

APODOSIS

Non facilè hoſtibus credendum.

Quicquid id eſt timeo Danaos & dona ferentes.

XXXIV.

XXXIV. EVPOMPI DICTVM.

Imitatio recta.

EVPOMPVS pictor interrogatus, quem ſequeretur antecedentium, dixit, naturam ipſam imitandam, non artificem. *Plin. lib. 34 cap. 8.*

APODOSIS.

Nullius addictus iurare in verba magiſtri. Horat.

XXXV. GLAVCVS VICTOR AB ARATRO.

Victoria inſperata vel honor ab humili loco.

GLAVCVS puer Bœotius cum agriculturæ operam daret cum patre, & dilapſum vomerem manu pro malleo vſus reſtituiſſet, coniecit parens ex eo fortem fore, & duxit in Olympia in quibus certauit: cumque ab aduerſario, vt certaminis imperitus, grauiter vrgeretur, exclamauit è multitudine pater: Ω παῖ τὴν ἀπὸ ἀρότρȣ, *O puer iſtum ab aratro*, ſcilicet ictum inflige: hac voce inflammatus adoleſcens, ingenti plaga aduerſarium percuſſit, & vicit.

APODOSIS.

Cadit opportunè in eos, qui antea contempti inſperatas palmas obtinent, & cæteris qui ſibi vel omnium maximè laurearum decora polliceri videbantur præripiunt. Sic apud Auianum mus paruus, & contemptus vulnus infligit boui: *Pauſan. in Eliacis, lib. poſteriore.*

Ingentem fertur mus quondam paruus oberrans,
Auſus ab exiguo lædere dente bouem.

XXXVI. HEPHAESTIONIS OS SIGILLATVM.

Arcanum Regum ſilentio conſtringendum.

ALEXANDER, cum Hephæſtion oteſenſim admoto Olympiadis lectitaret arcanas cum Rege literas; non prohibuit quidem hominem, ſed an-

Plutarch. in Fortun. Alex. nulum ſigillarem ori apprimens, Regum arcana ſilentio obſignanda docuit.

APODOSIS.

Θύρας δ' ἐπίθεσθε βέβηλοι.

Claudite fores profani.

XXXVII. HIPPOMACHI VIRGA.

Vulgo non placere.

Ælian. c. 6. lib. 2. HIPPOMACHVS pugilum doctor, cum Athleta quidam ex eius diſciplina ſpeciem exhiberet artis, & circumſtans multitudo vniuerſa plauderet, percuſſit eum virga Hippomachus, inquiens: Tu verò perperam feciſti. οὐ γὰρ ἂν ἐπῄνεσαν οὗτοι τεχνικόν σε δράσαν.

AP. Argumentum peſſimi turba eſt. Seneca in hoc argumento, nota ſuis Parmenonis quam deſcribit Phædrus. *Phædrus Fabell. 86.* Hic ſcurra fictitium oris grunnitum edebat, Ruſticus verum.

Scurra dirgrunnit prior,
Mouetque plauſus, & clamores ſuſcitat.
Tunc ſimulat ſeſe veſtimentis Ruſticus
Porcellum obtegere, quod faciebat ſcilicet.

* * * *

Peruellit aurem vero quem celauerat,
Et cum dolore vocem naturæ exprimit.
Acclimat populus ſcurram multo ſimilius
Imitatum, & cogit Ruſticum trudi foras.
At ille profert ipſum porcellum è ſinu,
Turpem que aperto pignore errorem probans,
Et hic declarat quales ſitis iudices.

XXXVIII. INDVS PARENTVM CINERIS IN PROPRIO CAPITE SEPELIENS.

Parentum amans.

BRACHMANES fabulam de Vpupa, quam Indorum

rum Reges habent in delicijs belliſſimam narrant. Regi Indorum, inquiunt, olim filius fuit minimus natu, quem fratres improbi propter ætatem contempſerunt. Cum verò parentes ſenectute graues contumelioſè ab eis tractarentur, vt improbitatem eorum declinarent, aſſumpto filio minimo diſcedunt, ac fugiunt: & laboribus in itinere conſumpti moriuntur, defunctorum cineres filius in ſui capitis vulnere, quod enſe ſibi inflixerat, ſepelit. Inſignem hanc eius pietatem conſpicatus, admiratuſque Sol, puerum in auem formoſam admodum, & viuacem conuertit, criſta ſupra caput eius erecta, vt glorioſi facinoris monumento. *Alian lib. 16. cap. 5.*

Parentes in capite ſepeliunt, qui mortuorum memoriam ſanctè retinent, & officijs pietatis frequentant, vnde ſibi magnum decus, & ornamentum apud poſteros comparant. Naſamones, vt habet Tertullianus *cap. 57. de Anima*, propria oracula apud parentum ſepulchra manſitando captabant. Celtæ eadem de cauſa apud virorum fortium ſepulchra abnoctabant.

XXXIX. IVSTINIANI STRAGVLA FERALIS, IN QVA LVDIT INter Triumphos *Mortis imperium*.

IVSTINIANO Imperatori mortuo inſtrata veſtis ſtragula, in qua Phrygio opere textæ victarum vrbium, & Barborum Regum quos ipſe ſuis auſpicijs debellarat, effigies: de qua Corippus,

Extulit intextam precioſo murice veſtem,
Iuſtinianorum ſeries, vbi tota laborum
Nexo auro inſignita fuit, gemmiſque coruſca.
Illic barbaricas flexa ceruice phalanges,
Occiſos Reges, ſubiectaſque ordine gentes,
Pictor acu tenui multa formauerat arte,
Fecerat, & fuluum diſtare coloribus aurum,

Baron. ad annum Iuſtin. 39

Omnis vt aſpiciens ceu corpora vera putaret.
Effigies auro, ſanguis depingitur oſtro.
Ipſum autem in media victorem pinxerat aula,
Effera Wandalici calcantem colla Tyranni,
Addidit antiquam tendentem brachia Romam,
Exerto, & nudo geſtantem pectore mammam
Altricem imperij, libertatiſque parentem.

APODOSIS.

Ecce tibi inter pugnas, triumphos, victorias, mortis effigies. Ludit certè mors in imperijs, & *æquo pulſat pede pauperum tabernas regumque turres.* Paulò aliter hoc expreſſit Martinus V. antea Otto Columna dictus, qui Tiaram Pontificiam, Galerum Cardinalium, infulas Epiſcoporū, diademata Imperatorum, coronas Regum, Ducum nudum enſem, omnia habet in emblemate pyræ ardenti iniecta cum lemmate, *Sic omnis mundi gloria.*

Martini V. Sybolum.

XL. LACHARIS FVGA.

Perde vt ſerues.

Suidas.

LACHARES captis Athenis à Demetrio veſtem ſeruilem, & ruſticam indutus, atramento faciem tingens, calathum ſterquilinio tectum portans, furtim egreſſus per exiguam portulam, conſcenſo equo, Daricos aureos in manibus tenens, fugit. Equites Tarentini ſummo ſtudio peſequentes deluſit, ſigillatim Daricos in viam ſpargens: quos cum illi colligerent, peruenit in Bœotiam.

APODOSIS.

Iuuen. Satyr. 12.

Accidit & noſtro ſimilis fortuna Catullo:
Cum plenus fluctu medius foret alueus, & iam
Alternum puppis latus euertentibus vndis
Arboris incertæ, nullam prudentia cani
Rectoris conferret opem: decidere iactu
Cœpit cum ventis, imitatus Caſtora, qui ſe
Eunuchum ipſe facit cupiens euadere damno.

Sed

Sed quis nunc alius, qua mundi parte, quis audet
Argento præferre caput, rebuſque ſalutem?

XLI. LVERIVS.

Liberalitas.

POSIDONIVS tradit Luerium Gallum principem per agros curru vehi ſolitum: aurumque, & argentum in turbas Celtarum innumeras eum proſequentes ſpargere: Quin, & ſeptum eundem quadratum ſtadiorum duodecim aliquando cinxiſſe, in quo potione ſumptuoſa & exquiſita pleni lacus eſſent, parataque cibariorum copia, vt compluſculis diebus liceret ijs quibus placeret ingredi, fruique illo apparatu cum aſſiduis miniſtrorum officijs: Idem Bardo Encomiaſtæ ſacculum auri proiecit, quo ſublato fertur Poëta dixiſſe: Currus, quem ducebat impreſſa terræ veſtigia, aurum, & beneficia procreare mortalibus. *Athen. li. 4.*

APODOSIS.

Hic erit munificentiſſimi principis character, qui velut Triptolemus aliquis pernici gloriæ curru ſubuectus, non fruges ſparget, ſed beneficia. Num verò magnificentior Chriſtus Dominus: qui intra Eccleſiæ ſepta ſuas oues cœleſti alimonia iucundiſſimis Angelorum poculis reficit, & recreat. Hoc Euchariſtiæ munus D. Baſilius commodè appellat κοινωνίαν τῶν ἀγαθῶν, quod in eadem cumulatiſſimè bonorum omnium genera contineantur. *in epiſtola ad Amphilochium.*

XLII. METHODII PICTVRA

Iudicij diuini terror.

BOCORIS Bulgarorum Princeps, ſupra modum venationibus delectabatur, quibus cupiens non tantum cum venatum iret perfrui, ſed etiam in otio, nouam domum ædificauit, & Monachum Methodium Roma oriundum, ac pingendi artificem,

 hiſto-

hiſtorijs eam totam exornare iuſſit. Diuinoque inſtinctu factum eſt, vt non diceret nominatim animalia, quæ depingi vellet, ſed pingere ſuo arbitrio, modo terribilis eſſet pictura, iuberet. Monachus ſecundum Chriſti aduentum pinxit, quod nihil eo terribilius ſciret: princeps ab hac parte videns, iuſtorum cœtum expreſſum, ab illa impiorum ſupplicia perpetientium, edoctus à pictore, quid ſibi iſta vellent, illico ſuam eiurauit ſuperſtitionem, & intempeſta nocte baptizatus eſt. Contra eum proceres Bulgarorum inſurrexerunt, eos ille parua ſuorum manu, crucis ſigno prælato, fudit: reique inopinatæ euentu territos ad fidem Chriſti perduxit. *Cedrenus.*

APODOSIS.

Si tantum vmbra valuit, quid corpus efficiet; & ſi hic terror picturæ, qualis veritatis futurus eſt?

Quæque latent maiora puta.

XLIII. MILO.

Fortitudo.

ERAT eius ſtatua vittata, ſimul compoſitis pedibus ſtans, ſiniſtra malum punicum tenens, dextræ manus digiti recti, & inſertis ſimiles, οἷον διείροντες. *Philoſtr. lib. 4. c. 9. in vita Apoll.*

APODOSIS.

Fortitudinis typus eſt Milo: pedes compoſiti immobilitas: Malum punicum firmitas propter compreſſionem granorum in granato. Vittæ, temperantiæ ſymbolum, τὴν ταινίαν δι' ἣν ἀναδεῖται, σωφροσύνης ἡγεῖται ξύμβολον: hæc affertur enarratio à Philoſtrato.

XLIV. MILO LYCEI COLVMNAM SVSTINENS.

Literarum protectio, vel Imperij ſuſtentatio.

MILONEM ferunt columna in contubernio Philoſophorum ruinam minitante, in eius ſubijſſe *Strab. lib. 6.*

locum : itaque, & reliquos ſeruaſſe omnes, & ſeipſum ſubduxiſſe.

APODOSIS.

Imago erit principis, aut moderatoris, qui rem literariam, aut publicam iam labentem ſuo, vel periculo, vel robore, authoritate, vel felicitate, vel liberalitate ſuſtentat. Principes ipſi columnæ mundi appellantur. Vnde Opian.

ad Antoninum Imperatorem l. 1. de venatione initio.

Σοὶ μάκαρ ἀτίδω γαίης ἑρκιόδις ἔρβομα.

XLV. MORIONIS PRVDENS DICTVM.

Exitium Diſcordia rerum.

NICOLAVS Morio Saxonum Ducis, quem ob mitos ſales octoginta talerorum millibus in familia herciſcunda æſtimaſſe dicuntur, cum inter fratres de diuidenda regione ageretur, veſte principali indutus in conceſſum procerum venit, & ecquid placeret Fridericum Ducē interrogauit. Laudante eum Duce, in cubiculum exiuit, & forſice veſtem diſſecuit? Mox alteram partem indutus principi ſe obtulit, & nunquid placeret rogauit. Principes verò factum eius virgis coërcendum minitantur vt libet, exclamauit, modo & te viciſſim virgis cædam, qui diuiſione cum fide inita pulchriorem hac veſtem dilacerare conaris.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

APODOSIS.

Concordia paruæ res creſcunt : Diſcordia maximæ dilabuntur.

Boet. lib. 4. Metr. 6.

Sic alternos reficit curſus
Alternus amor, ſic aſtrigeris
Bellum diſcors exulat oris.
Hac concordia temperat æquis
Elementa modis, vt pugnantia
Vicibus cedant humida ſiccis,
Iungantque fidem frigora flammis.

XLVI. MOSIS ABBATIS PRVDENS FACTVM.

Ignoſce.

MOSES Abbas in deſerto Scythi, cum accerſeretur, vt ſententiam diceret in fratrem qui peccauerat: venit ſaccum arena plenum in tergo baiulans, & rogatus quid illud eſſet? peccata ſua eſſe dixit, quæ vix ferre poſſet, nedum aliena iudicare: Quod Præpoſiti monaſterij audientes, fratri pœnitenti veniam indulgere, quam pœnam infligere maluerunt, dum conſiderant in ſe quidem ſine peccato eſſe.

Marul. li. 5. cap. 1.

APODOSIS.

Non temere de alijs iudicandum, ne vt ſæpè fit.

Det veniam Coruis, vexet cenſura Columbas.

XLVII. MOGORIS REGIS MAGISTRATVS.

Humilitas & memoria ſuæ conditionis.

MOGORIS Regem ferunt plebeios quidem, & tenues homines ad ampliſſimos honores nonnunquam euehere, atque, vt ſuæ priſtinæ conditionis, & regalis beneficij memoriam nuſquam amittant, iubere eoſdem artis, quam antea exercuerunt, ferre inſignia.

APODOSIS.

Inter proſpera meminiſſe oportet ſuæ conditionis. Simile quod Aeneas Syluius memorat de Primiſlao: qui ex Ruſtico ad regni gubernaculum euectus, Sagum ruſticum, dũ inaugararetur, iuſſit expromi, ideq; ſeruauit vſque ad obitum, quo ſibi memoriã priſtinæ vitæ identidem refricaret. At verò animus ſuperbus,

ἐπιλήθεται οὕνεκα γαῖαν

Ποσσὶν ἐπιστείβει θνητοὶ δ᾽ οἵ εἰσι τοκῆες.

Rianus.

Ad idem argumentum pertinet, quod habet Sabellicus lib 3. Enn. 10. de Archiduce Corinthiorum: qui

qui in ſua inauguratione, procedit agreſti habitu, pileo tectus, calceos, & paſtoralem baculum gerens, Paſtorem agens magis, quàm principem. aquam quoque pileolo delatam potat, in futuræ ſobrietatis argumentum.

XLVIII. ONESILI APES.

Mortuorum honores.

ONESILI Regis Cyprij caput in ludibrium Amathuſij ſupra portam vrbis ſuſpenderant: in id examen apum mella congeſſit, fauiſq; referſit: hinc loci incolæ oraculo moniti caput honorificè ſepelierunt Oneſiloque quotannis, vt Heroi, ſacra instituerunt. *Vide Pier. lib. 26. c. 3.*

APODOSIS.

Mortuorum honoribus parentantes Poëtæ ſignificantur, eorum etiam ipſorum quos liuor extinxiſſe putabatur.

Maius ab exequijs nomen in ora venit.

XLIX. ORPHEI SVDOR.

Gloria fortium.

ALEXANDRO in Perſas expeditionem parante, Orphei ſtatua in Pieria continuò ſudauit: varia fuit vatum de hoc prodigio ſententia. Ariſtander verò Telmiſſius vates eximius, Alexandrum bono animo eſſe iubet, ſignificari enim cuiuſuis generis Poëtas magnopere laboraturos in Alexandro, eiuſque rebus geſtis deſcribendis ac decantandis. *Arrian. de expeditione Alexand.*

APODOSIS.

Parabola congruet in viros gloria & prædicatione ſupra cæteros illuſtres: Quorum laudes in cœlum ſcriptis carminibus ſit elatura poſteritas. Cæterum qualis fuerit hæc Orphei ſtatua, vide in Hypotypoſibus, vbi Philoſtratus iunior, & Calliſtratus ſummo artificio depingunt.

L. PAV-

L. PAVSIÆ ET GLYCERÆ CERTAMEN.

Eloquentiæ varietas.

Plin. lib. 21. cap. 1. FLORVM inuicem odores, coloreſque accendêre Sicyonij ex ingenio Pauſiæ pictoris, atque Glyceræ coronariæ dilectæ admodum illi, cum opera eius pictura imitaretur, & illa prouocans variaret, eſſetque certamen artis, ac naturæ, quales nunc etiam extant artificis illius tabulæ atque imprimis appellata Stephanoplocos, qua pinxit ipſam.

APODOSIS.

Certamen illud cum vniuerſitate rerũ, & eloquentia videtur conſtitutum: Nihil eſt enim in natura, tam varium tam reconditum, quod vis orationis complecti, imitatione referre, & exprimere non poſſit.

ſeu ſidereas exercet altius artes,
Seu voluit monitus quos dat Bargeticus auctor,
Seu doctam quatit illa chelyn, ſeu diſſona nectit
Carmina ſiue minax vltorem ſtringit iambon.

LI. PHALEREI VOMICA.

Vtilitas ab inimicis.

Plin. lib. 7. cap. 50. PHALEREVS deploratus ab inimicis vomicæ morbo, cum mortem in acie quæreret, vulnerato pectore medicinam inuenit ex hoſte.

AP. Ab inimicis ſæpè quam non ſperamus vtilitatem capimus, τὸν νοῦν ἔχοντός ἐστι καὶ ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν ὠφελεῖσθαι Plut. ex Xenophonte lib. πῶς ἄν τις ὑπ' ἐχθρ. Caſſiod. l. 4. Var. 47. *Mundanis ſiquidem rebus frequenter naſcitur de aduerſitate proſperitas, & homines cum lædere cupiunt beneficia frequenter impertiunt.*

LII PHILIPPI CALIX.

Aut vino aut ſanguine rores.

PHILIPPVS Auguſtus Francorum Rex, anno ſalutis 1214. contra Othonem Imperat. pugnaturus

turus in patera aurea buccellas panis vino prægnantes principibus ſuis propinans: bibite ex hoc omnes exclamauit; Commune hoc, aut victoriæ, aut glorioſæ mortis poculum erit, qua voce animati Franci, hoſtes mira alacritate ſuperarunt.

AP. Rectè conueniet in fideliſſimam vitæ, mortis, gloriæ, & periculorum omnium ſocietatem. *Ægidius Carrozetus de dictis & factis memorabilib.*

Commune periclum.

Omnibus, vna ſalus. Longè nobiliori ratione Chriſtus Dominus cum ad cœleſte contubernium generoſos milites euocaret, communi laborum, & crucis ærumnas, communem cuique pro meritis palmam gloriæ propoſuit, & ſimul ſuo ſanguine prælibauit: vnde poſtea tantum Martyrum ſeminarium emerſit.

S. Proſper epigr. 9.

Cruor ille pares ſanctis ſpondebat honores
Orturis toto corpore Martyribus
Nam cum ſacra ſeges terrarum impleuerit orbem,
Omnis ab hoc vno ſemine meſſis erit.

LIII. PHILIPPI PLACENTA.

Præſentibus vtendum.

PHILIPPVM Regem Macedonum quiſpiam inuitarat ad cœnam, cumque veniſſet magno ſanè comitatu, nonnihil conturbatus eſt hoſpes, vt qui nō grandem cœnam inſtruxiſſet. Id ſentiens Philippus, ſubmiſit qui ſingulos amicos admoneret, vt placentæ locum relinquerent. At hi dum verè credunt placentam apponendam, atque expectant, abſtinent ab ijs quæ fuerant appoſita: atque ita factum eſt, vt conuiuium omnibus ſufficeret. *Plutar. de tuend. val.*

APODOSIS.

Permulti præſentia negligunt, ob ſpem inanem futurorum.

Præſentem mulge, quid fugientem inſequeris?

Extat in hoc argumento lepidiſſima Auiani fabula:

Piſca-

Fabul. 20 *Piſcator ſolitus prædam ſuſpendere ſeta,*
Exigui piſcis vile trahebat onus
Sed poſtquam ſuperas captum perduxit ad auras,
Atque auido fixum vulnus ab ore tulit:
Parce precor, lachrymis ſupplex ita dixit obortis:
Nam quanta ex noſtro corpore damna feres?
Nunc me ſaxoſis genitrix fœcunda ſub antris
Fudit, & in proprijs ludere iuſſit aquis,
Tolle minas tenerumque tuis ſine creſcere menſis:
Hæc tibi me rurſum littoris ora dabit.
Protinus immenſi depaſtus cerula Ponti,
Pinguior ad calamum ſponte recurro tuum
Ille nefas captum referens abſoluere piſcem:
Difficiles queritur caſibus eſſe vices:
Nam miſerum eſt (inquit) *præſentē amittere prædam,*
Stultius & rurſum vota diurna ſequi.
Incerta pro ſpe, ne muncra certa relinque,
Ne rurſus quæras forte nec inuenias.

LIV. PHOCENSIVM IVSIVRANDVM.

Fœdus firmum & ſtabile.

Herod. li. bi. PHOCENSES de excedendo, & relinquenda vrbe capto iam conſilio, maſſam ferri candentem proijciunt in mare, iurantque ſe prius non redituros, quàm ipſa ſponte emergeret.

12. Æneid. AP. Fœdus æternæ veritatis, quale illud Virg.
Nulla dies pacem hanc Italis nec fœdera rumpat;
Quo res cumq. cadent nec me vis vlla mouentem
Auertet, non ſi tellurem effundat in vndas.
Diluuio miſcens, cœlumque & tartara ſoluat.

LV. PHRYNES ACVMEN.

Opinio hominum multum facit ad æſtimationem rerum.

PHRYNE meretrix, quæ incredibili pulchritudinis

dinis elegantia floruerat, cùm iam defloruiſſet, à multis procis frequentata, dicebat ſe fecem pluris, quam vinum vendere, propter inueteratam ſuæ formæ opinionem.

Τὴν τρύγα πλείονος πωλεῖ διὰ τὴν δόξαν.

AP. Idem ſæpe contingit doctis viris, qui cum ingenti eruditionis opinione apud omnes floreant, etiam quæ langueſcente iam ætatis vigore faciunt, propter diuulgatam apud omnes ſapientiæ famam, magno gloriæ pretio diſtrahunt, atque diuendunt.

Eſt ſeris ſua gratia pomis.

LVI. POLYPERCONTIS STRATAGEMA.

Noſce vt vincas.

POlypercon Peloponeſijs aditum obſidentibus, ſuos milites ad periculum adeundum confirmauit, pileum impoſuit, & tunicam duplicem indutus, acceptoque baculo dixit ad eos: qui nos in periculū vocant, ô commilitones, eiuſmodi ſunt homines. poſt his depoſitis, & armatura recepta: qui verò manum cum ijs conſerent, inquit, eiuſmodi vſque in hoc tempus multorum, magnorumque bellorum victores: quo audito milites obſecrabant ne amplius moram aliquam interponeret, ſed recta ad ineundam pugnam duceret. *Polyænus lib. 4.*

APO. Multum iuuat ad victoriam hoſtes noſſe, fit enim plerumque, vt metus & opinio, *Iuuenal. Sat. 3.*

Longum inualidi collum ceruicibus æquet
Herculis Antæum procul à tellure tenentis.

LVII. ITEM.

Brennus.

BRennus enim rex Gallorum volens ſuis perſuadere, vt expeditionem in Græciam ſuſciperent, *Polyænus lib. 7.*

conuocatis in concione viris, & mulieribus, produxit captiuos Græcos viliſſimis corporibus, & infirmiſſimis præditos capitibus, raſos, & ſordibus pallijs amictos: iuxtaque eos maximos Gallorum collocauit & ſpecioſiſſimos, Gallicam armaturam indutos: hoc facto: nos, inquit, tanti ac tales contra homines tam imbelles & paruos bellum geremus: hoc modo Galli contemptis Græcis adducti ſunt, vt proficiſci cum exercitu in Græciam non dubitarent.

LVIII. RORERTI DVCIS NORMANNIAE STRATAGEMA

Virtus pudore laceſſita fit acrior.

Æmilius lib. 4.

IN expeditione Hieroſolymitana, Duce Petro Eremita, poſt occupatam à noſtris Nicæã, cum Solymannus nouo exercitu Chriſtianis occurriſſet, & multitudine infeſtus eſſet: Robertus Dux Normanniæ aureum vexillũ in frequentiſſimos hoſtes iecit, quod dum repetunt Normanni, antequam in poteſtatem hoſtium veniret, impetus furentium factus hoſtes diſſipauit. At duo millia noſtrorum deſiderata, quadraginta hoſtium millia circiter cecidêre.

APODOSIS.

Sidon. in Panegyr. Soceri.

Commentum fuit præſtantiſſimi Ducis, qui nouerat Germanam virtutem iactura aliqua, & pudore laceſſitam acrioribus ſtimulis, & facibus incaleſcere,

Aſſiſtunt ſociæ, virtuſque, dolorq́;,
Et pudor armatas pilo petit impiger alas.

LIX. ROMVLI MANIPVLI.

Vita Humana.

ROmulus primus populum Romanum in centurias diſtribuit, quarum vnamquamque vir vnus ducebat, qui manipulum fœni, aut herbarum in conto af-

to affixum geſtabat. Vnde militum manipularium omen, ἑκάστης δὲ ἀνὴρ ἀφηγεῖτο, χόρτου καὶ ὕλης ἀγκαλίδα κοντῷ περικειμένην ἀνέχων, μάνιπλα ταῦτα Λατῖνοι καλοῦσιν. *Plut. in Romul. edit. Græc. p. 39.*

APODOSIS.

Hominum fragilitas per fœnum adumbrata. Omnis caro fœnum. Comparatur quoque vita humana cum hortis Adonidis, in quibus flores omnes Adonidem illum referebant, in primo ætatis flore præreptum: nihilque in illis ſerebatur, quod fructũ proferret, ſed illa tantum, quæ oblectationi & delicijs eſſe poſſent.

LX. SCILVRI FASCICVLI.

Concordia.

SCilurus Scytharum rex, cum iam moriturus octoginta filios ſuperſtites relinqueret, afferri ſingulis faſciculum iuſſit, vt ſi poſſent frangerẽt: Quod cum ipſi facere ſe poſſe negarent, diſtractis pedetentim ſingulis fuſtibus, totam facilè contriuit molem: ſignificans ſcilicet concordes germanos inuictos fore: contra verò diſcordes facilè, vel à quouis debellari poſſe.

APODOSIS.

Ὁμόνοια μέγιστον ἀγαθόν. *Xenoph lib. 4 de factis, & dictis Socr.* In hoc genere quoque ſymboli ſunt lapedes Philadelphi, quorum meminit Mendeſius *tertio de lapidibus*, & Plutarchus *in Strymone*. Γεννῶνται δὲ ἐν αὐτοῖς λίθοι φιλάδελφοι λεγόμενοι, κόρακος τὴν χρόαν ἀνθρωπόμιμοι, ſibi mutuo adhærent vt fratres. *Plutarch. in regum & Imp. Apophtegmatib.*

LXI. SCORI ACVMEN.

Fratrum diſcordia concors.

SCORVS Dacarum Dux, cum diſſidentibus inter ſe Romanis Dacas à bello illis inferendo dehor-

tari vellet, in conſilium duos feroces canes adduci iuſſit, qui vt ſoliti fuerant, ſtatim tanquam inter ſe commiſſi mordicus certare cœperunt. Non multo poſt lupum quoque adduci curauit: quo conſpecto nihil morati canes, omiſſo prælio concordes ambo lupum petierunt ab ea contentione Scotus ſermonem orſus, oſtendit, nihil eſſe, quod facilius Romanorum dirimere contentiones poſſet, quam, ſi ſe Dacarum bello peti ſenſiſſent.

Fulgoſius li. 8. c. 10.

LXII. SELEVCI ANCHORA.

Inexpugnabile rebus præſidium.

SEleucus anchora ſignatum femur habuit ab ipſa origine, filijque & nepotes eius eodem inſigniti modo. Is cum Babylonem iret vrbem occupaturus, inter gradiēdum pedem lapide offendit, & ex eo cogitur dolore ſubſiſtere. Amicis interim principem demulcentibus annulus apparuit anchorâ ſignatus, atq; impreſſus quem ibi ipſe antea amiſerat. Ex quo magnam imperij ſpem concepit, nec excidit, Appianus Alexandrinus in Syriaca: apud quem & Ptolemæus Lagi filius hoc ſignum feliciter interpretatur, ἀσφαλείας εἶναι ἄγκυραν, οὐ κατοχῆς σύμβολον.

APODOSIS.

Tum demum in ſpem cœleſtis Imperij nos venire oportet, cùm crucem ἱερὰν ἄγκυραν, ſacram anchoram amplexi fuerimus.

Fortunat.

Crux nobis dedit arma ſalutis.

LXIII. SERAPION.

Liberalitas conſecrata.

Pauſan. in Eliacis li. 11 pag. 211.

SErapionem pugilem ſtatua conſecrarunt Elæi, quod in magna annonæ penuria veniens ad ludos, frumentum ſecum vectandum curauerit ad releuandam famem.

APODO-

APODOSIS.

Nullum magno Principe, immortalitatemque merituro dignius impendij genus, quam quod erogatur in poſteris. *Plini. in Panag. Traia.*

Extra fortunam eſt quicquid donatur amicis,
Quas dederis ſolas ſemper habebis opes.

LXIV. THELESILLÆ PHARMACVM.

Literæ vtiles.

Teleſilla honeſto loco nata mulier, ſed ægro corpore, ad oraculum miſit de valetudine ſciſcitata, cui reſponſum eſt, Μούσας θεραπεύειν. Ex quo humanioribus Muſis addicta, non modò Poëtria euaſit, ſed & ægritudini corporis fecit medicinam. *Plutarch. in mul. vir. tut. in Argiu.*

APODOSIS.

Literarum vtilitas tanta eſt, vt non modò morbis animi, ſed & corporis medantur. Certè Theocriti Cyclops eaſdem contra prauos animi effectus, & impuros amores magnam vim habere oſtendit.

Οὐδὲν ποτὸν ἔρωτα πεφύκει φάρμακον ἄλλο,
Νικία, οὔτ' ἔγχριστον ἐμοὶ δοκεῖ, οὔτ' ἐπίπαστον. *Idyll. 11.*
Ἢ ταὶ Πιερίδες.

Nullum contra amorem natum eſt remedium aliud,
O Nicia, neq; quod inungi, vel aſpergi poſſit, vt opi-
Quam Muſæ. (nor,

LXV. THEAGENES.

Honor clariſſimorum virorum & inuidiæ pœna.

Theagenes nobiliſſimus athleta quadringentis coronis illuſtris ſtatuam habuit, quam liuidus poſt fortis viri fatum ſingulis noctibus flagellis cædere gaudebat. quod cum ſæpius iteraret, oppreſſus eſt tandem à ſtatua. Mortem parentes vlciſcuntur, & ſecundum Draconis leges damnatur ſtatua, &

hiſtorijs eam totam exornare iuſſit. Diuinoque inſtinctu factum eſt, vt non diceret nominatim animalia, quæ depingi vellet, ſed pingere ſuo arbitrio, modo terribilis eſſet pictura, iuberet. Monachus ſecundum Chriſti aduentum pinxit, quod nihil eo terribilius ſciret: princeps ab hac parte videns, iuſtorum cœtum expreſſum, ab illa impiorum ſupplicia perpetientium, edoctus à pictore, quid ſibi iſta vellent, illico ſuam eiurauit ſuperſtitionem, & intempeſta nocte baptizatus eſt. Contra eum proceres Bulgarorum inſurrexerunt, eos ille parua ſuorum manu, crucis ſigno prælato, fudit: reique inopinatæ euentu territos ad fidem Chriſti perduxit.

Cedrenus.

APODOSIS.

Si tantum vmbra valuit, quid corpus efficiet; & ſi hic terror picturæ, qualis veritatis futurus eſt?

Quæque latent maiora puta.

XLIII. MILO.

Fortitudo.

Philoſtr. lib. 4. c. 9. in vita Apoll.

ERAT eius ſtatua vittata, ſimul compoſitis pedibus ſtans, ſiniſtra malum punicum tenens, dextrę manus digiti recti, & inſertis ſimiles, οἷον διείροντες.

APODOSIS.

Fortitudinis typus eſt Milo: pedes compoſiti immobilitas: Malum punicum firmitas propter compreſſionem granorum in granato. Vittæ, temperantiæ ſymbolum, τὴν ταινίαν δὲ ἣ ἀναδεῖται, σωφροσύνης ἡγεῖται ξύμβολον: hæc affertur enarratio à Philoſtrato.

XLIV. MILO LYCEI COLVMNAM SVSTINENS.

Literarum protectio, vel Imperij ſuſtentatio.

Strab. lib. 6.

MILONEM ferunt columna in contubernio Philoſophorum ruinam minitante, in eius ſubijſſe locum

locum: itaque, & reliquos ſeruaſſe omnes, & ſeipſum ſubduxiſſe.

Apodosis.

Imago erit principis, aut moderatoris, qui rem literariam, aut publicam iam labentem ſuo, vel periculo, vel robore, authoritate, vel felicitate, vel liberalitate ſuſtentat. Principes ipſi columnæ mundi appellantur. Vnde Opian. *ad Antoninum Imperatorem l. 1. de venatione initio.*

Σοὶ μάκαρ ἀτλίδω γαίης ἑδρικόθες ἔρεισμα.

XLV. MORIONIS PRVDENS DICTVM.

Exitium Diſcordia rerum.

NIcolavs Morio Saxonum Ducis, quem ob miros ſales octoginta talerorum millibus in familia herciſcunda æſtimaſſe dicuntur, cum inter fratres de diuidenda regione ageretur, veſte principali indutus in conceſſum procerum venit, & ecquid placeret Fridericum Ducẽ interrogauit. Laudante eum Duce, in cubiculum exiuit, & forfice veſtem diſſecuit? Mox alteram partem indutus principi ſe obtulit, & nunquid placeret rogauit. Principes verò factum eius virgis coërcendum minitantur vt libet, exclamauit, modo & te viciſſim virgis cædam, qui diuiſione cum fide inita pulchriorem hac veſtem dilacerare conaris.

BIBLIOTECA N.AZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

Apodosis.

Concordia paruæ res creſcunt: Diſcordia maximæ dilabuntur. *Boet. lib. 4. Metr. 6.*

Sic alternos reficit curſus
Alternus amor, ſic aſtrigeris
Bellum diſcors exulat oris.
Hac concordia temperat æquis
Elementa modis, vt pugnantia.
Vicibus cedant humida ſiccis,
Iungantque fidem frigora flammis.

XLVI.

XLVI. MOSIS ABBATIS PRVDENS FACTVM.

Ignoſce.

MOSES Abbas in deſerto Scythi, cum accerſeretur, vt ſententiam diceret in fratrem qui peccauerat: venit ſaccum arena plenum in tergo baiulans, & rogatus quid illud eſſet? peccata ſua eſſe dixit, quæ vix ferre poſſet, nedum aliena iudicare: Quod Præpoſiti monaſterij audientes, fratri pœnitenti veniam indulgere, quam pœnam infligere maluerunt, dum conſiderant in ſe quidem ſine peccato eſſe.

Marul. li. 5. cap. 1.

APODOSIS.

Non temere de alijs iudicandum, ne vt ſæpè fit.
Det veniam Coruis, vexet cenſura Columbas.

XLVII. MOGORIS REGIS MAGISTRATVS.

Humilitas & memoria ſuæ conditionis.

MOGORIS Regem ferunt plebeios quidem, & tenues homines ad ampliſſimos honores nonnunquam euehere, atque, vt ſuæ priſtinæ conditionis, & regalis beneficij memoriam nuſquam amittant, iubere eoſdem artis, quam antea exercuerunt, ferre inſignia.

APODOSIS.

Inter proſpera meminiſſe oportet ſuæ conditionis. Simile quod Aeneas Syluius memorat de Primislao: qui ex Ruſtico ad regni gubernaculum euectus, Sagum ruſticum, dũ inaugurararetur, iuſſit expromi, ideq; ſeruauit vſque;ad obitum, quo ſibi memoriã priſtinæ vitæ identidem refricaret. At verò animus ſuperbus,

ἐπιλήθεται οὔνεκα γαῖαν
Ποσσὶν ἐπιστείβει θνητοὶ δ' οἵ εἰσι τοκῆες.

Rianus.

Ad idem argumentum pertinet, quod habet Sabellicus lib 3. Enn. 10, de Archiduce Corinthiorum: qui

qui in ſua inauguratione, procedit agreſti habitu, pileo tectus, calceos, & paſtoralem baculum gerens, Paſtorem agens magis, quàm principem. aquam quoque pileolo delatam potat, in futuræ ſobrietatis argumentum.

XLVIII. ONESILI APES.

Mortuorum honores.

ONESILI Regis Cyprij caput in ludibrium Amathuſij ſupra portam vrbis ſuſpenderant: in id examen apum mella congeſſit, fauiſq; referſit: hinc loci incolæ oraculo moniti caput honorificè ſepelierunt Oneſiloque quotannis, vt Heroi, ſacra inſtituerunt. *Vide Pier. lib. 26. c. 3.*

Apodosis.

Mortuorum honoribus parentantes Poëtæ ſignificantur, eorum etiam ipſorum quos liuor extinxiſſe putabatur.

Maius ab exequijs nomen in ora venit.

XLIX. ORPHEI SVDOR.

Gloria fortium.

ALEXANDRO in Perſas expeditionem parante, Orphei ſtatua in Pieria continuò ſudauit: varia fuit vatum de hoc prodigio ſententia. Ariſtander verò Telmiſſius vates eximius, Alexandrum bono animo eſſe iubet, ſignificari enim cuiuſuis generis Poëtas magnopere laboraturos in Alexandro, eiuſque rebus geſtis deſcribendis ac decantandis. *Arrian. de expeditione Alexand.*

Apodosis.

Parabola congruet in viros gloria & prædicatione ſupra cæteros illuſtres: Quorum laudes in cœlum ſcriptis carminibus ſit elatura poſteritas. Cæterum qualis fuerit hæc Orphei ſtatua, vide in Hypotypoſibus, vbi Philoſtratus iunior, & Calliſtratus ſummo artificio depingunt.

L. PAV-

L. PAVSIÆ ET GLYCERÆ CERTAMEN.

Eloquentiæ varietas.

Plin. lib. 21. cap. 1.

FLORVM inuicem odores, coloreſque accendêrè Sicyonij ex ingenio Pauſiæ pictoris, atque Glyceræ coronariæ dilectæ admodum illi, cum opera eius pictura imitaretur, & illa prouocans variaret, eſſetque certamen artis, ac naturæ, quales nunc etiam extant artificis illius tabulæ atque imprimis appellata Stephanoplocos, qua pinxit ipſam.

APODOSIS.

Certamen illud cum vniuerſitate rerũ, & eloquentia videtur conſtitutum: Nihil eſt enim in natura, tam varium tam reconditum, quod vis orationis complecti, imitatione referre, & exprimere non poſſit.

ſeu ſidereas exercet altius artes,
Seu voluit monitus quos dat Bargeticus auctor,
Seu doctam quatit illa chelyn, ſeu diſſona nectit
Carmina ſiue minax vltorem ſtringit iambon.

LI. PHALEREI VOMICA.

Vtilitas ab inimicis.

Plin. lib. 7. cap. 50.

PHALEREVS deploratus ab inimicis vomicæ morbo, cum mortem in acie quæreret, vulnerato pectore medicinam inuenit ex hoſte.

Caſſiod. l. 4. Var. 47.

AP. Ab inimicis ſæpè quam non ſperamus vtilitatem capimus, τὸν νοῦν ἔχοντός ὅτι καὶ ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν ὠφιλεῖσθαι Plut. ex Xenophonte lib. πῶς ἄν τις ὑπ' ἐχθρ. *Mundanis ſiquidem rebus frequenter naſcitur de aduerſitate proſperitas, & homines cùm lædere cupiunt beneficia frequenter impertiunt.*

LII PHILIPPI CALIX.

Aut vino aut ſanguine rores.

PHILIPPVS Auguſtus Francorum Rex, anno ſalutis 1214. contra Othonem Imperat. pugnaturus

turus in patera aurea buccellas panis vino prægnantes principibus ſuis propinans: bibite ex hoc omnes exclamauit, Commune hoc, aut victoriæ, aut glorioſæ mortis poculum erit, qua voce animati Franci, hoſtes mira alacritate ſuperarunt.

AP. Rectè conueniet in fideliſſimam vitæ, mortis, gloriæ, & periculorum omnium ſocietatem. *Ægidius Corrozetus de dictis & factis memorabilib.*

Commune periclum.

Omnibus, vna ſalus. Longè nobiliori ratione Chriſtus Dominus cum ad cœleſte contubernium generoſos milites euocaret, communi laborum, & crucis ærumnas, communem cuique pro meritis palmam gloriæ propoſuit, & ſimul ſuo ſanguine prælibauit: vnde poſtea tantum Martyrum ſeminarium emerſit.

S. Proſper epigr. 9.

Cruor ille pares ſanctis ſpondebat honores
Orturis toto corpore Martyribus
Nam cum ſacra ſeges terrarum impleuerit orbem,
Omnis ab hoc vno ſemine meſſis erit.

LIII. PHILIPPI PLACENTA.

Præſentibus vtendum.

PHILIPPVM Regem Macedonum quiſpiam inuitarat ad cœnam, cumque veniſſet magno ſanè comitatu, nonnihil conturbatus eſt hoſpes, vt qui nō grandem cœnam inſtruxiſſet. Id ſentiens Philippus, ſubmiſit qui ſingulos amicos admoneret, vt placentæ locum relinquerent. At hi dum verè credunt placentam apponendam, atque expectant, abſtinent ab ijs quæ fuerant appoſita: atque ita factum eſt, vt conuiuium omnibus ſufficeret. *Plutar. de tuend. val.*

APODOSIS.

Permulti præſentia negligunt, ob ſpem inanem futurorum.

Præſentem mulge, quid fugientem inſequeris?

Extat in hoc argumento lepidiſſima Auiani fabula:

Piſca-

Fabul. 20 *Piſcator ſolitus prædam ſuſpendere ſeta,*
Exigui piſcis vile trahebat onus
Sedpoſtquam ſuperas captum perduxit ad auras,
Atque auido fixum vulnus ab ore tulit:
Parce precor, lachrymis ſupplex ita dixit obortis:
Nam quanta ex noſtro corpore damna feres?
Nunc me ſaxoſis genitrix fœcunda ſub antris
Fudit, & in proprijs ludere iuſſit aquis,
Tolle minas tenerumque tuis ſine creſcere menſis:
Hæc tibi me rurſum littoris ora dabit.
Protinus immenſi depaſtus cerula Ponti,
Pinguior ad calamum ſponte recurro tuum
Ille nefas captum referens abſoluere piſcem:
Difficiles queritur caſibus eſſe vices.
Nam miſerum eſt (inquit) *præſentē amittere prædam,*
Stultius & rurſum vota diurna ſequi.
Incerta pro ſpe, ne munera certa relinque,
Ne rurſus quæras forte nec inuenias.

LIV. PHOCENSIVM IVSIVRANDVM.

Fœdus firmum & ſtabile.

Herod. li. 1. PHOCENSES de excedendo, & relinquenda vrbe capto iam conſilio, maſſam ferri candentem projiciunt in mare, iurantque ſe prius non redituros; quàm ipſa ſponte emergeret.

12. Æneid. AP. Fœdus æternæ veritatis, quale illud Virg.
Nulla dies pacem hanc Italis nec fœdera rumpat;
Quo res cumq. cadent nec me vis vlla mouentem
Auertet, non ſi tellurem effundat in vndas.
Diluuio miſcens, cœlumque & tartara ſoluat.

LV. PHRYNES ACVMEN.

Opinio hominum multum facit ad æſtimationem rerum.

PHRYNE meretrix, quæ incredibili pulchritudinis

dinis elegantia floruerat, cùm iam defloruiſſet, à multis procis frequentata, dicebat ſe fecem pluris, quam vinum vendere, propter inueteratam ſuæ formæ opinionem.

Τὴν τρύγα πλείονος πωλεῖν διὰ τὴν δόξαν.

AP. Idem ſæpe contingit doctis viris, qui cum ingenti eruditionis opinione apud omnes floreant, etiam quæ langueſcente iam ætatis vigore faciunt, propter diuulgatam apud omnes ſapientiæ famam, magno gloriæ pretio diſtrahunt, atque diuendunt.

Eſt ſeris ſua gratia pomis.

LVI. POLYPERCONTIS STRATAGEMA.

Noſce vt vincas.

POlypercon Peloponeſijs aditum obſidentibus, ſuos milites ad periculum adeundum confirmauit, pileum impoſuit, & tunicam duplicem indutus, acceptoque baculo dixit ad eos: qui nos in periculũ vocant, ô commilitones, eiuſmodi ſunt homines. poſt his depoſitis, & armatura recepta: qui verò manum cum ijs conſerent, inquit, eiuſmodi vſque in hoc tempus multorum, magnorumque bellorum victores: quo audito milites obſecrabant ne amplius moram aliquam interponeret, ſed recta ad ineundam pugnam duceret. *Polyænus lib. 4.*

APO. Multum iuuat ad victoriam hoſtes noſſe, fit enim plerumque, vt metus & opinio,

Longum inualidi collum ceruicibus æquet
Herculis Antæum procul à tellure tenentis. *Iuuenal. Sat. 3.*

LVII. ITEM.

Brennus.

BRennus enim rex Gallorum volens ſuis perſuadere, vt expeditionem in Græciam ſuſciperent, *Polyænus lib. 7.*

 con-

conuocatis in concione viris, & mulieribus, produxit captiuos Græcos viliſſimis corporibus, & infirmiſſimis præditos capitibus, raſos, & ſordibus pallijs amictos: iuxtaque eos maximos Gallorum collocauit & ſpecioſiſſimos, Gallicam armaturam indutos: hoc facto: nos, inquit, tanti ac tales contra homines tam imbelles & paruos bellum geremus: hoc modo Galli contemptis Græcis adducti ſunt, vt proficiſci cum exercitu in Græciam non dubitarent.

LVIII. RORERTI DVCIS NORMANNIAE STRATAGEMA

Virtus pudore laceſſita fit acrior.

Æmilius lib. 4.

IN expeditione Hieroſolymitana, Duce Petro Eremita, poſt occupatam à noſtris Nicæã, cum Solymannus nouo exercitu Chriſtianis occurriſſet, & multitudine infeſtus eſſet: Robertus Dux Normanniæ aureum vexillũ in frequentiſſimos hoſtes iecit, quod dum repetunt Normanni, antequam in poteſtatem hoſtium veniret, impetus furentium factus hoſtes diſſipauit. At duo millia noſtrorum deſiderata, quadraginta hoſtium millia circiter cecidêre.

APODOSIS.

Sidon. in Panegyr. Soceri.

Commentum fuit præſtantiſſimi Ducis, qui nouerat Germanam virtutem iactura aliqua, & pudore laceſſitam acrioribus ſtimulis, & facibus incaleſcere,

Aſſiſtunt ſociæ, virtuſque, dolorq;,
Et pudor armatas pilo petit impiger alas.

LIX. ROMVLI MANIPVLI.

Vita Humana.

ROmulus primus populum Romanum in centurias diſtribuit, quarum vnamquamque vir vnus ducebat, qui manipulum fœni, aut herbarum in conto af-

to affixum geſtabat. Vnde militum manipularium omen, ἑκάστης δ' ἀνὴρ ἀφηγεῖτο, χόρτου καὶ ὕλης ἀγκαλίδα κόντῳ περικειμένην, ἀνέχων, μάνιπλα ταῦτα Λατῖνοι καλοῦσιν. *Plut. in Romul. edit. Græc. p. 39.*

APODOSIS.

Hominum fragilitas per fœnum adumbrata. Omnis caro fœnum. Comparatur quoque vita humana cum hortis Adonidis, in quibus flores omnes Adonidem illum referebant, in primo ætatis flore præreptum: nihilque in illis ſerebatur, quod fructũ proferret, ſed illa tantum, quæ oblectationi & delicijs eſſe poſſent.

LX. SCILVRI FASCICVLI.

Concordia.

SCilurus Scytharum rex, cum iam moriturus octoginta filios ſuperſtites relinqueret, afferri ſingulis faſciculum iuſſit, vt ſi poſſent frangerent. Quod cum ipſi facere ſe poſſe negarent, diſtractis pedetentim ſingulis fuſtibus, totam facilè contriuit molem: ſignificans ſcilicet concordes germanos inuictos fore: contra verò diſcordes facilè, vel à quouis debellari poſſe. *Plutarch. in regum & Imp. Apophtegmatib.*

APODOSIS.

Ὁμόνοια μέγιστον ἀγαθόν. *Xenoph. lib. 4. de factis, & dictis Socr.* In hoc genere quoque ſymboli ſunt lapedes Philadelphi, quorum meminit Mendeſius *tertio de lapidibus*, & Plutarchus *in Strymone*. Γεννῶνται δ' ἐν αὐτοῖς λίθοι φιλάδελφοι λεγόμενοι, κόρακος τὴν χρόαν ἀνθρωπόμιμοι, ſibi mutuo adhærent vt fratres.

LXI. SCORI ACVMEN.

Fratrum diſcordia concors.

SCORVS Dacarum Dux, cum diſſidentibus inter ſe Romanis Dacas à bello illis inferendo dehortari

APODOSIS.

Nullum magno Principe, immortalitatemque merituro dignius impendij genus, quam quod erogatur in poſteris. *Plini. in Paneg. Traia.*

Extra fortunam eſt quicquid donatur amicis,
Quas dederis ſolas ſemper habebis opes.

LXIV. THELESILLÆ PHARMACVM.

Literæ vtiles.

TElesilla honeſto loco nata mulier, ſed ægro corpore, ad oraculum miſit de valetudine ſciſcitata, cui reſponſum eſt, Μούσας θεραπεύειν. Ex quo humanioribus Muſis addicta, non modò Poëtria euaſit, ſed & ægritudini corporis fecit medicinam. *Plutarch. in mul. vir. tut. in Argiu.*

APODOSIS.

Literarum vtilitas tanta eſt, vt non modò morbis animi, ſed & corporis medantur. Certè Theocriti Cyclops eaſdem contra prauos animi effectus, & impuros amores magnam vim habere oſtendit.

Οὐδὲν ποτ' ἔρωτα πεφύκει φάρμακον ἄλλο,
Νικία, οὔτ' ἔγχριστον ἐμοὶ δοκεῖ, οὔτ' ἐπίπαστον, *Idyll. 11.*
Ἢ ταὶ Πιερίδες.

Nullum contra amorem natum eſt remedium aliud,
O Nicia, neq; quod inungi, vel aſpergi poſſit, vt opi-
Quam Muſæ. (nor,

LXV. THEAGENES.

Honor clariſſimorum virorum & inuidiæ pœna.

THeagenes nobiliſſimus athleta quadringentis coronis illuſtris ſtatuam habuit, quam liuidus poſt fortis viri fatum ſingulis noctibus flagellis cædere gaudebat, quod cum ſæpius iteraret, oppreſſus eſt tandem à ſtatua. Mortem parentes vlciſcuntur, & ſecuudum Draconis leges damnatur ſtatua, &

Pauſan. in Eliac. lib. Poſteriore.

proiicitur in mare. Ex eo graſſata lues Thaſios malè mulctauit, nec prius ſedata eſt, quàm ſtatuæ ex mari extractæ florentiſſimos honores redderent.

APODOSIS.

Hoc aduerſus florentiſſimorum hominum famam poteſt inuidia, quod aduerſus Solem nebula: Breuiſſimo tempore nocet, & eadem diſſipata mitiores radios virtus exerit. *Iris nubila contra.*

Val. Flaccus Argon. lib. 4.

LXVI. THEMISTOCLIS APOLOGVS.

Non eſt ante feſtum poſterus dies. Antiquorum honor.

DICTVM perurbanum Themiſtoclis in iuniores Imperatores, qui ſe proſperè rebus geſtis ipſi anteferebant. Poſterus dies olim cum feſto contendit, obſtrepentem illum, ſollicitumque eſſe dictitans; ſe verò pridie apparata fruenda per otium præbere. Verum, inquit feſtus dies, ſed ſi non fuiſſem, vbi nam terrarum eſſes?

Plut. in fort. Rom.

AP. Noui antiquis honorem debent, quorum ipſi perfruuntur laboribus: magnum fuit inuenire, facilius inuenta promouere ad ſummum.

Moribus antiquis res ſtat Romana, viriſque.

Et quod ait Græcum adagium:

Αἰετοῦ γῆρας κορύδου νεότητος ἄμεινον.

Aquilæ ſenectus corydi iuuenta melior.

LXVII. THEMISTOCLIS HYDROPHORA.

Scientia non occultanda.

THemiſtocles Hydrophore Nymphæ imaginem dedicauit ex multis eorum, qui aquam deſtinebant, ne in publicam vtilitatem emanaret.

Plutarch. in Themiſt.

AP. Digni ſunt multi, qui ſcientias, & conceſſa ſibi à Deo bona occultant, & retinent, quibus, ſocietatem

tatem hominum iuuare, & aliqua ornamentorum acceſſione locupletare poſſent. *Deus eſt mortali iuuare mortalem, & hæc ad æternam gloriam via. Magno animo nos non vnius vrbis mœnibus cluſimus, ſed in totius orbis commercium emiſimus.* *Plin. l. 11. c. 7. hiſtor. Natural. Senec. lib. de tranquil.*

LXVIII. THEMISTOCLIS IVDICIVM.

Scientia benè vtendum.

THemiſtocles interpretem Græcum, qui Perſidi miniſtrarat, interfici iuſſit: rem iniquam ratus Græcam linguam in vſum Barbarorum conuertere. *Plut. in Themiſt.*

AP. Quid illis fiet apud ſummum Imperatorem, qui ſcientiam donum Dei ad impuriſſimarum voluptatum contubernia, aut ſcurrilium verborum nugas, aut, quod maius eſt, ad caſtra impietatis traduxerunt? *Penſemus quod lucrum Dei fecimus, nos qui accepto talento ab eo ad negotium miſſi ſumus.* *Greg. Hom. 17. in Euãg.*

LXIX. TIMOTHEI RETE.

Fœlicitas Imperatoris.

TImotheum fortiſſimum Imperatorem, & fœliciſſimum, inimici dormientẽ pinxerant, & rete geſtantem, in quod ſua ſponte vrbes influerent.

AP O. Significat eos, qui ſunt maximè felices, & quibus diuinâ (quod aiunt) virgulâ ſuppeditari videntur omnia. *Plutarch. in Apoph.*

Θεοῦ δ' δῶρόν ἐστιν εὐτυχεῖν βροτοῖς.

LXX. VISINVS.

Diſputator egregius.

VIſinus eximiæ opinionis gladiator omnem telorum aciem ad hebetudinem ſolo aſpectu redigere ſolebat. *Olaus magnus lib. 3. cap. 16.*

APODOSIS.

Cadit in acerrimum diſputatorem, qui leui negotio omnium argumentorum vim imminuat. Εγχὸς ἔχων ςόμα θοῦρον, ἵπος ξίφος, ἀσπίδα φωνήν. Pro haſta habens os promptum, pro ſermone gladium, pro clypeo vocem, vt loquitur Nonnus Dionyſ. lib. 13.

LXXI. DE IGNORANTIA ET EXCVSATIONE VITIORVM.

Apologus.

Gilbert. Cogn. lib. 1. narrat.

CONduxerat quidam portorium ad amnem, qua pons tanſitum præbebat, hac conditione, vt ſinguli pro ſingulis vitiis perſoluerent nummum. Aduenit quidam ſcabioſus, & ab illo petitur portorium nummi vnius, vt erat conſtitutum, qui cum recuſaret pendere, occurrit portitor, & pignoris loco detrahit viatori pileum: atque ibi apparet in caluitio alterum vitium Alopeciæ. Ergo duos (inquit) iam nummos ſolues, minimè, (inquit viator) & luctari incipit, dumque à valentiore datur & terram, conſpicitur hernia, Tres (inquit) portitor iam nummos peto, quos ille, qui vnum initio noluerat, tum numerare coactus eſt.

APODOSIS.

Hic tot vitijs oppletus, nec fateri poteſt vitium, nec videt. Cur? an quod ait Phædrus:

Peras impoſuit Iupiter nobis duas.
Proprijs repletam vitijs poſt tergum dedit;
Alienis ante pectus ſuſpendit grauem.
Hac re videre noſtra mala non poſſumus.
Alij ſimul delinquunt cenſores ſumus.

Sed quid lucrantur qui ſibi folia ficus conſuunt, & peccata penè omnibus nota vehementi ſtudio tegunt? *vt improbi pateant magis.*

PARA-

PARABOLARVM HISTORICARVM

Liber Qvartvs.

HOMINIS MALA.

I. ABYDENVS STVLTVS.

Opinionis vis, vel felicitas improborum.

FERVNT in Abydo quendam mente deſtitutum in theatrum progreſſum vacuum, multoſque dies illic diligenter, tanquam in eo eſſent hiſtriones, applauſiſſe, acclamaſſeque admirabundè. Cæterũ mente recepta, dixit ſuauius ſe nunquam atque eo tempore vixiſſe. *Ariſt. de mirabili auſcult.*

AP. Quàm multi imperitis Oratoribus, & propè nullis, plaudunt opinione decepti, quàm multi inſania ebrii, videntur ſibi pulchri, beati, cum nihil eorum, quæ ſibi animo fingunt, poſſideant, ſed vt Menippeæ Empuſæ bona cuncta euolent, & dilabantur. Num meritò hæc à Græco Comico appellantur εἰκελόνειρα, vmbris ſomnijſque ſimilia: nec malè illud Plautinum hic vſurpari poteſt. *Bona εἰκελόνειρα.*

Miris modis Dij ludos faciunt Hominibus,
Miriſq; exemplis ſomnia inſomnis dabunt.

II. ACESSAEVS.

Procraſtinator.

COmperendinatoris Hieroglyphicum eſt Aceſſæus decuſſatis bracchijs cœlum intuens, & expiſcans

piſcans an luna fluxu luminis orbem ſui ſyderis impleat: hic nauta, vt ſatis ex adagio notũ eſt, ignauiæ velum prætendens, commodi temporis opportunitatem, perfectionem vſq; differebat; Lunas minimè fauentes cauſſatus, quæ tamen, cũ & actu, & labore, & ſenio cœlum vſquequaq; luſtarent, & deſidioſus hic Callipides nuſquam ſoluebat de portu.

Diogenianus Centuria 1. Adag. 57.

Ἡ δὲ κυβερνήτης ὃς ἑβδόμος ὢν ἔλεγε διὰ παντὸς ἀναμένειν σελήνην, ἵνα ἐν φωτὶ ὁ πλοῦς αὐτῷ γινύται.

APODOSIS

Tales ſunt partim ignaui, partim etiam callidi, & malitioſi comperendinatores, qui cum minimè rem promoueant, in cœlum & ſydera ſuæ negligentiæ cauſſam refundunt.

Luna quater latuit, toto quater orbe recreuit.

III. ALEXANDER EBRIVS MORIENS CVM BACCHO EXPOSTVLAT.

Nullum numen abeſt, ſi ſit prudentia.

EPhippus, lib. de Alexandri, & Epheſtionis ſepultura, Proteas (inquit) Macedo bibaciſſimus fuit, robuſtoque corpore vitam traduxit, cum ſe plurimum in bibendo exercuiſſet. Alexander igitur poculum, quod duos congios capiebat, cùm popoſciſſet, Proteæ id præbibit: Ille verò ſumptũ multis laudibus regem proſequutus exhauſit cum plauſu omnium, ac paulo poſt poculum idem poſtulauit, rurſumque Alexandro propinans, id hauſit. Rex autem generosè quidem ebibit, ſed perferre non potuit in puluinar reclinatus, & poculo è manibus dimiſſo, ac iam inde morbo correptus, interijt: Baccho vt fama eſt, irato, quòd Thebas patriam ſuam obſediſſet.

APO. Stultum eſt ſuorum malorum cauſſam in Deum, aut fatum, non in ſuas libidines & flagitia, reij-

reijcere. *Multos inueni æquos aduerſus homines, aduerſus Deos neminem: obiurgamus quotidie fatum.* Sen. ep. 95.

IV. ANAXANDER.

Adulatorum impudentia.

SAtyrus in vitis, ſcribit Anaxandrum Eudæmonicum Philoſophum, vnum ex aſſentatoribus Alexandri, cum rege iter facientem vt ſtupendo fragore inopinatoque tonuit, omnibus pauore conſternatis: Hoc cine feciſti, ô Alexander Iouis fili? Athen. l. 6.

Apo. Meretur is inter tot adulatorum greges, qui non vltimas teneat, & inuerecundæ aſſentationis typus fiat: *alius quidem*, vt ait Seneca natural. quæſt. lib. 4. *adulatione clam vtebatur parcè, alius ex aperto palam, ruſticitate ſimulata quaſi ſimplicitas illa non arsſit.* Plancus artifex ante Velleium maximus, aiebat, non eſſe occultè, nec ex diſſimulato blandiẽdum: *Perit*, inquit, *procari, ſi latet.* Hoc Anaxander nouerat, qui tam impudenter aſſentabatur.

V. ANAXENOR IN IOVIS.

PVRPVRA.

Honor indignus conceſſus.

ANaxenorum cytharœdum extulerunt quidem theatra, ſed multò magis Antonius, qui eum etiam militibus ſtipatum, tributi exactorem è quatuor vibibus conſtituit. Patria quoque ipſum haud mediocriter ornauit, eâ ipſa purpura induens, quæ Ioui Soſipolidi, hoc eſt, vrbis Seruatori, erat conſecrata. Strabo. lib. 14.

APODOSIS.

Hoc ſchemate exprimitur vilis, & tenuis homuncio, ſummis honorib. affectus; qualis Aeſchines fingitur à Demoſthene, qui in nobili oratione περὶ ςεφάνυ, ἀρχαῖος σινόμαρος, τραγικὸς πίθηκος, nominatur.

Martial. lib. 1.

Sic dentata ſibi videtur Aegle,
Emptis cornibus, Indicoq; cornio.
Sic quæ nigrior eſt cadente moro,
Ceruſſata ſibi placet Lycoris.

VI. ÆNETVS QVINQVERTIO.

Honoris humani fragilitas.

IN Olympijs victor declaratus, ſimul atque coronam accepit, exceſſit è vita.

Pauſan. in Laconic. pag. 100.

AP. Quis iam illud non inclamabit? εἴδωλα εἰδώλων ἀνθρώπινα πράγματα. Mors certè in coronis & triumphis ludos facit, cum mortales in ipſo honorū limine, quos infinitis laboribus quæſierunt importuna rapiat. Num rectè Æneto illud Poëtæ congruit,

Prehenſa vouet expirare corona.

VII. ANTEAS AD MVSICAM

Imperitus & indoctus auditor.

HIc Scytharum Rex Iſmeniam tibicinem bello captum canere iuſſit inter pocula. Omnibus autem admirantibus, & præ voluptate plaudentibus iureiurando affirmauit, ſuauius ſe interdum equum hinnientem audiſſe.

Plutarch. de Fortun. Alexand.

AP. D. Hieronymus ad Marcellam: *Aſino quippe lyra ſuperfluè canit.* ὄνος λύρας ἤκουε, καὶ σάλπιγγος ὗς.

VIII. ANTONII ANTRVM BACCHICVM.

Gulæ triumphus.

SOcrates Rhodius Antonium ſcribit Athenis commoratum, conſpicuum vndique ſuper theatro cœnaculum temporarium ædificaſſe, virenti fronte opacatum, antri Bacchici ſpecie, vbi tympanis adaptatis, hinnulorúmque pellibus, & reliquis Dionyſiacorum ludorum ornamentis; cum amicis ſtatim à diluculo recubans ad ebrietatem vſque potaret.

AP O.

Ap. Vitia ipſa plerumque authoribus diſplicent, & temperantiam laudant non ſobrij: at vbi ſe libido non contenta domeſticis parietibus effert in publicum, & ſpeciem dignitatis rebus turpibus affingit, apparet in ſummam deſperationem res veniſſe, habes de hac Antonij intemperantia in Cicerone & Plutarcho dignum planè triumuiro tabernaculum.

IX. APICIVS.

Helluonum typus.

APicius gurges infamis, Tiberij vixit temporibus, & Minturnis, quæ ciuitas eſt Campaniæ, vt plurimum degẽs locuſtis veſcebatur magno emptis, quæ illic naſcentes, & maximas Smyrnæas, & Aſtacos Alexandrinos amplitudine vincebant: Cùm in Africa vaſtæ, inuſitatæq; magnitudinis audiſſet reperiri, continuò illo naui profectus, multaq; incommoda nauigationis perpeſſus: ſed cùm minores inueniſſent, quam fama diuulgaſſet, illicò ne commoratus quidem in portu, Minturnas regreſſus eſt. *Athen. li. 1.*

Apodosis.

Hic dementiſſimæ gulæ Catillo typus eſſe poterit omnium, qui ab Eunapio ἀσωτίας πέρας dictus eſt. Deſcribitur à Seneca de vita beata libro ſingulari. *Aſpice Nomentanum & Apicium terrarum ac maris, vt iſti vocant, bona conquirentes, & ſuper menſam recognoſcentes omnium gentium animalia, vide hos eoſdem è lectis ſuis ſpectantes popinam ſuam aures vocum ſono, ſpectaculis oculos, ſaporibus palatum ſuũ delectantes, mollibus lenibuſq; fomentis totum laceſſitur eorum corpus, & ne nares interim ceſſent, odoribus varijs inficitur locus ipſe, in quo luxuriæ parentatur.* *Seneca lib. de beata vita.*

X. ARTE

X. ARTEMON.

Improbi meticuloſi.

ARtemon, qui περιφόρητος dictus fuit, improbæ fuit nequitiæ, vt qui aſſiduò lectica vectaretur, vel potius in lecto portaretur. Is adeò erat meticuloſus, vt etiam domi tranquillè deſidenti, duo famuli ſcutum æreum ſupra caput ſuſtinere cogerentur, ne quid ex alto decideret, aut improuiſo telo feriretur.

Vide Stromat. v. 1317.

AP. Diffidens malum improbitas. *Omnia tuta timet,* nec ei domus commune omnium perfugium ad quietem data.

Menander.

Ὁ συνιστορῶν, αὑτῷ τι, κἂν ᾖ θρασύτατος,
Ἡ σύνεσις αὐτὸν δειλότατον εἶναι ποιεῖ.

Quiſaliquid ſibi conſcius, etiā ſi fuerit audaciſſimus,
Conſcientia tamen facit ipſum timidiſſimum.

XI. ASTOMI.

Cenodoxi.

AStomorum gens ſine ore, corpore toto hirta veſtita frondium lanugine, halitu tantum viuens & odore, quem ex naribus trahit.

Plin. lib. 7. cap. 11.

AP. Cenodoxi os nullum habent, ad Dei, aut Deo gratiſſimorum hominum laudē prædicandam: toti ſunt veri honoris ornamentis deſtituti, & nihil habent præter pilos, & folia; hoc eſt, humanarum rerum quiſquilias, res omnino leues, & nugatorias, halitu tantum viuunt, ſcilcet vanæ gloriolæ auris quas naribus excipiunt, cùm os non habeant, & ad ſolidæ laudis pabulum excipiendum non egeant:

Gloria terrarū vilis.

Quicunq; ſolam mente præcipiti petit,
Summamq; credit gloriam,
Latè patentes ætheris cernat plagas,
Arctumq; terrarum ſitum,
Breuem replere non valentis ambitum:
Pudebit aucti nominis.

Boet. Metr. 7. l. 2.

XII

XII. ATERGATIDIS PISCES.

Vltio diuina.

ATergatis regina piſcium ad inſaniam vſque auida, à Mopſo Lydo capta, cum Icthye filio in lacu Aſcaloni vicino demerſa, & ſuffocata eſt, atque ob ſuam inſolentiam, & iniurias, à piſcibus deuorata. *Xanthus Lydius & Athen. l. 8.*

APO. Eadem ſæpè ſunt voluptarijs libidinis, & ſuppliciorum inſtrumenta. *Per quæ quis peccat, per eadem punitur.*

Et modo quæ fuerat gloria, pœna fuit.

XIII. ATHANATOS.

Diues ſtultus.

AThanatos vir robuſtus, prodigioſæ oſtentationis quingenario thorace plumbeo indutus cothurniſque quingentorum pondo calceatus per ſcenam ingreſſus eſt. *Ælian. lib. 7. cap. 20.*

AP. Cadit in ſtultos diuites, qui ſe ad cœlum iter affectare dicunt, tot ponderibus præpediti, quibus ſe potius ſcenicè oſtentent quam ſalutis viam expediant. Minut. Fælix in Octauio. *Igitur vt qui viam terit eo felicior quo leuior incedit, ita beatior in hoc itinere viuendi qui paupertate ſe ſubleuat, non ſub diuitiarum pondere ſuſpirat.* Rectè igitur apud Phædrum.

Fabula lepida de muribus cornigeris.

Cum victi mures muſtelarum exercitus
(Hiſtoria quorum in tabernis pingitur)
Fugerent, & artes circum trepidarent cauos,
Aegrè recepti tamen euaſerunt necem.
Duces eorum qui capitibus cornua
Suis ligarant, vt conſpicuum in prælio
Haberent ſignum quod ſequerentur milites,
Hæſere in portis, ſuntq; capti ab hoſtibus:
Quos immolatos victor auidis dentibus
Capacis alui merſit tartareo ſpecus.

XIV.

XIV. CALIGVLAE ACERVI AVREI.

Auaritia.

Tranquill. in Caligul. cap. 43.

IDem nouiſſimè contrectandæ pecuniæ cupidine incenſus, ſæpè ſuper immenſos aureorum aceruos patentiſſimo diffuſos loco, & nudis pedibus ſpatiatus, & toto corpore aliquandiu volutatus eſt.

APODOSIS.

Auari aurum intuentes ſibi applaudunt, & in eo animo merguntur, nullum inde fructum, præter vanam oſtentationem, colligentes.

Horat. Satyr. 1. li. 1.

At qui tantulo eget quanto eſt opus, is neq; limo
Turbatam haurit aquam, neque vitam amittit in vndis.

Non omittendus eſt hic Caliphas, qui inter auri & gemmarum aceruos volutatus fame interijt. Occupata ſiquidem Babylone ab Halaone Tartatorum Regis fratre, omniqué populo deleto, Caliphas ſacrorum Mahometanorum ſummus magiſter, qui magnum theſaurum congeſſerat, comprehenſus medijs auri gemmarumque aceruis impoſitus eſt, in quibus plures dies aſſeruatus, inediâ, vel ſanè pretioſa fame conſumptus eſt.

Sabellic. lib. 7. Ennead.

XV. CALIGVLA PRO BACCHO ORNATVS IVRA REDDIT.

Iudex diſſolutus.

Athen. l. 4. pag. 148.

CAligula pro Baccho ornatus prodibat in publicum, & cum eadem iura dicebat, de hoc cultu habes in Tranquillo c. 52. *Veſtitu calceatus, & cætero habitu, neque patrio neq; ciuili, ac deniq; humano ſemper vſus eſt.*

AP. Turpe, & fœdum Principem iura reddentem pro Baccho ornatum ſedere: turpius & fœdius Iudicem in vinum ſe ingurgitare, & ebrium magni etiam

etiam momenti cauſas tractare. Sapiebat illa mulier, quæ Philippum Regem ſed ſobrium appellabat. *Soli mel* Quæ poteſt eſſe in vino digna iudice commentatio, *libatum.* vbi mens, ἐν οἴνου κύμασιν ναυαγεῖ Ea de cauſa Græci, cum facerent ſacra Soli, qui, πάντ' ἐφορᾷ, καὶ πάντ' ἐπακούει, πάντα βραβεύει, mel libabant; Quod exiſti- *Philochorus* marent Solem rerum omnium moderatorem, à vino *lib. 12.* & ebrietate alieniſſimum.

XVI. CALIGVLÆ CAPVT IN IOVIS CORPORE.

Dux ignauus in florenti Rep.

DIVINAM Maieſtatem Caligula affectauit, da- *Sueton. in* toq; negotio, vt ſimulachra Numinum religio- *Calig. c. 22.* ne, & arte præclara, inter quæ Olympici Iouis apportarentur è Græcia, quibus capite dempto ſuum imponeret. Idem Olympius Iupiter, quem Romam transferri curauerat, tantum cachinnum repentè edidit, vt machinis labefactis, hoſpites diffugerent. *Suet. 57.*

APODOSIS.

Corpus erat Iouis Olympici, caput Caligulæ malè ſanum. Sic florentiſſimo plerumque Reip. corpori ignaui duces imponuntur.

Sed leue pondus erat.

XVI. CALIGVLÆ PALMA.

Victoria turpis.

MIRMILLONEM è ludo rudibus ſecum batuentem, & ſponte proſtratum confodit ferrea *Sueton.* ſica, ac more victorum cum palma diſcurrit. *cap. 32.*

APODOSIS.

Laurea hæc eſt in muſtaceo, quid fœdius quam Imperatorem gentium de vnius viliſſimi gladiatoris anima triumphare; Similiter faciunt potentes aulici, qui ſe pulchros, ac beatos putant, ſi infeliciſſi-

mum homulum, à quo læſi fuerint, aut ſe læſos putent, ſuæ mactarint iracundiæ.

Fœda eſt de vili ſanguine palma.

Num longè generoſior Taurus in fabula apud Gabriam.

Tauri ſedebat vilis in cornu culex:
Volare num ſe vellet, ipſum interrogat.
Reſpondet ille: nec ſedentem noueram,
Nec euolantem te profectò ſentiam.

Noluit quippe de ſanguine culicis triumphare, ſed ipſum generoſè ſpernere.

XVIII. CALIGVLÆ TEMPLVM.

Gulæ improbitas.

CALIGVLA cum ſe pro Ioue Latiali adorandum exhibuiſſet, templum etiam numini ſuo proprium, & ſacerdotes, & excogitatiſſimas hoſtias inſtituit. In templo ſimulachrum ſtabat aureum Iconicum: amiciebaturque quotidie veſte, quali ipſe vteretur. Magiſteria ſacerdotis ditiſſimus quiſque, & ambitione, & licitatione maxima vicibus comparabat. Hoſtiæ erant Phœnicopterij, Pauones, Tetraones, Numidicæ Meleagrides, Phaſianæ, quæ generatim per ſingulos dies immolarentur.

Tanquill. in Calig. 22.

APODOSIS.

Humani Ioues potentes helluones: templum, culina: Sacerdotes, coqui: Hoſtiæ, cupediæ omnis generis. Rectè exclamat Scribani noſtri viri doctiſſimi Philoſophus Chriſtianus: O vbi mens noſtra vix palmari ſtomacho ingentia fumant fumibula, fervent tripedales aheni, Babyloniæ calent fornaces, immanes æſtuant ignes, ſuperſtant fercula ferculis laſſatis menſis: Seruorum, ancillarum, coquorum ſudat exercitus, natant penuaria vino, fatiſcunt horrea frumento. Et ego credam vnum ventrem in quo plurimarum non rarò gentium conduntur vina?

XIX.

XIX. CAMBLES.

Maritus improbus.

XANTHVS in Lydiacis narrat, Cambletem Lydorum olim regem edacem & gaſtrimargum fuiſſe noctuque vxorem ſuam in fruſtra diſſectam voraſſe. Deinde craſtino manè reperta coniugis manu quæ ad eius os hæſerat, re cognita & in vulgus ſparſa ſe ipſum iugulaſſe. *Athen.l.10.*

AP. Voratores coniugum ſunt impij mariti, qui coniugalis concordiæ vinculum rumpunt, & miſerarum vxorum dotes in luſtris ac ganeis decoquunt.

XX. CANTIBARIVS.

Gula laſſatur non ſatiatur.

CLEARCHVS, libro quinto vitarum ſcribit, Cantibaridi Perſæ cum mandendo eſſent defatigatæ maxillæ, hianti domeſticos cibum inijcere ſolitos, tanquam in vas quoddam inanime. *Athen.l.10.*

APODOSIS.

Helluones adeò tetræ ſunt, & profundæ gulæ, vt ſaburrati cibis adhuc concupiſcant, doleantque, vt ait Seneca, quòd magna pars eorum fœlicitatis excluſa corporis anguſtijs eſſet, quorum gula.

Laſſata cibis, nondum ſatiata receſſit.

XXI. CITHAROEDVS IASSIORVM.

Concionum & orationum neglectus.

CVM Citharœdus quippiam Iaſſij artem ſuam publicè oſtentaret, tantiſper ab omnibus auditus eſt, dum tintinabulum ſignum venditionis piſcium daret, eo audito vniuerſi ad negotiationem piſcium diſceſſerunt, vno excepto, qui erat ſurdaſter maiorem in modum. Ad hunc acceſſiſſe dicitur Citha-

rœdus, maximaſque egiſſe gratias, qui tanto ipſum honore affeciſſet, tantoque ſtudio muſicæ ſeruerct, cum reliqui, ſimul atque tintinnabulum ſignum dediſſet, diſceſſiſſent. Quid ergo ſignum datum eſt? inquit Surdaſter; tu igitur valeto, & ſtatim è conſpectu ſe proripuit.

Strab. l. 14.

AP. Miſera plerumq; concionatorum conditio, quos omnes priuatarum rerum ſtudijs illecti relinquunt, & ſi quæ occupatio, aut voluptas fuerit oblata malunt audire diſcum, quàm philoſophum, vel certè aliqui audiunt, qui minimè intelligunt. Notatur & vanitas oratorum, qui plerumque ſe multum placuiſſe exſtimant, cùm ab auditoribus oſcitantibus auditi vix fuerunt.

vanitas ſtulta.

Vbi vanis animus aura captus friuola,
Abripuit inſolentem ſibi fiduciam,
Facilè ad deriſum ſtulta leuitas ducitur.

XXII. CLEARCHVS ΚΕΡΑΥΝΟΦΟΡΟΣ.

Maieſtatis vanus ſimulator.

Plutar. in Fort Alex. lib. II.

CLEARCHVS Heracliæ tyrannus guſtauit fulmen, & filium Tonitrum appellauit.

Simlis in eo Salmoneo fuit.

Demens qui nimbos & non imitabile fulmen,
Ære, & Cornipedum curſu ſimularat equorum.
At pater omnipotens denſa inter nubila telum
Contorſit (non ille faces, nec fumea tædis
Lumina) præcipitemque immani turbine adegit.

APODOSIS.

Melius amore, quàm terrore regitur humanum genus; parùm cordati ſunt principes, qui grauitate vocis toruitate vultus, ac morum truculentia, fugaq; conſuetudinis humanæ, maieſtatem & authoritatem Imperij ſibi videntur imitari. βαρύτητι φωνῆς, καὶ βλέμματος τραχύτητι, καὶ δυσκολίᾳ τρόπων, καὶ ἀμιξίᾳ διαίτης, ὄγκον ἡγεμονίας καὶ σεμνότητα μιμεῖσθαι δοκοῦσιν.

Plutarch.

XXIII.

XXIII. CYLICRANES.

Vinoſi.

POPVLI ita dicti, quòd poculi effigiem impreſſam humeris ſemper geſtarent. *Athen.l.11.*

Κυλικράνες ἢ λέγονται, ὅτι τοῖς ὤμοις κεχαραγμένοι κύλικας ἦσαν. Tanti illi poculum fecerunt: & certè Nomadum quorumdam omnis opulentia eſt poculum, gladius, aquale. *Ibid.*

AP. Rectè cum Cylicranibus compatari poterunt vinoſi, qui non modò amphoræ ſpeciem, ſed ipſam amphoram vbique circumferunt, & Horatianum illud ad amphoram nequiſſimè exclamant,

O nata mecum. *Od.21.lib.3*

XXIV. EX DEMETRIO MATVLA.

Honoris humani lubrica viciſſitudo.

CASSANDER Athenis in ditionem acceptis vſus eſt humaniter, vrbiq; ciuem præfecit Demetrium Phalereum, Theophraſti diſcipulum, qui inſtaurauit popularis Reip. ſtatum, quantum ferebant tempora. Verùm inuidia, & paucorum inimicitiæ tantum valuerunt, vt Caſſandro mortuo, fugere in Aegyptum ſit coactus, ſtatuaſque eius amplius motu facto aduerſarij deiecerunt, conflauerúntque; addunt quidā conflationem in matulas factam: κατεχώνευσαν· ἔνιοι δὲ προστιθέασιν ὅτι καὶ εἰς ἀμίδας. *Strab.lib.9.*

AP. Nihil honoribus rebuſq; humanis incertius. Quid miraris virum trecentis ſtatuis inſignem, & omni honore florentiſſimum conflari in matulam? hos quotidie res humanæ ludos experiuntur:

Οὐδέ τί μοι χρειὼ πνοιῆς ὤκισα ῥεούσης,
Ἀνδρομένης τιμῆς, καὶ κύδεος οὐλομένοιο.

Neque mihi opus aura celerrimè fluente,
Humano honore, & decore perituro. D. Cyprian. epiſt. 2. *Malorum blandientium virus occultum eſt, &* *arri-*

arridentis nequitiæ facies quidem læta, ſed calamitatis abſtruſæ illecebroſa fallacia.

XXV. DEMOCHARIS.

Verborum obſcœnitas fugienda.

Timæus Hiſtoricus.

DEMOCHARIS, vt erat ore impuro, apud Athe-nienſes vetitus eſt ignem Veſtæ ſacrum ſufflare, ne fœdi ſpiritus contagione puriſſimam flammam contaminaret.

Iſidorus epiſt. 232. Libri obſcœni in guſtu habent venenum. Paul. in ep. ad Iouium fratrem.

AP. Indigni ſunt qui Dei verbum, aut leges diuinitus inſtitutas vſurpent, qui prætextatis, atque impuris verbis os, & linguam addixerunt ſuam, τῶν πραγμάτων γὰρ σκιαὶ οἱ λόγοι Habent iſta, vt ait S. Paulinus, in ſpecie lenocinium, in guſtu venenum, quorum vſus in crimine, pretium in morte numeratur.

XXVI. DEXICREONTIS AQVA.

Vilia carò vendita.

Plutar. in quæſt. Græc. 55.

DEXICREON nauta, ſuadente Venere, nauim non ſine elegantiorum mercatorum riſu, aqua onerauit, quam deinde cæteris dulci aqua egentibus, tam carò vendidit, vt cæterarum mercium ſuperaret pretium.

APODOSIS.

Quædam primo aſpectu videntur vilia, quorum ſummum precium neceſſitas facit.

vel maximè deſpecta nunquam deſpice.

XXVII. DIOGENES EPICVREVS SACERDOS VIRTVTIS.

Simulatio, vel hypocriſis.

DIOGENES Epicureus ab Alexandro rege Syriæ petijt, quod minimè Philoſophum decebat, ſibi vt liceret purpuream tunicam induere, & auream coronam geſtare cum virtutis imagine in eius medio, poſi-

poſita, cuius ſacerdoté appellari ſe cupiebat. Vtrumque rex conceſſit, coronamque, & tuniculam inſuper largitus eſt. Ea Diogenes Lyſiodo fœminæ, quam deperibat, dono dedit, quæ poſtridiè ipſo Diogene cum rege & grauiſſimo comitatu ſedente inter tibicinas introducta, cum eadem corona, & imagine virtutis magno omnium riſu viſa eſt. *Athen. l. 5.*

Apodosis.

Multi ſpeciem virtutis habent in veſte, quam nunquam habuerunt in pectore. Quid refert an Diogenes Philoſophus, an Lyſiodos tibicina ſigillum habeat virtutis? ſimile eſt illud prouerbio Græcorum iactatum: πολλοὶ ναρθηκοφόροι παῦροι δὲ βάκχοι. *Multi Thyrſigeri, pauci vero Bacchi.* non omnes qui habent citharam ſunt citharœdi, inquit Varro 2. de re ruſtica: *Malunt ſibi omnes perſonam quam faciem.* Talis fuit ille Gryllus, de quo Curopalates Michaelis tertij impietatem narrans. Cynædos ille in honore habens & colens, diuinis verò illudens & inſultans, ſacras veſtes auro contextas induit & chlamydes; turpiterque & impurè cogebat res diuinas peragere, caſtiſſimaque myſteria: iſtorum principem Gryllum nomine Patriarcham vocans, & reliquos vndecim Metropolitas, ſe quoque vnum ex ſacerdotibus fieri voluit, qui præſul coloniæ appellabatur: cumque oporteret eos canere, myſteriaq; perficere, cithara cantiunculas abſoluebant, nunc ſenſim quodam modo & leni voce reſonantes, nunc incitata & clara, perinde atque in ſacris ceremonijs ſacerdotes ſacrorum hymnorum voces edere conſueuerunt: habebantque vaſa inaurata & pretioſis lapidibus ornata, quæ aceto & ſinapi implentes, ijs qui ſumerent porrigebant: & ad hunc modum ſacrorum & impolluta myſteria irridentes. *Gryllus.* *Io. Curop. in Michael. Baron. ad Mich. 13. 9.*

XXVIII. DIONYSII COLVMBAE.

Lib ralitas ficta.

Strab. lib. 6. pag. 149.

DIONYSIVS ſenior cum tyrannum ageret, Locris formoſas virgines conducere ad conuiuia ſolebat, & columbas integris alis ὁλοπτέροις dimittere, virginibuſque imperare, vt eas nudæ captarent: quibuſdam etiam ſandalia indutis inæqualia, alterum ſublime, alterum humile dedecoris cauſa iuſſit, vt ſic columbas captarent.

Senec. lib. 2. de beneficijs cap. 13.

AP. Benefi ia dare oportet, non nepotari, & per laſciuiam intrudere: præclare in illum Dionyſium & ſimiles eius cadunt hæc verba Senecæ: *O ſuperbia magnæ fortunæ! ó ſtultiſſimum malum! vt à te nihil accipere iuuat! vt omne beneficium in iniuriam conuertis! vt te omnia nimia delectant! vt te omnia dedecent! quoque altius te ſubleuaſti, hoc depreſſior es oſtendiſque te non agnoſcere iſta bona quibus tantum inflaris.*

XXIX. DIONISII FILIAE.

Improbitas affectatrix virtutis.

Plutar. in Fort. Alexand. lib. 2.

DIONYSII pater matricida bipedum quadripedumque nequiſſimus, filiarum vnam virtutem, alteram temperantiam, tertiam iuſtitiam nominauit.

AP. Nemo adeò improbus eſt qui virtutis nomen non affectet: tam clara, tam illuſtris eſt eius ſpecies vt improbos obiecta cruciet, & cum minimè ſequantur, fingant tamen ſe diligere.

Perſ. Sat. 3. v. 35.

Magne Pater Diuum, ſæuos punire Tyrannos
Haud alia ratione velis, cum dira libido
Mouerit ingenium feruenti cincta veneno:
Virtutem videant intabeſcantque relicta.

XXX. DORIONIS VOTVM.

Votum obliquum.

ARISTODEMVS lib. 2. facetiarum memorabilium ſcripſit, cùm Dorion Crumatopæus, & loripes,

pes, in conuiuio claudicantis pedis ſoleam amiſiſſet: furi, inquit, nil grauius imprecabor quam vt eius pedi calceus conueniat, οὐδὲν ἔφη πλέον καταράσομαι τῷ κλέψαντι ἢ ἁρμόσαι αὐτῷ τὸ σανδάλιον. *Athen. l. 8. pag. 308.*

AP. Obliqua mali imprecatio ſub boni ſpecie emiſſa. Dorioni ſimiles ſunt, qui cùm videantur amicis bona exoptare, ambiguis verbis mala imprecantur: vel in eos etiam cadit, qui ea ſibi ardenter cupiunt, vel alijs eripiunt quibus vti non poſſunt.

Metiri ſe ſuo pede.

XXXI. EICADASTES PVGNANS IN PLACENTAS.

Gula lethifera.

EICADASTES Epicureus allata placenta, quæ nondum feruere deſierat, omnibuſq; abſtinentibus ipſe heroicum illud inclamans ex Homero, quaſi in Chimæram pugnaturus.

Τοῦ δ' ἐγὼ ἀντίος εἶμι, καὶ εἰ πυρὶ χεῖρας ἔοικε.

Aduerſus illam gradior etſi manus igni ſimiles habeat, Impetum fecit, & peruſtis faucibus elatus eſt è conuiuio. *Athen. l. 7. pag. 298.*

AP. Dignus hic Eicadaſtæ tumulus, qui omnibus helluonibus in typum miſeræ voracitatis proponatur.

Non poterat letho nobiliore mori.

XXXII. CLITI AMORGOS.

Superbia ſeu vana gloria.

CLITVS, ad Amorgum, depreſſis tribus, aut ad ſummum, quatuor nauibus, tam impotenti lætitia exultauit, vt tridentem geſtare, Neptunumque dici, & inducere non erubeſceret. Plutarch. *de Fort. Alex. lib.* II. Idem fermè habet de Sexto Pompeio Appianus *l.* 5. *de bellis ciuilib.* Ille enim ſe Neptuni & Salatiæ filium, in decus naualis victoriæ lubenter appellari audiuit.

APODOSIS.

Vani homines propter leues gloriolas ingentes habent ſpiritus, & agunt tragicas ſimias non tam ridiculè, quam turpiter, *Deforme eſt enim ea de ſeipſo prædicare, falſa præſertim, & cum irriſione audientium imitari Militem glorioſum*

Cic. 1. offic.

XXXIII. EVTHYDEMVS.

Malum neceſſarium.

MYLASA vrbs eſt Cariæ, in qua floruit nobilis orator Euthydemus, nimiæ quidem potentiæ, ſed tamen vtiliſſimæ ciuitati, in quem perorans Hybreas dixit, Euthydemus *malum eſt ciuitati neceſſarium*: nam neque tecum viuere poſſumus, neque ſine te.

Strab. lib. 14. pag. 454. num. 10.

APODOSIS.

In eos qui nocent quidem, ſed mala bonis compenſant, talis erat Aterius, de quo Seneca: *Redimebat Aterius vitia virtutibus, & plus habebat quod laudares, quam quod ignoſceres.*

4. contra Proœm.

XXXIV. ERICI VENTOSVS PILEVS.

Potentes & gratioſi.

ERICVS Rex Sueciæ in arte magica nulli ſuo tempore ſecundus habebatur, tamque familiaris erat malis dæmonijs, quorum cultui ſummopere vacabat, vt quocumque verteret pileum ſuum, confeſtim inde optatus ventus aſpiraret.

Olaus magnus lib. 3. cap. 13.

APODOSIS.

Potentes & gratioſi homines ea ſunt authoritate præditi, vt quamcumque in partem vel leuiter inclinarint, in eam incredibilis mentium animorumque conſpiret fauor.

Omnes hoc ſidere currunt.

XXXV.

XXXV. EVENIVS.

Paſtorum vigilantia.

SVNT in Apollonia oues Soli ſacræ, quas noctu viri fortuna ſplendidi cuſtodiebant. Euenius aliquis ſuas pro more vices agens in pecoris cuſtodia, lupum ingredi in ouile, & ſexaginta oues ſua incuria deuorari patitur; ex quo, iudicio ciuitatis, damnatus, oculis orbatur. *Herod. l. 9.*

AP. Commendat hæc tabula Paſtoribus Eccleſiæ vigilantiam, qui non Solis oues, ſed ſempiterni Dei cuſtodiunt. Non modò lupos arcere, & oues alere debent, ſed etiam ſenis Paſtoris apud Aurelium Nemeſianum præceptum audire. *Paſtorū vigilantia.*

Tē quoque non pudeat cum ſerus ouilia viſes, *Ecloga 5.*
Si qua iacebit ouis partu reſoluta recenti,
Hanc humeris portare tuis, natoſque tepenti
Ferre ſinu tremulos & nondum ſtare probatos.

XXXVI. FLVVIVS ARGENTARIVS.

Lætitia intempeſtiua.

FLVVIVS Argentarius bello Punico ſecundo, cū corona roſacea interdiu è pergula ſua in forum proſpexiſſe dictus, ex authoritate Senatus in carcerem adductus, non ante finem belli emiſſus eſt. *Plin. lib. 21. cap. 3.*

APODOSIS.

Hæc parabola eos perſtringit, qui inter ſacroſanctæ paſſionis tempora, & ſpinas Domini, deliciarum roſas vſurpant, quam indigna res in coronæ Chriſti contumeliam, floribus, auro & gemmis coronari! Clem. Alex pæd. II. cap. 8. ἀλόγιςον ἀκηκοότας ἡμᾶς τὸν κύριον ἀκάνθαις ἐςεμμένον αὐτοὺς ἐντρυφῶν τὰς τῷ σεμνῷ κυρίȣ πάθη, ἀναδεῖσθαι τοῖς ἄνθεσιν. Inſanum eſt nos qui Chriſtum ſpinis coronatum audiuimus, quaſi venerandis Domini cruciatibus illuderemus, redimiri floribus. *Clemens de coronis Chriſti.*

XXXVII.

XXXVII. FABRICIANI VENVS.

Vitia nocent authoribus.

FABIVS Fabricianus Maximus, diripiens Tuxum, principem Samnitium vrbem, Venerem, quæ apud illos colebatur Romam miſit, idemque ab vxore adultera paulò poſt interfectus eſt.

Doſitheus tertio Italic.

APOD. Qui recipiunt vitia in publicum, cum debeant, & poſſint emendare, ſentiunt ſe illicò domeſticis malis opprimi.

Heſiodus. *Attalus apud Senec. epiſt. 82.*

Ἡ δὲ κακὴ βουλὴ τῷ βουλεύσαντι κακίστη.

Malitia ipſa maximam partem veneni ſui bibit.

XXXVIII. HARPASTE SENECAE.

Vt nemo in ſeſe tentat deſcendere.

HARPASTE Senecæ cùm cæca eſſet, non de amiſſione oculorum, ſed de domicilij obſcuritate querebatur. Sic ille *ep.* 50. *ad Lucilium.* Harpaſtem vxoris meæ fatuam ſcis hæreditarium onus in domo mea remanſiſſe. Ipſe enim auerſiſſimus ab iſtis prodigijs ſum. Si quando fatuo delectari volo, non eſt mihi longè quærendus, me rideo. Hæc fatua ſubitò deſijt videre. Incredibilem tibi narro rem, neſcit ſe eſſe cæcam. Subinde prædagogum ſuum rogat vt migret, ait domum tenebroſam eſſe.

AP. Apodoſim ſic reddit Seneca, hoc quod in illa ridemus, omnibus nobis accidere, liqueat tibi. Nemo ſe auarum eſſe intelligit, nemo cupidum.

XXXIX. HELINGABALI CONVIVIVM.

Felicitas vmbratilis.

PARASITIS in ſecunda menſa ſæpe ceream cœnam, ſæpè ligneam, ſæpè eburneam, aliquando fictilem, nonnunquam vel marmoream etiam, vel lapideam exhibuit: ita vt omnia illis exhiberentur viden-

videnda de diuerſa materia, quæ ipſe cœnabat, cùm tantum biberent, per ſingula fercula, & manus, quaſi comediſſent, lauarent, nonnunquam pictas ciborum tabulas idem exhibebat, inter quas conuiuæ fame macerarentur. *Ælius Lãpridius in Heliogabalo.*

APODOSIS.

Tales ſunt res opeſque humanæ, vmbræ bonorum & ſimulacra potius, quam vera bona, imò, vt ait Theophylactus, εἰδώλων εἴδωλα.

XL. IVPITER MENECRATES.

Simulatio diuinitatis inepta.

MENECRATES medicus eos, quos à morbo ſacro curaſſet, cauere, & ſcripto polliceri cogebat, futuros ſibi obtemperantes ſeruos ac comites vbi conualuiſſent. Ex illis vnus Nicoſtratus Arginus comitiali morbo liberatus Herculis veſtitu incedebat: alius Apollinis, Mercurij alius; alius denique Æſculapij. *Athen. l. 7. pag. 289.*

APO. Deum non facit veſtis aut comitatus, ſed conſcientia, & virtutis integritas Deo ſimiles reddit mortales: multi Iouis ſceptrum, & fulmina ſibi arrogarunt, ſanctitatem diuinam pauci expreſſerunt. *Enodot.*

Πολλοὶ θρυοβόλοι, παῦροι δέ τε μάντιες ἄνδρες.

XLI. IXIONII AMICI HELIOGABALI.

Aulicæ vitæ lubrica conditio.

PARASITOS ad rotam aquariam ligabat, & cũ vertigine ſub aquas mittebat, rurſuſq; in ſummum reuoluebat, eoſque Ixionios amicos vocauit. *Ælius Lãpridius in Heliogab.*

APODOSIS.

Præclarus in hac rota typus inconſtantiæ fauoris aulici. Palladas. καὶ τοὺς μὲν κατάγουσα πάλιν σφαιρηδὸν ἀείρει. Τοὺς δὲ ἀπὸ τῶν νεφελῶν εἰς ἀΐδην κατάγει.

Fortuna aulica alios in orbem euehit, alios ex nubibus

bibus ad inferos deprimit. Idcirco Orontes rectè aulicos cum digitis Arithmeticorum comparabat, qui nunc decem millia, nunc vnum ſignificant. κατάπερ τῶν ἀριθμητικῶν δάκτυλοι, νῦν μὲν μυριάδας, νῦν δὲ μονάδα τιθέναι δύνανται.

XLII. LYSIMACHVS HASTA COELVM FERIENS.

Superbia.

Plutar. in For. Alexand. lib. 2. LYSIMACHVS, cum loca ad Thraciam vergentia obtinuiſſet, eò vſque dementiæ euaſit, vt diceret: Nunc demum Byzantij ad me veniunt, poſtquam lancea cœlum attigi. Ibi Paſides Byzantius, qui tum fortè aderat: Recedamus, inquit, ne ille lanceæ mucrone cœlum perforet.

AP. Typus hic erit Thraſonis, ſiue hominis dementis iactantiæ, qui iam non feriat, quod ait ille, ſublimi ſydera vertice, ſed cœlum ipſum haſta configere nitatur. Reſtat vt & illud immurmuret:

Δυσμενέων δέ τε παῖδες ἐμῷ μένει ἀντιόωσιν.

XLIII. MARCELLI STATVA.

Solem Orientem adorare.

ACCVSATVS eſt Marcellus apud Tiberium, quod cùm antea Auguſti Cæſaris ſtatuam conſecraſſet, mox Tiberio poſt mortem Auguſti ad Imperii gubernacula euecto in eadem ſtatua, amputato Auguſti Cæſaris capite, Tiberij faciem indidiſſet. Actam rem in Senatu refert Tranquillus; & quia ambigebatur, per tormenta quæſitam, damnato tandem reo, hoc genus calumniæ eo proceſſit, vt hæc quoque capitalia eſſent, &c. Vide Cornel. Tacit. *lib.* 1. Tranquil. *in Tiberio* 58.

AP. Eo fermè ingenio ſunt omnes aulici adulatores, vt Principum, dùm viuunt, nomen, & titulos colant, mortuorum non modò memoriam obliterari

ſibi patiantur, ſed penitus eradant; pectore aliarum ſibi amicitiarum ſpeciem deturbatis prioribus vltrò ingerentes.

XLIV. MARCVS ANTONIVS SALOMON DICTVS.

Eſto quod audis.

NVLLA vnquam, opinor, vanæ oſtentationis vel præpoſteræ adulationis erga principes clarior imago viſa eſt, quàm in M. Antonij monumento: qui cùm eſſet ad omnem propè flagitioſi animi dementiam peſſundatus, ſe nomine ſapientiſſimi Regis inſigniri, & quaſi religioſum æditum ſanctiſſimi templi coſtodiæ affigi per impudentiam aliquorum (vt credibile eſt) adulatorum paſſus eſt. Refert enim Villalpandus noſter ſe nummum vidiſſe peruetuſtum in cuius facie alterâ eſſet M. Antonij imago cum hac inſcriptione, *Rex Salomon*. Altera facies templum exprimebat Hebraicis characteribus inſignita, quibus illud eſſe Salomonis templum indicaretur.

Villalpand. tomo 2. in epiſt. nuncupat. ad Phil. tertiū Regem Catholicum

APODOSIS.

Quàm multi in ſpecioſis titulis ſuas oſtentant ineptias, & ea geſtant inſignia, quæ non magis illis conueniunt, quàm *Calonibus Sambucæ*, quibus illud Laberij dictum ſanè argutum rectè congruit:

Sepulchris ſimilis, nil niſi nomen retineo.

XLV. MENIPPI AMASIA.

Voluptas hominum deceptrix.

HAEC Menippum ſpe coniugij demulcebat, omnibuſque obſequijs deuincire ſtudebat, vt ſe tandem eius carnibus ſaturaret, diſertè narratur à Philoſtr. *cap.* 8. *libro quarto in vita Apollonij*, & à Budæo *in Philologo*. Menippo, inquit, ſoli aliquando in via iter facienti, qua Cenchreas ferebat, phantaſma

occur-

occurrit ſpecie muliebri : apprehenſaque manu eius mulier iam diu amore eius captam ſe eſſe dixit. Phœniſſam autem ſeſe origine eſſe aiebat, ſed in ſuburbio Corinthi habitare, quoddam ſuburbiorum nuncupans. Quo, Menippe, inquit illa, ſi venire conſtitueris cantilenam me cantitante mirè oblectabere : vinunque illic bibes quale ante hunc diem nunquam; Nec verò ibidem tibi ab æmulo metus erit: tecum enim vno victura ſum formoſa cum formoſo. Quibus verbis iuuenis pellectus, ad mulierem ſe contulit ſub veſperam, deinde cum ea modo conſueuit, vt ſolent qui amant. Apollonius autem cum eo veniſſet, in morem ſtatuarij intuens in Menippum, hominem velut pictor oculis perluſtrabat, deinde vbi percognitum hominem iam habuit. Heus tu, ô formoſe, inquit, quem fœminæ decoræ captant, ſcitote ſerpentem ſinu fouere, viciſſimque foueri à ſerpente. Hæc & alia cum in illo nuptiarum eleganti conuiuio diſſeruiſſet Apollonius, apertè rem prodens. Iſthæc bona ſponſa Empuſarum, inquit, eſt vna, quas quidam lamias eſſe, quidam laruas arbitrantur. Amant autem Empuſcæ ac rebus venereis gaudent, tum carnibus præcipuè humanis delectantur, & quos homines comeſſe ſtatuerunt, eos ante ſollicitant motibus venereis. Tùm Apollonij dicta noua ſponſa refellente, & comiter, vt fit, in Philoſophos cauillante aurea pocula, argenteaque ſuppellex, vt quidem videbantur, inania & euanida interim abierunt. Serui etiam vinum miſcentes, & concinnatores obſoniorum, atque omne illud famulitium, repentè non comparuerunt, cum præſtigias confutaſſet Appollonius.

APODOSIS.

O quantum eſt in rebus innane!

XLVI. MINYAS.

Diues Θησαυρίζων.

MINYAS primus ærarium ad pecuniam aſſeruan-

uandam feciſſe dicitur.

A P. Dicitur ergo prouerbiali charactere in diuites Θησαυρίσταις, qui Plutum illum miſerum in arcis flagellant, vel potius ſtrangulant; nec vſque liberè ſpirare patiuntur. *Pauſan, in Bœoticis. Pag. 310.*

Nullus argento color eſt auaris
Abdito terris, inimice lamnæ
Criſpe Salluſti, niſi temperato
Splendeat vſu. *Horat. Od. 2, li. 2.*

Abiturus illuc quo priores abierunt.
Quid mente cæca miſerum torques ſpiritum? *Phædrus Fabul. 47.*

XLVII. MITHRIDATES INTER BELLVARVM SATELLITIVM DORMIENS.

Improborum diffidentia & miſeria.

Mithridates Ponticus cum ſomnum caperet, ſui corporis cuſtodiam non modò armis & ſatellibus excubitoribus committebat: ſed magis etiam tauro, & equo, & ceruo, quos manſuefactos habebat. Ij enim ad cuſtodiam eius dormientis aduigilantes, ſi quis accederet, illius ſenſum ex ipſa reſpiratione quē mox percipiebant, atque ille mugitu, alter hinnitu, alius ſua propria voce, eum à ſomno excitabant. *Æl. lib. 7. cap. 46.*

APODOSIS.

Ex eo apparet quàm miſera tyrannorum conditio, qui cùm neminem habeant in tot aulicis fidelem, corporis ſui cuſtodiam belluis committere coguntur. Quantò melior noſtrorum Regum conditio, qui amore & clementia animos ſibi omnium deuinctos tenent. *Iſtud eſt ſanè vinculum per quod reſpublica cohæret, ille ſpiritus vitalis, quem hæc tot millia trahit, nihil ipſa per ſe futura, niſi cinis & præda, ſi mens illa imperij ſubtrahat.* *Seneca de Clementia.*

XLVIII. MYCERINI NOCTES.

Voluptuaria vita.

Herod. l. 2. MYcerinus rex, cùm accepiſſet ſe intra annum ſeptimum periturum, lucernarum magnam copiã ſibi fieri curauit, vbique epulis, & ludo noctes coniungens cum diebus, vt ita annos quatuordecim ex ſeptenis efficeret.

APODOSIS.

Hac illuſtri Herodoti parabola ſignificantur homines voluptuarij nocturnis bacchationibus & intempeſtiuis conuiuijs aſſidui, qui vt Mycerinus noctem vertunt in diem, & illud Martialis lib. 10. impudenter occinunt.

Ep. 19. *Seras tutior ibis ad lucernas,*
Hæc hora eſt tua cum furit Lyæus,
Cum regnat roſa, cum madent capilli.

XLIX. NERONIS CALIX.

Multa cadunt inter calicem, ſupremaque labra.

ACcubanti in conuiuio Neroni decidens fulgur calicem quem in manibus tenebat excuſſit. *Philoſt. lib. 4. c. 14.* σιτουμένου γὰρ τοῦ Νέρωνος ἐμπισὼν τῇ τραπέζῃ σκηπτὸς διήλασε τῆς κύλικος ἐν χεροῖν οὔσης, καὶ οὐ πολὺ ἀπεχούσης τοῦ σόματος.

Hor. Car. 2. Od. 13. APO. Repentini ſunt mortalium caſus, *& quod quiſque vitat nunquam homini ſatis cautum eſt in horas.*

L. NERONIS COPAE.

Voluptates.

QVoties Nero Tiberij Oſtiam deflueret, aut Ranum ſinum prænauigaret, diſpoſitæ per litora & ripas diuerſoriæ tabernæ parabantur, inſignes

Ganeæ

Caneæ & matronatum inſtitorio Copas imitantium, atque hortantium hinc inde vt appelleret. Suet. *in Neron.* 27. Tacitus lupanaria vocat, lib. 15. Crepidinibus ſtagni lupanaria aſtabant illuſtribus fœminis completa.

Apodosis.

Baianus ſinus vita eſt: Copæ voluptates: Nerones, verò miſeri voluptuarij. Stat igitur in littore voluptas mellita ſirenula, & his verſibus amaſium compellat. *Siluit. Lac.*

Tu ſi me comitare puer, non limite duro
Iam tibi decurret conceſſi temporis ætas,
Haud vnquam trepidos abrumpet buccina ſomnos;
Non glaciem Arctoam, non experiere furentis
Ardorem Cancri.
Sed current albique dies, horæque ſerenæ,
Et molli dabitur victu ſperare ſenectam.
Quantas ipſe Deus latos generauit in vſus
Res homini plenaque dedit bona gaudia dextra
Verum, *latet anguis in Herba.*

LI. NERONIS ICARVS.

Ambitio.

NOn eſt iam fabula Icarus Poetarum, ſub Nerone inuentus eſt qui volandi aleam ſuſciperet: audi Tranquillum. Exhibuit & Naumachiam marina aqua innantibus belluis; Item Pyrrichas quaſdam è numero Ephœborum, quibus poſt editam operam diplomata ciuitatis Romanæ ſingulis obtulit. Inter Pyrricharum argumenta Taurus Paſiphaen ligneo iuuencæ ſimulachro abditam iniuit, vt multi crediderunt: Icarus primo ſtatim conatu iuxta cubiculum eius decidit, ipſumque cruore reſperſit. *Tranq. in Nerone* 12.

Apo. Typus ambitioſi. Hoc idem fermè ipſum contigiſſe narrat Nicetas ſub Manuele Commeno. Agarenus quippe præſtigiator, ſpectaculis Circenſibus eo tempore quo Manuel Sultanum hoſpitio *Icarus Agarenus.*

exceperat, ſua ſponte hippodromi turri conſcenſa, ampla & promiſſa veſte, multiſque ſinubus vndante, poſtquam populum varijs geſticulationibus eluſiſſet, aëri ſe commiſit, mox decidens, magno omnium riſu mortuus eſt.

Quæ fuerat fabula pœna fuit.

Non diſſimili facto Teſtudo apud Auianum dum cupit ab Aquila deferri in ſublime,

Et malè mercatis dum quærit ſidera pennis.
Occidit infœlix alitis vngue feræ.
Tum quoque ſublimes cum iam moreretur in auras,
Ingemuit votis hæc licuiſſe ſuis.
Nam dedit exoſæ poſt hæc documenta quieti,
Non ſine ſupremo magna labore peti.

LII. NERONIS PISCATIO.

Commodum maiori damno comparatum: vel *Ingenio bene vtendum.*

PIſcatus eſt reti aureo purpura coccoque funibus nexis.

Suet. in Neron. c. 30.

APO. Piſcantur reti aureo qui exigua commoda magnis impenſis conſectantur. Et, vt ait Abſalon Abbas, *qui ingenium ſuum ad Poetas & Philoſophos conuertit, quaſi aureum hamum mittit in lutoſam aquam, quia pro re vili in profundo detinetur; nec poteſt iactura lucro piſcis comparari.*

Abſolonis Abbatis dictum. Serm. 5. de Chriſti aduentu.

LIII. NICESIAS ALEXANDRI.

Adulatorum ineptia.

HEgeſander refert Niceſiam Alexandri aſſentatorem, cùm Alexander à muſca ſe punctum quereretur, ideoque muſcas gnauiter abigeret, dixiſſe, Alijs profectò muſcis, inquit, hæ quæ tuum ſanguinem deguſtarunt, multo futuræ ſunt præſtantiores. Athē. lib. 6. de adulatoribus.

AP. Adulator nullum in laudando tenere poteſt modum

modum, ſed frigida etiam & inepta perſæpè comminiſcitur, quæ quiſque ſani pectoris abhorreat. Verum principes hoc veneno infecti cupiunt omnes titulari & non vident, *Peſſimum inimicorum genus eſſe laudantes.* *Cornel. Tacitus.*

LIV. PACVVII FVNERATIO.

Moriendum quotidie.

PAcuuius, qui Syriam vſu ſuam fecit, cùm vino, & illis funereis epulis ſe ſepeliſſet quaſi ſibi parentaret ſic in cubiculum ferebatur à cœna, vt inter plauſus exoletorum hoc ad ſymphoniam caneretur: βεβίωκε, βεβίωκε.

Nullo non ſe die extulit.

APODOSIS.

Hoc quod ille ex malâ conſcientiâ faciebat, nos ex bonâ faciamus, & in ſomnum ituri læti, hilareſque dicamus,

Vixi, & quem dederat curſum fortuna peregi. *Senec. ep. 12*

Itaque ſic ordinandus dies eſt omnis, tanquam cogat agmen & conſumat, atque expleat vitam.

LV. PHILIPPI ASTER.

Vltio diuina inſperata.

PHilippus, cùm noctu ſagittis ſtellas inceſſere puer ſoleret, à ſtella ſeu aſtere milite altero oculo orbatus eſt. *Ex Ptolomæo Hephæſtione lib. 3.*

APODOSIS.

Non ſunt temerè potentes irritandi: quod qui faciunt videntur in Solem ſpuere, & ſtellas ſagittis inceſſere, inde cum minimè putant, Nemeſis flagello, veluti cœleſti plaga percutiuntur:

Μήδ᾽ ἄντ᾽ ἠελίοιο τετραμμένος ὀρθὸς ὀμιχεῖν.

Aduerſus ſolem ne meito.

LVI. PHILIPPI VENATIO.

Generoſitas.

Ptol. Heph. Phot. bib. PHilippus puer de nocte ſolebat deſilientes ſtellas ſagittis inceſſere, quo agnito, Diognetus vates Dominatorem multorum fore adoleſcentem prædixit.

APODOSIS.

Venantur ſtellas magnanimi & ad egregiarum rerum ſpem erecti: qui non terræ regionibus ſpes definiunt ſuas, ſed Beatarum mentium Domicilium noctes dieſque cogitant, atq; in id omnes cogitationis impetus defigunt.

Pauci quos æquus amauit
Iuppiter, aut ardens euexit ad æthera virtus.

LVII. PHILOXENVS.

Helluo diſſolutus.

PHiloxenus hic depingitur gracileſcente in gruis ſpeciem collo, typus edacitatis inuerecundæ. Is accuſans naturam, vt diutius frueretur cibi ac potus voluptate, collum ſibi gruis optabat: ηὔξατό ποτε τὸν γεράνȣ αὐχένα ἔχειν De hoc dici poteſt quod Seneca: *Mœret quod magna pars ſuæ felicitatis excluſa corporis anguſtiis ceſſat.* *Epiſt. 114.* Idem nullum in Dioniſij Tyranni cæna ſibi appoſitum auri admouit, veluti ſciſcitās aliquid eorum, quæ apud Nereum fiunt, de Galatea *Ath. l.1. p.6* ſcripturus ſed piſcem iuniorem eſſe, & nimis paruum dixit, ideo nihil ſcire, inhiabat enim Dioniſij mullo qui maior erat.

APODOSIS.

Clara eſt ex Icone: torquetur enim in Helluones, qui omnia voluptate metiuntur.

Et quibus in ſolo viuendi cauſa palato eſt hos Ariſtopanes νέκυας μισαύχενας, *cadauera collo tenus* appellat, quibus offerto præ ingluuie corporis pigris, & *Iuuenal. Satyr. 11.* iuxta Poëtam, vino ſepultis, neque pes, neque mens officium facit, Plotinus eoſdem dicit ἀποδενδρωθῆναι, quod

quod inſtar plantarum alimoniam tantùm attrahant, cætera ſine ſenſu eſſe videantur.

LVIII. PHRYNE DELPHICA.

Voluptas conſecrata.

CRates auream Phrynes ſtatuam Delphis poſitam cum vidiſſet, exclamauit, Græcorum id petulantiæ trophæum eſſe erectum. *Plut. in fort. Alex. li. 2.*

APODOSIS.

Improbi non modo amant vitia, ſed monumentis etiam conſecrant, ad quodlibet audendum & audiendum proiecti. *Malorum vltimum eſt mala ſua amare, vbi turpia non ſolum delectant: ſed etiam placent.* *Senec. ep. 39.*

LIX POLYDAMAS SAXI RVINAM EXCIPIENS.

Temeritas.

POlydamas clariſſimus athleta, qui Herculis gloria ſtimulatus leonem oppreſſit, apprehenſum poſteriorum pedum altero taurum conſtrictum diu tenuit, vt vix dilapſis vngulis euaderet. Tandem nimia viriū fiducia labenti ſaxo ſe obiecit, & debitas temeritati pœnas dedit. *Pauſ. in Eliac. lib. poſter.*

APODOSIS.

Temeritatis typus, τὸ μηδὲν εἶναι. Non malè exprimit hæc tabula dementem ambitioſum, qui vel ipſo vitæ periculo marceſcentem humanæ gloriolæ lauream nundinetur, & dicat.

Ruina cadere generoſa iuuat. *Stob. ſer. 3. cap. 33.*

LX. PROCRVSTES.

Hæreticus deprauator.

PROCRVSTES qui memoratur à Plutarcho in Theſeo, latro fuit omni diritate teterrimus, qui viatores ſuo lectulo applicare ſolebat, & ſiquidem proceriores eſſent, amputatione pedum decurtare,

 ſi con-

alis ſolutæ, libertatemque adeptæ, & ad conſuetum ſibi victum reuerſæ, naturalem cantum ediderunt, & auium modulationes recoluerunt, longo vale Annoni doctrinæque, qua in ſeruitute fuerant imbutæ, dicto. Eundem Apſephan nominat Dionis Scholiaſtes, ὀπνίθον ἱστορεῖται περὶ τῶν Λιβύων βασιλέως Ἀψιφᾶ, διὰ τῶν ψιττάκων μεμηχανῆσθαι, καὶ κελαδούντων Ἀψιφᾶς θεός ἐστι. *Aelian lib. 14. cap. 30.* *In orat. 1. de Regno.*

APODOSIS.

Nec te quæſiueris extra.

LXIII. PTOLEMAEI CAMELVS NIGER.

Nouitas ingrata.

PTolemæus Lagi filius, cum aliquando duas res nouas in Ægyptum adduxiſſet, Camelum videlicet Bactrianam totam nigram, & hominem bicolorem, cuius altera pars plane nigra, altera autem eximiè candida erat, per totum corpus æqualiter diſtincta atque diuiſa: congregatis in theatrum Aegyptijs exhibuit illis cum alia multa ſpectacula, tum inter poſtrema hæc quoq; Camelum videlicet, & ſemialbum hominem, putauitque ſe magnam admirationem iſto ſpectaculo concitaturum eſſe. At illi ad Cameli quidem conſpectum, perterriti ſunt: & parũ abfuit quin exilientes profugerent: quanquam ea tota auro culta atque purpura inſtrata erat: frænum autem etiam gemmis comparatum habebat, ex Darij alicuius aut Cambyſis, aut etiam ipſius Cyri theſauris depromptum. Ad hominis autem intuitum plerique ridebant. Alij autem etiam vt monſtrum aliquod ipſum aduerſabantur. Lucian. *contra eum qui dixerat*, Prometheus in verbis.

APODOSI.

Ex ipſo Luciano.

Ex eo Ptolemæus intellexit ſe illis non adeò laudem conciliaſſe ſibi, neque nouitatem apud Aegyptios in admiratione eſſe, ſed præ ipſa, τὸ ἔυρυθμον ϗ ἔυμορφον. quod concinnum iuſtaque forma compoſitum eſſet, probari.

LXIV. SAGARIS MARIADYNVS.

Mollicia.

Athen. Dipn. li. 12. CLearchus libro quinto vitarum narrat, Sagarim Mariadynum præ mollitiæ ad ſenectutem vſque nutricis ore fuiſſe cibatum, ne mandendo fatigaretur.

APODOSIS.

Satyr. 3. verſ. 16. Hoc inſtar adagij in delicatum puppium iactari poterit, quod Perſianum illud expreſſiſſe videtur:

At cur non potius teneroque columbo,
Et ſimilis regum pueris pappare minutum
Poſcis, & iratus mammæ lallare recuſas?

LXV. SELENE SIMONIS MAGI.

Religio vna, reliquæ ſpectra.

D. Clem. l. 2. recognit & lib. 2. conſtit. Apoſt. SElene mulier erat formoſa, quæ cum ſe ſpectandam ex alta turri populo Romano præbuiſſet, effecit ſuis præſtigijs Simon Magus vt quot in turri feneſtræ erant, tot Selenes facies apparerent.

APODOSIS.

Vna erat Selene vera, cæteræ imponebant oculis: Sic vna ſolida gloria, vna ſapientia, vna religio, multæ tamen ſpecie fallunt miſeros mortales. Vide, *Quid diſtent æra lupinis.*

LXVI. SMINDYRIDES.

Improbitas lucifuga.

CHamæleon Ponticus, lib. de voluptate, refert Smindyridem iactare ſolitum ſe viginti annis, nec

nec Orientem Solem vidiſſe, nec occidentem, idque magni ad felicitatem momenti exiſtimaſſe.

APODOSIS.

Improbi nec primos Orientis Solis iuſtitiæ afflatus quærunt, nec Occidentem ſibi vident, ſed pectus obſtruunt, quo minus cogantur admittere, atque inter tenebras ſua flagitia & libidines exercent. Κλεπτῶν γὰρ, ἡ νὺξ τῆς δὲ ἀληθείας, τὸ φῶς. Euripides. Cadis etiam in voluptuarios ſomno & delicijs marcidos, qui paupertatem inde ſibi, & magnas vitæ moleſtias accerſunt. *Dormienti enim non conficiunt Dij.* meritò illis eſurientibus poſtea dicitur. *Athen. l. 5.*

Χειμῶνος ὀρχοῦ μὴ τροφῆς ἔρα.

LXVII. SOTADES, ΣΩΤΑΔΗΣ.

Poetæ obſcœni typus.

Primus author Cinædi carminis fuit. Ηγεῖ δὲ Σωτάδης μὲν πρῶτος κιναιδολογεῖν. Strab. *lib.* 4. *p.* 446. de eodem Martial. *lib. 2. ep. 16.*

Quod nec carmine glorior ſupino,
Nec recto lego Sotadem Cinædum.

AP. Sotadeo genere ſunt omnes Poëtæ obſcœni, qui, quod miſerum, Chriſtiani nomine tenus, impuriſſimorum Ethnicorum Cinædias è ſquallentibus impudicitiæ ſepulchris eruere non verentur: quod capitale eſſe voluit diuinus Imperator Conſtantinus. Nam cum THALIAM effœminatos, ridiculoſque numeros ad ſimilitudinem Aegyptij Sotadæ conſcriptos in lucem edidiſſet Arius, Conſtantinus ita reſcripſit:

Victor conſtantinus Max. Aug. Epiſcopis & populo. Cum Arius ſcriptorum & impiorum hominum conſuetudinem imitetur, eandem cum illis ignominiæ & turpitudinis notam meritò ſubire debet. Quemadmodum Porphyrius capitalis pietatis hoſtis, qui nefarios libros contra religionem Chriſtianam nuper edebat, mercedem dignam laboribus recepit, & eiuſmodi quidem, vt apud poſteriora ſæcula non ipſe ſo- *Conſtantini edictum in obſcœnos Poetas.*

ſe ſolum maximis probris vexatus fuerit, & turpiſſima labe infamiæ aſperſus, verùm etiam impia eius ſcripta deleta, & penitus extincta; ſic etiam viſum eſt Arium, & eius ſectatores Porphyrianos nuncupare, vt quorum ſequuti ſunt mores, eorum etiam nomen habeant. Quinetiam ſi quod opus ab Ario ſcriptum reperiatur, illud cremandum eſſe addit) Illud etiam mandamus, vt ſi quis librum ab Ario compoſitum occultaſſe deprehenſus ſit, & cum non ſtatim in medium adductum igne combuſſerit, morte mulctetur, nam mox vt comprehenſus fuerit plectatur capite, Vide *Socrat. lib. 1. cap. 6.*

LXVIII. STASICRATIS ATHOS.

Adulatio impudens.

STaſicrates aurum, æs, ebur, pigmenta, ligna & cætera reſpuens, Athon montem efformare & elaborare ſtudebat in Alexandri ſpeciem: vt mare quidem ima baſi attingeret; ſiniſtra amplam admodum & ciuium multitudine abundantem ferret ciuitatem: dextra perrennem fluuium erumperet ex phiala. Hic Alexander excelſos artificis ſpiritus admiratus iuſſit quieſcere. Neque enim ſibi vnum montem ſufficere ad gloriæ monumentum exiſtimabat, cum & Caucaſum & Tanaim, & Caſpium pelagus haberet.

Plut. lib. 2. de Fortit. Alexandri.

AP. Adulatores alienas prorſus ſpecies principibus affingunt.

Quid quod adulandi gens Prudentiſſima laudat
Sermonem indocti, faciem deformis amici,
Et longum inualidi collum ceruicibus æquat
Herculis, Antæum procul à tellure tenentis.

Iuuenal. Sat. 25. 4.

LXIX. THEMELIS NOBILE EXEMPLVM.

Sacerdotibus arma tractare periculoſum.

CVM Ameras Tarſi Dux Sarracenorum contra Romanos cum exercitu profectus eſſet, atque in Her-

Herculis vicum milites prædatum miſiſſet, quidam presbyter, Themel nomine, ſacrificium incruentum peragens, vt agnouit Sarracenorũ irruptionẽ, relicto ſacrificandi munere, ita vt erat indutus, manibus geſtãs Eccleſiæ myſteriũ, ſic eos qui inuaſerant propulſans, & multos vulnerauit, haud paucos interfecit, reliquis in fugam verſis, & ab Epiſcopo interdicto ei ſacrificandi munere poſtquam non impetrauit veniã ad Agarenos ſe contulit, & Chriſtianam fidem eiurauit, atque cum ipſis egreſſus, non ſolum Cappadociam, & finitima loca vexabat, ſed etiam vſque ad Aſiã minorem peruenit, & quanta detrimenta intulerit, nec ſcribere quidem nobis fas eſt.

Baron ad ann. Chriſt. 957. ex Curopalate.

Sidonius.

AP. Felicior ille ſi fuiſſet.

Doctus ſoluere vincla quæſtionum.

Et verbi gladio ſecare ſectas.

LXX. THEOPHILACTVS HIPPOMANES SACERDOS IMPIVS.

Ab ara ad haram.

THeophylacto Patriarchæ Conſtantinopolitano, qui ad furorem vſque alendorum equorum cupiditate flagrauit, quorũ duo millia habuit, ſacra peragenti magna illa quinta ſacræ Cœnæ die, & preces myſteriorum legenti, miniſtrum illum, ferunt, cui fuerat equorum comiſſa cura nuntium attuliſſe, maxime inſignem illam Phorbantem equam, addito nomine peperiſſe; Et illus præ nimio gaudio quod reliquum ſacrificij vtcumque peracto, curſu ad ſtabulum contendiſſe, conſpectoque nato pullo ad magnũ templum rediſſe vt abſolueret ſanctæ Dei & Saluatoris noſtri paſſionis hymnum.

Curopalates & Baron. ad annum Chriſti 959.

APODOSIS.

Huic vere mens fuit, quod diſertè à Græcis dicitur ἐν τοῖς τῶν φατνίων βοθρίοις.

LXXI.

LXXI. THOMYRIDIS FACTVM.

Curioſitas & vanitas ſcientiarum punita.

Phot. bibl. pag. 221. ex Conone.

THomyris Nymphæ filius & Rex creatus à Scythis propter artis peritiam cum Muſis contendit pignore propoſito, nempe ipſarum Muſarum cõiugio, ſed ab ijs ſuperatus oculis orbatur.

D. Chryſ. de Fato. homil. 65.

Ap. Thomyris, candidatus literarum. Muſæ ſapientia: ſpes coniugij, curioſitas & timor. φιλολόγων: cæcitas, ignorantia eorum, qui dum ſe egregiè doctos putant; in maximam deueniunt infamian βέλτιον ἀγνοεῖν καλῶς, ἢ εἰδέναι κακῶς.

LXXII. THRASYLLVS.

Diues auarus.

THraſyllus Aexoneus inaudito quodam dementiæ genere laborauit, nam vrbe relicta migrabat in Piræum, quumque ibi habitaret, omnes naues, quæcunque in eo ſubducerentur, ſuas eſſe putabat; & in album referebat, ſicque dimittebat eas. Quod ſi quæ ſaluæ, & integræ in portum ingrederentur, ſupra modum gaudebat. Multos autem annos hoc morbo tenebatur. Demum frater eius profectus è Sicilia, tradit eum Medico vt ſanaretur, atque ſic eum reliquit vecordia. Sæpiſſimè igitur ſuæ in amenti oblectationis mentionem faciebat, vt ſe nunquam cumulatius gaudium percepiſſe dictitabat, quàm cum vidiſſet naues ſeruari, quæ tamen ad ſe nihil pertinerent.

Ælian. l. 4 Var. hiſt. cap. 25.

Ap. Icon eſt diuitum auarorum, quos dulci cupiditate ebrios tenet auaritia. Vident illi aurum, & argentum factum, infectum, ſtragulam, veſtem delicatam, currus auratos, villas, horrea, apothecas, & ſua eſſe opinantur, longè, opinione decepti: nam vix oculos huiuſmodi ſpectaculis paſcunt, cum à ſe ad alie-

alienos hæredes tranſuolant. At demum intelligunt ſe opinione beatos fuiſſe.

Et vigil elapſas quærit auarus opes.

LXXIII TIMOTHEI TEMPESTAS.

Orator parùm vehemens.

TEmpeſtatem in Nauta deſcriptam à Timotheo Dorion tibicen cùm irrideret, in feruente cacabo ſe vidiſſe dixit vehementiorem. *Athen. lib.* 8.

Ap. Cadit igitur παροιμία in oratorem parùm vehementem, qui res grandes culpa ingenij & languore ſtyli deterat modeſte.

Nec ſæuam Pelopis domum
Conamur tenues grandia: dum pudor
Imbelliſque lyræ Muſa potens vetat
Laudes egregij Cæſaris, & tuas
Culpa deterrere ingenij.
Quis Martem tunica tectum adamantina
Digne ſcripſerit? aut puluere Troico
Nigrum Merionem? aut ope Palladis
Tydidem ſuperis parem.

Horat. l. 1. *Carm. Od.* 6.

LXXIV. TRIREMIS AGRIGENTINA.

Ebrietatis typus.

TIMAEVS Tauromenites domum quandam Agrigenti triremem ea de cauſa vocatam fuiſſe narrat. Iuuenes quidam in ea temulenti vſque adeò dementati ſunt, vino æſtuantes, vt in triremi nauigare ſe crederent, horrenda tempeſtate in mari iactata, tantumque è mentis poteſtate moti ſunt, vt domus vaſa omnia & ſtragula foras eijcerent, velut in mare, nauis, quam tempeſtas affligebat, vt illis videbatur, exonerandæ cauſa. Poſtridie verò profectis

fectis ad illas ædes prætoribus, inclinati iuuenes adhuc nauſeabundi ijs qui interrogabant magiſtratibus reſponderunt, tempeſtate ſe vexatos nauis alleuandæ cauſa ſarcinas deieciſſe in mare. Mirantibuſque prætoribus tantum ſtuporem, vnus qui ex iis natu maior videbatur: Ego, inquit, viri Tritones ſub infimo nauis tabulato, quam maximè licuit abditus, iacui. Poſtremò, ſeruati, ſtatuas inter deos marinos promiſerunt iudicibus. *Athen. l. 11.*

APO. Ebrietas mentem ſtupore confundit, & nouos mundos fingit, nouas rerum ſpecies, noua monſtra.

Lucret. li. 4.

Cum vini vis penetrauit
Acris, & in venas diſceſſit diditus ardor:
Conſequitur grauitas membrorum, præpediuntur
Crura vacillanti tardeſcit lingua, madet mens:
Nant oculi: clamor, ſingultus, iurgia gliſcunt.

LXXV. TRIVMPHVS CALIGVLÆ.

Vana gloria, ſeu res humanæ.

CAligula, deficiente belli materia, paucos de cuſtodia Germanos traijci, occulique trans Rhenum iuſſit: ac ſibi poſt prandium quam tumultuoſiſſimè adeſſe hoſtem nunciari. Quo facto proripuit ſecū amicis, & parte equitum Prætorianorum, in proximam ſyluam, truncatiſque arboribus, & in modum trophæorum adornatis, ad lumina reuerſus, eorum quidem, qui ſequuti non eſſent, timiditatem & ignauiam corripuit; comites autem, & participes victoriæ nouo genere, ac nomine coronarum donauit; quas diſtinctas Solis ac Lunæ, ſyderumque ſpecie exploratorias appellauit; & cætera plane Caligula digna. Poſtremo quaſi perpetraturus bellum, directa acie in littore Oceani ac baliſtis, machiniſque diſpoſitis nemine gnaro ac opinante quidnam cœpturus eſſet, repentè vt conchas legerent, galeaſque, & ſinus replerent, impe-

imperauit, ſpolia Oceani vocans Capitolio Palatioque debita. Et in indicium victoriæ, altiſſimam turrim excitauit, ex qua, vt ex Pharo, noctibus ad regendos nauium curſus, ignes emicarent. Pronuntiatoque militi donatiuo centenis viritim denariis, quaſi omne exemplum liberalitatis ſupergreſſus: Abite, inquit, læti, abite locupletes, conuerſus hinc ad curam triumphi, præter captiuos, & transfugas Barbaros, Gallorum quoque proceriſſimum quemque, & vt ipſe dicebat, ἀξιοθριάμβευτον, ac nonnullos ex principibus legit ac ſepoſuit ad pompam, coëgitque non tantum rutilare, & ſubmittere comam, ſed & ſermonem Germanicum addiſcere, & nomina Barbarica ferre. *Tranquill. c.45.46.47*

AP. Quis riſum teneat de triumphatore illo hypobolimæo audiens? Num verò ſimiles ſunt res humanæ, in quibus & ſpecies, & tituli, & tumultus multus, cum ipſæ ſint planè nihil.

Heu primus quis fuit ille,
Auri qui pondera tecti
Gemmaſque latere volentes
Pretioſa pericula fodit?

Boet. Metr. 5. lib. 2.

LXXVI. TROPHAEVM THEBANORVM AEREVM REPREHENDITVR.

Inimicitias æternas eſſe non debere.

CVM Thebani Lacedæmonios bello ſuperauiſſent, & ferè mos eſſet Graijs, cùm inter ſe bellum geſſiſſent, vt ij qui viciſſent trophæum aliquod ſtatuerent, victoriæ modo in præſentia declarandæ cauſſa, non vt in perpetuum belli memoria maneret, æneum ſuſtulerunt trophæum. Accuſantur apud Amphictyonas, id eſt apud commune Græciæ concilium, quòd æternum inimicitiarum monumentum, Graios de Graijs ſtatuere non oporteret. *Cic. 2. de Inuentione.*

APODOSIS.

Caſſiod. 4. Var.

Pudeat Chriſtianos qui æternæ inimicitiæ ſceleſtata figunt trophæa.

Crudelitatis genus eſt vltra naufragium velle deſæuire.

LXXVII. VALERIA DENTATA.

Calumnia.

VALERIA cum dentibus nata exitio ciuitati fuit; in quam deportata eſt. Pl. l. 7. c. 16.

APODOSIS.

Exitiales ſunt hominum generi, qui vix nati iam mordere famam bonorum & lacerare incipiunt. Quamobrem periculum eſt, ne in quamcunque deuenerint ciuitatem aut hominum cœtum, maledictorum virus effundant, & in perniciem bonorum graſſentur, ὡς ἄρα οὐδέν τι διαβόλου γλώττης χεῖρισον ἐν ἀνθρώποις ἕτερον γένοιτο.

LXXVIII. ZOROASTRES AB ASTRIS INCENSVS.

Scrutator maieſtatis oppreſſus.

ZOROASTRES, qui ita appellari voluerat, cùm prius Zarades diceretur, ſe ζῶον ἄστρων ictitans, dum curioſius vim cœli & aſtrorum ſcrutari conatur, ab ijſdem incenſus eſt.

APODOSIS.

Procul à Ioue, & fulmine. Cadit in hoc argumentum quod habet Nicetas de Theologis Græcis, qui cùm curioſius de incarnatione apud Comnenum Imperatorem diſputarent, repentè alieno anni tempore ingens tonitru exauditum eſt tanto fragore, vt nonnulli in terram collaberentur, tum Elias aperto libro de terræ motibus & tonitruis, ſcriptum inuenit, πτῶσις σοφῶν. Caſus ſapientum.

LXXIX.

LXXIX. PES LIGNEVS IN AVREA CREPIDA.

Vanitas miſera & inepta.

FVIT in Aſia vir opulentus, cui calamitoſo caſu, cum per niuem iter faceret, putrefactus frigore, vſturis vterque pes deperierat. Ille tam miſerabilem fortunam expertus infelicitatem ſolari cupiens, ligneos pedes truncis accommodabat, ac calceis indutus vndique ſeruis innixus incedere gaudebat. Vbi hoc inſuper ridiculum comminiſcebatur: Crepidas pulcherimas ſemper & nouas, cura erat ſumma mercari, vt ita calceis ſpecioſis ligna ſua nempe pedes, conſpicuos faceret. *Lucian. aduerſ. indoct.*

APODOSIS.

His aſſimilia facere dicit, qui cum ſint clauda mente, & ficulneis ſenſibus, χωλὴν καὶ συκίνην γνώμην ἔχοντες, veſtibus libris, ædibus ſpecioſis, & reliquo rerum humanarum choragio ſtudent enitere.

PARABOLARVM HISTORICARVM LIBER QVINTVS:

RITVS GENTIVM.

I. ÆGINETARVM SEPVLCHRVM.

Hypocriſis, vel Arrogantia.

AEGINETAE, cum erubeſcerent ſe abfuiſſe à prælio Plateænſi, ſuis mortuis, qui nulli erant, ſumptuoſi operis ſepulchrum excitarunt, vt apud poſteritatem fortitudinis laudem captarent. Vide *Herod. lib.* 9.

APODOSIS.

In eos, qui ſpecioſis titulis ornant parietes, cum ipſi fumus ſint. & nihil: quos diſertè ait Plato,

Πέραιτέρω κόνεως κεκτημένοις τὸ φύσημα.

Infra cinerem etiam ſuperbire.

II. ÆGYPTIORVM FVNERATIO.

Gulæ deteſtatio.

ÆGYPTII, quoties medicatum aliquod funus apparabant, ex primis nobilitate mortuum condientes, ſeorſum eximebant ventriculum, eumque in arcula ſeponebant, deinde cùm pollinctor elato funere cadauer ad Solem conuertiſſet, defuncti nomine Solem cœleſteſq; omnes inſigni elogio conteſtabatur:

batur: Sol rerum domine, voſq; cœlites, qui mortalibus lucis vſuram largimini, me accipite, & cœleſtibus contubernalem addite, equidem piè, ac religiosè numina à maioribus mihi commonſtrata ſemper dū vixi excolui, genituræ meæ authores ſemper honoraui, hominem occidi neminem, aut depoſito fraudaui, nec aliud quicquam infandum patraui. quod ſi quid à me patratum eſt edendo, bibendove, quod non oportuerit, id omne non mea, ſed huius cauſa commiſſum eſt, ſimulque cum dicto arcam in qua ventriculus erat conditus, in profluentem proijciebat, corpus reliquum vt purum & labis immune condiens. Plutarch. τὸν νεκρὸν ἀνατέμνοντες ἔδειξαν τῷ ἡλίῳ, εἶτα αὐτὰ μὲν εἰς τὸν ποταμὸν κατέβαλον. *in conuiuio ſeptem ſapientum.*

APODOSIS.

Hac parabola gulæ pernicies, & deteſtatio pulchrè ſignificatur. *Horat. Sat. 7. lib. 2.*

Obſequium ventris mihi pernicioſius eſt.

III. AEGYPTIORVM SCELETVS.

Mortis memoria.

CIRCVMFEREBATVR apud Aegyptios inter pocula ſceletus, hoc eſt, corporis oſſea duntaxat compage extantis effigies, in memoriam Manerotis Iſidis (vt aiunt) alumni quem annis innocentibus immatura morte fata præripuerunt. *Herod. lib. 2.* Petronius in Satyrico huiuſce moris quoque meminit, & verſus affert non illepidos, qui in hoc ſpectaculo cantarentur.

Eheu nos miſeros, quàm totus homuncio nil eſt:
Sic erimus cuncti poſtquam nos auferet orcus.
Ergo viuamus dum licet eſſe benè.

Nec vacat etiam illud antiquæ Philoſophiæ myſterijs, quod Romani ex Numæ inſtitutis eandem deam nuptiarum ſimul & funerum præſidem fecerint Venerem, quæ alio nomine dicitur Libitina, vt inue-

Venus ſepulchralis. *Plutarch in ἐρωτικῷ.*

rent φθαρτὸν εἶναι τὸ γεννητὸν, & ianuam mortis ipſam fermè vitam eſſe. Delphis quoque ſimulachrũ Veneris ſepulchralis Ἀφροδίτης ἐπὶ τυμβίας, cernebatur.

IV. AETHIOPVM CRISTIANORVM MOS.

Πάντα κόνις.

Sab. l. 4. c. 4.

ÆTHIOPVM Chriſtianorum maioris ordinis Antiſtitibus, non crux modo, ſed vas etiam aureum terra refertum præferri ſolet, vt hoc inſpectum homines ſuæ admoneat mortalitatis.

APODOSIS.

Hoc ſymbolo ſignificatur conditionis humanæ fragilitas, & noſtra mortalitas. Rectè in veteri quodam Epitaphio quod citatur à Delrio in adagialibus ſacris homo appellatur.

Vas Cinerum.

Dic homo vas cinerum quid confert flos faciei?
Copia quid rerum? mors vltima meta dierum.

V. AETHAEVS VENATOR.

Opera irrita.

Vide Cœl. Rhodigin.

ÆTHAEI venatores, quaſi inuita Diana venentur, captant ſemper, capiunt nihil. Nam vt Sicilia vndique vernat floribus, eorumdem fragrantia canis alioqui ſagacis nares ita hebetantur, vt odoratu carere videatur.

APODOSIS.

Egregiè cadit in concionatores, qui apud delicatos & voluptuarios homines agunt. Ex quo fit, vt vernantium illic deliciarum laſciuia non modo homines oblectati à rebus ſerijs abducantur: ſed ipſorum doctorum langueſcat induſtria: malè cum auſteritate virtutis, & compunctione cordis cogruunt deliciæ. Ἀδύνατον ἀναμίξαι ὕδατι πῦρ, οὕτως, οἶμαι, τρυφὴν, καὶ κατανύξιν.

S. Cryſ. l. 1. de comp. cor.

V I.

VI. ÆGITIORVM SAIREI.

Natalis Chriſti typus.

FESTVM erat apud Ægyptios, quod Sairei ſiue feſtum lætitiæ nominabatur, in honorem Serapidis, quem Solem interpretatur, iuſtitutum. Hoc, opinor lucem ſolenni gratulatione ſalutabant: meminit Plutarch. ὅτι τὴν ἑορτὴν Αἰγύπτιοι τὰ χαρμόσυνα. Σαίρει καλοῦσιν. *In Iſide & Oſiride.*

AP. Verè Χαρμοσύνης, lætitiæ feſtum eſt Natalis Domini, quo diſſipatis errorum tenebris, nobis prima Chriſtianæ lucis crepuſcula illuxerunt. Idcircò à D. Chryſoſtomo dicitur ἡ πασῶν ἑορτῶν σεμνοτάτη, καὶ φρικωδεστάτη, ἣν οὐκ ἂν τις ἁμάρτοι μητρόπολιν πασῶν τῶν ἑορτῶν προειπών, *omnium ſolenitatum auguſtiſſima & maximè ſtupenda, quam haut errarit qui metropolim feſtorum omnium dixerit.* *Hom. 31. de beato Phil.*

VII. ÆGYPTIORVM VICTIMA.

Puritas.

SACERDODES Ægyptiorum, ſi vnum dum taxat pilum in boue nigrum viderint, immundum cenſent. *Herod. l. 2.*

AP. Hæc parabola è ſacris Ægyptiorum deducta, ſignificat ſinceram cordis munditiem, in quo nihil ſit fucatum. Oportet ad numen accedentes cithari piſcis cor habere, τὴν καρδίαν λευκὴν καὶ πλατεῖαν. Athen. lib. 7. Dipnoſoph. *Cor candidum & amplum.*

VIII. ÆTHIOPES SOLEM ORIENTEM DETESTANTVR.

Improbi oſores virtutis.

ÆTHIOPES nonnulli Orientem Solem deteſtantur, & eo emergente in paludes ſe condunt. *Strab. l. 17. num. 565.*

AP. Improbi lucem virtutis, & bonorum operum non ferunt.

Κλεπτῶν γὰρ ἡ νὺξ, τῆς δὲ ἀληθείας τὸ φῶς. Furum nox eſt, lux veritatis. *Euripides.* Sic in fabula Ranæ Solis nuptias execrantur:

Clamorem Ranæ ſuſtulere ad ſidera.
Conuitio permotus quærit Iupiter
Cauſſam querelæ, quædam tum ſtagni incola,
Nunc (inquit) *omnes vnus exurit lacus,*
Cogitque miſeras arida ſede emori:
Quidnam futurum eſt ſi crearit liberos?

IX. AETHIOPVM CADAVERA.

Hypocriſis.

Herod. l. 3. ÆTHIOPES exſiccata cadauera gypſo inducunt, pingunt, & cippo vitreo operiunt, quid ornatius? imò quid turpius?

AP. Magnificis tectoriis hypocritæ celant vitia, quos ideò Chriſtus Dominus ſepulchra dealbata nobili icone denominat. Sed viperæ in auro quoque & electro ſepultæ hanc vanitatem redarguunt.

Mart. epig. lib. 4.

Flentibus Heliadum guttis dum vipera ſerpit,
Fluxit in obſtantem ſuccina gemma feram:
Quæ dum miratur pingui ſe rore teneri,
Concreto riguit vincta repente gelu.
Ne tibi regali placeas Cleopatra ſepulchro,
Vipera ſi tumulo nobiliore iacet.

X. AGRIOPHAGORVM, ET SAMBRORVM REX.

Vigilantia, & ratio libidini ſubiecta,

Sol. Polyhiſt. pag. 93. edit. Pict. OCCIDENTEM verſus Agriophagi tenent, qui ſolas Pantherarum & Leonum carnes edunt, rege præditi, cuius in fronte oculus vnus eſt. Sambris verò proximi ſummam regiæ poteſtatis Cani tradunt, de cuius moribus quidnam imperiter augurantur.

AP.

AP. Illi regem Imperij oculum demonſtrant, quem ἀκοίμητον, & perſpicacem eſſe oportet. Hi omninò barbari, qui ſe à cane regi patiuntur, depravatos homines oſtendunt, qui abiecto rationis gubernaculo libidini obtemperant.

Nil tibi conceſſit ratio?

XI. ALBANORVM MORTVI.

Hæreticorum exequiæ.

APVD Albanos piaculum eſt, curam ſuſcipere, aut mentionem facere mortuorum.

AP. Barbaris Albanis ſunt ſimiles, qui neque pro defunctis orari, neque vlla pietatis officia curare volunt. *Sancta & ſalubris eſt cogitatio pro defunctis exorare, vt à peccatis ſoluantur*, Machab. Auguſt. lib. 1. de Ciuitate Dei, cap. 13. *Non ideo tamen contemnenda & abijcienda ſunt corpora defunctorum, maximeque iuſtorum, atque fidelium, quibus tanquam organis & vaſis ad omnia bona opera ſanctus vſus eſt ſpiritus.* Ad hæc Caſſiod. lib. 6. Var. 8. *defunctorum quinetiam ſacram quietem, æquabilia iura tuæ conſcientiæ commiſerunt, ne quis veſtita marmoribus ſepulchra nudaret, ne quis columnarum decorem irreligioſa temeritate præſumeret, ne quis cineres alienos, aut longinquitate temporis aut voraci flamma conſumptos ſcelerata perſcrutatione detegeret; ne corpus, quod ſemel reliquerat moleſtias mundanas, humanas iterum pateretur inſidias.* *Strab. lib. 2. 6. 347. n. 10.*

XII. ALBANORVM VICTIMA.

Improborum felicitas.

ALBANORVM multi diuino, vt arbitrabantur, ſed verè dæmoniaco inſtinctu correpti vaticinantur. Qui verò eorum furore vehementiore agitatus ſolus per ſyluas vagatur, hunc comprehenſum

doſ, ſacra vincit catena, & opiparè per illum alit annum. Productus deinde ad rem ſacram vna cum alijs victimis mactatur vnguentis delibutus.

Strab. lib. 2. pag. 346. num 50.

APODOSIS.

Impij quaſi victimæ Albanorum potant, olent æternis ſupplicijs deſtinati.

Minutius Felix in Octauio.

Miſeri quibus vltimus inſtat
Ille dies, feſta velantur fronde per vrbem.

XIII. ÆNEANES, ΑΙΝΕΙΑΝΕΣ.

Auari.

Plutarch. in quæſt. Græc. 14.

ILLI ſibi ex oraculo perſuadebant fore, vt patriam terram amittent, ſi particulam aliquam largirentur.

AP. In auaros qui pecuniam recondunt, & nemini largiuntur, non ſecus ac ſi in vncia donanda ex aſſe bona eſſent amiſſuri. Et ita quidem clauſos omnibus volunt benignitatis fontes, vt quod eſt in ſordidi charactere apud Theophraſtum, μήτε ἅλας χρωννύειν, μήτε ἐλλύχνιον: neque ſalem alijs commodent, neque ellychnium.

Phædrus lib. 4. 77.

Tibi dico auare gaudium heredis tui:
Qui triſtis audis Muſicum citharæ ſonum,
Quem tibiarum macerat iucunditas,
Obſoniorum pretia cui gemitum exprimunt:
Qui dum quadrantes aggeras patrimonio,
Cœlum fatigas ſordido periurio,
Qui circumcidis omnem impenſam funeris:
Libitina ne quid de tuo faciat lucrum.

XIV. AENEANI PATRIA EST NOVERCA.

Soli natalis odium.

VIRGINES ijs, qui Caſſiopæam bouem ducebant, ſolebant acclamare:

Μή ποτε νοστήσαιτε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν.

Nun-

Nunquam redeatis dilectam in patriam terram. *Plutarch.*

Et id ſibi lubenter acclamari audiebant, propter terræ duritiem, & ſterilitatem.

APODOSIS

In eos qui patriam lubenter relinquunt alibi melius victuri.

Omne ſolum forti patria eſt, vt piſcibus æquor.

XV. ANGYLÆ.

Impietas.

ANGYLAE ſolos colunt inferos. Fœminas ſuas primis noctibus nuptiarum adulterijs cogunt patere, mox ad perpetuam pudicitiam legibus ſtringunt ſeueriſſimis. *Solin. Poly. pag. 97.*

APODOSIS.

Typus impietatis expreſſius, ſi addas Valerij Flacci lemma.

Alijs Rex Iuppiter oris.

XVI AQVITANORVM REGVM IMPERIVM.

Inconſtantia rerum humanarum.

ASTRAEVS oculorum ſuorum incremento atque decremento, lunæ deſignabat alternationes, inde Aquitanis Regibus chariſſimus fuit, quod contentionem inter eos dirimeret, qui iuxta lunæ viciſſitudines ſuccedebant imperio. *Antonius Diog.*

APODOSIS.

Res humanas luna mutabiliores perpetua vertigine alternat inconſtantis fortunæ rota. Cuius lubrica ſi ſcire quiſquam velit, quàm varia ſint & aſſidua, arenarum numerum idem iam deſpiciens, & montium pondera ſcrutari poterit. Amm. Marcel. *lib. 14.* οὐδὲν τῶν ἐν γινέσει βέβαιον, τροπὰς καὶ μεταβολὰς ἀναγκαίας τὰ θνητὰ δέχεται. Nihil in rerum natura firmum eſt: mutationes & viciſſitudines neceſſarias res humanæ habent. *Phi. lib. de mundo opificio.*

XVII. ARABIAE SACRI.

Caſtitas Sacerdotum.

FERVNT non amplius eſſe 300. familias in Arabia, quæ commercium thuris exerceant,& id iuris per ſucceſſiones ſibi vendicent, ſacros ob id vocari thurilegos, nec congreſſu fæminarum funerumque cum incidant eas arbores aut metant, pollui. *Pl. nat. hiſt. l.* 12. *c.* 14. Pene ſimile habet de cinnamomo Aethiopum Solinus.

APODOSIS.

Caſtos eſſe oportet qui orationes thymiama Dei offerunt.

Caſta placent ſuperis.

Ambroſius Petro Subdiacono Siciliæ: Nullus debet ad altaris myſterium accedere, niſi cuius caſtitas ante ſuſceptum myſterium, fuerit approbata.

XVIII. ARGIVORVM ΥΒΡΙΣΤΙΚΑ,

Viri muliebres.

ARGIVAE mulieres, cum Theleſilla duce contra Cleomenem Lacedæmoniorum regem in ſuæ vrbis obſidione fortiter pugnaſſent, bellicis monumentis honeſtatæ, id inſuper habuerunt, vt quotannis ὑϐριστικὰ celebrarent, in quibus chlamydatæ mulieres incedebant, viri pallijs muliebriter induti cernebantur. *Plutar. in Arg. ibid.*

APOD. Parabola ſugillat viros muliebri animo. ἀχαιΐδες οὐκ ἔτ' ἀχαιοί.

Vos etenim Iuuenes animum geritis muliebrem,
Illaque virgo viri.

Immane templum (vt ait Accius) obuallatum oſſibus, ſed ſine animo, ſine quo anima eſt nihil.

XIX. ARIANVS SPONSVS.

Labor ante fructum bonorum.

APVD Arianos (populi ſunt Perſarum finitimi) nemo vxorem ducit niſi prius hoſtis amputatum caput detulerit ad regem, Rex caluaria in regio theſauro poſita, linguam minutatim ſecans, cum farina miſcens prius deguſtatam, ei qui attulit, & familiaribus edendam præbet. *Strab. l. 15. pag. D. n10.*

APODOSIS.

Τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶ τα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν.
Ἀθάνατοι. *Heſiod.*

Dij, inquit, ſudorem poſuerunt ante virtutem, & laborem ante fructum voluptatis.

XX. ATHENIENSIVM IVDICVM CRVENTA SVBSELLIA.

Iudiciorum circumſpectio.

ATHENIENSES vt innumeros in re iudiciaria ritus, tùm illum non poſtremum habuerunt, quo ante iudicum conſeſſum porcellum mactari iubebant, tanquam expiatoriam victimam; mox rore ſanguineo ſedilia leniter reſpergi veteri conſuetudine receptum erat. *Vide Sigon.*

APODOSIS.

An idcircò ſanguini inſidebat, vt memores eſſent ſed de vita & ſanguine hominis cernere, quem ſi iniuſtè profunderent, ſcirent ſe ita reſperſum iri hoc cruore vt ſubſellia in quibus ſedebant porcelli ſanguine.

Ὄμμα δίκης καθορᾷ πάντα τὰ γινόμενα.

XXI.

XXI. BOETICORVM ORACVLVM

Conſilium malum conſultori peſſimum.

Strab.lib.8. BOEOTIS Oraculum ſciſcitantibus, antiſtita reſpondit, ἀσεβήσαντας εὖ πράξειν: rebus vſuros ſecundis ſi impiè agerent, quo accepto mulierem in rogum conijciunt, ratiſi oraculum mala fide edidiſſet, hanc pœnam demereri: ſi bona, ſe ex oraculo facturos, cremantes ſacerdotem, quod maximè impium videbatur.

APODOSIS.

Exuritur quæ conſilium dedit impietatis: ſic
Sæpe in magiſtrum ſcelera redierunt ſua.

XXII. BALEARICORVM VICTVS

Labor ante fructum bonorum.

Strab.lib.3. BALEARICI funditores ſunt ſupra cæteros inſignes, vt qui tres fundas circa caput geſtant, ad omnimodam iaculorum emiſſionem, neque puerulis panem alia conditione dare ſolent, quàm ſi funda ſcopum tetigerinit.

APODOSIS.

Saluſt.Phil. Vigilando, agendo, benè conſulendo, proſperè omnia cadunt: mala mille hominem affligunt, cui ſegne & inutile corpus: neque vnquam ignauia immortalis factus eſt. ἀρχὴν γὰρ, εἰδεῖτ' ἀληθὲς εἰπεῖν, παντὸς ἀγαθοῦ, καὶ ἀρετῆς πάσης ὁ Θεὸς ἀνέδειξεν ἀνθρώποις, πόνον. Omnis felicitatis, omniſq; virtutis principium ſi verum dicendum eſt, laborem Deus oſtendit mortalibus: addit, ſicut ſine luce videre non poſſumus, quia nec colores, nec oculi ad videndum ſufficiunt hanc enim ceu vinculum natura præparauit, quo coaptaretur colori oculus: nam in tenebris venter ſuam vim exerit. Eodem modo, τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα τῶν κατ' ἀρετὴν πράξεων ὁτιοῦν ἀντιλαμβάνεσθαι ἀδυνατεῖ,

σατῶ, μὴ προσχρησάμενον ὥσπερ φωτὶ συνεργῷ τῷ πόνῳ. Animæ oculus nullam virtutis actionem poteſt attrectare, niſi a labore, ſeu luce adiutus. *Philo lib. de ſacrif. Abel, & Caini, ed. Col. Allob. pag.* 140. Et hic plura habet de labore.

XXIII. BARBARORVM NOVI ORBIS MOS.

Illiberalitas erga Deum.

Barbari in nouo orbe inueniuntur, qui patria veteramenta, hoc eſt, detritos calceos, montibus & vijs dedicant, vt proſperum iter obtineant. *Ex hiſt. de nouo Mundo.*

Apodosis.

Sordidi ſunt & illiberales, qui ætatis primitias mundo & voluptatibus mancipant: Reliquias demum vitæ, quaſi veteramenta Deo conſecrant. Quid eſt hoc aliud quàm quod aiebat Phryne, τρύγα τῶ κάλλοις πωλεῖν. Fæcem pulchritudinis vendere?

Vdum & molle lutum es, nunc nunc properandus, & acri
Fingendus ſine rota.

XXIV. BRACHMANVM AVDITORIVM.

Modeſtia diſcentium.

Auditori Brachmanum non licet nec loqui, nec ſcreare, aut exſpuere alioqui per diem illum cœtu excludit vt incontinentem ferunt. *Strab. li. 15.*

Apodosis.

Ex eo reuerentiam diſcant adoleſcentes maximè in ſacris, & ſcholis, quibus calor ætatis non ſinit ſeruare modum.

Λήξασαν μὲν ἀργὴν, χεῖρα δ' ἐργάτην φέρειν.

XXI.

XXV. CAVNIORVM THEOMACHIA.

Impietas.

Herodot. l. 1.

CAVNII ſumptis haſtis aërem ferientes ad Calyndices vſque montes ſe peregrinos Deos expellere dictitabant, quorum iam ſacra erant pertæſi, cum antea recepiſſent.

APODOSIS.

Quid eſt aliud pugnare cum Deo, quàm diuinæ voluntati reſiſtere? Talis ille Amycus apud Valerium Flaccum.

Argon. l. 4.

fuga ſub terras, fuga nulla per oras,
Nec lachrymæ, nec fortè preces, ſuperiue vocati
Pectora noſtra mouent: alijs Rex Iuppiter oris.

XXVI. CERCETVM NAVICVLARII

Magiſtratuum ignauia caſtigata.

Nicol. Damaſ. de mor. Gentium.

CERCETES, vt rem nauiculariam magnifaciunt, ita in pigros nautas ſeuerè animaduertunt, Nam ſi quis ſcapham regens aberrarit, & vectores in diſcrimen adduxerit, hunc ſinguli accedentes conſpuunt, & omni contumelia afficiunt.

APODOSIS.

Paſtores & magiſtratus ſignificantur, qui ſi Reip. vel Chriſtianæ vel ciuilis clauum cui ſunt affixi, benè feliciterque rexerint, magnam laudem conſequentur: Sin autem negligentia ſalutem animorum vel popularium ſuæ fidei commiſſam produnt; æternas ignominiæ notas ſubeunt Μέγιστα τῶν ἐν ἀνθρώποις ἐστὶ δῶρα Θεοῦ, παρὰ τῆς ἄνωθεν δεδομένα φιλανθρωπίας, ἱερωσύνη τε καὶ βασιλεία, inquit Iuſtinian. in authent, idque ad tutelam & ſalutem mortalium, non ad ſocordiam.

XXVII.

XXVII. CHALCIDICÆ COENÆ PROOEMIA.

Exordia vel initia ſplendida.

HEGESANDER refert; Dromeum paraſitum, cuidam interroganti, an cœnæ lautiores eſſent in vrbe, an in Chalcide: reſpondiſſe, procemium cœnarum in Chalcide elegantius ac iucundius eſſe, quã totum vrbis apparatum: τὸ προίμιον τῶ ἐν Καλχίδι δειπνῶν χαριέστερον εἶναι τῆς ἐν ἄστει παρασκευῆς.

APODOSIS.

Exordia ſæpè plus habent elegantiæ, quam reliquum corpus orationis, initia plerumque ſplendida; aut actionem, aut rem, aut opus totum ſuperant: imò multi poſtquam feliciter incœperunt, veluti hebeſcente induſtria media & finem corrumpunt.

In fine ne corrumpas.

XXVIII. CIMMERII KIMMEPIOI.

Plut. de ſuperſtit. 295.

Vitiorum propriorum ignoratio.

CIMMERII non modò tenebris oppleti ſunt, ſed & ſolem in mundo eſſe, & alijs lucere negant.

APODOSIS.

Nemo ſe auarum intelligit, nemo cupidum: Cæci tamen ducem quærunt: non ſine duce erramus & dicimus. Non ego ambitioſus ſum, ſed nemo aliter, Romæ poteſt viuere.

Quod remittebatur ad hunc locum de Crocodylo, & Scorpio; vide ſuo ordine in animalibus.

Senec. ad Lucil. ep. 50.

XXIX. CLIMACIDES. ΚΛΙΜΑΚΙΔΕΣ.

Adulatio turpis & ſeruilis.

SYRIAE mulieres viliſſimæ conditionis, quæ Cypriorum Regum vxoribus in rhedam aſcenſuris dorſum ſternebant: ταῖς γυναιξὶ τῶν βασιλέων ἀναβαίνειν ἐπὶ τὰς ἁμάξας, δι' αὐτῶν ὑποκατακλινομένων παρεῖχον. *Vide Athen. l. 6.*

Pl. de diſcrimen. ab adulatorib.

Apodosis.

In turpiſſimos adulatores, qui indecorum nihil aut facere ſe putant, aut pati, modò dominorum libidini placeant, quo ventris impudentiæ faciant ſatis. Benè Leo cani lauticias herilis menſæ iactanti:

Apud Auianum.

Vade ait & meritis nodum ceruicibus infer,
Compenſentque tuam vincula dura famem.
At mea cum vacuis libertas redditur antris,
Quamuis ieiunus quælibet arua peto.
Has illis epulis potius laudare memento,
Qui libertatem præpoſuere gulæ.

XXX. CNIDIORVM ORACVLVM.

Nouitatis odium, ſeu leges antiquæ ſeruandæ.

Cnidii cum Iſtmum ad inſulam efficiendam perfodere tentarent, reſponſum acceperunt ab oraculo Delphico.

Ισθμὸν δὲ μὴ πυργοῦτε μηδ᾽ ὀρύσσετε,
Herod. lib. 1. Ζεὺς γάρ κ᾽ ἔθηκε νῆσον εἴκ᾽ ἐβούλετο.

Iſtmum ne molibus erigite, ne fodite, Iupiter enim inſulam feciſſet ſi vtique voluiſſet.

Apodosis.

Standum Dei ordini, & veteribus inſtitutis: nihilque temerè nouandum eſt.

Plautus in Trinummo

Moribus antiquis res ſtat Romana viriſque,
Nam hi mores maiorum laudant,
Eoſdem lutilant quos collaudant: hiſce ego te artibus gratiam
Facio, neu colas, neu imbuas ingenium, meo modo, & moribus
Viuito antiquis quæ ego tibi præcipio, ea facito, nihil ego iſtos
Moror facetos mores, & turbidos, quibus boni dedecorant ſe.

XXXI.

XXXI. CARINTHIORVM RITVS IN CREANDO DVCE.

Ianua gloriæ humilitas.

MEMORATV digna ceremonia eſt, qua Carinthij ſibi Archiducem creant, eſt patens vallis ad Vittum oppidum, nec procul hinc eſt marmoreus lapis in patentibus pratis erectus: hunc cum Dux creandus eſt, ruſticus hæreditatio jure occupat, ad dexteram bouem habens fœtam nigri coloris, ad læuam equa illi ſiſtitur ſtrigoſa, macieque inſigni, frequens circa populus, agreſtiumque turba ingens, Dux inde futurus ex aduerſo mouet purpuratorum multitudine ſeptus, præcedunt principatus ſigna; omneſq; in toto comitatu egregiè culti præter futurum Ducem. Is agreſti habitu, pileo tectus, calceos & paſtoralem baculum gerens, paſtorem agit magis quàm principem hunc venientem intuitus qui lapidem obtinet, Illyrica voce (quæ illis vernacula eſt) *Quis hic eſt*, exclamat, *qui tam ſuperbè incedit*? Reſpondet multitudo: *principem regionis aduentare*: tum ille, *iuſtuſne iudex ſalutem patriæ quærens? liberæ conditionis? dignuſne honoris eſt? Chriſtianæ fidei cultor & auctor*: reclamatur, *eſt, eſt quidem & erit*. Rurſus idem: *quæro quo me iure hac à ſede dimouebit*? ait Comes Goritiæ Ducalis aulæ magiſter, *ſexaginta denarijs hic abs te locus emitur: iumenta hæc tua erunt (ad bouem & equam manum intendens) veſtimenta quæ dux exuet habebis, eris tu cum tota domo liber*: quibus dictis ruſticus malam percutit alapa leniter incuſſa, iubetque ſimul æquum iudicem eſſe. Præmioque inde abducto loco cedit. tum lapidem Dux occupat, nudum gladium vibrans, populum affatur, polliceturque ſe æquum iudicem futurum; ferunt & aquam agreſti pileo delatam potare in futuræ ſobrietatis argumentum: inde operari ſacris in ſacello *Diuæ Mariæ* vicino; quibus peractis

AP. Improbi lucem virtutis, & bonorum operum non ferunt.

Κλεπτῶν γὰρ ἡ νὺξ, τῆς δὲ ἀληθείας τὸ φῶς. Furum nox eſt, lux veritatis. *Euripides.* Sic in fabula Ranæ Solis nuptias execrantur:

Clamorem Ranæ ſuſtulere ad ſidera.
Conuitio permotus quærit Iupiter
Cauſſam querelæ, quædam tum ſtagni incola,
Nunc (inquit) *omnes vnus exurit lacus,*
Cogitque miſeras arida ſede emori:
Quidnam futurum eſt ſi crearit liberos?

IX. AETHIOPVM CADAVERA.

Hypocriſis.

Herod. l. 3. ÆTHIOPES exſiccata cadauera gypſo inducunt, pingunt, & cippo vitreo operiunt, quid ornatius? imò quid turpius?

AP. Magnificis tectorijs hypocritæ celant vitia, quos ideò Chriſtus Dominus ſepulchra dealbata nobili icone denominat. Sed viperæ in auro quoque & electro ſepultæ hanc vanitatem redarguunt.

Mart. epig. lib. 4.

Flentibus Heliadum guttis dum vipera ſerpit,
Fluxit in obſtantem ſuccina gemma feram:
Quæ dum miratur pingui ſe rore teneri,
Concreto riguit vincta repente gelu.
Ne tibi regali placeas Cleopatra ſepulchro,
Vipera ſi tumulo nobiliore iacet.

X. AGRIOPHAGORVM, ET SAMBRORVM REX.

Vigilantia, & ratio libidini ſubiecta,

Sol. Polyhiſt. pag. 93. edit. Pict. OCCIDENTEM verſus Agriophagi tenent, qui ſolas Pantherarum & Leonum carnes edunt, rege præditi, cuius in fronte oculus vnus eſt. Sambri verò proximi ſummam regiæ poteſtatis Cani tradunt, de cuius moribus quidnam imperiter augurantur.

AP.

Ap. Illi regem Imperij oculum demonſtrant, quem ἀκοίμητον, & perſpicacem eſſe oportet. Hi omninò barbari, qui ſe à canę regi patiuntur, deprauatos homines oſtendunt, qui abiecto rationis gubernaculo libidini obtemperant.

Nil tibi conceſſit ratio?

XI. ALBANORVM MORTVI.

Hæreticorum exequiæ.

APVD Albanos piaculum eſt, curam ſuſcipere, aut mentionem facere mortuorum.

Ap. Barbaris Albanis ſunt ſimiles, qui neque pro defunctis orari, neque vlla pietatis officia curare volunt. *Sancta & ſalubris eſt cogitatio pro defunctis exorare, vt à peccatis ſoluantur*, Machab. Auguſt. lib. 1. de Ciuitate Dei, cap. 13. *Non ideo tamen contemnenda & abijcienda ſunt corpora defunctorum, maximeque iuſtorum, atque fidelium, quibus tanquam organis & vaſis ad omnia bona opera ſanctus vſus eſt ſpiritus.* Ad hæc Caſſiod. lib. 6. Var. 8. *defunctorum quinetiam ſacram quietem, æquabilia iura tuæ conſcientiæ commiſerunt, ne quis veſtita marmoribus ſepulchra nudaret, ne quis columnarum decorem irreligioſa temeritate præſumeret, ne quis cineres alienos, aut longinquitate temporis aut voraci flamma conſumptos ſcelerata perſcrutatione detegeret; ne corpus, quod ſemel reliquerat moleſtias mundanas, humanas iterum pateretur inſidias.*

Strab. lib. 2. c. 347. n. 10.

XII. ALBANORVM VICTIMA.

Improborum felicitas.

ALBANORVM multi diuino, vt arbitrabantur, ſed verè dæmoniaco inſtinctu correpti vaticinantur. Qui verò eorum furore vehementiore agitatus ſolus per ſyluas vagatur, hunc comprehenſum

dos, ſacra vincit catena, & opiparè per illum alit annum. Productus deinde ad rem ſacram vna cum alijs victimis mactatur vnguentis delibutus.

Strab. lib. 2. pag. 346. num 50.

APODOSIS.

Impii quaſi victimæ Albanorum potant, olent æternis ſupplicijs deſtinati.

Minutius Felix in Octauio.

Miſeri quibus vltimus inſtat
Ille dies, feſta velantur fronde per vrbem.

XIII. ÆNEANES, ΑΙΝΕΙΑΝΕΣ.

Auari.

Plutarch. in quæſt. Græc. 14.

ILLI ſibi ex oraculo perſuadebant fore, vt patriam terram amittent, ſi particulam aliquam largirentur.

AP. In auaros qui pecuniam recondunt, & nemini largiuntur, non ſecus ac ſi in vncia donanda ex aſſe bona eſſent amiſſuri. Et ita quidem clauſos omnibus volunt benignitatis fontes, vt quod eſt in ſordidi charactere apud Theophraſtum, μήτε ἅλας χρωννύναι, μήτε ἐλλύχνιον: neque ſalem alijs commodent, neque ellychnium.

Phædrus lib. 4. 77.

Tibi dico auare gaudium heredis tui:
Qui triſtis audis Muſicum citharæ ſonum,
Quem tibiarum macerat iucunditas,
Obſoniorum pretia cui gemitum exprimunt:
Qui dum quadrantes aggeras patrimonio,
Cœlum fatigas ſordido periurio,
Qui circumcidis omnem impenſam funeris:
Libitina ne quid de tuo faciat lucrum.

XIV. AENEANI PATRIA EST NOVERCA.

Soli natalis odium.

VIRGINES ijs, qui Caſſiopæam bouem ducebant, ſolebant acclamare:

Μή ποτε νοστήσαιτε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν.

Nun-

Nunquam redeatis dilectam in patriam terram. *Plutarch.*
Et id ſibi lubenter acclamari audiebant, propter terræ duritiem, & ſterilitatem.

APODOSIS

In eos qui patriam lubenter relinquunt alibi melius victuri.

Omne ſolum forti patria eſt, vt piſcibus æquor.

XV. ANGYLÆ.

Impietas.

ANGYLAE ſolos colunt inferos. Fœminas ſuas primis noctibus nuptiarum adulterijs cogunt patere, mox ad perpetuam pudicitiam legibus ſtringunt ſeueriſſimis. *Solin. Poly. pag. 97.*

APODOSIS.

Typus impietatis expreſſius, ſi addas Valerij Flacci lemma.

Alijs Rex Iuppiter oris.

XVI AQVITANORVM REGVM IMPERIVM.

Inconſtantia rerum humanarum.

ASTRAEVS oculorum ſuorum incremento atque decremento, lunæ deſignabat alternationes, inde Aquitanis Regibus chariſſimus fuit, quod contentionem inter eos dirimeret, qui iuxta lunæ viciſſitudines ſuccedebant imperio. *Antonius Diog.*

APODOSIS.

Res humanas luna mutabiliores perpetua vertigine alternat inconſtantis fortunæ rota. Cuius lubrica ſi ſcire quiſquam velit, quàm varia ſint & aſſidua, arenarum numerum idem iam deſpiciens, & montium pondera ſcrutari poterit. Amm. Marcel. οὐδὲν τῶν ἐν γινέσει βέβαιον, τροπὰς καὶ μεταβολὰς ἀναγκαίας τὰ θνητὰ δέχεται. Nihil in rerum natura firmum eſt: mutationes & viciſſitudines neceſſarias res humanæ habent. *lib. 14. Phi. lib. de mundi opificio.*

XVII. ARABIAE SACRI.

Caſtitas Sacerdotum.

FERVNT non amplius eſſe 300. familias in Arabia, quæ commercium thuris exercent,& id iuris per ſucceſſiones ſibi vendicent, ſacros ob id vocari thurilegos, nec congreſſu fœminarum funerumque cum incidant eas arbores aut metant, pollui. *Pl. nat. hiſt. l.* 12. c. 14. Pene ſimile habet de cinnamomo Aethiopum Solinus.

APODOSIS.

Caſtos eſſe oportet qui orationes thymiama Dei offerunt.

Caſta placent ſuperis.

Ambroſius Petro Subdiacono Siciliæ: Nullus debet ad altaris myſterium accedere, niſi cuius caſtitas ante ſuſceptum myſterium, fuerit approbata.

XVIII. ARGIVORVM ΥΒΡΙΣΤΙΚΑ,

Viri muliebres.

ARGIVAE mulieres, cum Thelefilla duce contra Cleomenem Lacedæmoniorum regem in ſuæ vrbis obſidione fortiter pugnaſſent, bellicis monumentis honeſtatæ, id inſuper habuerunt, vt quotannis, ὑβριστικὰ celebrarent, in quibus chlamydatæ mulieres incedebant, viri pallijs muliebriter induti cernebantur.

Plutar. in Arg. ibid.

APOD. Parabola ſugillat viros muliebri animo.

Ἀχαιΐδες οὐκ ἔτ᾽ Ἀχαιοί.

Vos etenim Iuuenes animum geritis muliebrem,
Illaque virgo viri.

Immane templum (vt ait Accius) obuallatum oſſibus, ſed ſine animo, ſine quo anima eſt nihil.

XIX.

XIX. ARIANVS SPONSVS.

Labor ante fructum bonorum.

APVD Arianos (populi ſunt Perſarum finitimi) *Strab. l. 15.*
nemo vxorem ducit niſi prius hoſtis amputa- *pag. D. 110.*
tum caput detulerit ad regem, Rex caluaria in regio theſauro poſita, linguam minutatim ſecans, cum farina miſcens prius deguſtatam, ei qui attulit, & familiaribus edendam præbet.

APODOSIS.

Τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν *Heſiod.*
Ἀθάνατοι.

Dij, inquit, ſudorem poſuerunt ante virtutem, & laborem ante fructum voluptatis.

XX. ATHENIENSIVM IVDICVM CRVENTA SVBSELLIA.

Iudiciorum circumſpectio.

ATHENIENSES vt innumeros in re iudiciaria *Vide Sigon.*
ritus, tùm illum non poſtremum habuerunt, quo ante iudicum conſeſſum porcellum mactari iubebant, tanquam expiatoriam victimam; mox rore ſanguineo ſedilia leniter reſpergi veteri conſuetudine receptum erat.

APODOSIS.

An idcircò ſanguini inſidebat; vt memores eſſent ſed de vita & ſanguine hominis cernere, quem ſi iniuſtè profunderent, ſcirent ſe ita reſperſum iri hoc cruore vt ſubſellia in quibus ſedebant porcelli ſanguine.

Ὄμμα δίκης καθορᾷ πάντα τὰ γινόμενα.

XXI.

XXI. BOETICORVM ORACVLVM

Conſilium malum conſultori p.ſſimum.

Strab.lib.8. BOEOTIS Oraculum ſciſcitantibus, antiſtita reſpondit, ἀσεβήσαντας εὖ πράξειν: rebus vſuros ſecundis ſi impiè agerent, quo accepto mulierem in rogum coniiciunt, ratiſi oraculum mala fide edidiſſet, hanc pœnam demereri: ſi bona, ſe ex oraculo facturos, cremantes ſacerdotem, quod maximè impium videbatur.

APODOSIS.

Exuritur quæ conſilium dedit impietatis: ſic
Sæpe in magiſtrum ſcelera redierunt ſua.

XXII. BALEARICORVM VICTVS

Labor ante fructum bonorum.

Strab.lib.3. BALEARICI funditores ſunt ſupra cæteros inſignes, vt qui tres fundas circa caput geſtant, ad ominimodam iaculorum emiſſionem, neque puerulis panem alia conditione dare ſolent, quàm ſi funda ſcopum tetigerinit.

APODOSIS.

Saluſt.Phil. Vigilando, agendo, benè conſulendo, proſperè omnia caduut: mala mille hominem affligunt, cui ſegne & inutile corpus: neque vnquam ignauia immortalis factus eſt. ἀρχὴν γάρ, ἰδοῦ τ᾽ ἀληθὲς εἰπεῖν, παντὸς ἀγαθοῦ, καὶ ἀρετῆς πάσης ὁ Θεὸς ἀνέδειξεν ἀνθρώποις, πόνον. Omnis felicitatis, omniſq; virtutis principium ſi verum dicendum eſt, laborem Deus oſtendit mortalibus: addit, ſicut ſine luce videre non poſſumus, quia nec colores, nec oculi ad videndum ſufficiunt hanc enim ceu vinculum natura præparauit, quo coaptaretur colori oculus: nam in tenebris venter ſuam vim exerit. Eodem modo, τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα τὸ κατ᾽ ἀρετὴν πράξεων ἑτέρων ἀντιλαμβανομένων ἀδυνατεῖ,

νατῶ, μὴ προσχρησάμενον ὥσπερ φωτὶ συνεργῷ τῷ πόνῳ. Animæ oculus nullam virtutis actionem poteſt attrectare, niſi à labore, ſeu luce adiutus. *Philo lib. de ſacrif. Abel, & Caini, ed. Col. Allob. pag.* 140. Et hic plura habet de labore.

XXIII. BARBARORVM NOVI ORBIS MOS.

Illiberalitas erga Deum. *Ex hiſt. de nouo Mundo.*

BARBARI in nouo orbe inueniuntur, qui patria veteramenta, hoc eſt, detritos calceos, montibus & vijs dedicant, vt proſperum iter obtineant.

APODOSIS.

Sordidi ſunt & illiberales, qui ætatis primitias mundo & voluptatibus mancipant: Reliquias demum vitæ, quaſi veteramenta Deo conſecrant. Quid eſt hoc aliud quàm quod aiebat Phryne, τρύγα τοῦ κάλλους πωλεῖν. Fæcem pulchritudinis vendere?

Vdum & molle lutum es, nunc nunc properandus, & acri
Fingendus ſine rota.

XXIV. BRACHMANVM AVDITORIVM.

Modeſtia diſcentium.

AVDITORI Brachmanum non licet nec loqui, nec ſcreare, aut exſpuere alioqui per diem illum cœtu excludit vt incontinentem ferunt. *Strab. lib. 15.*

APODOSIS.

Ex eo reuerentiam diſcant adoleſcentes maximè in ſacris, & ſcholis, quibus calor ætatis non ſinit ſeruare modum.

Λήθασκεν μὲν ἀργὴν, χεῖρα δ' ἐργάτην φέρειν.

XXV. CAVNIORVM THEOMACHIA.

Impietas.

Herodot. l. 1.

CAVNII ſumptis haſtis aërem ferientes ad Calyndices vſque montes ſe peregrinos Deos expellere dictitabant, quorum iam ſacra erant pertæſi, cum antea recepiſſent.

APODOSIS.

Quid eſt aliud pugnare cum Deo, quàm diuinæ voluntati reſiſtere? Talis ille Amycus apud Valerium Flaccum.

Argon. l. 4.

fuga ſub terras, fuga nulla per oras,
Nec lachrymæ, nec forte preces, ſuperiue vocati
Pectora noſtra mouent: aliјs Rex Iuppiter oris.

XXVI. CERCETVM NAVICVLARII

Magiſtratuum ignauia caſtigata.

Nicol. Damaſ. de mor. Gentium.

CERCETES, vt rem nauicularíam magnifaciunt, ita in pigros nautas ſeuerè animaduertunt, Nam ſi quis ſcapham regens aberrarit, & vectores in diſcrimen adduxerit, hunc ſinguli accedentes conſpuunt, & omni contumelia afficiunt.

APODOSIS.

Paſtores & magiſtratus ſignificantur, qui ſi Reip. vel Chriſtianæ vel ciuilis clauum cui ſunt affixi, benè feliciterque rexerint, magnam laudem conſequentur: Sin autem negligentia ſalutem animorum vel popularium ſuæ fidei commiſſam produnt; æternas ignominiæ notas ſubeunt Μέγιστα τῶν ἀνθρώποις ἐν δῶρα Θεοῦ, παρὰ τ͂ ἄνωθεν δεδομένα φιλανθρωπίας, ἱερωσύνη τε ϗ βασιλεία, inquit Iuſtinian. in authent, idque ad tutelam & ſalutem mortalium, non ad ſocordiam.

XXVII.

XXVII. CHALCIDICÆ COENÆ PROOEMIA.

Exordia vel initia ſplendida.

HEGESANDER refert; Dromeum paraſitum, cuidam interroganti, an cœnæ lautiores eſſent in vrbe, an in Chalcide: reſpondiſſe, procemium cœnarum in Chalcide elegantius ac iucundius eſſe, quā totum vrbis apparatum: τὸ προοίμιον τῶν ἐν Καλχίδι δειπνῶν χαριέστερον εἶναι τῆς ἐν ἄστει παρασκευῆς.

APODOSIS.

Exordia ſæpè plus habent elegantiæ, quàm reliquum corpus orationis, initia plerumque ſplendida; aut actionem, aut rem, aut opus totum ſuperant: imò multi poſtquam feliciter incœperunt, veluti hebeſcente induſtria media & finem corrumpunt.

In fine ne corrumpas.

XXVIII. CIMMERII ΚΙΜΜΕΡΙΟΙ.

Plut. de ſuperſtit. 295. Quod remittebatur ad hunc locum de Crocodylo & Scorpio; vide ſuo ordine in animalibus.

Vitiorum propriorum ignoratio.

CIMMERII non modò tenebris oppleti ſunt, ſed & ſolem in mundo eſſe, & alijs lucere negant.

APODOSIS.

Nemo ſe auarum intelligit, nemo cupidum: Cæci tamen ducem quærunt: non ſine duce erramus & dicimus. Non ego ambitioſus ſum, ſed nemo aliter, Romæ poteſt viuere.

Senec. ad Lucil. ep. 50.

XXIX. CLIMACIDES. ΚΛΙΜΑΚΙΔΕΣ.

Adulatio turpis & ſeruilis.

SYRIAE mulieres viliſſimæ conditionis, quæ Cypriorum Regum vxoribus in rhedam aſcenſuris dorſum ſternebant: ταῖς γυναιξὶ τῶν βασιλέων ἀναβαινούσαις ἐπὶ τὰς ἁμάξας, δι' αὐτῶν ὑποκατακλινόμεναι παρέχειν: *Vide Athen, l. 6.*

Pl. de diſcernen. ab adulatorib.

XXXI. CARINTHIORVM RITVS IN CREANDO DVCE.

Ianua gloriæ humilitas.

MEMORATV digna ceremonia eſt, qua Carinthij ſibi Archiducem creant, eſt patens vallis ad Vittum oppidum, nec procul hinc eſt marmoreus lapis in patentibus pratis erectus: hunc cum Dux creandus eſt, ruſticus hæreditario iure occupat, ad dexteram bouem habens fœtam nigri coloris, ad læuam equa illi ſiſtitur ſtrigoſa, macieque inſigni, frequens circa populus, agreſtiumque turba ingens; Dux inde futurus ex aduerſo mouet purpuratorum multitudine ſeptus, præcedunt principatus ſigna, omneſq; in toto comitatu egregiè culti præter futurum Ducem. Is agreſti habitu, pileo tectus, calceos & paſtoralem baculum gerens, paſtorem agit magis quàm principem hunc venientem intuitus qui lapidem obtinet, Illyrica voce (quæ illis vernacula eſt) *Quis hic eſt*, exclamat, *qui tam ſuperbe incedit*? Reſpondet multitudo: *principem regionis aduentare*: tum ille, *iuſtuſne iudex ſalutem patriæ quærens? liberæ conditionis? dignuſne honoris eſt? Chriſtianæ fidei cultor & auctor*: reclamatur, *eſt, eſt quidem & erit*. Rurſus idem: *quæro quo me iure hac à ſede dimouebit*? ait Comes Goritiæ Ducalis aulæ magiſter, *ſexaginta denarijs hic abs te locus emitur: iumenta hæc tua erunt* (*ad bouem & equam manum intendens*) *veſtimenta quæ dux exuet habebis, eris tu cum tota domo liber*: quibus dictis ruſticus malam percutit alapa leniter incuſſa, iubetque ſimul æquum iudicem eſſe. Præmioque inde abducto loco cedit. tum lapidem Dux occupat, nudum gladium vibrans, populum affatur, polliceturque ſe æquum iudicem futurum, ferunt & aquam agreſti pileo delatam potare in futuræ ſobrietatis argumentum: inde operari ſacris in ſacello *Diuæ Mariæ* vicino; quibus peractis

 humi-

humili veſte depoſita, paludamentum induit, conuiuatur cum proceribus, poſtremo in apertum egreſſus pro tribunali ſedens ius dicit populo. Anno ſalutis 790. dux gentis Iugo nomine ingens conuiuium prouincialibus præparauit, & agreſtibus ad conſpectum ſuum intromiſſis in vaſis aureis atq; argenteis, nobilibus verò, ac magiſtratibus procul ab oculis collocatis, fictilibus miniſtrari iuſſit: interrogatus cur ita faceret, reſpondit: *non tam mundos eſſe qui vrbes & alta palatia, quam qui agros humilesq; caſas colerent. Ruſticis, qui Chriſti Euangelium accepiſſent candidas eſſe animas, nobilibus qui ſpurcitias idolorum ſequerentur, ſordidas ac nigerrimas: ſe ergo pro animarum qualitate inſtruxiſſe conuiuium*, Breui tempore caſtigati ea re nobiles, Chriſti fidem acceperunt, hinc honos inueſtiendi Principis ruſticis datus.

Sab. l. 5. En. 10.

AP. Præclarè hoc ſymbolo demonſtratur *ianuam gloriæ eſſe humilitatem*, & pauperum curam, hiſque fundamentis nixam virtutem, ad ſummam honoris apicem euolare.

XXXII. CRETENSIVM LEGES MVSICAE.

Legibus nulla melior harmonia.

Strab. l. 10. de legibus. Iuſtin. l. 1.

CRETENSES pueri literas diſcebant, & τὰς ἐκ τῶν νόμων ᾠδὰς, leges numeris muſicis conditas: *Hæ primum rudibus hominum animis ſimplices erant, maximeq; fama celebrauit Cretenſium quas Minos, Spartanorum quas Lycurgus, ac mox Athenienſibus quæſitores, iam & plures Solon præſcripſit.*

AP. Leges Muſicas habuerunt Cretenſes, an vt earum ſeueritatem numerorum ſuauitate lenirent? an vt bonarum legum optimam eſſe harmoniam oſtenderent? Henricus Magnus dicebat, nihil vetare, quominus regum liberi muſicorum audirent acroamata: muſicam autem diſcere, aut fidibus canere nolebat: cum

tum præſertim hæc ars nihil ijs præterquam ad amatorias illecebras ſit profutura. Peſſimum documentum, & quod peruerſa naturæ contagione, celerius irrepit animo quàm magiſtri præceptis egeat. Regum quidem propria in pace inſtrumenta, ſceptrum eſſe, & manum iuſtitiæ, in bello gladium: hæc ijsdem regiè tractanda, hæc vtroque tempore vſurpanda prædicabat. Prudentiæ, Iuſtitiæ, Fortitudinis, cæterarumque virtutum temperiem, regiam planè cantilenam eſſe muſicis legum numeris illigatam, quam quiſque quadripartito ſolus canere poſſet.

XXXIII. DIALIS RELIGIONES.

Sacerdotum puritas.

CAPRAM, & carnem incoctam, & hederam, & fabam, neque tangere Diali mos eſt, neq; nominare, capra enim obſcœna eſt, caro incocta imperfecta, hedera Bacchi inſigne, faba feralis eſt.

APODOSIS.

Sacerdotes non modo à Veneris, Bacchique contubernio puri ſunto, ſed imperfecta quæque, & feralia abhorreant. *Aratus Diaconus l. 2. in Act.*

Ecclesiæ nunc alma fides ſine fine pudicos
Pontifices iubet eſſe ſuos & quærit in omni
Cauta tribu, quos ritè probet, nec ſanguinis iſte,
Sed meriti ſucceſſus erit.

XXXIV. EPHESIORVM EDICTVM.

Improbitatis Regnum.

EPHESII Hermodorum eiecerunt, quod ſe frugalitate philoſopharetur, de quo ſic Heraclytus. Digni ſunt Epheſij qui ad puerum vſque ſtrangulentur, quod Hermodorum virum inter ipſos frugi eiecerint,

cerint, addito: Ἡμέων μηδεὶς ὀνήϊστος ἔςω. εἰ δὲ μή, ἄλλη τε κ̀, μετ' ἄλλων. *Nemo noſtrum frugi eſto, ſin autem & alibi ſit, & inter alios.*

APODOSIS.

Inquæſt. Græcu. Improbi ſocietatem bonorum non ferunt. Quod poteſt enim eſſe cum tenebris luci commercium? ſimile omnino eſt Laconicum edictum, cuius meminit Plutarchus. μὴ ἐξεῖναι χρηστοὶς ποιεῖν, *nemini liceat bonos facere.*

per me ſint omnia protinus alba,
Perſ. ſat. 1. *Nil moror, euge omnes, omnes, mire bene eritis res.*

XXXV. EQVITES A BALNEO.

Puritas ſtudioſorum.

EQVITES à balneo in Anglia ſunt inſtituti non contemnenda ceremonia. Pridie enim quam initiarentur poſt diuinum officium ſub noctem ſecedebant in cubiculum, vbi lectus erat ſtratus, & labrum balneatorium velis opertum. In hoc abluebantur, vt hoc ſymbolo diſcerent munditiam animi & corporis ſtudioſiſſimè conſectari. Mane votis nuncupatis quibus ſe Deo & regi obſtringebant ad defenſionem religionis & imperij, lato inſigniſque pallio holoſerico coloris hyacinthini induebantur, gladioſque Deo conſecrantes aræ imponebant. *Ex libello de ordinibus militaribus.*

APODOSIS.

Simile eſt quod alibi diximus de pallio Philoſophico, ex eo ſtudioſi qui ſerio incipiunt Deo in ſtudiis militare intelligant, quanta mentis & corporis caſtimonia facere debeant.

Caſta placent ſuperis pura cum veſte venite.

XXXVI. FINNI VENTORVM. VENDITORES.

Fauor & aura popularis, ſeu vanitas.

SOLEBANT aliquando Finni inter cæteros gentilitatis errores, negotiatoribus, in eorum littoribus contrariâ ventorum tempeſtate impeditis, ventum venalem exhibere, mercedeq; oblata, tres nodos magicos, non caſſioticos, loro conſtrictos eiſdem reddere, eo ſeruato moderamine, vt vbi primum diſſoluerent, ventos haberent placidos: vbi alterum, vehementiores: At vbi tertium laxarent, ſæuas tempeſtates paterentur. *Olaus Magnus l. 3. cap. 15.*

AP. Ventos illi vendunt, qui lubricam ſpeciem auræ & fauoris humani, magna mercede & præſenti pecunia flagitantibus addicunt.

Tanta emitur mercede nihil.

XXXVII. FONTINALIA.

Gratiarum actio.

FONTINALIA feſtus erat dies Romæ, quo in fontes coronas proijciebant, puteoſque coronabant, vt à quibus pellucidos liquores ad reſtinguendam ſitim acciperent, iiſdem gratiam referre hoc ritu viderentur, Vide *Varr. l. 5. de ling. Latina.*

AP. Æquum eſt eos, à quibus haurimus beneficia, laude & gratulatione perſequi. *Si aquam hauris, puteum corona.* Et,

Λύχνε χρεῖαν ἔχων ἐπιχεῖν μέμνησο ἔλαιον.

XXXVIII. GALLORVM SOLDVRII.

Amicitia fidelis.

NICOLAVS Damaſcenus lib. centeſ. decimo ſexto narrat. Adiatomum regem Sotianorum (eſt autem Galliæ natio) ſexcentos habuiſſe proximos, ſibi delectos homines; Galli propria lingua Silodunos

Ath. l. 6. p. 249. Caeſ. l. 3. comment. Σιλοδούνοις vocant, Græci εὐχωλιμαίοις, Latinè *Deuotos* diceres, qui cum rege vitam agunt & moriuntur, nec eſt qui dicere poſſit, ex illis, amiſſo rege, quemquiam mortem vel expauiſſe vel recuſaſſe tergiuerſantem.

APODOSIS.

Amicitiæ fidelis & perpetuæ typus eſt in Solduriis: quorum vnuſquiſque ſuo regi non tam verbis, quàm re prædicare poterat:

Ouid. 4. de Ponto.

Et prius hanc animam vacuas reddemus in auras
Quamque fiat meriti gratia vana tui.
Da mihi, ſi quid ea eſt, hebetantem pectora lethen,
Oblitus potero non tamen eſſe tui.

XXXIX. GOTHORVM MOS.

Principum dona & fauores ancipites.

Olaus l. 8. cap. 7.

FIDEI integritatem in externis regiis aulis Gothiæ & Suetiæ, nunquam meriti ſunt, niſi ſtrictum gladium, vel pugionem, per cuſpidem principis manu, & munere fidelitatis iuramento præſtito, ſuſcepiſſent, ne capulo ſumpto ipſum gladium retorqueant in viſcera porrigentis.

APODOSIS.

Duos admittit ſenſus: vel etiam fidem erga principes commendat: vel ipſa principum dona lubrica eſſe, & periculoſa oſtendit, vt quæ aduerſum mucronem intentent accipienti.

Pro munere pœnam.

XL. GOTHORVM REGALIS MENSA

Præmium ex labore.

GOTHORVM regibus erat in more poſitum, vt liberos ſua menſa non communicarent, antequam illi bellico facinore nobilitati ab aliquo exterorum principum adoptarentur. *Caſſiod. in epiſt.* Idem adoptabantur per arma, per arma (inquit) fieri poſſe filium

ſium grande inter gentes conſtat eſſe præconium, *in epiſtola lib.* 4. Olaus Magnus affert *ex Paulo Diacono l.* 8. *c.* 3. *citat Paulum lib.* 1. *c.* 23.

AP. Ex labore gloria effloreſcit, indignus eſt Chriſtianus menſa Domini qui nullum vſquam virtutis in aduerſis rebus periculum fecit.

Nec quiſquam fruitur veris odoribus, *Claud. in ep. Honorij*
Hyblæis apibus aut ſpoliat fauos,
Si fronti caueat, ſi timeat rubos.
Armat ſpina roſas, mella tegunt apes.
Creſcunt difficili gaudia iurgio.

XLI. GRÆCORVM RITVS IN ΘΕΡΑΠΕΙΑ.

Non ignara mali.

HIPPOCRATES cum fuiſſet mos liberatos morbis ſcribere in templo Dei Æſculapij quid auxiliatum eſſet, vt poſtea ſimilitudo proficeret, exſcripſiſſe ea traditur, atque vt Varro apud nos credit, iam templo cremato inſtituiſſe medicinam hanc quæ Clinice vocatur. *Plin.* 29. *c.* 1.

APODOSIS.

Par eſt eos aliorum incommodis mederi qui iiſdem doloribus affecti fuerunt, ſecundum illud:

Non ignara mali miſeris ſuccurrere diſco.

XLII. GYMNOSOPHISTÆ AD SOLEM.

Contemplatio.

PHILOSOPHOS eorum quos Gymnoſophiſtas vocant, ab exortu ad occaſum perſtare narrant, contuentes Solem immobilibus oculis, feruentibus arenis toto die pedibus alternis inſiſtentes. *Plin. l.* 7. *pag.* 2.

AP. Piorum & ſapientum imago. *Purior illos Solis feruor alit, pretioſaque pabula libant.* Ambroſ. *Oratio quæ caſtitatis & iuſtitiæ, eleemoſynarum operibus iuuatur, excedit mundum, pentrat paradiſum, euolat vſque* *Serm.* 64. *in nat. Sanct. Mart. Naz. & Celſi.*

O 5 ad

ad ſummæ maieſtatis conſpectum, & in eo ſuauiſſimè conquieſcit.

XLIII. HIPPONEÆ COROLLÆ.

Labores alieni non vſurpandi.

Strab. l. 6. HIPPONII magna pratorum fertilitas eademque amœnitas. ex quo Proſerpinam ex Sicilia in eundem locum veniſſe ferunt florum legendorum gratia: indeque morem eſſe matronis receptum, vt flores ipſæ legant, coronaſque nectant, turpeque ijs habeatur ad feſtos dies ſerta geſtare emptitia.

APODOSIS.

Non eſt honeſtum alienis laboribus frui in otio atque deſidia, & fucorum more laborioſarum apum mella diripere, quod Procopius l. 2. in Beliſarij perſona affert: οὐδ' εἰκὸς ὂν τοὺς κηφῆνας μὲν ὑφ' ἑτέρων, πόνων μεγάλων ἀπολαύειν· ἄλλοις δὲ τοῦ μέλιτος οὐδεμιᾶς ταλαιπωρίας ὀνίνασθαι.

XLIV. IBERI NYCTOBLEPÆ.

Ignorantia, & cæcitas improborum.

Phot. in lib. APVD Antonium Diognem in incredibilium libris de inſula Thule, mentio fit ciuitatis, cuius incolæ noctu quidem vident, interdiu cæcutiunt.

APODOSIS.

Nyctoblepæ, improbi: dies res cœleſtes: nox, res humanæ. Ita enim ſunt affecti qui ſe mundo mancipatunt, vt in negotijs tractandis, in re familiari augenda toti ſint lincei: in ijs, quæ ad ſalutem & futuram vitam attinent, liberide, quod aiunt, cæciores hebeſcant.

Proh tantum pectora cæcæ
Noctis habent.

XLV.

XLV. IBERICARVM ZONA.

Regulæ & leges omnium communes.

IBERORVM mulieres habent zonam certæ menſuræ, intra quam ſi alicuius venter comprehendi nequeat, pro dedecore putant. Nicolaus Damaſc. Ἰβήρων αἱ γυναῖκες ἔχουσι μίτραν τὸ τῆς ζώνης, ἣ τὴν γαστέρα περιλαβεῖν ἂν μὴ δυνηθῶσιν, αἰσχρὸν ἡγοῦνται. *In Polyſt.*

APODOSIS.

Ibericarum mulierum zonæ leges ſunt & regulæ ſine vlla diſtinctione perſonarum.

Suo quiſque pede.

XLVI. IMPERATORIA IMAGO NON VIOLANDA.

Caſtitas.

SVB Tiberio capitale erat ad Auguſti ſimulachrum ſeruum cecidiſſe, veſtimenta mutaſſe, nummo, vel annulo effigiem impreſſam latrinæ vel lupanari intuliſſe. Cœnabat Paulus Prætorius in conuiuio quodam, imaginem Tiberij Cæſaris habens ectypam, & eminente gemma, rem ineptiſſimam fecero, ſi nunc verba quæſiero, quemadmodum dicam illum Metellum ſumpſiſſe. Quod factum ſimul & Maro ex notis illius temporis veſtigatoribus notauit. At ſeruus eius cui nectebantur inſidiæ, ei ebrio annulum extraxit. Et cùm Maro conuiuas teſtaretur, admotam eſſe imaginem obſcœnis, & iam ſubſcriptionem componeret, oſtendit in manu ſua ſeruus annulum. *De Imag. Imperatorũ vide D. Greg. Nazianz. Suet. in Tib. ca. 58. Seneca lib. 3. de benefic.*

APODOSIS.

Agnoſce homo, cuius imaginem ectypam feras, cuius impreſſos vultus habeas. Nonne *ſignatum eſt ſuper nos lumen vultus tui Domine.* Vt quid igitur Dei ſpeciem ipſiſmet Angelis tremendam, inquinati corporis contubernio, & fœdis voluptatum commercijs dedecorare nitimur? D. Ignatius Martyr. ad Polycarpum.

Σεαυτὸν ἁγνὸν τήρει ὡς Θεοῦ οἰκητήριον.

XLVII. INDI AVRITI.

Delatores Otacuſtæ.

INDI ſunt (ſi modo Cteſiæ fabularum concinnatori credendum) quorum aures adeò latæ ſunt, vt operiant humeros, τὸν νῶτον ἅπαντα συγκαλύπτειν.

Cteſ. Ind. Phot. bibl. p. 93.

APODOSIS.

Prouerbiali figura dicitur, vt in Otacouſtas omnia auribus aucupantes, vel in ſtupidos, quando aures longiores, & laxiores ſtuporis plerumque ſunt indicium, οἱ τὰ ὦτα μικρὰ ἔχοντες πιθηκώδεις, οἱ δὲ μεγάλα, ὀνώδεις. *Quicumque aures paruas habent, ſimiles ſunt: qui magnas, Aſinini.*

XLVIII. INDORVM ANCHORA AVREA.

Eloquentiæ ſanctitudo.

INDI anchoram ferunt auream, qua caducæi vice vtuntur. Philoſt. in vita Apollonij lib. 3. c. 3. τὸν δὲ ἰνδὸν χρυσῆν μὲν φέρειν φασὶν ἄγκυραν, ἣν νομίζουσιν ἰνδοὶ κηρύκιον, ἐπὶ τῷ πάντα ἴσχειν. Indum porro auream ferre anchoram dicunt, quam inſtar caducæi habent, quod omnia coerceat.

APODOSIS.

Indus orator: anchora aurea, eloquentia, qua ipſemet orator, vt Mercurius virga.

Virgil. 4. Æneid.

—Animas euocat orco
Pallentes, alias ſub triſtia tartara mittit,
Dat ſomnos, adimitque & lumina nocte reſignat.
Illa fretus agit ventos, & nubila tranat.

XLIX. INDORVM DOLIA.

Eloquentia.

Phil. & c. 14. phot.

INDI habere dicuntur in dolijs ventos, & pluuias, quibus regionem vel compluant, vel exſiccent.

APO-

APODOSIS.

Tales ſunt viri eloquentes qui flexanima illa façundia, ita dominantur, vt modò animos liquefaciant modò inflamment, & pro ſuo arbitrio mutationem afferant. Itaque in eloquentis viri ſatellitio dicuntur eſſe venti, tonitrua, & fulgura, ſicut illi,

Cui militat æther.
Et coniurati veniunt ad claſſica venti.

Hoc diſertè Lucanus proſequitur in poëmatio ad Calphurnium Piſonem:

Nam tu ſiue libet pariter cum grandine nimbos
Denſaque vibrata iaculari fulmina lingua, &c.

L. IVDICVM IMAGINES, ΑΧΕΙΡΕΣ.

Iuſtitia.

THEBIS imagines fuere iudicum ſine manibus, item Præſidijs, τοῦ Αρχιδικαςοῦ effigies conniuens oculis. καταμύουσα τοῖς ὄμμασιν. *Plut. in Iſid. & Oſirid.*

APODOSIS.

Αδωρος ἅμα δικαιοσύνη καὶ ἀνέντευκτος οὖσα.
Iuſtitia vera donis & congreſſu hominum non corrumpitur: ſed.

Aurea nunc verè ſunt ſæcula plurimus auro
Venit honos; auro conciliatur amor,
Auro pulſa fides, auro venalia iura,
Aurum lex ſequitur, mox ſine lege pudor. *Prop. l. 3.*

LI. LYCHNOPOPOEIA.

Increatæ ſapientiæ honor & gloria.

ÆGYPTII Mineruam Saitem, tum alijs in rebus ſumma colunt veneratione, tum in eius honorem anniuerſarias ferias celebrantes feſtum conſecrarunt, quod ſuo nomine Lychnopopœiam appellant. Cum verò ſolennitatis eius quotannis ſtatum redit tempus, ſolent alij quidem lychnos nauigijs impo-

imponere & Nilo ad vrbem vſque Sain peruehi: quo vbi peruenerunt, ad templum in quo ſimulachrū Deæ collocatum eſt, inter cætera quæ lex religionis dictat hoc diligenter curant, vt Lychnos accendant ſub dio circa ſcenas & porticus extremas, vnde fit vt Sais per totam illam noctem ſacro igne quaſi in medie Sole, illuſtretur.

Themiſt. orat. 2. ad Imp. Conſt.

AP. Increato lucis fonti ob cœleſtis ſapientiæ donum gratiæ à viris mortalibus debentur immortales. Quod ſi Ægyptij Lychnopopœiam celebrant in honorem lunæ (hæc enim Sairis Minerua) huic (opinor) ob lucis quam impertitur mortalibus vſuram gratulantes. Cur non Mariæ noſtræ, quæ pulcra eſt vt luna, facibus accenſis gratulabimur; Quod φωτὸς πηγὰς παρθενευτὰν (vt ait Syneſius) ſacratiſſimis viſceribus enixa eſt. Nec verendum eſt, ne faculas iſtas laudum; Deus in quo immenſa eſt claritas, reſpuat.

Vaga cingitur aſtris.
Luna, & in Oceanum riui cecidere minores.

LII. MEGARENSIVM COMITIA AD PLVRES.

Religio maiorum ſeruanda.

Pauſ. in Attic.

AESYMNO Magarenſi dum ſuper Republica feliciter adminiſtranda conſultat, reſpondiſſe oraculum narrat Pauſanias, referret ad multos, ſi quid gerere proſperè deſideraret. Ea de cauſa Megarenſes plures mortuos arbitrati, comitia ad heroum ſepulchra celebrant. Μεγαρέας εὖ πράξειν ἢν μετὰ πλεόνων βουλεύσονται.

APODOSIS.

Hoc vtique conſilium dare oportet hæreticis. Referant ad plures, & audiant quid mortuorum oſſa, quid cineres, quid muti ſepulchorum lapides, quid antiquiſſimarum baſilicarum clament marmora: Θεὸν σέβειν καὶ τὰ πάτρια.

LIII.

LIII MELLIS ET LACTIS PRÆGVSTATIO.

Concordia & Charitas.

MORIS erat infantes à lauacro ſuſceptos lactis & mellis guſtu primum imbuere, quod ad concordiæ ſignificationem factum putat Tertullianus. *Inde ſuſcepti lactis & mellis concordiam prægustamus.*

APODOSIS.

Chriſtiana charitas & animorum conſociatio incredibilis ab ipſis religionis cunabulis ſuſcipienda eſt, iis præſertim qui ſeriò Chriſtum volunt conſectari, ἀγάπη πρώτη τ῀ ἐντολῶν ϗ μεγίστη, ὡς κεφάλαιον τ῀ νόμου.

Greg. Naz. orat. 16.

LIV. MEXICANÆ VICTIMÆ.

Felicitas improborum.

MEXICANI nonnunquam captiuos ornant pro deis, quibus ipſos ſunt immolaturi & vnum ferme menſem ante deſtinatum ſacrificium omnibus delicijs proluunt, & honoribus extollunt infinitis, vt prætereuntes etiam cum veneratione adorent, dies ornatos oſtentat, nox in caueam clathratam conijcit, ad ſummum poſtquam triginta dies regali apparatu exegerunt, & iam ſatis pingues ad ſacrificium videntur, à barbaris mactantur, & ſolennibus epulis comeduntur.

Ex hiſtor. de nouo mundo de ſtat. Imp. pag. 303.

APODOSIS.

Simile eſt omnino quod de Sacris ex Dione Chryſoſtomo dictum eſt, præclarum humanæ felicitatis in improbis documentum,

De tuo luditur corio.

LV. NEVRORVM VITA.

Crudelitatis.

Solin. Polyhiſt. pag. 58. edit. Piſt.

NEVRI, vt accepimus (inquit Solinus) æſtatis temporibus in lupos transfigurantur. Deinde exacto ſpatio, quod huic ſorti attributum, in priſtinam faciem reuertuntur. Populis iſtis Deus Mars eſt, pro ſimulacris enſens colunt, homines victimas habent, oſſibus adolent ignes focorum.

APODOSIS.

Digni ſunt, qui omnibus proponantur in exemplum crudelitatis & impietatis, cum lemmate,

Κύκλωπες ἢ θεῶν οὐκ ἀλέγουσιν.

LVI. ONOBATIS.

Adulterij Pœna.

Plut. in qu. Græcis.

CVMAEI mulierem in adulterio depræhenſam in eminenti lapide collocabant: deinde aſino impoſitam per vrbem circumducebant: donec iterum in priſtino lapide conſtituta ὀνόβατις, & tota vita infamis pronunciaretur.

APODOSIS.

Is character ad adulterorum infamiam exprimendam eſt inſignis, qui idcirco cum aſinis componuntur in libidine, quibus vt nihil turpius, ſic nihil ſtupidius: luxuria enim omnem vim mentis & ingenij, veluti Circæis poculis extinguit; & cœlo natos homines mutat in belluas; an & ridendo dicere verum voluit Lucius Apuleius, qui ſe à ſua Photide in aſinum transformatum, & ſexentis laboribus conflictatum narrat per totam illam metamorphoſin, cuius partem ex Luciano deſcripſit. Non emittendum quoque hic exiſtimo Cretenſium ritum qui adulteros ignominiæ cauſſa lana coronant. Et hæc quidem corona redarguit adulterorum mollitiem, timiditatem, mulieroſitatem.

Adulteri lana coronati. Æl. lib. 12. Var. hiſt.

LVII.

LVII. OSCOPHORIA THESEI.

Vita humana lætitia & dolore mixta.

OSCOPHORIA feſtum Athenienſium, in quo præferebantur palmites racemis onuſti in memoriam Bacchi & Ariadnes. Hoc ipſum cum poſt Ægæi patris fatum celebraret Theſeus, ἐλελεῦ, Ἰοὺ, Ἰοὺ, in doloris gaudijq; ſignum cani iuſſit; vt eodem temporis veſtigio Athenienſes & patris morti ingemiſcerent & ſuæ gratularentur inaugurationi Plutar. *in Theſeo.* ὅθεν καὶ νῦν ἐν τοῖς Ὠσχοφορίοις στεφανοῦσθαι μὲν τὸν κήρυκα λέγουσιν, ἀλλὰ τὸ κηρύκειον· ἐπιφωνεῖν δὲ ταῖς σπονδαῖς, ἐλελεῦ, Ἰοῦ, Ἰοῦ. τοὺς παρόντας· ὧν τὸ μὲν σπεύδοντες ἀναφωνεῖν, καὶ παιωνίζοντες εἰώθασι, τὸ δὲ ἐκπλήξεως καὶ ταραχῆς ἐστι.

APODOSIS.

Læta triſtibus, triſtia lætis in humanis rebus commiſcentur.

Sincera bonorum
Pars nulli conceſſa viro.

LVIII. PANOEBORVM REGES.

Regum veneratio.

PANOEBI Regis defuncti corpus terra condunt, caput abſcindunt, inaurant, in ſacris collocant. *Nicol. Damaſ. in Panœbis.* τὴν δὲ κεφαλὴν ἀποκόψαντες καὶ χρυσώσαντες ἀνατιθέασιν ἐν ἱερῷ.

APODOSIS.

Magno omnibus honori reges eſſe oportet, qui ſunt θεοὶ ἐξ ἀνθρώπων, vt ait Plato.

Εἰκὼν δὲ βασιλεύς ἐστιν ἔμψυχος θεοῦ.

Addit Xenophon honoris & gratiæ radios Deo Regibus eſſe impreſſos.

Ἐμοὶ δοκεῖ καὶ ἐκ θεῶν τιμή τις, καὶ χάρις συμπαρέπεσθαι ἀνδρὶ ἄρχοντι.

LIX. PARTHORVM REGIS MENSA.

Cœnipetarum ſeruitus.

POSSIDONIVS, libro quinto, Regem tanta ſuperbia elatum refert, vt ſi amicos fortè ad cænam vocet, tractet indigniſſimè: non enim menſæ particeps eſt conuiua, verum humi ſedens Rege in ſublimi lecto recumbente, quod ad ipſo proijcitur, canis inſtar comedit, ac ſæpe ob leuem cauſam virgis cæditur, & cruore oblitus tanquam beneficio accepto gratias agit, & Regem pronus veneratur.

AP. Imago contumelioſæ ſuperbiæ, & indigniſſimæ ſeruitutis cœnipetarum, quam plenius expreſſam à Luciano in libello de mercede conductis licet intueri.

Iuuen. ſat. 5

Omnia ferre
Si potes, & debes, pulſandum vertice raſo.
Præbebis quandoque caput, nec dura timebis
Flagra pati, his epulis & tali dignus amico.

LX. PERSARVM MOS DE SVBVLCIS.

Luxuriæ odium.

SVBVLCI apud Perſas à ſacris eliminabantur. *Herodot. lib.* 2. nec mirum, quia dum Ægyptij volunt ἄνθρωπον ἐξώλη σημαίνοντες χοῖρον ζωγραφοῦσι, vt habet Orus *lib.* 2. 35. vnde violæ albæ ſymbolum.

APODOSIS.

Immundarum cogitationum alumni, & Veneris ſacrificuli ſubulci ſunt omnium impuriſſimi, & ſacrorum myſteriorum communione indigni. Tertull. lib. de Pudicit. *Oportet cum peruenitur ad ſummum ſacerdotem Patris Chriſtum, de domo hominis noſtri in tempore hebdomadis auferri omnia impedimenta prius, vt munda ſit quæ remanet domus, caro & anima, & vbi*

*& vbi introierit cum ſermo Dei, & inuenerit macu-
las ruboris & viroris, extrahi ſtatim & abijci ſenſus
mortiferos & cruentos, nam & Apocalypſis viridi e-
quo mortem, ruffeo autem Prœliatorem impoſuit.*

LXI. PERSARVM OXYGALA.

Per acida itur ad dulcia.

REX ille Perſarum magnificentiſſimus, cùm in- *Plut. in Ar-*
auguraretur, antequam Cidarim ornamentum *taxerxe.*
capitis regibus ſingulare, à Maximo Sureno impoſi-
tam acciperet, acidi lactis potionem ebibebat.

APODOSIS.

Ordo fuit creuiſſe malis, ſic calicem doloris ama- *Iuuencus*
riſſimum Chriſtus exhauſit antequam in gloriæ ſe *lib. 3. de*
reciperet domicilium. *Euang. hi-*
Hunc quoniam calicem non eſt tranſire facultas. *ſtoria.*

LXII. PERSARVM SACRIFICIVM.

Pietas vera litat animo.

PERSAE, cum ſacrificarent, carnes hoſtiæ in
ſuam rem conuertebant, ſolam animam Deo re-
linquebant. *Strab. libro* 15. τῆς γὰρ ψυχῆς φασι τὸ ἱεροῦ
δεῖσθαι.

APODOSIS.

Non qui ſumptuoſas diuitias ſine mentis erogat *lib. 14. ad-*
ſynceritate, Deum colit: ſed qui litat animo. Ar- *uerſus gen-*
nob. *Non eum qui ſollicitè relegit & hoſtias immacu-* *tes.*
*latus cædit, qui aceruos dat thuris cremandos, hic nu-
mina conſentiendus eſt colere, aut officia ſolus religio-
nis implere: cultus vero in pectore eſt, atque opinio de
dijs digna, nec quicquam prodeſt illatio ſanguinis aut
cruoris.*

LXIII. PHENEATARVM PETROMA.

Literarum ſacrarum honor.

EST apud Pheneatas in Arcadiâ Cereris fanum; in quo magna vt apud Athenienſes celebrantur myſteria: prope fanum lapides eminent duo prægrandes apta ſimul commiſſione compacti: hoc πέτρωμα appellant, & in eodem ſacras literas quibus ritus myſteriorum continentur, aſſeruant. imminente Theſmophoriorum die lapides diſiungunt, & commentarium eductum legunt; lectum in priſtina ſede noctu reponunt. Tanto autem honore petroma venerantur, vt ad id iuſiurandum religioſe concipiant.

Pauſ. in Arcad. p. 249.

A P O D O S I S.

Multò profecto rectius honor ſacrarum literarum maximus eſſe & religioſiſſimus apud Chriſtianos debet. Iſid. Peluſ. epiſt. 339. ad Cyrum. αἱ δὲ ἱεραὶ πυκταὶ τῶν μαρτυρουμένων θείων γραφῶν τῆς πρὸς θεὸν ἀναβάσεως κλίμακες. πάντα τοίνυν τὰ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῇ Θεοῦ προφερόμενα, ὡς δόκιμον δέχου χρυσίον, πεπυρωμένα τῷ Θεῷ τῆς ἀληθείας πνεύματι, vides ſacras literas vocari *ſcalas ad cœlum, Aurum Dei ſpiritu probatum.*

LXIV. PISIDÆ.

Parentum honor.

PISIDAE, primitias in ſuis conuiuijs parentibus libant vt Dijs, quod à Nicolao Damaſceno literis conſignatum eſt, ad commendandam ſingularem erga parentes obſeruantiam. Sed neque minus habet reuerentiæ quod ait Tertull. lib. de anima cap. 57. Naſamones propria captare oracula apud parentum ſepulchra.

A P O D O S I S.

Secundum DEVM honorandi à quibus huius lucis vſuram accepimus, quid quod Scythæ Iſſionides

nides caput purgatum patris inaurant adorantque pro ſimulacro ſolennibus & annuis ſacrificijs venerantur. *Herod.l.10. pag. 111.*

LXV. PITHOEGIA.

Scientiæ vſus.

PITHOEGIA, διὰ τὸ οἰγνύναι τοὺς πίθους, feſta fuerunt Athenienſium, quibus poſtquam muſtum deferbuiſſet, ſolemni die, puta Nouembris vndecimo aperiebant dolia, libabant Ioui, amicis & ſeruis impertiebantur, precati antea, vt vſus vini, & prima illa libatio foret omnibus ſalutaris, ἀβλαβῆ καὶ σωτήριον εἶναι τὴν φαρμάκου χρῆσιν. *Plut. tom. 2. opuſcul.*

APODOSIS.

Scientia donum eſt Dei, ſed tamen vt vinum prodeſt vel nocet pro vſus ratione, ſi qui vana gloria ſtimulati cum nondum deferbuerint æſtus cupiditatum, ad docendum illotis manibus accedant: periculum eſt ne ſe, & alios in deſcrimen adducant contra bene, ſapienterque faciunt, qui cum iuuenilis veluti ardoris crapulam exhalarint, Deo anteà ſacris animorum piaculis conciliati, ad docendos alios accedunt, & acceptam à Deo ſcientiam in auditorum mentes diuidunt.

Sed fas haud vlli eſt exire in luminis auras
Non vocitante Deo. *Claudius Marius Victor.*

LXVI. PSYLLI INTER SERPENTES.

Viri Sancti in mundo mundi.

AGATHARCIDES dicit, in Africa Pſyllorum gentem eſſe, & nihil quidē quoad viuendi rationem à reliquis hominibus differre, verumtamen cum alijs nationibus peregrinum eorum corpus comparatum admirationem habere: non enim venenatas beſtias, quæ vel ictu vel morſu venenum relinquunt ei

Sperat, neſcius auræ
Fallacis. miſeri quibus
Intentata nites. me tabula ſacer
Votiua paries indicat inuida
Suſpendiſſe potenti,
Veſtimenta maris Deo.

Hor. Od. l. 1 Carmin.

LXVIII. RVGIANI AB EQVO CONSILIVM CAPIVNT.

Appetitus Dominatus.

RVGIANI Baltici maris accolæ *Suantoniti* idolum colebant magna Religione. Alebatur huic ſacer equus albus, per quem auſpicia huiuſmodi ſumebantur, cum bellum aduerſum aliquam prouinciam ſuſcipi placuiſſet, ante fanum triplex haſtarum ordo miniſtrorum opera, diſponi ſolebat; in quorum quolibet binæ è tranſuerſo iunctæ conuerſis in terram cuſpidibus figebantur: æquali ſpaciorum magnitudine ordines diſparante. Ad quos equus ductandæ expeditionis tempore, ſolemni precatione præmiſſa à ſacerdote è veſtibulo productus, ſi propoſitos ordines ante dextro quàm læuo pede tranſcenderet, fauſtum gerendi belli omen accipiebatur. Sin læuum vel ſemel dextro prætuliſſet, petendæ prouinciæ propoſitum mutabatur. Nec prius certa nauigatio præfigebatur, quam tria continuè potioris inceſſus veſtigia cernerentur.

Sax. 14. hiſt. Danorum.

APODOSIS.

Quid eſt aliud ab equo conſilium capere, quàm calcato rectæ rationis fœdere, & oppreſſa mentis face belluinis permotionibus ſe regendum tradere?

Vix te patiuntur, vbi acres
Incaluere animi, ceruixque repugnat habenis.

petrum ei Thymiama adolere, ita ad eius nomen & inuocationem affectus erat, vt ſi quis reus, clam à familiaribus ſancti viri edoctus, veniam ab ipſo peteret, per nomen matris Chriſti: mox audito nomine matris miſericordiæ, Pater ſanctus lachrymis perfunderetur, & perinde ac ipſe reus eſſet, à reo veniam peteret. Ipſo auctore, ab Hungarica gente non pronunciatur nomen ipſum matris Dei, ſed *Dominam* eam vocant: ſi ſit autem pronunciatum nomen illius, ſtatim flexis genibus, & demiſſis in terram capitibus ſeſe inclinant. Atque adeò Pannonia à ſancto Rege ſuo Stephano, Sanctæ Mariæ familia appellata eſt.

LXXI. SARDIORVM MVRI.

Regum infantium auſpicia.

MELES primus Sardiorum Rex quacunque parte murorum Leonem filium recens natum circumtulerat, ea erat inexpugnabilis: neque verò cùm vrbs à Perſis capta eſt, aliunde erupuerunt, quàm ex eo loco qui non eſſet infantis præſentia luſtratus. *Herodot. l. 1.*

APODOSIS.

Maieſtas in regibus etiam infantibus elucet, quæ & ciues tuetur & hoſtibus terrorem inijcit. Quod Regi Ludouico inſigni miraculo contigit: hic enim poſtquam Henricus Magnus conſceleratiſſimo omnium parricidio de rerum humanarum culmine ſublatus eſt; cum timore arderet Gallia, expectans quo ſcelus iſtud eſſet erupturum, vnus infans, Deo auſpice, omnes malorum nebulas diſcuſſit, & ſe in hoc rerum fluctu quaſi ſereniſſimum ſidus ſuis popularibus ſpectandum præbuit.

LXXII. SAVROMATARVM. ABSTINENTIA.

Sobrietas coacta.

Nic. Dama. de moribus gentium.

SAVROMATAE tanta voracitate ſe in cibos ingurgitant, vt ad triduum ſaturentur, *διὰ τριῶν ἡμερῶν σιτοῦνται εἰς πλήρωσιν.*

APODOSIS.

Sauromatis ſimiles ſunt qui propter ſtomachi marcorem ſobrij eſſe coguntur, & ieiunant quoties ſunt ſaturi: hanc crapulam præclarè Prudentius exagitat in hymno ieiunantium. Corpus enim (inquit)

Putrem reſudans crapulam,
Obſtrangulatæ mentis ingenium premit.
Hinc, *Vini atque ſomni degener diſcordia.*
Libido ſordens, inuerecundus lepos,
Variæque peſtes languidorum ſenſuum,
Hinc, *Frequenti marcida oblectamine,*
Scintilla mentis interpeſcit nobilis,
Animuſque pigris ſtertit in præcordijs.

LXXIII. SAVROMATARVM VIRGINES.

Labor ante voluptatem.

SAVROMATAE non prius Virgini nuptias concedunt, quam hoſtem aliquem interfecerit, illuſtri ſplendore nobilitata: παρθένον ἐοῦ πρότερον συνοικίζουσι πρὸς γάμον πρὶν ἂν πολέμιον ἀνδρα κτείνῃ.

Nic. Dam.

APODOSIS.

Labor ante virtutem, & pugna ante victoriam, ne ſint *Salmacidæ ſpolia ſine ſudore & ſanguine.* ὅταν ἐμπίπτῃ περίστασις, μέμνησο ὅτι σε ὁ θεὸς ὡς ἀλείπτης τραχεῖ νεανίσκῳ συμβέβληκεν, ἵνα ὀλυμπιονίκης γένῃ. *Cum tibi obtigerit diſcrimen aliquod, memento te à Deo quaſi Aliptes cum robuſto athleta commiſſum, vt in olympicis coroneris.*

Epict. Arri. lib. I. c. 24.

LXXIV.

LXXIV. SCAPERDA.

Aulicorum vita.

COLLOCATVR in circo trabs humanam ſtaturam altitudine exæquans, eademque perforata: traijcitur per foramen funis, è cuius extremitate religantur vtrinque adoleſcentes duo auerſi, qui valido niſu adurgentes, alter alterum in ſublime attrahere ſatagunt: quo certaminis genere victoriam reportat qui ſupremo ſtipite alterum admouerit. Ex quo non dubium eſt quin præcipiti lapſu deijciatur. Iulius Pollux refertur à Iunio in adagijs. *l. 9. cap. 8.*

AP. Euſtathius ἐπὶ δυσχερῆ πάντα ad laborioſa molimina refert: mihi verò videtur in eo aulicorum ambitioſorum vita viuis coloribus exprimi, qui in tota vita ſcaperdam agunt, hoc vnum ſummis viribus conari vt ſe trudant, retrudant, extollant, deprimant, ad ſummum, opus omnium duriſſimum, ludum putent: ita inſana eſt aulicæ vitæ dulcedo.

Stet quicunque volet potens
Aulæ culmine lubrico. *Sen. in Thy.*
Me dulcis ſaturet quies,
Obſcuro poſitus loco,
Leni perfruar otio.

LXXV. SEPTEMTRIONALIVM ETHNICORVM MOS.

Inconſtantia ſuperſtitionis.

EST nonnullis gentibus ſeptemtrionis mos, quicquid primo diei diluculo in cœlo, terra, vel aquis viuum apparuerit, hoc ipſum ad crepuſculum huius diei pro numine fideliter adorare, vtpote aues, animalia, piſces, ac ipſos ſerpentes, & vermes, & præcipuè ceruum volantem, quem ob cornua, quibus capita iuuenum adornantur, inter nobiliora reptilia honorant. *Olaus Magnus c. 2. l. 3.*

APO-

AP. Bellè deſignat tabula hæreticorum in dementi ſuperſtitione inconſtantiam, qui ad omnem opinionis ſcopulum adhæreſcunt, & ſibi nouos quotidie deos, nouos ritus faciunt.

Nil mouiſſe ſalus.

LXXVI. SEPTEMTRIONALIVM RITVS.

Superſtitionis inconſtantia.

SEPTEMTRIONALIVM quidam quicquid primo diluculo in cœlo, terra vel aquis viuum apparuerit, toto eo die, vſque ad crepuſculum pro numine colunt: huic oblationes ex oſſibus ſylueſtrium animalium & piſcium venatione quæſitas faciunt, quæ æſtate non incendunt, ſed hyeme in publicis congreſſibus comburunt.

Olaus Mag. lib. 3. cap. 2.

AP. Rectè cadit in dementem hæreticorum ſuperſtitionem, quæ excuſſa ſemel veræ fidei anchora, ad omnem opinionis ſcopulum adhæreſcit: vel in eos, qui Euripo mutabiliores ad omnium aut amicitiam, aut venerationem, animos repentè adiungunt; repentè quoque eos deſerunt, & nouos ſibi quotidie deos parturiunt, quibus certè conueniret iſtud lemma:

Hodie tu Iuppiter eſto.
Cras mihi truncus eris, ficulnus inutile lignum.

LXXVII. SINITARVM SACRVM.

Eleemoſynarum parſimonia.

SINITAE in ſacris, vbi aliquid in diſco, puta porcini capitis imas auriculas, reliquarum altilium vngues, vini guttas aliquot in ara ſimulachro appoſuerunt, qui vetus eſt libandi mos, cæteras ipſi dapes magno cum tripudio, & effuſa lætitia comedunt.

Maff. hiſt. Indic. lib. 6.

AP. Impietas Deo, & pauca, & contempta delibat, ſibi & plura, & meliora reſeruat, & quaſi ſola in poſſeſſionem rerum omnium venerit, nihil cum pauperi-

peribus communicat, quod D. Ambroſius egregiè carpit: quouſque extenditis diuites inſanas cupiditates? nunquid ſoli habitabitis ſuper terram? cur eiicitis conſortem naturæ, & vindicatis poſſeſſionem naturæ? in commune omnibus diuitibus, atque pauperibus terra fundata eſt, cur vobis ius proprium ſoli diuites arrogatis? neſcit natura diuites, quæ pauperes omnes generauit: nudos fudit in lucem, egentes cibo, amictu, poculo: nudos recipit terra quos edidit: neſcit fines poſſeſſionem ſepulchro includere. *lib. de Nabuth. cap. 1.*

LXXVIII. SPARTANORVM LANCEA.

Virtute decet non ſanguine niti.

DIO Chryſoſtomus orat. 4. refert apud Thebanos familiam quandam Spartanorum fuiſſe, qui hereditario quodam iure lanceæ ſpeciem corpori à natura inuſtam gererent, qua qui carerent pro ſpurijs & illegitimis habebantur.

APODOSIS.

Ea demum vera nobilitas eſt, quæ non tantum majorum ſanguine, ſed propria virtute, quæ per λόγχην iſtam σημεῖον γένους ſignificatur, nixa eſt.

Non facit nobilem atrium plenum imaginibus, Virtus eſt quæ facit nobilem.

LXXIX. SPARTANORVM SENATORVM MOS.

A Deo initia agendi capienda.

SENATOR apud Lacedæmonios cùm primum creatus eſſet, veteri & laudabili more, omnia deorum templa frequentabat coronatus. *Plutarch. in Lycur.*

AP. Benè ſapienterq; faciunt, qui à Deo omnium actionum ſumunt primordia: maximè verò ij penes quos eſt Reſpub. debent numen, conſiliorum fon-

tem

tem, venerari, ſine cuius auxilio omnis humana pru-dentia fumus eſt. Val. Max. *Nam ſi priſci Oratores ab Ioue optimo, max. bene orſi ſunt: ſi excellentiſſimi vates a numine aliquo principia traxerunt: mea prauitas eo iuſtius ad fauorem tuum decurrerit, quod cætera diuinitas opinione colligatur, tua præſenti fide paterno auitoque ſideri par videtur.* Erat tantum in numine nimius Imperatorum aſſectator.

in prologo.

LXXX. SVSIDES.

Cupiditas rationis domina.

SVSIDES Mulieres ſolitæ dominari viris, vnde in omnem turpitudinem prolapſæ: nam vnguentis ornamentisque optimis comptæ, maiore ambitione quam viri, pudicitiam deteſtabantur.

Clemens Recog. lib. cap 9.

APODOSIS.

Peſſimum eſt Imperium, cum Gynæcea cupiditatum ſe in dominam rationem effundunt atque affigunt humi, quod Horatius ait, *diuinæ particulam auræ.*

LXXXI. SYBARITAE GALLOS ET MALLEOS NON FERVNT.

Concionatores improbis moleſti.

PRIMI Sybaritæ, quæ cum ſtrepitu exercentur artes, vt fabrorum, ærariorum, & materiatorum in ſuam ciuitatem recipi noluerunt; & ne alicunde ſomnus interrumperetur, gallos perpetuo exilio mulctarunt.

Athen. l. 12.

APODOSIS.

Voluptuarij homines, dum palpum vbique quæritant, reprehenſionem veritatis, quaſi mallei ſtrepitum fugitant, & diuini verbi præcones longum valere iubent; Æneanum illud imprecantes, quod eſt apud Plutarch.

in quæſtionib. Græcis.

Μήποτε νοςήσαι ἐς φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν.
Nunquam redeatis dilectam in patriam terram.

LXXXII. TAVRORVM REGVM Mos.

Amici aures regum.

APVD Tauros rex cum mortuum luget amicum, auriculæ ſuæ partem, nonnunquam totam abſcindit. Nicol Damaſcenus in Tauris: ὁ δὲ βασιλεὺς ἀποθανόντος φίλου, ἢ μέρος ἢ τὸ ὅλον ἀποτέμνεται ὠτίον.

APODOSIS.

Oculi & aures regum fidi, & prudentes amici, quos cum amittunt, toties partem ſui amittunt. Dion. orat. de regno: ὁπόσους γὰρ ἄν τις ἑταίρους κεκτημένος ᾖ, τοσούτοις μὲν ὀφθαλμοῖς ἃ δεῖ ἀκούει. *Quos quiſque ſibi comparauit amicos, tot oculis Quæ vult ipſe videt, tot auribus audit ea quæ oportet.*

LXXXIII. THVRIFERÆ REGIONIS IVDICIA.

Prouocatio ad alium iudicem non debet eſſe temeraria.

IN regione thurifera, ſi quis iudices male iudicaſſe putet, feneſtram in ſuprema palatij parte catena reuinctam, apprehenſa catena trahit, & reſerat: tum rex hoc vbi reſciuerit, eo, qui conqueſtus eſt, accerſito ius dicit: male à iudicibus ſi eſt pronuntiatum, occiduntur: ſin rectè, qui feneſtram mouit, interficitur.

Λιβανοφόρος dicitur ab Athenæo.

APODOSIS.

Hæc parabola reos monet, vt conſultè ad aliud forum appellent: iudicibus autem vulgatum decantat.

Diſcite iuſtitiam moniti, & non temnere diuos.

LXXXIV.

LXXXIV. THVSCA TIBIA IN SVPPLICIIS.

Muſica importuna.

Athen. l. 12. ALICNIVS Thuſcos ad voluptatem eſſe adeò propenſos refert, vt tibiæ cantum adhibeant, cùm ſontes flagris cædunt.

A P. Rectè prouerbiali figura dicetur in muſicam importunam: vel in eos qui cum dolorem inferant, volunt tamen iucundum videri, & ſuauibus fictorum verborum lenimentis irrogatos corporis cruciatus permulcent.

Satis eſt ſemel perire.

LXXXV. TIRYNTHIORVM SACRVM.

Conſuetudinis vis.

THEOPHRASTVS lib. de Comœdia, ſcribit Tirynthios rediculos, & ad res ſerias inutiles, ad oraculũ Delphicum ſe contuliſſe; eius monitu ab eo vitio liberari exoptantes, vaticinatumq; Deum fuiſſe, immolatum Neptuno taurum ſi continentes riſum in mare abijcerent, ceſſaturam eam ridendi conſuetudinem. Illos autem metuentes, ne quid peccarent aduerſus Dei reſponſum, ſacro pueri ne intereſſent, vetuiſſe: vnum tamen cum id reſciuiſſet, turbæ permixtum alijs cum clamore eum aſpellentibus dixiſſe: quorſum hæc? an Sphagium veſtrum, hoc eſt, peluim ad excipiendum hoſtiæ ſanguinem, ſubuertam, timetis? Illi continuo riſerunt: neque enim vas vllum oportebat, quo cruor exiliens exciperetur victimæ, præſertim quæ in profluentem abijceretur. (Athen. li. 6. pag. 261. Deipnoſoph.)

A P. Ex ea parabola diſcimus vim conſuetudinis eſſe tenaciſſimam: *Lex enim peccati eſt violentia conſuetudinis, qua trahitur & tenetur etiam animus inuitus, eo merito quò in eam volens illabitur.* (D. Auguſtinus.)

LXXXVI.

LXXXVI. VICTIMA IVNONIS CONIVGALIS.

Amor coniugum.

ANTIQVI Iunoni γαμηλίῳ nuptiales victimas felle destitutas offerri volebant

APODOSIS.

In connubijs amorem & concordiam regnare, fel omnino abeſſe oportet.

Felices & amplius
Quos irrupta tenet copula, nec malis
Divulſus querimonijs
Suprema citius ſoluet amor die. — *Horat. Ode 13. lib. 1. carm.*

Diſertè autem Plutarchus hanc ſimilitudinem proſequitur in coniugalibus præceptis: οἱ τῇ γαμηλίῳ θύοντες Ἥρᾳ, τὴν χολὴν οὐ συγκαθαγίζουσι τοῖς ἄλλοις ἱεροῖς, ἀλλ' ἐξελόντες ἔρριψαν παρὰ τὸν βωμόν. Αἰνιττομένου τοῦ νομοθέτου τὸ μηδέποτε δεῖν χολὴν μηδὲ ὀργὴν γάμῳ παρεῖναι.

LXXXVII. VITIORVM INTERITVS.

Confeſſio.

PRÆCIPVVM feſtum Perſarum vitiorum interitus, quo ſerpentes & venenata omnia Perſæ cōficiebant, & magis offerebant pro inſigni pietatis argumento: hac via gratam ſe rem bonis dijs, moleſtam verò læuis numinibus facere arbitrati. — *Agathias lib. 2.*

APO. Serpentes, peccata: interitus peccatorum, confeſſiō. Auguſtin. *Confeſſio eſt ſalus animarum, diſſipatrix vitiorum, expugnatrix dæmonum & quid plura? obſtruit os inferni, & paradiſi portas aperit.* — *De pœnitentia.*

PARABOLARVM HISTORICARVM

Liber Sextus.

AVES.

I. ACCIPITER AB ARDEA ſVPERATVS,

Mens antea generoſa à voluptate oppreſſa.

NON caret admiratione pugna Falconis cum ardea. Nam ſi hæc ſupra accipitrem volatu contendere poteſt, & ſibi illum ſubijcere, ſuis excrementis reſpergit, quo gnaui alioqui aliſ-tis pennæ ita hebeſcunt, vt ad pugnam ſit inutilis, nec difficili admodum labore ab hoſte ſuperetur. Quare Falco hoſtis inſidias quanto poteſt ſtudio euitans, tamdiu ex obliquo cum illo in aëre congreditur, donec tandem occaſione oblata ſuperior factus, ardeam magno impetu deturbet.

Vid. Pict. apud Came. in ſymbol.

AP. Hoc artificio vtuntur dæmones: qui ſi generoſam mentem videant, ad præclara quæque ſua ipſius indole incitatam, conantur inprimis voluptate quaſi cœno illinere, ex quo emortuæ pietatis vires facilè contabeſcunt: *nihil enim eſt* (vt Seneca) *tam mortiferum ingenijs quàm voluptas*, οἱ γὰρ ἀπολαυστικῶς ζῶντες εὐκαταφρόνητοι γίνονται. Poſtquam verò his voluptatum ſordibus inquinati ſunt animi.

Ariſt. in Polyt.

Nam

Non animum ſummi memorem genitoris in altum
Excitat, ad cœlum mittit ſuſpiria nemo:
Nec recolens apicem ſolij natalis ad ipſum
Reſpicit auctorem, nec ſpem ſupra aera librat:
Sed mentem grauidis contentus ſternere curis,
Indigno ſubdit domino, perituraque promit.
Diligit, & curuo quærit terreſtria ſenſu.

Prudent. in Hamartig.

II. ACANTHIS IN SPINIS.

Studia in paupertate.

ACANTHIS auis viuit in ſpinis, quę tamen ſumma cantus amœnitate floret. Ariſtot. & Ælianus φθέγγεται τ' εὐμελὲς καὶ ἔμμουσον, ex Ariſt. non ἄμουσον, vt habent nonnulli codices. *lib. 10. c. 32*

AP. Studioſi multi ſuauiter canunt, licet in labore & paupertate durè & parcè victitent, contra qui diuitijs affluunt ſæpe ſunt elingues. Archeſilaus dicit: τὴν πενίαν λυπηρὰν μὲν εἶναι ὥσπερ τὴν Ἰθάκην ἀγαθὴν δὲ κουροτρόφον ἐθίζουσαν συνεῖναι λιτότητι, καὶ καρτερίᾳ, καὶ καθόλου γυμνάσιον ἀρετῆς ἔμπρακτον. Strob. Paupertatem duram quidem eſſe non ſecus ac Ithacam, præclaram verò adoleſcentum nutricem, quæ aſſuefaciat homines victus tenuitati, laborumque tolerantiæ, ad ſummum, *Gymnaſium eſſe virtutis efficax.* Quod autem acanthis appoſitum ſit ſymbolum literatorum, declarant etiam perpetuæ cum aſino inimicitiæ, cuius rei meminit Ariſtot. Ὄνος καὶ ἀκανθίδες πολέμιοι αἱ μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν ἀκανθῶν βιοτεύουσιν, ὁ δὲ, ἁπαλὰς οὔσας ἐσθίει τὰς ἀκάνθας. *Serm. 93.* *lib. 9. hiſt. animal. c. 1.*

III. ÆGOCEPHALVS

Agelaſtus.

AVIS eſt quæ liene caret, eſt autem lien riſus ſedes, ſicut fel iracundiæ, iecur amoris, αἰγοκέφαλος δὲ σπλῆνα οὐκ ἔχει *Ariſt. hiſt. animal. ca. 15.*

Αρ Πχρο ιμί χὸν χ ἤμκ dicitur in eum qui nullà iucundiore conſuetudine corrugatam frontem ſerenare, & àd riſum pellici poteſt. Tal's fertur fuiſſe Heraclitus ille, de quo Iuuenalis:

Quod de ſapientibus alter
Satyr. 10. *Ridebat quoties à limine mouerat vnum*
Protuleratq́; pedem: flebat contrarius alter.
Sed facilis cuiuis rigidi cenſura cachinni:
Mirandum eſt, vnde ille oculis ſuffecerit humor.

IV. HALCYONES.

Virginis partus.

HALCYON auis eſt paulò amplior paſſere, colore cyaneo ex parte maiore, tantum purpureis & candidis admixtis pennis: canit in arundinetis: nidum, vt putant, ex ſpinis aculeatis concinnat, fœtificat brumâ, qui dies halcyonides vocantur, placido mari per eos, & nauigabili: Ita fœturæ gratiſſimæ animantis ponunt venti, & mare ſternitur. Vide Plin. *l.* 10. *c.* 32. & Ar. *de animal. l.* 9. *c.* 14.

APODOSIS.

Inſtar Halcyonis Deipara Virgo, tenuis quidem, vt putabatur apud homines; ſed apud Deum virtute permagna. Color auis Cyaneus ſiue cœruleus originem cœleſtem ſignificat, candidus puritatem, purpureus regalem proſapiam, cantus inter arundineta, lætitiam cœleſtem in vitæ paupertate: nidulus ex ſpinis, ſpeluncæ Bethlemiticæ rigidam aſperitatem; fortificatio hyemalis, natalem Chriſti in hyeme: maris tranquillitas in partu halcyonum, pacem quæ naſcente Chriſto, vniuerſo terrarum orbi felix illuxit:

Ver magnus agebat
Orbis, & immitis parcebant flatibus Euri.

V. AL.

V. ALCYON.

Coniugalis amoris ſymbolum.

PLVTARCHVS Alcyonem ſapientiſſimum diuiniſſimumque marinorum animal appellat, non modò ob induſtriam qua cæteris antecellit; ſed etiam quod mariti eſt amans adeo, vt non vno quodã ſed quolibet anni tempore cohæreat congreſſusque huius admittat, non per libidinem, vt quæ alteri nulli prorſus miſcetur, ſed beneuolentiæ coniugalis, & amicitiæ ſtudio. Eundem grauem iam annis & ægrè ſequentem γηροφορεῖ ϗ γηροτροφεῖ; ſuſcepta cura, fert fouetque ſenem, nuſquam deſtituens, nunquam poſt ſe relinquens, nam & dorſo impoſitum geſtat.

APODOSIS.

Felices ter, & amplius.
Quos irrupta tenet copula, nec malis Horat.
Diuulſos querimonijs
Suprema citius ſoluet amor die.

In eo charitatis coniugalis argumento ſpectabilis eſt pietas vxoris Eduardi Anglorum regis filij qui, cum itinere ad ſanctum Sepulchrum ſuſcepto, inſanabilem plagam venenato Mauri gladio inflictam acceperiſſet; pia coniux Hiſpaniarum Regis filia, manantem quotidie ex vlcere mariti purulentum humorem lingebat, ſolius amoris melle conditum: vnde illi ſanitatem, ſibi immortalem ex amore coniugali gloriam peperit. *Rode. Sanc. p. 101. hiſt. Hiſp. cap. 4.*

VI. ASTERIAS ΑΣΤΕΡΙΑΣ.

Pigritiæ ſigna.

AVIS nomine Aſterias manſueſcit in Ægypto, & catenus humanam vocem intelligit, vt ſi quis huic

huic conuicium faciens vel appallauerit ſeruam, ex ea contumelia iraſcatur: vel eandem ipſam vocauerit pigram, ea ſic dolentur, tanquam ignobilitatis & segnitiæ arguta, indignetur.

Apollonius. Dionyſ. Ap. Alterias ſymbolum eſt diligentiæ & generoſitatis. Turpis & homine indigna eſt pigritia: natus eſt homo ad laborem vt auis ad volatum: ὃ μὴ γενιῶς, δοῦλον, τὸ δὲ γενιῶς, πόνος.

VII. ALES VENATOR.

Impoſtor.

MERVLIS affine genus quoddam eſt venaticum & captioſum, colore atrum, ſplendide canorũ: rectè ex eo venaticum appellatum, quod ex auibus multas ſui cantus permulſione ad ſe allicit, & capit: cuius ingenitæ hæc auis præſtantiæ non ignara, eo munere naturæ ad voluptate & cibo ſe explendam vti videtur. Nam ex ſui cantus auditione & belliſſimas oblectationes habet, & aucupio & venatione proximè ad ſe accedentium auicularum exſaturatur. Quòd ſi quando quiſque hanc captam concluſerit in caueam non modo canere omittit, verum etiam pro ſeruitute ſua à venatore pœnas ſilentio ſumens, muta permanet atque elinguis. *(Æli. lib. 3. de animal. cap. 4.)*

AP. Typus eſt impoſtoris, qui propinare ſolet

Immixto liuentia melle Veneno.

VIII. ANSER LAVRO INIMICVS.

Indoctus.

ANSER laurum Phœbi arborem ſibi exitialem, auerſatur, & declinat. AElianus. *(Lib. 5. c. 29.)* Εἰ ϰαὶ ἐξαναίνοιτο ὑπὸ λιμοῦ, δάφνης φύλλον οὐκ ἂν φάγοι οὐκ ἂν πάσαιτο ῥοδοδάφνης. Etiamſi fame contabeſceret, lauri folium non commederet, ne Rhododaphnen quidem guſtaret.

A P-

AP. Ingenium à Poeticis diſciplinis auerſum hoc χήματι ſignificatur. Talis ille fuit ſenator Cumanus, qui cæteris de alendo in vrbe Homero conſilium agitantibus diſſuaſit, fore enim aiebat ſi is reciperetur in vrbe, turbam ὁμήρων multam & inutilem: homo Midæ auriculis ſi quiſquam alius digniſſimus. *Herodot. in vita Homeri.*

IX. ANSERES TAVRI MONTIS.

Lingua coercenda.

ANSERES Taurum montem peragrantes magno aquilarum metu ſinguli mordicus lapidem tenent, ne clangore prodantur, tanquam enim ſilentij frænos ſibi inijcientes, montem tranſuolant, ὥσπερ οὖν ἐμβαλόντες σφίσι στόμιον λαπίδων τι. Ælian. *l. 5. de an. c. 20. 19.*

AP. Anſeres, ſilentij prudentes obſeruatores: lapis ratio ſilentij frænum: aquila, dæmon dictorum factorumque auceps. *Iſidorus Peluſiota* Cyro monacho χαλίνωσον τὸ γλώττης σου τάχος τὸ μᾶλλον, καὶ ἁπάντων τῶν γηΐνων μελῶν ἡ γλῶσσα ὡς δυσκάθεκτός ἐστι. Linguæ celeritatem fræno coerceri; maximum enim terrenorum omnium membrorum lingua eſt, vt quæ ægrè retineri poſſit. *ep. 325. l. 1.*

Infrænis oris vectigal calamitas.

X. EQVVS AB ANTHO SVPERATVS.

Ferocia ab imbecillo cohibita.

FLORVS auis eſt paluſtris, coloris pulchri, oculorum acie debili, quæ cum equo ſemper pabuli gratiâ dimicat, dorſo eius inſilit, colla & armos vellicat, & his armis freta eum plerumque abigit à pabulo, Ἄνθος δὲ ἵππῳ πολέμιος, διελαύνει γὰρ τὸν ἵππον ἐκ τῆς νομῆς. *Ariſtot.*

AP. Robuſta quæque ſæpe vel ab infirmis debellantur. Ita infirma elegit Deus ad impotentem robuſtorum ferociam compeſcendam.

Ouidius *Parua necat morſu ſpatioſum vipera taurum,*
A cane non magno ſæpè tenetur Aper.

XI. AQVILA AD CORNICES.

Inimicos virtute vlciſci.

Al. lib. 5. cap. 22.

CORNICIBVS ſtudium eſt aquilas irritare: hæ verò illas præclarè contemnunt, & deorſum ferri ſinunt. Ipſæ ſurſum ſubuolantes æthereum locum celeri alarum remigio ſecant: quod quidem ipſum non Cornicum timore agunt. Quiſnam hoc dicat, qui planè ſciat aquilarum vim; ſed potius præclara quadam animi magnitudine earum infra ſe volantium lapſus lubenter intuentur.

APODOSIS.

Præclarum eſt ſymbolum inuidorum, qui generoſi hominis adhuc prima face ſurgentis virtuti obſtrepunt. At ille quo magis inuident eo nititur altius & infra ſe volantes corniculas irridet.

Sola virtute ſequantur.

XII. AQVILÆ FEL, ÆTOY XOΛH.

Seueritas moderata.

AElian. lib. 1.

AQVILÆ fel Attico melle temperatum hebeſcentibus illitum oculis viſum efficit quam acutiſſimum: Εἰ οὖν μέλιτι τις Ἀττικῷ τὴν χολὴν ἀνατεῖ διαλαβὼν ὑπαλείφοιτο, ἀμβλυνομένῳ ὄψεσι. Animal. cap. 62.

Auſon. ad Theodoſ.

APODOSIS.

Seuera grauis hominis reprehenſio amore & humanitate condita, mentis tenebras diſſipat, & eos qui prius erant ſolutioris vitæ ad meliorem frugem reuocat:

Blando vis latet imperio.

XIII.

XIII. AQVILÆ OVA IN PELLE VVLPINA.

Robur additum calliditati.

ALBERTVS grandem aquilam eſſe ait in ſeptentrione, quæ duo oua ſemper parit, eaque Vulpis pelle inuoluta in cacuminibus ramorum ſuſpendit, vt ſolis calore foueantur.

APODOSIS

Rectè hoc ſymbolo ſignificatur robur calliditatis inuolucris tectum ad tempus, iuxta Lyſandri dictum, qui Leoninam cum Vulpina coniungere ſe dictitabat.

XIV. AQVILÆ IVVENTVS EX SADAIA.

Renouatio vitæ.

SADAIAS Aquilæ iuuentutem ita renouari putat, tradit eam adeò ſublime volando aſcendere, vt æthereo calore plumæ accendantur, atque ita nudatam delabi in præfrigidum fontem ac puteum, cuius frigore calor medullarum adaugetur, ac per antiperiſtaſim aliquandiu ipſa quieſcente donec plumæ ſuccreſcant, & in nouam prorſus auem exeat. *Albert. Animal. lib. 23.*

APODOSIS.

Sic demum noui homines ſumus, cum cœleſti amore plumea vanitas inceditur, & fonte ſacramentorum abluti nouo germine pubeſcimus. Attigit quoque hanc ſimilitudinem Aratus Diaconus 2. *In Act. Apoſtol.*

Nam debilis æuo.
Et declinatis ſenio iam viſibus ales
Flammiuomo ſub ſole iacet, pennaſq; grauatas
Eius in igne fouet, nocturnaque lumina pandit,
Atque oculos radijs ardentibus ingerit ægros
Ad veterem reditura diem.

XV.

XV. AQVILA INTER PSITTACOS.

Vltio opportuna

Alb Magn. Animal. li. 8. c. 2.

AQVILA ſi incidat in multitudinem cornicum aut pſittacorum adhuc imbecillior, ab ijs ſe deplumari patitur quidem, vel inuita: at meminit iniuriæ, dataque poſtea occaſione obuias perimit.

APODOSIS.

Vir generoſus plerumque ab infimis indigna patitur iram concoquens, donec data occaſione animaduertat. Vitandæ potentum offenſæ, qui vel leuiter læſi, *plumbeas iras* gerunt.

Χαλεπαὶ δὲ ἀνάκτων εἰσὶν ὁμοκλαί. Odyſſ. ρ.

XVI. AQVILÆ PVLLVS VNVS.

Monarchia.

Plin. l. 10. c. 3.

EXCLVDVNT pullos binos, alterum expellunt tædio nutriendi.

APODOSIS.

Effigies eſt hæc Monarchiæ, *vnum Imperij corpus vnius animo regendum.* Tacit. in annal. εἰ ἐθέλουσι δύο ἥλιοι γενέσθαι, κίνδυνος πάντα συμφλεχθέντα διαφθαρῆναι: *Si duo vellent eſſe ſoles, periculum eſſet ne omnia conflagrarent.* Et hoc opinor timent Ranæ in lepidiſſima Phædri Fabella:

Vxorem quondam ſolem velle [illegible]cere,
Clamorem Ranæ ſuſtulere a[illegible]dera.
Conuicio permotus quærit Iupiter
Cauſam querelæ. Quædam tum ſtagni incola,
Nunc, inquit, omnes vnus exurit lacus,
Cogitq. miſer is arida ſede emori:
Quidnam futurum eſt ſi crearit liberos.

XVII.

XVII. AQVILA A POLIPO. DOMITA.

Deluſit hiantem.

QVVM in ſaxum non admodum è mari eminens Polypus aliquando correpens aſcendiſſet, ibique cirris explicatis ſumma cum voluptate à tepore Solis caleſceret: Aquila acris & acuta quanto potuit maximo alarum impetu in polypum inſiluit: ſed piſcis, & hic circumplicantibus aquilam, & pertinaciter adhæreſcentibus cirris, in profundum detraxit hoſtem capitaliſſimum, ſimul & interfecit.

Ælianus & Antipat. Theſ. epig. anth. lib. 1. tit. piſces.

Πώλυπος εἰναλίη ποτ' ἐπὶ προβλῆτι τανυσθείς,
Ηελίῳ ψύχειν πολλόν ἀνῆκε πόδα.
Οὔπω δ' ἦν πέτρῃ ἴκελος χρόα. τῷ νύ γε καί μιν
Αἰετός ἐκ νεφέων ὀξύς ἔμαρψεν, ἰδών.
Πλοχμοῖς δ' εἱλιχθείς πέσεν εἰς ἅλα δύσμορος ἦ ῥα
Αμφω καὶ θήρης ἤμβροτε καὶ βιότου..

XVIII AQVILA PVLLVM EIICIENS.

Ἀφιλοστοργία.

INIQVISSIMA circa pullorum educationem aquila eſt: alterum enim ex duobus quos excluſerit in terram eiectum pulſu alarum allidit, & alterum tantum educat fœtu proprio, dum laborem fugit educationis, abdicato.

APODOSIS.

Huiuſmodi ſcilicet parentes illi ſunt, qui paupertatis prætextu infantes exponunt, quique in diſtribuenda hæreditate erga liberos nimium inæquales ſe exhibent, ἐν τῇ διανομῇ τοῦ κλήρου, ἀνισόζουσι τὰ τέκνα.

Ant. Græc. apud Paul. Mel. antiq. lec. comm. ſyllogiſmum.

XIX

XIX. AQVILÆ PENNÆ.

Societas imparium.

Ælian. l. 9. c. 11. de anim.

NON modo præſentem & viuentem Reginam auium aquilam cæteræ omnes volucres extimeſcunt, atque eius conſpectum exhorrent: ſed & pennæ eiuſdem ſi quis cum aliarum pennis commiſcuerit incorruptæ atque integræ manent: aliæ cum aliis communitatem non ferentes, putreſcunt.

APODOSIS.

Tenues homuli, magnorum conſuetudine atteruntur, nec eorum aut faſtus ferre, aut profuſionem pecuniæ adæquare poſſunt. Itaque in vitæ conſuetudine ὃν κατ' σαυτὸν ἴλε ſecundum vetus pictum. *Amicitia aut pares accipit aut facit.* Significat præterea Aquilæ penna virum magnæ auctoritatis, alicuius mali & calamitatis depulſorem. Nam auctor *Geoponicon lib.* 1. ait aduertendum grandinis periculũ multum valere lapidem Chalazitem ferro appulſum, vel aquilæ alam dextram in medio agro defixam.

Αἰτοῦ πτερὸν τὸ δεξιὸν λαβὼν, μέσον τῷ χωρίῳ χῶσον.

XX. AQVILA IMPERATORIA AVREAE PYRAE INSIDENS.

Excelſa mentis generoſitas ſupra omnem rerum humanarum ſpeciem erecta.

IN Imperatorum exequijs ſtatuebatur in campo Martio pyra phari inſtar, multis tabernaculis contignata, quorum ſuperius inferiori ſemper contractius & paulatim gracileſcens aſſurgebat, donec ad ſummum ventum erat, in quo regina auium Aquila conſidebat, & inferiores quidem domunculæ exterius auro, purpuraque veſtitæ, intus lignorum aridorum copia fartæ, vi ignis immiſſa valide deflagrabant: ex ſummo apice victrix aquila flammas inferiores deſpectabat, & ardoribus intacta euolabat, ve ani-

animam Imperatoris in cœlum deferre videretur.

Ap. Mundus inſtar eſt pyræ deflagraturæ, ſpecie quidem nobilis & opulentus, ſed intus ligna putida. ſordes & ramenta habet: recondita varia tabernacula, diuerſarum vitarum gradus & ordines ſignificant, qui quantumcunque ſpecioſi ſint & eximij, tamen pereunt: ſola in apice aquila deridet flaminas & ſe librat in cœlum. Sic Mariæ contemptrix mundi anima, ſupra vitæ humanæ æſtus, arbores, incendia, delicias, fucos, peccata, miſerias, eminet, & ad Deum euolat. *Vide Xiphil. in Hug. & Herodia. in Seuero.*

Ardens euexit ad æthera virtus.

In eodem argumento Maximilianus ſecundus pinxit in ſymbolo aquilam in nubibus volantem, humi verò coronam, gladium, haſtam, mundum cum lemmate:

Nil humana moror, dum ſuper aſtra feror.

XXI. AQVILA IOVIS.

Abſtinentia Sanctorum.

AQVILA violentum & auarum animal captu viuit, & carnes appetit: Nam ad ſe explendam lepores, hinnulos, anſeres, & alia pleraque capit. Vna tantum ex aquilarum genere, quæ Iouis appellantur, carnes non attingit, ſed & ad victum ei herba ſatis eſt & quamuis Pythagoram Samium non audiuit, nullum tamen animantem edit Ælian. l. 9. c. 10. Simile de Miluis narrat Pauſanias, qui Ioui olympio conſecrata minimè attingunt. *l. 5. ſeu in Eliac. priore p. 10. 107.*

Ap. Sanctorum & religioſorum hominum abſtinentia ſignificatur, qui plenius Deo ſe manciparunt & cœleſti maximarum rerum contemplatione, vt Aquilæ Solis radijs recreantur. Eſt autem puriorum mentium & egregiarum virtutum propria abſtinentia ἡ ἀποχὴ τῶν βρωμάτων πρὸς τὴν γυμνασίαν τῶν μειζόνων καὶ κατορθωμάτων ἐστί. *Iſid. Pel. epi. 32. ad Lam. Monach.*

XXII.

PARABOLARVM HISTORICARVM

LIBER SEXTVS.

AVES.

I. ACCIPITER AB ARDEA SVPERATVS,

Mens antea generoſa à voluptate oppreſſa.

NON caret admiratione pugna Falconis cum ardea. Nam ſi hæc ſupra accipitrem volatu contendere poteſt, & ſibi illum ſubijcere, ſuis excrementis reſpergit, quo gnaui alioqui aſſtis pennæ ita hebeſcunt, vt ad pugnam ſit inutilis, nec difficili admodum labore ab hoſte ſuperetur. Quare Falco hoſtis inſidias quanto poteſt ſtudio euitans, tamdiu ex obliquo cum illo in aëre congreditur, donec tandem occaſione oblata ſuperior factus, ardeam magno impetu deturbet.

Vid. Pict. apud Came. in ſymbol.

AP. Hoc artificio vtuntur dæmones: qui ſi generoſam mentem videant, ad præclara quæque ſua ipſius indole incitatam, conantur inprimis voluptate quaſi cœno illinere, ex quo emortuæ pietatis vires facilè contabeſcunt: *nihil enim eſt* (vt Seneca) *tam mortiferum ingenijs quàm voluptas*, οἱ γὰρ ἀπολαυστικῶς ζῶντες εὐηθ ταφρόνοσι γίνονται. Poſtquam verò his voluptatum ſordibus inquinati ſunt animi.

Ariſt. in Polyt.

Nemo

Non animum ſummi memorem genitoris in altum
Excitat, ad cœlum mittit ſuſpiria nemo:
Nec recolens apicem ſolij natalis ad ipſum
Reſpicit auctorem, nec ſpem ſupra aera librat:
Sed mentem grauidis contentus ſternere curis,
Indigno ſubdit domino, perituraque promit.
Diligit, & curuo quærit terreſtria ſenſu.

Prudent. in Hamartig.

II. ACANTHIS IN SPINIS.

Studia in paupertate.

ACANTHIS auis viuit in ſpinis, quę tamen ſumma cantus amœnitate floret. Ariſtot. & Ælianus φθέγγεται τ' εὐμελὶς καὶ ἔνμουσον, ex Ariſt. non ἄμουσον, vt habent nonnulli codices. *lib. 10. c. 32*

AP. Studioſi multi ſuauiter canunt, licet in labore & paupertate durè & parcè victitent, contra qui diuitijs affluunt ſæpe ſunt elingues. Archeſilaus dicit: τὴν πενίαν λυπηρὰν μὲν εἶναι ὥσπερ τὴν Ἰθάκην ἀγαθὴν δὲ κουροτρόφον ἐθίζουσαν συνῆναι λιτότητι, καὶ καρτερίᾳ, καὶ καθόλου γυμνάσιον ἀρετῆς ἔμπρακτον. Strob. Paupertatem duram quidem eſſe non ſecus ac Ithacam, præclaram verò adoleſcentum nutricem, quæ aſſuefaciat homines victus tenuitati, laborumque tolerantiæ, ad ſummum, *Gymnaſium eſſe virtutis efficax.* Quod autem acanthis appoſitum ſit ſymbolum literatorum, declarant etiam perpetuæ cum aſino inimicitiæ, cuius rei meminit Ariſtot. ὄνος καὶ ἀκανθίδες πολέμιοι αἱ μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν ἀκανθῶν βιοτεύουσιν, ὁ δὲ, ἁπαλὰς οὔσας ἐσθίει τὰς ἀκάνθας.

Serm. 93.

lib. 9. hiſt. animal. c. 1

III. ÆGOCEPHALVS

Agelaſtus.

AVIS eſt quæ liene caret, eſt autem lien riſus ſedes, ſicut fel iracundiæ, iecur amoris, αἰγοκέφαλος ὅλως σπλῆνα οὐκ ἔχει

Ariſt. hiſt. animal. ca. 15.

Aρ Πχρο ιμί χὸν χ ῆμκ dicitur in eum qui nullâ iucundiore conſuetudine corrugatam frontem ſerenare, & ad riſum pellici poteſt. Talis fertur fuiſſe Heraclitus ille, de quo Iuuenalis:

Quod de ſapientibus alter
Satyr. 10. *Ridebat quoties à limine mouerat vnum*
Protuleratq́, pedem: flebat contrarius alter.
Sed facilis cuiuis rigidi cenſura cachinni:
Mirandum eſt, vnde ille oculis ſuffecerit humor.

IV. HALCYONES.

Virginis partus.

HALCYON auis eſt paulò amplior paſſere, colore cyaneo ex parte maiore, tantum purpureis & candidis admixtis pennis: canit in arundinetis: nidum, vt putant, ex ſpinis aculeatis concinnat, fœtificat brumâ, qui dies halcyonides vocantur, placido mari per eos, & nauigabili: Ita fœturæ gratiſſimæ animantis ponunt venti, & mare ſternitur. Vide Plin. *l.* 10. *c.* 32. & Ar. *de animal. l.* 9. *c.* 14.

APODOSIS.

Inſtar Halcyonis Deipara Virgo, tenuis quidem, vt putabatur apud homines; ſed apud Deum virtute permagna. Color auis Cyaneus ſiue cœruleus originem cœleſtem ſignificat, candidus puritatem, purpureus regalem proſapiam, cantus inter arundineta, lœtitiam cœleſtem in vitæ paupertate: nidulus ex ſpinis, ſpeluncæ Bethlemiticæ rigidam aſperitatem; fortificatio hyemalis, natalem Chriſti in hyeme: maris tranquillitas in partu halcyonum, pacem quæ naſcente Chriſto, vniuerſo terrarum orbi felix illuxit:

Ver magnus agebat
Orbis, & immitis parcebant flatibus Euri.

V. AL.

V. ALCYON.

Coniugalis amoris ſymbolum.

PLVTARCHVS Alcyonem ſapientiſſimum diuinissimumque marinorum animal appellat, non modò ob induſtriam qua cæteris antecellit; ſed etiam quod mariti eſt amans adeo, vt non vno quodã ſed quolibet anni tempore cohæreat congreſſusque huius admittat, non per libidinem, vt quæ alteri nulli prorſus miſcetur, ſed beneuolentiæ coniugalis, & amicitiæ ſtudio. Eundem grauem iam annis & ægrè ſequentem γηροφορεῖ κ, γηροτροφεῖ; ſuſcepta cura, fert fouetque ſenem, nuſquam deſtituens, nunquam poſt ſe relinquens, nam & dorſo impoſitum geſtat.

APODOSIS.

Felices ter, & amplius.
Quos irrupta tenet copula, nec malis — **Horat.**
Diuulſos querimonijs
Suprema citius ſoluet amor die.

In eo charitatis coniugalis argumento ſpectabilis eſt pietas vxoris Eduardi Anglorum regis filij: cui, cum itinere ad ſanctum Sepulchrum ſuſcepto, inſanabilem plagam venenato Mauri gladio inflictam accepiſſet; pia coniux Hiſpaniarum Regis filia, manantem quotidie ex vlcere mariti purulentum humorem lingebat, ſolius amoris melle conditum: vnde illi ſanitatem, ſibi immortalem ex amore coniugali gloriam peperit. **Rode. Sanc. p. 101. hiſt Hiſp. cap. 4.**

VI. ASTERIAS ΑΣΤΕΡΙΑΣ.

Pigritiæ ſigna.

AVIS nomine Aſterias manſueſcit in Ægypto, & eatenus humanam vocem intelligit, vt ſi quis huic

huic conuicium faciens vel appallauerit ſeruam, ex ea contumelia iraſcatur: vel eandem ipſam vocauerit pigram, ea ſic dolentur, tanquam ignobilitatis & ſegnitiæ arguta, indignetur.

Ap. Aſterias ſymbolum eſt diligentiæ & generoſitatis. Turpis & homine indigna eſt pigritia: natus eſt homo ad laborem vt auis ad volatum: ὃ μὴ γενικῶς, οὐδὲν, τὸ δὲ γενικῶς, πόνος.

Apollonius. Dionyſ.

VII. ALES VENATOR.

Impoſtor.

MERVLIS affine genus quoddam eſt venaticum & captioſum, colore atrum, ſplendide canorū: rectè ex eo venaticum appellatum, quod ex auibus multas ſui cantus permulſione ad ſe allicit, & capit: cuius ingenitæ hæc auis præſtantiæ non ignara, eo munere naturæ ad voluptate & cibo ſe explendam vti videtur. Nam ex ſui cantus auditione & belliſſimas oblectationes habet, & aucupio & venatione proximè ad ſe accedentium auicularum exſaturatur. Quòd ſi quando quiſque hanc captam concluſerit in caueam non modo canere omittit, verum etiam pro ſeruitute ſua à venatore pœnas ſilentio ſumens, muta permanet atque elinguis.

Æli. lib. 3. de animal. cap. 4.

AP. Typus eſt impoſtoris, qui propinare ſolet

Immixto liuentia melle Veneno.

VIII. ANSER LAVRO INIMICVS.

Indoctus.

ANSER laurum Phœbi arborem ſibi exitialem auerſatur, & declinat. AElianus. Εἰ ἢ καὶ ἐξαυαίνοιτο ὑπὸ λιμοῦ, δάφνης φύλλον οὐκ ἂν φάγοι οὐκ ἂν πάσαιτο ῥοδοδάφνης. Etiamſi fame contabeſceret, lauri folium non commederet, ne Rhododaphnen quidem guſtaret.

lib. 5. c. 29.

A P-

AP. Ingenium à Poeticis diſciplinis auerſum hoc σχήματι ſignificatur. Talis ille fuit ſenator Cumanus, qui cæteris de alendo in vrbe Homero conſilium agitantibus diſſuaſit, fore enim aiebat ſi is reciperetur in vrbe, turbam ὁμήρων multam & inutilem: homo Midæ auriculis ſi quiſquam alius digniſſimus. *Herodot. in vita Homeri.*

IX. ANSERES TAVRI MONTIS.

Lingua coercenda.

ANSERES Taurum montem peragrantes magno aquilarum metu ſinguli mordicus lapidem tenent, ne clangore prodantur, tanquam enim ſilentij frænos ſibi inijcientes, montem tranſuolant, ὥσπερ οὖν ἐμβαλόντες σφίσι στόμιον λαπίζοντες. Ælian. *l. 5. de a. c. 20. 19.*

AP. Anſeres, ſilentij prudentes obſeruatores: lapis ratio ſilentij frænum: aquila, dæmon dictorum factorumque auceps. *Iſidorus Peluſiota* Cyro monacho χαλίνωσον τὴν γλῶτταν τὸ ταχὺ τὸ μᾶλον. καὶ ἀπάντων τῶν γηΐνων μελῶν ἡ γλῶσσα ὡς δυσκάθεκτός ἐστι. Linguæ celeritatem fræno coerceri; maximum enim terrenorum omnium membrorum lingua eſt, vt quæ ægrè retineri poſſit. *ep. 325. l. 1.*

Infrænis oris vectigal calamitas.

X. EQVVS AB ANTHO SVPERATVS.

Ferocia ab imbecillo cohibita.

FLORVS auis eſt paluſtris, coloris pulchri, oculorum acie debili, quæ cum equo ſemper pabuli gratiâ dimicat, dorſo eius inſilit, colla & armos vellicat, & his armis freta eum plerumque abigit à pabulo, Ἄνθος ἵππῳ πολέμιος, διελαύνει γὰρ αὐτὸν ὑπὸ τῆς νομῆς. *Ariſtot.*

AP. Robuſta quæque ſæpe vel ab infirmis debellantur. Ita infirma elegit Deus ad impotentem robuſtorum ferociam compeſcendam.

Ouidius *Parua necat morſu ſpatioſum vipera taurum,*
A cane non magno ſæpè tenetur Aper.

XI. AQVILA AD CORNICES.

Inimicos virtute vlciſci.

Æl. lib. 5. cap. 22.

CORNICIBVS ſtudium eſt aquilas irritare: hæ verò illas præclarè contemnunt, & deorſum ferri ſinunt. Ipſæ ſurſum ſubuolantes æthereum locum celeri alarum remigio ſecant: quod quidem ipſum non Cornicum timore agunt. Quiſnam hoc dicat, qui planè ſciat aquilarum vim; ſed potius præclara quadam animi magnitudine earum infra ſe volantium lapſus lubenter intuentur.

APODOSIS.

Præclarum eſt ſymbolum inuidorum, qui generoſi hominis adhuc prima face ſurgentis virtuti obſtrepunt. At ille quo magis inuident eo nititur altius & infra ſe volantes corniculas irridet.

Sola virtute ſequantur.

XII. AQVILÆ FEL, ÆTOY XOΛH.

Seueritas moderata.

Ælian. lib. 1.

AQVILÆ fel Attico melle temperatum hebeſcentibus illitum oculis viſum efficit quam acutiſſimum: Εἰ οὖν μέλιτι τις Ἀττικῷ τὴν χολὴν ἀνὰ διαλαβὼν ὑπαλείφοιτο, ἀμβλυνόμενος ὀξυτεῖ. Animal. cap. 62.

APODOSIS.

Auſon. ad Theodoſ.

Seuera grauis hominis reprehenſio amore & humanitate condita, mentis tenebras diſſipat, & eos qui prius erant ſolutioris vitæ ad meliorem frugem reuocat:

Blando vis latet imperio.

XIII. AQVILÆ OVA IN PELLE VVLPINA.

Robur additum calliditati.

ALBERTVS grandem aquilam eſſe ait in ſeptentrione, quæ duo oua ſemper parit, eaque Vulpis pelle inuoluta in cacuminibus ramorum ſuſpendit, vt ſolis calore foueantur.

APODOSIS

Rectè hoc ſymbolo ſignificatur robur calliditatis inuolucris tectum ad tempus, iuxta Lyſandri dictum, qui Leoninam cum Vulpina coniungere ſe dictitabat.

XIV. AQVILÆ IVVENTVS EX SADAIA.

Renouatio vitæ.

SADAIAS Aquilæ iuuentutem ita renouari putat, tradit eam adeò ſublime volando aſcendere, vt æthereo calore plumæ accendantur, atque ita nudatam delabi in præfrigidum fontem ac puteum, cuius frigore calor medullarum adaugetur, ac per antiperiſtaſim aliquandiu ipſa quieſcente donec plumæ ſuccreſcant, & in nouam prorſus auem exeat. *Albert. Animal. lib. 23.*

APODOSIS.

Sic demum noui homines ſumus, cum cœleſti amore plumea vanitas incenditur, & fonte ſacramentorum abluti nouo germine pubeſcimus. Attigit quoque hanc ſimilitudinem Aratus Diaconus 2.

Nam debilis æuo.
Et declinatis ſenio iam viſibus ales *In Actis Apoſtol.*
Flammiuomo ſub ſole iacet, pennaſq́ grauatas
Eius in igne fouet, nocturnaque lumina pandit,
Atque oculos radijs ardentibus ingerit ægros
Ad veterem reditura diem.

XV.

XV. AQVILA INTER PSITTACOS.

Vltio opportuna

Alb Magn. Animal. li. 8. c. 2.

AQVILA ſi incidat in multitudinem cornicum aut pſittacorum adhuc imbecillior, ab ijs ſe deplumari patitur quidem, vel inuita: at meminit iniuriæ, dataque poſtea occaſione obuias perimit.

APODOSIS.

Vir generoſus plerumque ab infimis indigna patitur iram concoquens, donec data occaſione animaduertat. Vitandæ potentum offenſæ, qui vel leuiter læſi, *plumbeas iras* gerunt.

Χαλεπαὶ δὲ ἀνάκτων εἰσὶν ὁμοκλαί. Odyſſ. ρ.

XVI. AQVILÆ PVLLVS VNVS.

Monarchia.

Plin. l. 10. c. 3.

EXCLVDVNT pullos binos, alterum expellunt tædio nutriendi.

APODOSIS.

Effigies eſt hæc Monarchiæ, *vnum Imperij corpus vnius animo regendum.* Tacit. in annal. εἰ ἐθέλοιεν δύο ἥλιοι γενέσθαι, κίνδυνος πάντα συμφλεχθέντα διαφθαρῆναι: *Si duo vellent eſſe ſoles, periculum eſſet ne omnia conflagrarent.* Et hoc opinor timent Ranæ in lepidiſſima Phædri Fabella:

Vxorem quondam ſolem velle [illegible]cere,
Clamorem Ranæ ſuſtulere a[illegible]dera.
Conuicio permotus quærit Iupiter
Cauſam querelæ. Quædam tum ſtagni incolæ,
Nunc, inquit, omnes vnus exurit lacus,
Cogitq; miſer is arida ſede emori:
Quidnam futurum eſt ſi crearit liberos.

XVII.

XVII. AQVILA A POLIPO DOMITA.

Deluſit hiantem.

QVVM in ſaxum non admodum è mari eminens Polypus aliquando correpens aſcendiſſet, ibique cirris explicatis ſumma cum voluptate à tepore Solis caleſceret: Aquila acris & acuta quanto potuit maximo alarum impetu in polypum inſiluit: ſed piſcis, & hic circumplicantibus aquilam, & pertinaciter adhæreſcentibus cirris, in profundum detraxit hoſtem capitaliſſimum, ſimul & interfecit.

Ælianus & Antipat. Theſ. epig. anth. lib. 1. tit. piſces.

Πόλυπος εἰναλίῃ ποτ' ἀκτῇ προβλῆτι τανυσθεὶς,
Ηελίῳ ψύχειν πολλὸν ἀνῆκε πόδα.
Οὔπω δ' ἦν πέτρῃ ἴκελος χρόα. τοὔνεκα καί μιν
Αἰετὸς ἐκ νεφέων ὀξὺς ἔμαρψεν, ἰδών.
Πλοχμοῖς δ' εἱλιχθεὶς πέσεν εἰς ἅλα δύσμορος. ἦ ῥα
Ἄμφω καὶ θήρης ἤμβροτε καὶ βιότου..

XVIII AQVILA PVLLVM EIICIENS.

Ἀφιλοστοργία.

INIQVISSIMA circa pullorum educationem aquila eſt: alterum enim ex duobus quos excluſerit in terram eiectum pulſu alarum allidit, & alterum tantùm educat fœtu proprio, dum laborem fugit educationis, abdicato.

APODOSIS.

Huiuſmodi ſcilicet parentes illi ſunt, qui paupertatis prætextu infantes exponunt, quique in diſtribuenda hæreditate erga liberos nimium inæquales ſe exhibent, ἐν τῇ διανομῇ τοῦ κλήρου, ἀνισάζουσι τὰ τάἔκγονα.

Ant. Græc. apud Paul. Mel. antiq. loc. comm. Syllogiſtam.

XIX

animam Imperatoris in cœlum deferre videretur.

AP. Mundus inſtar eſt pyræ deflagraturæ, ſpecie quidem nobilis & opulentus, ſed intus ligna putida, ſordes & ramenta habet: recondita varia tabernacula, diuerſarum vitarum gradus & ordines ſignificant; qui quantumcunque ſpecioſi ſint & eximij, tamen pereunt: ſola in apice aquila deridet flaminas & ſe librat in cœlum. Sic Mariæ contemptrix mundi anima, ſupra vitæ humanæ æſtus, arbores, incendia, delicias, fucos, peccata, miſerias, eminet, & ad Deum euolat. *Vide Xiphil. in Hug. & Herodia. in Seuero.*

Ardens euexit ad æthera virtus.

In eodem argumento Maximilianus ſecundus pinxit in ſymbolo aquilam in nubibus volantem, humi verò coronam, gladium, haſtam, mundum cum lemmate:

Nil humana moror, dum ſuper aſtra feror.

XXI. AQVILA IOVIS.

Abſtinentia Sanctorum.

AQVILA violentum & auarum animal captu viuit, & carnes appetit: Nam ad ſe explendam lepores, hinnulos, anſeres, & alia pleraque capit. Vna tantum ex aquilarum genere, quæ Iouis appellantur, carnes non attingit, ſed & ad victum ei herba ſatis eſt & quamuis Pythagoram Samium non audiuit, nullum tamen animantem edit Ælian. l. 9. c. 10. Simile de Miluis narrat Pauſanias, qui Ioui olympio conſecrata minimè attingunt. *l. 5. ſeu in Eliac. priore p. 10. 107.*

AP. Sanctorum & religioſorum hominum abſtinentia ſignificatur, qui plenius Deo ſe mancipatunt & cœleſti maximarum rerum contemplatione, vt Aquilæ Solis radijs recreantur. Eſt autem puriorum mentium & egregiarum virtutum propria abſtinentia ἡ ἀποχὴ τῶν βρωμάτων πρὸς τὴν γυμνασίαν τῶν μαζόντων καὶ ἀθορυβωμένων ἐστί. *Iſid. Pel. epi. 32. ad Lum. Monach.*

XXII.

XXII. AQVILA MESSORIS.

Gratus animus.

AD fontem venerat meſſor, vt aquam è proximo hauriret, videt implicatam à ſerpente aquilam teneri, nec vllum ei patere effugium, falce ſerpentem diſſecat, & vinculis auem expedit non ingratam. Cùm enim iam reuerſus è fonte cum cæteris bibiturus eſſet, qui ſe largioribus poculis exceperant, illa ſuperuolans excutit calicem, non ſine querela hominis, qui aquilam ſeruatori malam reddere gratiam dictitabat, verùm venenatum erat poculum quo compotatores ſocij extincti ſunt, ipſe verò mirabili caſu ſeruatus.

Ælian. lib. de animal. cap. 37.

APODOSIS.

Gratia opportunè reddita præter ſpem.

Sic finem pietas contigit illa ſuum.

XXIII. AQVILA ALBA PYTHAGORAE,

Regis Galliæ fauor in Muſis.

PYTHAGORAS inter ſuæ felicitatis indicia & cœleſtium fauorem, commemorabat ſe aquilam albam aduolantem ſinu excepiſſe, ex quo ſe diuinum hominem factum, & multa ſupra mortalium captum ſciuiſſe dictitabat, καὶ τὸν αἰετὸν δὲ τὸν λευκὸν κατέσχησιν

Ælian. lib. 4. cap. 17.

APODOSIS.

Aquila eſt alba animo ſimul & candore LVDOVICVS Rex, qui ſe literatis clementi fauore impertiens, ſapientiæ ſtudia excitat, & Muſas alit omni felicitate circumfluentes.

Totique ſalutifer orbi

Creſce.

XXIV. AQVILA SESTI.

Gratus animus.

EST percelebris apud Seſton vrbem aquilæ gloria, educatam à virgine retuliſſe gratiam: aues primo, mox deinde venatus aggerentem. Defuncta poſtremo in rogum accenſum eius inieciſſe ſe, & ſimul conflagraſſe: quam ob cauſam incolæ, quod vocant Heroum, in eo loco fecere appellatum Iouis & virginis. *Ælian. lib. 10. cap. 5.*

AP. Gratia referenda nullum officium magis neceſſarium: hoc vbique animantes, hoc muta mundi compages docet, at ingratus eſt brutis deterior.

Πιθος ἐστι τετρημένους εἰς ὃν ἅπασας. *Lucian.*

Ἀντλῶν τὰς χάριτας, εἰς κενόν ἀλέξας *Dolium pertuſum eſt, in quod omnia ingerens beneficia, fruſtra infudiſti.* *Aut. lib. 1.*

XXV. AQVILA STELLARIS TAVRVM VENANS.

Dæmon peccatores capiens.

AQVILARVM genus quod alij Chruſaeton, alij ſtellarē appellant, non ſæpe apparet, eius generis aquilam Ariſtot. venari ait hinnulos, lepores, grues, anſeres ex cohorte. Aquilarū maxima hæc exiſtimatur. In Creta vi taurum ab ea inuadi in hunc modum narrant, Interea taurus ſe cum capite prono demittit ad paſtum, ex inſidijs aquila in ceruicē inuolans crebras illi ac acerrimas plagas roſtro infligit, ille tanquam furibundus incitatur, & qua poteſt ſe in fugā confert. Et quamdiu in plano ac ſtabili loco fertur, ab aquilæ moleſtia requieſcit. Ea nimirū quoad in planitiem excurrit, nihil ei negotij exhibet, ſed quieta inſiſtens, illum acerrimè obſeruat quocumq; ingreditur. Cùm autem illum proximè ad præcipitem locum ac decliuem acceſſiſſe videt, explicatis in orbē

alis,

alis, illius oculos regit: & ea quæ ante pedes ſunt, nihil illum prouidentem, magna vi præcipitem agit: tum laniatu ventrem appetens, quantum eius cupiditas fert, nullo deinde negotio prædâ potitur, ab aliena præda humi ſtrata ſe continet, ſed ex ſuis laboribus gaudet, atque à communicando cũ alijs ſe abſtinet. Poſteaquam expleta atque exſaturata eſt, ſua aſpiratione graui & terra reliquias imbutas relinquit, alijs iam ad vſum ineptas. Aliæ ab alijs longiſſimè nidificant, ne ob loci propinquitatem, pro præda illis ſit contendendum, & mutuæ ſuſtinendæ moleſtiæ.

Ælian. l. 2. c. 39. de animal.

AP. Hoc eſt ingenium dæmonis, vt primum fidei lumen eripiat, quo nos præcipites in omnium malorum voraginem celerius agat. Euſeb. Emiſſen. homil. 2. de ſymbolo. *Fides religionis Catholicæ lumen eſt animæ, oſtium vitæ, fundamentum ſalutis æternæ.*

XXVI. AQVILA TILGAMI, ΤΙΛΓΑΜΟΙ ΑΕΤΟΣ.

Auxilium inſperatum.

EST & amor & benignitas erga homines in brutis laudabilis. Nam aquila olim infantem ſeruauit. Sed operæ precium eſt hiſtoriam integrã explicare: amplum ſententiæ noſtræ teſtimonium futuram. Sacchoræ Babyloniorum regis futurum è filia nepotem, regnum aui adepturum Chaldæi prædixerunt. Hoc ille metuens durior in filiam eſſe, & vt omnis ſuſpicio abeſſet arctiſſimè incluſã cuſtodiri voluit. Sed fruſtra ſuo conſilio rem fatalem impedire conatus eſt. Nam filia ex obſcuro quodam homine grauida peperit. Natum autem ex ea infantem cuſtodes regis metu ex arce (qua filia includebatur) præcipitarunt, forte autem prætervolans aquila, viſo infantis caſu, perſpicaciſſima nimirum auis, illico priuſquam terræ allideretur, volando ſubiens eum dorſo ex-

ſo excepit, & in hortum quendam deportatum leniter depoſuit. Cum loci dominus inuentus, forma eius delectatus, amauit, educauitque: & Tilgamum appellauit. is poſtea in Babylonios regnum eſt adeptus. Hoc ſi cui fabula videtur, me quoque non approbare illi fatebor. Audio tamen Achæmenem Perſam quoque, à quo nobilis Perſarum proſapia deſcendit, Aquilæ alumnum fuiſſe. Simile refert Pauſa. de Ariſtomene; cum in Ceadem Laconum barathrum dimiſſus eſſet, ſub iſſe Aquilam labentem. *Æl. lib. 12. Animal. cap. 21.* *in Meſſen.*

APODOSIS.

Repentinum & inſperatum auxilium in rebus deſperatis hac Icone ſignificatur, & quod aiunt Θεὸς ἐκ μηχανῆς.

Qua via nulli fuit; iam tum mihi currere viſus
Plus homine eſt.

XXVII. AQVILAE VALERIAE LVPERCÆ.

Auxilium præter ſpem, ſeu, *Deus è machina.*

VALERIA Luperca, ad auerruncandam peſtem ex oraculo erat immolanda Iunoni, cum deuolans Aquila victimarium cultrum rapuit, eundemq; buculæ juxta templum paſcenti infixit. *Ariſtid. l. 9. Italic.*

APODOSIS.

Repentinum à Deo, & inſperatum auxilium, turbidis ſæpe rebus influit, vt hanc non niſi diuino auxilio factam miremur ſerenitatem.

Maior agit Deus, atque opera ad maiora reſeruat.

XXVIII. ASTVRES.

Senectus honorabilis, vel *Pietas in parentes.*

NARRAT Albertus, aucupes aliquot dum Aſtures venarentur in denſam arboribus ſyluam penetraſſe: illic eminus proſpiciunt Aſturem auem in ſtipite *Hoc verbo Aſturis vſus Ferm.*

Matheſ. v. melius opinor aſterias nominantur.

ſtipite defixam, & probè immobilem. Tum demirati cur non ex cæterarum volucrum ingenio ad hominum præſentiam euolaret, comperiunt debilem & cæcam grauiq; ſenio hebetatam. Interim dum frondibus inumbrati iuxta arborem ſedent in inſidijs, duo alij Aſtures iuniores onuſti præda & carnibus veniunt, quas minutatim conciſas in os canæ illius volucris ingerunt. Credibile eſt ſobolem fuiſſe, quæ inſigni pietatis exemplo ἀντιπελαργίαν parenti redderet.

APODOSIS.

Diſcant ex adumbratis animantium virtutibus pueri in ſe viuam erga parentes pietatis effigiem expreſſam gerere, & cum illo pietatis exemplari filio, dicere:

Ipſe ſubibo humeris nec me labor iſte grauabit.
Quo res cumque cadent, vnum & commune periclum
Vna ſalus ambobus erit.

XXIX. ATTAGEN.

Gloria vana.

Ælian. l. 4. c. 42. huius meminit Petr. in Sat.

ATTAGEN qua poteſt voce nomen ſuum loquitur, & decantat: τὸ ἴδιον ὄνομα ἡ αὐτοῦ φωνῇ φθέγγεται, καὶ ἀνακμέλπει αὐτό.

Ales Phaſiacis petita Colchis,
Et pictis Attagen decora pennis.

APODOSIS.

moral. 23. cap. 7.

Attagen ſui ipſius laudator, hominem vanum & ſuperbum ſignificat ſuarum laudum buccinatorem. D. Greg. *In hac itaque arrogantiæ quarta ſpecie, crebro animus humanus labitur, vt id quod habet, habere ſe ſingulariter glorietur. In qua tamen ſimilitudine, diaboli ſe vicinius appropinquat, quia quiſquis bonum ſe habere ſingulariter gaudet, quiſquis videri ſublimior cæteris quærit, illum videlicet imitatur, qui deſpecto bono ſocietatis Angelorum, ſedem ſuam ad Aquilonem ponens, & altiſſimi ſimilitudinem ſuperbè appetens,*

lens, per inmanem deſiderium, quaſi ad quoddam culmen conatus eſt ſingularitatis erumpere. Superbiam nunquam in tuo ſenſu, aut in tuo verbo dominari permittas, in ipſa enim initium ſumpſit omnis perditio.

XXX. ATTAGENES ÆGYTIORVM.

Concionatorum minæ.

ATTAGENES aues ferunt ex Lydia in Ægyptum deportatas, & in ſyluam dimiſſas, primo Coturnicis vocem miſiſſe: poſt cum fluminis alluuione cœlum peſtilens factum eſſet, quo multi paſſim mortales perierunt, eiuſmodi aues non intermiſiſſe maiori oris expreſſione, quam quemuis explanatiſſimæ linguæ puerum loqui, & dicere, τρὶς δὶς κακοῖς τὰ κακὰ. Ter mala malis. Ælian. l. 15. de anim. cap. 27.

APODOSIS.

Bonorum eſt concionatorum cum in exteram regionem venerint, nō blanditijs, non minis ab officio deflectere, ſed improbis explicatiſſimè cœleſtes minas denunciare, niſi reſipiſcant.

Clamā, ne ceſſes.

XXXI. AVES CASIÆ.

Amicitia opportuna.

SELEVCIDAS aues nunquam conſpiciuntur à Caſij montis incolis, niſi cum illarum præſidio eſt opus aduerſus locuſtas vaſtantes fruges, nec vnde veniant quove abeant cognitum.

APODOSIS.

Amici opportuni, & ad propulſandos caſus commodi:

Amicos res opimæ parant, aduerſæ probant. Pub. Syrus.

Ouidius

Parua necat morſu ſpatioſum vipera taurum,
A cane non magno ſæpè tenetur Aper.

XI. AQVILA AD CORNICES.

Inimicos virtute vlciſci.

Æl. lib. 5. cap. 22.

CORNICIBVS ſtudium eſt aquilas irritare: hæ verò illas præclarè contemnunt, & deorſum ferri ſinunt. Ipſæ ſurſum ſubuolantes æthereum locum celeri alarum remigio ſecant: quod quidem ipſum non Cornicum timore agunt. Quiſnam hoc dicat, qui planè ſciat aquilarum vim; ſed potius præclara quadam animi magnitudine earum infra ſe volantium lapſus lubenter intuentur.

APODOSIS.

Præclarum eſt ſymbolum inuidorum, qui generoſi hominis adhuc prima face ſurgentis virtuti obſtrepunt. At ille quo magis inuident eo nititur altius & infra ſe volantes corniculas irridet.

Sola virtute ſequantur.

XII. AQVILÆ FEL, ÆTOY XOΛH.

Seueritas moderata.

Ælian. lib. 1.

AQVILÆ fel Attico melle temperatum hebeſcentibus illitum oculis viſum efficit quam acutiſſimum: Εἰ οὖν μέλιτι τις Ἀττικῷ τὴν χολὴν ἀνεὶς διαλαβὼν ὑπαλείφοιτο, ἀμβλυνομένου ὄψεται. Animal. cap. 62.

Auſon. ad Theodoſ.

APODOSIS.

Seuera grauis hominis reprehenſio amore & humanitate condita, mentis tenebras diſſipat, & eos qui prius erant ſolutioris vitæ ad meliorem frugem reuocat:

Blando vis latet imperio.

XIII.

XIII. AQVILÆ OVA IN PELLE VVLPINA.

Robur additum calliditati.

ALBERTVS grandem aquilam eſſe ait in Septentrione, quæ duo oua ſemper parit, eaque Vulpis pelle inuoluta in cacuminibus ramorum ſuſpendit, vt ſolis calore foueantur.

APODOSIS

Rectè hoc ſymbolo ſignificatur robur calliditatis inuolucris tectum ad tempus, iuxta Lyſandri dictum, qui Leoninam cum Vulpina coniungere ſe dictitabat.

XIV. AQVILÆ IVVENTVS EX SADAIA.

Ronouatio vitæ.

SADAIAS Aquilæ iuuentutem ita renouari putat, tradit eam adeò ſublime volando aſcendere, vt æthereo calore plumæ accendantur, atque ita nudatam delabi in præfrigidum fontem ac puteum, cuius frigore calor medullarum adaugetur, ac per antiperiſtaſim aliquandiu ipſa quieſcente donec plumæ ſuccreſcant, & in nouam prorſus auem exeat. *Albert. Animal. lib. 23.*

APODOSIS.

Sic demum noui homines ſumus, cum cœleſti amore plumea vanitas incenditur, & fonte ſacramentorum abluti nouo germine pubeſcimus. Attigit quoque hanc ſimilitudinem Aratus Diaconus 2. *In Act. Apoſtol.*

Nam debilis æuo.
Et declinatis ſenio iam viſibus ales
Flammiuomo ſub ſole iacet, pennaſq; grauatas
Eius in igne fouet, nocturnaque lumina pandit,
Atque oculos radijs ardentibus ingerit ægros
Ad veterem reditura diem.

XV. AQVILA INTER PSITTACOS.

Vltio opportuna

Alb Magn. Animal. li. 8. c. 2.

AQVILA ſi incidat in multitudinem cornicum aut pſittacorum adhuc imbecillior, ab ijs ſe deplumari patitur quidem, vel inuita: at meminit iniuriæ, dataque poſtea occaſione obuias perimit.

APODOSIS.

Vir generoſus plerumque ab infimis indigna patitur iram concoquens, donec data occaſione animaduertat. Vitandæ potentum offenſæ, qui vel leuiter læſi, *plumbeas iras* gerunt.

Χαλεπαὶ δὲ ἀνάκτων εἰσὶν ὁμοκλαί. Ὀδυσ. ρ.

XVI. AQVILÆ PVLLVS VNVS.

Monarchia.

Plin. l. 10. c. 3.

EXCLVDVNT pullos binos, alterum expellunt tædio nutriendi.

APODOSIS.

Effigies eſt hæc Monarchiæ, *vnum Imperij corpus vnius animo regendum.* Tacit. in annal. εἰ ἐθέλοιεν δύο ἥλιοι εἶναι, κίνδυνος πάντα συμφλεχθέντα διαφθαρῆναι: *Si duo vellent eſſe ſoles, periculum eſſet ne omnia conflagrarent.* Et hoc opinor timent Ranæ in lepidiſſima Phædri Fabella:

Vxorem quondam ſolem velle[illegible]re,
Clamorem Ranæ ſuſtulere a[illegible]dera.
Conuicio permotus quærit Iupiter
Cauſam querelæ. Quædam tum ſtagni incola,
Nunc, inquit, omnes vnus exurit lacus,
Cogitq; miſer is arida ſede emori:
Quidnam futurum eſt ſi crearit liberos.

XVII.

XVII. AQVILA A POLIPO DOMITA.

Deluſit hiantem.

QVVM in ſaxum non admodum è mari eminens Polypus aliquando correpens aſcendiſſet, ibique cirris explicatis ſumma cum voluptate à tepore Solis caleſceret: Aquila acris & acuta quanto potuit maximo alarum impetu in polypum inſiluit: ſed piſcis, & hic circumplicantibus aquilam, & pertinaciter adhæreſcentibus cirris, in profundum detraxit hoſtem capitaliſſimum, ſimul & interfecit. *Ælianus & Antipat. Theſ. epig. anth. lib. 1. tit. piſces.*

Πόλυπος εἰναλίῃ ποτ' ἐπὶ προβλῆτι τανυσθεὶς,
Ηελίω ψύχειν πολλὸν ἀνῆκε πόδα.
Οὔπω δ' ἦν πέτρῃ ἴκελος χρόα. τὸν ἄρα καί μιν
Αἰετός ἐκ νεφέων ὀξὺς ἔμαρψεν, ἰδών.
Πλοχμοῖς δὲ εἱλιχθεὶς πέσεν εἰς ἅλα δύσμορος. ἦ ῥα
Ἄμφω καὶ θήρης ἤμβροτε καὶ βιότου..

XVIII AQVILA PVLLVM EIICIENS.

Ἀφιλοστοργία.

INIQVISSIMA circa pullorum educationem aquila eſt: alterum enim ex duobus quos excluſerit in terram eiectum pulſu alarum allidit, & alterum tantum educat fœtu proprio, dum laborem fugit educationis, abdicato.

APODOSIS.

Huiuſmodi ſcilicet parentes illi ſunt, qui paupertatis prætextu infantes exponunt, quique in diſtribuenda hæreditate erga liberos nimium inæquales ſe exhibent, ἐν τῇ διανομῇ τοῦ κλήρου, ἀνισάζουσι περὶ τὰ τέκνα. *Ant. Græc. apud Paul. Mel. antiq. lec. comm. ſyllogiſtam.*

XIX

animam Imperatoris in cœlum deferre videretur.

Ap. Mundus inſtar eſt pyræ deflagraturæ, ſpecie quidem nobilis & opulentus, ſed intus ligna putida. ſordes & ramenta habet: recondita varia tabernacula, diuerſarum vitarum gradus & ordines ſignificant, qui quantumcunque ſpecioſi ſint & eximij, tamen pereunt: ſola in apice aquila deridet flammas & ſe librat in cœlum. Sic Mariæ contemptrix mundi anima, ſupra vitæ humanæ æſtus, arbores, incendia, delicias, fucos, peccata, miſerias, eminet, & ad Deum euolat. *Vide Xiphil. in Hug. & Herodia. in Seuero.*

Ardens euexit ad æthera virtus.

In eodem argumento Maximilianus ſecundus pinxit in ſymbolo aquilam in nubibus volantem, humi verò coronam, gladium, haſtam, mundum cum lemmate:

Nil humana moror, dum ſuper aſtra feror.

XXI. AQVILA IOVIS.

Abſtinentia Sanctorum.

Aqvila violentum & auarum animal captu viuit, & carnes appetit: Nam ad ſe explendam lepores, hinnulos, anſeres, & alia pleraque capit. Vna tantum ex aquilarum genere, quæ Iouis appellantur, carnes non attingit, ſed & ad victum ei herba ſatis eſt & quamuis Pythagoram Samium non audiuit, nullum tamen animantem edit Ælian. l. 9. c. 10. Simile de Miluis narrat Pauſanias, qui Ioui olympio conſecrata minimè attingunt. *l. 5. ſeu in Eliac. priore p. 10. 107.*

Ap. Sanctorum & religioſorum hominum abſtinentia ſignificatur, qui plenius Deo ſe manciparunt & cœleſti maximarum rerum contemplatione, vt Aquilæ Solis radijs recreantur. Eſt autem puriorum mentium & egregiarum virtutum propria abſtinentia ἡ ἀποχὴ τῶν βρωμάτων πρὸς τὴν γυμνασίαν τῶν μειζόνων καὶ διορθωμάτων ἐστίν. *Iſid. Pel. epi. 32. ad Lum. Monach.*

XXII.

XXII. AQVILA MESSORIS.

Gratus animus.

AD fontem venerat meſſor, vt aquam è proximo hauriret, videt implicatam à ſerpente aquilam teneri, nec vllum ei patere effugium, falce ſerpentem diſſecat, & vinculis auem expedit non ingratam. Cùm enim iam reuerſus è fonte cum cæteris bibiturus eſſet, qui ſe largioribus poculis exceperant, illa ſuperuolans excutit calicem, non ſine querela hominis, qui aquilam ſeruatori malam reddere gratiam dictitabat, verum venenatum erat poculum quo compotatores ſocij extincti ſunt, ipſe verò mirabili caſu ſeruatus.

Ælian. lib. de animal. cap. 37.

APODOSIS.

Gratia opportunè reddita præter ſpem.

Sic finem pietas contigit illa ſuum.

XXIII. AQVILA ALBA PYTHAGORAE,

Regis Galliæ fauor in Muſas.

PYTHAGORAS inter ſuæ felicitatis indicia & cœleſtium fauorem, commemorabat ſe aquilam albam aduolantem ſinu excepiſſe, ex quo ſe diuinum hominem factum, & multa ſupra mortalium captum ſciuiſſe dictitabat, καὶ τὸν ἀετὸν δὲ τὸν λευκὸν κατέψησεν

Ælian. lib. 4. cap. 17.

APODOSIS.

Aquila eſt alba animo ſimul & candore LVDOVICVS Rex, qui ſe literatis clementi fauore impertiens, ſapientiæ ſtudia excitat, & Muſas alit omni felicitate circumfluentes.

Totique ſalutifer orbi
Creſce.

XXIV.

XXIV. AQVILA SESTI.

Gratus animus.

EST percelebris apud Seſton vrbem aquilæ gloria, educatam à virgine retuliſſe gratiam: aues primo, mox deinde venatus aggerentem. Deſuncta poſtremo in rogum accenſum eius inieciſſe ſe, & ſimul conflagraſſe: quam ob cauſam incolæ, quod vocant Heroum, in eo loco fecere appellatum Iouis & virginis. *Ælian. lib. 10. cap. 5.*

AP. Gratia referenda nullum officium magis neceſſarium: hoc vbique animantes, hoc muta mundi compages docet, at ingratus eſt brutis deterior.

Πίθος ἐστι τετρημένος εἰς ὃν ἅπαντα. *Lucian.*

Ἀντλῶν τὰς χάριτας, εἰς κενὸν λεῖβας. *Dolium pertuſum eſt, in quod omnia ingerens beneficia, fruſtra infudiſti.* *Aut. lib. 1.*

XXV. AQVILA STELLARIS TAVRVM VENANS.

Dæmon peccatores capiens.

AQVILARVM genus quod alij Chruſaeton, alij ſtellarē appellant, non ſæpe apparet, eius generis aquilam Ariſtot. venari ait hinnulos, lepores, grues, anſeres ex cohorte. Aquilarū maxima hæc exiſtimatur. In Creta vi taurum ab ea inuadi in hunc modum narrant, Interea taurus ſe cum capite prono demittit ad paſtum, ex inſidijs aquila in ceruicē inuolans crebras illi ac acerrimas plagas roſtro infligit, ille tanquam furibundus incitatur, & qua poteſt ſe in fugā confert. Et quamdiu in plano ac ſtabili loco fertur, ab aquilæ moleſtia requieſcit. Ea nimirū quoad in planitiem excurrit, nihil ei negotij exhibet, ſed quieta inſiſtens, illum acerrimè obſeruat quocumq; ingreditur. Cùm autem illum proximè ad præcipitem locum ac decliuem acceſſiſſe videt, explicatis in orbē alis,

aliis, illius oculos tegit: & ea quæ ante pedes ſunt, nihil illum prouidentem, magna vi præcipitem agit: tum laniatu ventrem apperens, quantum eius cupiditas fert, nullo deinde negotio prædâ potitur, ab aliena præda humi ſtrata ſe continet, ſed ex ſuis laboribus gaudet, atque à communicando cũ alijs ſe abſtinet. Poſteaquam expleta atque exſaturata eſt, ſua aſpiratione graui & terra reliquias imbutas relinquit, alijs iam ad vſum ineptas. Aliæ ab alijs longiſſimè nidificant, ne ob loci propinquitatem, pro præda illis ſit contendendum, & mutuæ ſuſtinendæ moleſtiæ.

Ælian. l. 2. c. 39. de animal.

AP. Hoc eſt ingenium dæmonis, vt primum fidei lumen eripiat, quo nos præcipites in omnium malorum voraginem celerius agat. Euſeb. Emiſſen. homil. 2. de ſymbolo. *Fides religionis Catholicæ lumen eſt animæ, oſtium vitæ, fundamentum ſalutis æternæ.*

XXVI. AQVILA TILGAMI, ΤΙΛΓΑΜΟΥ ΑΕΤΟΣ.

Auxilium inſperatum.

EST & amor & benignitas erga homines in brutis laudabilis. Nam aquila olim infantem ſeruauit. Sed operæ precium eſt hiſtoriam integrã explicare: amplum ſententiæ noſtræ teſtimonium futuram. Sacchoræ Babyloniorum regis futurum è filia nepotem, regnum aui adepturum Chaldæi prædixerunt. Hoc ille metuens durior in filiam eſſe, & vt omnis ſuſpicio abeſſet arctiſſimè incluſã cuſtodiri voluit. Sed fruſtra ſuo conſilio rem fatalem impedire conatus eſt. Nam filia ex obſcuro quodam homine grauida peperit. Natum autem ex ea infantem cuſtodes regis metu ex arce (qua filia includebatur) præcipitarunt, forte autem præteruolans aquila, viſo infantis caſu, perſpicaciſſima nimirum auis, illico priuſquam terræ allideretur, volando ſubiens eum dorſo ex-

ſo excepit, & in hortum quendam deportatum leniter depoſuit. Cum loci dominus inuentus, forma eius delectatus, amauit, educauitque: & Tilgamum appellauit. Is poſtea in Babylonios regnum eſt adeptus. Hoc ſi cui fabula videtur, me quoque non approbare illi fatebor. Audio tamen Achæmenem Perſam quoque, à quo nobilis Perſarum proſapia deſcendit, Aquilæ alumnum fuiſſe. Simile refert Pauſa. de Ariſtomene, cum in Ceadem Laconum barathrum dimiſſus eſſet, ſub iſſe Aquilam labentem. *Æl. lib. 12. An. mal. cap. 21.* *in Meſſen.*

APODOSIS.

Repentinum & inſperatum auxilium in rebus deſperatis hac Icone ſignificatur, & quod aiunt Θεὸς ἐκ μηχανῆς.

Qua via nulla fuit; iam tum mihi currere viſus
Plus homine eſt.

XXVII. AQVILAE VALERIAE LVPERCÆ.

Auxilium præter ſpem, ſeu, Deus è machina.

VALERIA Luperca, ad auerruncandam peſtem ex oraculo erat immolanda Iunoni, cum deuolans Aquila victimarium cultrum rapuit, eundemq; buculæ juxta templum paſcenti infixit. *Ariſtid. l. 9. Italic.*

APODOSIS.

Repentinum à Deo, & inſperatum auxilium, turbidis ſæpe rebus influit, vt hanc non niſi diuino auxilio factam miremur ſerenitatem.

Maior agit Deus, atque opera ad maiora reſeruat.

XXVIII. ASTVRES.

Senectus honorabilis, vel Pietas in parentes.

NARRAT Albertus, aucupes aliquot dum Aſtures venarentur in denſam arboribus ſyluam penetraſſe: illic eminus proſpiciunt Aſturem auem in *Hoc verbo Aſturis vſus Firmi*

 ſtipite

tes, per iniquum deſiderium, quaſi ad quoddam culmen conatus eſt ſingularitatis erumpere. Superbiam nunquam in tuo ſenſu, aut in tuo verbo dominari permittas; in ipſa enim initium ſumpſit omnis perditio.

XXX. ATTAGENES ÆGYTIORUM.

Concionatorum minæ.

ATTAGENES aues ferunt ex Lydia in Ægyptum deportatas, & in ſyluam dimiſſas, primo Coturnicis vocem miſiſſe: poſt cum fluminis alluuione cœlum peſtilens factum eſſet, quo multi paſſim mortales perierunt, eiuſmodi aues non intermiſiſſe maiori oris expreſſione, quam quemuis explanatiſſimæ linguæ puerum loqui, & dicere, τρὶς δὶς κακοῖς τὰ κακά. Ter mala malis. *Ælian. l. 15. de anim. cap. 27.*

APODOSIS.

Bonorum eſt concionatorum cum in exteram regionem venerint, nō blanditiis, non minis ab officio deflectere, ſed improbis explicatiſſime cœleſtes minas denunciare, niſi reſipiſcant.

Clamā, ne ceſſes.

XXXI. AVES CASIÆ.

Amicitia opportuna.

SELEUCIDAE aues nunquam conſpiciuntur à Caſii montis incolis, niſi cum illarum præſidio eſt opus aduerſus locuſtas vaſtantes fruges; nec vnde veniant quove abeant cognitum.

APODOSIS.

Amici opportuni, & ad propulſandos caſus commodi:

Amicos res opimæ parant, aduerſæ probant. *Pub. Syrus.*

XXXII. AVIS CASPIA.

Formoſus, abſonus & indoctus.

IN maris Caſpij inſulis cum alias aues peculiares naſci ferunt, tum maxime vnam ea vi & natura affectam, vt magnitudine quidẽ vel egregium anſerem ſuperet, pedes autem habet grui ſimiles, dorſo ſit vehementer rubro, ventre viridi, collo albo, & diſſeminatis maculis croceis diſtincto, nõ minus quam duos cubitos longo, capite item tenui & gracili, roſtro nigro, ad ſummum, vocem ſimilem ranis emittit.

Æl. l. 17. c. 38.

APODOSIS.

Symbolum eſt, formoſorum adoleſcentum, nec non ſplendide veſtitorum, qui doctrinæ omnis expertes, voce abſoni ſunt, & ſemibarbari, vt quantam ſpecie ſui admirationem conciliarint, tantam oratione ignominiam contrahant. Nihil enim prodeſt pulchritudo, niſi ſit *Par animus formæ*. Contra deformis Sappho apud Ouidium iactat,

Si mihi difficilis formam natura negauit,
Ingenio formæ damna rependo meæ.

XXXIII. AVIS ΔΙΚΑΙΟΣ.

Innocentia.

AVIS δίκαιος aut δίκαιρος, ſua defodit excrementa ne inueniri poſſit, quia mortales enecant. τοῦτο τὸν ἀπόπατον κατορύσσει. ἵνα μὴ εὑρεθῇ, εὑρισκόμενον δ' ἄν τις πιεῖν αὐτοῦ ὅσον σισάμου ἕωθεν ὕπνος ἐπιλαμβάνει, καὶ καθεύδει μηδὲν αἰσθανόμενος, καὶ δύοντος τοῦ ἡλίου τελευτᾷ.

Ph. bib. Æl. l. 4. de animal.

APODOSIS.

Scandalum vitandum, nocendum nemini. D. Chryſoſtomus tom. 5. in oratione contra concubinarios, tantum ineſſe mali in ſcandalo aſſerit, vt etiamſi quis grauiter peccet, & clam hoc faciat, minori pœnæ obnoxium dicat, quam qui leuiter præuaricatur.

tur ſed impudenter, atque id cum ſcandalo multorum.

XXXIV. AVES DIOMEDEÆ.

Pietas.

INSIGNES omnino ſunt, & memorabiles Diomedeæ aues: forma illis penè quæ fulicis, color candidus, ignei oculi, congreges volitant, nec ſine ratione: pergendi duces duæ ſunt, quæ regant agmen, altera agmen anteit, altera inſequitur. Ædem ſacram omni die celebrant ſtudio huiuſmodi. Aquis imbuunt plumas, aliſque impendio madefactis confluunt rorulentæ, ita ædem excuſſo humore purificant, tunc pennulis ſuperplaudunt: inde diſcedunt quaſi peracta religione. *Solin. Polyh. pag. 30. & 3. edit. Pict.*

APODOSIS.

Symbola ſunt, & icones pietatis. Color candidus, puritatem. Ignei oculi, lumen & ardorem. Congregatio, ſocietatem bonorum ſignificat: frequentatio templi quotidiana, irrigatio religioſarum ædium, cultum, qui in pijs elucet hominibus, non obſcure deſignat. Nec verò tantum manufactis templis Pietas contenta eſt.

Aſt vbi pexatum regnauerat aurea templi,
Atria conſtituens texit ſpectamine morum
Ornamenta animæ, quibus oblectata decoris,
Æternum ſolio diues ſapientia regnet.

Prudent. in Pſycomac.

XXXV. AVES HERCYNIÆ.

Doctores & concionatores.

SALTVS Hercynius aues gignit, quarum pennæ per obſcurum emicant & interlucent, quamuis obtenta nox denſet tenebras: vnde homines loci illius plerumque nocturnos excurſus ſic deſtinant, vt illis vtantur ad præſidium itineris dirigendi, præiactiſque

tuitatem, donec ſe commouentes abrumpant, ſicque creſcant ac roborentur, vſque ad debitam formam, Vincent. Nat. hiſt. *l.* 16. *c.* 90. Geſnerius quoque meminit, & eaſdem aues *Brantas & Cornicelas* nominari vulgo tradit.

APODOSIS.

Typus reſurrectionis in hac tabula proponitur. ex putrido ligno pulchræ emergunt aues, ex putri corpore excitabuntur noua beatorum corpora incredibili ſpecie & amœna luce.

Quæ nunc herba fuit, lignum iacet, herba futura.
Aeriæ nudantur aues, cum penna vetuſta
Et noua ſubueſtit reparatas pluma volucres. *Drac. de opere Dei.*

XXXVIII. CAPRIMVLGVS.

Rapina ſeu pauperum oppreſſio.

CAPRIMVLGI appellantur grandiores merulæ aſpectu, fures nocturni, interdiu enim viſu carent: intrant paſtorum ſtabula, caprarumque vberibus aduolant, ſuctum propter lactis, qua iniuria vber emoritur, capriſque cæcitas, quas ita mulſere, oboritur. *Pl. nat. hiſt. l. 10. c. 40.*

APODOSIS.

Tales ſunt violenti pauperum oppreſſores, qui miſeros exſugunt tanta & tam inexhauſta auiditatis crudelitate, vt ſpirantia adhuc cadauera non relinquant, antequam omnem humorem & ſpiritum ebiberint. Pecunia enim mortalium animus eſt miſerorum.

Χρήματα γὰρ ψυχὴ πέλεται δειλοῖσι βροτοῖσι.

XXXIX. CHARADRIVS.

Gula.

CHARADRIVS ales eſt non modo profundæ, ſed & fœdæ voracitatis, qui dum auidè pabulatur ſtatim digerit, tanta eſt in eo vis caloris, & inter

comedendum crebro ventrem exonerans egerit, vt nouo pabulo quaſi recens, & ieiunus ſufficiat. Plato χαραδρίου βίον: vbi comment. χαράδριος ὄρνις ἅμα τῷ ἐσθίειν ἐκκρίνει. inter vorandum aiui proluuiem excernit.

in Gorgia.

AP. Simile eſt quod de Gulone animali diximus alibi: torquentur in Vitellios hellunones, qui ſtomachum cibis ſaburrant, tantamque ſaginam ingerunt, vt mox deplere cogantur. De his Theodoretus, ὑπερμαζῶσι, καὶ τρυφῶσι, καὶ πᾶν εἶδος ἐπιπονοῦσι χλιδῆς, ἐπισυνῶδη βίον ἀσπαζόμενοι.

lib. de virtute actiua.

Non eſt neceſſe omne perſcrutari profundum, nec ſtrage animalium ventrem onerare, nec conchylia vltimi maris ex ignoto littore eruere. Dij iſtos Deæque perdant quorum luxuria iam inuidioſi Imperij fines tranſcendit vltra Phaſin capi volunt quod ambitiſam popinam inſtruat, nec piget à Parthis a quibus nondum pœnas repetijmus, aues petere: vndique conuehunt omnia vota faſtidienti gulæ.

Seneca ad Heluiam.

XL CICONIA TARENTINA.

Ο ΕΝ ΤΑΡΑΝΤΙ ΠΕΛΑΡΓΟΣ.

Gratia relata.

TARENTINA mulier, nomine Heracleis, & cæteris rebus ex maximè raro fœminarum genere fuit, & verò ab omni ſtupro integram caſtamque ſe marito conſeruauit, quippe quæ vt viuentem cum ſtudioſè ac diligenter coluiſſet, ſic poſteaquam è vita exceſſiſſet, ſe fidiſſimam, & ab omni libidine continentem humato coniugi præſtans, vrbanas commemorationes, & domũ in qua mortuum vidiſſet maritum, adeò malè odit, vt præ mœrore ad ſepulchri monimentum, vbi ſepultura affectus ille eſſet, miſerrimè commoraretur. Hæc igitur fœmina, cum æſtiuo anni tempore Ciconiis pullorum ſuorum volatum experientibus, vnus & infirmiſſima ætate & alarum debi-

debilitate delapſus, alterum crus fregiſſet, eiuſmodi caſum intuita, ſe cognito morbo, miſericordem pullo præbuit: nam & vulnus blandè cautèque obligauit, medicamentis & cibo potioneque adhibitis, cicatricem obduxit, & ad incolumitatem perduxit: atque iam ad volatum confirmatum, è manibus dimiſit, hic admirabili quadam naturæ intelligentia, non ignorans, ſe conſeruatæ vitæ præmium mulieri debere; anno poſt, cum ad vernum Solem forte apricantem eam quæ ſibi benignè fecerat, perſpexiſſet, demiſſo atque humili volatu proximè ad ipſam profecta, in eius ſinum lapidem euomuit: deinde in tecto ſubſedit. Cuius facti admiratione commota Heracleis dubitabat quid iſthuc eſſet. Cum igitur lapidem intus alicubi depoſuiſſet, eum fulgere, & radiatam domum ex eo ſplendere perſpexit: vbi vero Ciconiam comprehendiſſet, & vulneris cicatricem percepiſſet, hanc agnouit eam eſſe quam miſeratione commota curauiſſet. *Ælian. li. 8. cap. 22.*

APODOSIS.

Grati alumni memoriam beneficij diutiſſimè retinent, & qua poſſunt animi teſtificatione in beneficiorum auctores perfunguntur.

Κάριτας ἀπομνημονεῦσαι τὰ ζῶα καὶ κατ' τοῦτο ἀγαθά, ibidem notat Ælianus. Sed & hoc muti agri inculcant qui longè plus afferunt quam acceperunt. Ex Byzacio Africæ campo Auguſti procurator ex vno grano, vix credibile dictu, quadringenta paucis minus germina Romam miſit. Itaque. *Plin. li. 18.*

Dicit amicus ager domino, ſere plurima reddam:
Si bene mi facias, memini tibi ſoluere grates. *Septimius apud Terentianum.*

XLI. CICONIÆ.

Sancti.

CICONIAE vigiliarum cuſtodumque vrbium ſigna perhibentur, propterea quod ædium faſtigia

ſtigia & acroteria plurimum inhabitant, hinc augurium Attilæ dederunt, fore vt Aquileiam vrbem quam per triennium obſederat, expugnaret, viſæ ſiquidem Ciconiæ vno impetu ex vrbe migrare, fœtuſque ſuos roſtris ſublatos foras aſportare, erectus augurio Imperator, inſtat acrius & voti compos euadit. Vide *Pier. l. 17. c. 9.*

APODOSIS.

Tum demum vrbi calamitas impendent cum ſancti & Religioſi homines, qui ſtant in vigiliæ eandem deſerunt hos πολιούχους. Theodoretus appellat in oratione τῶν μαρτύρων.

XLII. COLVMBA GEMMIS PICTVRATA, AD IDOLVM VENERIS, *Curationis medicæ ſymbolum.*

COLVMBAS aues eſſe veneteas, & à Gentilibus Veneri conſecratas nemo neſcit. hoc & Aelianus in varia hiſtoria memorabili exemplo confirmauit. Aſpaſia (inquit) Hermotimi filia Phocenſis viri pauperrimi, cum mentum ei maximo formæ detrimento intumuiſſet, nec haberet vnde ſumptum in medicos faceret, in ſomnis columbam vidit: quæ in mulierem mutata, bono animo eam eſſe iuſſit, & roſea ſerta Veneris iam arida contrita tuberi imponere, quod cum feciſſet tumor euanuit, ipſaque rurſus inter formoſiſſimas puellas numerata eſt; tandem cum in intimam ſe Cyri Darij filij amicitiam inſinuaſſet, ingens Veneris ſimulachrum fieri curauit, iuxta quod gemmis picturatam columbam collocauit.

AP. Illuſtrat hæc hiſtoria Hori Hieroglyphicum, vbi ait, Hominem qui ſe ipſe ex oraculo priſtinæ ſanitati reſtituerit, volentes innuere, palumbum pingunt, lauri folium tenentem. Indicat præterea grati animi præclariſſimum monumentum.

LXIII.

XLIII. COLVMBAE VNGVINTATAE.

Boni exempli vis.

COLVMBAE Vnguentorum ſuauiſſimis odoribus delectantur impenſius. Quamobrem vt in ſuis columbarijs retinerentur, ſolebant antiqui parietes & feneſtras, opobalſami oleo circumlinere. Quin vt alias quoque columbas ineſcarent, vnam aut alteram emittebant odorum flagrantia delibutam, quam cæteræ omnes aſſectabantur. Hoc præter Diuum Baſilium in epiſtolis teſtatur etiam Didy. Geop. l. 14. Εαν μύρῳ χρίσης τὰς περιστερὰς, καὶ ἑτέρων ἄλλας ἄξουσιν.

APODOSIS.

Eſt pellax virtutis odor.

XLIV. CORNIX MARRETIS.

Emiſſarius.

MARRES Rex Aegyptiorum cornicem cicurem habuit, qua tanquam ſedula & fideli tabellaria in perferendis epiſtolis vſus eſt, mortuam magnificè ſepeliuit, & cippi etiam honore decorauit: ἀνθ᾽ ὧν ἀποθανοῦσαν ὁ Μάῤῥης ἐτίμησεν αὐτὴν, καὶ στήλῃ καὶ τάφῳ. *Æli. de animal. l. 6. c. 7.*

APODOSIS.

Rectè cadit παροιμία in emiſſarios & otacouſtas qui magna celeritate domini ſui nuncios perferentes vltro citroque permeant, omnia audiunt, & percontantur, garriunt deinde quicquid in buccam.

Simile eſt quod de columba ſua narrat Anacreon in Odario,

ἐρασμίη πέλεια.

XLV. CORNIX PROCVL A PARTHENONE.

Indocti cathedris indigni.

Æl. l. 5. de Anim. c. 8. CORNIX in arce Athenienſium nunquam ſedet: κορώνη δ᾽ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν Ἀθηναίων οὐκ ἐπίβατον.

AP. Cornix indoctum locutuleium ſignificat, qui cum ſit ſapientiæ præſidijs deſtitutus, garrit quicquid in buccam, & inepte conuiciatur. Talis omnino à cathedris ſcholarum, & concionum excludendus, ne docendi munus, quod per ſe graue eſt, imperitorum hominum verboſitate puerili deteratur: hoc ſecus tamen fieri videmus, cum adoleſcentes non tam ætate quam moribus, ventilante gloriola, formidanda viris grauibus munia, & appetunt & plerumq; non ſine ſuo aliorumque detrimento inuadunt. Multarum virtutum comitatu ſeptum eſſe oportet, qui alios docendos aggreditur:

Petron. Ar. *His animum ſuccinge bonis, ſic flumine largo*
Plenus Pierio diffundes pectore verba.

XLVI. CORNICVLA SOCRATIS.

Diſcipulus magiſtrorum depeculator.

SOCRATES narrabat ſibi dormienti per inſomnium Platonem mutatum in cornicem, quæ ſuo capiti aſſultans glabram caluam roſtro κατακνησειφᾶν ſacrificaret, & peruicacius circumcirca tunderet.

Ath. l. 11. p. 1000. B. AP. Tales ſunt callidi diſcipuli, qui magiſtrorum gloriam depeculantur: ſi modo is erga Socratem fuit Plato, quem ſemper obſeruantiſſime coluit, & in dialogis vbique honoris cauſſa appellauit. callidius longè Hermodorus, qui conſcriptos à Platone libros quæſtuoſa ſcientia vendebat in Sicilia. Cicero: *Placetne tibi librum edere iniuſſu meo? hoc ne Hermodorus quidem faciebat, is qui Platonis libros ſolitus eſt diuulgare*, ex quo λόγοισιν Ἑρμόδωρος ἐμπορεύεται. 13. ad Att.

XLVII.

XLVII. CORVVS MARINVS.

Ingratus animus.

EST quoddam genus coruorum aquaticum, ij nigerrimi ſunt præter pectus, & vētrem, quibus cinereum colorem natura præſcripſit. Incomparabilem habent vorandi auiditatem, venantur piſces, tardi ſunt volatus, diuque ſub aquis manent quando ſe immergunt: habent roſtra dentata vt falces meſſorū, quibus retinent lubrices piſces. Ingratiſſimæ ſunt aues natura, quia ſtercoribus egeſtis cortices ac arborum ramos, vbi habitant, inficiunt, vt ſubito areſcant. *Olaus mag. l. 19. c. 8.*

APODOSIS.

Ingratus inexplebiliter captat beneficia, authores interim beneficij ſuis ſordibus inquinat. Ioan Bodinus ſcribit Iulianum Apoſtatam habuiſſe in inſignibus Aquilam quæ ſagittis de ſuiſmet pennis concinnatis configeretur, vt ſignificaret commune eſſe omnibus imperijs vt ab ijs euerterentur, quos ad nimios honores euexiſſent. *Aliud ſymbolum Iuliani.*

Ἀντ' εὐεργεσίης Ἀγαμέμνονα τίσαν Ἀχαιοί.

XLVIII. CORVVS SINARVM VENATOR.

Auarus diues

PRAEGRANDES ac domeſticos Sinarum Mandarini habent coruos, piſcationi aſſuetos. Horum colla nodo ita laxato conſtringunt, vt nequaquam intercluſa reſpiratione, cibos tamen tranſmittere, ac deglutire non valeant. Ita è caueis dimiſſi ſeſe admirabili ſolertia in aquas immergunt: piſciculos minutos ore conceptos, maiores autem roſtro apprehenſos domum inde cum abiere identidem referunt. *Maff. l. 6.*

AP. Typus eſt auari diuitis, & rapacis, qui dæmonis

ſtinctu totus in prædis & rapinis exercetur, quibus ipſe minime fruitur: ita cacodæmonis ſolertia ſæpe litus ſine vllo bono: ũ vſu iacturam futuræ beatitudinis acerbiſſimam facit. Iſidor. Peluſiota. (ὁ μὲν ἄθλιος μαχόμενος, νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν, καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ εἰδὼς, οὐδ' ὕπνον vide ep. 233. in qua nobiliſſima auaritiæ deſcriptio.

XLIX. CORVI.

Filij parentum negligentiæ vltores.

CORVI vt meminerunt ſe, cum pulli eſſent à parentibus fuiſſe deſertos, famiſque expoſitos, ita parentes ſuos ſenio confectos deuorant paulò aliter Ælianus lib. 3. ὁ κόραξ ὁ ἤδη γέρων ὅταν μὴ δύνηται τρέφειν τοὺς νεοττοὺς, ἑαυτὸν αὐτοῖς προτείνει τροφήν.

Ap. Cadit igitur parabola vel in prauos filios qui à parentibus malè tractati impiè vlciſcuntur. hinc prouerbium, κακοῦ κόρακος κακὸν ᾠόν: vel in parentum indulgentiam qui ſe fortunis & vita exuunt, vt filios & alant & ad honores euehant:

O fides alma altapennis, & iuſiurandum Iouis.

L. CORVI ALBI ISLANDIÆ.

Adulatores.

LEGE conſtitutum eſt in Islandia, id eſt, in terra glaciali, vt quicumque noxiam beſtiam occiderit, à fiſco vel regio præfecto, iuxta crudelitatem occiſi cadaueris conſtitutum ſuſcipiat emolumentum. Cum itaq; Corui etiam albi ibidem agnellos & porcellos impetuoſo volatu, ac vngularum raptu occidendo ſunt ſæuiores, iuuenes hanc depopulationem ſagittis vlciſcuntur, & occiſorum duntaxat coruorum roſtra mercedem petituri præſidibus offerunt.

Olaus Mag. lib. 5. c. 15.

APODOSIS.

Corui albi ſunt adulatores, qui cum candorem be-

neuo-

beneuolentiæ ſimulent, ſimplices viros vt mites agnos depaſcuntur. felix qui

Coruum deluſit hiantem.

LI. CORVI DELPHICÆ MINERVÆ.

Inuidi Doctis inimici.

ATHENIENSES, cum Mineruæ ſignum inauratum, cum palma aurea miſiſſent Delphos, impetu facto corui roſtris aurum morſicantes abraſerunt, eo tempore quo Athenienſes expeditionem Siculam pararent. *Pauſan. in Phocicis.*

AP. Inuidi blaterones ſignificantur, qui monumenta doctorum dehoneſtare, & aurei pectoris fœtus morſicando corrodere ſtudent: ſed tandem egregiæ virtutis incrementis obruuntur.

Magnanima inuidia virtus caret, alta ſepulchri
Proximis extruitur, cœloq; educitur ara

LII. CORVI ΦΙΛΟΣΤΟΡΓΙΑ.

Eucharistia.

CORVVS iam ætate affecta, cum pullos alere non poteſt, ſeipſum eis cibum præſtat: hi autem comedunt patrem, vnde prouerbium eſſe natum ferunt, Mali corui malum ouum. *Æl. l. 3. cap. 43.*

APODOSIS.

Coruus ſe pullis ſenio confectum præbet in pabulum: at Phœnix noſter Chriſtus Dominus non ſenio contabeſcens, ſed æternæ virtutis vigore decorus, ſe nobis in cœleſtem alimoniam præbuit:

Δαινυμένοις γλυκὺν ἄρτον ἀπ' οὐρανοῦ ἀστερόεντος. *Sybilla.*

LIII. COTVRNIX AD SPECVLVM.

Luxuria ad periculum cæca.

COTVRNICES cum efferueſcunt in venerem, ſi è regione ſpeculum ipſis obijciatur, & ante id la-

queus

XXXII. AVIS CASPIA.

Formoſus, abſonus & indoctus.

IN maris Caſpij inſulis cum alias aues peculiares naſci ferunt, tum maximè vnam ea vi & natura affectam, vt magnitudine quidē vel egregium anſerem ſuperet, pedes autem habet grui ſimiles; dorſo ſit vehementer rubro, ventre viridi, collo albo, & diſſeminatis maculis croceis diſtincto, nō minus quàm duos cubitos longo, capite item tenui & gracili, roſtro nigro, ad ſummum, vocem ſimilem ranis emittit.

Æl.l.17.c.38.

APODOSIS.

Symbolum eſt, formoſorum adoleſcentum, nec non ſplendidè veſtitorum, qui doctrinæ omnis expertes, voce abſoni ſunt, & ſemibarbari, vt quantam ſpecie ſui admirationem conciliarint, tantam oratione ignominiam contrahant. Nihil enim prodeſt pulchritudo, niſi ſit *Par animus formæ*. Contra deformis Sappho apud Ouidium iactat,

Si mihi difficilis formam natura negauit,
Ingenio formæ damna rependo meæ.

XXXIII. AVIS ΔΙΚΑΙΟΣ.

Innocentia.

AVIS δίκαιος aut δίκαιρος, ſua defodit excrementa ne inueniri poſſit, quia mortales enecant. τοῦτο τὸν ἀπόπατον κατορύασει. ἵνα μὴ εὑρεθῇ, εὑρισκόμενον δ' ἂν π.λῆθῃ αὐτοῦ ὅσον σισάμου ἐσθίων ὕπνος ἐπιλαμβάνει, καὶ καθεύδει μηδὲν αἰσθανόμενος, καὶ δύοντος τοῦ ἡλίου τελευτᾷ.

Ph.bib.Æl.l.4.de animal.

APODOSIS.

Scandalum vitandum, nocendum nemini. D. Chryſoſtomus tom. 5. in oratione contra concubinarios, tantum ineſſe mali in ſcandalo aſſerit, vt etiamſi quis grauiter peccet, & clam hoc faciat, minori pœnæ obnoxium dicat, quam qui leuiter præuaricatur.

tur ſed impudenter, atque id cum ſcandalo multorum.

XXXIV. AVES DIOMEDEÆ.

Pietas.

INSIGNES omnino ſunt, & memorabiles Diomedeæ aues: forma illis penè quæ fulicis, color candidus, ignei oculi, congreges volitant, nec ſine ratione: pergendi duces duæ ſunt, quæ regant agmen, altera agmen anteit, altera inſequitur. Ædem ſacram omni die celebrant ſtudio huiuſmodi. Aquis imbuunt plumas, aliſque impendio madefactis confluunt rorulentæ, ita ædem excuſſo humore purificant, tunc pennulis ſuperplaudunt: inde diſcedunt quaſi peracta religione. *Solin. Polyh. pag. 30. & 3. edit. Piſt.*

APODOSIS.

Symbola ſunt, & icones pietatis. Color candidus, puritatem. Ignei oculi, lumen & ardorem. Congregatio, ſocietatem bonorum ſignificat: frequentatio templi quotidiana, irrigatio religioſarum ædium, cultum, qui in pijs elucet hominibus, non obſcure deſignat. Nec verò tantùm manufactis templis Pietas contenta eſt.

Aſt vbi peccatum regnauerat aurea templi, *Prudent. in Pſycomac.*
Atria conſtituens texit ſpeciamine morum
Ornamenta animæ, quibus oblectata decore,
Æternum ſolio diues ſapientia regnet.

XXXV. AVES HERCYNIÆ.

Doctores & concionatores.

SALTVS Hercynius aues gignit, quarum pennæ per obſcurum emicant & interlucent, quamuis obtenta nox denſet tenebras: vnde homines loci illius plerumque nocturnos excurſus ſic deſtinant, vt illis vtantur ad præſidum itineris dirigendi, præia-

Sol. Polyh. pag. 68. ed. Pict.

ctiſque per opaca vallium rationem viæ moderentur indicio plumarum refulgentium.

APODOSIS.

Hæc icon cõcionatores, & pios ſcriptores deſignat, qui inter huius vitæ tenebras pennis emicant, & viam ſalutis præmonſtrant.

Mundo ſua ſidera præſunt.

XXXVI. AVES RVTA CONTRA FELIS INSIDIAS MVNITAE.

Durum eſt ſed ſalutare.

FELES pro ſui ingenij rapacitate ſolent auibus inſidiari eaſque infelices in pabulum ſuæ crudelitatis vertere: at verò ſi aues rutæ ſyluestris folia ſub alis habuerint appenſa, raptoris (vt aiunt) inſidias declinant, & ab eo lædi non poſſunt. Hoc teſtatur Sotion, qui citatur Geoponicon lib. 13. Αἴλουρος ὄρνιθος οὐκ ἅπτεται ἐὰν κρεμασθῇ ὑπὸ τὰς πτέρυγας αὐτῆς ἄγριον πήγανον.

APODOSIS.

Animæ, quæ rerum cœleſtium contemplationi ſunt addictæ, dæmonis fugiunt inſidias, ſi ſe ταπεινώσει, quaſi ruta acerba quidem illa, ſed ſalutari munierint:

Quo natura negat cum facit ire viam.

XXXVII. BERNECAE, SEV BARLIATHES.

Reſurrectionis typus.

BARLIATHES ſunt aues ex ligno creſcentes, quas vulgus Bernecas appellat: fertur enim quod lignum de abiete marinis aquis inſidens, quando ſucceſſu temporis putreſcere cœperit, humorem ex ſe craſſum emittit, ex quo denſato formantur paruæ ſpecies auium, ad magnitudinem alaudarum: primũ ſunt nudæ, deinde maturantes plumeſcunt, ac roſtris ad lignum pendentes per mare fluitant vſque ad maturi-

quitatem, donec ſe commouentes abrumpant, ſicque creſcant ac roborentur, vſque ad debitam formam, Vincent. Nat. hiſt. *l.* 16. *c.* 90. Geſnerus quoque meminit, & eaſdem aues *Brantas & Corniclas* nominari vulgo tradit.

APODOSIS.

Typus reſurrectionis in hac tabula proponitur. ex putrido ligno pulchræ emergunt aues, ex putri corpore excitabuntur noua beatorum corpora incredibili ſpecie & amœna luce.

Quæ nunc herba fuit, lignum iacet, herba futura.
Aereæ nudantur aues, cum penna vetuſta
Et noua ſubueſbit reparatas pluma volucres. *Drac. de opere Dei.*

XXXVIII. CAPRIMVLGVS.

Rapina ſeu pauperum oppreſſio.

CAPRIMVLGI appellantur grandiores merulæ aſpectu, fures nocturni; interdiu enim viſu carent: intrant paſtorum ſtabula, caprarumque vberibus aduolant, ſuctum propter lactis, qua iniuria vber emoritur, capriſque cæcitas, quas ita mulſere, oboritur. *Pl. nat. hiſt. l.* 10. *c.* 40.

APODOSIS.

Tales ſunt violenti pauperum oppreſſores, qui miſeros exſugunt tanta & tam inexhauſta auiditatis crudelitate, vt ſpirantia adhuc cadauera non relinquant, antequam omnem humorem & ſpiritum ebiberint. Pecunia enim mortalium animus eſt miſerorum.

Χρήματα γὰρ ψυχὴ πέλεται δειλοῖσι βροτοῖσι.

XXXIX. CHARADRIVS.

Gula.

CHARADRIVS ales eſt non modo profundæ, ſed & fœdæ voracitatis, qui dum auidè pabulatur ſtatim digerit, tanta eſt in eo vis caloris, & inter

comedendum crebro ventrem exonerans egerit, vt nouo pabulo quaſi recens, & ieiunus ſufficiat. Plato χαραδρίου βίον: vbi comment. χαράδριος ὄρνις ἅμα τῷ ἐσθίειν ἐκκρίνει. inter vorandum aiui proluuiem excernit.

in Gorgia.

Ap. Simile eſt quod de Gulone animali diximus alibi: torquentur in Vitellios helluones, qui ſtomachum cibis ſaburrant, tantamque ſaginam ingerunt, vt mox deplere cogantur. De his Theodoretus, ὑπερμαζῶσι, καὶ τρυφῶσι, καὶ πᾶν εἶδος ἐπιτηδεύουσι χλιδῆς, ἀνθρώπινον βίον ἀπαλλάττοντες.

lib. de virtute actiua.

Non eſt neceſſe omne perſcrutari profundum, nec ſtrage animalium ventrem onerare, nec conchylia vltimi maris ex ignoto littore eruere. Dij iſtos Deæque perdant quorum luxuria iam inuidioſi Imperij fines tranſcendit vltra Phaſin capi volunt quod ambitioſam popinam inſtruat, nec piget à Parthis à quibus nondum pœnas repetijmus, aues petere: vndique conuehunt omnia vota faſtidienti gulæ.

Seneca ad Heluiam.

XL. CICONIA TARENTINA.

Ὁ ἐν Τάραντι πελαργός.

Gratia relata.

TARENTINA mulier, nomine Heracleis, & cæteris rebus ex maxime raro fœminarum genere fuit, & verò ab omni ſtupro integram caſtamque ſe marito conſeruauit, quippe quæ vt viuentem eum ſtudioſè ac diligenter coluiſſet, ſic poſteaquam è vita exceſſiſſet, ſe fidiſſimam, & ab omni libidine continentem humato coniugi præſtans, vrbanas commemorationes, & domũ in qua mortuum vidiſſet maritum, adeò malè odit, vt præ mœrore ad ſepulchri monimentum, vbi ſepultura affectus ille eſſet, miſerrimè commoraretur. Hæc igitur fœmina, cum æſtiuo anni tempore Ciconiis pullorum ſuorum volatum experientibus, vnus & infirmiſſima ætate & alarum debi-

debilitate delapſus, alterum crus fregiſſet, eiuſmodi caſum intuita, ſe cognito morbo, miſericordem pullo præbuit: nam & vulnus blandè cautèque obligauit, medicamentis & cibo potioneque adhibitis, cicatricem obduxit, & ad incolumitatem perduxit: atque iam ad volatum confirmatum, è manibus dimiſit, hic admirabili quadam naturæ intelligentia, non ignorans, ſe conſeruatæ vitæ præmium mulieri debere; anno poſt, cum ad vernum Solem forte apricantem eam quæ ſibi benignè fecerat, perſpexiſſet, demiſſo atque humili volatu proximè ad ipſam profecta, in eius ſinum lapidem euomuit: deinde in tecto ſubſedit. Cuius facti admiratione commota Heracleis dubitabat quid iſthuc eſſet. Cum igitur lapidem intus alicubi depoſuiſſet, eum fulgere, & radiatam domum ex eo ſplendere perſpexit: vbi vero Ciconiam comprehendiſſet, & vulneris cicatricem percepiſſet, hanc agnouit eam eſſe quam miſeratione commota curauiſſet. *Ælian. li. 8. cap. 22.*

APODOSIS.

Grati alumni memoriam beneficij diutiſſimè retinent, & qua poſſunt animi teſtificatione in beneficiorum auctores perfunguntur.

Κάριτας ἀπομνημονεῦσαι τὰ ζῶα κ̀, κατ' τοῦτο ἀγαθὰ, ibidem notat Ælianus. Sed & hoc muti agri inculcant qui longè plus afferunt quam acceperunt. Ex Byzacio Africæ campo Auguſti procurator ex vno grano, vix credibile dictu, quadringenta paucis minus germina Romam miſit. Itaque. *Plin. li. 18.*

Dicit amicus ager domino, ſere plurima reddam:
Si bene mi facias, memini tibi ſoluere grates. *Septimius apud Terentianum.*

XLI. CICONIÆ.

Sancti.

CICONIÆ vigiliarum cuſtodumque vrbium ſigna perhibentur, propterea quod ædium faſtigia

ſtigia & acroteria plurimum inhabitant, hinc augurium Attilæ dederunt, fore vt Aquileiam vrbem quam per triennium obſederat, expugnaret, viſæ ſiquidem Ciconiæ vno impetu ex vrbe migrare, fœtuſque ſuos roſtris ſublatos foras aſportare, erectus augurio Imperator, inſtat acrius & voti compos euadit. Vide *Pier. l. 17. c. 9.*

APODOSIS.

Tum demum vrbi calamitas impendent cum ſancti & Religioſi homines, qui ſtant in vigilia eandem deſerunt hos πολιόχους. Theodoretus appellat in oratione τῶν μαρτύρων.

XLII. COLVMBA GEMMIS PICTVRATA, AD IDOLVM VENERIS, *Curationis medicæ ſymbolum.*

COLVMBAS aues eſſe venereas, & à Gentilibus Veneri conſecratas nemo neſcit. hoc & Aelianus in varia hiſtoria memorabili exemplo confirmauit. Aſpaſia (inquit) Hermotimi filia Phocenſis viri pauperrimi, cum mentum ei maximo formæ detrimento intumuiſſet, nec haberet vnde ſumptum in medicos faceret, in ſomnis columbam vidit: quæ in mulierem mutata, bono animo eam eſſe iuſſit, & roſea ſerta Veneris iam arida contrita tuberi imponere, quod cum feciſſet tumor euanuit, ipſaque rurſus inter formoſiſſimas puellas numerata eſt; tandem cum in intimam ſe Cyri Darij filij amicitiam inſinuaſſet, ingens Veneris ſimulachrum fieri curauit, iuxta quod gemmis picturatam columbam collocauit.

AP. Illuſtrat hæc hiſtoria Hori Hieroglyphicum, vbi ait, Hominem qui ſe ipſe ex oraculo priſtinæ ſanitati reſtituerit, volentes innuere, palumbum pingunt, lauri folium tenentem. Indicat præterea grati animi præclariſſimum monumentum.

LXIII.

XLIII. COLVMBAE VNGVENTATAE.

Boni exempli vis.

COLVMBAE Vnguentorum ſuauiſſimis odoribus delectantur impenſius. Quamobrem vt in ſuis columbarijs retinerentur, ſolebant antiqui parietes & feneſtras, opobalſami oleo circumlinere. Quin vt alias quoque columbas inefcarent, vnam aut alteram emittebant odorum flagrantia delibutam, quam cæteræ omnes affectabantur. Hoc præter Diuum Baſilium in epiſtolis teſtatur etiam Didy. Geop. l. 14. Ἐὰν μύρῳ χρίσῃς τὰς περιστερὰς, καὶ ἔξωθεν ἄλλας ἄξουσιν.

APODOSIS.

Eſt pellax virtutis odor.

XLIV. CORNIX MARRETIS.

Emiſſarius.

MARRES Rex Aegyptiorum cornicem cicurem habuit, qua tanquam ſedula & fideli tabellaria in perferendis epiſtolis vſus eſt, mortuam magnificè ſepeliuit, & cippi etiam honore decorauit: ἀνθ' ὧν ἀποθανοῦσαν ὁ Μάῤῥης ἐτίμησεν αὐτὴν, καὶ στήλῃ καὶ τάφῳ. *Æli. de animal. l. 6. c. 7.*

APODOSIS.

Rectè cadit παροιμία in emiſſarios & otacouſtas qui magna celeritate domini ſui nuncios perferentes vltro citroque permeant, omnia audiunt, & percontantur, garriunt deinde quicquid in buccam. Simile eſt quod de columba ſua narrat Anacreon in Odario, ἐρασμίη πέλεια.

XXII. AQVILA MESSORIS.

Gratus animus.

AD fontem venerat meſſor, vt aquam è proximo hauriret, videt implicatam à ſerpente aquilam teneri, nec vllum ei patere effugium, falce ſerpentem diſſecat, & vinculis auem expedit non ingratam. Cùm enim iam reuerſus è fonte cum cæteris bibiturus eſſet, qui ſe largioribus poculis exceperant, illa ſuperuolans excutit calicem, non ſine querela hominis, qui aquilam ſeruatori malam reddere gratiam dictitabat, verum venenatum erat poculum quo compotatores ſocij extincti ſunt, ipſe verò mirabili caſu ſeruatus.

Ælian. lib. de animal. cap. 37.

APODOSIS.

Gratia opportunè reddita præter ſpem.

Sic finem pietas contigit illa ſuum.

XXIII. AQVILA ALBA PYTHAGORAE,

Regis Galliæ fauor in Muſas.

PYTHAGORAS inter ſuæ felicitatis indicia & cœleſtium fauorem, commemorabat ſe aquilam albam aduolantem ſinu excepiſſe, ex quo ſe diuinum hominem factum, & multa ſupra mortalium captum ſciuiſſe dictitabat, καὶ τὸν αἰτὸν δὲ τὸν λευκὸν κατιδεῖν

Ælian. lib. 4. cap. 17.

APODOSIS.

Aquila eſt alba animo ſimul & candore LVDOVICVS Rex, qui ſe literatis clementi fauore impertiens, ſapientiæ ſtudia excitat, & Muſas alit omni felicitate circumfluentes:

Totique ſalutifer orbi
Creſce.

XXIV.

XXIV. AQVILA SESTI.

Gratus animus.

EST percelebris apud Seſton vrbem aquilæ gloria, educatam à virgine retuliſſe gratiam: aues primo, mox deinde venatus aggerentem. Defuncta poſtremo in rogum accenſum eius iniecisſe ſe, & ſimul conflagraſſe: quam ob cauſam incolæ, quod vocant Heroum, in eo loco fecere appellatum Iouis & virginis. *Ælian. lib. 10. cap. 5.*

AP. Gratia referenda nullum officium magis neceſſarium: hoc vbique animantes, hoc muta mundi compages docet, at ingratus eſt brutis deterior.

Πίθος ἐστὶ τετρημένος εἰς ὃν ἅπασας. *Lucian.*

Ἀντλῶν τὰς χάριτας, εἰς κενὸν ἔλιξας *Dolium pertuſum eſt, in quod omnia ingerens beneficia, fruſtra infudiſti.* *Aut. lib. 1.*

XXV. AQVILA STELLARIS TAVRVM VENANS.

Dæmon peccatores capiens.

AQVILARVM genus quod alij Chruſaeton, alij ſtellarẽ appellant, non ſæpe apparet, eius generis aquilam Ariſtot. venari ait hinnulos, lepores, grues, anſeres ex cohorte. Aquilarũ maxima hæc exiſtimatur. In Creta vi taurum ab ea inuadi in hunc modum narrant. Interea taurus ſe cum capite prono demittit ad paſtum, ex inſidijs aquila in ceruicẽ inuolans crebras illi ac acerrimas plagas roſtro infligit, ille tanquam furibundus incitatur, & qua poteſt ſe in fugã confert. Et quamdiu in plano ac ſtabili loco fertur, ab aquilæ moleſtia requieſcit. Ea nimirũ quoad in planitiem excurrit, nihil ei negotij exhibet, ſed quieta inſiſtens, illum acerrimè obſeruat quocumq; ingreditur. Cùm autem illum proximè ad præcipitem locum ac decliuem acceſſiſſe videt, explicatis in orbẽ alis,

alis, illius oculos regit: & ea quæ ante pedes ſunt, nihil illum prouidentem, magna vi præcipitem agit: tum laniatu ventrem appetens, quantum eius cupiditas fert, nullo deinde negotio prædâ potitur, ab aliena præda humi ſtrata ſe continet, ſed ex ſuis laboribus gaudet, atque à communicando cũ alijs ſe abſtinet. Poſteaquam expleta atque exſaturata eſt, ſua aſpiratione graui & terra reliquias imbutas relinquit, alijs iam ad vſum ineptas. Aliæ ab alijs longiſſimè nidificant, ne ob loci propinquitatem, pro præda illis ſit contendendum, & mutuæ ſuſtinendæ moleſtiæ.

Ælian. l. 2. c. 39. de animal.

AP. Hoc eſt ingenium dæmonis, vt primum fidei lumen eripiat, quo nos præcipites in omnium malorum voraginem celerius agat. Euſeb. Emiſſen. homil. 2. de ſymbolo. *Fides religionis Catholicæ lumen eſt animæ, oſtium vitæ, fundamentum ſalutis æternæ.*

XXVI. AQVILA TILGAMI, ΤΙΛΓΑΜΟΙ ΑΕΤΟΣ.

Auxilium inſperatum.

EST & amor & benignitas erga homines in brutis laudabilis. Nam aquila olim infantem ſeruauit. Sed operæ precium eſt hiſtoriam integrã explicare: amplum ſententiæ noſtræ teſtimonium futuram. Sacchoræ Babyloniorum regis futurum è filia nepotem, regnum aui adepturum Chaldæi prædixerunt. Hoc ille metuens durior in filiam eſſe, & vt omnis ſuſpicio abeſſet arctiſſimè inclusã cuſtodiri voluit. Sed fruſtra ſuo conſilio rem fatalem impedire conatus eſt. Nam filia ex obſcuro quodam homine grauida peperit. Natum autem ex ea infantem cuſtodes regis metu ex arce (qua filia includebatur) præcipitarunt, forte autem prætervolans aquila, viſo infantis caſu, perſpicaciſſima nimirum auis, illico priuſquam terræ allideretur, volando ſubiens eum dorſo ex-

ſo excepit, & in hortum quendam deportatum leniter depoſuit. Cum loci dominus inuentus, forma eius delectatus, amauit, educauitque: & Tilgamum appellauit. Is poſtea in Babylonios regnum eſt adeptus. Hoc ſi cui fabula videtur, me quoque non approbare illi fatebor. Audio tamen Achæmenem Perſam quoque, à quo nobilis Perſarum proſapia deſcendit, Aquilæ alumnum fuiſſe. Simile refert Pauſa. de Ariſtomene, cum in Ceadem Laconum barathrum dimiſſus eſſet, ſubiiſſe Aquilam labentem. *Æl. lib. 12. An. mal. cap. 21. in Meſſen.*

APODOSIS.

Repentinum & inſperatum auxilium in rebus deſperatis hac Icone ſignificatur, & quod aiunt θεὸς ἐκ μηχανῆς.

Qua via nullis fuit; iam tum mihi currere viſus
Plus homine eſt.

XXVII. AQVILAE VALERIAE LVPERCÆ.

Auxilium præter ſpem, ſeu, Deus è machina.

VALERIA Luperca, ad auerruncandam peſtem ex oraculo erat immolanda Iunoni, cum deuolans Aquila victimarium cultrum rapuit, eundemq; buculæ iuxta templum paſcenti infixit. *Ariſtid. l. 9. Italic.*

APODOSIS.

Repentinum à Deo, & inſperatum auxilium, turbidis ſæpe rebus influit, vt hanc non niſi diuino auxilio factam miremur ſerenitatem.

Maior agit Deus, atque opera ad maiora reſeruat.

XXVIII. ASTVRES.

Senectus honorabilis, vel Pietas in parentes.

NARRAT Albertus, aucupes aliquot dum Aſtures venarentur in denſam arboribus ſyluam penetraſſe: illic eminus proſpiciunt Aſturem auem in *Hoc verbo Aſturis vſus Furnis*

lens, per iniquum deſiderium, quaſi ad quoddam culmen conatus eſt ſingularitatis erumpere. Superbiam nunquam in tuo ſenſu, aut in tuo verbo dominari permittas, in ipſa enim initium ſumpſit omnis perditio.

XXX. ATTAGENES ÆGYTIORVM.

Concionatorum minæ.

ATTAGENES aues ferunt ex Lydia in Ægyptum deportatas, & in ſyluam dimiſſas, primo Coturnicis vocem miſiſſe: poſt cum fluminis alluuione cœlum peſtilens factum eſſet, quo multi paſſim mortales perierunt, eiuſmodi aues non intermiſiſſe maiori oris expreſſione, quam quemuis explanatiſſimæ linguæ puerum loqui, & dicere, τρὶς δὶς κακοῖς τὰ κακά. Ter mala malis. Ælian. l. 15. de anim. cap. 27.

APODOSIS,

Bonorum eſt concionatorum cum in exteram regionem venerint, nō blanditiis, non minis ab officio deflectere, ſed improbis explicatiſſimè cœleſtes minas denunciare, niſi reſipiſcant.

Clama, ne ceſſes.

XXXI. AVES CASIÆ.

Amicitia opportuna.

SELEVCIDAE aues nunquam conſpiciuntur à Caſij montis incolis, niſi cum illarum præſidio eſt opus aduerſus locuſtas vaſtantes fruges, nec vnde veniant quove abeant cognitum.

APODOSIS.

Amici opportuni, & ad propulſandos caſus commodi:

Amicos res opimæ parant, aduerſæ probant. Pub. Syrus.

XXXII. AVIS CASPIA.

Formoſus, abſonus & indoctus.

IN maris Caſpij inſulis cum alias aues peculiares naſci ferunt, tum maximè vnam ea vi & natura affectam, vt magnitudine quidē vel egregium anſerem ſuperet, pedes autem habeat grui ſimiles, dorſo ſit vehementer rubro, ventre viridi, collo albo, & diſſeminatis maculis croceis diſtincto, nō minus quàm duos cubitos longo, capite item tenui & gracili, roſtro nigro, ad ſummum, vocem ſimilem ranis emittit.

Æl.l.17.c. 38.

APODOSIS.

Symbolum eſt, formoſorum adoleſcentum, nec non ſplendidè veſtitorum, qui doctrinæ omnis expertes, voce abſoni ſunt, & ſemibarbari, vt quantam ſpecie ſui admirationem conciliarint, tantam oratione ignominiam contrahant. Nihil enim prodeſt pulchritudo, niſi ſit *Par animus formæ.* Contra deformis Sappho apud Ouidium iactat,

Si mihi difficilis formam natura negauit,
Ingenio formæ damna rependo meæ.

XXXIII. AVIS ΔΙΚΑΙΟΣ.

Innocentia.

Ph.bib.Æl. l.4.de animal.

AVIS δίκαιος aut δίκαιρος, ſua defodit excrementa ne inueniri poſſit, quia mortales enecant. τοῦτο τὸν ἀπόπατον κατορύσσει. ἵνα μὴ εὑρεθῇ, ξυρισκόμενον δ' ἂν πιῇ ἀυτοῦ ὅσον σισάμου ἕωθιν ὕπνος ἐπιλαμβάνει. καὶ καθεύδει μηδὲν αἰσθανόμενος, καὶ δύοντος τοῦ ἡλίου τελευτᾷ.

APODOSIS.

Scandalum vitandum, nocendum nemini. D. Chryſoſtomus tom. 5. in oratione contra concubinarios, tantum ineſſe mali in ſcandalo aſſerit, vt etiamſi quis grauiter peccet, & clam hoc faciat, minori pœnæ obnoxium dicat, quam qui leuiter præuaricatur.

tur ſed impudenter, atque id cum ſcandalo multorum.

XXXIV. AVES DIOMEDEÆ.

Pietas.

INSIGNES omnino ſunt, & memorabiles Diomedeæ aues: forma illis penè quæ fulicis, color candidus, ignei oculi, congreges volitant, nec ſine ratione: pergendi duces duæ ſunt, quæ regant agmen, altera agmen anteit, altera inſequitur. Ædem ſacram omni die celebrant ſtudio huiuſmodi. Aquis imluunt plumas, aliſque impendio madefactis confluunt rorulentæ, ita ædem excuſſo humore purificant, tunc pennulis ſuperplaudunt: inde diſcedunt quaſi peracta religione. *Solin. Polyh. pag. 30. & 3. edit. Pict.*

APODOSIS.

Symbola ſunt, & icones pietatis. Color candidus, puritatem. Ignei oculi, lumen & ardorem. Congregatio, ſocietatem bonorum ſignificat: frequentatio templi quotidiana, irrigatio religioſarum ædium, cultum, qui in pijs elucet hominibus, non obſcure deſignat. Nec verò tantum manufactis templis Pietas contenta eſt.

At ubi peccatum regnauerat aurea templi,
Atria conſtituens texit ſpectamine morum
Ornamenta animæ, quibus oblectata decoro,
Æternum ſolio diues ſapientia regnet.

Prudent. in Pſycomac.

XXXV. AVES HERCYNIÆ.

Doctores & concionatores.

SALTVS Hercynius aues gignit, quarum pennæ per obſcurum emicant & interlucent, quamuis obtenta nox denſet tenebras: vnde homines loci illius plerumque nocturnos excurſus ſic deſtinant, vt illis vtantur ad præſidum itineris dirigendi, præiactiſque

quitatem, donec ſe commouentes abrumpant, ſicque creſcant ac roborentur, vſque ad debitam formam, Vincent. Nat. hiſt. *l.* 16. *c.* 90. Geſnerus quoque meminit, & eaſdem aues *Brantas* & *Corniclas* nominari vulgo tradit.

APODOSIS.

Typus reſurrectionis in hac tabula proponitur. ex putrido ligno pulchræ emergunt aues, ex putri corpore excitabuntur noua beatorum corpora incredibili ſpecie & amœna luce.

Quæ nunc herba fuit, lignum iacet, herba futura.
Aereæ nudantur aues, cum penna vetuſta
Et noua ſubueſtit reparatas pluma volucres. Drac. de opere Dei.

XXXVIII. CAPRIMVLGVS.

Rapina ſeu pauperum oppreſſio.

CAPRIMVLGI appellantur grandiores merulæ aſpectu, fures nocturni, interdiu enim viſu carent: intrant paſtorum ſtabula, caprarumque vocibus aduolant, ſuctum propter lactis, qua iniuria vber emoritur, capriſque cæcitas, quas ita mulſere, oboritur. Pl. nat. hiſt. l. 10. c. 40.

APODOSIS.

Tales ſunt violenti pauperum oppreſſores, qui miſeros exſugunt tanta & tam inexhauſta auiditatis crudelitate, vt ſpirantia adhuc cadauera non relinquant, antequam omnem humorem & ſpiritum ebiberint. Pecunia enim mortalium animus eſt miſerorum.

Χρήματα γὰρ ψυχὴ πέλεται δειλοῖσι βροτοῖσι.

XXXIX. CHARADRIVS.

Gula.

CHARADRIVS ales eſt non modo profundæ, ſed & fœdæ voracitatis, qui dum auidè pabulatur ſtatim digerit, tanta eſt in eo vis caloris, & inter

in Gorgia. comedendum crebro ventrem exonerans egerit, vt nouo pabulo quaſi recens, & ieiunus ſuffecerat. Plato χαραδρίε βίον: vbi comment. χαράδριος ὄρνις ἅμα τῷ ἐσθίειν ἐκκρίνει. inter vorandum alui proluuiem excernit.

AP. Simile eſt quod de Gulone animali diximus alibi: torquentur in Vitellios helluones, qui ſtomachum cibis ſaburrant, tantamque ſaginam ingerunt, vt mox deplere cogantur. De his Theodoretus, *lib. de virtute actiua.* ὑπὲρ μαζῶσι, καὶ τρυφῶσι, καὶ πᾶν εἶδος ἐπιτηδεύσι χλιδῆς, ἄσωτον βίον ἀσπαζόμενοι.

Non eſt neceſſe omne perſcrutari profundum, nec ſtrage animalium ventrem onerare, nec conchylia vltimi maris ex ignoto littore eruere. Dij iſtos Deæque perdant quorum luxuria iam inuidioſi Imperij fines tranſcendit vltra Phaſin capi volunt quod ambitiſam popinam inſtruat, nec piget à Parthis à quibus nondum pœnas repetijmus, aues petere: vndique conuehunt omnia vota faſtidienti gulæ. *Seneca ad Heluiam.*

XL CICONIA TARENTINA.

Ο ΕΝ ΤΑΡΑΝΤΙ ΠΕΛΑΡΓΟΣ.

Gratia relata.

TARENTINA mulier, nomine Heracleis, & cæteris rebus ex maxime raro fœminarum genere fuit, & vero ab omni ſtupro integram caſtamque ſe marito conſeruauit, quippe quæ vt viuentem eum ſtudioſè ac diligenter coluiſſet, ſic poſteaquam è vita exceſſiſſet, ſe fidiſſimam, & ab omni libidine continentem humato coniugi præſtans, vrbanas commemorationes, & domũ in qua mortuum vidiſſet maritum, adeò malè odit, vt præ mœrore ad ſepulchri monimentum, vbi ſepultura affectus ille eſſet, miſerrimè commoraretur. Hæc igitur fœmina, cum æſtiuo anni tempore Ciconiis pullorum ſuorum volatum experientibus, vnus & infirmiſſima ætate & alarum debi-

debilitate delapſus, alterum crus fregiſſet, eiuſmodi caſum mulier intuita, ſe cognito morbo, miſericordem pullo præbuit: nam & vulnus blandè cautèque obligauit, medicamentis & cibo potioneque adhibitis, cicatricem obduxit, & ad incolumitatem perduxit: atque iam ad volatum confirmatum, e manibus dimiſit, hic admirabili quadam naturæ intelligentia, non ignorans, ſe conſeruatæ vitæ præmium mulieri debere; anno poſt, cum ad vernum Solem forte apricantem eam quæ ſibi benignè fecerat, perſpexiſſet, demiſſo atque humili volatu proximè ad ipſam profecta, in eius ſinum lapidem euomuit: deinde in tecto ſubſedit. Cuius facti admiratione commota Heracleis dubitabat quid iſthuc eſſet. Cum igitur lapidem intus alicubi depoſuiſſet, eum fulgere, & radiatam domum ex eo ſplendere perſpexit: vbi vero Ciconiam comprehendiſſet, & vulneris cicatricem percepiſſet, hanc agnouit eam eſſe quam miſeratione commota curauiſſet. *Ælian. li. 8. cap. 22.*

APODOSIS.

Grati alumni memoriam beneficij diutiſſimè retinent, & qua poſſunt animi teſtificatione in beneficiorum auctores perfunguntur.

Χάριτας ἀπομνημονεῦσαι τὰ ζῶα κ̀, κατ' τοῦτο ἀγαθὰ, ibidem notat Ælianus. Sed & hoc muti agri inculcant, qui longe plus afferunt quam acceperunt. Ex Byzacio Africæ campo Augusti procurator ex vno grano, vix credibile dictu, quadringenta paucis minus germina Romam miſit. Itaque. *Plin. li. 18.*

Dicit amicus ager domino, ſere plurima reddam:
Si bene mi facias, memini tibi ſoluere grates. *Septimius apud Terentianum.*

XLI. CICONIÆ

Sancti.

CICONIÆ vigiliarum cuſtodumque vrbium ſigna perhibentur, propterea quod ædium fa-

ſtigia & acroteria plurimum inhabitant, hinc augurium Attilæ dederunt, fore vt Aquileiam vrbem quam per triennium obſederat, expugnaret, viſæ ſiquidem Ciconiæ vno impetu ex vrbe migrare, fœtuſque ſuos roſtris ſublatos foras aſportare, erectus augurio Imperator, inſtat acrius & voti compos euadit. Vide *Pier. l.* 17. *c.* 9.

APODOSIS.

Tum demum vrbi calamitas impendent cum ſancti & Religioſi homines, qui ſtant in vigiliæ eandem deſerunt hos πολιούχεις. Theodoretus appellat in oratione περὶ μαρτύρων.

XLII. COLVMBA GEMMIS PICTVRATA, AD IDOLVM VENERIS, *Curationis medicæ ſymbolum.*

COLVMBAS aues eſſe veneteas, & à Gentilibus Veneri conſecratas nemo neſcit. hoc & Aelianus in varia hiſtoria memorabili exemplo confirmauit. Aſpaſia (inquit) Hermotimi filia, Phocenſis viri pauperrimi, cum mentum ei maximo formæ detrimento intumuiſſet, nec haberet vnde ſumptum in medicos faceret, in ſomnis columbam vidit; quæ in mulierem mutata, bono animo eam eſſe iuſſit, & roſea ſerta Veneris iam arida contrita tuberi imponere, quod cum feciſſet tumor euanuit, ipſaque ruſſus inter formoſiſſimas puellas numerata eſt; tandem cum in intimam ſe Cyri Darij filij amicitiam inſinuaſſet, ingens Veneris ſimulachrum fieri curauit, iuxta quod gemmis picturatam columbam collocauit.

AP. Illuſtrat hæc hiſtoria Hori Hieroglyphicum, vbi ait, Hominem qui ſe ipſe ex oraculo priſtinæ ſanitati reſtituerit, volentes innuere, palumbum pingunt, lauri folium tenentem. Indicat præterea grati animi præclariſſimum monumentum.

XLIII. COLVMBAE VN-GVENTATAE.

Boni exempli vis.

COLVMBAE Vnguentorum ſuauiſſimis odoribus delectantur impenſius. Quamobrem vt in ſuis columbarijs retinerentur, ſolebant antiqui parietes & feneſtras, opobalſami oleo circumlinere. Quin vt alias quoque columbas ineſcarent, vnam aut alteram emittebant odorum flagrantia delibutam, quam cæteræ omnes allectabantur. Hoc præter Diuum Baſilium in epiſtolis teſtatur etiam Didy. Geop. l. 14. Ἐὰν μύρῳ χρίσῃς τὰς περιστερὰς, καὶ ἔξωθεν ἄλλας ἄξουσιν.

APODOSIS.

Eſt pellax virtutis odor.

XLIV. CORNIX MARRETIS.

Emiſſarius.

MARRES Rex Aegyptiorum cornicem cicurem habuit, qua tanquam ſedula & fideli tabellaria in perferendis epiſtolis vſus eſt, mortuam magnificè ſepeliuit, & cippi etiam honore decorauit: ἀνθ' ὧν ἀποθανοῦσαν ὁ Μάρρης ἐτίμησεν αὐτὴν, καὶ στήλῃ καὶ τάφῳ. *Æl. de anim. l. 6. c. 7.*

APODOSIS.

Rectè cadit παροιμία in emiſſarios & otacouſtas qui magna celeritate domini ſui nuncios perferentes vltro citroque permeant, omnia audiunt, & percontantur, garriunt deinde quicquid in buccam.

Simile eſt quod de columba ſua narrat Anacreon in Odario,

ἐρασμίη πέλεια.

XLV.

XLV. CORNIX PROCVL A PARTHENONE.

Indocti cathedris indigni.

Æl. l. 5. de Anim. c. 8. CORNIX in arce Athenienſium nunquam ſedet: κορώνη δὲ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν Ἀθηναίων οὐκ ἐπίϐατον.

AP. Cornix indoctum locutuleium ſignificat, qui cum ſit ſapientiæ præſidijs deſtitutus, garrit quicquid in buccam, & inepte conuiciatur. Talis omnino à cathedris ſcholarum, & concionum excludendus, ne docendi munus, quod per ſe graue eſt, imperitorum hominum verboſitate puerili deteratur: hoc ſecus tamen fieri videmus, cum adoleſcentes non tam ætate quam moribus, ventilante gloriola, formidanda viris grauibus munia, & appetunt & pleruműq; non ſine ſuo aliorumque detrimento inuadunt. Multarum virtutum comitatu ſeptum eſſe oportet, qui alios docendos aggreditur:

Petron. Ar. *His animum ſuccinge bonis, ſic flumine largo*
Plenus Pierio diffundes pectore verba.

XLVI. CORNICVLA SOCRATIS.

Diſcipulus magiſtrorum depeculator.

SOCRATES narrabat ſibi dormienti per inſomnium Platonem mutatum in cornicem, quæ ſuo capiti aſſultans glabram caluam roſtro κατασκαριφᾶν ſacrificaret, & peruicacius circumcirca tunderet.

Ath. l. 11. p. 1000. B. AP. Tales ſunt callidi diſcipuli, qui magiſtrorum gloriam depeculantur: ſi modo is erga Socratem fuit Plato, quem ſemper obſeruantiſſime coluit, & in dialogis vbique honoris cauſſa appellauit. callidius longè Hermodorus, qui conſcriptos à Platone libros quæſtuoſa ſcientia vendebat in Sicilia. *13. ad Att.* Cicero: *Placetne tibi librum edere iniuſſu meo? hoc ne Hermodorus quidem faciebat, is qui Platonis libros ſolitus eſt diuulgare*, ex quo λόγοισιν Ἑρμόδωρος ἐμπορεύεται.

XLVII. CORVVS MARINVS.

Ingratus animus.

EST quoddam genus coruorum aquaticum, ij nigerrimi ſunt præter pectus, & vētrem, quibus cinereum colorem natura præſcripſit. Incomparabilem habent vorandi auiditatem, venantur piſces, tardi ſunt volatus, diuque ſub aquis manent quando ſe immergunt: habent roſtra dentata vt falces meſſorũ, quibus retinent lubricos piſces. Ingratiſſimæ ſunt aues natura, quia ſtercoribus egeſtis cortices ac arborum ramos, vbi habitant, inficiunt, vt ſubito areſcant. *Olaus mag. l. 19. c. 8.*

APODOSIS.

Ingratus inexplebiliter captat beneficia, authores interim beneficij ſuis ſordibus inquinat. Ioan Bodinus ſcribit Iulianum Apoſtatam habuiſſe in inſignibus Aquilam quæ ſagittis de ſuiſmet pennis concinnatis configeretur, vt ſignificaret commune eſſe omnibus imperijs vt ab ijs euerterentur, quos ad nimios honores euexiſſent. *Aliud ſymbolum Iuliani.*

Ἀντ' εὐεργεσίης Ἀγαμέμνονα τίσαν Ἀχαιοί.

XLVIII. CORVVS SINARVM VENATOR.

Auarus diues

PRAEGRANDES ac domeſticos Sinarum Mandarini habent coruos, piſcationi aſſuetos. Horum colla nodo ita laxato conſtringunt, vt nequaquam intercluſa reſpiratione, cibos tamen tranſmittere, ac deglutire non valeant. Ita è caueis dimiſſi ſeſe admirabili ſolertia in aquas immergunt: piſciculos minutos ore conceptos, maiores autem roſtro aptehenſos domum inde cum abiere identidem referunt. *Maff. l. 6.*

AP. Typus eſt auari diuitis, & rapacis, qui dæmonis

inſtin

beuolentiæ ſimulent, ſimplices viros vt mites agnos depaſcuntur. felix qui

Coruum deluſit hiantem.

LI. CORVI DELPHICÆ MINERVÆ.

Inuidi Doctis inimici.

ATHENIENSES, cum Mineruæ ſignum inauratum, cum palma aurea miſiſſent Delphos, impetu facto corui roſtris aurum morſicantes abraſerunt, eo tempore quo Athenienſes expeditionem Siculam pararent. *Pauſan. in Phocicis.*

AP. Inuidi blaterones ſignificantur, qui monumenta doctorum dehoneſtare, & aurei pectoris fœtus morſicando corrodere ſtudent: ſed tandem egregiæ virtutis incrementis obruuntur.

Magnanimæ inuidia virtus caret, alta ſepulchri
Protinus extruitur, cœloq; educitur ara

LII. CORVI ΦΙΛΟΣΤΟΡΓΙΑ.

Eucharistia.

CORVVS iam ætate affecta, cum pullos alere non poteſt, ſeipſum eis cibum præſtat: hi autem comedunt patrem, vnde prouerbium eſſe natum ferunt, Mali corui malum ouum. *Æl. l. 3. cap. 43.*

APODOSIS.

Coruus ſe pullis ſenio confectum præbet in pabulum: at Phœnix noſter Chriſtus Dominus non ſenio contabeſcens, ſed æternæ virtutis vigore decorus, ſe nobis in cœleſtem alimoniam præbuit:

Δαινυμένοις γλυκὺν ἄρτον ἀπ᾽ οὐρανοῦ ἀστερόεντος. *Sybilla.*

LIII. COTVRNIX AD SPECVLVM.

Luxuria ad periculum cæca.

COTVRNICES cum efferueſcunt in venerem, ſi è regione ſpeculum ipſis obijciatur, & ante id laqueus

Athen l. 9. queus, quod ſpeculum repræſentat, accurrentes tendicula ſe implicant.

APODOSIS.

Tales ſunt omnes libidinoſi, & voluptuarij, qui vt boni ſpeciem, quam per ſomnium tantum viderunt, *Hor. Sat. 2. l. 1.* aſſequantur, in omnia capitis diſcrimina præcipiti, & effrænato curſu ruunt.

Sic illis multo corrupta dolore voluptas,
Atque hæc rara cadit dura inter ſæpe pericla.

LIV. CVCVLVS IVNONIS. ΗΡΑΣ ΚΟΚΚΥΞ.

Mulierum imbecillitas.

Pauſ. in Cor. p. 59. IN Iunonis ſceptro apicem tenebat cuculus, ales quidem ex genere accipitrum, ſed degener & timidus.

APODOSIS.

ep. 236. Cuculus mulierum reginæ tributus ſignificat in mulieribus conſilij infirmitatem. Iſid. Peluſiota: γυναικεία φύσις ῥᾳδίως τῷ πάθει ἁλισκομένη. Cornel. Tacitus; *l. 3. Annal.* *Non imbecillus tantum & impar laboribus hic ſexus: ſed ſi licentia ſit ſæuus & ambitioſus.*

LV. CYANVS AVIS.

Solitarius.

Ælianus. AVIS, cui cyanus nomen eſt, natura ſua ab hominum conſuetudine abhorret, vrbanas commorationes & domos odio perſequitur, locorum etiam agreſtium vbi homines verſari ſoleant, inſolens eſt: eis verò locis in quibus eſt ab hominibus ſolitudo, & montium iugis & præcipitijs delectatur, non continentem, non inſulas hominum frequentia habitabiles, in amore habet: Scyro & ſi qua eſt eiuſmodi alia ſterilis & ab hominibus inops delectatur.

AP. Solitarij imago qui inſanas hominum ſubſtra-

ſtructiones, aureas baſilicas & omnes humanæ gloriæ quisquilias fugieas, in ſolitudine ſuum fixit domicilium.

Ignatius diaconus

Ἔα με πέτραις ἐμμένειν ἀοικήτοις·
Οἶκος δέ μοι πᾶς, καὶ μίξις ἀνθρώπων,
Μνήμην παλαιῶν συμφορῶν ἀναφλέξει.
Permitte petris me manere deſertis:
Domus mihi omnis, viſus omnis humanus
Malum reducit omne priſtinum menti.

Sidonius Euchariſt. & ad Fauſt.

Seu te flammivoræ Syrthes & inhoſpita teſqua,
Seu cœno viridante palus, ſeu nigra receſſu
Incultum mage ſaxa tenent, vbi Sole remoto
Concaua longæuas aſſeruant antra tenebras.
Seu te præruptis porrecta in rupibus altis,
Succinctos gelido libantem ceſpite ſomnos.
——quæ quamquam frigora pertet
Conceptum Chriſti numquam demit illa calorem.

LVI. CYGNVS.

Solitarius gloriam fugiens.

In epiſt. ad Celeuſi. præſt.

CYGNVS quoque in eodem fermè eſt argumento. Significat enim ſolitarium vanæ gloriæ contemptorem; quod Gregorius Nazianzenus præclara fabella indicat. Hirundines (inquit) olim cygnis obijciebant; quod hominum conſuetudinem recuſarent, neque Muſicam publicè canerent: ſed prata, & fluuios, & ſolitudinem amarent. & parum admodum cantillarent, idque inter ſe tantum, quaſi eos Muſicæ puderet. Noſtræ verò aiebant, ciuitates ſunt & thalami: Nos hominibus, & fortunas noſtras eis narramus: nempe vetera illa, & Attica, Pandionẽ, Athenas, Tereum, Thraciam, pergrinationem, nuptias, luctum, ſtuprum, linguæ exſectionem, literas, & poſtremo Ityn, & quod ex hominibus in aues transformatæ ſimus. At Cygni loquacitate earum offenſi vix reſponſo dignati ſunt. Reſponderunt tamen:

men: Atqui noſtri gratia in ſolitudinem exire qui velint non deſunt, vt muſicam noſtram audiant. Vos verò etiam in contubernio hominum moleſtæ eſtis, ita vt merito illi vos auerſentur quæ ne linguis quidem exſectis ſilere poſſitis. Ad hanc fabulam referri poteſt, quod habet Phædrus de contentione formicæ & Muſcæ. Hæc enim iactat.

Fabula 80. *Exta prægusto Deûm,*
Moror inter aras, templa perlustro omnia,
In capite Regis ſedeo, cum viſum eſt mihi,
Et Matronarum caſta delibo oſcula, &c.

Deinde. *Eſt glorioſus ſanè conuictus Deûm*
Sed illi qui inuitatur, non qui inuiſus eſt.

LVII. GALLVS LEONIS ET BASILISCI TIMOR.

Gallorum Rex.

LEO à Gallinaceo magno timore afficitur. Eodem timore eſt Baſiliſcus: cum enim eum videt, tremit animo: cumque eundem audit canentem, timore concuſſus emoritur. Quam rem non ignorantes qui per Africam, in qua ſerpentes iſti proueniunt, iter faciunt, Gallum itineris comitem ſibi adiungunt, qui eos à tam peſtilenti malo Baſiliſci prohibeat. Ælian. *lib.* 3. *cap.* 31. Gallus autem ſacer erat Marti & in templis dedicabatur, vt auctor eſt Euſtathius, quod ſit animal πρόχειρον εἰς τὰς μάχας, vt loquitur Pauſanias.

APODOSIS.

Gallorum Rex Dei fretus auxilio, & fortibus terrori, & improbis exitio eſt, aſcriptum columnis Romanis, *Gallos cantando Neronem excitaſſe*: cum impuri hominis iugum excuſſiſſent. Vide *Sueton. in Neron.*

LVIII. GALLVS METHONENSIS VITES SVO CRVORE EXPIANS.

Satius ex victima piaculari.

METHONIS ad arcendos à vineis Africi vrentis flatus, viri duo Gallum gallinaceum, pinnis alarum albis in contraria diſcerptum laniant, ac deinde ſuam quiſque partem tenens, currendo luſtrant vitem; donec in eundem locum, ex quo antea diſceſſerant ſe receperint, & illico gallum defodiunt, hoc præſentiſſimum remedium arbitrati. *Pauſan. in Corinth.*

AP. Gallus ſymbolum eſt diuinitatis vt qui ſolis ſupra cæteras aues ſit ſtudioſiſſimus, & cantu diem prænuncians errores ambageſquè omnes ſolutum iri, ægris ſolatium, meticuloſis fiduciam, mœſtis lætitiam cum redeuntis lucis beneficio promittat. Quæ omnia Chriſto ſeruatori mirificè congruunt, vt qui ferream illam quatuor millium annorum noctem diſcuſſit, & nobis deſideratam lucem poſt malorum iliadem, & tot inferorum terrores attulit: ἐν δ᾽ ἐκτοῖς πορθμευτὰς ἦλθον φωτὸς παγαῖς, inquit Syneſius. Quid autem deſignat albi galli ad propagandas vites laceratio; niſi Chriſti paſſionem? qui in crucis arbore dilaceratus, & Eccleſiæ vitem ſuo cruore irrigans, omnem deinde fructuum abundantiam in noſtrum transfudit ſinum.

Placuit grex totus ab vno.

LIX. GLOTTIS.

Pigritia vel ſocietas inſida.

GLOTTIS, vt hirundo cœlum mutat, hanc initio blandita peregrinationem auidè profectam; pœnitentia in volatu cum labore ſcilicet ſubit, reuerti incomitatam piget, & ſequi nec vnquam plus *Plin. lib. 10. cap. 23.* vno die pergit, & proximo hoſpitio deſerit.

AP. Tales ſunt ſegnes, & infidi ſocii, qui feruent in principijs, & ad omnia videntur paratiſſimi, ſed ad minimam rerum offenſiunculam, totus illico peregrinationis ſimul & amicitiæ ardor intepeſcit; & amicos, quos ſtudioſè antea complectebantur, turpiter & nefariè deſerunt. Seneca ad Lucilium: *Turpe eſt cedere oneri, & luctari cum officio, quod ſemel recepiſti. Non eſt vir fortis ac ſtrenuus qui laborem fugit, ne creſcat illi animus ipſa rerum difficultate, nihil eſt quod non expugnet pertinax opera, & intenta, ac diligens cura.*

LX. GRACCVLVS.

Alieno danno ſapere.

SOLENT Gracculi agros infeſtare, quorum inſultus ruſtici hac ratione reprimunt, vnum ex inſidijs captum in oculatiſſima totius agri parte ſuſpendunt, quo ſpectaculo cæteri quamprimum deterrentur. Geoponicon lib. 14. Κολοιοῖς ἀποβάλοις ἐὰν ἕνα θηράσας κρεμάσῃς, οἱ γὰρ λοιποὶ ὁρῶντες αὐτὸν, φεύξονται νομίζοντες πάγας εἶναι ἐν χώρᾳ.

APODOSIS.

Felix quem faciunt aliena pericula cautum.

Gregor. Naz. ſeu Apol. in Chriſto patiente.

Αὐτὴ μὲν οὔπω νεὸς εἰσέβην σκάφος,
Γραφῇ δ' ἰδοῦσα, καὶ κλύουσ', ἐπίσταμαι.
Nunquam carinam ſum nauis ingreſſa; tamen
Picta ex tabella edocta, ex audituque id ſcio.

LXI. GRVS CVM LAPILLO.

Prudentia.

Ælian. li. 3. cap. 13.

GRVES vt ſatis eſt compertum, lapillum geſtant, ſiue ad explorandum marian e ſuperuolēt an terras, ſiue ad firmandum corporis pondus, ne ingruenti cedat tempeſtati.

AP. Hoc Hieroglyphicum prudentiæ omnia ſagaciſſimè explorantis, & in ſtabilitatem vitæ grauitate

nitate conſiliorum firmantis. *Nam ſi incerte errat animus, præter viam viuitur,* vt eſt Ennij ſententia. Polybius Romanorum tam perſpicacem fuiſſe in rebus gerendis prudentiam aſſerit, vt eorum meditationes acies ſine ſanguine, acies autem & conflictus meditationes cum ſanguine poſſint appellari. Μελέται Ρωμαίων χωρὶς ἅιματος παρατάξεις, αἱ δὲ παρατάξεις μεθ' ἅιματος μελέται.

LXII. GRVES.

Vigilantia.

EXCVBIAS habent nocturnis temporibus lapillũ pede ſuſtinentes, qui laxatus ſomno, & decidens indiligentiam coarguat. Cæteræ dormiunt capite ſubter alam poſito alternis pedibus inſiſtentes: dux erecto prouidet collo ac prædicit. Vide Solinum Polyhiſtorem in deſcriptionibus. *Pl l.10.c.25*

APODOSIS

Οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα. *Iliad. β.*

Apollonius cum Veſpaſianum nondum Imperatorem diluculo ad tractanda negotia ſurgere comperiſſet, dixiſſe fertur, ἀνὴρ ἄρξει. *Phil. in Ap.*

LXIII. GRVVM PENNA.

Conſtantia.

CÆTERARVM fermè auium plumæ cum tempore colores mutent, Gruum eodem ſemper colore perſeuerant. Vide Geſner. *in Grue.*

APODOSIS.

Conſtans hac icone in omni ætate hominis ſignificatur ingenium. *Benè compoſitæ mentis eſſe exiſtimo,* *Senec.* *ſecum conſiſtere, ſecum morari.*

LXIV. HELIODROMVS.

Tantus amor lucis.

HELIODROMVS auis Indica, quæ mox nata e-

Digitized by Google

ad Orientem verſus Solem: & ſtatim cum ſol vertit ſe ad Occidentem, rurſus eundem ſequitur: annum vitæ non excedit. Kiranides qui & ſuo more multa vana de eadem aue ſubiungit.

APODOSIS.

Lux iſta quæ oculis cernitur eſt μεγάλου φωτὸς ἀντίτυπος. vt loquitur D. Greg. Nazianz. oratione ſecunda in ſanctum Paſcha. Helidromus autem auis imago eſt ſanctorum qui ad illud æternæ lucis ſacrarum, & βυθὸν θεολαμπῆ mentis aciem noctes dieſque dirigunt.

LXV. HIRVNDINES VOLATERRANI CECINÆ.

Victoriæ nuncij.

Plin. l. 10. cap. 24. CÆCINA Volaterranus equeſtris ordinis, quadrigarum dominus, comprehenſas in vrbem ſecum auferens, victoriæ nuncias amicis hirundines mittebat, in eumdem locum remeantes, *illito victoriæ colore.*

APODOSIS.

Non temerè felicitatis & victoriæ ſymbolum eſt, hirundo, nam vt ait Ariſtander, σύντροφος καὶ συνετὸς ἀνθρώποις ὄρνις ἐστί. Idcirco Alexandro ſub meridiem quieſcente ferunt hirundinem dormientis caput circumuolitaſſe, magnos garritus edentem, & modo in hoc, modo in illud lectuli latus inſediſſe, turbulentius quam illius auis conſuetudo fert canentem: nec prius deſtitiſſe quam Regem in profundum ſoporem demerſum excitaret: Quod prodigium Alexander cum ad Ariſtandrum detuliſſet, interpretatus eſt fore illi aduerſus arcana inimicorum conſilia & inſidias victoriam, ibidem:

Apud. Arrian. de exp. Alex. lib. 1.

Nulla Deum ſuperare poteſtas.

LXVI.

LXVI. HIRVNDINVM MVRVS. SIVE CHELIDONIVS.

Infirma mundi domant fortia.

IN genere ſymbolorum ſpectabilis eſt murus Chelidonius: in Nilo ſiquidem pariuntur lapides Collotes dicti, quos hirundines aduerſus Nili aluuionem colligunt, vt ex eis murum, quem Chelidonium nominant, ædificent, ad coërcendos aquarum impetus, & vt regio diluuio non deuaſtetur. Thraſyllus *in Ægiptiacis*, & Plutarch. iunior *in Nilo*. λίθοι κόλλωτες, καλούμενοι, τούτοις κατὰ τὴν ἀσίβειαν τοῦ Νείλου συλλέγουσαι χελιδόνες, κατασκευάζουσιν τὸ προσαγορευόμενον χελιδόνων τεῖχος ὥσπερ ἐπέχει τοῦ ὕδατος τὸν ῥοῖζον. Meminit quoque Plinius cap. 23. l. 10.

A P. Mirum eſt quo pacto præpotens ille Deus voluerit a tam puſillis animantibus tam vaſto flumini frænum inicij: an vt nos doceat quod paruum quoq; animal apud Auianum Leoni inculcat:

Diſce tamen, breuibus quæ ſit fiducia monſtris,
Et facias quicquid paruula turba cupit.

LXVII. IBIS.

Cor Deo gratum.

IBIDEM Ægyptii honori multas ob cauſas eſſe fama eſt; ſed hæc inter cæteras ἰδιότητας non minima quod cordis figuram exprimit, cum collum & caput ſub plumis abdiderit. Ælian. *l.* 10. *c.* 39. *de Animal.* aliam affert rationem de ſuo, vt ſolet Pierius *l.* 17. *c.* 19. Iidem Perſeæ arboris fructum Iſidi gratiſſimum putant, quod cordis ſpeciem referat. Pl. *in Iſid. & Oſirid.* Meminit quoque Ibidis Orus *lib.* 34. Καρδίαν βουλόμενοι γράφειν ἶβιν ζωγραφοῦσι. Ioſephus Moyſen refert in expeditione contra Æthiopas Ibides ſecum detuliſſe, quod non religione auis fecit, ſed

Iudaicarũ antiq. l. 2. cap. 10.

ſed vt exercitum aduerſus ſerpentes muniret, quibus ibis eſt infeſtiſſima. Verba auctoris ſunt pag. 58. πρὸς ἀσφάλειαν καὶ ἀβλαβῆ πορείαν τοῦ στρατεύματος, πλέγματα ἀμφιρῆ κιβωτοῖς ἐκ βίβλου κατασκευάσας, καὶ πληρώσας ἴβεων, ἐκόμισε. πολεμιώτατον δ' ἐστὶν ὄφεσι τοῦτο τὸ ζῶον.

APODOSIS.

Ex eo apparet particulam Deodilectam cor humanum eſſe, quod ſibi tam ſæpè in diuinis literis depoſcit Deus. Significat præterea Ibis vt ex Ioſephi narratione patet, felicem viæ & conſiliorum auſpicem, qui infeſta inimicorum conſilia amoliatur, & per ardua ſecuri itineris copiam præbeat.

Ne dubites auctore bono.

LXVIII. IBIDIS NIDVS IN PALMIS.

Generoſarum mentium celſitudo & quies in virtute.

IBIS in palmis ad euitandas feles nidificat.

Ælian. lib. 10 de animalibus cap. 29.

AP. Generoſi verè ſunt qui in virtute, in excelſis & diuinis cogitationibus, in egregijs operibus, vitijs & caſibus humanis ſuperiores cõquieſcunt. *Quis generoſus; ad virtutem benè à natura compoſitus, Hoc vnum intuendum eſt, alioqui ſi ad vetera reuocas, nemo non inde eſt, ante quod nihil eſt. A primo mundi ortu vſque ad hoc tempus perduxit ex ſplendidis ſordidiſque alternata ſeries. Non facit nobilem atrium plenum fumoſis imaginibus. Nemo in noſtram gloriam vixit, nec quod ante nos fuit, noſtrum eſt. Animus facit nobilem, cui ex quacunque conditione ſupra fortunam licet ſurgere.*

Senec. epiſt. 54.

Opportunè verò apud Silium Italicum, virtus de ſe prædicat:

Caſta mihi domus, & celſo ſtant colle penates.
Ardua ſaxoſo perducit ſemita cliuo,
Aſpera principio. Deinde,
Mox celſus ab alto
Infra te cernes hominum genus.

LXIX

LXIX. LARVS.

Vanitas oſtentatorum.

LARVS ales vorax clamore arguto dum parturit vociferatur, partuſque edit plumoſos vtique, ac apprimè pennatos, ſed exili carne, vt eſt in parœmijs de Cepplio & Laro.

APODOSIS.

Hominem ſignificat de quo magna aliqua fuerit expectatio, quam tamen ignauè & humiliter feſellerit. Tales ſunt omnes oſtentatores, qui verbis montes aureos, & gemmarum riuos promittunt, reipſa paleas obtrudunt.

βομβύλιοι ἄνθρωποι.

Larus quoque notiſſimum voracitatis indicium, vnde Ariſtophanes Cleonem rapacem Magiſtratum Athenienſium appellat λάρον, δώρων καὶ κλοπῆς. In eodem genere eſt Morſex auis de genere Mergorum, quæ ſe cibis ingeſtis ita ſaburrat, vt è nido egredi iterue ſuſcipere non poſſit, antequam vomitorio hanc corporis ſarcinam expulerit.

Larus, rapacitas. Cleon Larus donorum. Morſex auis, Gulæ & rapacit. ſymbolum.

LXX. LVSCINIA EPVLONEM SVVM DISCRVTIAT.

Conſcientiæ ſtimulus ex innocentium oppreſſione.

LVSCINIA auium argutiſſima & tranquillo præ cæteris animo, ſuauiſſima & imprimis canora voce ſolitarijs in locis cantillat. Eius etiam carnes vigiliam fouere aiunt. Mihi verò qui cibo veſcantur huiuſmodi homines nec boni nec ſapientes videntur. Sed illius etiam deorum atq; hominum regis, vt Homero placet, nempe ſomni priuatio, infelix infelicis cibi munus mihi videtur.

Ælian. l. 1. de animal. c. 43.

APO. Luſcinia ſymbolum eſt innocentiæ, quam qui vi & iniuria opprimit, facile quidem facit: At vero

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

ſi modo vllum ſenſum habet humanitatis, cruciabili poſteà conſcientiæ flagello torquetur; nam oppreſſi innocentis ſpecies obiecta ſomno excutit, atque in furorem agit. Plut. τὸ συνειδὸς οἷον ἕλκος ἐν σαρκὶ τῆς ψυχῆς τὴν μεταμέλειαν αἱμάσσουσαν ἀεὶ ϗ νύσσουσαν ἐναπολείπει.

de animi tranq.

LXXI. LVSCINIA STESICHORI.

Eloquentia.

Plin. l. 10, cap. 29.

LVSCINIA in ore Steſichori infantis cecinit.

AP. Eloquentiæ ſymbolum eſt Luſcinia, aut Siren in ore.

----- Σὺ δέ μοι ϗ τὸ λάλημα φέρεις
Κεῖνο τὸ Σειρήνων γλυκερώτερον.
Et tu mihi iſtam orationem offers.
Sirenibus ſuauiorem. item,

Agath. ſchol. l. 7. Anth.

Meneclides de Bacchide, οἷον ἐφθέγγετο, οἷον ἔβλεπεν, ὅσαι ταῖς ὁμιλίαις αὐτῆς Σειρῆνες ἐνιδρύωντο: *Qualis erat oratio? qualis aſpectus? quot in eius colloquiis inerant Sirenes?* Vanus Kiranides addit. Cor Luſciniæ ſi quis ea adhuc palpitante cum melle glutierit, & aliud cor eiuſdem auis cum lingua portauerit, ſuauis ad loquendum erit, & ſonoræ vocis, & libenter audietur. Extat Philipp. *epigramm. lib.* 1. Anth. 40. de Luſcinia, quæ Boream fugiens cum per mare volaret, Delphini dorſo ſuſcepta, vectaque ſit, & illum nantem carminibus ſuis delectarit.

Μεμφομένα Βορέην ἐπεπωτώμην ὑπὲρ ἅλμης,
Πνῶ γάρ ἐμοὶ Θρήικης ἤπιος οὐδ᾽ ἄνεμος.
Ἀλλά με τὴν μελίγηρυν ἀηδόνα δέξατο νώτοις
Δελφὶν, ϗ πηκυτὴν πόντιος ἡνιόχει.
Πιστοτάτῳ δὲ ἐρέτῃ πορθμευομένη τὸν ἄκωπον
Ναύτην τῆς σώματος θέλγον ἐγὼ κιθάρῃ.

LXXII. LVSCINIÆ ORPHEI.

Imitatio illuſtrium authorum.

FERVNT Thraces luſcinias quæ iuxta Orphei ſepul-

ſepulcrum nidificant, ſuauius & mollius canere.

Ap. Monumenta doctiſſimorum virorum, quæ ab *Pauſan. in* imitantibus frequentantur, genium eloquentiæ in- *Bœotic.* 305 ſpirant. Dionyſ. Longinus. περὶ ὕψοις. Ἀπὸ τῆς τῶν ἀρχαίων μεγαλοφυΐας εἰς τὰς τῶν ζηλούντων ἐκείνους ψυχὰς, ὡς ἀπὸ ἱερῶν στομίων, ἀπόρροιαί τινες φέρονται, ἀφ' *lib.* 25 ὧν ἐπιπνεόμενοι, καὶ οἱ μὴ λίαν φοιβαστικοὶ, τῷ ἑτέρων συνενθουσιῶσι μεγέθει.

LXXIII. MELEAGRIS.

Liberorum neglectus,

CLYTVS Mileſius libro primo de Meleto, & Meleagridibus, hæc ſcribit. Circa delubrum virginis ſunt aues, quas Meleagridas appellant. Locus pa- *Athen. lib.* luſtris eſt in quo nutriuntur. Animal illud non ita *14 p. 655.* prolem amat, & iuniores pullos adeo negligit, vt ſacerdotibus eos curare neceſſum ſit.

A p. Tales ſunt parentes, qui prolem negligunt, ac ſimul voluptatis ardor deferbuit, omnem in ſe charitatis ſenſum intepeſcere atque extingui patiuntur: longè remoti ab illo Plautino Charmide, qui exclamat in Trinummo.

Quibus ærumnis deluctaui filio dum diuitias quæro.

LXXIV. MEROPS.

Abſurda ſeu ordo præpoſterus.

MEROPS auis contra vt fertur volat atque cæteræ, aliæ enim omnes quaſi ſurſum ad oculos *Ælian. de* verſus, illa verò retro ad caudam verſus volat, & pro- *animal. l. 1.* fectò naturam volatus admiratione & inſolentia ple- *cap. 49.* ni quem facit hoc animal ſummopere miror.

A p. Talis eſt Homo præpoſterus, qui rerum ordinem peruerit: καλὸν τὸ τακτικόν. Xenoph. in eodem argumento ſunt Mæander qui ſolus fluuiorum eſt re- *l. 2. exp* trogratus, εἰς ἑαυτὸν παλινδρομῶν (inquit Plutarchus *Cyri.* iunior) Araxa planta quæ ſola Virgines odit, vnde *Idem in flu-* μισοπάρθενος nominatur. Oryx qui ſolis eſt aduerſo *minibus.* pilo. Paliurus arbor quæ ſola cuculo aue lætatur.

LXXV.

LXXV. MILVI NVNCII VERIS ADORATI.

Nunc ij bonorum.

MOs erat apud populos nonnullos miluos adorare quod illi poſt rigentis hyemis inclementiam vernæ tempeſtatis fideles nuncij apparerent. Vide adagium προσκυλινδῆται ἰκτίνῳ, prouoluitur ad miluum.

AP. Cadit in boni alicuius nuntios, quos obuijs vlnis amplectimur, eximè conueniet D. Ioanni Baptiſtæ, qui lucem, & cœleſtis veris clementiam prænunciauit, vnde vox eius mirifica lætitiæ iucunditate aures perfudit.

Iuuene. l. 1.

Vox late reſonat deſertis vallibus, amplas
Sternite iam ſtratas, omnis ſit recta viarum
Semita, quæ Domini dignè veſtigia geſtet.

LXXVI. MILVVS IOVI SACRA NON TANGIT.

Sacrilegio abſtinendum.

Æli. de an. l. 2. ca. 47

MIlvi ad rapinas incitatiſſimi, vt nec macelli carnibus parcant, Ioui ſacra non tangunt: τῶν δὲ ἐκ τοῦ Διὸς ἱερουργίας οὐκ ἂν προσάψαιντο.

APODOSIS.

Fures quamquam audaces ſacrorum religione mouentur.

Nec facile in furtis timefactæ relligiones
Effugiunt animo pauidæ mortiſque timores.

LXXVII. MARSVPIVM A MILVO RAPTVM.

Auaritia punita.

LVGDVNENSIS incola vini mercator, vt lucra augeret, aquâ miſcebat, atque non parum hac arte lo-

te locupletatus eſt, cum aquam pro vino venderet, nauigio igitur ad emporia traijciens Ararim fluuium, marſupium penes ſe pecunia oppletum habebat, atq; idè pelle confectum. Miluus animal ob pilos ratus, aduolat & exportat. Mox cum ſibi prædam nihil ſentiret prodeſſe, præcipitat in fluuium, ex quo nunquam emerſit. *Greg. Turon. in gloria conf. c. 109*

Apodosis.

Auaros & improbos ferit tandem diuina Nemeſis, & vno temporis momento amittunt opes, per multos annos ex omnium fraudum & ſcelerum genere concretas. Inde fides veteri dicto: *Malè parta, malè dilabuntur.*

LXXVIII. MONOCORDIATA SIVE AVIS PARADISIACA ET ΑΠΟΥΣ.

Contemplatio

Monocordiata in aëre abſq; nido, abſq; arbore, abſque ſaxo, aut altero fulcimento nidificat, & oua parit in dorſo maris ſui comparis; ibique fouet, & excludit: numquam vllo loco conſidet, ſemper in aëre ſubſiſtens, quod penè excedit omnem fidem. Maximilianus auctor eſt, qui addit numquam viſam fuiſſe niſi mortuam; quod tunc deficiente vitali ſpiritu labatur in terram. Vide Geſnerum, apud quem prolixa eſt Melchioris de eadem deſcriptio. Nonnulli putant apud veteres eſſe Rhyntacem; cuius Plutarchus meminit in Artoxerxe. γίνεται δὲ μικρὸν ἐν Πέρσαις ὀρνίθιον, ᾧ περιττώματος οὐδὲν ἐστιν, ἀλλ᾽ ὅλον διάπλεων πιμελῆς τὰ ἐντός· ᾗ καὶ νομίζουσιν ἀνέμῳ καὶ δρόσῳ τρέφεσθαι τὸ ζῶον. Naſcitur apud Perſas exigua auis, quæ omni caret excremento, habetque omnia inteſtina adipe differta: vnde vento arbitrantur & rore hoc animal viuere. De hoc verè dici poteſt:

Sæua nec humani patitur contagia mundi
Par volucer ſuperis.

A b. Hac Icone pij ac religioſi homines ſignificantur, qui contemplationis alis ſubnixi terras relinquunt, & in Deo ſuauiſſimè conquieſcunt, de quibus Theodoret. καὶ τῷ ὀφθαλμῷ τῷ κάλλει τῶν ὁρωμένων ἐπιτερπεῖς διακωλύοντες χολὴν τῷ νῷ παρέχουσιν ἐπιτρυφᾶν τῇ θεωρίᾳ τῶν νοητῶν.

Iuuat immenſo ſpatiantem viuere cælo.

Subijciam hic pereruditi viri in eodem argumento poema præſtantis ingenij fœtum: nihil arbitror me hoc genere vidiſſe & ſubtilitate limatius, & carminis ſuauitate elegantius.

AVIS PARDISEA SIVE APVS,
Ex Geſneri tabula.

Vos ô queis cœlum domus eſt, quos fortior aura
Numinis ardenti ſuſpendit in æthere niſu,
Heroes pretioſæ animæ, mortale ſonantem
Si licet in veſtras muſam deducere laudes,
Huc ſpectate Apodem: vobis natura laborat;
Atque opere in pulchro partem facit, hoc quoque nomen
Indus a alit, Phœbi indus amor, cui prima Deorum
Munera, & Eoæ cuſtodia credita gazæ.
Nec vero tantum vnigenâ ſe Nilus alumno
Iactarit, licet ille ſibi poſt fata ſuperſtes
Inter odoratas Arabum de meſſe fauillas
Hauriat è buſto natali funere vitam.
Ac licet aut b roſtro chelidon, aut mole c coturnix
Par fuerit; tamen & d pennatum ſyrmate longo
Creſcit in immodicum quantus Iouis armiger ales
Titanum furias, ſæuumq; Capanea letho
Fulminat, aut Phrygios Domino tranſvectat amores.
Principio e enodes ceruix lentatur ad alas
Luteolis, & fuluo rutilat criſpata metallo,
Sic color in precio eſt, infernè virentia currit
Cyaneum f per menta decus, Thaumantida ceu cum

Reſtibus

de Angelis orat. 3.

a Naſcitur in Moluccis inſulis.

b Roſtrum magnitudine & forma ſimile hirundini.

c Corporis magnitudine & penè forma coturnici ſimilis.

d Pennæ extenſæ æquãt fermè aquilam.

e Pennæ à prima ceruicis vertebra à roſtri initium coloris lutei ſplendentis auri puriſſimi modo. f Quæ mentum tegunt mirè virides.

Roſcidus aduerſo percuſſit Delius aſtro.
Ex currunt g *alæ in caudam, , tenuique receptum*
Tranſmittunt ſub nube diem, nam h *fuſcus inerrat*
Splendor clementique faces demitigat vmbra.
Diſcolor i *interea primo ſub tegmine pluma*
Vellus agit , magnoque minor ſe lumine veſtit
Aſtriferum miſſura iubar, blattamque, crocumque
Camporumque oculos , voſque alba liguſtra, tuaſque
Obſcurat Narciſſe comas, , tum viliter aura
Ceſton habet, vincique dolet Cadmeia torquis.
Plus etiam k *ordo placet natiuum circinat orbem*
Neſcia curuari , tergoque immobilis hæret.
Iliacâ talem clypeum de cæde reportat,
Æacides, l *& adhuc iaculis pendentibus horret.*
Qualis cæruleos m *caudæ ſtellantis honores ,*
Explicat aprico volucris Iunonia Soli
Iamque ſuperſtitio n *Scythicis adiuncta tyrrannis;*
Circum mille fremant acies , & ferreus imber
Pila rotet , ſperant humanis inuia telis.
Pectora, & hoſtili certos de ſtrage triumphos.
Si criſtis aſſurgit apus , galeamque coronat.
Nec *minor eſt virtus : celeres præuertitur Euros*
Aëra per liquidum o *prono ratis æquore currat,*
Læta laborantes impellant carbaſa venti,
Scilicet anteuolat puppes , & remige penna
Hoſpita venturæ præſignat littora nautæ.
Tellurem p *preſſiſſe pudet , frondoſa ſub auris*
Eligitur Dryas , hic tectum paruique penates :
Incumbit ramis , & caudâ prenſitat obuncâ q
Obſequio fugiente pedum, cœloque propinquus,
Matutina bibit roranti ex æthere mellis , r
Relliquias diuûm: menſis cum Aurora remotis
Faſtidita legit , miſtamque vapore caduco
Ambroſiam, latè mortalibus impluit ægris.
Hinc illa aëry mellis cœleſtia dona,
Et non imparili diſtentæ nectare cannæ
Fortunatorum nemorum, qua primus in orbem
Circū-
tangitq Hoc vel ignoratum vel neglectū Geſnero r Rore veſcitur.

g Pēnæ alatum pellucidæ.
h Fuſcæ ſed fulgentes.
i Subnaſcūtur maiori. minores aliæ multi colores
k Alę naturaliter vno & eodem modo cōſiſtunt in orbem digeſtæ.
l Tanquam cuti infixa ſpicula.
m Pauonū fœminarū pennis ex toto perſimiles.
n Reguli Mahomet. pro criſtis vtūtur, iiſq; ſe tutos in bello exiſtimant.
o Nauim quantūuis celerē circumvolat.
p Terrā viua nunquā

Circulus it, mediæ dirimens confinia lucis,
Si quando dulces ad vitæ lumina pullos
Eniti fragilique dedit committere cruſto
Caſta venus non furtiuo de ceſpite nidus.
Aut lutea aſſurgunt libantibus æquora pennis
Mœnia: compoſiti ſed mas ſinuamina ſ dorſi
Subdit amans viuaque thorum de tergore ducit
Et pater, & natale ſolum, facit: hic pia coniunx.
Spemque metumque locat curui tum fornice ventris
Incubat, & ſimili reddit ſe prole parentem.
Dicite terrarum domini, quos matre cadentes
Excipiunt Indo Bithyna cubilia dente,
Quis Cæſar cunis vnquam tam mollibus infans
Vagijt, aut Grata qui Porphyro-genitus aula
Serrane meruit nomen ſuſceptus in oſtro?
Ne tamen incurrat violento flamine Corus,
Dilectaſque euertat opes, t mas licia caudam
In gemina extendit, multoque volumine circum
Implicat impoſitæ ſocialia membra maritæ.
Æole, ſi quis ineſt ventis fauor, Æole ſi qua
Ius habet in ſuperos pietas, ô parce quietos
Sollicitare thoros: nouus hæc vt pignora perdat
Crudelis, thalamo iungat ferale ſepulchrum,
Atque animam teſta triplicem peſſundet in vna
Crudelis, prolem per amica ſilentia fingit
Alcyone, & media vitam de morte reportat.
Et meruere Apodes, Apodes meruere necari;
Sed ventis loquor, vnde ſciant miſereſcere venti?
Ite feri, effractis ruite, exundate cauernis
Vna omnes; quatite horriſonis ſtridoribus alas,
Vos mea ridet Apus, veſtri ſecura furoris
Vincula nectit Amor, nodoque arcanus honeſto
Copulat alituum par nobile, nobilis ales:

ſ Dorſum maſculo. venter fœminæ canus, ſic pullos fouent & excludunt.

t E maris dorſo fila gemina prodeunt, quibus incubantem fœminam ſibi alligat firmius.

LXXIX.

LXXIX. NOCTVA.

Hæreſis

MVLIERIBVS veneficia & cantiones exercentibus ſimilis eſt noctua, captioſum animal: hæc enim capta, ſuos inprimis aucupes, ſic captionibus ſuis in ſe elicit, vt eam velut ludicrum quoddam aut amuletum in humeris circumgeſtent. Noctu quidem vigilat, & voce quaſi quibuſdam præſtigijs & illecebris aues allicit, eaſque ſibi aſſidere facit. Interdiu verò alia aucupij induſtria vtitur, & auibus illudit, ridiculè nimirum in aliam atque aliam ſpeciem vultum conuertens, quibus aues peradoleſcentes in admirationem raptæ, manere apud eam perſeuerant, maximo eorum in quæ ſe formar timore percuſſæ. *Ælian. li. 1. de animal. cap. 29.*

APODOSIS.

Noctua hæreſis, vox præſtigiatoris, oratio hæreticorum faſcinans: variæ facies, hæreticorum inconſtantia, qui cothurno verſatiliores in ſola hæreſi ſunt conſtantes, ſi modo conſtantia eſt dementiſſimi pectoris pertinacia.

Latet anguis in herba.

LXXX. NOCTVA OVIS CICONIÆ INCVBANS.

Vana Sapientia pietatem lædit.

SI noua Ciconiæ oua contigerit Noctua, faſcinat & incubationem omnem, ac ſi oua eſſent ὑπηνέμια, ſeu ſubuentanea, irritam reddit: ſed platano arbore ab infeſti animalis iniuria pietatis cultrix ales ſe diligentiſſimè tuetur. *Ælian. li. 1. cap. 35.*

AP. Ciconia, pietas: oua, pietatis fœtus: noctua, vana ſapientia, quæ plurimum obeſt pietati: Platanus, crucis arbor qua omnis vanitas & humanæ ſcientiæ pompa excutitur. ὁ Θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου τούτου ἐμώρανε τὴν φθαρτὴν καὶ χαμαίζηλον. Deſcribi-

tur à Prudentio in Hamartigenia huius vanæ ſapientiæ ſuppellex:

Ira, ſuperſtitio, mœror, diſcordia, luxus,
Sanguinis atra ſitis, vini ſitis, & ſitis auri,
Liuor, adulterium, dolus, obtrectatio, ſurtum,
Ambitio vitioſa tumet doctrina ſuperbit,
Perſonat eloquium nodos fraus abdita nectit.
Inde canina foro latrat facundia toto,
Hinc gerit Herculeam vilis ſapientia clauam
Oſtentatque ſuos vicatim gymnoſophiſtas.

LXXXI. NOCTVÆ OVVM.

Sapientia.

OVVM Noctuæ ſi forte puer coctum comederit antequam vini vſum habeat, futurus eſt tota vita abſtemius. Philoſtr. in Apollonio Aiunt autem noctuam Baccho inimicam à vitibus abigi, quod vinum mortalibus criminata ſit.

AP. Noctua ſymbolum eſt ſapientiæ, cuius qui fœtus aureos à teneris vnguiculis delibant, reliquum vitæ curriculum in ſumma moderatione, in ſobrietate, ſæpiſſimè traducunt.

Ἐφόδιον ἀπὸ νεότητος ἀναλάμβανε τὴν σοφίαν.

LXXXII. OSSIFRAGA.

Charitas.

Baſil. in Hexam. homil. 3.

EIECTVM à parente pullum Aquilæ Oſſifraga excipit & alit.

AP. Charitas eorum qui alienos liberos à parentibus neglectos fouent.

Proſp. Epigramm. 2.

Naturæ quiſquis propriæ non ſpernis honorem,
In quocumque hominum quæ tua noſcis ama,
Namque quod artificis ſummi fecit manus, vnũ eſt
Quæq; auctore bono condita ſunt, bona ſunt.
Diuinum in nullo figmentum deſpiciatur,
Sola malis ſtudiis addita non placeant.

LXXXIII.

LXXXIII. OTIS AD CANES.

Concionator terror improborum.

OTIS auis eſt tarda & quæ corporis pondere depreſſa ægrè ſeſe attollit è terra. hæc canem præter cæterarum auium naturam vehementer perhorreſcit: μόνη δ' ὠτὶς πέφρικε κύνας.

APODOSIS.

Inertes animæ quæ terrena ſapiunt, concionatores diuini verbi præcones ferre non poſſunt: ſed eorum verba quaſi fulgura perhorreſcunt.

Hac fulmen ab arce venit.

LXXXIV. PASSERCVLVS AREOPAGITÆ.

Innocentum oppreſſio vindicata.

CVM ſub dio iudicia exerceret Areopagus, paſſer fortè, quem accipiter vrgebat, in Areopagitæ iudicis deuolat ſinum: ille, vir vt cætera auſterus, necat ſupplicem. Ex quo Senatus grauiſſimo iudicio damnatus eſt, & ordine motus, non ob paſſerculi mortem, quæ leuis fortaſſe videbatur, ſed ὡς ἰταμότητος τῶν τρόπων. *Hellad. Beſantinous in Chreſtom.*

AP. Innocentes, & ſupplices à iudicibus benignè tractandi in quo, ſi officio defuerint, vindicare iniuſtitiam, & iniquitati hominum intercedere ſuperioris eſt poteſtatis.

Parce ſupplici.

LXXXV. PAVONIS LINVM.

Pœnitentia.

PAVO Lini radice vt nobili alexipharmaco vtitur. *Ælian lib. 11. cap. 18.*

APODOSIS.

Lini vſus omnium penè gentium ritu in ſacris frequentiſſimè & Lino olim amicti pœnitentes. Qui

Εἰσόκε χῶρον ἵκανε φατιζομένοιο κρανίς.
Ἀδὰμ πρωτογόνοιο φερώνυμον ἄντυγι κόρσης.

LXXXVIII. PELECANVS INTER CONCHAS.

Labor & ſtudium.

PELECANI fluuiatilibus Conchis ſe complent, eaſque cum ſtomachi calore concoxerint, euomunt: atque teſtis iam alui calore diductis, eligunt ex his quæ ſunt eſculenta. Lari aues, vt Eudemus ſcribit, ſublimes cochleas ſurripiunt, atque ex alto deijcientes magna vi ad ſaxa allidunt, itaque eſculenta teſtis ſeiunctis eligunt. Ælian. *de animal. c.* 20. *l.* 3. Simile *de ardeis cap.* 15. *l.* 5.

APODOSIS.

Si quid difficultatis & laboris deuoraueris, fructus erit voluptatibus iucundior: *qui nucleum eſſe vult frangat nucem.*

LXXXIX. PELECANVS AD IGNEM.

Conatus irritus.

PELECANVS vbi paſtorum inſidijs circumſeptus eſt ignibus, flammam alarum quaſſatione extinguere nititur, qui ignis acrior inardeſcit, alitis pennas inuadens, quibus exutus inſidiatoribus cedit in prædam. *Orus l.* 1. 51.

APODOSIS.

Torquetur in eos qui contra vim ingentis mali, leuiora quęrunt remedia, quibus foueatur potius quam opprimatur malum, ardet quippe ignis, ventilat Pelecanus, at aquæ ſitula opus, non ventulo. Similiter omninò faciunt, qui flagrantes permotionum æſtus, leuiſſima oratione putant compeſcere, & blandiendo malum permulcent potius, quàm curant.

XC. PERDIX.

Dæmonis calliditas.

PERDIX Diabolus pro nequitiâ vel multarum rerum comparatione perhibetur: hæc auis quocumque caſu, vel feræ alicuius incurſu priuata fuerit ouis proprijs, inſidiatur alienis, & nidi habitatore pulſo partus inuadit extraneos: quos cum vſque ad ſpem fœtuum genitali tẽpore confouerit, parentem eam præda efficit, nõ natura. Interea verum vocanti ac lamentanti pater ſimilis, ſyluas queſtibus replet: tunc aduita iam ſoboles voce proprij genitoris auditâ curam queruli clamoris intelligit: atque ita ad originariam ſedem læta peruolat, nutrimenti generis ſui conſcia, & adulteri nutritoris oblita.

APODOSIS.

Euſe.Emiſ. hom. 3. de Epiphan. Quid ad hæc dicis ô homo, pretioſũ vas ſapientiæ imago diuinitatis & poſſeſſor generoſæ rationis? Quid de creatore tuo ſubtrahis? ecce etiam bruta cognoſcunt quid proprio debeatur authori: & quæ non habent intellectum, habere probantur affectum. Callidum perſuaſorem captiua generatio da relinquit, remanet præda deceptus, & raptor orbatur. Igitur & diabolus humanum genus quod non creauerat, occupauerat: Quod non genuerat mentiti patris nomine poſſidebat, ſed vbi vocem per prophetas vel per ſemetipſum pius auctor emiſit: vbi perditis ſalutifera charitas inclamauit, dicens, *Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati eſtis:* (aduerte quod ſub nomine oneris pondus indicat ſeruitutis) ad paternos ſinus confeſtim auidum cucurrit examen. Tunc princeps mundi huius ſub aduentu Domini Saluatoris, in dimidio dierum ſuorum perdidit, quod ipſe in finem vſque ſeculi poſſeſſurum eſſe credebat & in gremium redemptionis captiuitatem perditi inuita transfudit.

XC

XCI. PERDIX AD CASSES.

Superbia ſeu fiducia vana.

EX perdicibus qui vocis contentione & cantu valent, & linguæ facultati confidunt quique pugnaces & ad certamen habiles ſunt, ſe minimè dignos credunt, qui ad extruendas menſas capiantur: vnde fit quod parum de ſua libertate contra venatores depugnent, quo minus comprehendantur, ſibi præfidentes, quod à cæde ſtudioſè ad cantús & certamina ſeruabuntur. Reliqui autem perdices & potiſſimum qui nuncupantur Cyrrhæi, ſibi conſcij, quod nec ad certamina valent, neque pulchrè cantare ſciunt, & ſi capiantur, futuros ſe prandium his qui cœperint: naturali quadam machinationis commentatione ſeipſos macie conficiunt nimirum cum ab omni alia eſca, quæ ad pinguedinem eos perducere queat, ſe ſua ſponte abſtinent, tum vt ne idonei ſint ad hominum menſas, cupidè allijs veſcuntur: cuius rei experientes, his præteritis aliò venationem conuertunt. Qui verò hoc ignorant, eos ſi facultas ſit capiunt, quicumque autem ipſos captos decoxerit, eorumque carnes inſuaues expertus fuerit, ſe iam & tempus & operam cognoſcit in his venandis perdidiſſe. *Ælian. de Animal. l. 4. cap. 13.*

A P O D O S I S.

Venator diabolus egregios ſæpe animos fiducia inflatos capit, contra qui vela ſubmittunt, & ab illa excitatæ fortunæ inſtabili fiducia, ad moderationem vitę deflectunt, & ſi quam habent ingenij aut aliarum rerum opulentiam prudenter occultant, longe ſunt tutiores. Extat apud Rufum Feſtum Auianum lepidiſſima fabella, vbi canna humilis quercui delapſæ, & cauſſam ſciſcitanti cur tam placidè ſe in ſuo ſtatu contineret?

Stridula mox blando reſpondit canna ſuſurro,
Seque magis tutam debilitate docet.

Fortè excipis.

Tu rapides (inquit) ventos ſæuaſq́; procellas
** Deſpicis. & totis viribus aſtaruis:*
Aſt ego ſurgentes paulatim demoror auſtros,
Et quamuis leuibus prouida cedo notis.
In tua præruptus offendit robora nimbus,
Motibus aura meis ludificata perit.

XCII. PERDICES PAPHLAGONVM.

Amor Dei non purus.

PAPHLAGONIAE Perdicum cor geminum reperiri docent Theophraſtus & Aelian *lib.* 10. *c.* 35. Παφλαγόνων δ' ἄρα περδίκων διπλῆν ὁρᾶσθαι καὶ καρδίαν.

APODOSIS.

Cor geminum habent qui animum diuidunt Deo & rebus creatis. At vero ſoli Creatori debetur hæc pars corporis.

Vnde vigent ſenſus dominatrix quo vegetat mens.

XCIII. PERDICVM PVLLI.

Ingenium præcox, vel, *Vana gloria.*

Æl. lib. 4. *c.* 12. *de an.*

PERDICVM fœtus etiam nunc circumplicatione teſtarum comprehenſi, a parentibus ſui excluſionem ex ouis minimè expectant: ſed per ſe ipſi tanquam fores pulſantes, oua elidunt, & iam foras eminentes ſeipſos impulſu ſuo impellunt; ouiq; etiamnum tegumento circumveſtiti, currunt: atque à dimidia teſtæ parte, ſi adhuc circa caudam adhæreſcat, ſemet excutientes liberant, & velociſſimè ad cibi inquiſitionem proſiliunt.

APODOSIS.

Multi nimis præcoces tempus actionibus aptum non expectant, ſed præproperè feſtinant non ſine detrimento σοφώτατον χρόνος. *nimis maturè magnum ingenium non eſt vitale.*

XCIV.

XCIV. PICA.

Imitatio Authorum.

PICA alioqui loquaciſſima auditis Romæ buccinatoribus ſiluit, e veſtigio, tantoque ita ſilentio dies aliquot meditata; repente quaſi expergefacta, omnē eum buccinarum ſonum, harmoniam, & numeros ſummâ admiratione reddidit. Vide Pier. *Hier. l.b. 23. cap 17.*

APODOSIS.

Summorum auctorum imitatores primum quidem ſilent, cogitatè ſecum omnia meditantes, mox facundiæ & eruditionis depromunt opulentiam.

Semper ego auditor tantum, nunquamne reponam?

XCV. PICAE VOX.

Mendax inconſtantia.

PICA voces identidem alias atq; alias commutat, *Ariſt. 9. de Anim. c. 13.* ſingulis enim ferme diebus diuerſam emittit vocem: ἡ δὲ κίττα φωνὰς μὲν μεταβάλλει πλείστας. καθ' ἑκάστην γὰρ, ὡς εἰπεῖν, ἡμέραν ἄλλην ἀφίησι.

Ap. Tales omnino ſunt, vani, inconſtantes, mendaces, qui non modo quotidie, ſed per ſingulas horas & momenta, aliud atque aliud dicunt, in ſola inconſtantia conſtantes.

Horat. Satyr. 3. l. 2.

mille adde catenas,
Effugiet tamen hæc ſceleratus vincula Proteus.
Quum rapies in ius malis ridentem alienis,
Fiet aper, modo auis, modo ſaxum, & cum volet arbor.

XCVI. PLATALEA.

Laborum alienorum raptor.

LEGI etiam ſcriptum eſſe auem quandam quæ *Cic. 2. de nat. Deor.* Platalea nominetur: eam ſibi cibum quærere aduolantem ad eas aues quæ ſe in mari mergerent: Quæ cum emerſiſſent, piſcemque cepiſſent, vſque

eo premere earum capita mordicus, dum illæ amitterent id quod ipſa inuaderet. *Cic. 2. de nat. Deor.*

APODOSIS.

Platalea typus eſt potentiorum hominum, qui alieno ſudore partos labores diripiunt. Merguntur quidem illæ miſeræ aues, ſed non paſcuntur. Sic inopes grauiſſimis plerumque conflictantur laboribus, vt pigram violentorum rapacitatem expleant.

Boet. metr. 5. lib. 1.

Premit inſontes
Debita ſceleri noxia pœna,
At peruerſi reſident celſo
Mores ſolio, ſanctaque calcant
Iniuſta vice colla nocentes.

XCVII. PICVS MARTIVS.

Amor clauſa recludit.

Æl. l. 1. de an. cap. 45.

PICVS Martius qui à Græcis δρυοκολάπτης appellatur, gibbo, & eminente roſtro arbores percutit: & excauato in eis loco pullus ſuos tanquam in nidum imponit: ad nidi inſtructionem non ferulis inter ſe connexis eget, neque domunculis & ſubſtructionibus. Si quis lapide immiſſo, ei foramen obſtruxerit, ille ex his coniectura aſſequutus inſidias ſibi oppoſitas eſſe, herbam lapidi contrariam affert, eamque contra lapidem ponit: lapis velut offenſus, & non facile ferens vim herbæ, exilit, atque rurſus foramen Pico aperitur.

APODOSIS.

Verus amor ictu fulmineo potentior, omnes difficultates perrumpit, omnes nodos expedit, nihil clauſum, nihil inuium putat. Talis dilectio Mariarum in ſacris, quarum deſiderio velificata virtus cœleſtis, lapidem qui ad ſacroſancti ſepulchri vallum oppoſitus fuerat, diſpulit.

Quid non audet amor?

XCVIII.

XCVIII. PLATALEA.

Meditatio, vel delectus rerum & doctrinæ.

PLATALEA auis ſcribitur conchis ſe ſolere complere, eaſq; cum ſtomachi calore concoxerit euomere, atque ita eligere ex ijs quæ ſunt eſculenta. *Cic. 2. de nat. Deor. n. 124.*

APODOSIS.

Doctrinam prius meditando concoquere oportet atq; digerere, antequam nobis & alijs in optimum eſculentum cedat.

Omnis mora odioſa eſt, ſed facit ſapientiam. *Publ. Syrus.*

XCIX. PSITTACVS BASILII.

Oratio infantium efficax.

BASILIVS Macedo Imperator cum filium Leonem in carcerem conieciſſet, oculos eidem ob intentatam parenti mortem eruturus: Pſittacus, qui ſeruum quendam deplorantem Leonis vicem audiiſſet, & identidem vociferantem. O Leo! ô Leo! ipſe quoque vocem imitatus, Imperatore cum Senatoribus cœnante cœpit dicere, ô Leo! ô Leo! tum Senatus data occaſione pro ſalute rei deprecatur, acceſſit, & exorauit. *Zon. in Baſil. Macedone.*

Oratio infantium, non os diſertum ſæpè apud Deum efficax. *Non ſunt voces ad aures Dei niſi animi affectio.* *Aug. de Catech. rud.*

C. PSITTACVS SENEX.

Ὀψιμαθία.

PSITTACVS auis Indica plumarum amictu ſuperbiens docetur loqui & voces humanas ediſcere, quas fideliter reddat, & iuuenis quidem vrgente ferula diligenter addiſcit. At ſi conſenuerit, quaſi intepeſcente vi ingenij, nec blanditijs, nec minis, nec verberibus adduci poteſt, vt aliquid addiſcat, vnde adagium, *Senex Pſittacus negligit ferulam.*

AP.

APODOSIS.

Diſcendum eſt à puero, ſi modo diſcere auemus quæ præcipiuntur, tunc addiſcuntur facilius, redduntur fidelius, hærent firmius, at contra ſenes vt iam langueſcente ingenio, ægre, & cum tenui fructu addiſcunt, ſi modo quid addiſcunt.

Georg 3.

Tu quos ad ſtudium, atque vſum formabis agreſtem
Iam vitulos hortare, viam q; inſiſte domandi.
Dum faciles animi, iuuenum dum mobilis ætas

CI. PSITTACORVM CAVTIO.

Cautio prouidentia paſtorum.

PSITTACORVM mira eſt ſolertia & prouidentia, communiſque boni tuendi circumſpectio. Quando etenim gregatim paſcuntur, obſeruatum eſt in Braſilia ſemper in ſummo arboris duos aut ad minus vnum conſidere ſpectatorem, reliquis in agro depaſcentibus, is ex ſummo arboris cacumine quaſi ſpeculator euigilans proſpectat, ſi quid periculi ſuperueniat ſignum edit, quo reliqui poſſint euolando ſaluti conſulere: ſi nullum cognoſcatur periculum imminere, ſaturatis cæteris, ipſi quoque ſpectatores deſcendunt ex arbore vt ſuas partes agant, *hiſt. Indic.*

APODOSIS.

Paſtores & Reipub. moderatores dum cæteri epulantur aut dormiunt communi ſaluti proſpicere debent.

Dum Pſittacorum viridis exultat phalanx,
Vnus ſub alta nixus arbore excubat,
Solerſque vigili proſpicit cura ſuis,
Ne quod rapaces aucupis ludant manus.
Sic vnus amplo conſulens paſtor Gregi,
Somnos tuetur omnium ſolus vigil.

CII.

CII. SCOPES. ΣΚΩΠΕΣ.

Choreæ fugiendæ.

SCopes aues quarum Homerus in Odyſſea mentionē facit, cum earum multas circa Calypſus antrum verſari ſcribit, viri ſaltandi benè periti tradunt, cum ſaltatione comprehendi, tum genus quoddam ſaltationis eſſe, quæ, ſi adhibenda ijs fides ſit, Scops appellatur: Nam quod iis auibus iucundiſſimum ſit quoſdam rediculè imitari, ex eo profectum verbum eſt σκώπτειν, id eſt, effingere, & non aberrare ab eis imitandis, quos ludicra aſſimilatione imitantur. Minor eſt hæc auis quàm noctua: plumbei coloris ſaturati ſimilitudinē eius pennæ gerunt, & albicantibus maculis diſtinguuntur: à ſupercilijs ſecundum vtraque tempora duæ plumæ exiſtunt. Callimachus duo genera ponit, Scôpas & Aiſcôpas, id eſt, Semperaſiones: quorum alterum vocale ſit, alterum mutum. *Ælian. lib. 15. cap. 28. Animal.*

Apodosis.

Rectè cadit in ſaltatores, qui ſaltando ſæpe capiuntur à dæmone. Audiant quicumque fuerint Ludij Chriſtiano nomine indigni Ethnicum hominem, qui ſaltationem poſtremum omnium vitiorum appellat, Cic. pro Muræna. Et D. Ambroſius. *illæ* (inquit de mulieribus.) *in plateis inuerecundos viris ſub conſpectu adoleſcentulorum intemperantium choros ducunt, iactantes comam, trahentes tunicas. ſciſſæ amictus, nudæ lacertos, plaudentes manibus, ſaltantes pedibus, perſonantes vocibus, irritantes in ſe libidines iuuenum, motu hiſtrionico, petulanti oculo, dedecoro ludibrio ſpectat corona adoleſcentium, & fit miſerabile theatrum, inter ſaltantium lapſus, oculo impuro & contaminato aſpectu, terra turpi ſaltatione polluitur, quæ obſcœnis canticis verberatur.* *Ambroſ. de Helia & ieiunio, c. 18.*

CIII. SEMENDA.

Reſurrectio vel mors bonorum.

NICOLAVS de Comitibus ſcribit in vlteriore India auem eſſe cui nomen Semenda, trifido roſtro, ſentireque ſe morituram; mortis igitur hora eam deferre ligna in nidum ſuum, cantillareque ſuauiter, atque alarum percuſſione incendere ligna, ipſamque illo igne conſumi, indeq; vermiculum gigni qui poſtea in auem creſcit.

Combuſtúsque ſenex tumulo procedit adultus.
Conſumens dat membra rogus. Dracontius.

APODOSIS.

Simile omnino eſt quod narratur de Phœnice, in quo certè excellens reſurrectionis typus, qua corpora noſtra tot ſæculis abſumpta Dei verbo reparantur, & ad melioris vitæ redeuntem poſtliminio iucundiſſimam faciem excitantur:

Οὐ καλὸν ἁρμονίην ἀναλυέμεν ἀνθρώποιο,
Καὶ τάχα δ' ἐκ γαίης ἐλπίζομεν ἐς φάος ἐλθεῖν.
Λείψαν ἀποιχομένων ἔπισθεν δὲ θεοὶ τελέθονται.
Non eſt decorum harmoniam diſſoluere corporis,
Etenim ſtatim emerſuras in lucem ſperamus
Relliquias mortuorum, qui & poſtea dij futuri ſunt.
Phocyllides.

CIV. STRVTHIONIS OVA.

Ingeniorum diſcretio.

STRVTHIO etſi permulta oua parit, non tamen omnibus incubat, ſed fœcunda ab infœcundis ſecernens, hæc negligit, illa fouet.

APODOSIS.

Diſcernenda hominum ingenia, nec fruſtrà in infrugiferis ſudandum ne.

Expectata ſeges vanis eludat auenis.

CV. STRVTHIONVM ASPECTVS.

Oculi benigni.

STRVTHIONES & teſtudines, vt memorat Plinius, ſpectando fouent oua. *Plin. lib. 1. cap. 10.*

AP. Amicos ſæpe vel ſoli fouent aſpectus, oculi enim, vt ait Damaſcenus, ἀγάλματα τῆς ψυχῆς ἀκριβῆ, per quæ ipſa anima influit, ἵππον πιαίνει Δεσπότου παρουσία. περὶ ἑρμηνείας. *In vita Iſid. Demet. Ph.*

CVI. STRVTHIOCAMELI OVA.

Liberorum neglectus.

STRVTHIOCAMELVS oua quidem parit, ſed ea nullo incubatu fouet, aut pullos nutrit. vnde Sacer Hieremias in Threnis, *Filia populi mei crudelis ſicut Struthio in deſerto.*

AP. Tales plerique parentes qui ſobolem deſertam eſſe patiuntur. Cæterum ita intelligendum non quod nulla prorſus foueat, alioqui genus interiret: ſed quod multa pariens non omnia ad frugem educat, & fœcunda ab infœcundis ſecernens, tantum frugiferis incubet, ἀλλὰ μὲν ἀποτίκτει πολλὰ, οὐ πάντα δ' ἀποκυεῖ. *Ælian. l. 4. cap. 37.*

CVII. TOCCA.

Deformis facundus.

IN nouo orbe inuenitur Tocca auis, Cornici ſimilis, præterquam quod eſt albo pectore & aureo roſtro, cuius longitudo totum corpus adæquat. *Ex hiſt. de nouo mundo.*

AP. Belle παροιμιακῶς dicitur in facundũ & candidum moribus, ſed nigrum & deformem oratorem. Roſtrum enim aureum eloquentiæ aureo flumine verborum effluentis typus eſt, albedo pectoris candorem animi ſignificat: Cætera quæ Cornicis colorem referunt ad deformitatem corporis ſpectant.

Sæpe ſub ſordido pallio latet ſapientia.
Mores ſibi fingere quiſque poteſt, faciem nemo.

homine brutum efficit animal, ut balneas, & lupanaria, & libidinum caſtra ſectetur.

CX. VVLTVRES VENTO FOETI.

S. Spiritus inſpiratio.

VVLTVRES omnes ſunt fœminæ, neque coitu gignuntur, ſed vento inſufflante. *Baſil. in Hexa. hom. 8.*

APODOSIS.

Sic natura incredulos docere voluit VERBI incarnationem, quæ ſacroſancti pneumatis opere in viſceribus B. Virginis inſigni miraculo facta eſt. D. Ambroſ. *quæ autem* (inquit) *eſt illa porta ſanctorum, illa exterior ad Orientem quæ manet clauſa, & nemo pertranſibit per eam niſi ſolus Deus Iſrael? nonne eſt hæc porta Maria per quam in hunc mundum intrauit redemptor, hæc porta Iuſtitiæ ſicut ipſe dixit, ſine nos implere omnem iuſtitiam: hæc porta eſt B. Maria, de qua ſcriptum, quia Dominus tranſibit per eam.* *ep. 38. ad Syri. Papam.* *D. Cyp. in Symb. Apoſ.*

Hoc ergo incredibile videtur diuina virtute ad totius mundi redintegrationem factum, cuius exempla etiam in animalium natiuitate cernuntur.

PARABOLARVM HISTORICARVM

LIBER SEPTIMVS.

QVADRVPEDES.

I. AGNVS TANAGRÆVS.

Chriſto Soteri.

Pauſ. in Bœot. p. 298.

TANAGRAEI eum qui cæter puberibus forma præſtare vid tur, feſto die Mercurij eligun vt agnum humeris portans, m ros vrbis luſtret, hoc enim ex ſtimant ad firmitatem ciuitat attinere, & ſimili ratione à Me curio vſurpatum.

AP. A quo melius hunc librum ordiamur qua ab Agno Domini innocentiſſimo, qui per atroc ſupplicia circumductus, humanum genus ſuo cruo expiauit, & ciuitatem ſanctam ſempiternis præſidi muniuit?

Inexpugnabile mundi præſidium.

II. ALBAN ANIMAL.

Aſper ad monita.

ALBAN animal, vt teſtatur Albertus, & poſt A bertum Holcotius *lect. 75. ſupra librum Sapientia* contra cæterarum animantium ingenium fel habe in aure.

APO

APODOSIS.

Præclarus eſt typus eorum, qui delicati ſunt, &, vt ita dicam, iracundis auribus, quas quælibet oratio, quæ modo ad eorum mentem non fuerit, exulcerat.

Sed quid opus teneras mordaci radere vero
Auriculas?

III. ALCES VNGVLA.

Humilitas vtilis.

ALce animal in vngula infima & abiectiſſima parte corporis vim habet ſalutarem, namque morbo Epilepſiæ & hyſtericis malis medetur, quamobrem & amuleti vice geſtari ſolet. Vide Geſnerum in Alce.

AP. In minimis rebus ſæpe res magnæ deprehenduntur.

Ex infima pretium.

Materiæ ne quære modum, ſed perſpice vires. Aſtr. l. 4.

Monet Manilius.

IV. APER TEVTHRANTIS.

Parce ſupplici.

TEVTRAS Myſorum Rex cùm venationis gratia, in montem Thraſyllum aſcendiſſet, & immanem aprum excitaſſet, cum ſtipatoribus eum acriter eſſet inſecutus: ſed Venatores auertens aper ſupplex in Dianæ Orthoſiæ templum confugit, quo cum iſti irrumpere conarentur, Aper humana voce exclamaſſe fertur: φεῖσαι, ὦ βασιλεῦ, τοῦ θρέμματος τῆς θεᾶς. *Parce ô Rex Alumno Deæ.* Teuthras verò elatus & extra ſe raptus, animal interfecit. Ex quo Diana cædis auctori impetiginem & furorem immiſit adeò acerbum, vt ab humano cœtu diſiunctus degeret in ſolitudinibus: Nec prius ſanæ menti reſtitutus eſt, quam eius mater Lyſippe, Dianæ altari extructo Aprum aureum humana facie dedicaret.

Μελιωρί- ωδεις.

Pl. Iun. in Caici.

Ap. Parcere ſubiectis & debellare ſuperbos.

V. ASELLA OCNI.

Mulier prodiga vel labor irritus.

NOTA Ocni Aſella, quæ funem a domino ſum-ma cura textum arrodebat: πεφίσηκε ἡ ἐπισθίουσα τὸ πεπλεγμένον ἀεὶ τὸ σχοινίον.

Pauſan in Phocaicis, pag. 34.

Ap. Pauſanias refert ad hominem & induſtrium hominem, qui prodigam & ſumptuoſam fœminam habuerit: τοῦτον εἶναι τὸν ὄκνον φιλεργὸν φασὶ ἄνθρωπον, γυναῖκα δ' ἔχειν δαπανηράν: & de viro, inquit, qui laborat ſine fructu, dicunt, ὡς ὁ ἀνὴρ οὗτος συνάγει τὸ ὄκνου τὴν θώμιγγα.

VI. ASINVS AMBRACIOTARVM.

Monumentum infame.

AMBRACIOTÆ, victis nocturna pugna Moloſſis, aſinum in Apollinis Delphici templo in victoriæ memoriam dedicarunt.

Pauſan. in Phocaicis, pag. 334.

Ap. Multi ea monumenta affectant, quæ potius dedecori ſunt, quam honori: ita cæca hominum cupiditas, quid vnaquæque in re ſit optimum, non videt.

Egregiam vero laudem & ſpolia ampla refertis.

VII. ASINVS AMMONII.

Studium ineptiſſimum.

ASINVS Ammonij ſæpe pabulum licet eſuriens Poëticas audiendo diſciplinas negligebat, ita hoc ſtudio capiebatur, φασὶ ἀκροώμενον τῶν ποιητικῶν μαθημάτων πολλάκις τροφῆς ἀμελεῖν.

Damaſc. in vita Iſid. apud Phot.

Ap. Studium pertinax, vel manſuefacta ſtoliditas. Aſinus infelicisſimum animal in typum vbique ſtoliditatis & dedecoris venit. Hinc illa vexatio aſini apud Ægyptios: hinc Ochi cognomen: hinc Cumæorum *Onobatides*, de quibus Plutarch. nunc autem

in Quæſt. Græcis.

labor.

laboris & indefeſſi ſtudij erit inſigne monumentum.

VIII. ASINVS BALNEATORIS.

Doctor & concionator ſibi infructuoſus.

ASINVS balneatoris ligna, & carbones dorſo portare ſolet ad alios dealbandos, cum ipſe ſudore, & puluere oppletus, carbonumque nigredine deformatus nunquam lauetur. *Plutarch.* περὶ τῆς φιλοπλουτίας πάσχων ὥσπερ ὄνος βαλανέως ξύλα καὶ φρύγανα κατακομίζων, ἀεὶ καπνοῦ καὶ τέφρας ἀναπιμπλάμενος, λουτροῦ δὲ μὴ μετέχων.

APODOSIS

Tabula hæc oſtendit vulgare paſtorum malum, qui, vt contingit in multis, alijs ſudant, alijs laborant, alios a peccatorum ſordibus emerſos innocentiæ candore veſtiunt, ſibi inutiles, & infructuoſi. *Æthiops in balneum niger intrat, niger egreditur, balneator nummos accipit: ita concionator ſi nihil ſibi profuerit.* *Vide Gregor. Papam. ep. 101.*

IX. ASINVS MAVRVSIVS.

Feruet in principijs.

HVIC initio curſus velociſſimus, volare eum non currere diceres, ſed hic feruor illico intepeſcit, & in maximam tarditatem degenerat celeritas. *Ælian. l. 14. de animalibus cap. 10.*

APODOSIS.

Principia ſæpe feruent, tepent media, vltima frigent, quo fit, vt qui ita ſe gerunt, nunquam ad ſolidam virtutem perueniant, cui perſeuerantia opus eſt vel maximè.

Nam leuiter quamuis, quod crebro tunditur ictu,
Vincitur, in longo ſpatio tamen atque labaſcit.
Nonne vides etiam guttas in ſaxa cadentis
Humoris, longo in ſpatio pertundere ſaxa? *Lucretius de rerum natur. l. 4.*

X. ASINVS NAVPLIENSIVM.

Gratia inuentoribus reddita.

Pauſ. in Corinth. NAVPLIENSES in Peloponeſo habitantes de aſino memorant, quod arroſo vitis palmite vuarum in poſterum vberiorem prouentum exhibuerit, ea de cauſa, apud eos etiam tum videtur aſini figura, vtpote qui putandarum vitium morem docuerit.

Ael. in Varia hiſtor. AP. Inuentores & authores rerum ſua gratia non ſunt fraudandi, & licet inferioris plerumque ſint notæ illi à quibus aliquid diſcimus, ingenuè tamen beneficium ab iiſdem acceptum profiteri ſinceræ humilitatis eſt.

Nec preſſa eſt gloria facti.

Sic Aſpaſia columbam cuius ope ſanata fuerat ex auro & gemmis conflatam, iuxta Veneris ſimulachrum dedicauit.

XI. ASINVS PICTORIENSIS.

Iudex indoctus.

Amm. Mar. l. 26. cap. 2. IN oppido Pictorienſi propè horam diei tertiam ſpectantibus multis, aſinus tribunali aſcenſo audiebatur deſtinatius rugiens.

APODOSIS.

Indoctus ad honoris apicem euectus.

Quoties voluit fortuna iocari!

ASINVS SARACORORVM.

ΟΝΟΣ ΣΑΡΑΚΟΡΩΝ

Ab externa corporis ſpecie non iudicandum.

Aelian. de Animalib. ASINI Saracororum bellatores ſunt, non ἀχθοφόροι.

APODOSIS.

Hoc prouerbio ſignificantur ij, qui cum ſpecie duntaxat, aut imperiti videantur, aut ignaui

ren

ſem tamen peritè gerunt ac fortiter. Idcirco Ἀχιλλεῖς ἐκ πόρρου μὴ κρίνε. Epictetus conditione ſeruus, membris mutilus, paupertate Irus, quantas habuit virtutis diuitias?

> Δοῦλος Ἐπίκτητος γενόμην, καὶ σώματι πηρὸς,
> Καὶ πενίην Ἶρος, καὶ φίλος ἀθανάτοις.

XIII. ASINVS TIBERII RADIOS EMITTENS.

Sanctitas humilis.

Hic ſcintillas emittens è corpore domino ſignificauit futurum imperium τὴν βασιλείαν διὰ τοῦ αὐτοῦ παθήματος προσημαινόντων, hoc eſt, σπινθῆρας ἀπὸ τοῦ σώματος πολλοῖς καὶ μεγάλοις ἀφιείς. *Damaſ. in vita Iſid.*

APODOSIS.

Contemptus anteà Aſinus luce circumfundi viſus eſt: ſic multi habentur pro ſtolidis & contemptis, qui intus clariſſimarum virtutum fulgore collucent, quas licet magnopere abſcondant, in opem mortalium tamen ſuaui luce diffunduntur: hoc eſt,

In tergo theſaurum gerere.

XIV. ASINI ALBI CAPITE PVRPVREO.

Diuites indocti.

Asini albi capite purpureo viſuntur in India, ὄνοι ἄγριοι ἴσοι, ἵπποις καὶ μείζοις, λευκοὶ δὲ εἶσι τὸ σῶμα, τὴν κεφαλὴν πορφυροῖ καὶ ὀφθαλμοῖς ἔχοισι κυανέοις. *Cteſ. apud Photium. Æl. l. 4. c. 52. de Animal.*

APODOSIS.

Tales quidem ſunt diuites fortunis abundantes, & cultu ſplendidi, & omni fortunæ choragio inſtructi, ad ſummum omnis liberalis diſciplinæ & virtutis expertes, quos vulgò *aureas pecudes* nominant.

XV. ASINI EPEI TRIBVTVM.

Diſcipulorum inſequentia caſtigata, vel Diues ex ſubditorum bonis.

SImonides cum in Carthæa degeret Cei inſulæ oppido, agendi canendique choros rationem do-cuit ſchola procul à mari ſita in vrbis ſuperiore par-te, iuxta templum Apollinis: aquam verò tunc pete-bat ex inferiore vrbis regione, aduehente aſino quem Epeū appellabat, quod Epeus heros ſimiliter dicere-tur Atridis aquam miniſtraſſe. Cum igitur ita hæc ſ habereat, Simonides ſanxit vt ſi quis diſcipulorum ad condictam horam abeſſet, Aſino hordei ſemime-dium daret: vnde illud epigramma.

Φημὶ ὃν οὐ ἀθέλοντα φέρειν τέττιγος ἄεθλον,
Τῷ πανοπηιάδῃ δώσειν μέγα δεῖπνον Ἐπειῷ.
Aio qui nolit Cicadæ obire certamen,
Luculentam cœnam det Epeio Panopeiadæ.

APODOSIS.

Significat ad aſinos eos eſſe ablegandos qui Mu-ſarum ſuauitate frui recuſant, Rectè etiam cadet i eos qui aliorum nomine exigunt, id quod in ſua tem conuertunt: nam Epeio aſino exigebatur cœna cuius lucrum & fructum Simonides capiebat.

Sic vos non vobis fertis aratra boues.

XVI. ASTVRCO NERONIS.

Initia ſpecioſa, finis contemptus.

Suet. in Neron. c. 43. NERO Aſturconem quo maximè delectabatu poſteriore corporis parte in ſpeciem ſimiæ abij ſe per quietem videre viſus, ac tantum capite inte gro hinnitus edere canoros, oſtento fuit quod illa qui ferocitas in ſimiæ ludibrium eſſet abitura.

Ap. Aſturco capite, poſteriori parte ſimia, ſignif cat initia plerumq; ſpecioſa, ridiculum ſortiri finem

S

Sic pro Elephantis Culices, pro Leonibus Mures o-
ſtendi dicuntur. Sineſius, ἐκκραγὼν γὰρ αὐτῷ δίς που καὶ epiſt. 79. ad
τρίς, καὶ τοῖς ἐξ ἁμάξης λοιδορησάμενος, καὶ πάντα ἐπανα- Anaſt.
τεινάμενος, ἅπερ ἂν εἰρῆσθαι, καὶ παρ' ἐμοῦ τοῦ παντὸς ἂν ἐτι-
μησάμην, ἀπέδειξε τὸ κάνθαρμα μῆν ἀντὶ λέοντος.

XVII. BOS SVSIS BOYΣ ΣΟΥΣΟΙΣ.

Labor certa menſura definitus.

SVSIDAS boues numerandi ſcientiam tenere Cte- Ælian. de
ſias ſcribit. Nam Suſis regi ſingulæ quotidie cen- anim. l. 7.
tum cados in hortos ſicciores & minus riguos, hau- cap. 1.
riunt. Quem quidem laborem, ſiue quod ſit eis cer-
tus & conſtitutus, ſiue etiam quia diu multumq; in
eo ſe exercuerint, promptiſſime obeunt: nullam e-
nim earum ad opus remolleſcere videres. Ad alterum
verò ſupra quam diximus cadum hauriendum, nec
verberibus, nec blanditijs inducere poſſes.

APODOSIS.

Diſertè eo loco parœmia indicat eos, qui ſupra or-
dinarios labores nihil omnino volunt aſſumere, quo-
tidiana tamen penſa accuratè ſatis obeunt.

Compoſito ſecurus aceruo.

XVIII. BOVES NEVRICI.

Calumniatores obliqui.

BOVES Neurici cornua habent in humeris, vt A- Ælian. l. 5.
riſtoteles ait, τοῖς δὲ ἐν Νεύροις βοῖς Ἀριστοτέλης φησὶν de animal.
ἐπὶ τῶν ὤμων ἔχειν τὰ κέρατα. cap. 27.

APODOSIS.

Cornua habent in humeris, qui non recta fronte
inuadunt, ſed obliquè feriunt, obſcuris dicterijs &
ambagibus, alienam carpentes famam.

Obliquus ferit ille, caueto

XIX CAMELVS.

Pueri leniter tractandi.

Maiol. colloq. 7.

CAMELVS, muſica ac modulatione plurimum capitur: itaque ſi feſſus longo itinere ſubſiſtat, ductor non flagris, aut verberibus ad progrediendum eum ſtimulat, ſed ſonitu cantuque demulcet: alioqui ageret fruſtra.

APODOSIS.

Pueri bonæ indolis non verberibus cogendi, ſed honeſtatis amore, quod potentiſſimum eſt illecebræ genus, capiendi. Cauendum tamen ne nimia parentum indulgentia deteriores fiant, & mollius educari quam par eſt, magnarum rerum grauitati, & ſeriæ vitæ ponderibus ſint impares:

Indulget nemori nimium dum ſtultus Amyntas,
Et gaudet fama, luxuriaque ſoli.
Cedentes oneri ramos, ſyluamque fluentem
Videt, concuſſas ipſe ſequutus opes.

XX. CANIS ÆSCVLAPII.

Paſtor fidus & diligens honore digniſſimus.

SACRILEGVS primum obſeruato tempore intempeſto, quo dormientes arctiſſimus ſomnus complecteretur, de multa nocte intra Æſculapij templum ingreſſus eſt: deinde vt multa donaria ex æde ſurripuiſſet, cum rem iam putaret confectam, ſeque latere, diſceſſum parabat: at excubitor Canis ad templi cuſtodiam intus inuigilans, æditimis qui noctu ad ſacras ædes vigilias agebant, multo vigilantior, expilatorem direptoremque inſequebatur, quàm maximè poterat commiſſum ſacrilegium horribili fremitu ſuo prædicans. Fur primum & ſocij huius ſceleris ſaxis lapidatione facta, canem appetebant, deinde vbi is latrare non deſiſteret, illum demulcere conabatur, panes & offas, canum illecebras obijciens. Nam hæc quoque prouidè

vt

vt ipſe putabat ſecum attulerat. Verum cuſtos incorruptus canis, vel fur cum quæſiſſet in domum vbi habitabat, vel cum inde exiret, ſe illi implacabilem, inexpiabilemque præbens, ſurem allatrare non deſinebat. Tandem intellectum eſt vnde canis eſſet, ac ſimul animaduerſum quæ ornamenta deeſſent. Itaque ex hac canis vociferatione is eſſe, qui tale furtum fecíſſet, in Athenienſium ſuſpicionem adductus eſt atque vt tormentis in eum quæſiuiſſent totam rem cognouerunt. Denique ex lege, hic capite damnatus, extremum dedit ſupplicium. Cani verò cibus publicè præbitus, & publicæ curæ, vt fidus cuſtos habitus eſt: nempe qui æditimorum nulli inferior vigilantia fuiſſet. *Ælian. l. 7. c. 13. de Animal.*

Ap. Paſtores fidi, & acerrimi concionatores mercede & honore digni ſunt, qui Eccleſiam tuentur, & fures qui in veſtimentis ouium veniunt, intus autem ſunt lupi rapaces, à Chriſti grege arcent, quam ſtudioſiſſimè.

Vigiliſque ſuo pro cæſare cura.

XXI. CANIS AD NILVM.

Cautio vitæ humanæ.

Alii quidem canes, feras cum inueſtigare, tum etiam capere probè norunt: at verò Ægyptii fugaciſſimi ſunt. Nam cum illa quæ in Nilo degunt, timeant, ab his admodum fugitiui ſunt, neq; quamuis illuc ſitis ad bibendum eos attrahat, ferarum Nili metus quietè ipſos potione ſe complere ſinit. Ideo ne quid eorum, quæ intra aquam degunt, emineat foras, ipſoſque obtorta gula de ripa in altitudinem abripiat, non inclinatione corporis abiecta incumbunt ad bibendum: ſed vt primum ad ripam acceſſerunt, feſtinanter, & in curſu lingua lambentes, rapiunt, ac certè vt ita dicam, potionem furantur. *Aelian. l. 6. cap. 53. de Animal.*

Ap. Symbolum rectè cadit in eos, qui ſibi prudentes

CVIII. TROCHILVS IN FAVCIBVS CROCODILI ILLÆSVS.

Ferocia beneficijs manſueta.

Æl. l. 3. c. 11.

CVM his quæ ſibi adiumentum importare queunt, & acerrimè fera Animalia pacem gerunt, & fœdere deuinciuntur, & ab ingenita ſibi malitia remittunt. Cuiuſmodi Crocodilus cenſendus eſt, quem inter natandum hiantem hirudines in illius os innatantes referciunt & moleſtiam illi exhibent. id ille ſentiens, Trochilo ad medicinam dolori ſuo faciendam eget. Itaque hirudinibus vbi refertus eſt, ad littus progreſſus, & ſolis radios intuens aduerſos, maximè hiat: tumque Trochilus in illus fauces roſtrum inſerens, hirundines extrahit: quod facillime patitur Crocodilus ſentiens auxilium: ita fit is hirundinibus vt prandeat, ille adiuuetur: proque præmio Trochilo computat, quod nihil eum lædat.

APODOSIS.

Nulla tam immitis fera quæ beneficijs non manſueſcat. cadit etiam in Chriſtum qui in mortis faucibus teneri à morte non potuit, ſed diſtrictos in vniuerſum genus humanum mortis dentes ferreos declinauit, prædamque extraxit ſua virtute rediuiuus.

Syneſ. hy. 9. Φρίξεν σε γέρων τότε Αΐδας ὁ παλαιγενὴς,
Καὶ λαοβόρος κύων, Ανεχάσσατο βηλοῦ.

CIX. VVLTVR AD ODORES.

Luxuria virtutis inimica.

Æl. de ani. 7. l. 3.

VVLTVRES cadaueribus paſcuntur, iiſdem mortem affert vnguentorum odor.

APODOSIS.

Obſcœnitate gaudent impuri, odore caſtimoniæ offenduntur. & omnis honeſtatis amiſſo ſenſu degenerant in belluas. Hieron *Fornicatio & voluptas peruertit ſenſum animamque debilitat: de rationabili homi-*

Ine. 4. Oſe.

homine brutum efficit animal; ut balneas, & lupanaria, & libidinum caſtra ſectetur.

CX. VVLTVRES VENTO FOETI.

S. *Spiritus inſpiratio.*

VVLTVRES omnes ſunt fœminæ, neque coitu gignuntur, ſed vento inſufflante. *Baſil. in Hexa. hom. 8.*

APODOSIS.

Sic natura incredulos docere voluit VERBI incarnationem, quæ ſacroſancti pneumatis opere in viſceribus B. Virginis inſigni miraculo facta eſt. D. Ambroſ. *quæ autem* (inquit) *eſt illa porta ſanctorum, illa exterior ad Orientem quæ manet clauſa, & nemo pertranſibit per eam niſi ſolus Deus Iſrael? nonne eſt hæc porta Maria per quam in hunc mundum intrauit redemptor, hæc porta Iuſtitiæ ſicut ipſa dixit, ſine nos implere omnem iuſtitiam: hæc porta eſt B. Maria, de qua ſcriptum, quia Dominus tranſibit per eam.* *ep. 38. ad Syri. Papam.* *D. Cyp. in Symb. Apo.*

Hoc ergo incredibile videtur diuina virtute ad totius mundi redintegationem factum, cuius exempla etiam in animalium natiuitate cernuntur.

PARABOLARVM HISTORICARVM

LIBER SEPTIMVS.

QVADRVPEDES.

I. AGNVS TANAGRÆVS.

Chriſto Soteri.

Pauſ. in Bœot. p. 298.

TANAGRÆI, cum qui cæter pubeꝛtibus forma præſtare vid tur, feſto die Mercurij eligun vt agnum humeris portans, mu ros vrbis luſtret; hoc enim ex ſtimant ad firmitatem ciuitat attinere, & ſimili ratione à Me curio vſurpatum.

AP. A quo melius hunc librum ordiamur qua ab Agno Domini innocentiſſimo, qui per atroc ſupplicia circumductus, humanum genus ſuo cruor expiauit, & ciuitatem ſanctam ſempiternis præſidi muniuit?

Inexpugnabile mundi præſidium.

II. ALBAN ANIMAL.

Aſper admonita.

ALBAN animal, vt teſtatur Albertus, & poſt Al bertum Holcotius *lect. 75. ſupra librum Sapientiæ* contra cæterarum animantium ingenium fel habe in aure.

APO

APODOSIS.

Præclarus eſt typus eorum, qui delicati ſunt, &, vt ita dicam, iracundis auribus, quas quælibet oratio, quæ modo ad eorum mentem non fuerit, exulcerat.

Sed quid opus teneras mordaci radere vero
Auriculas?

III. ALCES VNGVLA.

Humilitas vtilis.

ALce animal in vngula infima & abiectiſſima parte corporis vim habet ſalutiferam, quia morbo Epilepſiæ & hyſtericis malis medetur, quamobrem & amuleti vice geſtari ſolet. Vide Geſnerum in Alce.

AP. In minimis rebus ſæpe res magnæ deprehenduntur.

Ex infimâ pretium.

Materiæ ne quære modum, ſed perſpice vires. Aſtr. l. 4.
Monet Manilius.

IV. APER TEVTHRANTIS.

Parce ſupplici.

TEVTRAS Myſorum Rex cùm venationis gratia, in montem Thraſyllum aſcendiſſet, & immanem aprum excitaſſet, cum ſtipatoribus eum acriter eſſet inſecutus: ſed Venatores antevertens aper ſupplex in Dianæ Orthoſiæ templum confugit, quo cum iſti irrumpere conarentur, Aper humana voce exclamaſſe fertur: φεῖσαι, ὦ βασιλεῦ, τοῦ θρέμματος τῆς θεᾶς. *Parce ô Rex Alumno Deæ.* Teuthras verò elatus & extra ſe raptus, animal interfecit. Ex quo Diana cædis auctori impetiginem & furorem immiſit adeò acerbum, vt ab humano cœtu disiunctus degeret in ſolitudinibus: Nec prius ſanæ menti reſtitutus eſt, quam eius mater Lyſippe, Dianæ altari extructo Aprum aureum humana facie dedicaret.

Μελιωρί- σθις.

Pl. Iun. in Caic.

Ap. *Parcere ſubiectis & debellare ſuperbos.*

V. ASELLA OCNI.

Mulier prodiga vel labor irritus.

Pauſan. in Phocaicis, pag. 34.

NOTA Ocni Aſella, quæ funem a domino ſum-ma cura textum arrodebat: παρεςῶσα ἡ θήλεια ὄνος ἐπικατεσθίει τὸ πεπλεγμένον ἀεὶ τ σχοινίου.

Ap. Pauſanias refert ad ſedulum & induſtrium ho-minem, qui prodigam & ſumptuoſam fœminam ha-buerit: τοῦτον εἶναι τὸν ὄκνον φιλεργόν φασι ἄνθρωπο γυναῖκα δὲ ἔχειν δαπανηράν: & de viro, inquit, qui la-borat ſine fructu, dicunt, ὡς ὁ ἀνὴρ οὗτος συνάγει τὸ ὄκ τὴν θώμιγγα.

VI. ASINVS AMBRACIOTARVM.

Monumentum infame.

Pauſan. in Phocaicis, pag. 334.

AMBRACIOTÆ, victis nocturna pugna Mo-loſſis, aſinum in Apollinis Delphici templo victoriæ memoriam dedicarunt.

Ap. Multi ea monumenta affectant, quæ potiu dedecori ſunt, quam honori: ita cœca hominum cu-piditas, quid vnaquæque in re ſit optimum, non vi-det.

Egregiam vero laudem & ſpolia ampla refertis.

VII. ASINVS AMMONII.

Studium ineptiſſimum.

Damaſc. in vita Iſid. apud Phot.

ASINVS Ammonij ſæpè pabulum licet eſurien Poëticas audiendo diſciplinas negligebat, ita hoc ſtudio capiebatur, φασὶ ἀκροώμενον τῶν ποιητικῶ μαθημάτων πολλάκις τροφῆς ἀμελεῖν.

Ap. Studium pertinax, vel inanſuefacta ſtolidi-tas. Aſinus infeliciſſimum animal in typum vbique ſtoliditatis & dedecoris venit. Hinc illa vexatio aſin apud Ægyptios: hinc Ochi cognomen: hinc Cuma-orum *Onobatidas*, de quibus Plutarch nunc autem labori

... in Quæſt. ... Græc.

laboris & indefeſſi ſtudij erit inſigne monumentum.

VIII. ASINVS BALNEATORIS.

Doctor & concionator ſibi infructuoſus.

ASINVS balneatoris ligna, & carbones dorſo portare ſolet ad alios dealbandos, cum ipſe ſudore, & puluere oppletus, carbonumque nigredine deformatus nunquam lauetur. *Plutarch.* περὶ τῆς φιλοπλουτίας πόχων ὥσπερ ὄνος βαλανέως ξύλα καὶ φρύγανα περικομίζων, ἀεὶ καπνοῦ καὶ τέφρας ἀναπιμπλάμενος, λουτροῦ δὲ μὴ μετέχων.

APODOSIS

Tabula hæc oſtendit vulgare paſtorum malum, qui, vt contingit in multis, alijs ſudant, alijs laborant, alios a peccatorum ſordibus emerſos innocentiæ candore veſtiunt, ſibi inutiles, & infructuoſi. *Æthiops in balneum niger intrat, niger egreditur, balneator nummos accipit: ita concionator ſi nihil ſibi profecerit.* *Vide Gregor. Papam. ep. 101.*

IX. ASINVS MAVRVSIVS.

Feruor in principijs.

HVIC initio curſus velociſſimus, volare cum non currere diceres, ſed hic feruor illico intepeſcit, & in maximam tarditatem degenerat celeritas. *Ælian. l. 14. de animalibus cap. 10.*

APODOSIS.

Principia ſæpe feruent, tepent media, vltima frigent, quo fit, vt qui ita ſe gerunt, nunquam ad ſolidam virtutem perueniant, cui perſeuerantia opus eſt vel maxime.

Nam leuiter quamuis, quod crebro tunditur ictu,
Vincitur, in longo ſpatio tamen atque labaſcit.
Nonne vides etiam guttas in ſaxa cadentis
Humoris, longo in ſpatio pertundere ſaxa?

Lucretius de rerum natur. l. 4.

X. ASINVS NAVPLIENSIVM.

Gratia inuentoribus relata.

Pauſ. in Corinth. NAVPLIENSES in Peloponeſo habitantes de aſino memorant, quod arroſo vitis palmite vuarum in poſterum vberiorem prouentum exhibuerit, ea de cauſa, apud eos etiam tum videtur aſini figura, vtpotè qui putandarum vitium morem docuerit.

Æl. in Varia hiſtor. AP. Inuentores & authores rerum ſua gratia non ſunt fraudandi, & licet inferioris plerumque ſint notæ illi à quibus aliquid diſcimus, ingenuè tamen beneficium ab ijſdem acceptum profiteri ſinceræ humilitatis eſt.

Nec preſſa eſt gloria facti.

Sic Aſpaſia columbam cujus ope ſanata fuerat ex auro & gemmis conflatam, iuxta Veneris ſimulachrum dedicauit.

XI. ASINVS PICTORIENSIS.

Iudex indoctus.

Amm. Mar. l. 26. cap. 2. IN oppido Pictorienſi propè horam diei tertiam ſpectantibus multis; aſinus tribunali aſcenſo audiebatur deſtinatius rugiens.

APODOSIS.

Indoctus ad honoris apicem euectus.

Quoties voluit fortuna iocari!

ASINVS SARACORORVM.

ΟΝΟΣ ΣΑΡΑΚΟΡΩΝ

Ab externa corporis ſpecie non iudicandum.

Ælian. de Animalib. ASINI Saracororum bellatores ſunt, non ἀχθοφόροι.

APODOSIS.

Hoc prouerbio ſignificantur ij, qui cum ſpecie duntaxat, aut imperiti videantur, aut ignaui

ſem tamen peritè gerunt ac fortiter. Idcirco Ἀχρεῖος ἐκ πόργου μὴ κρίνε. Epictetus conditione ſeruus, membris mutilus, paupertate Irus, quantas habuit virtutis diuitias?

Δοῦλος Ἐπίκτητος γινόμην, κ, σώματι πηρὸς,
Καὶ πενίην, Ἶρος, κ, φίλος ἀθανάτοις.

XIII. ASINVS TIBERII RADIOS EMITTENS.

Sanctitas humilis.

Hic ſcintillas emittens è corpore domino ſignificauit futurum imperium τὴν βασιλείαν διὰ τοῦ αὐτοῦ παθήματος προσημαίνουσιν, hoc eſt, σπινθῆρας ἀπὸ τοῦ σώματος πολλοῖς κ, μεγάλοις ἀφιείς. *Damaſ. in vita Iſid.*

A P O D O S I S.

Contemptus anteà Aſinus luce circumfundi viſus eſt: ſic multi habentur pro ſtolidis & contemptis, qui intus clariſſimarum virtutum fulgore collucent, quas licet magnopere abſcondant, in opem mortalium tamen ſuaui luce diffunduntur: hoc eſt,

In tergo theſaurum gerere.

XIV. ASINI ALBI CAPITE PVRPVREO.

Diuites indocti.

ASINI albi capite purpureo viſuntur in India, ὄνοι ἄγριοι ἴσοι, ἵπποις κ, μείζοις, λευκοὶ δὲ εἰσὶ τὸ σῶμα, τὴν κεφαλὴν πορφυροῖ κ, ὀφθαλμοῖς ἔχοισι κυανέοις. *Cteſ. apud Photium. Æl. l. 4. c. 52. de Animal.*

APODOSIS.

Tales quidem ſunt diuites fortunis abundantes, & cultu ſplendidi, & omni fortunæ choragio inſtructi, ad ſummum omnis liberalis diſciplinæ & virtutis expertes, quos vulgò *aureas pecudes* nominant.

Apodosis.

Diſcendum eſt à puero, ſi modo diſcere auemus quæ præcipiuntur, tunc addiſcuntur faciſius, redduntur fidelius, hærent firmius, at contra ſenes vt iam langueſcente ingenio, ægrè, & cum tenui fructu addiſcunt, ſi modo quid addiſcunt.

Georg 3.
Tu quos ad ſtudium, atque vſum formabis agreſtem
Iam vitulos hortare, viamq́; inſiſte domandi.
Dum faciles animi, iuuenum dum mobilis ætas

CI. PSITTACORVM CAVTIO.

Cautio prouidentia paſtorum.

PSITTACORVM mira eſt ſolertia & prouidentia, communiſque boni tuendi circumſpectio. Quando etenim gregatim paſcuntur, obſeruatum eſt in Braſilia ſemper in ſummo arboris duos aut ad minus vnum conſidere ſpectatorem, reliquis in agro depaſcentibus, is ex ſummo arboris cacumine quaſi ſpeculator euigilans proſpectat, ſi quid periculi ſuperueniat ſignum edit, quo reliqui poſſint euolando ſaluti conſulere: ſi nullum cognoſcatur periculum imminere, ſaturatis cæteris, ipſi quoque ſpectatores deſcendunt ex arbore vt ſuas partes agant, *hiſt. Indic.*

Apodosis.

Paſtores & Reipub. moderatores dum cæteri epulantur aut dormiunt communi ſaluti proſpicere debent.

Dum Pſittacorum viridis exultat phalanx,
Vnus ſub alta nixus arbore excubat,
Solerſque vigili proſpicit cura ſuis,
Ne quod rapaces aucupis ludant manus.
Sic vnus amplo conſulens paſtor Gregi,
Somnos tuetur omnium ſolus vigil.

CII.

CII. SCOPES. ΣΚΩΠΕΣ.

Choreæ fugiendæ.

SCOPES aues quarum Homerus in Odyſſea mentionẽ facit, cum earum multas circa Calypſus antrum verſari ſcribit, viri ſaltandi benè periti tradunt, cum ſaltatione comprehendi, tum genus quoddam ſaltationis eſſe, quæ, ſi adhibenda ijs fides ſit, Scops appellatur: Nam quod iis auibus iucundiſſimum ſit quoſdam ridicule imitari, ex eo profectum verbum eſt σκώπτειν, id eſt, effingere, & non aberrare ab eis imitandis, quos ludicra aſſimilatione imitantur. Minor eſt hæc auis quàm noctua: plumbei coloris ſaturati ſimilitudinẽ eius pennæ gerunt, & albicantibus maculis diſtiguuntur: à ſupercilijs ſecundum vtraque tempora duæ plumæ exiſtunt. Callimachus duo genera ponit; Scôpas & Aiſcôpas, id eſt, Semperaſiones: quorum alterum vocale ſit, alterum mutum. *Ælian. lib. 15. cap. 28. Animal.*

APODOSIS.

Rectè cadit in ſaltatores, qui ſaltando ſæpe capiuntur à dæmone. Audiant quicumque fuerint Ludij Chriſtiano nomine indigni Ethnicum hominem, qui ſaltationem poſtremum omnium vitiorum appellat. Cic. pro Muræna. Et D. Ambroſius. *illæ* (inquit de mulieribus.) *in plateis inuerecundos viris ſub conſpectu adoleſcentulorum intemperantium choros ducunt, iactantes comam, trahentes tunicas, ſciſſæ amictus, nudæ lacertos, plaudentes manibus, ſaltantes pedibus, perſonantes vocibus, irritantes in ſe libidines iuuenum, motu hiſtrionico, petulanti oculo, dedecoro ludibrio ſpectat corona adoleſcentium, & fit miſerabile theatrum, inter ſaltantium lapſus, oculo impuro & contaminato aſpectu, terra turpi ſaltatione polluitur, quæ obſcœnis cantibus verberatur.* *Ambroſ. de Helia & ieiunio, c. 18.*

CIII.

CIII. SEMENDA.

Reſurrectio vel mors bonorum.

NICOLAVS de Comitibus ſcribit in vlteriore India auem eſſe cui nomen Semenda, trifido roſtro, ſentireque ſe morituram; mortis igitur hora eam deferre ligna in nidum ſuum, cantillareque ſuauiter; atque alarum percuſſione incendere ligna, ipſam illo igne conſumi, indeq; vermiculum gigni qui poſtea in auem creſcit.

Combuſtúsq; ſenex tumulo procedit adultus.
Conſumens dat membra rogus. Dracontius.

APODOSIS.

Simile omnino eſt quod narratur de Phœnice, in quo certè excellens reſurrectionis typus, qua corpora noſtra tot ſæculis abſumpta Dei verbo reparantur, & ad melioris vitæ redeuntem poſtliminio iucundiſſimam faciem excitantur:

Οὐ καλὸν ἁρμονίην ἀναλυέμεν ἀνθρώποιο,
Καὶ τάχα δ' ἐκ γαίης ἐλπίζομεν ἐς φάος ἐλθεῖν.
Λείψαν ἀποιχομένων ἔπισθεν δὲ Θεοὶ τελέθονται.
Non eſt decorum harmoniam diſſoluere corporis,
Etenim ſtatim emerſuras in lucem ſperamus
Relliquias mortuorum, qui & poſtea dij futuri ſunt.
Phocyllides.

CIV. STRVTHIONIS OVA.

Ingeniorum diſcretio.

STRVTHIO etſi permulta oua parit, non tamen omnibus incubat, ſed fœcunda ab infœcundis ſecernens, hæc negligit, illa fouet.

APODOSIS.

Diſcernenda hominum ingenia, nec fruſtrà in infrugiferis ſudandum ne.

Expectato ſeges vanis eludat auenis.

CV. STRVTHIONVM ASPECTVS.

Oculi benigni.

STRVTHIONES & teſtudines, vt memorat Plinius, ſpectando fouent oua. *Plin. lib. 8. cap. 10.*

Ap. Amicos ſæpe vel ſoli fouent aſpectus, oculi enim, vt ait Damaſcenus, ἀγάλματα τῆς ψυχῆς ἀκοῶν, per quæ ipſa anima influit, ἱππὸν πιαίνῃ Δισπότου παρουσία. τῶν ἱρμηνείας. *In vita Iſid. Demet. Ph.*

CVI. STRVTHIOCAMELI OVA.

Liberorum neglectus.

STRVTHIOCAMELVS oua quidem parit, ſed ea nullo incubatu fouet, aut pullos nutrit. vnde Sacer Hieremias in Threnis, *Filia populi mei crudelis ſicut Struthio in deſerto.*

Ap. Tales plerique parentes qui ſobolem deſertam eſſe patiuntur. Cæterum ita intelligendum non quod nulla prorſus foueat, alioqui genus interiret: ſed quod multa pariens non omnia ad frugem educat, & fœcunda ab infœcundis ſecernens, tantum frugiferis incubet, ὡς μὲν ἀποτίκτει πολλὰ, οὐ πάντα δ᾽ ἀποκοεῖ. *Ælian. l. 4. cap. 37.*

CVII. TOCCA.

Deformis facundus.

IN nouo orbe inuenitur Tocca auis, Cornici ſimilis, præterquam quod eſt albo pectore & aureo roſtro, cuius longitudo totum corpus adæquat. *Ex hiſt. de nouo mundo.*

Ap. Belle παροιμιακῶς dicitur in facundũ & candidum moribus, ſed nigrum & deformem oratorem. Roſtrum enim aureum eloquentiæ aureo flumine verborum effluentis typus eſt, albedo pectoris candorem animi ſignificat: Cætera quæ Cornicis colorem referunt ad deformitatem corporis ſpectant.

Sæpe ſub ſordido pallio latet ſapientia.

Mores ſibi fingere quiſque poteſt, faciem nemo.

CVIII.

hominem brutum efficit animal, et balneas, & lupanaria, & ludicrum caſtra ſectatur.

CX. VVLTVRES VENTO FOETI.

S. *Spiritus inſpiratio.*

VVLTVRES omnes ſunt fœminæ, neque coitu gignuntur, ſed vento inſufflante. *Baſil. in Hexa. hom. 8.*

APODOSIS.

Sic natura incredulos docere voluit VERBI incarnationem, quæ ſacroſancti pneumatis opere in viſceribus B. Virginis inſigni miraculo facta eſt. D. Ambroſ. *quæ autem* (inquit) *eſt illa porta ſanctorum, illa exterior ad Orientem quæ manet clauſa, & nemo pertranſibit per eam niſi ſolus Deus Iſrael? nonne eſt hæc porta Maria per quam in hunc mundum intrauit redemptor, hæc porta Iuſtitiæ ſicut ipſe dixit, ſine nos implere omnem iuſtitiam: hæc porta eſt B. Maria, de qua ſcriptum, quia Dominus tranſibit per eam.* *ep. 38. ad Syri. Papam.* *D. Cyp. in Symb. Apoſ.*

Hoc ergo incredibile videtur diuina virtute ad totius mundi redintegationem factum, cuius exempla etiam in animalium natiuitate cernuntur.

PARABOLARVM HISTORICARVM

LIBER SEPTIMVS.

QVADRVPEDES.

I. AGNVS TANAGRÆVS.

Chriſto Satori.

Pauſ. in Bœot. p. 298.

TANAGRÆI, eum qui cæteris pubertibus forma præſtare videtur, feſto die Mercurij eligunt, vt agnum humeris portans, muros vrbis luſtret; hoc enim exiſtimant ad firmitatem ciuitatis attinere, & ſimili ratione à Mercurio vſurpatum.

AP. A quo melius hunc librum ordiamur quam ab Agno Domini innocentiſſimo, qui per atrocia ſupplicia circumductus, humanum genus ſuo cruore expiauit, & ciuitatem ſanctam ſempiternis præſidijs muniuit?

Inexpugnabile mundi præſidium.

II. ALBAN ANIMAL.

Aſper ad monita.

ALBAN animal, vt teſtatur Albertus, & poſt Albertum Holcotius *lect. 75. ſupra librum Sapientiæ*, contra cæterarum animantium ingenium fel habet in aure.

APO.

APODOSIS.

Præclarus eſt typus eorum, qui delicati ſunt, &, vt ita dicam, iracundis auribus, quas quælibet oratio, quæ modo ad eorum mentem non fuerit, exulcerat.

Sed quid opus teneras mordaci radere vero
Auriculas?

III. ALCES VNGVLA.

Humilitas vtilis.

ALce animal in vngula infima & abiectiſſima parte corporis vim habet ſalutiferam, qua morbo Epilepſiæ & hyſtericis malis medetur, quamobrem & amuleti vice geſtari ſolet. Vide Geſnerum in Alce.

AP. In minimis rebus ſæpe res magnæ deprehenduntur.

Ex infima proemit.

Materiæ ne quære modum, ſed perſpice vires. Aſtr. l. 4.

Monet Manilius.

IV. APER TEVTHRANTIS.

Parce ſupplici.

TEVTRAS Myſorum Rex cum venationis gratia, in montem Thraſyllum aſcendiſſet, & immanem aprum excitaſſet, cum ſtipatoribus eum acriter eſſet inſecutus: ſed Venatores antevertens aper ſupplex in Dianæ Orthoſiæ templum confugit, quo cum iſti irrumpere conarentur, Aper humana voce exclamaſſe fertur: φεῖσαι, ὦ βασιλεῦ, τοῦ θρέμματος τῆς θεᾶς. *Parce ô Rex Alumno Deæ.* Teuthras verò elatus & extra ſe raptus, animal interfecit. Ex quo Diana cædis auctori impetiginem & furorem immiſit adeò acerbum, vt ab humano cœtu diſiunctus degeret in ſolitudinibus; Nec prius ſanæ menti reſtitutus eſt, quam eius mater Lyſippe, Dianæ altari extructo Aprum aureum humana facie dedicaret. Μελιωρί- σθεις. Pl. Iun. in Caic.

AP. *Parcere ſubiectis & debellare ſuperbos.*

V. ASELLA OCNI.

Mulier prodiga vel labor irritus.

Pauſan. in Phocaicis, pag. 34

NOTA Ocni Aſella, quæ funem a domino ſumma cura textum arrodebat: παρεςηκυῖα ἡ θήλεια ὄνος ἐπεσθίουσα τὸ πεπλεγμένον ἀεὶ τοῦ σχοινίου.

AP. Pauſanias refert ad ocnum, & induſtrium hominem, qui prodigam & ſumptuoſam fœminam habuerit: τοῦτον εἶναι τὸν ὄκνον φιλεργὸν φασὶ ἄνθρωπον, γυναῖκα δ' ἔχειν δαπανηράν: & de viro, inquit, qui laborat ſine fructu, dicunt, ὡς ὁ ἀνὴρ οὗτος συνάγει τὸ ὄκνου τὴν θώμιγγα.

VI. ASINVS AMBRACIOTARVM.

Monumentum infame.

Pauſan. in Phocaicis, pag. 334.

AMBRACIOTÆ, victis nocturna pugna Moloſsis, aſinum in Apollinis Delphici templo ad victoriæ memoriam dedicarunt.

AP. Multi ea monumenta affectant, quæ potiu[s] dedecori ſunt, quam honori: ita cæca hominum cupiditas, quid vnaquaque in re ſit optimum, non videt.

Egregiam vero laudem & ſpolia ampla refertis.

VII. ASINVS AMMONII.

Studium ineptiſſimum.

Damaſc. in vita Iſid. apud Phot.

ASINVS Ammonij ſæpè pabulum licet eſuriens Poëticas audiendo diſciplinas negligebat, ita hoc ſtudio capiebatur, φασὶ ἀκροώμενον τῶν ποιητικῶ[ν] μαθημάτων πολλάκις τροφῆς ἀμελεῖν.

AP. Studium pertinax, vel manſuefacta ſtoliditas. Aſinus infelicissimum animal in typum vbique ſtoliditatis & dedecoris venit. Hinc illa vexatio aſin[i] apud Ægyptios: hinc Ochi cognomen: hinc Cumæorum *Onobatides*, de quibus Plutarch. nunc autem

in Quæſt. Græcis.

laboris & indefeſſi ſtudij erit inſigne monumentum.

VIII. ASINVS BALNEATORIS.

Doctor & concionator ſibi infructuoſus.

ASINVS balneatoris ligna, & carbones dorſo portare ſolet ad alios dealbandos, cum ipſe ſudore, & puluere oppletus, carbonumque nigredine deformatus nunquam lauetur. *Plutarch.* περὶ τῆς φιλοπλουτίας πάσχων ὥσπερ ὄνος βαλανέως ξύλα καὶ φρύγανα κατακομίζων, ἀεὶ καπνοῦ καὶ τέφρας ἀναπιμπλάμενος, λουτροῦ δὲ μὴ μετέχων.

APODOSIS

Tabula hæc oſtendit vulgare paſtorum malum, qui, vt contingit in multis, alijs ſudant, alijs laborant, alios a peccatorum ſordibus emerſos innocentiæ candore veſtiunt, ſibi inutiles, & infructuoſi. *Æthiops in balneum niger intrat, niger egreditur, balneator nummos accipit: ita concionator ſi nihil ſibi profuerit.* *Vide Gregor. Papam. ep. 101.*

IX. ASINVS MAVRVSIVS.

Feruor in principijs.

HVIC initio curſus velociſſimus, volare eum non currere diceres, ſed hic feruor illico intepeſcit, & in maximam tarditatem degeneſat celeritas. *Ælian. l. 14. de animalibus cap. 10.*

APODOSIS.

Principia ſæpè feruent, tepent media, vltima frigent, quo fit, vt qui ita ſe gerunt, nunquam ad ſolidam virtutem perueniant, cui perſeuerantia opus eſt vel maximè.

Nam leuiter quamuis, quod crebro tunditur ictu,
Vincitur, in longo ſpatio tamen atque labaſcit.
Nonne vides etiam guttas in ſaxa cadentis
Humoris, longe in ſpatio pertundere ſaxa?

Lucretius de rerum natur. l. 4.

X. ASINVS NAVPLIENSIVM.

Gratia inuentoribus relata.

Pauſ. in Corinth. NAVPLIENSES in Peloponeſo habitantes de aſino memorant, quod arroſo vitis palmite vuarum in poſterum vberiorem prouentum exhibuerit, ea de cauſa, apud eos etiam tum videtur aſini figura, vtpote qui putandarum vitium morem docuerit.

Ael. in Varia histor. AP. Inuentores & authores rerum ſua gratia non ſunt fraudandi, & licet inferioris plerumque ſint notæ illi à quibus aliquid diſcimus, ingenuè tamen beneficium ab iiſdem acceptum profiteri ſinceræ humilitatis eſt.

Nec preſſa eſt gloria facti.

Sic Aſpaſia columbam cuius ope ſanata fuerat ex auro & gemmis conflatam, iuxta Veneris ſimulachrum dedicauit.

XI. ASINVS PICTORIENSIS.

Iudex indoctus.

Amm. Mar. l. 26. cap. 2. IN oppido Pictorienſi propè horam diei tertiam ſpectantibus multis; aſinus tribunali aſcenſo audiebatur deſtinatius rugiens.

APODOSIS.

Indoctus ad honoris apicem euectus.

Quoties voluit fortuna iocari!

ASINVS SARACORORVM.

ΟΝΟΣ ΣΑΡΑΚΟΡΩΝ

Ab externa corporis ſpecie non iudicandum.

Aelian. de Animal. 12. ASINI Saracororum bellatores ſunt, non ἀχθοφόροι.

APODOSIS.

Hoc prouerbio ſignificantur ij, qui cum ſpecie duntaxat, aut imperiti videantur, aut ignaui, tem-

ſem tamen peritè gerunt ac fortiter. Idcirco Ἀχείεις ἐκ πόργου μὴ κρίνε. Epictetus conditione ſeruus, membris mutilus, paupertate Irus, quantas habuit virtutis diuitias?

Δοῦλος Ἐπίκτητος γενόμην, καὶ σώματι πηρὸς,
Καὶ πενίην Ἶρος, καὶ φίλος ἀθανάτοις.

XIII. ASINVS TIBERII RADIOS EMITTENS.

Sanctitas humilis.

HIc ſcintillas emittens è corpore domino ſignificauit ſummum imperium τὴν βασιλείαν διὰ τοῦ αὐτοῦ παθήματος προσημαίνουσαν, hoc eſt, σπινθῆρας ἀπὸ τοῦ σώματος πολλοῖς καὶ μεγάλοις ἀφιείς. *Damaſ. in vita Iſid.*

APODOSIS.

Contemptus anteà Aſinus luce circumfundi viſus eſt: ſic multi habentur pro ſtolidis & contemptis, qui intus clariſſimarum virtutum fulgore collucent, quas licet magnopere abſcondant, in opem mortalium tamen ſuaui luce diffunduntur: hoc eſt,

In tergo theſaurum gerere.

XIV. ASINI ALBI CAPITE PVRPVREO.

Diuites indocti.

ASINI albi capite purpureo viſuntur in India, ὄνοι ἄγριοι ἴσοι, ἵπποις καὶ μείζοις, λευκοὶ δὲ εἰσὶ τὸ σῶμα, τὴν κεφαλὴν πορφυροῖ καὶ ὀφθαλμοῖς ἔχουσι κυανέοις. *Cteſ. apud Photium. Æl. l. 4. c. 52. de Animal.*

APODOSIS.

Tales quidem ſunt diuites fortunis abundantes, & cultu ſplendidi, & omni fortunæ choragio inſtructi, ad ſummum omnis liberalis diſciplinæ & virtutis expertes, quos vulgò *aureas pecudes* nominant.

XV. ASINI EPEI TRIBVTVM.

Diſcipulorum infrequentia caſtigata, vel Diues ex ſubditorum bonis.

SIMONIDES cum in Carthæa degeret Cei inſulæ oppido, agendi canendique choros rationem docuit ſchola procul à mari ſita in vrbis ſuperiore parte, iuxta templum Apollinis: aquam verò tunc petebat ex inferiore vrbis regione, aduehente aſino quem Epeū appellabat, quod Epeus heros ſimiliter diceretur Atridis aquam miniſtraſſe. Cum igitur ita hæc ſe haberent, Simonides ſanxit vt ſi quis diſcipulorum ad condictam horam abeſſet, Aſino hordei ſemimodium daret: vnde illud epigramma.

Φημὶ τὸν οὐκ ἐθέλοντα φέρειν τέττιγος ἄεθλον,
Τῷ πανοπηϊάδῃ δώσειν μέγα δεῖπνον Ἐπειῷ.
Aio qui nolit Cicadæ obire certamen,
Luculentam cœnam det Epeio Panopeiadæ.

APODOSIS.

Significat ad aſinos eos eſſe ablegandos qui Muſarum ſuauitate frui recuſant. Rectè etiam cadet in eos qui aliorum nomine exigunt, id quod in ſuam rem conuertunt: nam Epeio aſino exigebatur cœna, cuius lucrum & fructum Simonides capiebat.

Sic vos non vobis fertis aratra boues.

XVI. ASTVRCO NERONIS.

Initia ſpecioſa, finis contemptus.

Suet. in Neron. c. 43. NERO Aſturconem quo maximè delectabatur poſteriore corporis parte in ſpeciem ſimiæ abijſſe per quietem videre viſus, ac tantum capite integro hinnitus edere canoros, oſtento fuit quòd illa equi ferocitas in ſimiæ ludibrium eſſet abitura.

AP. Aſturco capite, poſteriori parte ſimia, ſignificat initia plerumq; ſpecioſa, ridiculum ſortiri finem.

Si

Sic pro Elephantis Culices, pro Leonibus Mures oſtendi dicuntur. Sineſius, ἐκκραγὼν γὰρ αὐτῷ δίς που καὶ τρὶς, καὶ τοῖς ἐξ ἁμάξης λοιδορησάμενος, καὶ πάντα ἐπανατεινάμενος, ἅπερ ἂν εἰρῆσθαι, καὶ παρ' ἐμοῦ τοῦ παντὸς ἂν ἐπιμνησάμην, ἀπέδειξε τὸν ἀδρὸν μῦν ἀντὶ λέοντος. *epiſt. 79. ad Anaſt.*

XVII. BOS SVSIS ΒΟΥΣ ΣΟΥΣΙΣ.

Labor certa menſura & ſtatus.

SVSIDAS boues numerandi ſcientiam tenere Creſias ſcribit. Nam Suſis regi ſingulæ quotidie centum cados in hortos ſicciores & minus riguos, hauriunt. Quem quidem laborem, ſiue quod ſit eis certus & conſtitutus, ſiue etiam quia diu multumq; in eo ſe exercuerint, promptiſſime obeunt: nullam enim earum ad opus remolleſcere videres. Ad alterum verò ſupra quam diximus cadum hauriendum, nec verberibus, nec blanditijs inducere poſſes. *Ælian. de anim. l. 7. cap. 1.*

APODOSIS.

Diſertè eo loco parœmia indicat eos, qui ſupra ordinarios labores nihil omnino volunt aſſumere, quotidiana tamen penſa accuratè ſatis obeunt.

Compoſito ſecurus aceruo.

XVIII. BOVES NEVRICI.

Calumniatores obliqui.

BOVES Neurici cornua habent in humeris, vt Ariſtoteles ait, τοῖς δὲ ἐν Νεύροις βοῖς Ἀριστοτέλης φησὶν ἐπὶ τῶν ὤμων ἔχειν τὰ κέρατα. *Ælian. l. 5. de animal. cap. 27.*

APODOSIS.

Cornua habent in humeris, qui non recta fronte inuadunt, ſed obliquè feriunt, obſcuris dicterijs & ambagibus, alienam carpentes famam.

Obliquus ferit ille, caueto

vt ipſe putabat ſecum attulerat. Verum cuſtos incorruptus canis, vel fur cum euaſiſſet in domum vbi habitabat, vel cum inde exiret, ſe illi implacabilem, inexpiabilemque præbens, furem allatrare non deſinebat. Tandem intellectum eſt vnde canis eſſet, ac ſimul animaduerſum quæ ornamenta deeſſent. Itaque ex hac canis vociferatione is eſſe, qui tale furtum fecisset, in Athenienſium ſuſpicionem adductus eſt atque vt tormentis in eum quæſiuiſſent totam rem cognouerunt. Denique ex lege hic capite damnatus, extremum dedit ſupplicium. Cani verò cibus publicè præbitus, & publicæ curæ, vt fidus cuſtos habitus eſt: nempe qui æditimorum nulli inferior vigilantia fuiſſet. *Ælian. l. 7. c. 13. de Animal.*

Ap. Paſtores fidi & acerrimi concionatores mercede & honore digni ſunt, qui Eccleſiam tuentur, & fures qui in veſtimentis ouium veniunt, intus autem ſunt lupi rapaces, à Chriſti grege arcent, quam ſtudioſiſſimè.

Vigileſque ſuo pro cæſare cura.

XXI. CANIS AD NILVM.

Cautio vitæ humanæ.

ALII quidem canes, feras tum inueſtigare, tum etiam capere probè norunt: at verò Ægyptij fugaciſſimi ſunt. Nam cum illa quæ in Nilo degunt, timeant, ab his admodum fugitiui ſunt, neq; quamuis illuc ſitis ad bibendum eos attrahat, ferarum Nili metus quietè ipſos potione ſe complere ſinit. Ideo ne quid eorum, quæ infra aquam degunt, emineat foras, ipſoſque obtorta gula de ripa in altitudinem abripiat, non inclinatione corporis abiecta incumbunt ad bibendum: ſed vt primum ad ripam acceſſerunt, feſtinanter, & in curſu lingua lambentes, rapiunt, ac certè vt ita dicam, potionem furantur. *Aelian. l. 6. cap. 53. de Animal.*

A p. Symbolum rectè cadit in eos, qui ſibi prudentes

denter in vitæ periculis proſpiciunt, & neceſſarijs etiam voluptatibus ſe non immergunt, ſed leuiter intingunt. Tales ſunt, inquit Theodoretus, Religioſi, qui τῷ ὀφθαλμῷ τῷ κάλλει τῶν ὁρωμένων ἐπιτέρπεσθαι διακωλύοντες, χολὴν τῷ νῷ παρέχουσιν ἐντρυφᾶν τῇ θεωρίᾳ τῶν νοητῶν. Itaque licet voluptas clamet quod Crocodilus cani apud Phædrum:

Quàm libet lambe ocyus,
Accede, pota leniter, & noli dolos
(inquit) vereri: At: ille facerem mehercule
Niſi eſſe ſcirem carnis te cupidum meæ.

XXII. CANIS VOMENS.

Venienti occurrere morbo.

CANIS ὑπὸ πλήθους ὀχλούμενος laborans ob redundantiam, herbam in macerijs arripit & deuorat, cuius beneficio ventrem exonerat, & priſtinæ ſanitati reſtituitur.

Ælian. lib. 8. c. 9. Vide multa huius generis l. 1. c. 35.

APODOSIS.

Tertull. in lib. de pœnitentia: Cur ceſſas aggredi quod ſcias mederi tibi? mutæ quidem animæ & irrationales, medicinas ſibi diuinitus attributas in tempore agnoſcunt, ceruus ſagitta transfixus, vt ferrum & irreuocabiles moras eius de vulnere expellat, ſcit ſibi dictamno medendum. Hirundo ſi excœcauerit pullos, nouit illos rurſus oculare de ſua chelidonia. Peccator reſtituẽdo ſibi inſtitutam à domino exomologeſin ſciens, præteribit illam quæ Babylonium regem in regna reſtituit.

XXIII. CAPRA GLADIVM.

Malum ſibi creare.

Zeno. Cent. I. adag. 27.

IVNONI Acreæ Corinthij ſacra facturi erant, victimarium cultrum popæ nullum habebãt, cum ecce tibi capra (hæc enim erat Iunoni deſtinata victima) pedibus exſcalpens, in ſuam perniciem eruit.

APO:

APODOSIS.

Fit ſæpè, vt improbi cum minimè cogitant diuina Nemeſi vlciſcente ſuæ mortis cauſſas procurent, παροιμία ἐπὶ τῶν κακῶς τι καθ' ἑαυτῶν ποιούντων, inquit Zenobius. Nota autem Iunonem illam fuiſſe Acræã cognominatam, non Aſcræam, vt rectè animaduertit ad hunc locum Andreas Schottus è noſtra Societate vir doctiſſimus. Nam præter Liuium, Pauſaniam & Strabonem, meminit quoque Tertullianus Iunonis Acrææ, à Promontorio ſic appellatæ. *Tertul. l. ad vxorem.*

XXIV. CAPRA INDICA AD CINAMOMVM.

Voluptuarius.

CINAMOMI appetentiſſimæ ſunt capræ Indicæ ad manum enim porrigentis admurmurant, & ſi abigantur, ingemiſcunt. Philoſt. θρηνῶσι καθάπερ λωτὸ ἀποσπώμεναι. *l. 3. cap. 1.*

APODOSIS.

Voluptuarij ad corporis delicias toti adhinniunt, ægrè ab iiſdem auocantur. D. Cyprianus epiſt. 2. *Quando parſimoniam diſcit qui epularibus cœnis & largis dapibus aſſueuit, & qui pretioſa veſte conſpicuus in auro atque in purpura fulſit ad plebeium ſe ac ſimplicem cultum quando deponit, tenacibus ſemper illecebris aſſuetum, neceſſe vt ſolebat violentia inuitet,* &c.

XXV. CAPRA OLIVAM.

Caſtitas violata.

M. Varro Romanorum omnium doctiſſimus ſcribit, quod ſi Capra oliuam primum germinantem tetigerit, ſterileſcit.

APODOSIS.

Quod præclara ingenia luxuriæ veneno afflata, dum effloreſcere incipiunt, emoriuntur. Meminerint

adole-

Adoleſcentes dicti illius quod affertur ab Ammiano

lib.25.c.5. *Vt egregius Pictor vultum ſpecioſum effingit, ita pudicitia celſius conſurgentem vitam exornat*, ſine eadem omnes marceſcunt Virtutes.

XXVI. CATVS A PICA DEVORATA STRANGVLATVS.

Viuus poſt fata.

NON illepidum eſt emblema præſentis vltionis in Cato qui viuus à pica mortua quam ipſe deuorauerat, ſuffocatur, quod belliſſimis verſibus dixit Petronius.

Mordaces morſu ſolitus conſumere mures,
Inuiſum & domibus pendere dente genus,
Catus in obſcuro cepit pro Sorice picam,
Multiloquumq́; vorax ſorbuit ore caput.
Pœna tamen præſens prædonem plectit edacem:
Nam claudunt rabidam corneа labra gulam.
Faucibus obſeſſis vitalis ſemita ceſſit,
Et ſatur eſcali vulnere captor obit.
Non habet exemplum volucris vindicta perenne:
Hoſtem pica ſuum mortua diſcruciat.

XXVII. CERIGONVM CATVLI.

Pueri molliter nutriti, vel *Matrum indulgentia.*

ILLVD verò mirum in Cerigonibus, id animanti nomen buxeo colore, vulpeculæ magnitudine, ex eius aluo duæ dependent veluti manticæ: in ijs catulos circumfert, & quidem adeo pertinaciter ſuo quemq; vberi affixos, vt à perpetuo ſuctu non auellantur, antequam ad paſtum ipſi per ſe progredi valeant.

Maff. hiſt. Indic. lib. 2. pag. 46.

APODOSIS.

Cum Cerigone comparentur matres, quæ tanta ſunt φιλοσοργίᾳ, vt filios, iam grandiores, molliter nutriant, nec patiantur à ſuis complexibus diuelli:

Tant-

Teneroque columbo,
Et ſimilis Regum pueris pappare minutum
Poſcis? & iratus mammæ lallare recuſas?

XXVIII. CYNOCEPHALVS.

Calumniator.

CYNOCEPHALVS hominis corpus, caninam habet faciem, ſtridorem muris, animal omnino ferum, quod nunquam cicuratur. *Agatharcides.*

AP. Calumniatoris typus, canina facies, rabiem dicacitatis, ſtridor muris, obmurmurationem, feritas intractabilis, maledici ingenium ſignificat: alia pictura eſt calumniæ apud Lucianum ex Appelle expreſſa, vbi pingitur exterius compta, vultu tamen ipſo, & geſtu corporis [illegible] rabiem præ ſe ferens, ſiniſtra facem te[illegible], dextra Adoleſcentem, capillis prehenſum, manus in cœlum intendentem, [illegible] rapit: anteit vir pallidus in ſpeciem impurus, a[illegible] oculorum minimo hebete: cæterum planè iis ſimilis qui ſontico morbo contabuerunt: hinc facilè coniicias liuorem eſſe, ad dextram conſidet quiſpiam auribus prælongis inſignis, quales Midæ illi ferunt, qui duabus mulierculis ignorantia, & ſuſpicione comitatus, manum porrigit venienti calumniæ: ornatrices quoque ſuas habet calumnia, inſidias, ac fallaciam, à tergo verò pœnitentiam, quæ amictu lacero, capite demiſſo, cum lachrymis, & pudore procul venientem veritatem excipit. *Calumnia pictura.*

XXIX. ELEPHANTVS.

Caſtitas.

QVEMADMODVM moderatè Elephanti libidines contineant, explicare conuenit: ii igitur ab omni immoderata libidine caſtiſſimi ſunt;

nun-

nunquam enim, neque vi aut proteruius, neque ani-mis laſciuè ſocietatem veneris cum fœmina faciunt: ſed tanquam generis ſucceſſione carentes, liberis procreandis dant operam: ſic hi, ſua ſtirps vt ne deficiat, complexu venereo iunguntur, neque id ſanè plusquam ſemel in vita, & eo duntaxat tempore cum ſe iniri fœminæ patiuntur; vt autem eorum quiſque vxorem impleuerit, non eam amplius attingit: apertè porrò ac palam in aliorum oculis non coëunt: ſed ſecedentes, aut ſeſe in arbores denſas & frequentes occultant, aut in concauum locum, aut profundum ad occultandos eos idoneum, ſe abdunt.

Ælian. l. 7. cap. 18. de Animal.

APODOSIS.

Typus caſtitatis coniugalis; O quantum eſt pudicitiæ decus quod brutas ipſas allicit animantes. *Pudicitia flos morum, honor corporum, decor ſexuum, integritas ſanguinis, fundamentum ſanctitatis, præiudicium omnis bonæ mentis.*

Tertull. l. de pudicitia.

XXX. ELEPHAS AD ASPECTVM VIRGINIS MITESCIT.

Incarnatio.

ELEPHAS mole corporis & furore terribilis, ad formoſæ mulieris occurſum concitatos animi motus frangere dicitur, γυναικὸς ὡραίας τόδε τὸ ζῶον ἀπᾶται, καὶ παραλύεται δὲ τοῦ θυμοῦ, ἐκκωφωθεὶς εἰς τὸ κάλλος. Ælian. Simile eſt quod de Monocerote narrat Albertus.

L1. de anim. cap. 38.

AP. Typus eſt incarnationis, in qua Deus vltionum in ſinu virginis deferbuit:

Proſtrata manſueſcere profuit ira
Imperiumq́; pati, & Domino parere minori.

XXXI. ELEPHANTIS ADEPS.

Fortitudo inuicta.

CONTRA omnium ferarum venena, præſidium eſ

eſt adeps Elephanti, θηρίων δ' ἀλεξιφάρμακον ἦν ἄρα πάντων πιμελὴ ἐλέφαντος, quo qui fuerunt inuncti, etiamſi nudi contra atrociſſimas belluas confligant, illæſi diſcedunt. *Æl. l. 1. de anim. c. 37.*

APODOSIS.

Non adeps Elephanti, ſed virtutis bonus odor optimum eſt aduerſus mala præſidium. Rectè etiam ſignificabitur Seruator noſter Chriſtus, eſt ille Elephas ἀλεξίκακος, qui nos ſanguine, quaſi adipe, aduerſus cacodæmones tuetur. Nam vt ait D. Chryſoſtomus, Hic myſticus ſanguis dæmones procul pellit, Angelos, & angelorum dominum ad nos allicit: hic ſanguis effuſus abluit vniuerſum orbem terrarum, ſed quod maius eſt, efficit vt imago regia in nobis floreat, pulchritudinem atque nobilitatem animæ, quam ſemper irrigat, & nutrit, languere non ſinit. *Hom. 45. in Ioan.*

XXXII. ELEPHANTVS AIAX.

Honor fortium ſenum.

NARRAT Philoſt. Aiacem Elephantum nomine ab Alexandri temporibus ad Tiberij, annis trecentis ſupra quinquaginta vixiſſe, & in pugna illa fuiſſe quæ grauiſſime à Poro rege contra Alexandrum pugnata eſt, eundem victor Alexander Soli dedicauit. Ἀλέξανδρος ὁ Διὸς, τὸν Αἴαντα τῷ Ἡλίῳ, ex quo indigenæ magno in pretio habebant, & non modo vittis corolliſque redimitum, ſed & vnguentis oblitũ & monili aureo conſpicuum, aſſeruabant. *l. 2. c. 6.*

APODOSIS.

Sic fortes ſenes obſeruantia & indulgentia digni ſunt, qui (cum ferret ætatis vigor) laborioſiſſimè pro ſua quiſque virili decertarunt.

Sunt cui meritum non numerare decet. *Auſonius.*

XXXIII. ELEPHANTVS AIAX HONORE SPOLIATVS MORITVR.

Aemulationis vis

ANTIOCHO regi Badum experienti fluminis renuit Aiax Elephantus alioquin dux agminis ſemper. *Pl. l. 8. c. 5.* Tum pronunciatum eius fore principatum qui tranſiſſet, auſumq; Patroclum ob id phaleris argenteis, quo maximè gaudent & cætero apparatu donauit: ille qui notabatur inedia mortem ignominiæ prætulit. Mirus namque pudor eſt victuſq; errorem fugit victoris, terram ac verbenas porrigit.

APODOSIS.

Qui velit ingenio cedere rarus erit. Ouid.

XXXIV. ELEPANTVS CADVCO TRVNCO INNIXVS.

Diuitiarum & rerum humanarum inconſtantia.

HISTORIAM ſatis notam de captura Elephantorum per arborem in qua decumbere ſolent ſerra iam pœnè ſectam & ſemirutam, pertexit Agatharcides Polyhiſtor. è Strabo l. 16. τρίτον δ' ἐστὶ γένος ἐλεφαντοφάγων, ὃ ἐπειδὰν οἱ ἐλέφαντες τῆς νομῆς ἐμφορισθέντες πρὸς ὕπνον τράπωνται ζητῶσιν. οὐκ ἐπὶ γῆς δὲ ἀναπεσόντες ὑπνοῦσιν, ἀλλὰ τοῖς παχυτάταις καὶ μεγίστοις δένδρεσι προσανακλίνοντες ἑαυτούς· οἱ δὲ ἀπὸ τούτων θήρας καὶ βίον ποιούμενοι, οὐ τὴν ὁπηποθεν τοῦ δένδρου τόπων πρίουσιν, ὥστε μένειν ἐπὶ βραχείας ῥοπῆς· τὸ δὲ ζῶον ἀπὸ τῆς νομῆς ἐπὶ τὸν συνήθη κοίτης τόπον ἀνακλινόμενον αἰφνίδιόν τε πίπτει, τοῦ ξύλου κλασθέντος.

APODOSIS.

Tales ſunt qui fragili bonorum choragio confiſi, repentina calamitate obruuntur.

Quis ſapiens bono
Confidit fragili? Senec. Hippolyt.

Δρα-

ἄρεπτιτης ὁ πλοῦτος ἐστι, εἰκίτης. Chryſoſt. in Eutropium. Caduca nimirum & fragilia , puerilibuſque conſentanea crepundijs, quæ vires atque opes humanæ vocantur; affluunt ſubitò, repentè dilabuntur: nullo in loco, nulla in perſona ſtabilibus nixa radicibus conſiſtunt. *Val. lib. 6.*

XXXV. ELEPHANTVS DRACONEM MORTVVS OCCIDIT

Vitio præpens

ELEPHANTIS ferunt frigidiſſimum eſſe ſanguinem, ob id æſtu torrente præcipuè à draconibus expeti: quamobrem in amnes merſos inſidiari bibentibus: arctatiſque illigata manu in aurem morſum defigere, quoniam is tantum locus defendi non poſſit manu: dracones eſſe tantos vt totum ſanguinem capiant: itaque elephantos ab iis ebibi, ſiccatoſque concidere: & dracones inebriatos opprimi, commorique. *Pli. l. 8. c. 12.*

AP. Saturari odio & ſanguine inimici ſæpe in eorum funere quos oderunt, cœleſti caſu repente fulminati concidunt. adeò vt ex ipſius cineribus vltores reſurgere videantur. Diogenianus: Η Νέμεσις παρὰ πόδας βαίνει, *Nemeſis ad pedes adeſt.*

XXXVI. ELEPHANTVS GEMINO CORDE.

Vir magnanimus, vel duplex.

DVPLICI tum corde, tum ſenſu animi Elephantus eſſe dicitur, & altero quidem ira incendi, altero mitigari, leniri Maurorum peruagatum eſſe ſermonibus. *Ælian. l. 14. c. 6. de an.*

APODOSIS.

Vel magnanimos viros ſignificat, quos oportet eſſe veluti duplicis ſupra alios cordis generoſitate præditos, & vt ait Homer. ἠνορέας καὶ θυμολέοντας.

Vel ſimulatorem minimè ſimplicem, & vanum, & inconſtantem, qui modo hunc, modo illum affectum induit.

Cor mundi inſtar habens.

XXXVII. ELEPHANTI GEMITVS.

Pœnitentiæ.

Phil. c. 5. l. 2. FERTVR Elephantus noctu miſerabiliter immurmurans, deplorare ſeruitutem, ad quem ſi homo acceſſerit, ſiſtit querelas quaſi verecundus.

APODOSIS.

Gemitus Elephanti ſuſpiria peccatoris ſignificant, cui incuſſus erratorum dolor miſerabiles gemitus & lacrymas exprimit: ſed lacrymas quas Deus miſeratus ſuauiſſimè detergit, mentem cœleſtibus lenimentis recreans, ſunt omnino illi fletus, vt ait D. Bernardus, vinum Angelorum, egregiæ erga Deum charitatis indices. Olim quidem in pignus veræ amicitiæ ſanguinem de venis extractum ab amicis & aſſeruatum legimus, hoc imitantur qui amoris vi lachrymas eliciunt, quod Dauidem & Ionathan in illa mutua animorum complexione feciſſe refert Philo, additque lacrymas ipſas in tantæ amicitiæ pignus vaſculis exceptas eſſe, & ſimul reconditas. Qui igitur Deum eximia charitate diligit, & in peccatorum odium vbertim lacrymas fundit, rem gratiſſimam libat numini, vnde ipſe quoque ex fletu permagnas haurit ſuauitates.

XXXVIII. ELPHANTI HORDEVM.

Talio.

SI Elephanti ſapienter factum, idque auditu dignum præteritem, me quis ignorantem fortaſſe præterijſſe putet? quamobrem dicetur: cùm is qui hordeum huic admetiendi procuratorem habebat, hordei

hordei partem ſubſtraxiſſet, illiuſq; in locum lapidibus ſuppoſitis, ipſi debitam tamen menſuram cumulate ſeruaſſet, vt dominum vtriuſque, ſi quando vidiſſet, falleret: Elephantus videns hunc, qui ipſum debito fraudabat, polentam coquere: primum promuſcide ſabulum collegit, deinde in ollam infudit, ſicque ſolerter iniurijs, iniurias ſibi illatas vltus eſt. *Ælian. l. 6. de Anim. cap. 52.*

AP. *Sic ars deluditur arte.*

XXXIX. ELEPHANTI LINGVA.

Linguæ moderatio.

ELEPHANTVS fera omnium mole maxima eademque prudentiſſima, linguam habet perexiguam, vt penè oculos fugiat: γλῶτταν δ᾽ ἔχει μικρὰν σφόδρα, καὶ ἐντός. ὥστε ἔργον εἶναι ἰδεῖν. *Ariſt. c. 6. l. 2. de anim.*

AP. Generoſiſſimi quique & prudentiſſimi vt factis efficaces ita verbis parci, Gallici prouerbij legem ſequuti:

Le dire fait rire.
Le faire fait taire. *Accius in Aſtyanacte.*
Non credo auguribus qui aures verbis diuitant.

XL. ELEPHANTI LITTERAE.

Honoris cupiditas.

MVTIANVS author eſt Elephantum literarum ductus Græcorum didiciſſe, ſolitumque præſcribere eius linguæ verbis: *Ipſe ego hæc ſcripſi & ſpolia Celtica dedicaui.* *Pl. lib. 8. c. 3.*

AP. Laudis guſtus omnes & brutas ipſas animantes capit. πᾶσιν ἔρως τοῦ μέλλοντος ἐνίδρυται. Phil. Neque, verò maledicetur de aliquo aſtydamante, qui laudes ſuas prædicet & ſcriptis mandet.

Bella es, nouimus, & puella, verum eſt, *Martial. l. 1.*
Et Diues: quis enim poteſt negare?
Sed dum te nimium Fabulla laudas,
Nec diues, neque bella, nec puella es.

XLI. ELEPHANTVS AD MVSICAM.

Literæ cicurant feritatem.

QVÆ Indus & Afer de ſuæ vterque regionis animalibus referunt hæc ſunt. Si Indicus Elephantus robore ætatis confirmatus, capiatur, ex feritate ægrè traducitur ad manſuetudinem, & quod deſiderio libertatis teneatur, ideo cædes molitur: ac ſi vinculis deuinciatur & conſtringatur, magis incitatur animo, neque vllam ſeruitutem perpetitur. At enim Indi varijs & multiplicibus cibariorum illecebris, illum delinire ſtudent, ille tamẽ nihil de ſua acerbitate remittens, nihilque ab ijs blanditijs miteſcens, ijs præclarè contemptis, pergit ijſdẽ infeſtus eſſe. Quid igitur ij comminiſcuntur & machinantur? inſtrumento quodam muſico, (ſcindapſum vocant) vernaculam cantiunculã ei canunt, is animum attendit, auremque ad audiendum erigit, & ſuauitate illius demulcetur, animi incitatio comprimitur. Tum paulatim in obiectũ cibum reſpicit, & tametſi omnibus vinculis exſoluitur, tamen cantu deuinctus, non amplius ad priſtinos mores à manſuetudine deficit, & cibo libenter veluti conuiua fruitur.

Ælian. l. 12. cap. 44. de An. m.

APODOSIS.

Literarum ſuauitate ferociores mitigantur.

Nemo adeo ferus eſt qui non miteſcere poſſit,
Si modo culturæ patientem commodet aurem.

Horat. ep. 1. lib. 1.

XLII. ELEPHANTORVM OLEA.

Pœnitentia.

ELEPHANTI ſi quando ſaucij fuerint, oleæ flore infixa corpori tela excutiunt.

Ælian. lib. 2. cap. 18.

AP. Venenata vitiorum tela pacis & conciliationis nuncia pœnitentia expellit. Pacianus epiſtola primâ ad Symphorianum. Pigeat ſanè peccare, ſed pœnitere non pigeat, pudeat periclitari, ſed non pudeat

deat liberari, quis naufrago tabulam ne euadat, eripiet? quis ſanandis vulneribus inuidebit?

Item, paſtores contra reptilia Selenes herbæ ſucco pedes inungunt, βοτάνη Σελήνη καλουμένη τὸν καταφερόμενον ἀπ᾽ αὐτῆς ἀφρὸν, περὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ θέρους οἱ ποιμένες αἴροντες ἀλείφουσι τοὺς πόδας, καὶ οὐδὲν ὑπὸ τῶν ἑρπετῶν ἀδικοῦνται. *Plutarch. in Inacho.*

XLIII. ELEPHANTI PARTVS.

Opus tardum ſed magnum.

ELEPHANTI per octodecim menſes vterum ferre dicuntur, at pariunt Elephantos: κύουσι δὲ τοὺς μὲν πλείστους ὀκτὼ καὶ δέκα μῆνας, ἐλαχίστους δ᾽ ἑκκαίδεκα. Ariſtoteles biennio parere putat. Non audiendus Plautus in Sticho, qui decennium illis tribuit. *Audiui ſæpe hoc dicier, ſolere Elephantum grauidam perpetuo decem annos eſſe.*

AP. In opus tardum quidem, ſed magnitudine tarditatem compenſans. Ad opera ſimiliter alluſit Plinius partus Elephantorum ſecundum Plauti mentem definiens. *Nam de grammaticis* (inquit) *ſemper expectaui, parturiri aduerſus libellos meos, quos de grāmatica edidi, & ſubinde abortus facere in decem annos quam celerius etiam Elephanti pariant.* De his operibus dici ſolet quod habet Hom.

Ὄψιμον, ὀψιτέλεστον, οὗ κλέος οὔποτ᾽ ὀλεῖται. *Iliad. β. ſ. 325.*

Serum lenti exitus, cuius gloria nunquam peribit.

XLIV. ELEPHANTI POTVS.

Voluptuarij ſordes.

POTVS aquæ pellucidæ Elephantis, inimiciſſimus eſt, turbulentam & ſordidam ſuauiſſimè bibunt. *Ælian. l. 17. cap. 7. de Animal.*

APODOSIS.

Voluptuarijs honeſta quæque ſordent, obſcœna placent & ad eorum ſtomachum faciunt, viuunt enim.

Prudent. in Cathem.

Cœno, non cœlo.
Frænentur ergo corporum cupidines,
Deterſa vt intus emicet prudentia:
Si excitato perſpicax acumine
Liberque flatu laxiore ſpiritus
Rerum parentem rectius precabitur.

XLV. ELEPHANTI PTOLOMÆI.

Sera pœnitentia.

EXORIENTEM Solem Elephanti venerantur promuſcidem, tanquam manum aduerſus Solis radios alleuantes. Itaque hos ei charos eſſe, & egregiè diligi Philopator Ptolomæus teſtis eſt nobis locuples. Is ſanè poſt partam victoriam eius belli, quod cum Antiocho geſſiſſet, cum quàm gratiſſimus aduerſus Solem, quem Deum exiſtimabat, eſſe vellet, proque victoria ei gratias perſolueret, tum alia magnifica ſacrificia fecit, tum verò quatuor Elephantos bene magnitudine grandes, exiſtimans ſe ſic Deum religiosè colere, primum immolauit: deinde cum à ſomniis minis Dei percuſſus fuiſſet, ob inuiſam numini talem hoſtiam, religionis metu permotus, pro immolatis ex ære quatuor Elephantes in honorem Solis excitauit: hoc vt ſupplici facto hunc ſibi placatum efficeret. Ergone Deum Elephanti venerantur, homines autem rationis participes, ſitne Deus necne ſit dubitant: tum ſi ſit, humanaſne res curatione & adminiſtratione dignetur.

Ælian. li. 2. cap. 44.

APODOSIS.

Parabola deſignat eos qui mortuis, quos ipſi interfecerunt inania ſtatuunt monimenta, cum vitam omnium dulciſſimam eripuerint, quàm nulla induſtria, nullis opibus reſtituere poſſunt.

Euripides. Ἀδου μέλαινα νύκτερός τε ἀνάγκη.

XLV

XLVI. ELEPHANTORVM PVRIFICATIO.

Caſta placent ſuperis.

AVTHORES ſunt in Mauritaniæ ſaltibus ad quendam amnem cui nomen eſt Amilo, nitente Luna, greges Elephantorum accedere, ibi ij ſe purificantes ſolenniter aqua conſpergi atque ita ſalutato ſydere in ſiluas reuerti: magni ſunt puritatis amatores Elephanti, qui non modo lotionibus indulgent, ſed etiam floribus à ſe collectis extruunt præſepia. *Plin. lib. 8. cap. 1. Æl. lib. 13. cap. 8.*

APODOSIS.

Puritas & cultus DEI hac iconè pulchrè ſignificatur.

Caſta placent ſuperis: pura cum veſte venite, *Tibull.*
Et manibus puris ſumite fontis aquam.

τὸ μὲν μὴ ἁμαρτεῖν ἴδιον θεοῦ. τὸ δὲ μετανοεῖν, σοφοῦ. *Philo de profugis.*

XLVII. ECHINVS.

Prouidentia.

NOVIT terreſtris Echinus cubilia ſua Aquilonis & Auſtri ortu commutare; duas enim cubilibus feneſtras facit, alteram Notum verſus, Boream verſus alteram, quaque parte ventum futurum præcognoſcit, feneſtram obturat, alteram recludit. Habet & illud quo ſe ab inſidijs canum tueatur, vt ſe in globum ſentibus vndique munitum colligat: *Plut. in libro, Vtra. Ariſtot. de Animal. & Ion. Poeta.*

Στρόβιλος ἀμφ' ἄκανθαν εἱλίξας δέμας
Κεῖται θακεῖν τε καὶ θιγεῖν ἀμήχανος.

APODOSIS.

Talis eſt opportunitatis captator, qui ſe ad rerum fluentium curſus fingit, & componit, & vt ait poliſſimus Heliodorus.

τῆς ὥρας ὡδόσιμον ἐπιτυρῶ. *Æthiop. l. 4.*

XLVIII. ECHINI PARTVS.

In mora periculum.

Dicg. Cent. 4. adag. 91. Ἐχῖνος ὂν τόκον ἀναβάλλει.

ECHINVS animal eſt, vt omnes norunt, aculeorum ſegete circumuallatum, illud cum catulos concepit, partum diu remoratur, aſperitatem videlicet ſtimulorum, & Lucinæ angores pertimeſcens. Sed tamen quo ſegnius differt, eo grauioribus angitur pœnis. ita temporis incrementis fœtus aſperior maternam aluum lancinat.

APODOSIS.

Nulla imago commodior ad eorum mores exprimendos, qui ſuſcepto ſemel exomologeſeos conſilio, inertia interim obrigeſcente differunt, & rem cæteroqui leuem ſibi indies faciunt grauiorem.

Μελλησμῷ βίος οἴχεται.

XLIX. EQVA PHIDOLAE.

Honor per Vicarium

EQVA Phidolæ Corinthij athletæ domino ab ipſis carceribus excuſſo, curſum priſtinum æque ac ſi ſeſſorem habuiſſet, retinuit, conuertit ſe ad metam, excitauit ad tubam, ſtetit ante ludorum præfectos victoriæ compos. Elii autem Phidola victore renunciato conceſſerunt, vt & equæ ſimulachrum dedicaret. Simile habet Plin. de equis albatis in Claudij Imperatoris Circenſibus.

APODOSIS.

Prouerbiali charactere dicetur in Imperatores, qui per fortes & fidos adminiſtros magnas laureas conſequuntur.

non vltima laus eſt.
Pro Domino pugnaſſe ſuo.

L. E-

itized by Google

L. EQVVS INCITATVS CALIGVLÆ.

Diues indoctus.

INCITATO equo, cuius cauſſa pridiè Circenſes, ne inquietaretur viciniæ ſilentium, per milites indicere ſolebat, præter equile marmoreum, & præſepe eburneum, præterque purpurea tegumenta, ac monile è gemmis, domum etiam, & familiam & ſupellectilem dedit quo lautius nomine eius inuitati acciperentur; Conſulatumque traditur deſtinaſſe. *Suet. in Caligul. c. 55.*

APODOSIS.

Quid eſt aliud equum auro, argento, familia, ſupellectili, conſulatu donare, quàm in hominem fatuum, & belluinis permotionibus incitatum diuitias congerere? Num poſtquam exciderit illi, meritò acclamandum eſt, quod vulturius cani apud elegantem Phædrum.

ò Canis, meritò iaces
Qui concupiſti ſubitò Regales opes.
Triuio conceptus, & educatus ſtercore.

LI. EQVVS LENÆI. ΙΠΠΟΣ ΛΗΝΑΙΟΥ.

Gratia relata.

HOC quoque animalibus contigit, inquit Ælianus, quod dijs ſint curæ, neque vel contemnantur ab eis, vel negligantur. Nam vt ratione careant, ſuo tamen intellectu & conueniente eis ſapientia nō deſtituuntur. Quomodo autem amentur, dicam: & non multa è multis, tantum tamen, quantū ſatis fore videbitur. Vir quidam Lenæus nomine, equum poſſidebat, & forma ſpecioſum & curſu celerrimum, & animo intrepidum: quique in ſpectaculis curſum ad quem inſtitutus erat egregiè decurrebat, & in bello forti-

fortitudinem,tolerantiamque ſuam cum aliàs declarabat,tum perſequendo;ſi opus eſſet,tum retrocedendo tempeſtiuè. Propter igitur hæc omnia commendabilis equus, dominum ſuum inter cæteros equites quam celeberrimum reddebat. Hic equus adeò eximius, ictu quodam,dextro oculo læſus,eoque captus eſt. Et cum Lenæus ſpem ſuam omnem, propter hunc equi caſum vacillare videret,(nam læuo eius oculo, ſoli integro, ſcutum equeſtre & alia arma tenebras offundebant,) Serapidis templum adit, adductoq;ſecum ceu victima quadam equo, & pro eodem Deum precatur, ceu fratre aut filio, & vt ſupplicem inſontem miſereretur orat. Huius enim calamitatis cauſam,ab hominum quorundam,ſiue facto nefario, ſiue mali ominis dicto eſſe profectam. Equus verò quonam pacto (dicebat) vel ſacrilegium,vel cædem, vel blaſphemiam committeret?Per ſuam quoque innocentiam, vt qui nemini iniurius fuiſſet Deum obteſtabatur,&propterea,vt commilitonis ac amici ſui oculum reſtitueret, rogabat. Tum Deus, vtcumque magnus non neglexit,neque contempſit brutum mutumque animal, & pariter ipſius & ſupplicantis miſertus, remedium dictat, iubetque oculum equi,non quidem perfundi liquido vllo remedio, ſed fomentis per meridiem in ambitu templi calefieri. His peractis, Equi oculus redintegratus eſt, & LenæusDeo,vt ſe gratum declararet, ſacrificauit. Equus iam integer ſaltabat & hinniebat circa templum: iamque grandior & formoſior videbatur, ſeque veluti oſtentans ad aram vſque non ſine ambitione accurrebat. Denique circa gradus ſe volutans, Deo Seruatori quo poſſet modo gratias ſe agere præ ſe ferebat. Ælian. *lib.* 11. *cap.* 31. *de Animal.* in quo Serapidis dæmonis in θεραπείαις præſtigias licet agnoſcere.

APODOSIS.

Gratia publicè & cum magna amoris teſtificatione referenda; non occultanda. Seneca *lib.* 2. *de beneſic.*

beneficio. Quidam furtiuè agunt gratias & in angulo & ad aurem. Non eſt iſta verecundia, ſed inficiandi genus. Ingratus eſt qui remotis arbitris agit gratias.

LII. EQVI CELTIBERORVM.

Inconſtantia, vel, *Ingenium locis accommodandum.*

CELTIBERORVM equi cum ſint cinerei coloris, vbi in exteriorem Hiſpaniam venerunt, colorem mutant: ὑποφάροις ὄντας μεταβάλλειν τὴν χρόαν ἐοικέναι δὲ τοῖς παρθικοῖς, dixit Strabo lib. 3.

APODOSIS.

In verſatili ingenio homines, qui pro varietate locorum variant mores, Clearchus affert in perſona Neſtoris aptiſſimum ad hoc argumentum diſtichon. *in prou.*

Πουλύποδός μοι τέκνον ἔχων νόον, Ἀμφίλοχ' ἥρως,
Τοῖσιν ἐφαρμόζων ὧν κ̓ πρὸς δῆμον ἵκηαι.
Polypi ingenium mi fili Antiloche heros,
His te accommoda quorum in patriam veneris.

Talis fuit Alcibiades: quippe Athenis elegans: Spartæ auſterus: in Thracia potator: apud Thiſſaphernem mollis erat & delicatus.

LIII. EQVI VOLSILVPI.

Fortitudo ex aduerſis.

FERVNT equos, qui certamen cum lupis ſemel inierunt, quos Græci λυκοσπάδας nominant, animoſiores reddi & perniciores. *Plu. in ſym. l. 2. quæſt. 2.*

APODOSIS.

Ex aduerſorum conflictu naſcitur virtus, & ſuſtentatur. Secundæ res acrioribus ſtimulis animum explorant: quia miſeriæ tolerantur, felicitate corrumpimur. Tacitus. *Fortis miles de confragoſo venit.* *hiſtor. lib. 1.*

LIV.

LIV. FELIS AFRA.
ΓΑΛΗ ΛΙΒΥΚΗ.

Auarus cumulat bona, quibus non fruitur.

Strabo lib. 3. pag. 91. num. 50.

GYMNESIAS populos in Hiſpania Cuniculorum infeſtâ multitudine vexatos, de ſedibus relinquendis cogitaſſe ferunt, & habitandam terram miſſis legatis petijſſe: Tandem armata in feras induſtria Afras feles maximè feras conquiſierunt, quarum miniſterio ad venandos cuniculos vtuntur: ſed non niſi ore obligato in foramina eas immittunt, quò fit vt prædam excutiant, aut vnguibus lacerent, minimè verò deuorent.

APODOSIS.

Epiſt. 2.

Hoc ſtratagemate dæmon vtitur in auaros, quos ille ad bona comparanda propè furioſo ſemper inſtigat affectu, nec partis libero animo frui ſinit D. Cyprian. *Nec intelligit miſer auarus ſpecioſa eſſe ſibi ſupplicia, auro ſe alligatum teneri, poſſideri magis quàm poſſidere diuitias atque opes. O deteſtabilis cæcitas mentium, & cupiditatis inſanæ profunda caligo! cum exonerare ſe poſſit, & leuare ponderibus, pergit magis fortunis augentibus incubare, pergit cumulis pertinaciter adhærere.*

LV. FELIS IN CROCOTO.

Diues fatuus.

ICON diuitis indocti felis eſt in crocoto. eſt autem Crocotus delicatiſſima veſtis ad vſum elegantiorum hominum: qua felem amicire quid magis ineptum, aut ridiculum?

APODOSIS.

Feles igitur ſunt in Crocotis indocti, & improbi homunciones, qui triumphant in honoribus & opulentia, quibus ornamentis indigniſſimi ſunt nati dumtaxat.

Et Veneris, & cœnis, & plumis Sardanapali.

LVI.

LVI. GVLO.

Gula.

GVLO animal canis magnitudine, illi aures & facies velut catti, pedes & vngulæ aſperrimæ, corpus villoſum. Voraciſſimum eſt, quippe reperto cadauere tantum vorat, vt violento cibo corpus inſtar tympani extendatur: Mox inuentis anguſtijs inter arbores ſe ſtringens egerit, vt ſtatim redeat ad cadauer. *Olaus lib. 18 cap. 5.*

APODOSIS,

Creditur à natura creatum ad ruborem hominum, qui vorando, bibendoque vomunt, redeuntq; ſtatim ad menſam. Quod Vitellium factitaſſe memorat Tranquillus.

Heu cæli terræque pudor.

LVII. HERINACEVS.

Charitas in ſuos.

HERINACEVS in vites obrepens vuas pabulatur, quas aculeis ſuis excipit, redit deinde acinis onuſtus (racemum ambulantem diceres) & catulis ſuis omnia quæcunque colligit tradit decerpenda. *Vide Plin.*

APODOSIS.

Patris in liberos, aut præceptoris in diſcipulos charitas, quibus omnia ſuo labore parta illi impertiunt. Is amor, vt ait Oppianus, σάζει ἐνὶ κραδίῃ γλυκερὸν γάνος, inſtillat in cor parentum melleum quemdam lætitiæ ſenſum, & vt ait tritus ſenarius; Ἅπασι δὲ ζώοις ἄρ᾽ ἦν ψυχὴ τέκνα. Quo in argumento quoque ſpectabiles ſunt Phocæ, nam adeo prolem diligunt, vt vna Aegis capta à piſcatoribus fœtum quem in hac ſeruitute pepererat tantopere luxerit, vt triduo abſtinuerit cibis animal alioqui voraciſſimum. *Oppian. ἁλιευ. β.* *Ath. lib. 5.*

LVIII.

LVIII. HERINACEI VRINAM TABIFICAM REDDVNT IN EXTREMO DISCRIMINE.

Diſputatores qui maledictis eludunt argumenta.

HERINACEI, in deſperatione, vrinam ex ſe reddunt tabificam tergori ſuo ſpiniſq; noxiam, propter hoc ſe capi gnari. Plinius *lib.* 8. *c.* 37. Simile quod habet de ſepia *lib.* 9. *c.* 29.

APODOSIS.

Multi diſputatores cum premuntur rationibus eructant maledicta, quod hæreticorum ingenio apprimè conuenit, nam vbi amentatis veritatis haſtis obruuntur, continuò ſe in dicteria aduerſus ſummum Pontificem & inclytos ſacerdotum religioſorumque cœtus effundunt. Rectè S. Irenæus in hanc ſententiam. *Sed enim ſepiæ iſti (quorum figura illud, quoque piſculentum de cibis lex recuſauit) vt traductionem ſui ſentiunt tenebras, huic blaſphemiæ interuomunt.* Lib. 3. c. 19.

LIX. HYAENA.

Hæretica prauitas.

HYÆNA, vt Ariſtoteles tradit, læua in manu vim ſopiendi habet, & ſolo tactu ſomnum conciliandi, ſæpeque numero in ſtabula ingreſſa cùm dormientem aliquem deprehenderit, & pedetentim ad illum ingreſſa fuerit, ſoporiferam, vt ita dicam, manum eius naribus admouet, ſicque eas opprimit, hic vt ſine ſenſu eſſe videatur: ac tantum terræ ſuffodit, quantum ſit ad ipſum obruendum ſatis: guttur verò & ſupinum & nudum relinquit, in quod incumbens ſomno oppreſſum ſuffocat, poſteaq; in latibulum abſtrahit. iam cùm Lunæ orbis plenus eſt, retro poſito Lunæ fulgore ſuam canibus vmbram inijcit, quos ſtatim mutos reddit, & tanquam veneficio quo-

quodam eorum ſenſus perſtringit: deinde & elingues abducit, & optatis fruitur.

Ap. Præclara imago hæreticæ prauitatis, quæ in fideles cautis primum artibus ſerpit, deinde incautos ſumma crudelitate extinguit; & plerumque canibus ipſis gregis cuſtodibus eripit vocem, vt in oues omni feritate deſæuiat.

Dij talem terris auertite peſtem.

LX. HYÆNA YAINA.

Inconſtantia improba.

HYAENA quotannis ſexum mutat, mariſque & fœminæ vices vna & eadem alternat: κ γινώσκουσι γε τῆς ἀφροδίτης ἑκατέρας, καὶ γαμοῦσί τε καὶ γαμοῦνται, ἀνὰ ἔτος καὶ πᾶν ἀμείβουσαι τὸ γένος. Ælian. Ariſtoteles tamen negat. *l. 1. de An. c. 15.*

Ap. Symbolum inconſtantis hominis, qui nunc perſonam aſſumit grauitatis, nunc mollitie degenerat in fœminam, D. Ambroſ. *Aſſueſce vnus eſſe, vt vita tua picturam aliquam exprimat.* Hanc tamen de Hyæna hiſtoricorum ſententiam confutat Clem. Alexan. οὐκοῦν οὐδὲ τὴν ὕαιναν μεταβάλλειν τὴν φύσιν πιστευτέον ποτέ· οὐδὲ γὰρ αἰδοῖα ἔχει τὸ αὐτὸ ζῶον ἅμα ἄμφω, ἄῤῥενος καὶ θήλεος, καθ' ὡς ὑπείλη φασί τινες, ἑρμαφροδίτοις τερατολογοῦντες. *Padag. l. 2.*

LXI. HYSTRIX LVDOVICI.

Victoria.

LVDOVICVS XII. poſt bella Italica inter inſignia ſua Hyſtricem eſſe voluit, qui ora vrgentium canum figit, & miſſilibus aculeis inuadit, cum hac inſcriptione, *Vlus auos Troiæ.*

Ap. Hac icone victoria de infeſtis & importunis hoſtibus reportata, à ſapientiſſimo rege ſignificata eſt. Echinus haud diſſimili admodum ſymbolo, ſignificat virum ſua innocentia fretum, qui maleuolo-

rum obtrectationes facile contemnat: eſt enim hoc inditum à Natura ad ſui defenſionem animali ingenium, vt ſi quando impetentium canum vim ſentiat acriorem, totum ſe in globum colligat, ſolam aculeorum ſegetem ſuis hoſtibus oſtendens, qua ſe quaſi muro æneo circumuallatum tuetur, vt eſt apud Athen. lib. 3.

Στρόβιλος ἀμφ' ἄκανθαν εἰλίξας δέμας
Κεῖται, δακεῖν τε καὶ θιγεῖν ἀμήχανος.

Scipio Amiratus tribuit Echini inſigne fortiſſimo Duci Veſpaſiano Gonzagæ, quo vtebatur ad militarem vim conſtantiamque ſignificandam cum hoc lemmate,

Decus & tutamen in armis.

LXII. LEO.

Perſpicacitas.

Aelian l. 5. cap. 39. LEo ſolus inter animalia apertis oculis naſcitur, ἐκπεπταμένοις τίκτεται τοῖς ὀφθαλμοῖς Animal eſt lucis amicum, cuius magna vis in oculis ſita eſt.

AP. Potentum liberos ſignificat, qui ab ipſis penè incunabulis ſunt perſpicaces, vel typus eſt pij animi Deum tanquam æternum iuſtitiæ Solem intuentis.

Sic inter pullos Aquilæ,

Exploratores oculis qui pertulit ignes
Suſtinuitq; acie nobiliore diem:
Nutritur, volucrumq; potens, & fulminis hæres,
Geſturus ſummo tela triſulca Ioui.

LXIII. LEO.

Vigilantia Principum.

LEONVM olim rictus templorum valuis Baſilicarumque veſtibulis affixi vt vigilantiæ admonerent, cuius ipſi ſunt Symbola,

Ap. Vigilandum eſt maximè principibus, qui in Reip ſunt cuſtodia. Rex Perſarum matutinum excitatorem fertur habuiſſe, qui eum hac voce quotidie excitaret: ἀνάστα ὦ βασιλεῦ, καὶ φρόντιζε τῶν πραγμάτων. Plutarch. *ad præſidem indoctum* Notum illud Homeri:

Οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα.

LXIV LEO CAPTIVVS A LEPORE.

Iudex nummarius.

LEPVS cæteroqui timidiſſimum animal aureo vinculo reuinctum leonem trahit, vt eſt in adagio, εἷλκε λαγὼς λέοντα χρυσέῳ βρόχῳ. Lagophalmus erat quiſpiam, qui principem muneribus corruperat.

Ap. Iudices qui ſe terribiles improbis præbere debent, tum demum à reis leporibus alioqui timidiſſimis triumphantur, cum acceptis nummulis ius ſuúq; deleat. Iudices mali non attendunt merita cauſarū, ſed pecuniarum merita: non iura, ſed munera: non iuſtitiam, ſed pecuniam: non quod ratio dictat, ſed quod voluntas affectat: non quod lex ſentit, ſed quod mens cupit, non inclināt ad iuſtitiam animum, ſed iuſtitiam declinant ab animo: non vt quod licet hoc libeat, ſed vt liceat quod libet. *Innocentius.*

LXV. LEONVM CATVLI.

Indoles generoſa.

QVID verò de Leonum catulis? qui matrum vteros ſtimulant, & exarant vnguibus ad lucem feſtinantes: γράφουσι τοῖς ὄνυξι τὰς μήτρας τῶν μητέρων πρὸς φῶς ἐπειγόμενοι.

Ap. Dicitur de ingenijs generoſis & volueri quodam igne ad optima quæque accenſis. Memini me hanc præclaram Æliani ſimilitudinem verſibus expreſſiſſe in Ode ad Regem Chriſtianiſſ.

Qualis peroſus vincla puerperi
Lentam Dianæ ſollicitat manum,
Geſtitq́; in auras exilire
Magnanimi catulus Leonis.
Mox arte patris impete præferox,
Primiſq́; martis lætus adorea,
Prægeſtit agris, & ſequaci
Dente premit capreas ſugaces.
Talis paterni ſanguinis æmulus,
Per lucem auorum Borbonides celer
Torrente iactat impotentis
Ingenij, Genijq́; pondus.
Nec vis nec ætas ſuſtinet impetum,
Sed præaclantis numinis alite
Curas parentis laureatas
De viridi meditatur æuo.

LXVI. LEO AD CRVCEM STRATVS.

Paſſio Chriſti terror dæmonis.

BACCHABATVR in agrorum vaſtationibus Leo furiali rabie, nec hominum ſiſti vllis remedijs poterat, cum ecce tibi D. Chryſoſt. iubet crucem humanæ ſalutis vexillum in eodem campo erigi, quem ſæpius furor terrorque indomiti animalis afflabat, mane ad trophæũ Leo crucis inuentus eſt mortuus, non machinis humanis, ſed ſalutari ligni vi, atque præſtantia extinctus, refertur *in vit. D. Chryſoſt.*

AP. Nihil æquè Cacodæmonis furorem & improbiſſimos conatus frangit ac iugis cruciatuum Domini memoria.

Agnus enim vice mirifica
Ecce Leonibus imperitat,
Exagitanſq́; truces aquilas
Per vaga nubila perq́; notos
Sydere lapſa columba fugat.

Pre-

Prudentius in libro καθημερινῶν. Et Auguſt. ſerm. 7. de tempore in illud Eſaiæ, factus eſt principatus ſuper humerum eius. *Merito Crux Chriſti dicitur principatus: quia per eam diabolus vincitur & totus mundus ad* Dei *gloriam reuocatur.*

LXVII. LEONIS EDVCATIO.

Inſtitutio generoſorum Adoleſcentum.

LEONEM cicurans, nec cæde nec minis blandire. *In vita Apollonij, ca.*
Philoſt. μήτε παίειν, μήτε θεραπεύειν, altero enim *13. lib. 7.*
μνησικάκοις, altero ἀγερώχοις, leones fieri.

APODOSIS.

Generoſi animi ſeueritate obdureſcunt, blanditijs efferuntur. Plutarchus, καὶ τοῦτό φημι δεῖν τοὺς παῖδας ἐπὶ τὰ καλὰ τῶν ἐπιτηδευμάτων ἄγειν παραινέσεσι λόγοις, μὴ μὰ διὰ πληγαῖς μηδ' αἰκισμοῖς. δοκεῖ γάρ που ταῦτα τοῖς δούλοις μᾶλλον ἢ τοῖς ἐλευθέροις πρέπειν, edit. Hen. Step. pag. 14. tom. 1. Addo o- *Plinius.*
portere pueros ad præclara ſtudiorum decora inducere adhortationibus & orationibus, non per Iouem plagis & verberibus, videntur enim hæc ſeruos potius quam liberos decere, ferula ſolis aſinis gratiſſimum eſt pabulum, cæteris animantibus præſentaneum venenum.

LXVIII. LEO SE FLAGELLANS.

Cruciatus corporis voluntarius.

LEo, ne quid ignauè faciat, flagellans ſemetipſum ἀλκαία
cauda excitat, ὁ λέων τῇ ἀλκαίᾳ ἑαυτὸν ἐπεγείρει *Leonis cau-*
μαστίζων Elephanti pariter ſe vt ad certamen incen- *da.*
dant proboſcide verberant. *Ælian. l. 6.*

AP. Cruciatus corporis voluntariè ſuſcepti para- *de Animal.*
tiores nos ad pugnam cum dæmonibus ineundam *cap. 1.*
faciunt.

Cos virtutis pati.

LXIX. LEO HERMIÆ.

Rex vigilans.

Plin. l. 37. FERVNT in Cypria inſula in tumulo regali Hermiæ, iuxta cetarias marmoreo Leoni fuiſſe inditos oculos ex ſmaragdis, ita radiantibus etiam in gurgitem, vt thynni, cæteriqueſ piſces terrore afflarentur.

Ap. Leo typus eſt Regiæ maieſtatis, cuius ſmaragdini oculi longè lateque radiantes in gurgitem, diffuſam vbique partium regum in populares prouidentiam cum horrore quodam maieſtatis ſignificāt. ἐγρηγορότα δὲ γράφοντες, ἢ καὶ φύλακα, λέοντος γράφουσι κεφαλὴν, inquit Horus. Hierog. 6. lib. 1.

LXX. LEONES MEGARENSIVM.

Malum retortum in caput auctoris.

Ero. l. 6. 8. MEGARENSES, cùm caperentur à Caleno, caueis eſtractis Leones in hoſtes immiſere: rati ſe obicem laſciuienti iam in ciuium capita mucroni obiecturos, ſed miſeri ab iiſdem triſti, & vel ipſis hoſtibus miſerabili ſpectaculo ſunt deuorati. Vide Pier.

Attalus Stoicus. Ap. Inſidiæ ſæpè reuoluuntur in caput authoris. *Malitia maximam partem ſui bibit.*

LXXI. LEO SIMIAM VORANS.

Vltio potentiorum.

LEo ad remedium morbi vorat ſimiam. Philoſt. lib. 3. cap. 1. ἐπιτίθεται δὲ πιθήκῳ λέων, νοσῶν μὲν ὑπὲρ φαρμάκου, τὴν γὰρ νόσον αὐτῷ τὰ κρέα ἰᾶται ταῦτα. Inſidiatur autem ſimiæ Leo ægrotus quidem medicinæ gratia: Aiunt namque eiuſmodi ſimiarum carnes leonum morbis mederi.

Ap-

Ap. Leo vir potens, ira morbus, ſimia tenuis homo, in tenuiorum enim iugulis potentiorum ludit mucro, quibus idē eſt hominem occidere, ac πταρμῶν βάλλειν βόλον, quod de Ptolemæo ferunt.

LXXII. LEONIS OCVLVS.

Illuſtrium virorum nomen.

LEo non modo viuus obtinet, quod ait Philo in Iambicis, τὴν φύσεως μοναρχίαν ſed etiam cū mortuo viuit terror: Atque id non modo in tota mole corporis: verum in eius particula. in oculo, cuius eam vim eſſe aiunt vt ſub axilla geſtatus cæteris animantibus non leue ſit terriculamentum.

APODOSIS.

Fortium virorum nomen & memoria ſola improbis eſt terrori, & vt ait parœmia ἰσχύειν Βακτηρία. De hoc autem Leonis etiam mortui terrore, præclare Statius *Manſit re animi virtusq. cadenti* (Syluar. 2. in Leone manſueto.)

A media iam morte redit: nec protinus omnes
Terga dedere minæ, ſicut ſibi conſcius alti
Vulneris aduerſum moriens it miles in hoſtem,
Attollitq. manum, & ferro labente minatur.
Sic piger ille gradu ſolitoq. exutus honore
Firmat hians oculos, animamq. hoſtemque requirit.

LXXIII. LEPVS DONO DATVS.

Symbolum ignauiæ.

SVb Boleſſao III. Polonorum rege Palatinus quidam Polonus qui bello extremo contra Ruſſos ad Haliciam, ſua fuga exercitui reliquo fugæ cauſa extiterat, cum domum rediſſet, rex ei leporis pellem, colum & fuſum dono miſit, qua ille ignominia ad voluntarium ſuſpendium adactus eſt. (Cromerus lib. 6.)

Apo. Notantur hoc ſtigmate, οἱ πολέμοισι λαγωοί.

fortitudinem, tolerantiamque ſuam cum aliàs declarabat, tum perſequendo; ſi opus eſſet, tum retrocedendo tempeſtiuè. Propter igitur hæc omnia commendabilis equus, dominum ſuum inter cæteros equites quam celeberrimum reddebat. Hic equus adeò eximius, ictu quodam, dextro oculo læſus, eoque captus eſt. Et cum Lenæus ſpem ſuam omnem, propter hunc equi caſum vacillare videret, (nam læuo eius oculo, ſoli integro, ſcutum equeſtre & alia arma tenebras offundebant,) Serapidis templum adit, adductoq; ſecum ceu victima quadam equo, & pro eodem Deum precatur, ceu fratre aut filio, & vt ſupplicem inſontem miſereretur orat. Huius enim calamitatis cauſam, ab hominum quorundam, ſiue facto nefario, ſiue mali ominis dicto eſſe profectam. Equus verò quonam pacto (dicebat) vel ſacrilegium, vel cædem, vel blaſphemiam committeret? Per ſuam quoque innocentiam, vt qui nemini iniurius fuiſſet Deum obteſtabatur, & propterea, vt commilitonis ac amici ſui oculum reſtitueret, rogabat. Tum Deus, vtcumque magnus non neglexit, neque contempſit brutum mutumque animal, & pariter ipſius & ſupplicantis miſertus, remedium dictat, iubetque oculum equi, non quidem perfundi liquido vllo remedio, ſed fomentis per meridiem in ambitu templi caleſieri. His peractis, Equi oculus redintegratus eſt, & Lenæus Deo, vt ſe gratum declararet, ſacrificauit. Equus iam integer ſaltabat & hinniebat circa templum: iamque grandior & formoſior videbatur, ſeque veluti oſtentans ad aram vſque non ſine ambitione accurrebat. Denique circa gradus ſe volutans, Deo Seruatori quo poſſet modo gratias ſe agere præ ſe ferebat. Ælian. *lib. 11. cap. 31. de Animal.* in quo Serapidis dæmonis in *Θεραπείαις* præſtigias licet agnoſcere.

APODOSIS.

Gratia publicè & cum magna amoris teſtificatione referenda; non occultanda. Seneca *lib. 2. de benefic.*

beneſic. Quidam furtiuè agunt gratias & in angulo & ad aurem. Non eſt iſta verecundia, ſed infitiandi genus. Ingratus eſt qui remotis arbitris agit gratias.

LII. EQVI CELTIBERORVM.

Inconſtantia, vel, *Ingenium locis accommodandum.*

CELTIBERORVM equi cum ſint cinerei coloris, vbi in exteriorem Hiſpaniam venerunt, colorem mutant: ὑποφάροις ὄντας μεταβάλλειν τὴν χρόαν ἐοικέναι δὲ τοῖς παρθικοῖς, dixit Strabo lib. 3.

APODOSIS.

In verſatili ingenio homines, qui pro varietate locorum variant mores, Clearchus affert in perſona Neſtoris aptiſſimum ad hoc argumentum diſtichon. *in prou.*

Πουλύποδός μοι τέκνον ἔχων νόον, Ἀμφίλοχ' ἥρως,
Τοῖσιν ἐφαρμόζων ὧν καὶ πρὸς δῆμον ἵκηαι.
Polypi ingenium mi fili Antiloche heros,
His te accommoda quorum in patriam veneris.

Talis fuit Alcibiades: quippe Athenis elegans: Spartæ auſterus: in Thracia potator: apud Thiſſaphernem mollis erat & delicatus.

LIII. EQVI VOLSILVPI.

Fortitudo ex aduerſis.

FERVNT equos, qui certamen cum lupis ſemel inierunt, quos Græci λυκοσπάδας nominant, animoſiores reddi & perniciores. *Plu. in ſym. l. 2. quæſt. 2.*

APODOSIS.

Ex aduerſorum conflictu naſcitur virtus, & ſuſtentatur. Secundæ res acrioribus ſtimulis animum explorant: quia miſeriæ tolerantur, felicitate corrumpimur. Tacitus, *Fortis miles de confragoſo venit,* *hiſtor. lib. 1.*

LIV. FELIS AFRA.
ΓΑΛΗ ΛΙΒΥΚΗ.

Auarus cumulat bona, quibus non fruitur.

Strabo lib. 3. pag. 91. num. 50. GYMNESIAS populos in Hiſpania Cuniculorum infeſtâ multitudine vexatos, de ſedibus relinquendis cogitaſſe ferunt, & habitandam terram miſſis legatis petiiſſe: Tandem armata in feras induſtria Afras feles maximè feras conquiſieruńt, quarum miniſterio ad venandos cuniculos vtuntur: ſed non niſi ore obligato in foramina eas immittunt, quò fit vt prædam excutiant, aut vnguibus lacerent, minimè verò deuorent.

APODOSIS.

Hoc ſtratagemate dæmon vtitur in auaros, quos ille ad bona comparanda propè furioſo ſemper inſtigat affectu, nec partis libero animo frui ſinit D. Cyprian. Epiſt. 2. *Nec intelligit miſer auarus ſpecioſa eſſe ſibi ſupplicia, auro ſe alligatum teneri, poſſideri magis quàm poſſidere diuitias atque opes. O deteſtabilis cæcitas mentium, & cupiditatis inſanæ profunda caligo! cum exonerare ſe poſſit, & leuare ponderibus, pergit magis fortunis augentibus incubare, pergit cumulis pertinaciter adhærere.*

LV. FELIS IN CROCOTO.

Diues fatuus.

ICON diuitis indocti felis eſt in crocoto. eſt autem Crocotus delicatiſſima veſtis ad vſum elegantiorum hominum: qua felem amicire quid magis ineptum, aut ridiculum?

APODOSIS.

Feles igitur ſunt in Crocotis indocti, & improbi homunciones, qui triumphant in honoribus & opulentia, quibus ornamentis indigniſſimi ſunt nati dumtaxat.

Et Venere, & cœnis, & plumis Sardanapali.

LVI. GVLO.

Gula.

GVLO animal canis magnitudine, illi aures & facies velut catti, pedes & vngulæ aſperrimæ, corpus villoſum. Voraciſſimum eſt, quippe reperto cadauere tantum vorat, vt violento cibo corpus inſtar tympani extendatur: Mox inuentis anguſtijs inter arbores ſe ſtringens egerit, vt ſtatim redeat ad cadauer. *Olaus lib. 18 cap. 5.*

APODOSIS,

Creditur à natura creatum ad ruborem hominum, qui vorando, bibendoque vomunt, redeuntq; ſtatim ad menſam. Quod Vitellium factitaſſe memorat Tranquillus.

Heu cœli terræque pudor.

LVII. HERINACEVS.

Charitas in ſuos.

HERINACEVS in vites obrepens vuas pabulatur, quas aculeis ſuis excipit, redit deinde acinis onuſtus (racemum ambulantem diceres) & catulis ſuis omnia quæcunque colligit tradit decerpenda. *Vide Plin.*

APODOSIS.

Patris in liberos, aut præceptoris in diſcipulos charitas, quibus omnia ſuo labore parta illi impertiunt. Is amor, vt ait Oppianus, σάζει ἐνὶ κραδίῃ γλυκερὸν γάνος, inſtillat in cor parentum melleum quemdam lætitiæ ſenſum, & vt ait tritus ſenarius, Ἅπασι δὲ ζώοισιν ἄρ' ἦν ψυχὴ τέκνα. Quo in argumento quoque ſpectabiles ſunt Phocæ, nam adeo prolem diligunt, vt vna Aegis capta à piſcatoribus fœtum quem in hac ſeruitute pepererat tantopere luxerit, vt triduo abſtinuerit cibis animal alioqui voraciſſimum. *Oppian. ἁλιευ. β.* *Ath. lib. 5.*

LVIII.

quodam eorum ſenſus perſtringit: deinde & elingues abducit, & optatis fruitur.

Ap. Præclara imago hæreticæ prauitatis, quæ in fideles cautis primum artibus ſerpit, deinde incautos ſumma crudelitate extinguit; & plerumque canibus ipſis gregis cuſtodibus eripit vocem, vt in oues omni feritate deſæuiat.

Dij talem terris auertite peſtem.

LX. HYÆNA ΥΑΙΝΑ.

Inconſtantia improba.

HYAENA quotannis ſexum mutat, mariſque & fœminæ vices vna & eadem alternat: κοινωνοῦσι τῆς ἀφροδίτης ἑκατέρας, καὶ γαμοῦσί τε, καὶ γαμοῦνται, ἀνὰ ἔτος καὶ πᾶν ἀμείβουσαι τὸ γένος. Ælian. Ariſtoteles tamen negat. *l. 1. de An. c. 15.*

Ap. Symbolum inconſtantis hominis, qui nunc perſonam aſſumit grauitatis, nunc mollitie degenerat in fœminam, D. Ambroſ. *Aſſueſce vnus eſſe, vt vita tua picturam aliquam exprimat.* Hanc tamen de Hyæna hiſtoricorum ſententiam confutat Clem. Alexan. οὐκοῦν οὐδὲ τὴν ὕαιναν μεταβάλλειν τὴν φύσιν πιστευτέον ποτέ· οὐδὲ γὰρ αἰδοῖα ἔχει τὸ αὐτὸ ζῷον ἅμα ἄμφω, ἄρρενος καὶ θήλεος, καθ' ὡς ὑπείληφασί τινες, ἑρμαφροδίτους τερατολογοῦντες. *Pædag. l. 2.*

LXI. HYSTRIX LVDOVICI.

Victoria.

LVDOVICVS XII. poſt bella Italica inter inſignia ſua Hyſtricem eſſe voluit, qui ora vrgentiũ canum figit, & miſſilibus aculeis inuadit, cum hac inſcriptione, *Vltus auos Troiæ.*

Ap. Hac icone victoria de infeſtis & importunis hoſtibus reportata, à ſapientiſſimo rege ſignificata eſt. Echinus haud diſſimili admodum ſymbolo, ſignificat virum ſua innocentia fretum, qui maleuolo-

rum obtrectationes facile contemnat: eſt enim hoc inditum à Natura ad ſui defenſionem animali ingenium, vt ſi quando impetentium canum vim ſentiat acriorem, totum ſe in globum colligat, ſolam aculeorum ſegetem ſuis hoſtibus oſtendens, qua ſe quaſi muro æneo circumuallatum tuetur, vt eſt apud Athen. lib. 3.

Στρόβιλος ἀμφ' ἄκανθαν εἰλίξας δέμας
Κεῖται, δακεῖν τε καὶ θιγεῖν ἀμήχανος.

Scipio Amiratus tribuit Echini inſigne fortiſſimo Duci Veſpaſiano Gonzagæ, quo vtebatur ad militarem vim conſtantiamque ſignificandam cum hoc lemmate,

Decus & tutamen in armis.

LXII. LEO.

Perſpicacitas.

Ælian l. 5. cap. 39.

LEo ſolus inter animalia apertis oculis naſcitur, ἀναπεπταμένοις τίκτεται τοῖς ὀφθαλμοῖς Animal eſt lucis amicum, cuius magna vis in oculis ſita eſt.

AP. Potentum liberos ſignificat, qui ab ipſis penè incunabulis ſunt perſpicaces, vel typus eſt pij animi Deum tanquam æternum iuſtitiæ Solem intuentis.

Sic inter pullos Aquilæ,
Exploratores oculis qui pertulit ignes
Suſtinuitq; acie nobiliore diem:
Nutritur, volucrumq; potens, & fulminis hæres,
Geſturus ſummo tela triſulca Ioui.

LXIII. LEO.

Vigilantia Principum.

LEONVM olim rictus templorum valuis Baſilicarumque veſtibulis affixi vt vigilantiæ admonerent, cuius ipſi ſunt Symbola.

Digitized by Google

AP. Vigilandum eſt maximè principibus, qui in Reip. ſunt cuſtodia. Rex Perſarum matutinum excitatorem fertur habuiſſe, qui eum hac voce quotidie excitaret: ἀνάστα ὦ βασιλεῦ, καὶ φρόντιζε τῶν πραγμάτων. Plutarch. *ad principem indoctum.* Notum illud Homeri:

Οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα.

LXIV. LEO CAPTIVVS A LEPORE.

Iudex nummarius.

LEPVS cæteroqui timidiſſimum animal aureo vinculo reuinctum leonem trahit, vt eſt in adagio, ἔλκει λαγὼς λέοντα χρυσίνῳ βρόχῳ. Lagophthalmus erat quiſpiam, qui principem muneribus corruperat.

AP. Iudices qui ſe terribiles improbis præbere debent, tùm demum à reis leporibus alioqui timidiſſimis triumphantur, cum acceptis nummulis ius fasq; delent. Iudices mali non attendunt merita cauſſarũ, ſed pecuniarum merita: non iura, ſed munera: non iuſtitiam, ſed pecuniam: non quod ratio dictat, ſed quod voluntas affectat: non quod lex ſentit, ſed quod mens cupit, non inclinãt ad iuſtitiam animum, ſed iuſtitiam declinant ab animo: non vt quod licet hoc libeat, ſed vt liceat quod libet. *Innocentius.*

LXV. LEONVM CATVLI.

Indoles generoſa.

QVID verò de Leonum catulis? qui matrum vteros ſtimulant, & exarant vnguibus ad lucem feſtinantes: γράφουσι τοῖς ὄνυξι τὰς μήτρας τῶν μητέρων πρὸς φῶς ἐπειγόμενοι.

AP. Dicitur de ingenijs generoſis & volueri quodam igne ad optima quæque accenſis. Memini me hanc præclaram Æliani ſimilitudinem verſibus expreſſiſſe in Ode ad Regem Chriſtianiſſ.

Qualis peroſus vincla puerperi
Lentam Dianæ ſollicitat manum.
Geſtitq. in auras exilire
Magnanimi catulus Leonis.
Mox arte patris impete præferox,
Primiſq. martis lætus adorea,
Prægeſtit agris, & ſequaci
Dente premit capreas ſugaces.
Talis paterni ſanguinis æmulus,
Per lucem auorum Borbonides celer
Torrente iactat impotentis
Ingenij, Genijq. pondus.
Nec vis nec ætas ſuſtinet impetum,
Sed præcelanti numinis alite
Curas parentis laureatas
De viridi meditatur æuo.

LXVI. LEO AD CRVCEM STRATVS.

Paſſio Chriſt. terror dæmonis.

BACCHABATVR in agrorum vaſtationibus Leo furiali rabie, nec hominum ſiſti vllis remedijs poterat, cum ecce tibi D. Chryſoſt. iubet crucem humanæ ſalutis vexillum in eodem campo erigi, quem ſæpius furor terrorque indomiti animalis afflabat, mane ad trophæū Leo crucis inuentus eſt mortuus, non machinis humanis, ſed ſalutari ligni vi, atque præſtantia extinctus, refertur *in vit. D. Chryſoſt.*

AP. Nihil æquè Cacodæmonis furorem & improbiſſimos conatus frangit ac iugis cruciatuum Domini memoria.

Agnus enim vice mirifica
Ecce Leonibus imperitat,
Exagitanſq; truces aquilas
Per vaga nubila perq; notos
Sydere lapſa columba fugat.

Pri-

Digitized by Google

Prudentius in libro καθημερινῶν. Et Auguſt. ſerm. 7. de tempore in illud Eſaiæ, factus eſt principatus ſuper humerum eius. *Merito Crux Chriſti dicitur principatus: quia per eam diabolus vincitur & totus mundus ad Dei gloriam reuocatur.*

LXVII. LEONIS EDVCATIO.

Inſtitutio generoſorum Adoleſcentum.

LEONEM cicurans, nec cæde nec minis blandire. Philoſt. μήτε παίειν, μήτε θεραπεύειν, altero enim μνησικάκοις, altero ἀγερώχοις, leones fieri. *In vita Apollonij, ca. 13. lib. 7.*

APODOSIS.

Generoſi animi ſeueritate obdureſcunt, blanditijs efferuntur. Plutarchus, περὶ παίδων ἀγωγῆς κἀκεῖνό φημι δεῖν τοὺς παῖδας ἐπὶ τὰ καλὰ τῶν ἐπιτηδευμάτων ἄγειν παραινέσεσι λόγοις, μὴ μὰ Δία πληγαῖς μηδ᾽ αἰκισμοῖς. δοκεῖ γάρ που ταῦτα τοῖς δούλοις μᾶλλον ἢ τοῖς ἐλευθέροις πρέπειν, edit. Hen. Step. pag. 14. tom. 1. Addo oportere pueros ad præclara ſtudiorum decora inducere adhortationibus & orationibus, non per Iouem plagis & verberibus, videntur enim hæc ſeruos potius quam liberos decere, ferula ſolis aſinis gratiſſimum eſt pabulum, cæteris animantibus præſentaneum venenum. *Plinius.*

LXVIII. LEO SE FLAGELLANS.

Cruciatus corporis voluntarius.

LEo, ne quid ignauè faciat, flagellans ſemetipſum cauda excitat, ὁ λέων τῇ ἀλκαίᾳ ἑαυτὸν ἐπεγείρει μαστίζων Elephanti pariter ſe vt ad certamen incendant proboſcide verberant. ἀλκαία *Leonis cauda.* *Ælian. l. 6. de Animal. cap. 1.*

AP. Cruciatus corporis voluntariè ſuſcepti paratiores nos ad pugnam cum dæmonibus ineundam faciunt.

Cos virtutis pati.

LXIX. LEO HERMIÆ.

Rex vigilans.

FERVNT in Cypria inſula in tumulo regali Her-
Plin. l. 37. miæ, iuxta cetarias marmoreo Leoni fuiſſe indi-
tos oculos ex ſmaragdis, ita radiantibus etiam in gurgitem, vt thynni, cæterique piſces terrore afflarentur.

AP. Leo typus eſt Regiæ maieſtatis, cuius ſmaragdini oculi longè lateque radiantes in gurgitem, diffuſam vbique partium regum in populares prouidentiam cum horrore quodam maieſtatis ſignificāt. ἐγρηγορότα δὲ γράφοντες, ἢ καὶ φύλακα, λέοντος γράφουσι κεφαλήν, inquit Horus. Hierog. 6. lib. 1.

LXX. LEONES MEGARENSIVM.

Malum retortum in caput auctoris.

MEGARENSES, cùm caperentur à Caleno, ca-
Lib. 1. c. 8. ueis effractis Leones in hoſtes immiſere: rati ſe obicem laſciuienti iam in ciuium capita mucroni obiecturos, ſed miſeri ab iiſdem triſti, & vel ipſis hoſtibus miſerabili ſpectaculo ſunt deuorati. Vide Pier.

Attalus Stoicus. AP. Inſidiæ ſæpè reuoluuntur in caput authoris. *Malitia maximam partem ſui bibit.*

LXXI. LEO SIMIAM VORANS.

Ultio potentiorum.

LEo ad remedium morbi vorat ſimiam. Philoſt. lib. 3. cap. 1. ἐπιτίθεται δὲ πιθήκῳ λέων, νοσῶν μὲν ὑπὲρ φαρμάκου, τὴν γὰρ νόσον αὐτῷ τὰ κρέα ἴσχει ταῦτα. Inſidiatur autem ſimiæ Leo ægrotus quidem medicinæ gratia: Aiunt namque eiuſmodi ſimiarum carnes leonum morbis mederi.

Leo.

Ap. Leo vir potens, ira morbus, ſimia tenuis homo, in tenuiorum enim iugulis potentiorum ludit mucro, quibus idē eſt hominem occidere, ac παιδιὰν βάλλειν βόλον, quod de Ptolemæo ferunt.

LXXII. LEONIS OCVLVS.

Illuſtrium virorum nomen.

LEo non modo viuus obtinet, quod ait Philo in Iambicis, τὴν φύσεως μοναρχίαν ſed etiam cū mortuo viuit terror: Atque id non modo in tota mole corporis: verum in eius particula, in oculo, cuius eam vim eſſe aiunt vt ſub axilla geſtatus cæteris animantibus non leue ſit terriculamentum.

Apodosis.

Fortium virorum nomen & memoria ſola improbis eſt terrori, & vt ait parœmia δαφνίνη βακτηρία. De hoc autem Leonis etiam mortui terrore, præclare Statius *Manſ.re animi virtuſq. cadentis* *Sylvar. 2. in Leone manſueto.*

A media iam morte redit: nec protinus omnes
Terga dedere minæ, ſicut ſibi conſcius alti
Vulneris aduerſum moriens it miles in hoſtem,
Attolliq. manum, & ferro labente minatur.
Sic piger ille gradu ſolitoq. exutus honore
Firmat hians oculos, animamq. hoſtemque requirit.

LXXIII. LEPVS, DONO DATVS.

Symbolum ignauiæ.

SVb Boleſſao III. Polonorum rege Palatinus quidam Polonus qui bello extremo contra Ruſſos ad Haliciam, ſua fuga exercitui reliquo fugæ cauſa extiterat, cum domum rediſſet, rex ei leporis pellem, colum & fuſum dono miſit, qua ille ignominia ad voluntarium ſuſpendium adactus eſt. *Cromerus lib. 6.*

Apo. Notantur hoc ſtigmate, ἐν πολέμοισι δειλοί.

LXXIV. LVPVS AD SQVILLAM.

Vltio præſens.

SQVILLAE cum ſe interceptas ſentiunt, faſtigium quod eminet à capite quodque ſimile eſt acutiſſimo triremis roſtro, atque in ſumma parte ſecturas habet modo ſerrulæ vncinatæ: hoc inquam, animoſæ illæ beſtiolæ cum incuruauerint, ſumma lenitate ſaliunt & tanquam ſaltatorium verſant orbem. Lupus ore hianti ſquillam ex laſſitudine viribus deſertam comprehendit atque prandium fore arbitratur, Squilla primum in gutturis laxitate ſaltat, poſt, aculeos in miſerum venatorem defigit, huic interiora exulcerantur, tumeſcentiaque ſanguinis plurimum mittunt. Denique ſuffocatione lupum interficiens, interficitur.

Ap. Simile quod habes alio in loco de Catto & Pica ex Petronio.

Hoſtem mortua diſcruciat.

LXXV. LVPVS VENETVS.

Gratia relata præter ſpem.

Strab. l. 5. FERVNT hominem, eo nomine, quod libenter ſponderet, celebrem, & ideo dicterijs hominum obnoxium, incidiſſe in Venatores, qui in caſſibus habebant lupum: qui cum per iocum dicerent, ſe lupum miſſum facturos ſi ipſe fideiuberet ſe ea damna penſaturum: hominem id in ſe recepiſſe, lupum ita dimiſſum armentum equarum nulla nota inuſtarum ſatis magnum abegiſſe, atque ad ſponſoris iſtius ſtabulum adduxiſſe, ſponſorem recepta beneficii mercede equas iniuſto lupi ſigno notaſſe, & lupiferas appellaſſe.

Apo. Gratia nonnunquam abundè refertur, à quibus minimè ſperabatur. Eſt elegans Epigramma de

de piſcatore, qui cum caluariam ſepeliret, theſaurum inuenit.

Ἰχθύας ἀγκίστρῳ τὶς ἀπ' ἠϊόνος ἐντυχὶ βάλλων,
 Εἵλκυσε ναυηγοῦ κρᾶτα λιποτριχέα,
Οἰκτείρας δὲ νέκυν τὸν ἀσώματον, ἐξ ἀσιδήρου
 Χειρὸς ὑποσκάπτων, λιτὸν ἔχωσε τάφον.
Εὗρε δὲ κευθόμενον χρυσοῦ κτέαρ· ἦ ῥα δικαίοις
 Ἀνδράσιν εὐσεβίης οὐκ ἀπόλωλε χάρις.

Vrſinus Velius vertit.

Capturo piſces hamata in littore ſeta,
 Naufraga forte hominis calua prehenſa fuit.
Qui caput auulſum membris miſeratus, inermi
 Quæ ſuper hinc fuerant condidit oſſa manu.
Pondus vbi infoſſi terra graue repperit auri.
 Gratia ſic iuſtis nulla, boniſq; perit.

LXXVI. LVPI MÆOTIDIS PALVDIS.

Pax empta.

SECVNDVM Mæotidis Paludis locum Conopium nuncupatum, Lupi, quos non à domeſticis canibus differre credas, cum piſcatoribus ſtudioſi verſantur: quod ſi maritimæ prædæ partem fuerint aſſequuti, cum his viris rem maritimam tractantibus & pacem habent, & tanquam fœdere deuinciuntur; ſin nihil conſequuntur, eorum retia lacerant, & diſtrahunt, & pro eo quod nihil dederunt, damnum retribuunt. Sic muſcæ, Leucade, ſanguine Tauri, qui iiſdem feriri ſolet, ſaturatæ recedunt. Sic Teneti monedulas placentis mitigant, ne ſeminibus noceant. Idem.

Æl. de Animal. l. 6. c. 65 lib. 11 ca. 8. de Animal. li. 17. c. 16.

APODOSIS.

Interdum improbis condonatur aliquid ad mitigandam importunitatem, & verſuti pectoris inſidias amoliendas.

Cuius vulturis hoc erit cadauer?

LXXVII. LVPI AD PYRAM CAPTI.

Cupiditas mortifera.

βλέλμοι ἰχθύες μικροὶ θαλάσσιοι ἔσοι γεννῶνται λύκοις.

DIOPHANES ſcribit nonnullas gentes Lupos ea quam dicam ratione venari, piſciculos marinos quos *βλέμμυς* & Lupos appellant, viuos capiunt, mox eorum plures in mortario contundunt, & quam poſſunt minutatim concidunt agmina identidem permixta: Deinde pyra excitata eo tempore quo ventus ſolet eſſe vehementior, hanc ſucco obtritorum animalium perungunt. Ex quo ingens afflatur odor, atque indigenæ lupi certatim aduolant, ſed mox vehementi odore quo delectantur impenſius capti, & in profundum ſoporem lapſi, ad pyram facilè ab hominibus obruuntur.

AP. Vectigal cupiditatis calamitas.

LXXVIII. MARTICHORA.

Improbitas.

Phot. in bib. pa. 67. ex Cteſia Ind. l. mem. ite. Æl. l. 4. c. 21 Pl. l. 8. c. 21

HORRIBILE planè monſtrum Martichora, humano vultu, leonis magnitudine, colore cinnabaris in modum rubente, triplici dentium ordine, auribus humanis, oculis glaucis, cauda cubitali aculeata, & aſperis vndiq; ſpinis rigente, quam anteriori etiam parte protendes tanquam arcu ſagittas, ſic aculeos ad iugeri ſpatium emittit euulſos quoq; vngues infeſta rabie iaculans, obuios quoſque necat præter vnum Elephantum. Addit *Sol. Pol. pag.* 131. *edit. Pict.* Cauda veluti ſcorpionis aculeo ſpiculata, voce tam ſibila, vt imitetur ſiſtularum modulos, tubarumque concentum; humanas carnes auidiſſimè affectat, pedibus ſic viget, ſaltu ſic poteſt, vt morari eam nec extentiſſima ſpatia poſſint, nec obſtacula latiſſima.

APODOSIS.

Hæc dira Martichoræ ſpecies peccatum ſignificat

humanus vultus, blandam imprimis peccati ſpeciem: leonis forma, robur & audaciam: color rubeus cruentas ſtrages: triplex ordo dentium, voracitatem peccati omnia abſumentis: Cauda cubitalis aculeata, eiuſdem plagas, & funera. At verò tanta & tam ferox bellua vnum Elephantum caſtitatis typum non lædit: neque te Virgo Deipara peccati labes, in mortale genus effuſa vſquam tangere potuit.

Diuinæ tanta eſt reuerentia Matris.

LXXIX. MARTICHORA.

Fortitudo expedita.

FORTITVDINIS ad omnia expeditæ, & verſuti ingenij Symbolum erit Martichora, quæ cauda cubitali denſiſſimis ſpinis rigente tanquam arcu ſagittas, ſic aculeos ad iugeri plerumque ſpatium emittit, vngues quoque ipſos in aduerſarios magna vi eiaculatur. *Cteſias in Indicis.*

APODOSIS.

Se pharetra, ſeſe iaculo, ſeſe vtitur arcu.

LXXX. MATREÆ BELLVA.

Inuidia.

MATREAS planus belluam habere dicebatur, quæ ſe ipſam comederet. *Ath. l. 1.*

APODOSIS.

Symbolum inuidiæ, quæ ſeipſam curis exedit.

Nec fruitur ſomno vigilantibus excita curis.
Sed videt ingratos intabeſcitq; videndo,
Succeſſuſque hominum carpitque & carpitur vna, *Ou. 2. Met.*
Suppliciumque ſuum eſt.

rum obtrectationes facile contemnat: eſt enim hoc inditum à Natura ad ſui defenſionem animali ingenium, vt ſi quando impetentium canum vim ſentiat acriorem, totum ſe in globum colligat, ſolam aculeorum ſegetem ſuis hoſtibus oſtendens, qua ſe quaſi muro æneo circumuallatum tuetur, vt eſt apud Athen. lib. 3.

Στρόβιλος ἀμφ' ἄκανθαν εἰλίξας δέμας
Κεῖται, δακεῖν τε καὶ θιγεῖν ἀμήχανος.

Scipio Amiratus tribuit Echini inſigne fortiſſimo Duci Veſpaſiano Gonzagæ, quo vtebatur ad militarem vim conſtantiamque ſignificandam cum hoc lemmate,

Decus & tutamen in armis.

LXII. LEO.

Perſpicacitas.

Aelian l. 5. cap. 39. LEo ſolus inter animalia apertis oculis naſcitur, ἐκπεπταμένοις τίκτεται τοῖς ὀφθαλμοῖς Animal eſt lucis amicum, cuius magna vis in oculis ſita eſt.

AP. Potentum liberos ſignificat, qui ab ipſis penè incunabulis ſunt perſpicaces, vel typus eſt pij animi Deum tanquam æternum iuſtitiæ Solem intuentis.

Sic inter pullos Aquilæ,
Exploratores oculis qui pertulit ignes
Suſtinuitq́, acie nobiliore diem:
Nutritur, volucrumq́. potens, & fulminis hæres,
Geſturus ſummo tela triſulca Ioui.

LXIII. LEO.

Vigilantia Principum.

LEONVM olim rictus templorum valuis Baſilicarumque veſtibulis affixi vt vigilantiæ admonerent, cuius ipſi ſunt Symbola,

AP-

Ap. Vigilandum eſt maximè principibus, qui in Reip. ſunt cuſtodia. Rex Perſarum matutinum excitatorem fertur habuiſſe, qui eum hac voce quotidie excitaret: ἀνάϛα ὦ βασιλεῦ, καὶ φρόντιζε τῶν πραγμάτων. Plutarch. *ad principem indoctum* Notum illud Homeri:

Οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα.

LXIV LEO CAPTIVVS A LEPORE.

Iudex nummarius.

Lepvs cæteroqui timidiſſimum animal aureo vinculo reuinctum leonem trahit, vt eſt in adagio, ἕλκει λαγὼς λέοντα χρυσίνῳ βρόχῳ. Lagophalmus erat quiſpiam, qui principem muneribus corruperat.

Ap. Iudices qui ſe terribiles improbis præbere debent, tùm demum à reis leporibus alioqui timidiſſimis triumphantur, cum acceptis nummulis ius faſq; deleat. Iudices mali non attendunt merita cauſſarũ, ſed pecuniarum merita: non iura, ſed munera: non iuſtitiam, ſed pecuniam: non quod ratio dictat, ſed quod voluntas affectat: non quod lex ſentit, ſed quod mens cupit, non inclinãt ad iuſtitiam animum, ſed iuſtitiam declinant ab animo: non vt quod licet hoc libeat, ſed vt liceat quod libet. *Innocentius.*

LXV. LEONVM CATVLI.

Indoles generoſa.

Qvid verò de Leonum catulis? qui matrum vteros ſtimulant, & exarant vnguibus ad lucem feſtinantes: γράφουσι τοῖς ὄνυξι τὰς μήτρας τῶν μητέρων πρὸς φῶς ἐπαγόμενοι.

Ap. Dicitur de ingenijs generoſis & volueri quodam igne ad optima quæque acceſis. Memini me hanc præclaram Æliani ſimilitudinem verſibus expreſſiſſe in Ode ad Regem Chriſtianiſſ.

Qualis peroſus vincla puerperi
Lentam Dianæ ſollicitat manum
Geſtitq. in auras exilire
Magnanimi catulus Leonis.
Mox arte patris impete præferox,
Primiſq. martis lætus adorea,
Prægeſtit agris, & ſequaci
Dente premit capreas fugaces.
Talis paterni ſanguinis æmulus,
Per lucem auorum Borbonides celer
Torrente iactat impotente
Ingenij, Genijq. pondus.
Nec vis nec ætas ſuſtinet impetum,
Sed præuolantis numinis alite
Curas parentis laureatas
De viridi meditatur æuo.

LXVI. LEO AD CRVCEM STRATVS.

Paſſio Chriſti terror dæmonis.

BACCHABATVR in agrorum vaſtationibus Leo furiali rabie, nec hominum ſiſti vllis remedijs poterat, cum ecce tibi D. Chryſoſt. iubet crucem humanæ ſalutis vexillum in eodem campo erigi, quem ſæpius furor terrorque indomiti animalis afflabat, mane ad trophæũ Leo crucis inuentus eſt mortuus, non machinis humanis, ſed ſalutari ligni vi, atque præſtantia extinctus, refertur *in vit. D. Chryſoſt.*

AP. Nihil æquè Cacodæmonis furorem & improbiſſimos conatus frangit ac iugis cruciatuum Domini memoria.

Agnus enim vice mirifica
Ecce Leonibus imperitat,
Exagitanſq. truces aquilas
Per vaga nubila perq. notos
Sydere lapſa columba fugat.

Pri-

Digitized by Google

Prudentius in libro περὶ στεφάνων. Et Auguſt. ſerm. 7. de tempore in illud Eſaiæ, factus eſt principatus ſuper humerum eius. *Merito Crux Chriſti dicitur principatus: quia per eam diabolus vincitur & totus mundus ad Dei gloriam reuocatur.*

LXVII. LEONIS EDVCATIO.

Inſtitutio generoſorum Adoleſcentum.

LEONEM cicurans, nec cæde nec minis blandire. Philoſt. μήτε παίων, μήτε θεραπεύων, altero enim μνησικάκοις, altero ἀγερώχοις, leones fieri. *In vita Apollonij, ca. 13. lib. 7.*

APODOSIS.

Generoſi animi ſeueritate obdureſcunt, blanditijs efferuntur, Plutarchus, περὶ παίδων ἀγωγῆς κἀκεῖνό φημι δεῖν τοὺς παῖδας ἐπὶ τὰ καλὰ τῶν ἐπιτηδευμάτων ἄγειν παραινέσεσι λόγοις, μὴ μὰ διὰ πληγαῖς μηδὲ αἰκισμοῖς. δοκεῖ γάρ που ταῦτα τοῖς δούλοις μᾶλλον ἢ τοῖς ἐλευθέροις πρέπειν, edit. Hen. Step. pag. 14. tom. 1. Addo oportere pueros ad præclara ſtudiorum decora inducere adhortationibus & orationibus, non per Iouem plagis & verberibus, videntur enim hæc ſeruos potius quam liberos decere, ferula ſolis aſinis gratiſſimum eſt pabulum, cæteris animantibus præſentaneum venenum. *Plinius.*

LXVIII. LEO SE FLAGELLANS.

Cruciatus corporis voluntarius.

LEO, ne quid ignauè faciat, flagellans ſemetipſum cauda excitat, ὁ λέων τῇ ἀλκαίᾳ ἑαυτὸν ἐπὶ τὸ γίγνεσθαι μασίζων. Elephanti pariter ſe vt ad certamen incendant proboſcide verberant. *ἀλκαία Leonis cauda. Ælian. l. 6. de Animal. cap. 1.*

AP. Cruciatus corporis voluntariè ſuſcepti paratiores nos ad pugnam cum dæmonibus ineundam faciunt.

Cos virtutis pati.

LXIX. LEO HERMIÆ.

Rex vigilans.

Plin. l. 37. FERVNT in Cypria inſula in tumulo regali Hermiæ, iuxta cetarias marmoreo Leoni fuiſſe inditos oculos ex ſmaragdis, ita radiantibus etiam in gurgitem, vt thynni, cæterique piſces terrore affiarentur.

AP. Leo typus eſt Regiæ maieſtatis, cuius ſmaragdini oculi longè lateque radiantes in gurgitem, diffuſam vbique partium regum in populares prouidentiam cum horrore quodam maieſtatis ſignificãt. ἐγρηγορότα δὲ γράφοντες, ἢ καὶ φύλακα, λέοντος γράφουσι κεφαλὴν, inquit Horus. Hierog. 6. lib. 1.

LXX. LEONES MEGARENSIVM.

Malum retortum in caput auctoris.

Iust. l. c. 8. MEGARENSES, cùm caperentur à Caleno, caueis extractis Leones in hoſtes immiſere: rati ſe obicem laſciuienti iam in ciuium capita mucroni obiecturos, ſed miſeri ab iiſdem triſti, & vel ipſis hoſtibus miſerabili ſpectaculo ſunt deuorati. Vide Pier.

Attalus Stoicus. AP. Inſidiæ ſæpè reuoluuntur in caput authoris. *Malitia maximam partem ſui bibit.*

LXXI. LEO SIMIAM VORANS.

Vltio potentiorum.

LEo ad remedium morbi vorat ſimiam. Philoſt. lib. 3. cap. 1. ἐπιτίθεται δὲ πιθήκῳ λέων, νοσῶν μὲν ὑπὲρ φαρμάκου, τὴν γὰρ νόσον αὐτοῦ τὰ κρέα ἴσχει ταῦτα. Inſidiatur autem ſimiæ Leo ægrotus quidem medicinæ gratia: Aiunt namque eiuſmodi ſimiarum carnes leonum morbis mederi.

Leo-

Google

Ap. Leo vir potens, ira morbus, ſimia tenuis homo, in tenuiorum enim iugulis potentiorum ludit mucro, quibus idẽ eſt hominem occidere, ac πιαι-δὴν βάλλειν βόλον, quod de Ptolemæo ferunt.

LXXII. LEONIS OCVLVS.

Illuſtrium virorum nomen.

LEo non modo viuus obtinet, quod ait Philo in Iambicis, τὴν φύσεως μοναρχίαν ſed etiam cũ mortuo viuit terror: Atque id non modo in tota mole corporis: verum in eius particula, in oculo, cuius eam vim eſſe aiunt vt ſub axilla geſtatus cæteris animantibus non leue ſit terriculamentum.

APODOSIS.

Fortium virorum nomen & memoria ſola improbis eſt terrori, & vt ait parœmia δαφνίνη βακτηρία. De hoc autem Leonis etiam mortui terrore, præclare Statius *Manſere animi virtuſq́; cadenti* *Syluar. 2. in Leone manſueto.*

A media iam morte redit: nec protinus omnes
Terga dedere minæ, ſicut ſibi conſcius alti
Vulneris aduerſum moriens it miles in hoſtem,
Attollitq́; manum, & ferro labente minatur.
Sic piger ille gradu ſolitoq́; exutus honore
Firmat hians oculos, animamq́; hoſtemque requirit.

LXXIII. LEPVS DONO DATVS.

Symbolum ignauiæ.

SVb Boleſſao III. Polonorum rege Palatinus quidam Polonus qui bello extremo contra Ruſſos ad Haliciam, ſua fuga exercitui reliquo fugæ cauſa extiterat, cum domum rediiſſet, rex ei leporis pellem, colum & fuſum dono miſit, qua ille ignominia ad voluntarium ſuſpendium adactus eſt. *Cromerus lib. 6.*

Apo. Notantur hoc ſtigmate, ἐν πολέμοισι λαγωοί.

LXXIV. LVPVS AD SQVILLAM.

Vltio præſens.

SQVILLAE cum ſe interceptas ſentiunt, faſtigium quod eminet à capite quodque ſimile eſt acutiſſimo triremis roſtro, atque in ſumma parte ſecturas habet modo ſerrulæ vncinatæ: hoc inquam, animoſæ illæ beſtiolæ cum incuruauerint, ſumma lenitate ſaliunt & tanquam ſaltatorium verſant orbem. Lupus ore hianti ſquillam ex laſſitudine viribus deſertam comprehendit atque prandium fore arbitratur, Squilla primum in gutturis laxitate ſaltat, poſt, aculeos in miſerum venatorem defigit, huic interiora exulcerantur, tumeſcentiaque ſanguinis plurimum mittunt. Denique ſuffocatione lupum interficiens, interficitur.

AP. Simile quod habes alio in loco de Catto & Pica ex Petronio.

Hoſtem mortua diſcruciat.

LXXV. LVPVS VENETVS.

Gratia relata præter ſpem.

Strab. l. 5. FERVNT hominem, eo nomine, quod libenter ſponderet, celebrem, & ideo dicterijs hominum obnoxium, incidiſſe in Venatores, qui in caſſibus habebant lupum: qui cum per iocum dicerent, ſe lupum miſſum facturos ſi ipſe fideiuberet ſe ea damna penſaturum: hominem id in ſe recepiſſe, lupum ita dimiſſum armentum equarum nulla nota inuſtarum ſatis magnum abegiſſe, atque ad ſponſoris iſtius ſtabulum adduxiſſe, ſponſorem recepta beneficij mercede equas iniuſto lupi ſigno notaſſe, & lupiferas appellaſſe.

APO. Gratia nonnunquam abundè refertur, à quibus minimè ſperabatur. Eſt elegans Epigramma de

de piſcatore, qui cum caluariam ſepeliret, theſaurum inuenit.

Ἰχθύας ἀγκίςρῳ τὶς ἀπ' ἠόνος ἔντυχε βάλλων,
  Εἵλκυσε ναυηγοῦ κρᾶτα λιποτριχία,
Οἰκτείρας δὲ νέκυν τὸν ἀσώματον, ἐξ ἀσιδήρου
  Χειρὸς ὑποσκάπτων, λιτὸν ἔχωσε τάφον.
Εὗρε δὲ κευθόμενον χρυσοῦ κτέαρ ἦ ῥα δικαίοις
  Ἀνδράσιν εὐσεβίης οὐκ ἀπόλωλε χάρις.

Vrſinus Velius vertit.

Capturo piſces hamata in littore ſeta,
  Naufraga fortè hominis calua prehenſa fuit.
Qui caput auulſum membris miſeratus, inermi
  Quæ ſuper hinc fuerant condidit oſſa manu.
Pondus vbi inf. ſſi terræ graue repperit auri.
  Gratia ſic iuſtis nulla, boniſq; perit.

LXXVI. LVPI MÆOTIDIS PALVDIS.

Pax empta.

SECVNDVM Mæotidis Paludis locum Cœnopium nuncupatum, Lupi, quos non à domeſticis canibus differre credas, cum piſcatoribus ſtudioſi verſantur: quod ſi maritimæ prædæ partem fuerint aſſequuti, cum his viris rem maritimam tractantibus & pacem habent, & tanquam fœdere deuinciuntur; ſin nihil conſequuntur, eorum retia lacerant, & diſtrahunt, & pro eo quod nihil dederunt, damnum retribuunt. Sic muſcæ, Leucade, ſanguine Tauri, qui iiſdem feriri ſolet, ſaturatæ recedunt. Sic Teneti monedulas placentis mitigant, ne ſeminibus noceant. Idem. *Æl. de Animal. l. 6. c. 65 lib. 11. ca. 8. de Animal. li. 17. c. 16.*

APODOSIS.

Interdum improbis condonatur aliquid ad mitigandam importunitatem, & verſuti pectoris inſidias amoliendas.

Cuius vulturis hoc erit cadauer?

LXXVII. LVPI AD PYRAM CAPTI.

Cupiditas mortifera.

DIOPHANES ſcribit nonnullas gentes Lupos ea quam dicam ratione venari, piſciculos marinos quos *βλέμμοι* & Lupos appellant, viuos capiunt, mox eorum plures in mortario contundunt, & quam poſſunt minutatim concidunt agmina identidem permixta: Deinde pyra excitata eo tempore quo ventus ſolet eſſe vehementior, hanc ſucco obtritorum animalium perungunt. Ex quo ingens afflatur odor, atque indigenæ lupi certatim aduolant, ſed mox vehementi odore quo delectantur impenſius capti, & in profundum ſoporem lapſi, ad pyram facilè ab hominibus obruuntur.

βλέλμοι ἰχθύες μικροὶ θαλάσσιοι τοῖοι φεννύουσι λύκοις.

A P. Vectigal cupiditatis calamitas.

LXXVIII. MARTICHORA.

Improbitas.

HORRIBILE planè monſtrum Martichora, humano vultu, leonis magnitudine, colore cinnabaris in modum rubente, triplici dentium ordine, auribus humanis, oculis glaucis, cauda cubitali aculeata, & aſperis vndiq; ſpinis rigente, quam anteriori etiam parte protendes tanquam arcu ſagittas, ſic aculeos ad iugeri ſpatium emittit euulſos quoq; vngues infeſta rabie iaculans, obuios quoſque necat præter vnum Elephantum. Addit *Sol. Pol. pag.* 131. *edit. Pict.* Cauda veluti ſcorpionis aculeo ſpiculata, voce tam ſibila, vt imitetur fiſtularum modulos, tubarumque concentum, humanas carnes auidiſſimè affectat, pedibus ſic viget, ſaltu ſic poteſt, vt morari eam nec extentiſſima ſpatia poſſint, nec obſtacula latiſſima.

Phot. in bib. pa. 67. ex Cteſia Ind. l. mem. ite. Æl. l. 4. c. 21 Pl. l. 8. c. 21

APODOSIS.

Hæc dira Martichoræ ſpecies peccatum ſignificat huma-

humanus vultus, blandam imprimis peccati ſpeciem: leonis forma, robur & audaciam: color rubeus cruentas ſtrages: triplex ordo dentium, voracitatem peccati omnia abſumentis: Cauda cubitalis aculeata, eiuſdem plagas, & funera. At verò tanta & tam ferox bellua vnum Elephantum caſtitatis typum non lædit: neque te Virgo Deipera peccati labes, in mortale genus effuſa vſquam tangere potuit.

Diuinæ tanta eſt reuerentia Matris.

LXXIX. MARTICHORA.

Fortitudo expedita.

FORTITVDINIS ad omnia expeditæ, & verſuti ingenij Symbolum erit Martichora, quæ cauda cubitali denſiſſimis ſpinis rigente tanquam arcu ſagittas, ſic aculeos ad iugeri plerumque ſpatium emittit, vngues quoque ipſos in aduerſarios magna vi eiaculatur. *Cteſias in Indicis.*

APODOSIS.

Se pharetra, ſeſe iaculo, ſeſe vtitur arcu.

LXXX. MATREÆ BELLVA.

Inuidia.

MATREAS planus belluam habere dicebatur, quæ ſe ipſam comederet. *Ath. l. 1.*

APODOSIS.

Symbolum inuidiæ, quæ ſeipſam curis exedit.

Nec fruitur ſomno vigilantibus excita curis.
Sed videt ingratos intabeſcitq; videndo,
Succeſſuſque hominum carpitque & carpitur vna, *Ou. 2. Met.*
Suppliciumque ſuum eſt.

LXXXI. MONOCEROS IN SINV VIRGINIS.

Deo infanti.

Hac ſola Numen domabile flamma.

de anima. l.22. MONOCEROS violentum animal amat virgines & ea velut eſca, atque illecebra capitur. *Albert.* deſcriptionem vide in hypotypoſibus Cæſar comment. l. 6. Monocerotis meminit: Bos, inquit, Cerui figura, cuius à media fronte inter aures vnum cornu exiſtit excelſius, magiſque directum ijs quæ nobis nota ſunt cornibus. Ab eius ſummo, ſicut palmæ rami latè diffundūtur. *Plin.l.8.c.21. Æl.l.16.c.20.* vnus tamen Albertus mentionem Virginis facit.

APODOSIS.

Deus antea vltionum, tonans, fulminans, permiſcens mundum, in Virginis ſinu, imo vtero conquieuit, & amore captus eſt. Recte autem cum Monocerote verbum Dei comparatur. Dilectus quemadmodum filius vnicornium, Baſilius per vnicornem intelligit filium Dei. Vnicornis generatio, vt docet Ambroſius à nemine cognoſcitur, & filij Dei generationem quis enarrabit? Vnicornis robur habet in capite, & filius in Patre. Caput Chriſti Deus: cuius fortitudo ſimilis eſt Rhinoceroti, *Exodi 15.* Vnicornis non admittit in antro cohabitatorem: filius Dei ædificauit ſicut vnicornis ſanctificium ſuum in terra, quam fundauit in ſæcula, hoc eſt in vtero B. V. Vide Didacum *in ſerm. de natiuitate Chriſti.*

l. de bened. Patriar. c. 2

Pſal. 77.

LXXXII. MONOCEROTIS CORNV.

In Chriſti Baptiſmum.

POMERIVS ex Vincentio narrat quod experientia quoque conſtat, Monocerotis cornu præſentiſſimum

tiſſimũ eſſe aduerſus omnem vim venenorum alexipharmacum. Itaque in Africa, vbi propter infinitam ſerpentum multitudinem, ſæpè contingit pellucidos amniũ liquores veneni tabe infuſcari; Monoceros admirabili quam gerit in cornu virtute aquas expurgat. Huius igitur veſtigia cætera animalia conſectari ſolent, & ad fontem quidem anhela ſiſtere, donec ille intincto cornu labem aquarum eluerit, id vbi ſenſerunt, depoſito ſtatim omni metu ſalutaribus lymphis ſitim reſtinguunt.

A P. Rectè Chriſto baptizato accommodatur, qui dilectus vt filius Vnicornium, ad abluendum noſtrorum ſordes ſcelerum, *omnium fluenta ſanctificauit aquarum*, vt ait Beda.

Ne flammam timeas, melior iam ſuppetit vnda.

LXXXIII. MVLVS ATHENIENSIS.

Senex emeritus.

ATHENIENSIS mulus iam vetulus, quamuis immunitate vecturarum donatus eſſet, non laborum tamen, qui per affectam ætatem obiri queunt, ſtudio exolutus eſſe voluit. Nam cum Mineruæ templum Athenienſes ædificarent, is nulla re onuſtus, nullius imperio, ſed ſua ſponte cum adoleſcentibus mulis tanquam ad iter faciendum ſocius, & hortator ibat. Et quemadmodum quiſpiam ſenex artifex, per exactam ætatem quidem iam opere dimiſſus, veruntamen experientia, & ſenili doctrina iuuenes ad laborem exacuens: ſic is vltro citroque commeans, ad opus iumenta incitabat: quod quidẽ ipſum vt Athenienſis populus intellexit, per præconem declarari iuſſit, vt ne à frumento, aut hordeo prohiberetur ſed & expleri, & ſatiari permitteretur, & precium ex ærario peteretur: tanquam in Prytanæo ſportula illi decreta, ſicut athletæ iam ætate confecto. *Ælian. de Anim. l. 6. cap. 49.*

Apo-

AP. Senex emeritæ virtutis iuuenum hortator.
Ἵππῳ γηράσκοντι τὰ μείονα κύκλ' ἐπίβαλλε.

LXXXIV. MVS ALBVS. ARMENIVS.

Caſtitas.

MVS eſt vili'pelliumque mollitie delicatiſſimus, cui ſpurcitia tantæ eſt abominationi, vt limo ante oſtium cauernæ illito capi potius à venatoribus, quam eo fœdari patiatur.

AP. Typus caſtitatis quæ quiduis potius patitur quam contaminetur; ſic generoſiſſimus puer Damocles in balnei labrum feruens maluit ſe coniicere, & cruciabili dolore extingui, quam nefariæ Demetrii regis pudicitiam prodere. Vide Plutarchum.

In Demo. *Iuuenal. Satyr. 8.*

Summum crede nefas animam præferre pudori,
Et propter vitam viuendi perdere cauſſas.

Taxus.

Hoc ſymdolum vſurpauit Ferdinandus filius Alphonſi regis primi Aragoniæ & Neapolis. Cum maris Armenii icone recte congruit Taxus, cuius abſentis vulpecula foueam occupat, & ſuo fœtore inquinat: quo fit vt ille reuerſus fœditatem non ferens domum inſolenti hoſpiti habitandam relinquat, & ſe voluntario multet exilio. Vide *Camerarij Symbola.*

LXXXV. MVRES HERACLEÆ.

Calumniatores authoritate repreſſi.

QVANTVM eſt cunque murium in Heraclea, quæ in Ponto inſula eſt, Herculem & religioſè colit, & quod Deo cunque dedicatum eſt, tanquam id ei ſacrum gratumq́ue eſſe intelligens & credens, non attingit. Itaque cum vitis (quæ ibi Deo frondeſcit, & ſoli eidem ad religionem conſecrata eſt, cuiuſque racemos Dei adminiſtri ad ſacra ſeruant) vuæ iaſſequutæ fuerint maturitatem, tum de inſula mures

recedunt, vt ne ſi remanerent per imprudentiam eas contingant, quas tangi fas non ſit: poſt verò vbi id anni tempus præterierit, ad domeſticam ſedem reuertuntur. Atque hæc quidem Ponticorum murium eſt probitas. *Æl. lib. 6. c. 40. de Ani.*

APODOSIS.

Calumniatores quamuis in omnibus audaces, gloria circumfluentes viros non audent mordere, ne pœnas virulentæ linguæ debitas ſibi irrogari ſentiant.

Caue Caue thoracem.

LXXXVI. MVRES MEGARENSIVM.

Periculum ab infimo.

MVRIVM multitudo abegit Megarenſes: Μυῶν πλῆθος ἀπέσκει μεγαρέας Phaſelitas veſpæ fugarunt. Scolopendræ exegerunt Rhetienſes. *Ælian. li. 11. c. 28.* Gymneſiæ miſſis legatis à Populo Rom. opem petierunt, quod ſua ſe terra à lepuſculis expelli dicerent. *Strab. l. 3. in Hiſp. Pl. li. 8. cap. 29.*

APODOSIS.

Leo quoque aliquando minimarum auium pabulum fit, & ferrum rubigo conſumit. Nihil tam firmum eſt, cui periculum non ſit etiam ab inualido. *Quint. Curt. l. 7. in Oratione Scyth. ad Alexand.*

LXXXVII. MVSTELA RVTAM DEVORANS.

Auſteritas ſalutaris.

PERNICIOSA bellua muſtela eſt, pernirioſa etiam ſerpens. Quare muſtela cum ſerpente pugnatura, primum quidem rutam edit, deinde fidenti animo ad pugnandum tanquam armis tecta procedit. Cauſa eſt rutæ odor ſerpentibus infeſtus. *Æl. li. 4. de Animal. cap. 14.*

Ap. Hac mihi ſanitas.

LXXXVIII.

LXXXVIII. ONOCENTAVRA.

Indoctus & vitioſus

Vide Ælian. c. 9. l. 17.

CRATES ex Myſio Pergamo narrat Pythagoram de Onocentaura hæc narrare. Animal eſſe homini ore ſimile, & pilis prolixis faciem eius ambiri, ſimul & collum & pectus, humanam ſpeciem ſimilitudinemque gerere: Mammas quoque turgidas in pectore; humeros, brachia, cubitos, manuſque humanam figuram habere, dorſum, latera, ventrem, poſteriores pedes, aſino perſimiles eſſe, & quemadmodum aſinus, ſic cinereo colore eſt.

APODOSIS.

Symbolum eſt indoctorum & vitioſorum hominum, qui formam aſininam, humana ſpecie & facie occultant. Sic apud Auianum.

Exuuias Aſinus Getuli forte Leonis
Repperit, & ſpolijs induit ora nouis.
Aptauitque ſuis incongrua tegmina membris
Et miſerum tanto preſſit honore caput.
Aſt vbi terribilis animo circumſletit horror,
Pigraq; præſumptus venit in oſſa vigor:
Mitibus ille feris communia pabula calcans,
Turbabat pauidos per ſua rura boues.
Ruſticus hunc magna poſtquam deprendit ab aure,
Correptum vinclis, verberibuſq; domat.
Et ſimul abſtracto denudans corpora tergo,
Increpat his miſerum vocibus ille pecus:
Forſitan ignotos mutato nomine fallis,
At mihi ceu quondam ſemper aſellus eris.

LXXXIX.

Digitized by Google

LXXXIX. OVES ERYCINÆ VENERIS.

Obedientia.

SINOVERIS per totum annum diebus tum incolæ, tum peregrini ſacrificant. Ara maxima ſub dio eſt, quæ cum multa ſubinde ſacrificia recipiat, non die tantum toto, ſed etiam nocte ardet. Et mirum eſt illam ita ſplendere igne, quum nulla ſubſit pruna, non cinis, non vlli titiones, ſed rore ſit plena, & recentibus herbis, quæ ſubinde ſingulis noctibus in ea renaſcuntur. Porrò victimæ de pecorum gregibus ſua ſponte accedunt, & aræ aſtant. Ducit autem illas primum deæ vis, deinde voluntas ſacrificantis. Nam ſi ouem ſacrificare libuerit, en tibi ouis ad aram aſtat, & gutturnium ad ſacrificandi vſum: ſi capram, ſi hœdum, ſimiliter. *Æl. l. 10. de Anim. c. 50.*

APODOSIS.

Figura obedientiæ. Gregorius: *Sola virtus eſt obedientia quæ virtutes cæteras menti inſerit, inſertaſque cuſtodit, obedientia victimis præponitur, quia per victimas aliena caro, per obedientiam vero voluntas propria mactatur.* *lib. 35. Moral. in Iob. cap. 12.*

Aſpice lucentes vt eat ſacer agnus ad aras.

XC. PANTHERA.

Voluptas.

ADMIRABILEM quandam & nobis occultam odoris ſuauitatem olet Pardalis, quam bene olendi præſtantiam diuino munere donatam, cùm ſibi propriam planè tenet, tùm verò cætera animalia hanc eius vim præclarè ſentiunt: hæc autem hoc modo venationem capit: cum horum quæ ad victum opus ſunt, eget, ſeſe vel in loca fruticibus denſis conſita, vel folijs veſtita, ita occultat, vt inuentu difficilis *Ælian. de Animal. lib. 5. c. 40.*

tantum reſpiret: tum hinnuli, dorcades, capræ ſylueſtres atque alia eiuſmodi animalia quædam ſuauis odoris illecebra attrahuntur, & proximè accedunt. illa tum quam mox è latebra exiliens, ad prædam erumpit atque eam comprehendit.

Ælian. de Animal. l. 5. c. 40.

AP. Panthera voluptas, odores deliciæ, crudelitas ſub ſpecie ſuauitatis par eſt vtrique. Plut. lib. contra voluptatem, apud Stob. ſer. θηρίον ἐστὶ δουλαγωγὸν ἡδονὴ, ἀλλ' ἐν ἄγριον. εἰ γὰρ ἦν φανερῶς πολεμοῦσα, ταχέως ἂν ἑάλω. νῦν δὲ καὶ ταύτῃ μισητότερον, ὅτι κλέπτει τὴν ἔχθραν, ὑποδυομένη τὸ σχῆμα τῆς εὐνοίας. *Fera eſt ſibi mancipans homines voluptas, ſed mitis: nam ſi apertè pugnaret, cito caperetur nunc autem etiam ideo inuiſa magis, quod celat inimicitiam induta habitum beneuolentiæ.*

XCI. PANTHERA ARSACOÆ.

Voluptatis tenax memoria.

Philoſt. l. 2. in vita Apoll.

PANTHERAE odoribus maximè delectantur & iiſdemq; à venatoribus capiuntur, captam vnam Apollonij tempore refert Philoſt. quæ torquem aureum geſtabat in collo, cum inſcriptione, βασιλεὺς Ἀρσάκης θεῷ Νισαίῳ. Et ea quidem aliquo tempore cicurata poſtquam ſtimulos Veneris ſenſit relicta regia fugit in montem.

AP. Sic homines voluptuarij, etſi manſuetioris vitæ genus videantur ingreſſi, quamprimum lenocinantis dominæ auras hauſerunt, euolant.

Quo ſemel eſt imbuta recens ſeruabit odorem
Teſta diu.

XCII. PANTHERÆ AMOR.

Amici improbi, vel Amor cæcus vitiorum.

Solinus.

PANTHERA diuinam hominis effigiem deteſtatur, & oblatam lacerat, ſtercus verò amat, & auidè comedit.

AP.

Ap. Amicorum eſt improborum odiſſe virtutes, vitia in amicis diligere, iiſdemque quaſi Pantheras ſtercoribus inhiare. Ait Baſilius περὶ φθόνου. τὰς μὲν τοῦ βίου λαμπρότητας καὶ τὰ μεγέθη τῶν κατορθουμένων οὐδὲ προσβλέπουσι, τοῖς δὲ σαθροῖς ἐπιτίθενται. *Vitæ quidem claritatem & magnitudinem rerum geſtarum nullo modo aſpiciunt, at ſordibus inſiſtunt.*

XCIII. PANTHERÆ ET HYÆNÆ ODIVM.

Odium immortale.

HYÆNAE præcipue Pantheris terrori eſſe traduntur, vt ne conentur quidē reſiſtere & aliquid de corio earum habentem non appeti: mirumq; dictu ſi pelles contrariæ vtriuſque ſuſpendantur, decidere pilos Pantheræ. *Pl. l. 28. c. 8.*

Ap. Odij immortalitas in morte tale fuit Cadmæorum fratrum diſſidium, tale bellum quod ἄσπονδον καὶ ἀκήρυκτον appellat Baſilius ad Athanaſium.

XCIV. PECORA INDIÆ MELLEO SVCCO SAGINATA.

Inſtitutio bona.

IN India, maximè in Praſiorum regione, liquido melle pluit, quod in herbas ac paluſtrium arundinũm comas decidens, mirificas paſtiones ouillo, & bubulo pecori præſtat, quòd quidem ipſum à paſtoribus, eò vbi dulcis plus roris de cœlo delapſum eſt, agitur: & ſic illis paſtionibus tanquam epulis iucundè accipitur: paſtoreſque viciſſim ſuaui epulo compenſat. Nam ex pecore illi ſuauiſſimum lac exprimunt. *Ælian. lib. 15. cap. 7.*

Ap. Typus eſt bonæ inſtitutionis, quæ inſtar cœleſtis mellis in animos adoleſcentum infunditur, ex qua deinde χρυσοῦν γάλα virtutis, & eruditionis aureos fructus pariunt.

Calpurn. Eclog. 4.

Aſpicis vt teneros ſubtus vigor excitet agnos,
Vtque ſuperfuſo magis vbera lacte grauentur?
Et nuper tonſis exundent vellera fœtis?
Hoc ego iam memini ſemel hac in valle notaui,
Et veniſſe Palem pecoris dixiſſe Magiſtros.

XCV. PECORA PONTICA AD ABSYNTHIVM.

Conſuetudinis vis

Vid. Plin. l. 24. c. 9. PONTICA pecora ferunt abſynthio paſci, vt pulchriora pinguioraque reddantur.

APODOSIS.

l. de Ioſeph. edit. Col. Allob. pag. 420. Tanta eſt vis conſuetudinis, vt noxia ipſa in bonum conuertat. Philo Iudæus. δεινὸν γὰρ ἦθος ϗ ἐξομοιῶσαι ϗ βιάσασθαι πρὸς φύσιν. Facile conſuetudo abit in naturæ ſimilitudinē. Eudemus conſuetudine venenorum adeo ſibi callum obduxerat, vt cum Elleborum biberet non purgaretur: itaq; & viginti duas aliquando potiones vno die ſumpſiſſe ſe retulit, cum *Theophr. lib. 9. de hiſt. plant. c. 18.* in foro apud merces ſederet, nec ſurrexiſſe prius quam eſſet meridies: tunc vero domo petita balneum ingreſſum, cœnatumq; more ſolito, nec quicquam euomuiſſe.

XCVI. PIGRITIA ANIMAL.

Pigritia.

VALDE etiam inuſitata, & effigie, & natura, eſt animal, quod ab re ipſa Luſitani pigritiam appellant: Cercopithecum ferè magnitudine, ſed roſtro fœdiore ad aſpectum, & vnguibus ad digitorum ſimilitudinem prominentibus: huic ex occipitio exiſtens coma ceruicem velat, lentoq; ipſa ventris adipe verrit humum, neque vnquam in pedes exſurgit. Denique tam tardè mouetur, vt quindecim ipſis diebus ad lapi-

lapidis iactum continuo tractu vix prodeat. Victitat arborum folijs, & in earum cacuminibus degit pleꝛumque: quarum in aſcenſu, biduum circiter, tantumdem in deſcenſu ponit. Neque verò adhortationibus tantum, aut minis, ſed ne plagis quidem, fuſtibuſvè, vel tantillum de inſita ignauia, ac tarditate dimoueas. *Maff. hiſt. l. 11. 16. p. 46*

A P. Tipus pigritiæ.

Οὐκ ἂν δύναιο μὴ καμὼν εὐδαιμονεῖν. *Euripides.*

XCVII. SCORTI ANIMALIS CONSECRATIO.

Luxuriæ odium.

SCORTVM, quod Ariſtogitonis & Harmodij conſilia de tyrannicidio celarat, vſque ad mortem excruciatum, Athenienſes ſtatua conſecrarunt: ſed ei honorem habere volentes, nec tamen ſcortum celebraſſe, animal nominis eius fecere, atque vt intelligeretur cauſa in honoris opere linguam addi ab artifice vetuerunt. *Plin. natur. hiſtor. l. 34. cap. 8.*

A P. Animal Scortum dedicare Athenienſes quam meretricem maluerunt. Ita impudica muliere nihil turpius aut contemptius. *Nulla non melior fera eſt.* *Seneca in Hercule Oetæo*

XCVIII. SIMIA.

Calliditas alieno periculo ſibi commodum quærens.

ALEBATVR in aula Iulij II. Simia, quæ caſtaneas prunis cineribus obrectas arrepto felis quæ tum forte aderat pede extraxit, & potita eſt. *Maiol. colloq. 7.*

APODOSIS.

Parabola eſt omnium ſermone celebrata in callidos, qui dum ſuis commodis ſtudent impenſius, alienos quibuſcunque periculis obijciunt, & bona ægrè per miſerorum labores parta deprædantur, nullo eorum commodo qui cum multo ſudore quæſierunt: hoc eſt quod dicunt, Ἀκονιτὶ στεφανοῦσθαι.

XCIX. SIMIA CAPTA PER VINVM.

Ebrietas damnoſa.

Athen. l. 10. INDI Simias venantur, & coruos; illas vino ebrias, hoc, œnanthis herbæ eſu.

APODOSIS.

Scurriles, & voluptuarij homines ebrietate capiuntur, ſæpeque vita, & fortunis cum dedecore ſpoliantur: πολλάκις ἐν οἴνου κύμασιν τις ναυαγεῖ, in vini fluctibus, vt ait vetus adagium, rei familiaris, & famæ, & virtutum, & vitæ, quod grauius eſt, naufragium faciunt.

C. SIMIA NVTRIX.

Imitatio periculoſa.

CVM cæteris in rebus omnium beſtiarum Simia peruerſiſſima eſt, tum peruerſior in ijs, in quibus *Ælian. l.* 7. *c.* 21. *de animal.* hominem imitari conatur. Cum enim nutricem ex eminenti loco perſpexiſſet puerum infantem in pelui lauare, & faſcias primum ſoluere, deinde è balneo ijſdem denuò inuoluere: atque quo reliquiſſet loco puerum obſeruaſſet, ſimul & circa eum ipſum à cuſtodibus magnam introſpexiſſet ſolitudinem, feneſtella, quæ tum pateret in domum, intrauit ad puerũ: quem ſimiliter vt factitari à nutrice viderat, ex lectulo ſublatum integumentis nudauit, & aquam, ſuccenſis carbonibus caleſcentem, in miſerum infantem infudit, atque interfecit.

APODOSIS.

Cadit in eos qui praua imitatione rem totam deprauant, & in vltimum diſcrimen adducunt, vel qui ſummam peſtem importaut ijs, quos ſe ſuis afficere putant beneficijs.

Maleficium eſt hoc beneficium.

CI.

CI. SIMIÆ INDICÆ DENS ADORATVS.

Veneratio ridicula, vel Scurrarum amor.

IN inſula Zeilam indigenæ vt numen Simiæ dentem etiam noſtro ſæculo coluerunt, qui cum ad Luſitanorum manus ex præda perueniſſet, Rex Peguenſis redemptionis nomine obtulit cẽties mille aureos. Hyſt.

APODOSIS.

Quid aliud quam Simiæ dentem colunt qui ſcurrarum quiſquilias tantopere amplectuntur? Sunt enim illi veteres Simiæ; hoc eſt, dæmonis dentes qui fortiorum virorum famam vt alijs ſe commendent de meliore nota mordicus appetunt & peſſimè lacerant, ſed tamen quod ait Plutarch. principes viri his aliquando ſcurris vt Hercules Simijs delectantur: vnde Ἡρακλέος κέρκωπες, *de diſcernend. adulat. ab amic.*

CII. SIMIÆ PARDALIS INSVLTANTES.

Patientia fortium.

IN Mauritania pardalis, cum robore & viribus præſtet, non tamen ijs Simias aggreditur: cauſa eſt, quoniam Simiæ non ſe opponunt ei, ſed in fugam ſe conferentes in arbores altas aſcendunt, & illius impetum declinantes illic conſident. Verumtamen pardalis ad hanc rationem Simia doloſior, inſidias molitur, & dolos nectit. vbi enim Simiarum multitudo manet, eò profecta ad terram ſe ſub arbore abijcit, & iacet tanquam ventre inflata, tibijs reſolutis, oculos claudit, & ſpiritu compreſſo ſeſe ab anhelando continet, denique mortua videtur. Illæ verò hoſtem ex altò deſpicientes, mortuam ſuſpicantur, & facillimè credunt id quod vehementer exoptant, nondum tamen deſcendere

dere audent: at experimenti cauſa vnam ex ipſis, quã audaciorem putant, ad examinandum Pardalis affe-ctum præmittunt. hæc quidem non omnino ſibi præ-
ani. fidens deſcendit: ſed timidè & pedetentim primo de-
54. currit, poſt metu repreſſa reuertitur. tum verò ite-rum deſcendit, & cum proximè ad Pardalim acceſſit, regreditur rurſus, tum tertio deſcendit, & illius ocu-los ſpeculatur, ſpiritum ducat, néene periclitatur. Illa autẽ immotam ſe fortiſſimè præſtans, paulatim huic animos addit, & iam cum hanc conſtanter permane-re circa illam ſine damno, ſublimiores ex ſuperiori loco Simiæ ſpeculantur, fiduciam & ſpiritum colli-gentes, ex arboribus frequentiſſimæ deſcendunt, & circum eam concurſantes, ſaltant; ſimul & ſupra ip-ſam gradientes inſultant, & in illius contumeliam ſaltationem Simijs conuenientem ſaltantes, multifa-riam ei illudunt, & gaudium quod de hac ipſa tan-quam mortua immortaliter pergaudent, teſtantur. illa autem omnia ſuſtinens ſimul ac illas inſultando & illudendo defatigatas eſſe intelligit, ex inopinato exiliens, earum partem vnguibus lacerat, partem di-ſtrahit, atque opimum & adipale ex hoſtibus prandium ſibi abundè comparat.

APODOSIS.

Fortes etſi diſſimulant aliquo tempore, indigna pa-tientes, maturè tamen de improbis pœnas ſumunt. τλημόνως ἔχοισι καὶ καρτερῶς καὶ γεννικῶς, ſecundum il-lud Vlyſſis. τέτλαθι δὴ κραδίη. Perfer anime. Nã ἔχειν καὶ τολμᾶν. hæc (inquit Polybius) ad res magnas gerendas via compendiaria.

CIII. SIMIA AD SPECVLVM.

Amor ſui.

Ael. l. 17. de anim. c. 25. SIMIÆ obiectis ſpeculis capiuntur à venatori-bus, quæ ſuæ formæ aſpectu delinitæ tandiu aſpi-ciunt, donec hebeſcant oculi, & cæcutientes facilio-rem ſui capturam faciant.

Ap. Amor ſui pernicioſus per Simiam quæ ſe & ſuos admiratur, innoteſcit. de ead. Syneſ. epiſtol. 1. τὰς πιθήκοις καί φασιν, ἐπειδὰν τίκωσιν, ὥσπερ ἀγάλμασι ἐνατενίζειν τοῖς βρέφεσιν ἀγαμένας τοῦ κάλλους. Simias aiunt cum pepererint, tanquam ſtatuas defixis oculis fœtus intueri, pulchritudinem admirantes. *Tua te fallet imago.*

CIV. SIMIÆ AD VISCVM CAECVTIENTES.

Fidei amiſſio periculoſa.

SIMIAS in India venatores ſic capiunt. cum eas in arbore conſediſſe viderint, peluim aqua plenam in conſpectu ponunt, oculos ſibi ex ea abluentes: poſtea viſco pro aqua poſito abeunt, atque eminus inſidiantur: vbi animal ex arbore deſcenderit, & ſeſe viſco illeuerit, & conniuenti palpebræ cohæſerint, accedentes viuum capiunt. culeos item in braccharum morem induunt venatores, & abeunt, alijs relictis, villoſis & viſco illitis, quos cum induerint Simiæ capiuntur. *Strab. l. 15.*

Ap. Hæc eſt ars dæmonis, vt quo nos in malorum voraginem præcipitet, fidei primum & rationis lumen extinguat. Theodoret. ὅπερ γὰρ ὁ ὀφθαλμὸς ἐν σώματι, τοῦτ' ἄρα πίστις ἐν διανοίᾳ. *Ora. de fide.*

Quod eſt oculus in corpore, hoc eſt fides in mente.

CV. SIMIARVM INDICARVM PIPER.

Bona parta ſine labore.

APVD Indos piperis ſunt arbores, quas Simiæ tanquam agricolæ colunt: vbi verò colligendū eſt piper, accedunt ad arbores Indi, & areas ſub arboribus deſignant, in quas piper, ceu rem neglectam, & ab hominibus contemptam conijciant. Simiæ interim quaſi è ſpecula omnia proſpiciunt, & noctu gra-

tiſſimum hominibus ludum ineunt, auulſos enim ramuſculos arborum in areas deſignatas congerunt, mane viri aſportant bona quæ dormiendo compararunt.

Phil. l. 3. in vita Apoll.

AP. Cadit in eos, quibus quæ ad victum, cultumq; pertinent, virgula, quod aiunt, diuina ſuppeditari videntur. *Cic. lib. 1. offic.* vel in eos qui ſudant multum, & nullum ex ſuis laboribus fructum capiunt.

Sic vos non vobis.

CVI. SPHINX AVGVSTI.

Arcana principum.

Sueton. in Augusto.

AVGVSTVS ille Cæſar omnium Imperatorum prudentiſſimus literas Sphingis effigie primum ſignabat, donec cauillantibus nonnullis, quod ænigmata ſcribere non epiſtolas diceretur, Alexandri imagine ſuos poſtmodum codicilſos inſigniuit.

AP. Tecta eſſe oportent Principum conſilia. Nam Ægyptij, opinor, ei ex legum conſtitutis linguam præcidunt, qui Regis arcana diuulgarit. Vide Diodor. Sicul. lib. 1.

Ἀκόλαστον ἔχει γλῶσσαν αἰσχίστην νόσον.

CVII. SPHINGES ÆGYPTIÆ.

Literarum ſacrarum difficultas.

Plut. in Iſid. & Oſirid. p. 431. ed. He. Step. Strab. l. 17.

l. de Prou. p. 101.

ÆGYPTII in omnium templorum liminibus ſphinges collocant.

AP. Literarum diuinarum magna & multa ſunt inuolucra. Innocentius III. *Tanta eſt enim ſcripturæ profunditas, vt non ſolum ſimplices & illiterati, ſed etiam prudentes & docti non plene ſufficiant ad illius intelligentiam indagandam.* Syneſius aliam affert rationem, cur Sphinges in templorum liminibus collocentur. διὰ τὸ ἔννουν ϗ ἄλκιμον, vt diſcāt principes prudentiam eſſe cū robore coniungendā etenim Sphinx τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἀγαθῶν ἱερὸν σύμβολον, τὴν μὲν ἰσχὺν θηρίον, τὴν δὲ φρόνησιν, ἄνθρωπος. Com-

Combinationis bonorum Sphinx ſacrum eſt ſymbolum, robore fera, homo prudentia.

CVIII. TAMENDOÆ.

Sophiſtæ, vel *Hæretici.*

MIRANDVM eſt animantium genus quas Tamendoas vocant Braſilienſes, veruecis altitudine, colore fuſco, prælongo ac tenui rictu, neq; eo ad malas diducto, ſed modicè ad imum inciſo. Vnguibus inſtructa eſt quadrupes hæc longis, latiſq; nimirum ad victum facilius comparandum. Namq; formicis alitur, quarum latebras vbi crebro vnguium iniectu, ac foſſione detexerit, illicò exertam triũ fermè dodrantium linguam immittit exilem, operamq; formicis repentè contrahit, glutitque deceptas. huic vti ſciuro valdè promiſſa eſt, & ſetoſa cauda, ſub ea quippè ita ſe condit, vt nihil ex reliquo corpore prorſus appareat. *Maff. hiſt. Indic. lib. 2. pag. 46.*

Pr. Sophiſtæ, & falſi oratores perbenè hac tabella deſignantur, qui ſubdolæ naturæ vmbraculis tecti, rapacibus vnguibus inſtructi, lingua exili, & fallaci prædi[ti], eandem plebeculam, quam formicas, venantur, capiunt, & deglutiunt.

Ab hac ſcabie teneamus vngues.

CIX. SVS SALAMINENSIVM.

Calumniatores puniti.

IN Salamine ſi ſus herbeſcentem ſegetem fuerit depaſtus, eius dentes lata Salaminenſium lege exſcinduntur: χλωροῦ σίτου καὶ λήϊον κομῶντος ἐὰν σῦς πιοῦσα ἀποκείρῃ, νόμος ἐστὶ Σαλαμινίων τοὺς ὀδόντας ἐκτρίβειν αὐτοῦ. *Ælian. de Anim. lib. 5. cap. 13.*

APODOSIS.

Rectè de calumniatore florentis hominis famam arrodente, fortiterque repreſſo dicetur:

Herba genuinum fregit in illa.

Ap. Improbi, tantum abeſt, vt ſapientis oratione quaſi muſica actione deliniti mulceantur, quin magis efferantur; tales erant Phariſæi, quos ad malitiam obfirmatos ſuauiſſima Chriſti oratio cicurare, & ad humanitatem inflectere non poterat.

Intempeſta cano: citius me Tigris abactis — *Stat. in Glauc.*
Fœtibus, orbatiue velint audire Leones.
Proh furor, vſque adeo tela exſaturauimus! artus — *Idem Thebaid. lib. 6.*
Dilacerant, nonne Hyrcanis bella reputatis
Tigribus, & ſæuos Libyæ contraire Leones.

CXIII. TIGRIS NASCENS.

Pietas ab ipſo vitæ exordio. — *Philoſt. lib. 11. c. 12. p. 80*

TIGRIS cum primum naſcitur priores pedes verſus Solem Orientem attollit, quo fit opinor vt Indi Tigrium ὀσφύας epulentur, cæteras partes non attingant.

APODOSIS.

Simili prorſus ratione ſancti viri, vix dum nati aſſurgunt ad lucem Dei,

Paruos non aquilis fas eſt educere fœtus,
Ante fidem ſolis iudiciumque poli.

Magna pars virtutis eſt bene naſci: Dij immortales, inquit Seneca, nullam didicere virtutem, cum omni editi, & *pars naturæ eorum eſt eſſe bonos.* Ita quidam ex hominibus egregiam ſortiti indolem, in ea quæ tradi ſolent perueniunt ſine longo magiſterio, & honeſta complectuntur cum primum audierunt. — *Indoles bona epiſt. 96.*

CXIV. TIGRIS VITREO SPECVLO DELVSA.

Fallit imago ſui.

D. Ambroſius refert, Tigres orbas à venatoribus inſigni artificio deludi: quippe vitreas ſphæras inſequentibus catulorum matribus objiciunt, quas illæ intuentes, imagine, quam ipſæ reddunt, ita decipiun- — *Lib. 6. Hexam. cap. 4.*

piun-

CXVI. VRSVS AD ALVEARIA OBTRITVS.

Voluptas damno empta.

APes plerumque in Ruſſia ad cauas arbores mellificant. vrſis autem ad rapinam mellis aſſuetis eo modo mortiferæ parantur inſidiæ, vt cum debiliſſimum caput habeant, claua lignea ferreis cuſpidibus circumdata ſuper foramen egredientium apum, ex altiori ramo ſuſpendatur, quæ impatientis vrſi caput obterat, vt vita priuatus exigui mellis iacturam reſarciat. *Olaus lib. 18. cap. 14.*

APODOSIS.

Nocet empta dolore voluptas.

CXVII. VRSVS LATENS.

Humilitas.

VRsvs hyberno tempore parit, cum peperit latibulis ſe tegit, nam frigoris vim reformidat, & veris aduentum manet: nec ante tres menſes catulos in lucem educit. Cum autem ſe habitu corporis opimo ſentit, hoc enim ipſum morbi loco ducit, latibulum quod Græci φωλεὸν appellant, expetit, vnde affectus quo tempore latendi tenetur φωλεία Græcè nominatur, in antrum non recto motu ſui corporis, ſed ſupino ingreditur, & dorſi ſui tractu repit, venatoribus vt veſtigia ſub obliteret: εἰσέρχεται οὐ βαδίζουσα ἀλλ' ὑπτία, καὶ αὐτὴν ἐπισύρει κατ' τὰ νῶτα. ibi poſtquam eſt ingreſſa, ſe quieti dans habitum corporis extenuat per quadraginta dies, è quibus quidem 14 (Ariſtotele teſte) immobilis manet, reliquis aliis mouetur: cibo interea per totos quadraginta dies abſtinens, tantum ſolo lingendo dextero pede ſe ſuſtentat: eique inteſtinum eatenus adducitur, vt propemodum cohæreat. *Ælian. lib. 6. cap. 3.*

ſe in aridum ſubducens, eam excutit, piſciculi excidunt, atque ab ea deuorantur.

Ap. Tam frequens eſt imago veteratorũ vulpes, vt nihil explicatione indigeat. Satis eſt quod ἀλωπεκίζειν fraudis in ſe totam officinam recipiat.

Aſtutam vapido ſeruat ſub pectore vulpem.

PARABOLARVM HISTORICARVM LIBER OCTAVVS.

PISCES.

I. PISCIS, IMPERII MARIS *Symbolum.*

AVGVSTVS, cùm propè Siciliam contra Pompeianos infeliciter pugnaſſet, iniquo animo eam ferebat ignominiam, nec antea recepit animum quam piſcis, vltrò è mari ſaliens ad pedes eius accidit, atq; à vatibus ob eam cauſam reſponſum eſt, Siciliã in eius poteſtate fore. Xenophilinus in Auguſto. Senius quoque lib. 6. Deliadis ſcribit, Athenienſibus in Delo ſacrificantibus lauandis manibus aquam haurientem puerum vrnam demerſiſſe, ac è phiala ſimul cum aqua piſces effudiſſe: Oraculumque ipſis à Deliacis vatibus redditum, maris fore Dominos.

Vince mari, iam terra tua eſt.

II. PISCES ANDOCIDIS.

Oratio index animi.

Athen. l. 8. p. 341.

ANDOCIDES Cyzicenus pictor, quia piſcium erat amantiſſimus, circa ſcyllam, quam depinxerat, multos piſces addidit.

AP. Scriptores ſui ingenij morumq; veſtigia ſcriptis plerumque admiſcent, vt fert vetus prouerbium.

Ἀνδρὸς χαρακτὴρ ἐκ λόγου γνωρίζεται. Solonis dictum vetus: τὸν λόγον εἴδωλον εἶναι τῶν ἔργων. & mentis etiam imitatur celeritatem, vt ait Philo: ὁ λόγος πλημμύρᾳ συμφέρεται τῇ ὀξυκινησίᾳ τούτῳ δ᾽ αὐτοῖς ὅσα κατὰ τὰς πτηνὰς παραμιλλᾶται φύσεις: Sermonis exundantia celerrimam mentem & volucrum naturam currendo aſſequitur.

Lib. de ſacrificijs Abelis & Caini.

III. PISCES GLACIALES.

Peccatorum ſtupor.

Athen. l. 8. p. 331. 100.

GLACIE concretos piſces quoſdam, nec ſentire, nec moueri, ait Teophraſtus, priuſquam in patinas coniecti elixentur.

AP. Tantus eſt ſtupor improborum, tantus veternoſæ mentis rigor, vt nihil ſentiant, antequam flammas inferorum experiantur. *Peccator cum venerit in profundum malorum, contemnit.* Poterit quoque ad ſtuporem improborum declarandum afferri Caici fluuij papauer, quod præterquam indicium eſt profundi ſoporis, etiam illud habet proprium, vt loco fructuum lapides ferat. Meminit Plut. Iunior in Caico, γεννᾶται δ᾽ ἐν τῷ ποταμῷ μήκων ἔχων ἀντὶ καρποῦ λίθον.

Prou. 18.

Aliud, Papauer lapides ferens.

IV. PISCIS LVSIÆ.

Improbi alumni in probo cœtu.

LVSIAS fluuius cum pellucidis manet liquoribus

bus, piſces nigerrimos procreat. Ælian. ἔχει μὲν, inquit: λευκότατον ὕδωρ, καὶ ἐπιειδέστατον, τίκτει δὲ ἰχθῦς μέλανας ἰσχυρῶς. *Lib. 10. c. 38.*

APODOSIS.

Cadit in malos diſcipulos qui ex optima ſchola proceſſerunt ſua malitia deprauati.

Ὡς οὐδὲν ἡ μάθησις ἦν μὴ νοῦς παρῇ.

Pythagoræ monoſtichon ex Stob. ſermone 3.

V. PISCIS LVNA.

Gratiæ diuinæ auxilium.

DEMOSTRATVS vir rei piſcatoriæ peritiſſimus, piſcem quendam eſſe affirmat ſpecie perpulchrũ, & appellari Lunam: exigua magnitudine, lata figurâ, colore cyaneo, pinnis leuibus, quas inter natandum explicat, & ad ſimilitudinem Lunæ ſemicirculum efficit: Accedit quod plena Luna impleatur, & arbores, quibus fuerit appenſus, impleat: eadem decreſcente exſiccetur atque intereat, ac ſi ad plantas admoueris, eaſdem marceſcere faciat, & ſi hunc eundem in fontem ſcaturientem, aut in puteum conieceris, is ad rationem Lunæ, vel euaneſcet, vel implebitur. *Ælian. lib. 15. cap. 4.*

APODOSIS.

Vt quiſque donum habet diuinæ gratiæ, ita creſcit, & floret. Hac decreſcente turpis, miſerabiliſque diffluit: hac præſente non modo ſe, ſed externa quoque fœcundat: hac abſente, & ipſe mortuus eſt, & alijs perniciem affert. Hoc idem ſymbolo Aſpalathi fruticis declaratur, qui quidem pluribus reperitur locis, ſed non vbiq; eſt odoratus, quam peculiarem vim in eum transfundi ferunt, ex cœleſti arcu deſuper impendente. Hoc notauit Camerarius ex Plinio. *Lib. 1. ſymbolorum.*

VI. PISCICVLVS MARIS INDICI.
ΙΧΘΥΔΙΟΝ ΙΝΔΙΚΗΣ ΘΑΛΑΤΤΗΣ.

Humilitas.

IN mare Indico naſcitur piſciculus, qui toto vitæ tempore latet in maris fundo, mortuus emergit, & ſummis aquis innatat. Ælian. ζῇ ἀδίαβον, inquit, ἀποθανὸν δὲ ἀναπλεῖ.

lib. 3. c. 7. de animal.

APODOSIS,

Humiles latent in vita, poſt mortem in cœlum euolant, apud mortales immortaleſque glorioſi.

Benè qui latuit benè vixit.

Aliud Symbolum Baaras.

In eodem Symboli genere eſſe poterit radix Baaras magnæ virtutis aduerſus dæmonū inſidias, lucet autem circa veſperam vibrante luce fulgurans, & prenſantium manus, quaſi agnitam ſe indignaretur, ſubterfugit. Ioſephus de bello Iudaic lib. 7. cap. 23. qui permulta alia de hac radice tradit, ſed nihil ad hoc argumentum; eius verba ſunt, αὐτὴ φλογὶ μὲν χροιὰν ἔοικε, περὶ δὲ τὰς ἑσπέρας σέλας ἀπαστράπτουσα τοῖς δὲ ἐπιοῦσι καὶ βουλομένοις λαβεῖν αὐτὴν, οὐκ ἔστιν εὐχείρωτος· ἀλλ᾽ ὑποφεύγει. quem locum dum hæc ſcriberem indicauit mihi vir ſocietatis noſtræ pereruditus.

Naſcitur in Baara valle Machæruntis caſtelli Iudeæ.

VII. PISCIS NORVEGIÆ GVLO.

Helluo dulces.

OLAVS Comment. lib. 21. cap. 25. in Noruegiæ pelago piſcem inueniri ait, cui nulla forma, nulliuſque membri diſtinctio internoſcatur: *caput ventri coniunctum eſt*, nihil interiacet, omnium piſcium auidiſſimus eſt vorator: ac quicquid glutierit, mox digeſtum in pinguedinem vertitur, neque vnquam ſatur videtur, nulli prorſus piſcium amicus, exoſus omnibus.

APO-

APODOSIS.

Typus Helluonis diuitis qui optima terrarum, & maris deuorans, pauperibus nuſquam fontes miſericordiæ aperit. Talis fuit ille Apicius, de quo Martialis lib. 3.

Dederas, Apici, bis tricenties ventri.
Sed adhuc ſupererat centies tibi laxum.
Hoc tu grauatus ut famem & ſitim ferret,
Summa venenum potione dux iſti.
Nil eſt Apici tibi guloſius factum.

VIII. ÆTNÆVS PISCIS
ΑΙΤΝΑΙΟΣ ΙΧΘΥΣ.
Caſtitas coniugalis.

SVNT & caſtitate præſtantes piſces. Ætnæus enim appellatus, poſteaquam cum pari ſuo, tanquam cum vxore quadam coniunctus, eam ſortitus eſt, aliam non attingit, neque ad fidem tenendam tabulis vllis ei opus eſt, nec dote: neque malæ tractationis pœnam timet, neque Solonem veretur. *Ælian. lib. 1. cap. 13.*

AP. Symbolum caſtitatis coniugalis etiam in multis piſcibus natura propoſuit, quid ad hæc reſpondebunt impuri ingenialium lectulorum iniurijs & adulterijs tam ſæpe, tam flagitioſè volutati? exclamandum enim illud Æliani: ὦ νόμοι γενναῖοι καὶ πόλεις σεμναὶ, οἷς ἀκόλαστοι ἄνθρωποι οὐκ αἰδοῦνται μὴ πείθεσθαι. id eſt, *ô nobiles vero leges & reſpubl. graues, quibus libidinoſi homines non parere nihil verentur.*

IX. ADONIS PISCIS.
Manſueti amabiles mores.

PISCIS aſpectu flauus, è genere mugilum, ſaxa incolere, & ſimul in his victitare ſolet: eius ſanè duo in vulgus nomina minimè ignota ſunt: alij enim

Adonim nominant: alij Exocœton, quòd extra mare in arido cubet. Cùm enim eſt tranquilla, & temperata tempeſtas, is tum in ſiccum vndarum impetu prouectus, ad ſaxa ſeſe exponit, ibique libenter, & quietè altum ſomnum capit. Cùm autem aliis animalibus omnibus tanquam fœdere deuinctus eſt, pacemque habet, non ſimiliter cum incolis maris auibus pace coniungitur, ſed & eas perhorret, ac ſi earum quæpiam comparuerit, ſeſe vertat, & tamdiu ſaltatorio quodam facto tripudio ſaltat, dum de ſaxo in vndam deſiliens, ſalutem adeptus fuerit. Cùm autem marè & terram amicam habeat, ipſum idcircò Adonin, quemadmodum mea fert opinio, ij appellarunt, qui huiuſmodi nomen ei impoſuerunt: quòd Adonidis, qui Cinyræ regis filius fuit, vitam inſpexerunt, eum ſanè duabus in amore deabus fuiſſe, alteri marinæ, alteri terreſtri fabulantur.

Ælian. lib. 9. cap. 36.

APODOSIS.

Imago eſt hominis manſueti, & leniſſimis moribus præditi, quem omnes ob innocentiam, & morum ſuauitatem diligunt: niſi fortè quibuſdam improbis, litigioſis, rapacibus ſit inuiſus. Lubet hic admirabile manſuetudinis exemplum in Henrico imperatore ſubijcere, quem meritò quis propter admirabilem morum lenitatem cum Adonide comparârit. Contigit, inquit Glaber, vt abbas cuiuſdam monaſterij, honeſtæ poſſeſſionis equum offerret Imperatori: fuerat autem ignorante Abbate militi clam ſublatus, & eidem Abbati pretio venundatus. Imperator donum comiter ſuſcipiens, ſuimet vectioni iumentum mancipauit. Cumque eidem equo inſidens, iter ageret, occurrit miles, à quo ſubreptus fuerat. Hic impudenter aggrediens Imperatorem, Tu Rex (inquit) qui cenſuræ debes tenere totius iuſtitiam, equum modo fraudulenter abreptum cerneris poſſidere. Cui Rex, ſi tuus eſt equus, vt ais,

accipe

accipe illum cum ſeſſore, & duc tecum quouſque tibi fiat ſatis. Hic miles hæſitare, putans ſe illudi. At Rex compulit eum vt manu iniecta duceret vtrumque in ſuum dominium. *Glaber apud Baron.*

O mite inuicti Principis ingenium!

X. ALPHESTAE, ΑΛΦΗΣΤΑΙ.

Societas duorum.

ALPHESTAE piſces ſunt coloris magna ex parte lutei, quibuſdam in partibus purpurei. Eos fama eſt capi binos ſemper, ſic vt ad caudam alter ſequi videatur alterum. *Athen. l. 7. pag. 281.*

AP. Εἷς ἀνήρ, οὐδεὶς ἀνήρ. *vnus vir, nullus vir.* Nam vt ait Euripides in Heraclidis, μιᾶς χειρὸς ἀσθενὴς μάχη, id eſt, *vnius manus inualida pugna eſt.* Duarum robur & valentius & alacrius. Alias Alpheſtæ ſymbola ſunt incontinentiæ: ἀπὸ τοῦ σὺν κατὰ τὴν πυγὴν θατέρου τὸν ἕτερον ἀκολουθεῖν, τῶν ἀρχαίων τινὲς τοὺς ἀκρατεῖς, καὶ καταφερεῖς οὕτω καλοῦσιν. *Athen. ibi.*

XI. ALPHORA.

Reſurrectionis typus.

ALPHORA primùm vermis, poſtea in piſcem tranſit, rurſum ſi tabe aliqua conſumatur, is piſcis extra aquam ſe recipit, & collapſa omni carne ad caput vſque & oculos, ſi in aquam remittatur, corpus, quod fuerat abſumptum, carne rurſus veſtitur, velut renouatum, imò potius renatum. Mirum hoc reſtauratum corpus longè viuacius eſſe, quàm ſi incorruptum ſemper fuiſſet. Accedit illi longæuitas, cùm antea breuiſſimæ eſſet vitæ. *Albert. Mag. de Animal. l. 24. in Alphora.*

AP. Quid aptius in corporis reſurrectionem dici poteſt? qua non modò corpora reſurgent, ſed pulchriora, & omni ex parte beatiora reſurgent. *Nulla erit deformitas, quam facit incongruentia partium: vbi &*

quæ praua ſunt, corrigentur, & quod minus eſt, quàm decet, vnde creator nouit, inde ſupplebitur: & quod plus eſt, quam decet, materiæ integritate ſeruata detrahetur. Coloris vero ſuauitas quanta erit, vbi iuſti fulgebunt, ſicut ſol in regno patris ſui.

Auguſt. in Enchiridio ad Laurent.

XII. ANGVILLA PADI.

Uana gloria capti.

Ælian. c. 8. lib. 14. de animal.

IN Eridano Anguillæ maximæ, & omnium pinguiſſimæ naſcuntur, capiunturq; hoc modo. Piſcator ad ſinuoſum locum, vbi latius confluens dilatatur, vel in ſaxa ex aqua eminente, vel in arbore radicitus extirpata ſedens, perpinguis inteſtini ouilli recentis tres aut quatuor cubitos longi, alterum caput in aquam deijcit, quod aquæ vorticibus agitatum volutatur: idemque illius alterum extremum manibus tenet, in quod quidem ipſum arundinis fruſtum perinde longum atque gladij capulus, inſertum eſt. Neque verò diu Anguillas eſca latet, gaudent enim hoc inteſtino, & continuò earum prima quæque fame ſtimulata hiante ore atque imminenti hamatos, ac vncinatos dentes in idipſum inteſtinum defigit, atque hoc idem crebra inſultatione detrahere conatur. At piſcator anguillam intelligens ex fluctuatione ad inteſtinum adhæreſcere, arundinem, ad quam alligatum eſt inteſtinum ori ſuo admouet, & quoad poteſt, inteſtinum inflat: quod quidem ipſum defluente hominis aſpiratione & impletur, & penitus intumeſcit, & ventus in anguillam illapſus illius fauces implet, atque anhelitum catenus obſtruit, vt ea non queat neque reſpirare, neque infixos dentes detrahere, quare ſuffocatur, & flatu capta venit in piſcatoris manus.

AP. Vt anguillæ flatu, ſic vanæ gloriæ vento & fumuſculis ſuperbi capiuntur.

Tanti conſtat ventus.

XIII.

XIII. ANGVILLARVM PISCATORES.

Tumultus amatores.

ANGVILLÆ hyemem in exigua aqua non tolerant, nec in turbida: ideo circa vergilias maximè capiuntur fluminibus tùm præcipuè turbidis. *Pl. l. 9. 21.*

APODOSIS. *Ariſt. in Equitib.*

Mali ciues turbidis rebus delectantur, in quibus prædantur facilius.

Ὅπερ γὰρ οἱ τὰς ἐγχέλεις θηρώμενοι πέπονθας,
Ὅταν μὲν ἡ λίμνη καταστῇ, λαμβάνουσιν οὐδέν,
Ἐὰν δ' ἄνω τε καὶ κάτω τὸν βόρβορον κυκῶσιν,
Αἱροῦσι· καὶ σὺ λαμβάνεις ἢν τὴν πόλιν ταράττῃς.

Namq; accidit tibi quod Anguillas qui aucupantur,
Vbi quieta ſtat palus, nil piſcium capiunt:
Contra ſi ſeorſum, & deorſum lutum mouerint,
Capiunt. Ita ipſe capis vbi rempub. inquietas.

Suidas quoque dixit: Ἐγχέλεις θηρώμενοι τὸν βόρβορον ἀναταράξαντες τῆς θήρας τυγχάνουσι.

XIV. ANGVILLÆ SOBRIETAS.

Helluones nocturni, ieiuniiq; ſimulatores.

AFFIRMANT qui anguillas alunt, eas noctu voraces eſſe, interdiu verò in cœno pigras, & immotas iacere. *Ath. l. 7. p. 298. 100.*

AP. Cadit in ſimulatores ſobrietatis qui furtim tamen helluantur, vel in popinones nocturnos, qui interdiu dormiunt, hos Hegeſander νυκτιλαθραιοφάγοις eleganti verbo appellauit.

XV. ANTHIAS PISCIS.

Chriſti præſentia.

ANTHIAS piſcis quemcumque locum in mari incolit, is & belluarum eſt expers, & ab vrinatoribus

Æl.l.8.c.28 ribus tutus, itaque eiuſdem fiducia confirmati piſces audacter fœtificant, & pariunt. Delphini ipſi eius præſentia exhilarati, tripudiant.

APODOSIS.

Chriſtus ſacer eſt piſcis, cuius præſentia nos ab omni dæmonum vitiorumque immanitate tutos reddit, & huius mortalis vitæ ſedatis tempeſtatibus auream ſerenitatem diffundit, vbi ille diluxit, agitatæ mentis permotiones conticeſcunt.

Nec trucibus fluuijs idem ſonus, occidit horror
Æquoris, & terris maria acclinata quieſcunt.

XVI. ANTHIAE ET SCARI SOCIETAS.

Mutuum auxilium.

VT homines fidi & commilitones veri, perinde piſces inter ſe vlciſcuntur, quos Anthias venationis maritimæ periti nominare ſolent, ſunt autem pelagij: ex his quilibet cum nouerit conuictorem ſocium captum eſſe, celerrimè adnare feſtinat, ac dorſi ſui nixu ad eum adhæreſcit, incurſu immouiliſq; pro viribus prohibens captiuum abduci. Scari etiam gregales ſuos optimè vindicant, ac adeuntes funem dentibus conficere conantur, vt ex hoſtibus ſeruent captum, & ſæpe funem concidentes, eum liberauerunt, neque ob id petunt redemptionis præmia: ſæpe Æl.l.1.c.4. vero non aſſequuntur ſocij liberationem, tametſi id quod ſuum erat, promptiſſimè præſtiterunt. Iam verò in naſſam cum inciderit Scarus, dicunt eum poſteriorem partem ſuam de naſſa eijcere, reliquos verò, qui non ſunt capti, circumnatantes eum morſu corripere, & foras ſocium proferre. Si verò in caput exierit, ipſorum quiſpiam qui foris eſt, caudam ei porrigit, illa comprehenſa cauda ſequitur: hæc illi quidem faciunt, more hominum, qui tametſi libros de amicitia non didicerunt, tamen à natura hauſerunt leges amicitiæ.

APO.

Ap. Indigni hominum ſocietate, qui homines non iuuant.

Ἀνὴρ μὲν ἄνδρα καὶ πόλις σώζει πόλιν,
Χεὶρ χεῖρα νίπτει, δάκτυλος δὲ δάκτυλον.

XVII. AROTANVS.

Furto & iniuria abſtinendum.

AROTANVS piſcis, quem gignit Arotan fluuius Zeilani, aſtu ſeſe capi permittit, verum capiens mox ipſe febri arripitur, nec deſinit morbus, donec piſcis dimittatur. Nic. Cor. in fin.

APODOSIS.

Fures vbi primum rem alienam attrectarunt & verterunt in ſuam, cruciabili peccati morbo corripiuntur, a quo liberari non poſſunt, niſi prius aliena, quæ vſurparunt, legitimis poſſeſſoribus reſtituant. D. Auguſtinus in ſermone de decem plagis: *Nemo habet iniuſtum lucrum ſine iuſto damno, verbi gratia, qui furatur acquiſiuit veſtem, ſed perdidit fide. Ibi lucrum, ibi damnum: lucrum in arca, damnum in conſcientia.*

XVIII. ASELLVS MARINVS.

Gula.

ASELLVS marinus cor habet in ventriculo. Ælian. ὄνος θαλάττιος ἐν τῷ γαστρὶ τὴν καρδίαν ἐλέγχιν ἔχειν. l. 30. de An. cap. 20.

Ap. Helluones omnes egregie deſignat, qui aſinina ſunt ignauia, & cor habent in ventriculo, quod omnis eorum cogitatio ſit de ventre aut gula.

Eſca ventri eſt, venter eſcis,
Deus autem & hunc & hanc deſtruet.

Hæc eſt interpretatio Clementis Alexandrini vbi de Helluone ait, τὸν νοῦν ἐγκατορύξας τῇ κοιλίᾳ τῷ ἰχθύι τῷ καλουμένῳ ὄνῳ τὰ μάλιστα ἐοικώς, ὃν δή φησιν Ἀριστοτέλης μόνον τῶν ἄλλων ζώων ἐν τῇ γαστρὶ τὴν καρδίαν ἔχειν. Pæd. l. 2.

XIX.

XIX. ASILVS THYNNORVM VEXATOR IN TRANquillo mari.

Felicitatis ſpinæ.

ASILVS piſcis araneæ magnitudine cæterorum piſcium vexator. maxime Thynni & Xiphiæ, Οἱ δὲ θύννοι καὶ ξιφίας οἰστρῶσι περὶ κυνὸς ἐπιτολήν. ἔχουσι γὰρ ἀμφότεροι τηνικαῦτα περὶ τὰ πτερύγια οἷον σκωλήκιον τὸ καλούμενον οἶστρον· ὅμοιον μὲν σκορπίῳ, μέγεθος δὲ ἴσον ἀράχνῃ: ποιοῦσι δὲ ταῦτα πόνον τοιοῦτον, ὥστε ἐξάλλεσθαι ἐνίοτε οὐκ ἔλαττον τὸν ξιφίαν τοῦ δελφῖνος. Διὸ καὶ τοῖς πλοίοις πολλάκις ἐμπίπτουσι. Id autem fit etiam poſt Caniculæ exortum flantibus Eteſijs.

Accius in Bacchis. AP. Thynnus aſilos in tranquillo, & omnis felicitas humanarum rerum ſuas experitur ſpinas.

Splendet ſæpè, at eadem nimbis interdum nigret.

XX. ASTOIZ.

Religio & ſolitudinis amor.

Albert. l. 24. in Aſtoiz. ASTOIZ piſcis in mari degens, & vt reliqua animantia veſcens, cùm ſenuerit, mutata forma, ſumpta terreſtri migrat in perpetuum à mari, terreſtreque factum animal incolit terram, veſcitur terreſtribus nomenque aliud accipit: nam cùm piſcis eſſet, Abides dicebatur. Iam factum terreſtre animal, nuncupatur Aſtoiz.

AP. Senex qui ex negotioſæ & turbulentæ vitæ fluctu ad portum ſolitudinis appellit. Talis fuit ille ſimilis, cuius Dion meminit in Hadriano, qui cùm à reip. honoribus dimiſſus in agrum, illic ſeptem annos quod fuit reliquum vitæ, in otio & quiete egiſſet, moriens ſepulchro inſcribi iuſſit: *Similis hic iacet, cuius ætas quidem multorum annorum fuit, ſeptem autem duntaxat annis vixit.*

XXI.

XXI. ATTILVS A CLVPEA.

Paruus hoſtis non contemnendus.

ATTILVS in Pado inertia pingueſcens ad mille aliquando libras, catenato captus hamo, nec niſi boum iugis exactus. Atqui hunc minimus appellatus Clupea venam quandam eius in faucibus mirâ cupidine appetens, morſu examinat. *Plin. li. 9. & 15.*

AP. Nullius vires contemnendæ, quippe *habet & pilus vmbram ſuam.* Pub. Syrus. & quæ parua initio putantur late manant incrementis.

Naſcitur exiguus, ſed opes acquirit eundo, *Ouidius.*
Quaq; venit multas accipit amnis aquas.
Quem Taurum metuis vitulum mulcere ſolebas,
Sub qua nunc recubas arbore, virga fuit.

XXII. AVRATA PISCIS.

Diues meticuloſus.

AVRATA omnium piſcium timidiſſimus eſt. ὁ χρύσοφρυς ἄρα ἰχθύων ἁπάντων δειλότατος. Nàm ſub Arcturi tempus, cum maris acceſſus & receſſus maximè fiunt, & eo altius exaggerata arena ad littus relinquitur, vt naues ſæpe ex omnibus aquis nudæ in terra relinquuntur. Tum piſcatores, poſtquam populorum arborum ramos frondibus conueſtitos paxillorum modo in mucronem acutos in arenam defixere, diſcedunt: poſt autem rurſus accedens mare, ſecum imbellem Auratarum multitudinem attrahit. quæ, vbi æſtus reciprocauit, & receſſit, in exigua aqua concauis locis retenta relinquuntur, & verò ramorum metu quieſcunt. Adeo nimirum ramos vento agitatos exhorrent, vt ne loco quidem ſe commouere audeant. Quamobrem primo cuiq; magnum numerum meticuloſorum piſcium capere & ferire licet: Neque modò ab vſu piſcandi inſtructi, ſed etiam totius piſcationis rudes, atque adeo pueri & fœminæ capere poſſunt. *Ælian. l. 13 cap. vlt.*

Ap. An ideo metuit, quod aurum ſecum portet? aureo colore florulis?

Si timet inſidias nil ſe ſibi ferre videtur,

Quod timeat: [illegible] *iter*, contra paupertas ἄσυλον χρῆμα.

XXIII. BALÆNA CVM MVSCVLO

Rationis ductus.

BALAENA, non modo eſt immani corporis vaſtitate, ſed obrutis etiam plerumque graui ſuperciliorum pondere oculis caligat, neſciens quò iter tendere debeat. Tum magna Dei prouidentia muſculum piſcem, qui Balænæ oculus dicitur, ſibi adhibet vitæ comitem, is prænatat, iter dirigit, & infeſtantia magnitudinem vada demonſtrat. *Plin. l. 9. cap. vlt.*

APODOSIS.

Cupiditas immanis & coeca bellua, rationis & mentis oculo per hujus vitæ ſalebras dirigenda.

apud, Stob. φύσει μὲν γὰρ δυσχάλινον ὄρεξις. vt ait Plutarch. Ra-
serm. 16. l. 8 tio autem & prudentia eſt inſtar illius muſculi, quæ ideo rectè ὄμμα τῆς ψυχῆς, dicitur ab Ariſtotele.

XXIV. CALLIONYMVS;

Iracundus.

CALLIONIMO piſci, ait Ariſtoteles, in dextra iecoris fibra fel ſitum eſt, proportione corporis maximè omnium copioſum: iecur autem ad læuum latus collocatum: ex quo ſymbolum eſt iracundiæ. Menader in Meſſenia. τέθνηκ' ἔχων χολὴν ὡς καλλιωνύμου πλείω. Et Anaxippus in Epidicazomeno, ἐάν με κινῇς καὶ ποιήσῃς τὴν χολὴν ἅπασαν ὥσπερ καλλιωνύμου ζέσαι.

Ap. *Difficili bile tumet iecur.*

XXV. CANCER.

Prudentia.

IN vtraque Nili ripa aſpides latibulis ſe tegunt, & tanquam ædes ſuas homines, ſic hoc flumen omni alio tempore iucundè & ſecuriter accolunt. Cum autem in agros per æſtatem Nilus redundaturus eſt, tũ triginta circiter ante diebus, aquarum copia & Eteſiis ventis impulſæ promotæque, longius à fluuio in loca eminentiora vna cum fœtibus ſuis demigrant: quod quidem munus à natura acceperunt, tanti vt fluminis, tamque operoſi quotannis acceſſionem non modo non ignorent, ſed ab eius etiam damno cauere ſciant. Teſtudines etiam, & Cancri, & Crocodili in loca Nilo inacceſſa id temporis oua transferunt. Vnde ij qui oua eorum offendunt, quantum & quatenus Nili [illegible] irrigaturi incrementum ſit futurum, facilè colligunt. Æl.l.5.c.52.

APOD. Cancri & Crocodili prudentes ſignificant, qui futura multo antequam veniant animo præſagiunt, & ſe ab omni periculo remotos tuentur. Martial. Epigr.62.

Qui ſua metitur pondera, ferre poteſt.

XXVI. CAPITO PISCIS.

Ο ΙΘΧΥΣ ΚΕΦΑΛΩΣ.

Innocentia.

CApito de piſcium genere eſt, qui in paludibus degunt, continentiſſimus ac in victu temperantiſſimus eſſe creditur. Etenim nullam animantem inuadit, ſed cum omnibus pacem ſeruare ſolet. Si verò in quempiam iacentem inciderit, hunc in ſuum prandium conuertit, non prius tamen attingit, quam cauda mouerit. Si immobilis ſit, hunc prædam ſibi facit, ſi verò moueatur, eo intacto diſcedit. Æl.l.1.de anim. c.3.

Digitized by Google

AP. Vel capito ſymbolum eſt innocentiæ, cum ſe potius ieiunum malit, quàm alieno periculo viuere: vel timidos hoſtes, & inimicos ſignificat, qui thraſones aiunt, in mortuos ad prædam expediti; at ſi quis vim vi tantiſper repellat, illicò diffugiunt, tam timidi in periculis, quam in victoria inſolentes, vt de iis dici poſſit, quod habet Ælian. Ἀτρεμοῦντος μὲν ἔχει τὴν ἄγραν, κινηθέντος δὲ ἀνεχώρησε.

XXVII. CEPVS, Ο ΚΗΠΟΣ.

Elegans.

TERRENVM quoddam animal Pythagoras ſcribit in libro de mari rubro, circa idem mare procreari, & Cepum, hoc eſt, hortum, appoſitè idcirco nominari, quod tanquam hortus varijs coloribus diſtinguatur. Cùm eſt confirmata ætate, pari magnitudine eſt cum Eretrienſibus canibus. Iam porrò huius colorum varietatem, ſicut ille ſcribit, animus nobis eſt explicare. Eius caput, & dorſum, & ſpina ad caudam vſque valde igneo colore ſunt: tum aurei quidam pili diſſeminati ſpectantur. Facies alba ad genas vſque, inde ad collum aureæ vittæ pertinent. Collum & pectoris inferiores partes, & anteriores pedes omnino albi. Mammæ duæ manum implentes cœruleo colore viſuntur: venter candidus, pedes poſteriores nigri ſunt. Aelian. τὰ μὲν δὴ (inquit) περὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τὸν νῶτον, καὶ τὴν ῥάχιν εἰς τὴν οὐρὰν τελευτῶντα, ἀκράτως πυρρά ἐστι, θεάσαιο δ' ἂν καὶ τρίχας χρυσοειδεῖς τινὰς διεσπαρμένας. λευκὸν δὲ τὸ πρόσωπον, ἐς μέχρι τῶν παρειῶν αὐτοῦ. Ἐντεῦθεν γε μὴν ταινίαι χρυσοειδεῖς κατίασιν εἰς τὴν δέρην, ταύτης δὲ τὰ στέρνα μέχρι τῶν κάτω, καὶ οἱ πόδες δὲ οἱ πρόσθιοι, λευκανθίζει πάντα· μαζοὶ δὲ χειροπληθεῖς δύο κυανοῖ· γαστὴρ δὲ λευκή, πόδες δὲ οἱ κατόπιν μέλανές εἰσι.

Lib. 17. c. 8.

AP. Cepus typus eſt elegantis vario gemmarum

veſtiumque cultu collucentis, cætera muti, ſic apud Auianum.

Diſtinctus maculis, & pulchro pectore Pardus
Inter conſimiles ibat in arua feras.
Et quod nulla graues variarent terga leones.
Protinus his miſerum credidit eſſe genus.
Cætera ſordenti damnans animalia vultu,
Solus in exemplum nobilitatis erat.
Hoc arguta nouo gaudentem vulpis amictu
Corripit, & vanas approbat eſſe notas.
Vade ait, & pictæ nimium confide iuuentæ,
Dum mihi conſilium pulchrius eſſe queat.
Miremurque magis quos munera mentis adornant,
Quam qui corporeis enituere bonis.

Fabula 40.

XXVIII. CITHAROEDVS PISCIS.

Ο ΚΙΘΑΡΩΔΟΣ ΙΧΘΥΣ.

Scientia ſimulata.

IN mari rubro piſcis procreatur, cuius corpus ità figuratum eſt, vt ſimilitudinem lingulacæ eius latitudo gerere feratur. Squammæ non magnam tangenti aſperitatem habent. Cùm ſubaureo eſt colore, tum lineis à ſummo capitis vertice ad extremam caudam nigris ſic diſtinguitur, vt eas citharæ, fidiculas contentas eſſe dicas, vnde is citharœdus appellatur, os ei peſſumit & ſubſidet, idemque nigerrimum eſt, cinguloque croceo circumligatur, vertex varietate diſtinguitur, fulgore aureò, & nigris quibuſdam lineis, pinnas aureas habet, rufo colore multiplicitèr variatur, cauda eſt nigra, præter extrema: ea enim candidiſſimo colore aſperguntur. Alij item Citharœdi picti naſci dicuntur, toto corpore purpurei, certis interuallis aureolas lineas poſſidentes. Eorum verò caput cingulis violaceis illuſtratur, vno quod eſt ante oculos, ad branchias pertinente: altero ſe-

cundum oculos, vſque ad medium caput excurrente: alio autem tanquam monili ſic collum circum-
lib. 11. c. 23. plicante Ælian. Sic Faber piſcis qui Gallus marinus & Ζεὺς & Chriſtopharus nominatur, omnia inſtru-
Faber piſcis menta fabrilia dicitur in ſeipſo geſtare.

Vide Geſnerum in Fabro

AP. Torquetur in vanos ſimulatores, qui ſpecie duntaxat aut boni ſunt aut docti. Citharœdus enim fert citharam, nunquam canit. Vide Martial. epigr.

Emptis quod libris tibi bibliotheca referta eſt,
Doctum, & Grammaticum vis Philomuſe putas?

Iniquum eſt τιταμιτῶν θησαυρὸν ἄγονον καὶ ἀργόν, καὶ ἀκάρπως ὠδῖνα σοφίαν ἀπράγμονα, Maximus Tyrius in libello de vita practica.

XXIX. CONCHAE SENSVS.

Homo voluptuarius, & animalis.

Plin. lib. 9. cap. 30. CARENT conchæ viſu, omnique ſenſu alio quàm cibi, & periculi.

AP. Tantus eſt ſtupor voluptuariorum, vt nihil niſi de fuga auſterioris vitæ, & hilarioribus epulis cogitent, ad honeſta quæque & ſurdi, & cæci. Nam vt plurimum.

Παχεῖα γαςὴρ λεπτὸν ὃ τίκτει νόον.

XXX. CORDYLVS ΚΟΡΔΥΛΟΣ.

Vita actiua & contemplatiua.

CORDYLVS piſcis in terra pariter & aqua degit: ſolet igitur ex alto quaſi ex vmbraculis prodire,
Athen. l. 7. in ſolem: in quo periculũ eſt ne radijs ambuſtus, extabeſcat, antequam remeet in mare.

AP. Cauere ſibi debent prudentes religioſi, ne cùm ex cœnobijs, quaſi ad ſolem prodeunt, hominum ſalutem pro virili adiuturi, ipſi periclitentur, & ſecularis amoris labe illiti intereant: ſed diu in otio medi-

meditentur, quomodo ſe ſalutaribus remedijs aduerſus pericula muniant; ita fiet quod ait Poëta,

Maior poſt otia virtus.

XXXI. CROCODILVS IBIDIS PENNA RETARDATVS.

Hæreticus egregij alicuius hominis ſcriptis coërcitus.

COMPERTVM eſt Crocodilum improbiſſimum animal: ſi penna ibidis defricetur adeò obtorpeſcere & debilitari, vt immobilis reddatur, omnemque priſtinæ rapacitatis violentiam obliuiſcatur. *Horus Niliacus. l. 77.*

AP. Cadit omnino in furioſum hæreticum aut virulentum calumniatorem, quem eruditi, & grauis hominis calamus reſtrinxerit. Talis Pelagium Auguſtinus, talis Iouinianum Hieronymus, talis peſtiferum Arium πένταθλος Athanaſius, tales Caluinum & Lutherum innumeri doctores Catholici verbo Dei fregerunt.

Sidereo clypeo, & cœleſtibus armis.

XXXII. CROCODILVS AD PALMAM RELIGATVS.

Crucis victoria.

AVGVSTVS ille Cæſar Aegypto pacata Crocodilum animal horribile ad palmam arborem catena religatum in nummis cudi voluit. Videtur & hodie nummus cum inſcriptione. *Nemo antea religauit.*

AP. Chriſtus Dominus Ægyptum, hoc eſt, mundum vicit, & exitialem generis noſtri Alaſtorem depreſſit crucis arbore conſtrictum. Auguſtinus ſermo. 137. de tempore: tunc etenim Dominus noſter Ieſus Chriſtus illum tenebrarum mortis principem colligauit, legiones illius perturbauit, portarum inferni ferreos vectes confregit, omnes iuſtos qui originali

quæ praua ſunt, corrigentur, & quod minus eſt, quàm decet, vnde creator nouit, inde ſupplebitur: & quod plus eſt, quam decet, materiæ integritate ſeruata detrahetur. Coloris verò ſuauitas quanta erit, vbi iuſti fulgebunt, ſicut ſol in regno patris ſui.

Auguſt. in Enchiridio ad Laurent.

XII. ANGVILLA PADI.

Uana gloriæ capti.

Ælian. c. 8. lib. 14. de animal.

IN Eridano Anguillæ maximæ, & omnium pinguiſſimæ naſcuntur, capiunturq; hoc modo. Piſcator ad ſinuoſum locum, vbi latius confluens dilatatur, vel in ſaxa ex aqua eminente, vel in arbore radicitus extirpata ſedens, perpinguis inteſtini ouilli recentis tres aut quatuor cubitos longi, alterum caput in aquam deijcit; quod aquæ vorticibus agitatum volutatur: idemque illius alterum extremum manibus tenet, in quod quidem ipſum arundinis fruſtum perinde longum atque gladij capulus, inſertum eſt. Neque verò diu Anguillas eſca latet, gaudent enim hoc inteſtino, & continuò earum prima quæque fame ſtimulata hiante ore atque imminenti hamatos, ac vncinatos dentes in idipſum inteſtinum defigit, atque hoc idem crebra inſultatione detrahere conatur. At piſcator anguillam intelligens ex fluctuatione ad inteſtinum adhæreſcere, arundinem, ad quam alligatum eſt inteſtinum ori ſuo admouet, & quoad poteſt, inteſtinum inflat: quod quidem ipſum defluente hominis aſpiratione & impletur, & penitus intumeſcit, & ventus in anguillam illapſus illius fauces implet, atque anhelitum eatenus obſtruit, vt ea non queat neque reſpirare, neque infixos dentes detrahere, quare ſuffocatur, & flatu capta venit in piſcatoris manus.

AP. Vt anguillæ flatu, ſic vanæ gloriæ vento & rumuſculis ſuperbi capiuntur.

Tanti conſtat ventus.

XIII.

XIII. ANGVILLARVM PISCATORES.

Tumultus amatores.

ANGVILLÆ hyemem in exigua aqua non tolerant, nec in turbida: ideo circa vergilias maximè capiuntur fluminibus tùm præcipuè turbidis. *Pl. l. 9. 21.*

APODOSIS. *Ariſt. in Equitib.*

Mali ciues turbidis rebus delectantur, in quibus prædantur facilius.

Ὅπερ γὰρ οἱ τὰς ἐγχέλεις θηρώμενοι πέπονθας,
Ὅταν μὲν ἡ λίμνη καταστῇ, λαμβάνουσιν οὐδέν,
Ἐὰν δ' ἄνω τε καὶ κάτω τὸν βόρβορον κυκῶσιν,
Αἱροῦσι· καὶ σὺ λαμβάνεις ἢν τὴν πόλιν ταράττῃς.
Namq; accidit tibi quod Anguillas qui aucupantur,
Vbi quieta ſtat palus, nil piſcium capiunt:
Contra ſi ſeorſum, & deorſum lutum mouerint,
Capiunt. Ita ipſe capis vbi rempub. inquietas.

Suidas quoque dixit: Ἐγχέλεις θηρώμενοι τὸν βόρβορον ἀναταράξαντες τῆς θήρας τυγχάνουσι.

XIV. ANGVILLÆ SOBRIETAS.

Helluones nocturni, ieiuniiq; ſimulatores.

AFFIRMANT qui anguillas alunt, eas noctu voraces eſſe, interdiu verò in cœno pigras, & immoras iacere. *Ath. l. 7. p. 298. 100.*

AP. Cadit in ſimulatores ſobrietatis qui furtim tamen helluantur, vel in popinones nocturnos, qui interdiu dormiunt, hos Hegeſander νυκτιλαθραιοφάγοις eleganti verbo appellauit.

XV. ANTHIAS PISCIS.

Chriſti præſentia.

ANTHIAS piſcis quemcumque locum in mari incolit, is & belluarum eſt expers, & ab vrinatoribus

Æl.l.8.c.28 ribus tutus, itaque eiuſdem fiducia confirmati piſces audacter fœtificant, & pariunt. Delphini ipſi eius præſentia exhilarati, tripudiant.

APODOSIS.

Chriſtus ſacer eſt piſcis, cuius præſentia nos ab omni dæmonum vitiorumque immanitate tutos reddit, & huius mortalis vitæ ſedatis tempeſtatibus auream ſerenitatem diffundit, vbi ille diluxit, agitatæ mentis permotiones conticeſcunt.

Nec trucibus fluuijs idem ſonus, occidit horror
Æquoris, & terris maria acclinata quieſcunt.

XVI. ANTHIAE ET SCARI SOCIETAS.

Mutuum auxilium.

VT homines fidi & commilitones veri, perinde piſces inter ſe vlciſcuntur, quos Anthias venationis maritimæ periti nominare ſolent, ſunt autem pelagij: ex his quilibet cum nouerit conuictorem ſocium captum eſſe, celerrimè adnare feſtinat, ac dorſi ſui nixu ad eum adhæreſcit, incurſu impulſuq; pro viribus prohibens captiuum abduci. Scari etiam gregales ſuos optimè vindicant, ac adeuntes funem dentibus conficere conantur, vt ex hoſtibus ſeruent captum, & ſæpe funem concidentes, eum liberauerunt, neque ob id petunt redemptionis præmia: ſæpe vero non aſſequuntur ſocij liberationem, tametſi id
Æl.l.1.c.4. quod ſuum erat, promptiſſimè præſtiterunt. Iam verò in naſſam cùm inciderit Scarus, dicunt eum poſteriorem partem ſuam de naſſa eijcere, reliquos verò, qui non ſunt capti, circumnatantes eum morſu corripere, & foras ſocium proferre. Si verò in caput exierit, ipſorum quiſpiam qui foris eſt, caudam ei porrigit, ille comprehenſa cauda ſequitur: hæc illi quidem faciunt, more hominum, qui tametſi libros de amicitia non didicerunt, tamen à natura hauſerunt leges amicitiæ.

AP. Indigni hominum ſocietate, qui homines non iuuant.

Ἀνὴρ μὲν ἄνδρα καὶ, πόλις σώζει πόλιν,
Χεὶρ χεῖρα νίπτει, δάκτυλος δὲ δάκτυλον.

XVII. AROTANVS.

Furto & iniuria abſtinendum.

AROTANVS piſcis, quem gignit Arotan fluuius Zeilani, aſtu ſeſe capi permittit, verum capiens mox ipſe febri arripitur, nec deſinit morbus, donec piſcis dimittatur. Nic. Cor. in fin.

APODOSIS.

Fures vbi primum rem alienam attrectarunt & verterunt in ſuam, cruciabili peccati morbo corripiuntur, à quo liberari non poſſunt, niſi prius aliena, quæ vſurparant, legitimis poſſeſſoribus reſtituant. D. Auguſtinus in ſermone de decem plagis: *Nemo habet iniuſtum lucrum ſine iuſto damno, verbi gratia, qui furatur acquirit veſtem, ſed perdit fidem. Ibi lucrum, ibi damnum: lucrum in arca, damnum in conſcientia.*

XVIII. ASELLVS MARINVS.

Gula.

ASELLVS marinus cor habet in ventriculo. Ælian. ὄνος θαλάττιος ἐν τῇ γαστρὶ τὴν καρδίαν εἴληχεν ἔχειν. l. 30. de An. cap. 20.

AP. Helluones omnes egregiè deſignat, qui aſinina ſunt ignauia, & cor habent in ventriculo, quod omnis eorum cogitatio ſit de ventre aut gula.

Eſca ventri eſt, venter eſcis,
Deus autem & hunc & hanc deſtruet.

Hæc eſt interpretatio Clementis Alexandrini vbi de Helluone ait, τὸν νοῦν ἐγκατορύξας τῇ κοιλίᾳ τῷ ἰχθύι τῷ καλουμένῳ ὄνῳ τὰ μάλιστα ἐοικώς, ὅν δή φησιν Ἀριστοτέλης μόνον τῶν ἄλλων ζώων ἐν τῇ γαστρὶ τὴν καρδίαν ἔχειν. Pæd. l. 2.

XIX. ASILVS THYNNORVM VEXATOR IN TRANquillo mari.

Felicitatis ſpinæ.

ASILVS piſcis araneæ magnitudine cæterorum piſcium vexator. maxime Thynni & Xiphiæ, Οἱ δὲ θύννοι καὶ ξιφίας οἰστρῶσι περὶ κυνὸς ἐπιτολήν. ἔχουσι γὰρ ἀμφότεροι τηνικαῦτα περὶ τὰ πτερύγια οἷον σκωλήκιον τὸ καλούμενον οἶστρον· ὅμοιον μὲν σκορπίῳ, μέγεθος δὲ ἴσον ἀράχνῃ: ποιοῦσι δὲ ταῦτα πόνον τοιοῦτον, ὥστε ἐξάλλεσθαι ἐνίοτε οὐκ ἔλαττον τὸν ξιφίαν τοῦ δελφῖνος. Διὸ καὶ τοῖς πλοίοις πολλάκις ἐμπίπτουσι. Id autem fit etiam poſt Caniculæ exortum flantibus Eteſijs.

Accius in Bacchis.

AP. Thynnus aſilos in tranquillo, & omnis felicitas humanarum rerum ſuas experitur ſpinas.

Splendet ſæpè, at eadem nimbis interdum nigret.

XX. ASTOIZ.

Religio & ſolitudinis amor.

Albert. l. 24. in Aſtoiz.

ASTOIZ piſcis in mari degens, & vt reliqua animantia veſcens, cùm ſenuerit, mutata forma, ſumpta terreſtri migrat in perpetuum à mari, terreſtreque factum animal incolit terram, veſcitur terreſtribus nomenque aliud accipit: nam cùm piſcis eſſet, Abides dicebatur. Iam factum terreſtre animal, nuncupatur Aſtoiz.

AP. Senex qui ex negotioſæ & turbulentæ vitæ fluctu ad portum ſolitudinis appellit. Talis fuit ille ſimilis, cuius Dion meminit in Hadriano, qui cùm è reip. honoribus dimiſſus in agrum, illic ſeptem annos quod fuit reliquum vitæ, in otio & quiete egiſſet, moriens ſepulchro inſcribi iuſſit: *Similis hic iacet, cuius ætas quidem multorum annorum fuit, ſeptem autem duntaxat annis vixit.*

XXI. ATTILVS A CLVPEA.

Paruus hoſtis non contemnendus.

ATTILVS in Pado inertia pingueſcens ad mille aliquando libras, catenato captus hamo, nec niſi boum iugis exactus. Atqui hunc minimus appellatus Clupea venam quandam eius in faucibus mirâ cupidine appetens, morſu exanimat. Plin. li. 9. & 15.

AP. Nullius vires contemnendæ, quippe *habet & pilus vmbram ſuam.* Pub. Syrus. & quæ parua initio putantur late manant incrementis.

Naſcitur exiguus, ſed opes acquirit eundo, Ouidius.
Quaq; venit multas accipit amnis aquas.
Quem Taurum metuis vitulum mulcere ſolebas,
Sub qua nunc recubas arbore, virga fuit.

XXII. AVRATA PISCIS.

Diues meticuloſus.

AVRATA omnium piſcium timidiſſimus eſt. ὁ χρύσοφρυς ἄρα ἰχθύων ἁπάντων δειλότατος. Nam ſub Arcturi tempus, cum maris acceſſus & receſſus maximè fiunt, & eo altius exaggerata arena ad littus relinquitur, vt naues ſæpe ex omnibus aquis nudæ in terra relinquuntur. Tum piſcatores, poſtquam populorum arborum ramos frondibus conueſtitos paxillorum modo in mucronem acutos in arenam defixere, diſcedunt: poſt autem rurſus accedens mare, ſecum imbellem Auratarum multitudinem attrahit. quæ, vbi æſtus reciprocauit, & receſſit, in exigua aqua concauis locis retenta relinquuntur, & verò ramorum metu quieſcunt. Adeo nimirum ramos vento agitatos exhorrent, vt ne loco quidem ſe commouere audeant. Quamobrem primo cuiq; magnum numerum meticuloſorum piſcium capere & ferire licet: Neque modò ab vſu piſcandi inſtructi, ſed etiam totius piſcationis rudes, atque adeo pueri & fœminæ capere poſſunt. Ælian. l. 1? cap. vlt.

AP.

AP. An ideo metuit, quod aurum ſecum portet? aureo colore ſiſuturiſu?

Sic timet inſidias qui ſe ſcit ferre viator,

Quod timeat: tutum carpit inanis iter, contra paupertas ἄσυλον χρῆμα.

XXIII. BALÆNA CVM MVSCVLO

Rationis ductus.

BALÆNA, non modo eſt immani corporis vaſtitate; ſed obrutis etiam plerunque graui ſuperciliorum pondere oculis caligat, neſciens quò iter tendere debeat. Tum magna Dei prouidentia muſculum piſcem, qui balænæ oculus dicitur, ſibi adhibet vitæ comitem, is præuians iter dirigit, & infeſtantia magnitudinem vada demonſtrat. *Plin. l. 9. cap. vlt.*

APODOSIS.

Cupiditas immanis & cœca bellua, rationis & mentis oculo per huius vitæ ſalebras dirigenda.

apud, Stob. ſerm. 16. l. 8 φύσει μὲν καὶ δυσχάλινον τὴν ὄρεξιν. vt ait Plutarch. Ratio autem & prudentia eſt inſtar illius muſculi, quæ ideo rectè ὄμμα τῆς ψυχῆς, dicitur ab Ariſtotele.

XXIV. CALLIONYMVS.

Iracundus.

CALLIONIMO piſci, ait Ariſtoteles, in dextra iecoris fibra fel ſitum eſt, proportione corporis maximè omnium copioſum: iecur autem ad læuum latus collocatum: ex quo ſymbolum eſt iracundiæ. Menader in Meſſenia. τέθνηκ' ἔχων χολὴν σὺ καλλιωνύμου πλείω. Et Anaxippus in Epidicazomeno, ἐάν με κινῇς καὶ ποιήσεις τὴν χολὴν ἅπασαν ὥσπερ καλλιωνύμου ζέσαι.

AP. *Difficilis bile tumet iecur.*

XXV. CANCER.

Prudentia.

IN vtraque Nili ripa aſpides latibulis ſe tegunt, & tanquam ædes ſuas homines, ſic hoc flumen omni alio tempore iucundè & ſuauiter accolunt. Cum autem in agros per æſtatem Nilus redundaturus eſt, tū triginta circiter ante diebus, aquarum copia & Eteſiis ventis impulſæ promotæque, longius à fluuio in loca eminentiora vna cum fœtibus ſuis demigrant: quod quidem munus à natura acceperunt, tanti vt fluminis, tamque operoſi quotannis acceſſionem non modo non ignorent, ſed ab eius etiam damno cauere ſciant. Teſtudines etiam, & Cancri, & Crocodili in loca Nilo inacceſſa id temporis oua transferunt. Vnde ij qui oua eorum offendunt, quantum & quatenus Nili futura irrigaturi incrementum ſit futurum, facilè colligunt. Æl.l.5.c.52.

APOD. Cancri & Crocodili prudentes ſignificant, qui futura multo antequam veniant animo præſagiunt, & ſe ab omni periculo remotos tuentur. Martial. Epigr.62.

Qui ſua metitur pondera, ferre poteſt.

XXVI. CAPITO PISCIS.

Ο ΙΘΧΥΣ ΚΕΦΑΛΩΣ.

Innocentia.

CAPITO de piſcium genere eſt, qui in paludibus degunt, continentiſſimus ac in victu temperantiſſimus eſſe creditur. Etenim nullam animantem inuadit, ſed cum omnibus pacem ſeruare ſolet. Si verò in quempiam iacentem inciderit, hunc in ſuum prandium conuertit, non prius tamen attingit, quam cauda mouerit. Si immobilis ſit, hunc prædam ſibi facit, ſi verò moueatur, eo intacto diſcedit. Æl.l.1.de anim. c.3.

AP. Vel capito ſymbolum eſt innocentiæ, cum ſe potius ieiunum malit, quàm alieno periculo viuere: vel timidos hoſtes, & inimicos ſignificat, qui thraſones aiunt, in mortuos ad prædam expediti; at ſi quis vim vi tantiſper repellat, illicò diffugiunt, tam timidi in periculis, quam in victoria inſolentes, vt de ijs dici poſſit, quod habet Ælian. Ατρεμοῦντας μὲν ἔχει τὴν ἄγραν, κινηθέντος δὲ ἀνεχώρησε.

XXVII. CEPVS, Ο ΚΗΠΟΣ.

Elegans.

TERRENVM quoddam animal Pythagoras ſcribit in libro de mari rubro, circa idem mare procreari, & Cepum, hoc eſt, hortum, appoſitè idcirco nominari, quod tanquam hortus varijs coloribus diſtinguatur. Cùm eſt confirmata ætate, pati magnitudine eſt cum Eretrienſibus canibus. Iam porrò huius colorum varietatem, ſicut ille ſcribit, animus nobis eſt explicare. Eius caput, & dorſum, & ſpina ad caudam vſque valde igneo colore ſunt: tum aurei quidam pili diſſeminati ſpectantur. Facies alba ad genas vſque, inde ad collum aureæ vittæ pertinent. Collum & pectoris inferiores partes, & anteriores pedes omnino albi. Mammæ duæ manum implentes cœruleo colore viſuntur: venter candidus; pedes poſteriores nigri ſunt. Aelian. τὰ μὲν δὴ (inquit) περὶ τὴν

Lib. 17. c. 8. κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τὸν νῶτον, καὶ τὴν ῥάχιν εἰς τὴν οὐρὰν τελευτῶντα, ἀκράτως πυρρά ἐστι, θεάσαιο δ' ἂν καὶ τρίχας χρυσοειδεῖς τινὰς διεσπαρμένας. λευκὸν δὲ τὸ πρόσωπον, ἐς μέχρι τῶν παρειῶν αὐτῶν. Ἐντεῦθέν γε μὴν ταινίαι χρυσοειδεῖς κατίασιν εἰς τὴν δέρην, ταύτης δὲ τὰ στέρνα μέχρι τῶν κάτω καὶ οἱ πόδες δὲ οἱ πρόσθιοι, λευκανθίζει πάντα· μαζοὶ δὲ χειροπληθεῖς δύο κυανοῖ. γαστὴρ δὲ λευκή, πόδες δὲ οἱ κατόπιν μέλανές εἰσι.

AP. Cepus typus eſt elegantis vario gemmarum

Veſtiumque cultu collucentis, cætera muti, ſic apud Auianum.

Diſtinctus maculis, & pulchro pectore Pardus
Inter conſimiles ibat in arua feras. Fabula 40.
Et quod nulla graues variarent terga leones,
Protinus his miſerum credidit eſſe genus.
Cætera ſordenti damnans animalia vultu,
Solus in exemplum nobilitatis erat.
Hoc arguta nouo gaudentem vulpis amictu
Corripit, & vanas approbat eſſe notas.
Vade ait, & pictæ nimium confide iuuentæ,
Dum mihi conſilium pulchrius eſſe queat.
Miremurque magis quos munera mentis adornant,
Quam qui corporeis enituere bonis.

XXVIII. CITHAROEDVS PISCIS.

Ο ΚΙΘΑΡΩΔΟΣ ΙΧΘΥΣ.

Scientia ſimulata.

IN mari rubro piſcis procreatur, cuius corpus ita figuratum eſt, vt ſimilitudinem lingulacæ eius latitudo gerere feratur. Squammæ non magnam tangenti aſperitatem habent. Cùm ſubaureo eſt colore, tum lineis à ſummo capitis vertice ad extremam caudam nigris ſic diſtinguitur, vt eas citharæ fidiculas contentas eſſe dicas, vnde is citharœdus appellatur, os ei peſſumit & ſubſidet, idemque nigerrimum eſt, cinguloque croceo circumligatur, vertex varietate diſtinguitur, fulgore aureò, & nigris quibuſdam lineis, pinnas aureas habet, ruſo colore multiplicitèr variatur, cauda eſt nigra, præter extrema: ea enim candidiſſimo colore aſperguntur. Alij item Citharœdi picti naſci dicuntur, toto corpore purpurei, certis interuallis aureolas lineas poſſidentes. Eorum verò caput cingulis violaceis illuſtratur, vno quod eſt ante oculos, ad branchias pertinente: altero ſe-

meditentur, quomodo ſe ſalutaribus remedijs aduerſus pericula muniant, ita fiet quod ait Poëta,

Maior poſt otia virtus.

XXXI. CROCODILVS IBIDIS PENNA RETARDATVS.

Hæreticus egregij alicuius hominis ſcriptis coërcitus.

COMPERTVM eſt Crocodilum improbiſſimum animal: ſi penna ibidis defricetur adeò obtorpeſcere & debilitari, vt immobilis reddatur, omnemque priſtinæ rapacitatis violentiam obliuiſcatur. *Horus Niliacus.l.77.*

AP. Cadit omnino in furioſum hæreticum aut virulentum calumniatorem, quem eruditi, & grauis hominis calamus reſtrinxerit. Talis Pelagium Augustinus, talis Iouinianum Hieronymus, talis peſtiferum Arium πένταθλος Athanaſius, tales Caluinum & Lutherum innumeri doctores Catholici verbo Dei fregerunt.

Sidereo clypeo, & cœleſtibus armis.

XXXII. CROCODILVS AD PALMAM RELIGATVS.

Crucis victoria.

AVGVSTVS ille Cæſar Aegypto pacata Crocodilum animal horribile ad palmam arborem catena religatum in nummis cudi voluit. Videtur & hodie nummus cum inſcriptione. *Nemo antea religauit.*

AP. Chriſtus Dominus Ægyptum, hoc eſt, mundum vicit, & exitialem generis noſtri Alaſtorem depreſſit crucis arbore conſtrictum. Auguſtinus ſermo. 137. de tempore: tunc etenim Dominus noſter Ieſus Chriſtus illum tenebrarum mortis principem colligauit, legiones illius perturbauit, portarum inferni ferreos vectes confregit, omnes iuſtos qui ori-

 ginali

ginali peccato adſtricti tenebantur, abſoluit, in libertatem priſtinam reuocauit, & peccatorum tenebris occœcatos ſplendida luce perfudit. Aliud exemplum affert S. Iſidorus. Enydros, inquit, ſerpens ſiue Ichneumon in Crocodili viſcera illapſus eoque perempto ſaluus exiliens, typus eſt Reſurrectionis Christi.

Aliud ſymbolum.

XXXIII. CROCODILI CATVLVS.

Indoles improba.

CRocodili cum ex ſeſe pepererunt, hoc experimento legitimum à ſpurio internoſcunt, vt ſi quid catulus ſimulatque excluſus eſt, rapuerit, in reliquum tempus in Crocodilini generis numero locoque à parentibus ducatur: ſin ignauia eum ipſum retardauerit, ad comprehendendam alicundè muſcam, aut lumbricum, aliamue beſtiolam, aut lacertulam, eum parens tanquam à ſe degenerantem, nihilque ad ſe pertinentem lacerat, atque videntur, vt ad Solis radios aquilæ ſuorum ingenuitatem expertiuntur, ſic celeri alacritate prædam capiendi Crocodili: vtrique ſcilicet non temerario ſuos affectu, ſed ratione amantes.

Ælian. l. 9. cap. 3.

Apodosis.

Crocodilus ſuos agnoſcit ex rapina, haud diſſimiliter parentes improbi germanam ſobolem ex vitiorum ſuorum imagine. Oedipus apud Senecam tales eſſe filios gloriatur.

Ego ſum? meorum exempla facinorum appetunt.
Me nunc ſequuntur, laudo & agnoſco libens.
Exhortor aliquid vt patre hoc dignum gerant.
Agite ò propago clara, generoſam indolem
Probate factis, gloriam ac laudes meas
Superate.

XXXIV. CROCODILVS AD SVEM.

Voluptatis illecebra delinitus.

CROCODILVS capitur obiecto ſuis tergo, quod deuoret & grunniente porcello, ad cuius vocem accedit, tum primum ingeſto oculis luto cæcatur, exin facile debellatur. *Hero. l. 2.*

APODOSIS.

Typus eſt voluptatis, de qua S. Paulinus carmine ad Cytherium.

Blandis doloſa retibus.
Si lege mentis iſta lex ſit fortior,
In iura peccati trahet.
Maleſuada verbis, fraudis arte dulcibus,
Animum virilem effœminat.
Excæcat oculos mentis, & radit caput
Spolians, & exarmans fidem.

XXXV. CYTHARVS.

Charitas.

CYTHARVS piſcis habere dicitur καρδίαν λευ-κὴν καὶ πλατεῖαν, cor latum, & album. *Athen. l. 7. p. 305.*

AP. Syncerus Dei amor nullis ſordidi animi anguſtijs reſtrictus, ſed latè in hominum vtilitates diffuſus de quo ſi amplitudinem reſpicias merito illud Poëtæ dici poſſit.

Cor mundi inſtar habens.

XXXVI. DELPHINVS.

Princeps manſuetus.

DELPHINVS ſolus inter piſces caret felle. *Ath. Dipn. l. 8. ex Ariſt.*

AP. Manſuetudo principum eſt propria. Seneca lib. 1. de Clementia: Nullum clementia ex omnibus magis quam regem & Principem decet. Saluſt. præ-

 clarè

XXXIX. DELPHINVS SEMPER MOVETVR.

Diligentia ſeu vigilantia.

Delphinvm perpetuo motu præditum eſſe dicunt: nec quoad viuit (ne dormiens quidem) à motione conquieſcit: Cum enim neceſſe habet dormire, ex alto ad ſummam aquam elatus, vt totus videatur, dormit: non enim ſomni expers eſt, atque ita dormiens in profundum tamdiu depellitur, quoad imam ſedem maris contingat: ad quam poſtquam funditus delapſus eſt, terræ pulſu è ſomno excitatur, deinde ex alto emergit, ac repetito ſomno ſimiliter atque prius ad maris fundum appulſus, expergiſcitur tum rurſus eminet extra aquam & hoc ipſum ſæpe facit, eamque ob cauſam inter quietem & actionem agens, nunquam omninò a motu quieſcit. *Æl. l. 11. c. 12.*

APODOSIS.

Præclarum vigilantiæ exemplum, maximè verò principibus, quos oportet *Stantes mori.*

Vera ipſa Vigilantia eſt. Hæc mens Hannibalis.
Pœnus vt ad ſomnos, nox totam curſibus actæ *Sil. Ital. l. 12.*
Inſumpſit pubi noctem, vigil ille, nec vllam
Ad requiem facilis, credenſque abſcedere vitæ
Quod ſopor eripiat tempus.

XL. DELPHINI.

Amor parentum in ſobolem.

Delphini teneros catulos ex aliqua cauſa conſternatos rurſus excipiunt, & ventre complectuntur. *Baſil. in Hexa. ho. 8.*

Ap. Parentum φιλοστοργία in paruulis fouendis vel Chriſti amor, qui, eſt noſter ἱερὸς ἰχθὺς, in piſciculos, quos fouet in viſceribus ſuæ charitatis. Accedit quod teneræ ſoboli veteres Delphini tanta

manſuetudine & cura adnatent vt pædagogi videantur iuuentuti propoſiti. Quod fuſius deſcribit Oppianus. Id verò Chriſtus facit, & nobis iter vitæ matris indulgentiſſimo amore non modò complanat, ſed præit, noſtras in ſe ſarcinas recipiens.

de piſcatu. lib. 1.

vide Oppian lib. 1. de piſc. verſ. 680.

Ὡς δ' ὅτε Μεσσοπόλων ἔργων ἄπο παῖδες ἴωσιν,
Ἀθρόοι οἱ δ' ἄρ' ὄπισθεν ἐπίσκοπον ἐγγὺς ἕπονται.
Ὡς ἄρα καὶ δελφῖνες ἑοῖς παίδεσσι τοκῆες
Ἕσπονται.

XLI. DRACO MARINVS.

Indocilitas.

Ælian. l. 5. cap. 37.

DRACO marinus ſi manu dextra attrahatur, violenter enititur, ſiniſtram ſi inijcias, cedit & capitur.

APODOSIS.

Multi æqua ratione regi nolunt, ſed vijs obliquis trahi, nihil ab iis obtineri poteſt quod non violentis rationibus extorqueatur.

Phædrus.

Nolo iraſcaris libere ſi dixero,
Diis eſt iratis natus, qui eſt ſimilis tibi.

XLII. THYNNVS.

Prudentia.

Athen. l. 7. pag 301.

THYNNVM Ariſtoteles tradit in pontum nauigantem dextrum littus radere, exireque læuo, quod oculo dextro plus cernat, hebete ſiniſtro.

APODOSIS.

2. de beneſic. 18.

Thynnus prudens, & conſideratus homo: dextrum littus, amica ſecuritas: oculus dexter recta cognitio, ſeu ratio, Seneca. *Duce ratione per totam vitam eundum eſt, minima, maximique ex eius conſilio gerenda ſunt.*

XLIII.

XLIII. ECHINVS LACONIS.

Mala toleranda ſunt cum emendari non poſſunt.

DEMETRIVS Scepſius lib. 26. Troiani apparatus ſcribit, Laconem quendam ad epulas inuitatum. Echinis marinis illatis menſæ, vnum arripuiſſe, ignarus quiſnam vſus foret eius cibi, atque adeò non obſeruantem, quomodo cæteri conuiuæ illo veſcerentur. In os igitur coniectum ſimul cum teſta, dum frangere eum ſtridore conaretur, eſu offenſum, nec intelligentem quis aſperitatis eſſet renixus, dixiſſe: O ſcelestum edulium, neque te iam mollitum abijciam, neque poſtea ſumam vnquam: ὦ φάγημα μιαρόν! οὔτε μὴν νῦν σε ἀφίω μαλακισθεὶς, οὔτ' αὖθις ἔτι λάβοιμι. Ath. l. 3.

APODOSIS.

Tolerantur aliquando mala poſtquam ſemel admiſſa ſunt, quod maiori fortaſſe incommodo expellerentur. Cæcilius.

Patiere quod datur, quando optata non dabunt.

XLIV. ECHINVS MARINVS.

Fides & prudentia.

ECHINI marini futuræ tempeſtatis præſcij lapillis in tergum coniectis ſe operiunt, & arena ſaburrant, ne fluctibus obortis, ob leuitatem allidantur ad littora. D. Ambr. in Hexamero.

APODOSIS.

Prudentiæ & grauitatis typus, vel certè fidei, quæ nos roborat & confirmat, ne quid in opinionum ſalo fluctuemur. Simile quod dictum alibi de ſæpijs ad ſaxum adhæreſentibus.

Traiectæ ſyrtes, anchora iacta mihi eſt.

bitates nobis miti quadam ſuauitate decoxit, quo in poſterum nobis omnia faciliora leuioraque viderentur. Memini ita accommodatam parabolam à viro noſtræ ſocietatis pereruditо.

XLVII. GLAVCVS PISCIS. ΓΛΑΥΚΟΣ.

Amor parentum in ſobolem.

GLAVCVS piſcis pater factus, quos ſuſtulit ex coniuge, diligentiſſimè cauet, ne inſidijs pereantur, neue pernicies vlla eis inferatur. Itaque donec læti ac ſine timore natant, tamdiu ille cuſtodire non intermittit: nunc à tergo cùm eis natans, nunc verò non à tergo, ſed adnatat modò ad vnum eorum latus, modò ad alterum. Si quis verò ex paruulis timere cœperit, ille timore cognito, ore hiante, paruulum excipit: deinde timore præterito, quem deuorauerat, reuomit qualem acceperat, ille rurſus natat. Ælian. Similiter fœtus caniculæ marinæ metu in vterum matris ingrediuntur & regrediuntur. *lib. 1. de animal. ca. 16.* *Ælian. lib. 1. cap. 16.*

APODOSIS.

Hac Icone ſignificatur amor & ſollicitudo parentum in teneram prolem; vel certè Dei in homines plusquam materna φιλοστοργία, quos in aduerſis tegit, in proſperis glorioſos oſtentat.

Sit glaucus altam piſcis arans Thetin,
Dum nigra ventis æquora ſæuiunt:
Prolem ſub aluum vix regreſſam
Viſceribus fouet inquietis.
At cum Fauonij blandæ animæ volant,
Reponit auctæ pignora Tethyi:
Mox victor incedit ſuperbum,
In catulis numerans triumphos.

XLVIII. LVCERNA PISCIS.

Apoſtoli.

Plin. lib. 9. cap. 27. SVBIT in ſumma maria piſcis, ex argumento appellatus lucerna, linguaque ignea per os exerta, tranquillis noctibus relucet.

AP. Lucerna mundi beati Apoſtoli, qui terrarum orbem ſua luce colluſtrarunt, & linguis igneis præditi offuſas rebus humanis tenebras diſſiparunt inter huius vitæ turbines, & maria, placidiſſimo fulgore collucentes.

Solemq; nouum noua ſidera portant.

XLIX. MELANVRI CAVTIO.

Securitati malè creditur.

Ælian. de animl. l. 14. MELANVRI cum placidum, & quietum eſt mare, ad imam maris ſedem in petris aut algis quieſcunt, tegumentoque proteguntur, quocumque corpus occultari poteſt, contra cũ aduerſa tempeſtas eſt & piſces alij in altum ex fluctuum impetu deſcendunt, hi tum fiducia implentur, ſimul & ad littus appropinquant & ad petras adnatant, neſcio enim quomodo prænoſcunt quo die nocteue cum feritas maris, & immanitas efferueſcit, tum à piſcatoribus non adiri mare.

APODOSIS.

Horat Od 10. lib. 2. carm.

Sperat infeſtis, metuit ſecundis
Alteram ſortem, benè præparatum
Pectus.

L. MVLLVS GREGALIS.

ΘΥΝΝΟΣ Ο ΟΡΜΗΤΙΚΟΣ.

Fruges conſumere natus.

MVLLVS gregalis dentibus eſt ſerratis, totus punctis maculoſus, carniuorus, poſt tertium partum ſteri-

ſterileſcit, vermiculis quibuſdam in vtero genitis, qui conceptum fœtum abſumunt. *Ath. lib. 7. p. 324.*

Ap. Monachi aut optimi ſunt, qui proficiunt, aut peſſimi qui degenerant. Serrati dentes, gula: puncta, maculæ vitiorum: ſterilitas, virtutis poſt aliquot actus remiſſio: vermes, peccata occulta. D. Auguſtinus: *Ex quo Deo ſeruire cœpi, quomodo difficile ſum expertus meliores, quam qui in monaſterijs profecerunt: ita non ſum expertus peiores, quàm qui in monaſterijs ceciderunt, ad ſummum pulchrè monet: Nolite propter amurcam qua oculi noſtri offenduntur, torcularia deteſtari, vnde apothecæ dominicæ fructu olei luminoſiori implentur.* *Epiſt. 137.*

LI. MVRÆNA.

Ira laceſſita.

MVRAENA plaga vna per ferulam accepta torpeſcens perſtat: ſin plures, ira incenditur; καὶ μύραινα ἡ πληγεῖσα νάρθηκι εἰσάπαξ, ἡσυχάζει, εἰ δὲ πλεονάκις, εἰς θυμὸν ἐξάπτεται.

Ap. *Furor fit læſa ſæpius patientia.*

LII. MVRÆNÆ ACETVM.

Seueritas nimia.

ACETI guſtu Murænas in rabiem agi ferunt. *Plin. lib. 9. cap. 23.*

APODOSIS.

Multi ſeueritatis acrimonia efferantur, qui leuioribus clementiæ remedijs ad animi æquitatem, & moderationem poſſent reuocari. Claud. *peragit tranquilla poteſtas, quod violenta nequit.* Proculi ille Peſcennij Nigri truculentus rigor qui Palæſtinis rogantibus vt ipſorum cenſus leuaretur eo quod regio eſſet grauata ſatis inclementer reſpondit: *Vos terras veſtras leuare vultis, ego etiam aerem veſtrum cenſere cuperem.* Quo reſponſo abſque dubio miſerorum mortalium animos in ſui odium efferauit.

LIII. MV-

plexit: Quamobrem indignata Iouis filia, illum in Cochleam eiuſdem nominis conuertit: comitem verò, & miniſtrum illius loco Cupidinem ipſi quoque iuuenem, & formoſum ſibi delegit, & alis quas Nerites habuerat eundem induit.

APODOSIS.

Digni ſunt omnino qui Cochleæ fiant, quicumque terram cœlo anteferunt, & rerum humanarum deſiderio ineſcati circumfluentes omni fœlicitate cœli delicias contemnunt.

O curuæ in terras animæ, & cœleſtium inanes!

LV. ORCYNVS.

Salus damno leniori empta.

ORCYNVS cetaceus piſcis prouidens eſt, & natura non arte quæ ſibi maximè conducant, intelligit. Itaque cum hamo transfixus fuerit, in maris altitudinem ſeipſum impellens ac deprimens, ad ſolum allidit: & hamum oris pulſatione expellere cupit. quod ſi id minus fieri queat, ab hamo exceptum vulnus luculentius infert, dilatatque: atque exiliendo id quod ſibi moleſtiam exhibet, expuit abijcitque. εὐρύνει γοῦν τὸ τραῦμα καὶ ἐκπτύεται τὸ λυποῦν.

AP. Orcynus ſymbolum eſt eorum qui vitam & ſalutem redimunt leuioribus detrimentis, *pro toto bene pars deperditur*, & *ne peream, pereo.* iuxta id quod dixit Tertullianus ad Martyres, *Aliquid amittere, vt maiora lucreris. Periculo euaſiſſe per ſe præmium eſt.* *Ignatius Diaconus.*

LVI. OSTREA AD VNGVENTVM.

Voluptas capiens homines.

INDI piſcatores alabaſtrum vnguenti effundunt, cuius ſuauitate capta Oſtrea, inebriata ferreo ſtylo configuntur. Philoſt. περιζήσας ὁ Ἰνδὸς τῷ θηρίῳ τὸ δέλεαρ. *Lib. 3. c. vlt.*

LIX. PASTINACÆ ACVLEVS.

Calumnia.

PASTINACÆ marinæ radius ab omni medicina inuictus exiſtit, etenim primū vt pupugit ſtatim interficit, quod quidem ipſius telum vel rei maritimæ peritiſſimi exhorrent. Neq; enim alius quiſquam neque vulneratrix ipſa medicinam facere poteſt, hoc ſcilicet dono ſoli quondam à dijs haſtæ Pelei conceſſo. *Ælian. l.* 1. *de Anim. ca.* 56.

AP. Virulentæ linguæ maledicus Paſtinacâ rectè ſignificatur. *Anacreon.*

φιλολοιδόροιο γλώσσης
ϐέλεμνα κῦφα.

LX. PASTINACÆ FATVM.

Saltatio exitialis.

PASTINACAS capiunt qui earum piſcationis ſtudioſi ſunt, & deſiderio non fruſtantur, in hunc modum, ſaltant & canunt quam poſſunt ſuauiſſimè, illæ verò tùm auditu mulcentur, tum ſpectanda ſaltatione ſe oblectant, & adnatant propius. At piſcatores ſenſim, ac pedetentim recedunt. Ibi tùm dolus in miſeras ſtructus apparet, quæ ſaltatione & cantu allectatæ fuerant, retibus iam extenſis incluſæ capiuntur. Ælian. idem de paguris ait & Thriſſis *lib.* 6. *cap.* 31. & 32. *Li.* 1. *de anim. c.* 39.

AP. Tales improbi ridendo in exitium ruunt, & quod ait Satyricus.

Non vnquam reputant quanti ſibi gaudia conſtent. *Iuuenal. Satyr.* 6.

LXI. PAVONIS FLVVIATILIS. CAVDA,

Finis bonus.

APVD Indos Pauones ſunt piſces cauda aurea inſignes. χρυσᾶ δὲ τὰ οὐραῖα. *Philoſt. lib.* 1. *cap.* 1.

APODOSIS.

Bonus finis cauda aurea. Euſtathius ad Iliad. χρυσῆν ἐπιτιθέναι κορώνην auream imponere coron dici notat συμβολικῶς, in eos qui laudatum finem ſ operibus imponunt.

LXII. PEDVNCVLVS.

Paraſiti.

Ælian. li. 9. cap. 7.

PEDVNCVLVS piſcis ignauus omnique arte & in ſtria deſtitutus, delphinum ſectatur, & eius pra tanquam locuplete menſa pingueſcit.

AP. Typus paraſitorum, qui ſolent

Aliena viuere quadra.

LXIII. PHYSÆ IECVR, ΦΥΣΗΣ ΗΠΑΡ.

Amoris Sympathia.

Ælian. li. 11. cap. 13.

PHYSA Ægyptius piſcis admirabili natura præd eſt, nam cum notionem habere ferunt quando na augeatur & diminuatur, eiuſque iecur cum L pariter decreſcere pariterque recreſcere : corp habitu modo eſſe opimo; modo gracili & tenui.

AP. Affectus hominum pro rerum quas ipſi am habitu, vel creſcunt, vel minuuntur, & omnino ſ rei dilectæ modulum componunt. Mater enim a ris eſt ſimilitudo. Plato in conuiuio. ὅμοιον ὁμοίῳ πελάζει. Talis eſt ille Lycidas apud Calpurnium:

Non ſic diſtricta macreſcit turdus oliua,
Non lepus, extremas legulus cum ſuſtulit vuas:
Vt Lycidas domina ſine Phyllide tabidus erro.
Te ſine væ miſero mihi! lilia nigra videntur,
Nec ſapiunt fontes, & aceſcunt vina bibendi.

Ecloga 3. in oratione.

At tu ſi venias, & candida lilia fient,
Et ſapient fontes, & dulcia vina bibentur.

LXIV. PHYSALVS.

Gula.

IN mari rubro, ſinu Arabico, piſcem Leonides Byzantius gigni ait, Gobio ætatis perfectæ, non magnitudine inferiorem: nullos oculos, nullumque os habentem more piſcium: branchias tamen his innatas eſſe, capitis figuram etſi minus expreſſam coniectari poſſet: infra imum ventrem formam quandam leniter contractam in ſinum apparere, quæ ſmaragdi colorem reddit: hanc ei oculorum loco, & oris eſſe idem ait. Ælian. li. 3 cap, 18.

AP. Os habent cum oculis commixtum, atque confuſum helluones. Quicquid vident ad explendam gulam concupiſcunt, imo toti pœnè ventres ſunt,

Notæq; per oppida buccæ.

LXV. PINNÆ ET CANCRI SOCIETAS.

Calliditas duorum.

PINNÆ animal marinum, è genere concharum eſt, pandit ſeſe hiatu teſtarum, & carunculam extra conchas eminentem ex ſeſe prætendit, tanquam eſcam circumnatantibus piſcibus. Cum cancro comparandi cibi ſocietatem facit: eamque ob rem cancer cùm piſcem quendam adnatare videt, illam leniter morſu admonet, tum Pinna magis ac magis conchas patefacit, intraque eas piſcis adnatantis caput recipit, comprimitque: & piſcem ita captum in cibo conſumit. Ælian. l. 3. cap. 29.

AP. Rectè & loco dicetur in geminos veteratores qui ſimplicem decipiunt.

Rem de compacto gerunt, quaſi in velabro olearij.

LXVI. PINNOTERÆ.

Nobilitas inanis.

Plinius. MINIMI Cancri, quos pinnoteras vocant, quo tutiores ſint inanium Concharum teſtis ſe condunt. & cum creuerint migrant in capaciores.

AP. Tales ſunt qui maiorum ſe titulis tuentur, cum ſuis diffidant virtutibus.

Virtute decet non ſanguine niti.

LXVII. PNEVMON.

Voluptuarius.

Plato in Phil. PNEVMON piſcis eſt ζωόφυτος, naturæ ſimul animalis, & plantæ particeps, itaque vt planta alimentũ ſumit, creſcit, vegetatur, & hæc eius vita, ſenſus enim vt in arborea natura exilis eſt, & penè nullus.

AP. Præclara imago voluptuariorum, qui in ganeæ libidinumque vi[illegible], ſummum bonum ponunt. Itaque adeò ſe potui, ciboque mancipant, vt humanum ſenſum exuere, & quaſi ἀποδενδρωθῆναι, vt loquitur Plotinus, id eſt, *arboreſcere* videantur.

LXVIII. POLYPVS.

Luxuria.

Ælian. lib. 6. cap. 28. de Anim. EX piſcibus libidinoſiſſimum polypum, eatenus flagranti veneris cupiditate incendi ferunt, dum & omnibus corporis viribus exhauſtis debilitatus, & ad natandum & cibaria inquirenda tantoperè infirmus factus fuerit, vt poſtea alijs præda efficiatur. Cũ enim parui piſciculi, tùm cancelli & cancri ipſum exedunt, & conficiunt, quamobrem eum non amplius anno viuere dicunt, fœminamque etiam propter crebros partus ocyus conſumi.

AP.

AP. Imago libidinoſi, qui Venere totus vapidus, & putris, vt ait Perſius, redditur, omniſque virtutis & bonorum omnium emortua fruge, in libidinum cœno langueſcit. *Sæuus criminum ſtimulus libido eſt, quæ nunquam manere quietum patitur affectum. nocte feruet, die anhelat, de ſumno excitat, à negotio abducit, à ratione reuocat, aufert conſilium, amentes inquietat, lapſos inclinat.* *Ambroſ. lib. 1. de Cain & Abel. c. 1.*

LXIX. POLYPVS.

Inuidia.

POLYPVS cum alijs cibis paſcitur (eſt enim edaciſſimus, ad fraudemque & inſidias callidiſſimus) tùm verò ſua ipſe membra conficit. Nam ſi venatio deficiat, brachia ſua deuorat, ὅτ' ἂν αὐτῷ γίνηται ἀθηρία, τῶν ἑαυτῶ πλοκάμων περίτραγε: ac ventre ſic ſaturato, inopiam venationis leuat. Deinde renaſcitur ei quod deeſt: hoc tanquam promptum prandium ad famem reſtinguendam comparante ipſi natura. *Ælian. lib. 1. de Anim. cap. 17.*

APODOSIS.

Similiter inuidus aliorum inuidens vitæ & fortunis, ipſe tabe conficitur ſui infector. Proſper. *Inuidi odia inter ſe abſcondunt, & in ſuos cruciatus enutriunt.* *Lib. 3. de vita Contemplatiua cap. 5.*

LXX. POLYPODIS CAPVT.

Bona malis permixta.

POLYPODIS caput cùm eſu ſuauiſſimum ſit, difficilem ſomnum & turbulenta affert inſomnia. Simile Ægyptus Homeri ea, quæ habet φάρμακα, πολλὰ μὲν ἐσθλὰ μεμιγμένα πολλὰ δὲ λυγρά.

AP. Bonum raro ſyncerum eſt, nullius mali contagione illitum: ſed in rebus humanis omnia malis boniſve, triſtibus & lætis permixta. Syneſius Hymno 4. *Plutarch. de audiendis poëtis.*

Οἱ δὲ γὰρ χθονίας Hæc enim terrenæ
Θεσμὸς ἀνάγκης Lex neceſſitatis.
Διχόθεν θνατοῖς Binis ex crateribus mortalibus
Βίον οἰνοχοεῖ. Vitam fundit.
Τὸ δ᾽ ἀκηράσιον, Purum autem
Ἀμιγὲς τ᾽ ἀγαθὸν, Impermixtumq́; bonum,
Θεὸς, ἢ τὰ θεοῦ. Deus aut diuina.

LXXI. POLYPI AD CONCHAM.

Calliditas eluſa.

Plin. l. 9. cap. 30. AVIDISSIMOS eſſe concharum Polypos ferunt, ſed illas adtactū comprimi præcidentes brachia eorum, vltroque eſcam ex prædante capere.

AP. Ars arte, fraus fraude, vis vi ſæpe pellitur, & qui ad prædandum venerat, aliorum fit præda.

Οἱ αὐτῷ κακὰ τεύχει ἀνὴρ ἄλλῳ κακὰ τεύχων. Heſiod. ἔργ. peſſimum vitium calliditas, πανουργία ἑκούσιον ψυχῆς ἀῤῥώστημα· χαλεπὴν δὲ καὶ πάντως ἀνίατον ἐργάζεται τῆς ψυχῆς ἀποτροπήν. *Calliditas voluntarius animæ morbus, ægrè, vel potius nunquam ſanatur.* citiùs autem perimitur.

LXXII. POMPILVS.

Luxurioſus.

Athen. lib. 7. EST autem Pompilus amator piſcis, ζῷον ἐρωτικὸν vtpote Venere genitus, & cœli ſanguine, ὡς ἂν καὶ αὐτὸς γεγονὼς ἐκ τοῦ οὐρανίου αἵματος, ἅμα τῇ Ἀφροδίτῃ.

APODOSIS.

In amatores luxurioſos, qui adeò furialibus inuerecundæ Veneris ſtimulis efferueſcunt, vt cum Venere concreti & nati eſſe videantur. Piſcium autem Venus fertur amantiſſima, vt à quibus molliter excepta fuerit cum Typhonem fugeret. Et fortè illi ex Pompilorum genere:

Ve

Venit ad Euphratem comitata Cupidine paruo: Oui. Faſt. lib. 2.
Inque Palæſtinæ margine ſedit aquæ.
Dum latet, inſonuit vento nemus, illa timore
Pallet, & hoſtiles credit adeſſe manus.
Vtque ſinu tenuit natum: ſuccurrite Nymphæ
Et Dis auxilium ferte duobus ait.
Nec mora, proſiliyt, piſces ſubiere gemelli.
Pro quo nunc dignum ſidera nomen habent.

LXXIII. PVRPVRA.

Gula capta.

PVRPVRA vehementer guloſa eſt: longam linguam habet: ea penetrat quæcunque poteſt, & attrahit quæ comedit, eadem etiam capitur. Capiendi modus eiuſmodi eſt. Paruam naſſam denſo contextu, exiguis maculis purpurarij piſcatores contexunt: intus in media naſſa Strombus piſcis illecebra appenditur, ad eam alliciendam: purpura maiorem in modum linguam diſtendere contendens, eo pertinere, & Strombum ipſum aſſequi conatur: & ne ab eſca quã ligurit, aberret, omnem eam neceſſe habet exerere. Itaque ipſa exerta fugit eſcam, quo ad plenitudine intumeſcentem retrahere non quit: vnde fit vt eam piſcator liguritione irretitam comprehendat. Æl. l. 7. c. 34.

APODOSIS.

HELLVONES improbi liguriendo perſæpe capiuntur.

Plurimus hinc æger moritur vigilando: ſed illum
Languorem peperit cibus imperfectus & hærens
Ardenti ſtomacho.
Viue bidentis amans, & culti villicus horti:
Vnde epulum poſſis centum dare Pythagoræis.
Eſt aliquid quocunque loco, quocunque receſſu,
Vnius ſeſe dominum feciſſe lacertæ.

LXXIV. RANA CONTRA HYDRUM CLAMANS.

Clamor inutilis.

Ælian. li. 12. cap. 15.

RANA validoclamore Hydrum terrere conatur, ſed ille clamores negligens prædam arripit.

AP. Clamoſi & minaces ſunt contemnendi: Nam aiunt, *vehementius latrant timidi canes.*

LXXV. RANA PISCATRIX.

Planus.

Ælian. de Anim. l. 9. c. 29.

INSIGNE Plani ſeu impoſtoris ſymbolum eſt Rana Piſcatrix, quæ piſciculorum capiendorum magnas habet illecebras, longulos nimirum pilos, ſiue Appendices quaſdam, quorum extrema craſſis globulis præpilantur. Hos in turbidiſſimis & refertis limo locis abdita, porrigit ac prætendit, & adnatantes piſciculos veluti ad eſcam pilis ad ſe ſubductis comprehendit ac helluatur.

Ignatius Diaconus

APODOSIS.

Imago prædæ in damna ſæpe pellicit.

LXXVI. RANA MOECENATIS.

Arcana Principum non euulganda.

Plin. l. 9. cap. 63.

EAndem ob cauſam factum putant, vt Mæcenas illeAuguſto chariſſimus Rana Seriphia literas ſignaret, cuius hoc eſt ingenium, vt perpetuo ſilentio torpeſcat. Cyrenis mutæ fuere Ranæ illatis è continente vocalibus durat genus earum. Mutæ ſunt etiam nunc in Seripho inſula.

Seneca.

AP. Significat eximiam ſilentij fidem, qua ſibi commiſſa Principis arcana ſeruaret. *Vt quiſque contemptiſſimus, & maximè ludibrio eſt, ita ſolutiſſimæ linguæ eſt.*

LXXVII. LAMPAS AD RANAS.

Calumniatorum repreſſio.

OBSTREPVNT vt ſolent inſanis clamoribus ranæ, & Mineruæ ipſi moleſtæ ſunt, quæ apud Homerum queritur, ſibi infeſta ranarum coaxatione caput obtuſum, & ſoporem, quem vel maximè deſiderabat, negatum. At ſi lampadem lacui, in quo tumultuantur ranæ, imminentem appendi cures, repentè, vt aiunt, luminis fulgore percuſſæ conticeſcunt.

AP. Ranæ calumniatores ſunt qui ne Mineruæ quidem, hoc eſt, literatis hominibus parcunt, & vſquequaque tumultuantur, ac ſi virtutis fulgor paulatim diſcuſſis tenebris clarior emicuerit, aut illuſtris alicuius viri præſtantia compreſſerit, obmuteſcunt. *Horat. Satyr. 3. lib. 2.*

Inuidiam placare paras virtute relicta?
Contemnere miſer, vitanda eſt improba ſiren
Deſidia, aut quicquid vita meliore paraſti.

LXXVIII. SARGI CAPTVRA.

Semen calamitatis cupiditas.

SARGIS piſcibus idonea domicilia ſaxa & cauernæ ſunt, quæ non ſatis luminibus illuminantur, ſed tanquam feneſtellas paruulas habent, tanto interuallo diſtantes, quo pertinere & permeare ſolis ſplendor, earumque diſtantiam lumen Solis complere poſſit. Cùm enim Sargi luce delectantur, tum verò Solis maximè radios ſitienter expetunt. In loco multi eodem habitant. Apud paludes & breuia vitam agunt, vicinam proximam & continentem ſe habere gaudent. Capras vehementiſſimè amant. Namque cum caprarum proximè & ſecundum littus paſcentium vnius aut alterius vmbra in mari apparuerit, protinus gaudio exilientes, ſummo ſtudio adnatant,

XLVIII. LVCERNA PISCIS.

Apoſtoli.

Plin. lib. 9. cap. 27.

SVBIT in ſumma maria piſcis, ex argumento appellatus lucerna, linguaque ignea per os exerta, tranquillis noctibus relucet.

Ap. Lucerna mundi beati Apoſtoli, qui terrarum orbem ſua luce colluſtrarunt, & linguis igneis præditi offuſas rebus humanis tenebras diſſiparunt inter huius vitæ turbines, & maria, placidiſſimo fulgore collucentes.

Solemq; nouum noua ſidera portant.

XLIX. MELANVRI CAVTIO.

Securitati malè creditur.

Ælian. de animl. 1. 14.

MELANVRI cum placidum, & quietum eſt mare, ad imam maris ſedem in petris aut algis quieſcunt, tegumentoque proteguntur, quocumque corpus occultari poteſt, contra cũ aduerſa tempeſtas eſt & piſces alij in altum ex fluctuum impetu deſcendunt, hi tum fiducia implentur, ſimul & ad littus appropinquant & ad petras adnatant, neſcio enim quomodo prænoſcunt quo die nocteue cum feritas maris, & immanitas efferueſcit, tum à piſcatoribus non adiri mare.

Apodosis.

Horat Od. 10. lib. 2. carm.

Sperat infeſtis, metuit ſecundis
Alteram ſortem, benè præparatum
Pectus.

L. MVLLVS GREGALIS.

ΘΥΝΟΣ Ο ΟΡΜΗΤΙΚΟΣ.

Fruges conſumere natus.

MVLLVS gregalis dentibus eſt ſerratis, totus punctis maculoſus, carniuorus, poſt tertium partum ſteri-

ſterileſcit, vermiculis quibuſdam in vtero genitis, qui conceptum fœtum abſumunt. Ath. lib. 7. p. 324.

Ap. Monachi aut optimi ſunt, qui proficiunt, aut peſſimi qui degenerant. Serrati dentes, gula: puncta, maculæ vitiorum: ſterilitas, virtutis poſt aliquot actus remiſſio: vermes, peccata occulta. D. Auguſtinus: *Ex quo Deo ſeruire cœpi, quemodo difficile ſum expertus meliores, quam qui in monaſterijs profecerunt: ita non ſum expertus peiores, quàm qui in monaſterijs ceciderunt*, ad ſummum pulchrè monet: *Nolite propter amurcam qua oculi noſtri offenduntur, torcularia deteſtari, vnde apothecæ dominicæ fructu olei luminoſiori implentur.* Epiſt. 137.

LI. MVRÆNA.

Ira laceſſita.

MVRAENA plaga vna per ferulam accepta torpeſcens perſtat: ſin plures, ira incenditur; καὶ μύραινα ἡ πληγεῖσα νάρθηκι εἰσάπαξ, ἡσυχάζει, εἰ δὲ πλεονάκις, εἰς θυμὸν ἐξάπτεται.

Ap. *Furor fit læſa ſæpius patientia.*

LII. MVRÆNÆ ACETVM.

Seueritas nimia.

ACETI guſtu Muræn as in rabiem agi ferunt. Plin. lib. 9. cap. 23.

APODOSIS.

Multi ſeueritatis acrimonia efferantur, qui leuioribus clementiæ remedijs ad animi æquitatem, & moderationem poſſent reuocari. Claud. *peragit tranquilla poteſtas, quod violenta nequit.* Proculi ille Peſcennij Nigri truculentus rigor qui Palæſtinis rogantibus vt ipſorum cenſus leuaretur eo quod regio eſſet grauata ſatis inclementer reſpondit: *Vos terras veſtras leuare vultis, ego etiam aerem veſtrum cenſere cuperem* Quo reſponſo abſque dubio miſerorum mortalium animos in ſui odium efferauit.

plexit: Quamobrem indignata Iouis filia, illum in Cochleam eiuſdem nominis conuertit: commercio verò, & miniſtrum illius loco Cupidinem ipſum quoque iuuenem, & formoſum ſibi delegit, & alis quas Nerites habuerat eundem induit.

APODOSIS.

Digni ſunt omnino qui Cochleæ fiant, quicumque terram cœlo anteferunt, & rerum humanarum deſiderio ineſcati circumfluentes omni fœlicitate cœli delicias contemnunt.

O curuæ in terras animæ, & cœleſtium inanes!

LV. ORCYNVS.

Salus damno leuiori empta.

ORCYNVS cetaceus piſcis prouidens eſt, & natura non arte quæ ſibi maximè conducant, intelligit. Itaque cum hamo transfixus fuerit, in maris altitudinem ſeipſum impellens ac deprimens, ad ſolum allidit: & hamum oris pulſatione expellere cupit. quod ſi id minus fieri queat, ab hamo exceptum vulnus luculentius infert, dilatatque: atque exiliendo id quod ſibi moleſtiam exhibet, expuit abijcitque. εὐρύνει γοῦν τὸ τραῦμα καὶ ἐκπτύεται τὸ λυποῦν.

AP. Orcynus ſymbolum eſt eorum qui vitam & ſalutem redimunt leuioribus detrimentis, *pro toto bene pars deperditur, & ne peream, pereo.* iuxta id quod dixit Tertullianus ad Martyres, *Aliquid amittere, vt maiora lucreris, Periculo euaſiſſe per ſe præmium eſt.* *Ignatius Diaconus.*

LVI. OSTREA AD VNGVENTVM.

Voluptas capiens homines.

INDI piſcatores alabaſtrum vnguenti effundunt, cuius ſuauitate capta Oſtrea, inebriata ferreo ſtylo configuntur. Philoſt. περιζήσας ὁ Ἰνδὸς τῶν ὀστρέων ... [illegible] *L.b.3.c.vlt.*

LIX. PASTINACÆ ACVLEVS.

Calumnia.

PASTINACÆ marinæ radius ab omni medicina inuictus exiſtit, etenim primũ vt pupugit ſtatim interficit, quod quidem ipſius telum vel rei maritimæ peritiſſimi exhorrent. Neq; enim alius quiſquam neque vulneratrix ipſa medicinam facere poteſt, hoc ſcilicet dono ſoli quondam à dijs haſtæ Pelei conceſſo. *Ælian. l.* 1. *de Anim. ca.* 56.

AP. Virulentæ linguæ maledicus Paſtinacâ rectè ſignificatur. *Anacreon.*

φιλολοιδόροιο γλώσσης
σέλεμνα κοῦφα.

LX. PASTINACÆ FATVM.

Saltatio exitialis.

PASTINACAS capiunt qui earum piſcationis ſtudioſi ſunt, & deſiderio non fruſtantur, in hunc modum, ſaltant & canunt quam poſſunt ſuauiſſimè, illæ verò tùm auditu mulcentur; tum ſpectanda ſaltatione ſe oblectant, & adnatant propius. At piſcatores ſenſim, ac pedetentim recedunt. Ibi tùm dolus in miſeras ſtructus apparet, quæ ſaltatione & cantu allectatæ fuerant, retibus iam extenſis incluſæ capiuntur. Ælian. idem de paguris ait & Thriſſis *lib.* 6. *cap.* 31. & 32. *Li.* 1. *de anim. c.* 39.

AP. Tales improbi ridendo in exitium ruunt, & quod ait Satyricus.

Non vnquam reputant quanti ſibi gaudia conſtent. *Iuuenal. Satyr.* 6.

LXI. PAVONIS FLVVIATILIS. CAVDA,

Finis bonus.

APVD Indos Pauones ſunt piſces cauda aurea inſignes. χρυσᾶ δὲ τὰ οὐραῖα. *Philoſt. lib.* 1. *cap.* 1.

APODOSIS.

Bonus finis cauda aurea. Euſtathius ad Iliad. 4. χρυσῆν ἐπιτιθέναι κορώνην auream imponere coronidē dici notat συμβολικῶς, in eos qui laudatum finem ſuis operibus imponunt.

LXII. PEDVNCVLVS.

Paraſiti.

Ælian. li. 9. cap. 7.

PEDVNCVLVS piſcis ignauus omniſque arte & induſtria deſtitutus, delphinum ſectatur, & eius præda tanquam locuplete menſa pingueſcit.

AP. Typus paraſitorum, qui ſolent

Aliena viuere quadra.

LXIII. PHYSÆ IECVR, ΦΥΣΗΣ ΗΠΑΡ.

Amoris Sympathia.

Ælian. li. 11, cap. 13.

PHYSA Ægyptius piſcis admirabili natura præditus eſt, nam eum notionem habere ferunt quando luna augeatur & diminuatur, eiuſque iecur cum Luna pariter decreſcere pariterque recreſcere : corporis habitu modo eſſe opimo; modo gracili & tenui.

AP. Affectus hominum pro rerum quas ipſi amant, habitu, vel creſcunt, vel minuuntur, & omnino ſe ad rei dilectæ modulum componunt. Mater enim amoris eſt ſimilitudo. Plato in conuiuio. ὅμοιον ὁμοίῳ ἀεὶ πελάζει. Talis eſt ille Lycidas apud Calpurnium:

Eclog. 3. in oratione.

Non ſic diſtricta macreſcit turdus oliua,
Non lepus, extremas legulus cum ſuſtulit vuas:
Vt Lycidas domina ſine Phyllide tabidus erro.
Te ſine væ miſero mihi! lilia nigra videntur,
Nec ſapiunt fontes, & aceſcunt vina bibenti.

At tu

At tu ſi venias, & cand da lilia fient,
Et ſap.erit fontes, & dulcia vina bibentur.

LXIV. PHYSALVS.
Gula.

IN mari rubro, ſinu Arabico, piſcem Leonides Byzantius gigni ait, G. bio ætatis perfectæ, non magnitudine inferiorem: nullos oculos, nullumque os habentem more piſcium: branchias tamen his innatas eſſe, capitis figuram etſi minus expreſſam conjectari poſſet: infra imum ventrem formam quandam leuiter contractam in ſinum apparere, quæ ſmaragdi colorem reddit: hanc ei oculorum loco, & oris eſſe idem ait. *Ælian. li. 3 cap. 18.*

AP. Os habent cum oculis commixtum, atque confuſum helluones. Quicquid vident ad explendam gulam concupiſcunt, imo toti pœnè ventres ſunt,

Notæq; per oppida buccæ.

LXV. PINNÆ ET CANCRI SOCIETAS.
Calliditas duorum.

PINNÆ animal marinum, è genere concharum eſt, pandit ſeſe hiatu teſtarum, & carunculam extra conchas eminentem ex ſeſe prætendit, tanquam eſcam circumnatantibus piſcibus. Cum cancro comparandi cibi ſocietatem facit: eamque ob rem cancer cùm piſcem quendam adnatare videt, illam leniter morſu admonet, tum Pinna magis ac magis conchas patefacit, intraque eas piſcis adnatantis caput recipit, comprimitque: & piſcem ita captum in cibo conſumit. *Ælian. l. 3. cap. 29.*

AP. Rectè & loco dicetur in geminos veteratores qui ſimplicem decipiunt.

Rem de compacto gerunt, quaſi in velabro olearij.

LXVI. PINNOTERÆ.

Nobilitas inanis.

Plinius.

MINIMI Cancri, quos pinnoteras vocant, quo tutiores ſint inanium Concharum teſtis ſe condunt, & cum creuerint migrant in capaciores.

AP. Tales ſunt qui maiorum ſe titulis tuentur, cum ſuis diffidant virtutibus.

Virtute decet non ſanguine niti.

LXVII. PNEVMON.

Voluptuarius.

Plato in Phil.

PNEVMON piſcis eſt ζωόφυτος, naturæ ſimul animalis, & plantæ particeps, itaque vt planta alimentũ ſumit, creſcit, vegetatur, & hæc eius vita, ſenſus enim vt in arborea natura exilis eſt, & penè nullus.

AP. Præclara imago voluptuariorum, qui in ganeæ libidinumque vſu, ſummum bonum ponunt. Itaque adeò ſe potui, ciboque mancipant, vt humanum ſenſum exuere, & quaſi ἀποδενδρωθῆναι, vt loquitur Plotinus, id eſt, *arboreſcere* videantur.

LXVIII. POLYPVS.

Luxuria.

Ælian. lib. 6. cap. 28. de Anim.

EX piſcibus libidinoſiſſimum polypum, eatenus flagranti veneris cupiditate incendi ferunt, dum & omnibus corporis viribus exhauſtis debilitatus, & ad natandum & cibaria inquirenda tantoperè infirmus factus fuerit, vt poſtea alijs præda efficiatur. Cũ enim parui piſciculi, tum cancelli & cancri ipſum exedunt, & conficiunt, quamobrem eum non amplius anno viuere dicunt, fœminamque etiam propter crebros partus ocyus conſumi.

AP. Imago libidinoſi, qui Venere totus vapidus, & putris, vt ait Perſius, redditur, omniſque virtutis & bonorum omnium emortua fruge, in libidinum cœno langueſcit. *Sæuus criminum ſtimulus libido eſt, quæ nunquam manere quietum patitur affectum. nocte feruet, die anhelat, de ſumno excitat, à negotio abducit, à ratione reuocat, aufert conſilium, amentes inquietat, lapſos inclinat.* *Ambroſ. lib. 1. de Cain & Abel. c. 1.*

LXIX. POLYPVS.

Inuidia.

POLYPVS cum alijs cibis paſcitur (eſt enim edaciſſimus, ad fraudemque & inſidias callidiſſimus) tùm verò ſua ipſe membra conficit. Nam ſi venatio deficiat, brachia ſua deuorat, εἴ τις αὐτῷ γένηται ἀθηρία, τῶν ἑαυτοῦ πλοκάμων παρέτραγε: ac ventre ſic ſaturato, inopiam venationis leuat. Deinde renaſcitur ei quod deeſt: hoc tanquam promptum prandium ad famem reſtinguendam comparante ipſi natura. *Ælian. lib. 1. de Anim. cap. 17.*

APODOSIS.

Similiter inuidus aliorum inuidens vitæ & fortunis, ipſe tabe conficitur ſui infector. Proſper. *Inuidi odia inter ſe abſcondunt, & in ſuos cruciatus enutriunt.* *Lib. 3. de vita Contemplatiua cap. 5.*

LXX. POLYPODIS CAPVT.

Bona malis permixta.

POLYPODIS caput cùm eſu ſuauiſſimum ſit, difficilem ſomnum & turbulenta affert inſomnia. Simile Ægyptus Homeri ea, quæ habet φάρμακα, πολλὰ μὲν ἐσθλὰ μεμιγμένα, πολλὰ δὲ λυγρά. *Plutarch. de audiendis poëtis.*

AP. Bonum rarò ſyncerum eſt, nullius mali contagione illitum: ſed in rebus humanis omnia malis boniſve, triſtibus & lætis permixta. Syneſius Hymno 4.

Ὁ δὲ γὰρ χθονίας	*Hæc enim terrenæ*
Θεσμὸς ἀνάγκης	*Lex neceſſitatis.*
Διχόθεν θνατοῖς	*Binis ex crateribus mortalibus*
Βίον οἰνοχοεῖ.	*Vitam fundit.*
Τὸ δ' ἀκηράσιον,	*Purum autem*
Ἀμιγὲς τ' ἀγαθὸν,	*Impermixtumq; bonum,*
Θεὸς, ἢ τὰ θεοῦ.	*Deus aut diuina.*

LXXI. POLYPI AD CONCHAM.

Calliditas eluſa.

Plin. l. 9. cap. 30. AVIDISSIMOS eſſe concharum Polypos ferunt, ſed illas adtactũ comprimi præcidentes brachia eorum, vltroque eſcam ex prædante capere.

AP. Ars arte, fraus fraude, vis vi ſæpe pellitur & qui ad prædandum venerat, aliorum fit præda.

Οἱ αὐτῷ κακὰ τεύχει ἀνὴρ ἄλλῳ κακὰ τεύχων. Heſiod. ἔργ. peſſimum vitium calliditas, Πανουργία ἑκούσιον ψυχῆς ἀῤῥώστημα· χαλεπὴν δὲ καὶ, πάντως ἀνίατον ἐργάζεται τῆς ψυχῆς ἀποτροπήν. *Calliditas voluntarius animæ morbus, ægrè, vel potius nunquam ſanatur.* citius autem perimitur.

LXXII. POMPILVS.

Luxurioſus.

Athen. lib. 7. EST autem Pompilus amator piſcis, ζῶον ἐρωτικὸν, vtpote Venere genitus, & cœli ſanguine, ὡς ἂν καὶ αὐτὸς γεγονὼς ἐκ τοῦ οὐρανίου αἵματος, ἅμα τῇ Ἀφροδίτῃ.

APODOSIS.

In amatores luxurioſos, qui adeò furialibus inuerecundæ Veneris ſtimulis efferueſcunt, vt cum Venere concreti & nati eſſe videantur. Piſcium autem Venus fertur amantiſſima, vt à quibus molliter excepta fuerit cum Typhonem fugeret. Et fortè illi ex Pompilorum genere:

Ven-

Venit ad Euphratem comitata Cupidine paruo: Oui. Faſt. lib. 2.
Inque Palæſtinæ margine ſedit aquæ.
Dum latet, inſonuit vento nemus, illa timore
Pallet; & hoſtiles credit adeſſe manus.
Vtque ſinu tenuit natum: ſuccurrite Nymphæ
Et Dis auxilium ferte duobus ait.
Nec mora, proſilijt, piſces ſubiere gemelli.
Pro quo nunc dignum ſidera nomen habent.

LXXIII. PVRPVRA.

Gula capta.

PVRPVRA vehementer guloſa eſt: longam linguam habet: ea penetrat quæcunque poteſt, & attrahit quæ comedit, eadem etiam capitur. Capiendi modus eiuſmodi eſt. Paruam naſſam denſo contextu, exiguis maculis purpurarij piſcatores contexunt: intus in media naſſa Strombus piſcis illecebra appenditur, ad eam alliciendam: purpura maiorem in modum linguam diſtendere contendens, eo pertinere, & Strombum ipſum aſſequi conatur: & ne ab eſca quã ligurit, aberret, omnem eam neceſſe habet exerere. Itaque ipſa exerta fugit eſcam, quo ad plenitudine intumeſcentem retrahere non quit: vnde fit vt eam piſcator liguritione irretitam comprehendat. Æl. l. 7. c. 34.

APODOSIS.

HELLVONES improbi liguriendo perſæpe capiuntur.

Plurimus hinc æger moritur vigilando: ſed illum
Languorem peperit cibus imperfectus & hærens
Ardenti ſtomacho.
Viue bidentis amans, & culti villicus horti:
Vnde epulum poſſis centum dare Pythagoræis.
Eſt aliquid quocunque loco, quocunque receſſu,
Vnius ſeſe dominum feciſſe lacertæ.

LXXIV. RANA CONTRA HYDRVM CLAMANS.

Clamor inutilis.

Ælian. li. 12. cap. 15. RANA validò clamore Hydrum terrere conatur, ſed ille clamores negligens prædam arripit.

AP. Clamoſi & minaces ſunt contemnendi: Nam aiunt, *vehementius latrant timidi canes.*

LXXV. RANA PISCATRIX.

Planus.

Ælian. de Anim. l. 9. c. 29. INSIGNE Plani ſeu impoſtoris ſymbolum eſt Rana Piſcatrix, quæ piſciculorum capiendorum magnas habet illecebras, longulos nimirum pilos, ſiue Appendices quaſdam, quorum extrema craſſis globulis præpilantur. Hos in turbidiſſimis & refertis limo locis abdita, porrigit ac prætendit, & adnatantes piſciculos veluti ad eſcam pilis ad ſe ſubductis comprehendit ac helluatur.

Ignatius Diaconus APODOSIS.

Imago prædæ in damna ſæpe pellicit.

LXXVI. RANA MOECENATIS.

Arcana Principum non euulganda.

Plin. l. 9. cap. 63. EAndem ob cauſam factum putant, vt Mæcenas ille Auguſto chariſſimus Rana Seriphia literas ſignaret, cuius hoc eſt ingenium, vt perpetuo ſilentio torpeſcat. Cyrenis mutæ fuere Ranæ illatis è continente vocalibus durat genus earum. Mutæ ſunt etiam nunc in Seripho inſula.

Seneca. AP. Significat eximiam ſilentij fidem, qua ſibi commiſſa Principis arcana ſeruaret. *Vt quiſque contemptiſſimus, & maximè ludibrio eſt, ita ſolutiſſimæ linguæ eſt.*

LXXVII. LAMPAS AD RANAS.

Calumniatorum repreſſio.

OBSTREPVNT vt ſolent inſanis clamoribus ranæ, & Mineruæ ipſi moleſtæ ſunt, quæ apud Homerum queritur, ſibi infeſta ranarum coaxatione caput obtuſum, & ſoporem, quem vel maximè deſiderabat, negatum. At ſi lampadem lacui, in quo tumultuantur ranæ, imminentem appendi cures, repentè, vt aiunt, luminis fulgore percuſſæ conticeſcunt.

AP. Ranæ calumniatores ſunt qui ne Mineruæ quidem, hoc eſt, literatis hominibus parcunt, & vſquequaque tumultuantur, ac ſi virtutis fulgor paulatim diſcuſſis tenebris clarior emicuerit, aut illuſtris alicuius viri præſtantia compreſſerit, obmuteſcunt. *Horat. Satyr. 3. lib. 2.*

Inuidiam placare paras virtute relicta?
Contemnere miſer, vitanda eſt improba ſiren
Deſidia, aut quicquid vita meliore paraſti.

LXXVIII. SARGI CAPTVRA.

Semen calamitatis cupiditas.

SARGIS piſcibus idonea domicilia ſaxa & cauernæ ſunt, quæ non ſatis luminibus illuminantur, ſed tanquam feneſtellas paruulas habent, tanto interuallo diſtantes, quo pertinere & permeare ſolis ſplendor, earumque diſtantiam lumen Solis complere poſſit. Cùm enim Sargi luce delectantur, tum verò Solis maximè radios ſitienter expetunt. In loco multi eodem habitant. Apud paludes & breuia vitam agunt, vicinam proximam & continentem ſe habere gaudent. Capras vehementiſſimè amant. Namque cum caprarum proximè & ſecundum littus paſcentium vnius aut alterius vmbra in mari apparuerit, protinus gaudio exilientes, ſummo ſtudio adna-

eant, ac ſaltu non admodum ad ſaltandum idonei capras attingere fruſtra affectant. Senſum caprini odoris percipiunt, etſi ſub fluctibus natant, itaque voluptate geſtientes, ad eas accedere ſtudent. Quoniam verò circa amorem adeo infelices ſunt, ex his idcircò capiuntur, quæ tantoperè deſiderant. Nam piſcator caprinam pellem extractam cum cornibus induens, inſidias parat, Sole à tergo relicto, atque farinam caprino iure madefactam in eam maris partem ſpargit, ac abijcit, vbi habitare ſolent Sargi: quibus tanquam philtro quodam odoris ſupradicti allectati accedunt, farina veſcuntur, pelle aſſimilatæ capræ permulcentur. Ex his autem piſcator multos hamo robuſto capit: cuius linea alba non ex arundine appenſa eſt, ſed virga de cornu arbore: ſimulac enim ad hamum adhæſerit piſcis, ſubtrahere expeditiſſimè conuenit, nec alios conturbet. Manu etiam capiuntur, ſi quis ſpinas, quas ad tuitionem ſui excitant, à capite ad partem inferiorem reuocando & flectendo declinet, premendoque ex lapidibus in quos ad latendum ſe compellunt, extrahat. Sic plumatis tuniculis amicti aucupes, ceruorum tergoribus venatores. Contra purpurati Taurum, albati Elephantum fugiunt.

Ælian. l. 1. de Anima. cap. 23. Plut. in Fortit. Alex. p. 528.

Apodosis.

Species, & vmbræ rerum decipiunt multos. Ea enim eſt ars Dæmonis, vt ſi cuius rei nos videat cupiditate illectos, eius vaniſſimam ingerat imaginem, & ſe in ea quæ amamus ipſe componat, quo nos facilius decipiat. Amore igitur, quaſi ſagena cæcos venatur:

Τόασος ἔρως καὶ τοῖσιν ἐς ἄιδος ἡγεμονεύς.
Ἐυθορέειν κευθμῶνας ἀνοςήτοιο λόχοιο.
Opian. l. 4. ἁλιευτ.

LXXIX. SCARI CAPTVRA.

Mors ex luxuria.

SCARVS cum alijs herbis marinis, tum alga veſcitur, omnium piſcium ad Venerem eſt inflammatiſſimus. Cauſa cur capiatur eſt cupiditas inexplebilis in fœminam. Ea non ignorantes rei piſcatoriæ peritiſſimi, hoc modo ei inſidias ponunt, vt comprehenſæ fœminæ ſummum os ad tenuem funiculū ex ſparto confectum alligent, eamque viuā per mare trahant, vbi eorum cubilia eſſe, & in quem locum congregentur, norunt. Conficiunt etiam graue plumbum figura rotundum longitudine trium digitorum, quo ex chordis appenſo, trahitur Scarus fœmina captiua. Aliquis eorum naſſæ in piſcatorio nauigio accommodatæ os latè diducit, datque operam, vt naſſa in Scarum captū conuertatur. Ea enim ſenſim demittitur, lapide certam menſuram facto. Mares verò non aliter, quam homines ad conſpectam amatam libidinis furore feruntur, circumque eam concurſantes, alius alium præuertere, eique appropinquare & contingere ſtudent, vt ſolent iuuenes vehementer amantes, aut oſculum, aut vellicationē, aut aliquod quodpiam furtum amatorium venantes qui deducit fœminam ſenſim & pedetentim, inſidijs collocatis, rectà ad naſſam, cum amata diceres ducere amantes. Cum proximè ad naſſam hi acceſſerunt, plumbum in interiorem partem à piſcatore traductum, & linea decidens fœminam in naſſā detrahit, quo ſimul influentes mares capiuntur: ac pœnam dant Scari eiuſmodi furentis libidinis. *Æl. l. 1. c. 2. Meminit. & Opp. l. 3. ἁλιευ.*

AP. Obſcœni homines libidine in maxima capitis diſcrimina adducuntur, & tamen vt Scari tunc putant ſe, *Oppian. ἁλιευτ.*

Νίκης γλυκύδωρον ἑλεῖν κράτος.

LXXX. ΣΚΟΛΟΠΙΣ.

Diuitiæ exitioſæ.

CALLISTHENES Sybarita 13. rerum Gallicarũ. Naſcitur (inquit) in Arari Piſcis ab indigenis σκόλοπις nominatus, qui ſecundum aucta Lunæ albus eſt, ſecundum damna verò, omnino niger, & cum in extremam creuit magnitudinem, à propriis ſpinis confoditur, ὑπεραυξήσας δὲ, ἀναιρεῖται ὑπὸ τῶν ἀκανθῶν.

APODOSIS.

Diues auarus, & inconſtans opportunè hac parabola ſignificatur, cui ſæpè nimiæ ſpinæ, hoc eſt diuitiæ, ſunt exitio.

Hoc habuiſſe fuit quod periiſſe fuit.

LXXXI. SEPIA.

Hæreticus conuiciator.

Ael. l. 1. de Anim. cap. 34.

CVM ſe à peritis piſcatoribus captari cognoſcit Sepia, ſuum atramentum, ἀπόσφαγμα, emittit, quo circumfuſa, ab oculis piſcantium remouetur, eorumque perſtringit oculos: piſcatores verò, cum ſit in eorum oculis, nihil tale vident. Sic Ænea tenebris circumſepto fefellit Achillem Neptunus, vt ait Homerus.

AP. Hæretici poſtquam firmis rationibus vrgentur, venenum calumniarum diffundunt, quo effugiant. Simile eſt quod Plin. habet de Bonaſo. *Tradunt in Pæonia feram quæ Bonaſus vocetur, equina iuba, cætera tauro ſimilem, cornibus ita in ſeſlexis, vt non ſint vtilia pugnæ: quapropter fuga ſibi auxiliari, reddentem in ea fimum cuius contactus ſequentes vt ignis aliquis amburat.*

lib. 8. c. 15.

LXXXII. SEPIÆ ATRAMENTVM.

Calumniatorum libri.

SI lucerna infuſo Sepiæ atramento accendatur, aſtantium vultus horribiles, & planè æthiopicos videri facit, quod Anaxilao tribuitur commentum. Pl. l. 32. c. 10.

AP. Sepiæ atramentum eſt calumnia, quæ lucem quâ quid purius eſt, inficit, & præclaros alioqui homines tetra ſpecie induit: vnde grauem malorum ſarcinam in ſuum plerumque caput euocat. Nũ merito calumniatori inclamandum?

Sed miſerere tui, rapido nec perditus ore Martia. lib. 6.
Fumantem naſum viui tentaueris vrſi:
Sit placidus licet, & lambat digitoſque, manuſque,
Si dolor, & bilis, ſi iuſta coegerit ira,
Vrſus erit: vacua dentes in pelle fatiges,
Et tacitus quæras quam poſſis rodere carnem.

LXXXIII. SEPIA AD SAXVM.

Fides.

SEPIAM aiunt ſæuiente tempeſtate minora ſaxa prehendere, & in iiſdem vtraque promuſcide velut anchora ſtabilitam quieſcere. Aeli. l. 1. p. 323.

APODOSIS.

Fides eſt ſaxum firmiſſimum, quo fluctante opinionum ſalo, excipi & teneri oportet: ὑποβάθρα μέν τοι καὶ κρηπὶς ἡ πίστις. Theodoret. Theod. λογ. α. περὶ πίστεως.

LXXXIV. SIRENES.

Inuidia.

SIRENES aiunt ſæuiente tempeſtate, quam ſuauiſſimè canere, contra ſereno cœlo & tranquillo mari triſtes obmuteſcere.

Apo-

De vita contemplatiua lib. 3.

APOD. Inuidos aliorum res aduerſæ vehementer oblectant, proſperæ contriſtant & deijciunt. *Proſp.* de bonorum malis gaudent, de profectibus lugent, de inimicitijs gratuitis ardent, deprehendi pectoris ſui malitiam timent, ſemper amari: nunquam certi, Amici diaboli, Inimici etiam ſui, omnibus odioſi, ad gaudenda auxij, ad plangenda læti, vtrobique diſperſi.

LXXXV. STELLA.

Veri amoris vis inextinguibilis.

STELLA piſcis qui ab Ariſtotele ἀστὴρ quod in Stellæ modũ præclaro ludentis naturæ artificio ſit efformatus: Brachijs enim quaſi radijs quinque diffuſus expanditur: in radiorum medio os eſt ſine gula: inde alimentum in quinque partes diſtribuitur, vt in echinis internæ partes omnes indiſcretæ ſunt, vt in vrticis. Radiorum particulæ vinculis tenuibus connexæ facilè diſrumpuntur. Aſpectu pulcherrimus eſt, ob exquiſitam partium compagem. Habet autem tam igneum feruorem, vt omnia in mari contacta adurat, omnem cibum ſtatim peragat. Ariſt. li. 5. οὕτω θερμὸς ἐστι τὴν φύσιν ὥστε ὅ,τι ἂν λάβῃ παραχρῆμα ἐξαιρούμενον διεφθὸν εἶναι.

AP. *Æternus eſt nulliſque domabilis vndis.*

LXXXVI. THYMALLVS PISCIS CAPTVS A CVLICE.

Cenodoxus.

Ælian. lib. 14. cap. 22.

PISCEM Thymallum Ticinus Italiæ fluuius procreat, qui ad cubiti magnitudinem accedit. eius capti odor non indignam admirationem habet, non enim vt cæteri piſces, piſculentum quendam mittit odorem, imò verò exiſtimes te eius gentilem herbam recentem ex terra lecta manibus tenere, tanta

ſanè

ſanè odoris ſuauitate fragrat; vt qui cum ipſum non videt, Thymum ſe geſtare putet atque is cum talis ſit, à culice vili beſtiola, cuius eſca imprimis delectatur, capi ſolet.

AP. Tales quidem ſunt præſtanti ſingularium ornamentorum flore viri, qui cum teria declinent maiorum cupiditatum, vanæ gloriolæ aura & rumuſculis capiuntur. Num Thymallus tam vili beſtia captus iure inclamaret,

Te naturæ dedecus,
Quod ferre certè cogor, bis videor mori.

LXXXVII. TESTVDO MARINA.

Proſperitas periculoſa.

TESTVDINES tantæ magnitudinis Indicum mare emittit, vt ſingularum ſuperficies habitabiles caſas integant. capiuntur quidem multis modis, ſed maximè euectæ in ſumma pelagi, antemeridiano tempore plandito, eminente toto dorſo per tranquilla fluitantes. Quæ voluptas liberè ſpirandi in tantum fallit oblitas ſui, vt ſolis vapore ſiccato cortice, non queant mergi, inuitæque fluitent, opportunæ venantium prædæ. *Pl. 9. c. 10.*

APODOSIS.

Proſperæ fortunæ flatu ſæpe deliniti homines ſui obliuiſcuntur, & in acerbiſſima mala incidunt. fortuna quos nimium fouet, ſtultos facit. Syrus.

O funeſtus multis populi
Diruſq. fauor, qui cum flatu *Senec. in Octauia.*
Vela ſecundo ratis impleuit;
Vexitque procul, languidus idem
Deſerit alto, ſæuoque mari.

LXXXVIII. THEVDITES.

Milites ignaui.

Plut. in Apoph. reg.

TOis Ἐρετριεῦς ἐπισκώπτων ἔλεγεν, ὥσπερ Θευδίτας μάχαιραν μὲν ἔχειν, καρδίαν δὲ μὴ ἔχειν. Eretrienſes ſubſannans Themiſtocles, dicebat, Theuditum more gladium quidem habere, cor autem non habere.

AP. In ignauos, & imbeiles, qui arma quidem, & præſidia habent quibus ſe aduerſus hoſtes tueantur, ſed animi imbecillitate, iiſdem vti non poſſunt.

Sine animis nil arma.

Vel vt habet Accius in Epigonis,

Sine animo anima eſt debilis.

LXXXIX. TROCTA ΤΡΩΚΤΗΣ.

Calliditas.

Ælia. lib. 1. cap. 5.

PIscis Trocta, cuius naturam, nomen & os declarant, dentes habet frequentes & continentes, quibus quicquid inciderit perfringere poteſt, hamo captus ſolus ex piſcibus non ſe ab hamo retrahit, ſed impellit ſeſe in ferrum, chordam conſumere cupiens. Piſcatores contra machinantur magnas anſas: ille verò quoniam quodammodo valet ſaltu, anſas ſæpè tranſilit, ac linea qua agitur conciſa, ad domicilia reuertitur.

APODOSIS.

Callidus callidum captans, ſæpè hamum perdit: ſolent enim quod ait prouerbium,

Ἀλωπεκίζειν πρὸς ἑτέραν ἀλώπεκα,
Contra vulpem vulpinari.

XC. VRANOSCOPVS.

Vigil prudentia.

VRANOSCOPVS piſcis præter omnium ani- *Iſi. c. 6.*
mantium naturam, vnum oculum in ſummo *l. 12.*
capitis vertice habet, quo intendens, ſemper inſidias vitat reliquorum piſcium.

APODOSIS.

Prudentis typus eſt Vranoſcopus, qui ſemper erecto in cœlum oculo Deum contemplatur, & occurſantes in hoc vitæ pelago caſus vigili circumſpectione declinat. Opus, ſi quando alias, hoc lumine.

πλείη μὲν γαῖα κακῶν, πλείη δὲ θάλασσα.

Heſiod. ἐργ. Porro Vra noſcopus, idem eſt, qui ab Athenæo Ἁγνός & καλλιώνυμος appellatur, lib. 8. piſcis pedali magnitudine, ſine ſquamis, capite magno, oſſeo, aſpero, Ranæ piſcatricis capiti haud abſimili.

PARABOLARVM
HISTORICARVM
LIBER NONVS.
SERPENTES ET INSECTA.

I. SERPENS.

Amor ſobolis.

MVLTIS quidem in animalibus cernitur inſignis erga ſuos fœtus φιλοσοργία: ſed nihil admirabilius eſt ſerpente, per ferrum & flammas ad teneram ſobolem liberandam traiiciente. Narrat quippe Funccius ſe Loſtorfij vidiſſe, cum non fœtus quidem, ſed ouum tantum vnius ſerpentis in fornacem proiectum eſſet, matrem ipſam cum feſtinatione acceſſiſſe ſibilantem, odore nimirum percepto, & fornacē ingreſſam eſſe, licet aſtantibus quibuſdam viris à quibus partim baculis occiſa eſt, partim igne læſa.

Sta. Theb. 1. AP. Ingens eſt vis φιλοσοργιας.

Sic lea quam ſæuo fœtam preſſere cubili
Venantes Numidæ, natis erecta ſuperſtat,
Mente ſub incerta toruum ac miſerabile frendens,
Illa quidem turbare globos, & frangere morſu
Tela queat, ſed prolis amor crudelia vincit
Pectora, & in media catulos circumſpicit ira.

II. SER-

II. SERPENTES MESOPOTAMIAE.

Exterorum odium.

IN Meſopotamia Syriæ regione, & in Iſtronte exigui quidam ſerpentes naſcuntur, qui indigenas non mordeant, at in externos magnopere ſæuiant. *Ariſt. de admurād. c. 145.*

Ap. Veteratores plerique quod populares ſuos, vt ſatis callidos decipere non poſſint, in externos omnia tela emittunt, & ſi quando in eorum manus incidunt, crudeliter diuexant: quod maximè faciunt togati illi vulturij iuriſperitorum, & omnis prudentiæ inimici, quos Ammianus tam diſertè deſcribit. Cauenda lex eſt *ἀνίας*, quæ violatur, cum exteri, pauperes, & ab omni patrocinio deſtituti, à callidis & nefariis opprimuntur. Atlas propter morum erga hoſpites inconditam aſperitatem diſertè fingitur à Poëtis verſus in montem.

Quantus erat mons factus Atlas: nam barba comæq;
In ſyluas abeunt, iuga ſunt humerique manusq; *Ou. 4. Met.*
Quod caput ante fuit ſummo eſt in monte cacumen,
Oſſa lapis fiunt.

III. SERPENTES VOLATILES.

Dæmones

IN India quibuſdam in locis ſerpentes ſunt binorum cubitorum membraneis alis, vt veſpertiliones, ij per noctem volant, & lotij aut ſudoris ſtillas demittunt, quæ non cauentium corpora ſoluunt in putredinem. *Strab. l. 15*

APODOSIS.

Dæmones hominibus inſidiantes hac pictura non male adumbrantur, qui miſeris inſultant, atque illudunt. Spargunt enim in terris fœdiſſimum voluptatum cœnum, quo ſi animi fuerint implicati,

 humi-

humi repunt cœleſtium bonorum obliti: At verò qui fortiter hanc malorum illecebram contemnunt, feliciſſimum vitæ curſum tenent, & ad beatorum domicilium liberiori penna contendunt. Hoc præclarè deſcribit Prudentius.

In Hamart. aduerſus Martion. 870.

Haud ſecus ac ſi olim per ſudum lactea fortè
Lapſa columbarum nubes deſcendat in aruum
Ruris frugiferi, laqueos vbi callidus auceps
Prætendit, lentoq. inleuit vimina viſco,
Sparſit & inſidias ſiliquis, vel farre doloſo,
Injiciunt altas fallentia grana, gulamq.
Innectunt auidam tortæ retinacula ſetæ,
Molle vel implicitas gluten circumligat alas.
Aſt aliæ quas nullus amor prolectat edendi,
Greſſibus innocuis ſterili ſpatiantur in herba,
Suſpectamq. cauent oculos conuertere ad eſcam.
Mox vbi iam cœlo reuolandum, Pars petit æthram
Liberam ſideream, plaudens ſuper aëra pennis.
Pars captiua iacet, laceris & ſaucia plumis
Pugnat humi, & volucres nequicquam ſuſpicit auras.
Sic animas cœli de fontibus vnicolores
Infudit natura ſolo: ſed ſuauibus iſtis
Deuinctæ illecebris retinentur, & æthera paucæ
Concendant reduces, multas viſcoſus ineſcat
Paſtus & ad ſuperas procurrere non ſinit auras.

IV. SERPENS VETVSTATEM EXVENS IN RIMA.

Humilitas vitæ.

Sicvt impoſſibile eſt vt ſerpens vetuſtatem exuat, niſi anguſtam rimam ingrediatur: in nos quoque anticipationes veteres, & vetuſtatem animæ, veteriſque hominis, niſi per anguſtam & arctam ignominiæ tranſeamus viam. Quando parſimoniam diſcit qui epularibus cœnis & largis dapibus aſſue-

aſſueuit? & qui pretioſa veſte conſpicuus in auro atque purpura fulſit, ad plebeium ſe ac ſimplicem cultum quando deponit? faſcibus ille oblectatus, & honoribus priuatus & inglorius eſſe non poteſt. Hic ſtipatus clientium cuneis, frequentiori comitatu officioſi agminis honeſtatus pœnam putat cū ſolus eſt. Tenacibus ſemper illecebris aſſuetum neceſſe eſt vt vinolentia inuitet, inflet ſuperbia, iracundia inflammet, rapacitas inquietet, crudelitas ſtimulet, ambitio delectet, libido præcipitet. Quod igitur remedium, niſi veteres exuuiæ in anguſta rima deponantur? *Cyprian, ad Donat.*

V. ANIMALCVLA PHOEDONIS.

Conuerſationis vis.

MINVTA quædam, vt ait Phœdon, Animalia cum mordent non ſentiuntur, adeò tenuis illis & fallens in periculum vis eſt, tumor indicat morſum, & in ipſo tumore nullum vulnus apparet.

AP. *Ex ipſo Senec. ep.* 94.

Idem tibi in conuerſatione virorum ſapientium eueniet, non deprehendes quemadmodum aut quando tibi proſit, profuiſſe deprehendes. Idem & aptius de improborum conſuetudine dici poteſt,

Quis non è timidis ægri contagia vitat
Vicinum metuens ne trahat inde malum?

VI. APES VNGVENTIS INFESTÆ.

Caſtitas à fuco & pigmentis aliena.

APES odêre fœdos odores, proculque fugiunt, ſed & infectos: itaque vnguenta redolentes infeſtant, ipſæ plurimorum animalium iniurijs infeſtæ. *Plin lib. 15. cap. 18.*

AP. Apes ſtudioſos caſtimoniæ ſignificant, qui

D. Gregor. Naz. qui non modo tetrum libidinis odorem, ſed ipſa pigmenta, & fucum, quibus aliquando parentatur Veneri, odere.

Οὐδὲ μύρων μαλακή με διέδραμε θῆλις ἀϋτμή.

Neque vnguentorum mollis & effœminatus me perfudit odor. Procul à ſolida virtute ῥιπτισμοὶ χηλυδριώδεις, vt loquitur Clemens Alexandrinus, quos etiam Tertullianus tantopere inſectatur in mulieribus, libro de cultu fœminarum. Ἀφυΐας σημεῖον τὸ ἐνδιατρίβειν τοῖς περὶ τὸ σῶμα. *Degeneris ſignum eſt inſiſtere ijs quæ corporis ſunt.*

VII. APVM DIREPTIO PER FVMVM.

Vna gloria ſpoliat virtutes.

Plin. l. 11. cap. 16. CVM exiguntur mella, fumo abiguntur apes.

Virgil. Æne. 12.

Incluſa vt cum latebroſo in pumice paſtor
Veſtigauit apes fumoq; impleuit amaro,
Illæ intus trepidæ rerum per cerea caſtra
Diſcurrunt, magniſque acuunt clamoribus iras.
Voluitur ater odor tectis: tum murmure cæco
Intus ſaxa ſonant, vacuas it fumus ad auras.

AP. Raptores ſæpè aut fumo vitam noſtram inficiunt, aut moleſtiam pariunt, quo prædentur facilius. Poteſt & fumus cum vna gloria rectè comparari, qua offuſa dæmon liquentia bonorum operum mella diripuit. (in aſceticis.) φύγωμεν οὖν κενοδοξίαν, τὸν γλυκὸν συλήτην τῶν πνευματικοῦ πλούτου. Baſilius. Odium vero quo apes fumum proſequuntur ſignificat, eos qui Deo mellificant, nihil æque offendere quam humanarum laudum fumus lædit. Κόμπος καὶ τῦφος καὶ δόξα κενὴ οὐ συνιστᾶ τῇ ἄνω λαμπρότητι. Iſidorus Peluſ. (Ep. 167.) *Pompa & faſtus, & inanis gloria, cum cœleſti luce non bene congruunt.*

VI I

VIII. MEL HEPTACOMETARVM.

Voluptas fallax.

HEptacometae ſiue ſeptempagani mel legunt ex ſummis arborum ramis, quod homines adigit ad inſaniam; huius cum crateras Pompeianis militibus propinaſſent, à ſenſu alienatas tres eorundem cohortes conciderunt. *Strab. l. 12. p. 377.*

AP. Voluptas mellis illecebra aucupatur, quos ferro deinde laniat.

Impia ſub dulci melle venena latent.

Itaque reſpondendum eſt voluptati ad ſua lenocinia ſtimulanti, quod Aſinus apud Phædrum hero iubenti ſibi reliquias hordei dari, quas porcellus repente mactatus conficere non potuerat.

Tuum libenter prorſus appeterem cibum.
Niſi qui nutritus illo eſt iugulatus foret. *Phædrus l. 5. 85.*

videtur planè voluptas ſimilis illi Gelopum Fonticulo, cuius meminit Ariſtoteles in admirandis. Habet aquas mirè pellucidas, & puris fontibus concolores. Verum vbi animal quoduis ex illis guſtauerit, continuo moritur. *Fonticulus Gelepum.*

IX. MEL HIRCANIÆ.

Bona humana ſeu voluptates humanæ.

IN Hircania frequens arbor faciem quercus habet, cuius folia multo melle tinguntur, ſed niſi ſolis ortum incolæ occupauerint, vel modico tempoore ſuccus extinguitur. *Quint. Curt. l. 6.*

AP. Nos in hac vita humanarum quærimus ſolatia miſeriarum, bona fragilia, quæ primum mellea videntur, ita fictæ dulcedinis inſana tenemur cupiditate. Sed vix cœleſtis gratiæ radius illuxit, cum iſta ſorbentur, & in fumos euaneſcunt, quæ magnam in

ſe ſpeciem, magnam continere videbantur ſuauitatem,

X. ARANEÆ.

Prudentia.

Plin. l. 11. cap. 29.

ARANEAE incremento animum futuro telas ſuas latius tollunt.

AP. Hac tabula ſignificatur prouidentia contra aduerſa, quæ ſi inſtar fluuiorum aduerſus nos creſcant, opera noſtra ſupra rerum humanarum procellas & turbines ad cœlum erigenda, & in Deo vbi perpetuum ſerenum eſt, collocanda.

In ſolo mens tuta Deo.

XI. ARANEÆ APVLÆ REMEDIVM MVSICA.

Philoſophia vitijs medetur.

Pet. Hiſp. Alex. in die genialibus.

ARANEAE Apulæ morſus peſtifer ſanatur muſica, læſus enim cum iam audit Muſicæ ſonitum, ſe dat in choream, qua tamdiu exercendus eſt, vt delaſſetur, & veneni vis diſſipetur.

AP. Araneæ morſus peſtiferi ſunt affectus & permotiones mentis, in animæ perniciem incitari, qui blanda ſapientis viri oratione quaſi harmonia cæleſti deferueſcunt, & ad æquitatem reuocantur. Hoc præſtat Philoſophia, non verboſa illa quidem, ſed πρακτική. qua qui ſunt præditi, *Veri ſunt mundi ciues, cæteri autem*, quod aiebat Epictetus, *peregrini*. καὶ ὥσπερ οἱ εἰς ξένην πόλιν ἐλθόντες. Eſt autem Philoſophia nobile illud Nepenthes, obliuionem malorum afferens.

Nepenthes, Lapis.

Ἄχολόν τε, κακῶν ἐπίληθον ἁπάντων. Ab Helena vtique omnibus mortalibus propinandum (inquit Plinus) In eodem genere eſt lapis πανσίλυπος, qui reper-

repertus mœrorem diſcutit: ὃν ἐὰν εὕρῃ τις πιέζων, παύεται παραχρῆμα τῆς κατεχούσης αὐτὸν συμφορᾶς.

Iaſ. Byzan. in Tragicis, & Plut. in Strymone.

XII. ARANEÆ THEBANORVM.

Vates & ſcriptores infauſti.

THEBIS araneæ, quæ circa legiferæ Cereris valuas telas olim, & eas apprimè candidas texuerant, adorientibus iam fines Macedonibus, nigro omnia opere compleuerunt.

Pauſan. in *Bœoticis. p. 287.*

AP. Symbolum infelicitatis eſt nigra tela; vnde nigræ vitæ & fati ſtamina dicuntur à poëtis in re infauſta, quia τῷ μέλαν, inquit Pythagoras, τοῦ κακοῦ δαίμονος. Contra aurea vel purpurea Parcarum fila dicuntur, ad ſignificationem immenſæ felicitatis. Alluſit Martial. *l. 6. de filio Domitiani.*

Ipſa tibi niueo trahet aurea pollice fila,
Et totam Phryxi Iulia nebit ouem.

XIII. ARANEARVM VENATOR.

Vanitatum ſectator.

IOCABATVR Heliogabalus ita cum ſeruis, vt eos iuberet millena pondo ſibi aranearum deferre propoſito præmio, collegiſſeque dicitur decem millia pondo aranearum, dicens & hinc intelligendum quam magna eſſet Roma.

Æl. Lamp. in Heliogab.

AP. Quid aliud quam araneas conſectantur qui res opeſque humanas aranearum telis ſubnixas tam auidè colligunt, vt ſe ad vnum natos putent! At is quo gloriantur,

Murus aranea fiet.

Num ſtolida res eſt in nauigatione, vbi in portum eſt ventum, ſi exeas aquatum, cochleas interim aut bulbulos colligas, in quibus dum totus ſis, gubernatorem, & nauim, & curſum inſtitutum relinquas; At tales ſunt res humanæ, κοχλίδια καὶ βολβάρια, vt

Paulinus.

ſapiens Epictetus loquitur, quæ multi, dum legunt auidius, æternæ felicitatis ad quam vocati ſunt obliuiſcuntur

XIV. ARANEVS.

Labor.

TEXTRINAM & lanificia deam nomine Erganem inueniſſe fama hominum celebratũ eſt. Araneus verò ad textrinum opus ſua ſponte naturaque natus *Ælianus.* eſt. Non enim textili artificio ſtudet, neque aliunde filum aſſumit, ſed ex ſuo ventre ſtamina deducit, & irretiendis leuiſſimis volucribus venabula contexit, atque in retis ſpeciem diffundit. Porro eodem, quem ad texendum de ventre ſuo detrahit ſucco: ventrem ſuum ſtudioſiſſime alit. Mulieres ſanè quæ maxime ad nendi artificium digitorum argutijs valent, filumque elaboratiſſimum conficere præclare ſciunt, non cum eo ſubtilitate operis ſunt conferendæ, huius nimirum filum tenuitate pilum vincit.

APODOSIS.

Epichar apud Stob. ſerm. 2. Vis tibi rem comparare? tui ſudoris impenſis opus eſt, τῶν πόνων πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα τ' ἀγαθὰ θεοί. De Arachne autem texente præclarè Ouidius.

l. 6. Metam. *Siue rudem primos lanam glomerabat in orbes,*
Seu digitis ſubigebat opus, repetitaque longo
Uellera molliebat nebulas æquantia tractu.

D. Auguſtinus Araneum putat eſſe ſymbolum vanitatis huius vitæ, ſupra *Pſalm.* 83. Aranea huc illuc diſcurrit, & texit tota die: & labor quidem grandis eſt, ſed effectus nullus: ſic & vita hominum huc illucque diſcurrit: poſſeſſiones quærimus, diuitias appetimus, procreamus filios, in regna ſuſtollimur, & omnia facimus, & non intelligimus, quod Araneæ telam teximus.

XV. ARVNDO RANARVM ÆGYPTIARVM HYDRO SVPERIOR.

Crux.

PECVLIARI quadam ſapientia præditum eſt ranarum Ægyptiarum genus, & reliquis maximè præcellit. Si enim in Hydrum Nili alumnum incidat rana, ſubito demordet fruſtum arundinis, & id obliquum gerens mordicuſque tenens non remittit pro virili parte, ille verò ranam cum ipſa arundine deglutire non poteſt, non enim tantam amplitudinē habet, quantum arundo extenditur, Atque ita ranæ prudentia vincunt Hydrorum robur. Ælian. *Var. Hiſt. l. 1. c. 5.*

AP. Nili inſtar mundus eſt: Hydrus Dæmonis: ranæ Ægyptiæ, prudens Chriſtianus. Arundinis crux Chriſti, quam ſi quis fortiter apprehenderit, nunquā in inferni Alaſtoris poteſtatem deueniet. *Paulinus ad Cytheriū.*

Hæc fronte ſignum Chriſtianis emicat,
Quo mors ſubacta corruit.

XVI. ASPIS ÆGYPTIA.

Hoſpitalitas non violanda.

ASPIS ab Ægyptia patria ſuperſtitione familiariter enutrita, ad ipſam hoſpitis menſam aſſiduè ventitabat: quæ cum catulos enixa eſſet, vnus hoſpitis filium enecat, regeſſa parens intellecto facinore filium ipſa ſuum morte multauit, & ſibi voluntarium exilium indixit. *Plutarch.*

AP. Hoſpitalitatis iura diligenter ſeruanda, quibus antiqui Iouem ξένιον præſidere voluerunt, Latini hoſpitalem appellant. *Iouis illius quidem hoſpitalis numen nunquam celare potuiſſet.* Et hunc fallere ingens cenſebatur contra humanæ ſocietatis iura piaculum. Quamobrem erat quoque apud Athenienſes poſita lex ξενίας, qua iubebatur, quoſuis hoſpites *Tullius.*

Græ-

Græcos, maximè verò Theſſalos humaniſſimè excipi. quod ipſi Theſeo & Pirithoo hoſpitibus agrum aſſignaſſent.

XVII. ASPIDES ÆGYPTIÆ.

Regum ſanctitas

ASPIDES in diadematibus pictas Ægyptiorum reges gerũt: ex eius beſtiæ forma regni firmitate adumbratè ſignificantes, inuictum enim huius ſerpentis venenum eſt, & nemo vnquam ab eius morſu euaſiſſe dicitur. Earum quædam ad quinque cubitorum longitudinem accedunt, nonnullæ rutilo, nonnullæ nigro, cinereoque colore perſpiciuntur Amplius quatuor horas quos momorderint, viuere non queunt: eos ſtrangulatio, conuulſio, & ſingultus conſequitur.

Ælian. lib. 6. cap. 38.

AP. Ælianus igitur ad ſtabilitatem imperij refert, Diodorus Siculus hac Icone regum inuiolabilem ſanctitatem ſignificari ait, quos qui tetigerit, illic exilientes in ſe aſpides, hoc eſt diuinam Nemeſim experietur. D. Ignatius qui Christi contemporaneus fuiſſe creditur: τιμᾶν χρὴ τὸν βασιλέα οὔτε γάρ τις κρείττων, ἢ ὅμοιος μᾶλλον παραπλήσιος ἐν πᾶσί τις οὖσι. Oportet honorare regem, nullus enim præſtantior, aut Deo propior in hac rerum vniuerſitate.

Lib. 3.

in epiſt. ad Smyrnæos.

XVIII. BASILISCUS ÆGYPTIVS.

Clementia Dei & ira.

BASILISCVS apud Ægyptios ex auro dedicabatur, capite accipitrino, oculis eo artificio confectis, vt claudi & aperiri poſſent: hunc ſimul atque oculis adapertis proferebant, vniuerſa Ægyptus lætitia atque hilaritate perfundebatur iocis conuiuiiſque ſoluta: quod ſi clauſis oculis efferreretur, ibi tum omnia mœrore luctuque confundi, auerſos & iratos

ſtosDeos exiſtimari, abdere ſe omnes in tenebras, miſerabilique deploratione deorum iracundiam miti gare. hæc ex Epie qui citatur ab Euſebio. mutuatur Pierius, qui ſuo more locos non citat. adde quod Epies Baſiliſci non meminit, ſed in genere ſerpentis. *Lib. 1. de præparatione Euāgelica cap. 7.*

Ap. Miſericordes Dei oculi mortales interna animi lætitia exhilarant, auerſi, tenebris & luctu funeſtant.

Viget quodcumque videt.

XIX. BASILISCVS AD SPECVLVM MORIENS.

Inuidus ſeu calumniator ſuis telis oppreſſus.

BASILISCVS, vt eſt apud Solinum, & Ælianum, & qui eos compilauit, Maiolium, ad funera terrarum natus, ſerpens prorſus exitialis, ſolo aſpectu auras inficit, plantas vrit, necat animalia, ſaxa ipſa diſſoluit. Quod ſi ſe intueatur in ſpeculo, repercuſſo in ſe halitu, propriis telis necatur.

Ap. Symbolum eſt inuidi, & calumniatoris, qui cum maledicta in puram animam eiaculatur, ſuis ipſe ſagittis conficitur: ſic in eam materiam luſit aliquis egregiæ indolis Poëta.

Acer in aduerſo dum figit lumina vitro
Niliacæ ſerpens peſtis acerba plagæ:
Obſcurat glaciale decus lethalibus auris:
In caput authoris ſed redit omne ſcelus:
Namque repercuſſo in corpus ſpiramine, vitam
Quam dederat (mirum) ſpiritus ipſe rapit.
Sic cum peſtiferæ torques conuicia linguæ
In puros, proprio te iugulas gladio.

XX. BESTIOLA GONTRANI REGIS.

Grates & parua rependunt.

GONTRANVS Rex Burgundiæ inter venandum defeſſus ad placidi cuiuſdam riuuli molles ſuſur-

ros conſederat: quo in ſoporem ſoluto eius qui propè aſtabat armiger animaduertit ex Regis ore emergentem beſtiolam, quæ ſenſim ad riuum progrediens traiicere ſeſe vehementer cupere oſtendebat. Armiger illi nudum enſem inſtar pontis ferrei quo traiiceret ſubſternit. Mox cum ad vlteriorem ripam perueniſſet, ſe in ſpecus foramen abdidit, è quo ſtatim rediens iterum in os regis vnde digreſſa erat viſa eſt remeare. Quæ verò vigilans eques viderat, eadem regi in ſomnis contigerunt, exiſtimabat quippe ſe per pontem ferreum ad radices montis veniſſe, vbi magna vis auri eſſet recondita. Quamobrem in eo loco cum fodi iuſſiſſet, ingentem theſaurum reperit, quem in pios vſus erogauit.

Ex Annalibus Franciæ

APODOSIS.

Ferrum ſibi ſtratum ingenti auro penſabat beſtiola
Χάρις βαιοῖσιν ὀπηδεῖ.

XXI. BVPRESTIS.

Superbia.

BVPRESTIS beſtiola eſt, quam ſi bos ſemel deuorauerit in immodicum tumorem molis, ardens excreſcit & rumpitur, πίμπραται καὶ ῥηγνύμενος ἀπόλλυται. Ælian. magnum Etymologicum, in voce βούπρησις, λάχανον eſſe dicis, Βούπρησις λαχάνου ἀγρίου γένος λέγεται, διὰ τὸ τοὺς γευσαμένους αὐτῆς μεγάλως πίμπρασθαι.

l. 6. de Ani. cap. 35.

AP. Bouis inſtar eſt, laborioſus ſubditus: Bupreſtis beſtiola, ſuperbia, delicatum vitium & minus apparens, quam ipſum eſt: Tumor, elatio: diſruptio, interitus. Fulgentius epiſt. 3. ad Probam de virginitate, cap. 17. Cum fuco iuſtitiæ iniquitas tegitur, illa ſuperbiæ peſtilentia venenoſius ſerpit, illa periculoſius irrepit.

XXII.

XXII. CICADA EVNOMII.

Fortuna artem iuuat.

EUNOMIVS Locrinus de cantu gloriabatur, & mulcebat ſanè, delectabatque auditorem. Accidit autem vt chordarum eius vna inter canendum fracta, cicada mox citharæ iugo inſidens ruptæ ſonum expleret. Certauit hic Eunomius cum Regino Delphis, & auxiliario cicadæ cantu vicit. τέττιγος ᾠδῇ κρατεῖ τοῦ ἀνταγωνιστοῦ. Phot. ſumpſit ex Conone. Meminit quoque Clemens Alexandr. admodum ornatè ἐκηχοῦνται δὲ χορδῆς τῆς λοκρῶ ἐφίπταται ὁ τέττιξ τῷ ζυγῷ, ἐπερίττιζεν ὡς ἐπὶ κλάδῳ τῷ ὀργάνῳ. *In epiſt. ad Ioannem Patricium. In protreptico ad gentes.*

AP. Parabola non abſurdè dicetur in eum, qui inchoatum opus à ſummis viris necdum perfectum explet feliciter, tanquam cicada Citharæ fidibus aſſonans: vel in maximè fortunatos, quibus inopinata, & inaudita felicitas accidit. Poteſt & dici de eo, qui in aliquo opere ſuſcepto languet & hæret, ſed ſi blanda alicuius voce incitetur, animos reſumit, & vincit. Meminit Strabo, vbi ſtatuam dicit Eunomio erectam, æmulum quoque Eunomij Ariſtonem memorat. Commodè illud Martialis de hac cithara dicetur: *l. 6. p. 140*

Si non erraſſet fecerat illa minus.

XXIII CICADÆ RHEGINÆ ET LOCRAE.

Indocti elingues.

RHEGINI, & Locri pacem inter ſe habent, atque vtriſque ad alterorum agros accedere, & agricolationem exercere liberum eſt. Cicadæ tamen cum ijs non ſentiunt: nam Locrenſes in Rhegino agro ſilent: Rheginæ viciſſim Locris mutæ ſunt huius ſilentij nec ipſe cauſam, nec quiſquam alius, niſi ad diſſerendum ſit temerè audax, intelligit: ſola natura

tura nouit, fluuij igitur, etſi inter Rheginos, & Locros medij ripæ non iugeris ſpatio diſtant, tamen neutræ tranſuolant Cicadæ. In Cephalenia fluuius eſt, qui inter Cicadarum ſterilitatem & copiam, medius interfluit. *Ælian. lib.* 3. *de Animal cap.* 9. hoc idem Pauſanias *in Eliacis lib. poſteriore.* & Strab. *lib.* 6. Cauſam affert, quod hæ ſunt in loco vmbroſo, itaque roris plenæ non diſtendunt membranas: alteræ, quia apricantur, membranas habent ſiccas, & corneas, quæ facilè reſonent.

Ap. Imago pulchrè deſignat literatores, qui inter priuatos parietes ſunt garruli, ſed cum in Solem & puluerem venerint, repentè quaſi ſiderati conticeſcunt: vel etiam in milites, qui ad lucentem caminum inter pocula thraſonum minas eructant, iidem cum in aciem venerint, muliercula quaque ſunt languidiores.

Nonn. Dionyſ. lib. 14.

XXIV. CVLEX.

Dialecticus.

Origenes ſuper Exodum Homil. 4.

Dialecticos per culices ſignificari putat Adamantius hic in aëre volitans ſenſum penè fugit oculorum. At corpus cum inſederit, tenui quidem ſed acuto ſtimulo terebrat.

Ap. Illi minutis & ſubtilibus verborum ſtimulis animos terebrant, & tanta calliditate circumueniunt, vt deceptus nec videat, nec intelligat vnde decipiatur. Hoc indicare voluit Martianus Capella, vbi ingenioſo artificio Dialecticam deſcribit his verbis.

Lib. 4.

Quæ igitur introgreſſa eſt Delio conuocante pallidior paululum fœmina, ſed acri admodum viſu, & vibrantibus continua mobilitate luminibus, cui crines tortuoſi, decentique inflexione criſpati, & nexiles videbantur. Qui tamen deducti per quoſdam conſequentes gradus, ita formam totius capitis circula-

culabant; vt nihil deeſſe cerneres, nihil ſuperfluũ detineres. Cui quidem pallium Athenæumque veſtitus; ſed geſtamen in manibus fuerat inopinum ac prorſus gymnaſiis omnibus inexpertum. In læua quippè ſerpens gyris immanibus inuolutus: in dextra formulæ quædam, florentibus diſcolora venuſtate cæteris ſolerter effigiatæ, latentis hami nexu interius tenebatur. ſed quoniam eius læua ſub pallio occulebat inſidias viperinas, cunctis dextra præbebatur. Denique ex illis formulis ſi quis aliquam percepiſſet, mox apprehenſus hamo ad latentis anguis viroſos circulos trahebatur.

XXV. CVLICES LEONEM.

Periculum ab infimis.

CVLICES in India ſub ortum caniculæ tam infeſto agmine oriuntur, vt Leones partim ſtridore partim aculeis finibus extereminent. *Agathar. apud. Phot. lib. 16. hæc ſuſè Amm. lib. 18. c. 10.*

AP. Nihil tam magnum, cui non periculum ſit ab infimo: infima quoque ſenſim ad magnas vires excreſcunt.

Sic ille magni paruus armenti comes,
Primiſq; nondum cornibus findens cutem,
Ceruice ſubito celſius, & fronte arduus,
Gregem paternum ducit, ac pecori imperat.
Quæ tenera cæſo virga de trunco ſtetit:
Par ipſa matri tempore exiguo ſubit,
Vmbraſque terris reddit, & cælo nemus.
Sic malo relictus igne de magno cinis
Vires reſumit.

Seneca in Troade.

XXVI. DIPSAS.

ΔΙΨΑΣ.

Auaritia.

DIPSAS ſerpens pernicioſiſſimus, cuius venenum

Ælian. li. 6. de Animal. c. 51.

ſitim excitat ardentiſſimam, quæ nulla potione reſtinguitur, ſed in horas exardeſcit. Lucianus ſerpentem eſſe ait non admodum magnum, viperæ ſimilem, violento ictu, veneno craſſo, dolores illicò inducentem intolerabiles. Ardores enim immittit inextinguibiles, & putredines, & totum corpus adurit incendio, & qui ab illa icti fuerint, clamant non ſecus atque illi qui in ignem coniecti ſunt. Quod autem illos vehementiſſime omnium affligit, & torquet, illud eſt, cruciatus ſerpenti reſpondens cognomine. Eius enim morſum mox ſequitur bibendi inexplebilis auiditas, & quod maximè admirandum eſt, quantò plus biberint, tantò magis potum expetunt: ac ſubinde magis atque magis potando creſcit bibendi deſiderium. Neque illorum ſitim extinxeris, & ſi totum Nilum aut Danubium epotandum præſtiteris, verùm irrigando morbum incendis, quemadmodum ſi quis oleo ignem conetur extinguere.

Lucianus de Dipſadibus. & Lucian. lib. 9.

Iſid. lib. 2. de ſummo bono.

Ap. Dipſas eſt auaritia, quæ inexplebili pecuniarum ſiti miſeros mortales incendit. *Nunquam ſatiari nouit cupiditas, ſemper enim Auarus eget, quantoque magis acquirit, tanto plus quærit.*

XXVII. DIPSAS.

Hæreticus ſeductor.

Epiphanius hæreſ. 34. contra Marcoſios.

QVI rerum hiſtorias ſcripſerunt, Dipſadem tradunt quendam ſerpentem, talem veneni perniciem inducere. Etenim in locis quibuſdam, vbi fontes ſunt in petris, aut venæ, ſiue riuuli parui aquarum, quæ à petris funduntur in receptaculum aliquod, ipſa Dipſas aquam reperiens ac bibens, poſtquam bibit, venenum immittit in prædictas aquarum ſtationes, vt omne animal quod acceſſit & potu ſe ſatiauit, videatur ſibi quidem vtilitatem peperiſſe ex participatione aquæ: ſtatim verò circa aquarum receptaculum

lum ex veneno Diſpadis ſuſcepto cadat, ac moriatur; quin & ſi aliquem percuſſerit eadem Diſpas, affectio doloris ex veneno ipſius vehementiori vi ſtoria prædito, ad ſitim & appetentiam potus vrget, ſemper ad bibendum ac ingerendum potum irritans. Ac percuſſus putat ſe aliquid vtilitatis accipere ad perniciem, quoties in lethali hoc dolore potum ſumit, verum in ipſo potu expleto ventre, & non amplius ſuſcipiente, poſtea vna cum potu animam emittit: ſic etiam hic per poculum mortem operatur ac propinat ab ipſo ſeductis.

XXVIII. DRACO AVES ΚΑΤΑΣΙΓΑΖΕΙ.

Muſæ ad belli motum conticeſcunt.

LEPIDVS in triumuiratu quodam loco deductus à magiſtratibus in nemoroſum hoſpitium, minaciter cum ijs poſtero die expoſtulauit ſomnum ademptum ſibi volucrum concentu. At illi draconem in longiſſima membrana circumdedere luco: eoque terrore aues tum ſiluiſſe narrantur, & poſtea cognitum eſt, ita poſſe compeſci. *Plin. l. 35. c. 11.*

APODOSIS.

Omnes vrbanæ res, omnia hæc noſtra præclara ſtudia, & hæc forenſis laus & induſtria, latent in præſidio ac tutela bellicæ virtutis, ſimul atque increpuit ſuſpicio tumultus, artes illico noſtræ conticeſcunt. Cicero pro Muræna. Cadit etiam in improbos qui truculento & minaci vultu terrent probos & doctos, eorumque conſilia & orationem diſcutiunt. Rarus ibi doctorum numerus: etenim Cicadæ eo ſunt ingenio, vt ijs locis non innaſcantur in quibus nullæ ſunt arbores, imò oliuam inter cæteras plantas maximè diligunt. ſic literæ bellorum tumultum odere, in pace & principum munificentia ſuauiſſimè conquieſcunt. *Ariſt. lib. 3. de animal. c. 30.*

XXIX. DRACO CRETENSIS.

Gratus animus.

CRETENSEM puerum Draco, quem is tenerum tener aluerat, in ſolitudine demum a latronibus interceptum audita voce liberat occiſis prædonibus *Phot. Bibl.* Ælian. Illuſtrem de hac materia hiſtoriam vide apud Ælian. *lib.* 10. *cap.* 48.

6. de Anim. c. 63.

AP. Multa ſimilia in hiſtoriis ad grati animi commendationem occurrunt. Qui & in ipſis brutis animantibus elucet non obſcurus. Nullum eſt omnino officium in vita referenda gratia magis neceſſarium, ex quo nihil ingrato indignius, qui tam ſancta humanæ ſocietatis iura violat. *Dixeris maledicta cuncta cum hominem ingratum dixeris. Ingrato homine terra peius nihil creat.*

Publ. Syrus Auſon.

XXX. DRACO NECANS ELEPHANTVM, ET VICISSIM A MORTVO PEREMPTVS.

Vltus poſt fata.

APVD Indos, ſicut audio, graues inter ſe gerunt inimicitias Draco & Elephantus, quare Dracones haud inſcij imperitique ex arboribus Elephantos ramos decerpere in paſtus ſuos ſolere: in has ipſas arbores primo ſerpunt, poſtea eam ſui corporis partem dimidiam quæ ad caudam pertinet, arborum frondibus circumtegunt, alteram partem anteriorem, funiculi inſtar appenſam dimittunt. Eò cum acceſſit Elephantus ad arboris ſurculos carpendos, Draco in huius ipſius oculos deſiliens effodit, deinde anteriore parte collum eius conſtringens, poſteriore flagellans, inuſitato & nouo quodam laqueo ſtrangulat. Ælian. meminit quoque Apul. *Florid. lib.* 1. Apud Indos immenſi Dracones cum immanibus Elephantis pa-

Lib. 6. c. 21. de Animal.

tis pari periculo in mutuam perniciem concertant: quippe lubrico volumine indepti reuinciunt, & illis expedire greſſum nequientibus, vel omnino abrumpere tenaciſſimorum ſerpentum ſquammeas pedicas, neceſſe ſit vltionem à ruina molis ſuæ, ac retentores ſuos toto corpore oblidere.

At Dæmon mentis lumen prius obſcurat, deinde præuaricatores ſuis implicatos laqueis acerbiſſimè trucidat. Cadit etiam in eos qui poſt fata vlciſcuntur.

Exoriare al: quis noſtris ex oſſibus vltor.

XXXI. DRACO A FORMICIS CONSVMPTVS.

Princeps à populo oppreſſus.

HIEROGLYPHICVM iſtud eſt in Tranquillo. Erat, inquit, Tiberio in oblectamentis ſerpens Draco, quem ex conſuetudine manu ſua cibaturus, cùm conſumptam à formicis inueniſſet, monitus eſt, vt vim multitudinis caueret. Formicas autem mortuis anguibus lubenter veſci narrant rerum naturalium auctores: tum Draconem ipſum eſu formicarum & cantharidum veneno diſtendi, atque efferari annotat Euſtatius. At quod viuum ſerpentem multitudo formicarum oppreſſerit hoc prodigio datum eſt. Et oſtentum quidem commodam interpretationem habuit. Nam Draco Deorum & Regum ſymbolum eſt, quod in Hori ſacris characteribus explicauimus: formicæ autem deſignant τὸ λαῶδες πλῆθος. *In Iliadis 22.*

XXXII. DRACONIS COR COMEDENS.

Linguarum variarum interpres. *Philoſ. li. 3. c. 3.*

FERVNT Paracæ vrbis incolæ, eos, qui Draconis cor aut hepar comederunt, etiam belluarum voces, ſenſuſque intelligere, & hoc Indicis fabulis detur.

AP. Cor Draconis eſt vigilantia, & pertinax literarum ſtudium: voces peregrinæ & Barbaræ, linguæ, quas literati homines magnis ſibi laboribus, & vigilijs comparant. Porro ſimile huic ſymbolo quod habet Kiranides in vanis ſuperſtitioſiſque commentationibus de luſcinia. Cor, inquit, luſciniæ ſi quis ea adhuc palpitante, cum melle glutierit, & aliud cor eiuſdem auis cum lingua portauerit, ſuauis ad loquendum erit, & ſonoræ vocis, & libenter audietur. Tribuunt autem luſciniæ eloquentiam propter cantus ſuauitatem, Draconi linguarum peritiam, quod fortè dæmon ſub Draconis ſpecie varijs apud varias gentes linguis dicitur loquutus. Et primum quidem apud Euam.

Alcimus lib. 2.

Hic male blanditam finxerunt ſibila vocem.
Quis ſtupor, ô mulier, mentem caligine merſit
Cum ſerpente loqui verbum committere bruto
Non pudet, vt veſtram præſumat bellua linguam?

XXXIII. DRACONES BARBATI.

Barbæ promiſſio arrogans.

Philoſt. in vita Apoll. 3. c. 2.

BARBATI Dracones altius ceruicem attollunt. οἱ δὲ πυρσοὶ τὰ καὶ πριόνωτοι γίνονται, οὗτοι δὲ καὶ γενειάσκουσι, καὶ τὸν αὐχένα ὑψοῦ αἴρουσι, καὶ τὴν φολίδα στίλβουσιν, δίκην ἀργύρου: Qui verò coloris ignei ſunt, & in dorſo ſquamas eminentes tanquam ſerras habent, ijs etiam Barba adnaſcitur, & altius ceruicem attollunt, & eorum ſquamæ inſtar argenti fulgent.

Pædag. lib. 3.

AP. Barbæ neglectæ promiſſio in pijs & ſanctis viris incultam corporis formam, animi verò candorem & decus ſignificat, quibus, vt ait Clemens Alexandrinus, ἀπόχρη τὸ ὕυ γενεῖον. Contra in Cynicis veteribus procreatrix fuit arrogantiæ, qui in boni ponderis barba (quod ait Arnobius) ſapientiam collocabant, vulgus hominum Brachmanico ſupercilio deſpicientes.

XXXIV.

XXXIV. DRACONVM MALA GRAMINA.

Libri pernicioſi.

DRACONES vt hominibus noceant mala gramina paſcuntur, θανατηφόρους ῥίζας ἐσθίουσι. *Æl. c. 4. lib. 6. de Animal.*

AP. Mala gramina, pernicioſi libri, quos qui euoluunt, in ſuam & cæterorum perniciem armantur φεῦγε τοίνυν καὶ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς αἰσχρότητος, Iſid. Peluſiota: *Pernicioſam iſtam animum dulcedinem litterarum, quaſi illos patriæ obliteratores de baccarum ſuauitate Lotephagos: vt Sirenarum carmina blandimentorum docentium captus eruta, non literas tantum, ſed omnes rerum temporalium ſpecies dixerim nobis eſſe Lotophagos & Sirenas.* *epiſt. 63. ad Thalelaeum Monach. Paul. Iouio fratri*

XXXV. DRACONIBVS INDICIS COCCVM AVRATVM RETE.

Hæretici libri & impij.

VENATORES Indi ſerpentibus inſidiantes quorum in capitibus lapilli ſunt pretioſi, & aſpectu iucundi, veſtem purpuream aureis litteris, ſed magicis intertextam ante cubilia extendunt, ſuiſque carminibus prædam ita polliciunt, vt è latebris egreſſa & coccineo pallio inſidens oculos quamquam pertinacis vigilantiæ ſoluat in ſoporem: tum Indi ſecurim capiti inijciunt, mactant & diripiunt. *Phil. l. 3. in Apol. vitæ c. 2. vide Iſid. c. 13. l. 16. & Sol. de Dracontiade.*

AP. Serpens Catholici imago, quem prudentem ſerpentis inſtar Chriſtus voluit: hæretici, venatores: pallium Coccineum, libri elegantes: aurei characteres, ſed magici, hæreſes ſpecie aureæ, ſed incantationibus magicis plenæ: captura Draconis, deceptio Catholici: direptio lapillorum, fidei ſpoliatio: ſecuris impacta, mors æterna. Origines. *Tra. 29. in Matth. Quodcumque profeſſi fuerint de ſcripturis & de myſterijs, quæ ſunt in eis*

ad demonſtrationem, nolite credere quæ dicuntur, veritas enim ſim[illegible] iis eſt fulguri egredienti ab Oriente & apparenti vſque ad Occidentem, qualis eſt veritas Eccleſiæ Dei: ab ea enim ſola ſonus in omnem terram exiuit, & in fines orbis terræ verba eorum, & velociter currit ſola verè veritas Dei.

XXXVI. DRYNAS CVM HÆRETICO.

DRYNAS profecto ſerpens quidam eſt ita appellatus, qui ſanè ſimilis eſt huic hæreſi. Sicut enim Drynas dicitur eſſe ſerpens, verùm iuxta herbas & quercus frequentiſſimè latibula ſua habet, quapropter etiam Drynas vocatur, & quod quercum arborem amat, & foliorum delapſorum viriditati ac palliditati ipſe in medio ipſorū ſitus ſeipſum aſſimilat. Non autem vſque adeo ingentem dolorem hoc animal infert, verum ſi ipſe perſeueret, mortem inducit. Ita etiam hic & hæreſis ipſius ſe omnibus numeris aſſimilat, vt qui nomen quidem Chriſti induit, Iudæorum verò opinionem elegit. Epiphanius.

hæreſi. 67. contra. Paulum Samoſatenſem.

Latet anguis in herba.

XXXVII. FORMICA CRESCENS IN ELEPHANTVM.

Concordia.

Vide Pier. Hierogl. lib. 1.

AD ſignificandam concordiæ vim, ingenioſa admodum figura à nonnullis eſt excogitata, in qua formica ex vnica parte in Elephantum creſcit oppoſito caduceo, ex altera Elephantus in Formicam deſinit, aqua & igni pro rebus contrarijs maximè adiectis.

AP. Concordia paruæ res creſcunt, diſcordia maximæ dilabantur, Nullum aduerſus inſultantes hoſtium vires telum melius quam mutua animorum con-

contenſio, nullum proſperorum maius vinculum, & ornamentum indicat Ignatij Diaconi apologus.

Ὁμόφρονες νέμοντο τρεῖς ὁμοῦ βόες,
Οὓς οὐδὲ θὴρ ἔβλαπτε πολλάκις λέων.
Ἔχθρᾳ δὲ μισοῦ καὶ μάχῃ διαχίσας,
Ἕκαστον ἐκβέβρωκε γυμνὸν ὡς ἕνα.
Dum triga concors conſtat inſimul Boum,
Non lædere illam vel ſærus valet leo.
Hoſtiliter mox hiſce diſſidentibus,
Facile ſeorſim quemque eorum deuorat.

XXXVIII. FORMICÆ INDORVM AVRIFERÆ.

Auari.

MEGASTHENES ait apud Dardas, quæ magna gens eſt Indorum montanorum, planiciem quandam montanam eſſe ter mille ſtadiorum ambitu, & ſub ea aurifodinas, quas formicæ effodiant vulpibus magnitudine non minores. vicini iumentis auri ramenta clam rapiunt, palam enim non poſſunt prohibentibus formicis, quæ & pugnant, & inſectantur, & ſæpe homines cum iumentis interimunt, vt ergo illas lateant, ferinas carnes per loca plurima diſponunt, itaque ad prædam diſſipatis formicis, auri ramenta ipſi aſportant. *Strab. l. 15. Vide Plin. li. 11. c. 31.*

AP. In auaros, qui pecunias reconditas ſine vllo vſu auidiſſimè ſeruant, & malo ingenio vtilia alijs denegant, quibus ipſi non vtuntur, quod eſt maximè dementiæ *Horat Satyr. 3. li. 2.*

Si quis emat cytharas, emptas comportet in vnum,
Nec ſtudio cytharæ, nec muſæ deditus vlli:
Si ſcalpra, & formas non ſutor, nautica vela
Auerſus mercaturis, delirus, & amens,
Vndique dicatur merito. quid diſcrepat iſtis,
Qui numos, aurumque recondit, neſcius vti
Compoſitis?

XXXIX. ICHNEVMON.

Humilitas.

ÆGYPTIARVM pugna ferarum eiuſmodi eſt, aſpidis & Ichneumonis: hic non inconſultè ac temerè in bellum deſcendit, neque illa trepidantius timidiuſque certamen init. Ille tanquam vir omnibus armis ſeptus in luto volutatur, atque agglutinati luti operimento obducitur: ſicque poſtea ſe iuſtis armis tectum arbitratus in certamen venit, ſi lutum deſit, aqua ſe alluens, ſeque in altum, madidumque ſabulum abijciens, ex improuiſis rebus, ac fortuitis, arma ad tuitionem ſui ingenioſè comparat, continuóque cum capitali aduerſario depugnat. ſummas autem nares ſuas teneras, ac valde aſpidis morſui opportunas, ſuæ caudæ flexu ſeptus, tuetur. Quod ſi eas aſpis aſſequi poſſit, hoſtem debellauit: ſin minus, fruſtra dentes contra lutum exercet. Contra autem Ichneumon illi anteuertens: ſi ex inopinato fauces comprehenderit, illam ſtrangulat. Quocirca tota victoria cum ſit poſita in anticipatione, victor exiſtit, qui morſibus alterum præuerterit.

Æl. l. 3. c. 22.

Hoc idem Stra. refert. l. 18. p. 558. n. 50.

S. Proſp.

AP. Homo dæmonis morſum vitat, ſi vtilitatis ſuæ lutum ſibi ob oculos ponat. idemque ad præliandum quaſi armaturam aſſumat: πλάσμα πηλοῦ ἄνθρωποι. *Non acceditur ad altitudinem Dei, niſi per humilitatem: & cui propinquat ſubditus, ab eo recedit elatus.*

XL. MVSCA SEPTENNIS.

Vitæ breuitas.

lib. 8.

ARISTOTELES apud Athenæum ſcribit, viſam muſcam, quæ ad annos ſex aut ſeptem vixerit.

APODOSIS.

Hæc quidem diutiſſimè vixiſſe putabatur, ex quo

quo apparet vitam hominum etiamſi ad milleſimum annum extenderetur, ratione æternitatis breuiſſimã fore. Seneca: *Comprehende quantum plurimum procedere homini licet: quantulum eſt ad breuiſſimum tempus e liti, cito ceſſuri loco, venienti in pactum proſpicimus hoſpitium, de noſtris ætatibus loquor, quas incredibili celeritate conuolui conſtat. Computa vrbium ſæcula, videbis quam non diu ſteterint, etiam quæ vetuſtate gloriantur. Omnia humana caduca ſunt & breuia, infiniti temporis nullam partem occupantia.* *In conſol. ad Marciam.*

XLI. MVSCÆ IN CINERE.

Humilitas pœnitentiæ ſalutaris.

MVSCÆ humore exanimatæ ſi cinere condantur, reuiuiſcunt. *Plin. lib. 11. c. 36.*

APODOSIS.

Tum demum peſtifero voluptatis veneno exanimati homines reuiuiſcunt, cum ſe cineri & pœnitentiæ totos addixerunt, illud recordati, ὅτι *Anacreon.*

Ὀλίγη δ' κεισόμεσθα

Κόνις ὀστέων λυθέντων.

Idcirco laudata illa ceremonia, quã Æthiopum Chriſtianorum maioris ordinis antiſtibus non crux modo, ſed vas etiam aureum, terra aut ceneribus refertũ præferri ſolet, vt ſuæ admoneantur mortalitatis, quã ſubinde cogitantes, ad ſalutarem immortalitatem contendant. *Sabell. libro 4. c. 4.*

XLII. MVSCÆ IN OLIMPIIS NVLLÆ.

Improbi à ſacris eliminandi.

MVSCA etiam ſilentio nobis prætereunda, & contemnenda non eſt, ipſa quoque naturæ opus. Muſcæ Piſatides eo tempore quo Olympiæ feſtum celebratur veluti inducias cum incolis ſimul & pere-

& peregrinis paciſci videntur. Mirum inter tot ſa- crificia, & ſanguinis paſſim fluentis copiam, & car- nes ſuſpenſas, illas abeſſe velle, ac ſponte vltra Al- pheum flumen diſcedere. Diſcedunt, & mulieres, ſed lege, & imperio. Muſcæ vltro, in eo mulieribus tem- perantia ſuperiores, & præferendæ. Soluto iam feſto reuertuntur tanquam decreto aliquo exules reuo- catæ. Itaque cum mulieribus in Elidem & Muſcæ re- deunt.

APODOSIS.

Significat omnem importunitatem, immodeſti- am, garrulitatem, quæ mulieribus ſuppellex, vt ait comicus, eſſe ſolet, à templis, & ſacris eliminan- dam.

Callim. Ἑκὰς ἑκὰς ὅστις ἀλιτρός.

Accipe præclaram de ea re Iſid. Peleuſiotæ Marty- rio Epiſcopo epiſtolam 45.

Παρέργως ποιῇ τὴν τῶν θείων νόμων ἀνάγνωσιν, καὶ αὐτὴν ἀγνοεῖς τὴν ἀνάγνωσιν· ἐπειδὴ γάρ τις τὸν θεῖον ναὸ[ν] ἱερουργῶν Ἀάρων, καὶ οἱ ἐξ ἐκείνου, εἰσῄεσαν, πάντα τὰ ἐξ ἐρί[ων] ἀποτιθέντες ἐσθήματα, στολὰς ἐκ λίνου περιεβάλλοντο, ἐχούσας τὸ ἀπόρρητον, καὶ τῶν ἔξω θορύβων ἐπιλησμονὴ[ν] σημαινούσας. *Obiter ac defunctoriè leges diuinas legis, aut e[t] eã lectionem ipſam ignoras. Cum enim Aaron eiuſq; ſucceſſ[o]res in templũ ſacrificij cauſa ingrediebãtur, laneis omnib[us] veſtimentis abiectis, veſtes ex lino contextas induebant, a[r]cani aliquid continentes, atque illud ſignificantes, extern[os] tumultus tum de memoria deponendos eſſe.* Addit φλυαρί[ας] καὶ ὁμιλίας ἀτόπους, nugas colloquiaque inepta è tem- plis eliminanda, quibus omne ſilentium debetur.

XLIII. MVSCÆ TRIANI.

Magna ab infimis fugata.

Dion. Caſſ. TRAIANVS dum victis Parthis Agarenos obſide[ret] tanta ſubito Muſcarum vis edulijs & pocu[lis]

in

inſidens, fœdo contactu cuncta Romano grauia & moleſta fecit, vt diſcedere coactus ſit.

APODOSIS.

Nil non tremendum fecit intrepidis Deus. Etiam capillus vnus habet vmbram ſuam, quod ait Publius Syrus. Porrò earum Muſcarum meminit etiam Xiphilinus his verbis, κ὚ ὁπότε δείπνοιεν, μυῖαι τοῖς βρώμασι κ὚ τοῖς πόμασι προσιτράνεσαι δυσχερείας ἅπαντα ἀνεπίμπλων. familiare eſt Deo cui eſt παίγνιον (hæc rerũ humanarum pompa, vt ait Suidas, viribus elatos homines viliſſimis animalculis coercere.

XLIV. MVSTELÆ CAVDA.

Calumniatores repreſſi.

PECVLIARIS hæc etiam in cane natura eſt quod nõ allatrat illum qui caudam Muſtelæ ſecum habuerit. oporret autem Muſtelam, cuius captæ abſciderit caudam, dimitti viuam, aſinum autem negant rudere lapide ab eius cauda appenſo. *Æl. l. 9. c. 55.*

AP. Opportunè cadet in eos qui ſupra calumniatorum maledicas voculas ſunt poſiti, quique, vel principis viri authoritatem, vel magnum virtutis ſplendorem habent aduerſus calumniæ virus præſens remedium.

Conſcia mens recti famæ mendacia ridet.

XLV. MYOXVS.

Hæreticus.

TRADVNT naturas rerum experti, Myoxum latitare, & fœtus ſuos ſimul in eodem loco parere quinque & amplius, viperas autem hos venari, & ſi inuenerit totum latibulum ipſa vipera, cum non poſſit omnes deuorare, pro vna vice ad ſatietatem edit vnum aut duos, reliquorum verò oculos expungit, & cibos

cibos affert, excœcatoſque enutrit, donec voluerit vnumquemque ipſorum deuorare. Si verò contigerit vt aliqui inexperti in hos incidant; ipſoſque in cibum ſumant; venenum ſibi ipſis ſumunt, eos qui à viperæ veneno ſunt enutriti. Sic etiam, ô tu Origenes, à Græca doctrina mente excæcatus, venenum ijs qui tibi crediderunt euomuiſti, & factus eſt ipſis in edulium venantium, ita vt per quæ ipſe iniuria affectus es, per ea plus iniuria affeceris.

Epiph. hær. 64. contra Origenem.

XLVI. MYRMICOLEON.

Simulatio improba ſimplicitatis.

MYRMICOLEON vermis de formicarum genere ſed multo formicis maior, cùm adhuc paruus eſt & inualidus robore, pacem ac modeſtiam ſimulat at cum vires acceperit, priſtina conſortia deſpicit, & contra maiores turbas concitat. Itaque inualeſcen audacia formicas ad labores conuenientes fallit; laboribus inſidiatur, annonam ſurripit otioſis.

Vinc. li. 10. c. 125.

AP. Plerique metu quidem, non ex animo virtutis ſpecies induunt ad tempus, & ingenium tractabile ad honeſta quæque componunt, quæ mox vbi vires accepit audaciæ, ſuæ fraudis inuoluti integumentis repudiant.

Cicero. 2. Philipp.

Tolle periclum,
Iam vaga proſiliet frænis natura remotis.
Malus officij magiſter timor.

XLVII. MYRMICOLEON.

Traſo ignauus.

MYRMICOLEONIS parœmia torqueri pote in Thraſonem ignauum, qui leonem ſimul cum ſit formica. Diuus Gregorius in Moralib dæmoni accommodat: ſicut enim formicis eſt le

au

nuibus formica: ſic dæmon languidis terribilis, fortibus debilis, & contemnendus apparet.

AP. In eodem genere ſymboli eſt lapis Thraſydulus, qui vt tradit fabuloſus Nicanor, & poſt eum Plutarchus iunior, naſcitur in Europa, galeæ ſimilis, audax ſimul & timidus, nam ſtatim, inquit atque tubam audit, proſilit in ripam: Athenienſiũ verò pronunciato nomine mergitur in profundum. ἅμα γὰρ σάλπιγγος ἀκούει ἐπὶ τὴν ὄχθην προχωρεῖ. τῶν δὲ Ἀθηναίων ὀνομασθέντων, καὶ εἰς τὸν βυθὸν ἅλλεται. *Thraſydulus lapis. lib. 2. de fluminibus.*

XLVIII. LOCVSTÆ CYRENICÆ.

Iuſtitia vindex improborum.

INFESTANT Cyrenæos locuſtæ, vnde lex eſt etiam ter in anno debellandi eas primo oua obterendo, deinde fœtum, poſtremo adultas, deſertoris pœna in eum qui ceſſauerit. Eſt in Lemno inſula certa menſura præfinita, quam ſinguli enecatarum ad magiſtratus referunt. *Plin. l. 11. cap. 29.*

APODOSIS.

Iuſtitia fæcem improborum, in famam & fortunas bonorum graſſantes, per ſuos miniſtros & ſatellites inquirit, debitiſque mactat ſupplicijs, vt exhauſta malorum ſentina, cæteri quietiores viuant: *Iuſtitiæ eſt intercedere iniquitatibus*, Appoſitè Bazanus Rex Sicambrorum, iubebat ſibi vbique locorum præferri gladium & funem, in ſymbolũ ſeueriſſimæ iuſtitiæ. *Plin. in Traiani Panegyr.*

XLIX. LOCVSTRAVM VOX.

Mendaces & ſimulatores.

LOCVSTARVM vox occipitio proficiſci videtur. *Plin. L. 11. cap. 29.*

AP. Mendacium oratio obſcura, ſemper à ter-

go latens, nunquam prominens in aperto. ali
enim dicunt, aliud cogitant vnde Deo hominibusq
ſunt odioſi.

Ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος ὁμῶς ἀΐδαο πύλῃσιν
Os χ' ἕτερον μὲν κεύθει ἐνὶ πρεσὶ, ἄλλο δὲ πράζει.
Quid aliud occultum habet in mente, aliud loquitur
Exoſus mihi ille eſt æque ac inferorum portæ.

L. OPHIOGENES SEV HEXA-
GON INTER SERPENTES ILLÆSVS.

Puritas intacta.

Pl. lib. 28. c. 3. OPHIOGENES in inſula Cypro non lædunt
ſerpentibus, ex qua familia legatus Hexa
nomine, à Coſſ. Ramæ in dolium ſerpentium
iectus, experimenti cauſa, circummulcentibus
guibus miraculum præbuit.

APODOSIS.

Beata virgo licet in has terras edita fueri
quibus vitia quaſi ſerpentes omnia obſederant,
miſeros mortales feris morſibus ferebantur inf
ipſa tamen æterno puritatis vigore nullam vnc
aut originalis, aut actualis peccati labem ad
Hoc certè monſtrum qui debellauit, longe mai
aſſequutus eſt victoriam, quam ſi ſerpentem d
iſſet.

Aſper, acerba tuens, immani, corpore ſerpens,
Arboris amplexus ſtipem, quid denique obeſſet?
At niſi purgatum eſt pectus quæ prælia nobis
Atque pericula eſt ingratis inſinuandum,
Quantæ conſcindunt hominem Cuppedinis acres
Sollicitum curæ, quantique perinde timores,
Quidve ſuperbia, ſpurcitia ac petulantia quanta
Efficiunt clades? quid luxus deſi dieſque?

Hæc igitur qui cuncta ſubegerit, ex animoque
Expuerit dictis, non armis: nonne decebit
Hunc hominem numero diuum dignarier eſſe?

LI PAPILIONVM VENATIO.

Honorum prehenſatio. ex D. Anſel. lib. de ſimil. c. 72.

PAPILIONES cum volant tramitem rectum nunquam tenent, ſed huc illucque ſe agitant, cumque alicubi reſidere videantur, nec ibi diu morantur, hos autem ſequentes cum pueri capere volunt, citò poſt eos currere ſatagunt, & quia non ad ſuos pedes, ſed ad papiliones intendunt, aliquando in foueam cadunt, ſeque immaniter lædunt: Plerumque cũ caute accedunt, & eos apprehendere tentant, papiliones auolant. Si quando eos apprehenderint, exultant de nihilo, quaſi magnum quid fuerint adepti.

AP. Similiter faciunt qui honores huius mundi appetunt. honores enim huius mundi nunquam certam tenent viam, ſed incertis diuerticulis de vno ad alium tranſuolant.

LII. EX PHALANGIIS RISVS.

Mors improborum.

PHALANGIA lethifera quædam animalia, quæ cum riſu necant. *Strab. lib.* 2. φέρει δ' ἡ γῆ καὶ τῶν ἑρπετῶν ἔνια τῶν θανασίμων σκορπίους καὶ φαλάγγια. τῶν δὲ φαλαγγίων τὰ μὲν ποιεῖν γελῶντας ἀποθνήσκειν, τὰ δὲ κλαίοντας, πόθῳ τῶν οἰκείων.

AP. Miſeri mortales dæmonis caſſibus irretiti ſæpè rident in animorum interitu: Mox autem riſus in tragœdias & gemitus totus ſoluitur. In quo Lapponum choreas ducere videntur. Hæc enim gens Septemtrionalis licet ſub rigidiſſimo cœlo poſita, & tenebris immerſa, nonnunquam animi moleſtias lætitia exhilarare conatur. inſtruit igitur alacria conuiuia, citharœdis accitis, vt conuiuæ hilariores, licet vſu dutiſſimarum dapium effecti, excitentur ad ſal- *Chorea Lapponum.*

 ta-

tandum: nec mora in ſaltus & choreas vehem quodam impetu effunduntur. Hinc in gemitus ta ſuſpiria reuoluti in terram ruunt.

Vide Olaum lib. 4. cap. 8

Hæc mala mentis gaudia.

LIII. PONTI EPHEMERIA.

Vitæ breuitas.

Plut. in cōſolat. ad Apoll 113.

IVXTA Pontum naſci animalia quædam m riæ proditum eſt, quorum vita vnius diei ter continetur: Siquidem manè naſcuntur, merid gent, veſperi conſeneſcunt & moriuntur.

AP. Nulla eſt vita non breuis, ſed illorum uiſſima, at ſolutiſſima ætas eſt, qui præterit obliuiſcuntur, præſentia negligunt, de futuro n ment. Seneca cum hoc ſymbolo cōgruit. Heme lis flos, cuius vita & pulchritudo diaria eſt.

LIV. PRÆSTER.

Hæreſis.

Ael. li. 17. de Animal. c. 4.

PRÆSTER ſerpens eſt, qui vt primùm attig ſus hebetat, ignauiam infert, & immobile dit, pòſt menti obliuionem & tenebras offun mul & percuſſum iam pilis nudatum ſuffocat

AP. Præſteris morbus eſt hæreſis, & qu praua & violenta affectio, qua hebetatur iudi ingeneratur tepor, & mens Dei & ſui oblita d ma ignorantiæ caligine offunditur. Lucanus ictî à præſtere morbum deſcribit his verbis:

Naſidium Marſi cultorem torridus agri
Percuſſit præſter, illi ruber igneus ora
Succendit, tenditque cutem pereunte figura,
Miſcens cuncta tumor toto iam corpore maior:
Humanumque egreſſa modum ſuper omnia mem
Efflatur ſanies, latè tollente veneno.

lib. 9.

LV. PVLEX IN CATENA AVREA.

Diuitiæ indignis oneri ſunt, non honori.

MEMPHIDI compertus eſt aurifex, qui aurea catenula pulicem alligauit. *Leonius de rebus Afri. li.*

APODOSIS.

Imbecilli homines magnæ opulentiæ affixi, non tam laudantur, quam ridiculè oſtentantur, non tam tenent quam tenentur, non tam dominantur quam ſeruiunt. *Diuitiæ apud ſapientem virum in ſeruitute ſunt, apud ſtultum in imperio.* *Seneca de vita beata, 26.*

LVI. PYRAVLIS.

Charitas.

IN Cypri ærarijs fornacibus ex medio igni maioris muſcæ magnitudinis volat pennatum quadrupes, appellatur Pyraulis, à quibuſdam pyrauſta: Quandiu eſt igne, viuit, cum euaſit, languidiore paulò volatu moritur: *Plin. li. 11. cap. 36.*

AP. Charitas perpetuis diuini amoris flammis alitur, quæ ſi intepeſcat, perit ipſa nec iam eſt charitas. Eius vero faces tam acres ſunt & incenſæ, vt ſolem ipſum poſſint adurere.

Βαιὰ λαμπὰς ἰδοῖσα τὸν ἅλιον αὐτὸν ἀναίθει.

LVII. PYRAVSTÆ INTERITVS. ΠΥΡΑΣΤΟΥ ΜΟΡΟΣ.

Ambitio.

PYRAVSTA ignis fulgore vehementer lætatur, & ad lucernas aduolans, alludit ad flammam, donec viuus comburatur. *Æli. l. 12. cap. 8.*

AP. Ambitioſi ad honorum fulgorem propius accedentes, decuſſis temeritatis alis plerumq; grauiſſimo lapſu corruunt.

Αἰδοῖος μυρὸς κάρτα πυραῦσαι μόρον. Eſt ſanè am tio, diſertè dicitur à S. Bernardo, ſubtile malum, ſe tum virus, peſtis occulta, doli artifex, mater hy criſis, liuoris parens, vitiorum origio, criminum mes, virtutum ærugo, tinea ſanctitatis, excæca cordium, ex remedijs morbos creans, generans medicina languorem. Bernard ſerm. 6. ſup. Canti

Ambitioſus cum abiete. At illi miſeri poſtquam reciprocantis fortunæ lu ſunt experti, ſero diſcunt quod abieti proceram il ſuam ſtaturam, & pulchritudinem intemperan iactanti inculcat Rubus.

Nunc læta quidem bona ſola fateris,
Et noſtris frueris imperioſa malis.
Auian. fab. 19. *Sed cum pulchra minax ſuccidet membra ſecuris:*
Quam velles ſpinas tunc habuiſſe meas?

LVIII. PYRIGONI.

Charitas.

Ælia. l. 2. cap. 2. TERRA mariquè naſci animalia nihil mirum, materia, & nutrimentum, & natura horum ca eſt. Ex igne verò generatas beſtias volucres exiſt nuncupates Pyrigonos, & in eo ipſo igne viuere & li, hucque & illuc volare, hoc admirationem faci lud idem admirationem excitat, cum extra ign nutricium egrediuntur: & frigidum cœlum attin ſtatim exeunt è vita. Quæ autē cauſſa ſit, igne vt cantur, contraque aëre, temperato elemento ex guantur, alijs dicendum relinquo.

APODOSIS.

Auguſt. l. 10. de ſpiritu & litera, c. 19. Deus ignis eſt: Pyrigoni, Dei amore incenſæ m tes, quæ in hoc cœleſti igne aluntur. *Charitas lex dei & ſpiritus viuificans dilectorem.*

Seneca. *Non perit flammis amor.*

L

LIX. RVBETÆ RANÆ.

Improbitas.

RANÆ rubetæ, quarum & in terra & humore vita, plurimis refertę medicaminibus, deponere eaquotidie ac reſumere è paſtu dicuntur, venena tamen ſibi ſemper ſeruantes.

Plin. li. 8. cap. 31.

AP. Improbi bona repudiant, atque ſibi mala quæque & arripiunt ſtudioſius, & retinent pertinacius.

Apollina Pſalm.

πιγίσοιο δόλου καὶ ἄρους σόμα τοῖο βίβρωσαι.
Γλῶσσα κενὰ δολοέσσας ἔχει περίφορτον ἀνίας.

LX. SALAMANDRA.

Conſtantia.

D. Greg. Naz.

SALAMANDRA non modo in igne lætari dicitur, ac viuere, ſed eum ipſum extinguere. θάλπεται δὲ αὐτῷ καὶ ἐγχωρεῖ τῇ φλογὶ ἐμοῦσα, καὶ ὡς ἀντίπαλόν τινα αὐτόθι καταγωνίσασθαι.

Paradin.

AP. Salamandra ſymbolum eſt conſtantiæ, quæ inter miſeriarum incendia triumphat. Symbolum hoc fuit Franciſci Regis cum diſticho.

Vrſus atrox, aquilæve truces, & tortilis anguis
Ceſſerunt flammæ iam Salamandra tuæ.

lib. 12. de gemmis

Eiuſdem cum Salamandra virtutis hyacinthum notat S. Epiphanius: βαλλόμενοι εἰς ἀνθρακας πυρὸς αὐτοὶ μὲν οὐ βλάπτονται, τοὺς δὲ ἄνθρακας σβεννύουσιν. *Hyacinthi* (inquit) *in prunas ardentes, ab igne non læduntur, ignem autem ipſum extingunt.*

LXI. SALAMANDRÆ ORTVS.

Improborum vita ruina communis.

SALAMANDRA feralis bellua, Ioue (vt aiunt) tonante, ſæuientibus nimborum procellis, & fœda

 imbrium

imbriũ eluuie longè lateque omnia inundante,p dit in lucem.

AP. Improbi, & ſcelerati homines ex rapinis & uili cruore concreti tanquam funeſtiſſima anim tum demum naſcuntur, cùm ciuilibus ruinis de mata infœlix patria languet, & contabeſcit.

Hoc ſemine creſcunt.

Vel ſi Salamandram patientiæ imaginem eſſe v quod ſuperiore Icone dictum eſt. Rectè dicetur tus inſtar Salamandræ per medias tempeſtates i cem erumpere.

Hor. Od. 4. lib. 4.

Sic Gens cremato fortis ab Ilio
Iactata Tuſcis æquoribus, ſacra
Gnatoſque, maturoſque Patres.
Pertulit Auſonias ad vrbes.

LXII. SCARABEI.

Voluptuarius obſcœnus.

Ælian. de Animal. l. 4, cap. 8.

SCARABEI viuunt in ſtercore, moriuntur i ſis.

AP. Turpes in obſcœnis triumphant, in hon languent. Bellè hic cadit quod Theoſterictus i ceta habet de Conſtantino Copronymo: Tant ſordium & impuriſſimæ cuiuſque rei odore fertur delectatus, vt animalium brutorum ſte bus ſe illiniret, & eos qui cum illo erant, id face beret quos amabat, ob idque benignè accipi quod rebus male olentibus ſemper delectaretur Theophanes quoque videtur innuere, vbi ait: M cis maleficijs & luxurijs cruentiſque ſacrificijs, ballinis ſtercoribus, atque lotio delectatur, μαλ & dœmonum inuocationibus. Eandem ſcarab rabolam Epiphanius accomodat hæreticis.

hæreſ. 40.

L

LXIII. SCORPIVS ET CROCODILVS.

Inimicitia lethalis.

SCORPIVS & Crocodilus gemino quodam inter ſe odio flagrant, ſimulatque alter alterum inſpexerit, in mutua funera ſponte rapiuntur, amboque eadem dimicatione perimuntur. Ælian. *li.2.c.*33. Scorpium ex Crocodylo naſci ſecundum nonnullos memorat, & ab eodem caudæ venenatæ aculeo extingui. σκορπίον ἐξ αὐτοῦ τίκτεσθαι. κέντρον δὲ ἄρα οὐραῖον αὐτὸν ἔχειν λέγουσιν, ἰοῦ πεπληρωμένον.

APODOSIS.

Hac Icone ſignificantur inimici capitales, mutuis vulneribus confecti.

Quid tantos iuuat excitare motus,
Et propria fatum ſollicitare manu?
Si mortem petitis: propinquat ipſa
Sponte ſua volucres nec remoratur equos. Boët. l. 4. metr. 4.
Quos ſerpens, Leo, Tigris, vrſus, Aper
Dente petunt, ijdem ſe tamen enſe petunt. Monomachi exagitantur.
An diſtant quia diſſidentque mores
Iniuſtas acies, & fera bella mouent?
Alterniſque volunt perire telis?
Non eſt iuſta ſatis ſæuitiæ ratio.

LXIV. SCORPIONIS ASSVLTVS.

Dæmonis inſidiæ.

SCORPIONES nulli nocent cui non ſit ſanguis. Pl. lib. 11. cap. 25.

AP. Dæmon rabidis præuaricatoribus non inſidiatur, ſed bonis quibus ſuccus eſt & ſanguis. Sic prædones onuſtas precioſis mercibus naues, latrones bene nummata appetunt marſupia.

Tutum carpit inanis iter. Ouid.

Accommodari quoque poteſt calumniatoribus, qui ſolent ijs inſultare, quorum famam adulta veluti ſtir-

pe ſurgentem ſperant ſe poſſe deprædari. Duros tem & tenuis famæ homines facile intactos re quunt, quod nihil admodum ſpecioſum habean plus in pugna ſit periculi, quam in parta victoria litatis:

Mart. in Xenijs.

Naſutus ſis vſque licet, ſis denique naſus,
Quantum noluerit ferre rogatus Atlas:
Et poſſis ipſum tu deridere Latinum,
Non potes in nugas dicere plura meas.
Ipſe ego quam dixi. Quid dentem dente iuuabit
Rodere? carne opus eſt ſi ſatur eſſe velis.

LXV. SCORPIONIS CAVDA.

Lingua maledica.

Pl. lib. 11. cap. 25.

SEMPER cauda Scorpionis in ictu eſt, nullo momento meditari ceſſat, ne quando deſit oc oni.

AP. Lingua calumniatoris ſemper aut mina aut mordet: πονηρὸν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πονηρὸν ... φάντης. Demoſt. in nobili oratione περὶ στεφάνου. H verò peſtiferi veneni vim & damna declarat.

Mart. l. 7.

Quid non audebis perfida lingua loqui?
Te fingente nefas Pyladen odiſſet Oreſtes,
Theſea Pirithoi deſtituiſſet amor,
Tu Siculos fratres, & maius nomen Atridas
Et Lædæ poteras diſſociare genus.

Nicet. in Manuele Comnen.

ὡς ἄρα οὐδέν τι διαβολῆς γλώττης χεῖρον ξίφος το ἀνθρώποις κακόν.

LXVI. SCORPIONES IN HVMI VIRIBVS DESERTI.

Baptiſmo Dæmones expugnati. ex D. Cypriano.

SICVT Scorpij & ſerpentes, qui in ſicco præua in aquam præcipitati præualere non poſ

aut ſua venena retinere: ſic & ſpiritus nequam qui Scorpij & ſerpentes appellantur, & tamen per vos data à domino poteſtate calcati, permanere vltra in corpore hominum non poſſunt, in quo baptizato & ſanctificato incipit Spiritus Sanctus habitare: hoc denique à rebus ipſis experimur, vt neceſſitate vrgente in ægritudine baptizati & gratiam conſequuti careant in mundo quæ antea mouebantur, & laudabiles in Eccleſia viuant.

LXVII. SCORPIIS ONVSTVS ASELLVS.

Improbus & illiteratus.

Παροιμιακὸν iſtud dictum non illepide de Alabanda dixit Apollonius Milacus. vrbs eſt multis intercepta tumulis, qui ſpeciem aſini clitellis onuſti referant, abundat quoque Scorpius, vnde facetum hominis dictum. *Strab lib. 14.*

APODOSIS.

Non diſſimili ratione torqueri poterit in improbum hominem & illiteratum. Nam Aſinus ſtupiditatem, Scorpius malitiam ſignificat, vt patet ex Nicandri ſcholiaſte, qui affert hunc ſenarium vulgo iactatum in magna improborum & captioſorum hominum multitudine, ἐν παντὶ γὰρ σκορπίος φρουρεῖ λίθῳ. *In omni etenim Scorpius lapide excubat.*

LXVIII. SCYTALE SERPENS.

Voluptas.

SCYTALE ſerpens tanta præfulget tergi varietate, vt notarum gratia videntes retardet, & quoniam reptando pigrior, quos aſſequi nequit miraculo, ſui capiat ſtupentes. (Dæmonem huius ſerpentis forma indutum, Euæ impoſuiſſe nonnulli volunt.) *Vide Sol. Polyhiſt.*

BIBLIOTECA N. VITTORIO EMANUELE ROMA

APODOSIS.

Plut. contra vo lupr apud Stob. ſer. 6.

Variegata eſt bellua voluptas, quæ ſui amore p
ditos, & ſtupentes captat, quos poſtea deuoret.
Θηρίον ἐστὶ ποικίλον ἡ ἡδονή, ἀλλ' οὐκ ἄγριον.

LXIX. SEPA ANGVIS.

Heracleon hæreticus.

Epiphanius hære. ſi contra Heracleonitas.

SEPA profecto hic Heracleon merito dici pote
qui eſt reptile quadrupes ſtellioni ſimilis. cu
morſus detrimentum pro nihilo reputatur, ſput
autem in cibum aut potum euibratum, ſtatim m
tem aſſumentibus inducit. Talis eſt ſanè etiam hu
doctrina.

LXX. STELLIO ΓΑΛΕΩΤΗΣ.

Inuidia.

TRISTE eſſe nomen Inuidiæ, omnique dedec
infame, Euripides inquit, quod etiam in nonn
lis animalibus ratione expertibus habitat penit
que inhæret. Stellio enim, vt Theophraſtus ait,
mulatque ſenectutem, membranam hybernam,
uit, eam vorans conſumit, ob inuidiam ex qua la
rat aduerſus hominem, quod ſuam tuniculam pl
ſcit contra comitiales morbos plurimum valere. C
uus item non inſcius dextrum ſuum cornu mag
vſui hominibus eſſe, hoc ipſum, inuidia flagrans,
tanto bono homines fruantur, in terram occultat.
qua pariter non ignorat ſe vnà cum pullo amoris
neficia parere: idcirco ſimul atque editus pullus e
id agit, vt carunculam in pulli fronte innatam, nu
cupatam hippomanes, voret. Similiter lynx vrin
occultat.

Æl. lib. 8. cap. 27.

AP. Inuidi commoda alijs inuident quibus i
non vtuntur:

φθόνας ἥκιστος, καὶ δικαιότατος θεός. Porro hæc Ælianus omnia decerpſit ex Theophraſto in tractatu *de Animalibus quæ dicuntur inuidere*. Adde ex eodem vitulum marinum, qui cum captum ſe videt, coagulum euomit quod Epilepticis auxiliatur. Echinum quoque terreſtrem, qui vrina corrumpit corium. Verum (inquit) οὐ διὰ φθόνον ταῦτα ποιεῖ τὰ ζῷα, ἀλλ' ἄνθρωποι ἐν τῆς ἰδίας ὑπολήψεως ταύτην αὐτοῖς περιῆψαν τὴν αἰτίαν. *Hipparchoō apud Stobæum.*

LXXI. SYRTIS ANGVIPES.

Voluptas.

ARTIFICIOSISSIME deſcribitur à Dione Chryſoſt. his ferme verbis: corpus quidem illi muliebre idque admodum formoſum, laſciuè tumentes papillæ, totumque pectus ac ceruix pulcherrima, colore cutis nitidiſſimo, mira ab eius oculis proſiliebat hilaritas, quæ intuentem quemlibet in amorem procliuiter alliceret, reliquum corporis horridum, & ſquammarū ſcabritie aſperum & intractabile, inferne demum in longum anguem deſinebat, cuius caput in extrema parte poſitum acre admodum eſſet, & mordaciſſimū. alis minimè præditum, ſed ſpingis inſtar factum, neque tamen eloqui vt illæ faciunt, ſed draconum in mortem ſibilum tantum edere accutiſſimmum. *Orat. 5.*

APODOSIS.

Typus eſt voluptatis, quæ quantumuis pulchra & ſpecioſa, ἐν ἐσχάτοις μελαίνεται. *Ouid. Metam. l. 14.*

mediaq. tenus deſcenderat aluo,
Cum ſua fœdari latrantibus inguina monſtris
Aſpicit, ac primo non credens corporis illas
Eſſe ſui partes, refugitque abigitq. timetq.
Ora proterua canum: ſed quos fugit attrahit vna.

LXXII.

LXXII. THAMVR.

Salus de ſanguine vermis.

Vincent. Nat. hiſt. lib. 20. cap. 170.

THAMVR dicitur vermis Salomonis. Nam marmor Parium ad ędificationem templi ère tis partibus conuehi præcepiſſet, conſcius prohi onis legis quæ vetuit altaris ædificandi lapides incidi, quęſiuit experimentum in vermibus, quo humani neſciuit. Nam pullum Struthionis in vi vaſe recluſit, quem cum videret ſtruthio, & ha nequiret, quam nouerat agnitam artem attentan litudinem luſtrat, rediensq; vermiculum tulit, c ſanguine vitrum leuit & diffregit, ſicque fœtum puit: quod videns Salomon hoc experimento co genere vermis in inciſione duriſſimi marmoris eſt.

Aliud ſym bolum.

AP. Chriſti ſanguine, qui ſe vermem nominat Prophetam, de carcere erepti & liberati ſumus, inferorum portæ, huic tenebræ, huic omnia dæm terriculamenta ceſſerunt. Ad idem argumentum commodari poterit quod habet Pauſanias *in Bœ* cum apud Haliartes Bœotios ſumma eſſet ſiccit nus è primoribus Delphos miſſus accepit oracul aquam ſeſe inuenturum, ſi primum Haliartum r unti ſibi obuiam factum interemiſſet: in patrian

Lophis.

uerſo filius impubes Lophis primus occurrit : ſtricto gladio puerum tranſuerberat : ille adhuc rans, cum huc illuc curſitaret, vbicumque fuſus h eſſet cruor, inde aquæ eruperunt.

LXXIII. THERMUTIS. ΑΣΠΙΣ ΘΕΡΜΟΥΤΙΣ.

Inuidia.

ASPIDIS genus vnum Thermunti Ægypti mi

minant. hanc ſacram eſſe aiunt, & ſumma religione colunt. Itaq; ea Iſidis ſimulachra tanquam regio quodam diademate coronant. Eandem in perniciem hominum natam eſſe negant. Enimuero comminiſcuntur eam ſe à probis abſtinere: contra verò impijs necem afferre. Quod ſi ita eſt, Iuſtitiam vniuerſi dixeris hanc feram honorare, vt quæ acrimonia intellectus bonum à malo diſcernat, & tanquam illius miniſtra ac vindex in malos animaduertat. Adduntalij Iſidem ſceleratiſſimis hominum eam immittere. hanc quoq; ſolam in hoc genere immortalem eſſe Ægyptij referunt, qui aſpidum genus in ſedecim ſpecies diuidunt. in ſacris igitur ædibus ad vnumquemque angulum ſubterranea ſacella ædificant, vbi ſanè Thermutidi habitanti bubulum adipem edendum interuallis quibuſdam obijciunt. Æl. l. 10. c. 31.

APODOSIS.

Typus Iuſtitiæ Iamblicus in epiſtola ad Anatolium de Iuſtitia, ἔργα τοίνυν τῇ δικαιοσύνῃ πρόσφορα καὶ ἐπιτηδεύματα εἴη ἄν, ὅσα κανονικὰ καὶ ἥμερα τυγχάνει, καὶ εὐσυμβαλλόμενα καὶ εὐσυνάλλακτα καὶ ὠφέλιμα, τῶν βλαβερῶν κωλυτικὰ διαπράξεων. τῶν δ' ἐναντίων τὴν ὅλην κατάληψιν παρασκευάζοντα, Opera igitur & ſtudia Iuſtitiæ accepta fuerunt, quæcumque ordinata & tranquilla ſunt, compoſita, conciliata, vtilia, quæcumque noxios & prauos actus prohibent: Atque nos ad contrarios omnino promouent.

LXXIV. VESPA IN ACETO.

Seueritas vtilis.

SI oleo infundatur Veſpa, moritur: aceto autem poſtea reuiuiſcit. *Vincent. Natur. hiſt. l. 20. c. 74.*

APODOSIS.

Aeria plerumque ingenia nimia manſuetudine deprauantur, quæ ſi paulo ſeuerius tractentur, & vigent iucundius, & proficiunt vberius. *Lenta enim remedia* *Baſil. in Hexamer. hom. 8.*

media & ſegius medicos eorum morbus, quod ait Cu-
us, *non expetit*. Simili modo Sal Agrigentinum a-
induratur, igne liqueſcit.

LXXV. VESPÆ VENENATVS ACVLEVS.

Maledicus.

Ælianus ACVLEATAE Veſpæ hoc etiam facere dicuntur. in-
peram quam mortuam perſpexerint inuolant
veneno aculeum imbuunt: vnde mihi homines di-
plinam, non eam quidem bonam, veneno inficie-
ſagittas hauſiſſe videntur: cuius in odyſſea Home-
meminit. Ac ſanè Hercules vt hydræ veneno ia-
tinxit, ſic Veſpæ viperina acerbitate aculeos inficit

APODOSIS.

Plerique naturæ improbitate ad omnem petu-
tiam armati, quo deteriores euadant, veteres cal-
niarum magiſtros legunt, & in ijs linguam impr-
ſuæ malitiæ telum exacuunt. Ex hac officina pro-
calumniator:

Apollon. Argon. 4.
σκολιὸν εἰλιγμένος ἔρχεται οἶμον,
Εὖτέ μιν ὀξύτατον θάλπει σέλας ἠελίοιο,
Ροίζῳ δ', ἔνθα καὶ ἔνθα, κάρη στρέφει

LXXVI. LOPYRON.

Apelleianorum hæreſis.

TRADVNT doloroſam veſpam, quam qui
Lopyron appellant, habere quidem acul
venenum iacientem, breuem, non multum dolo
inducentem, ſed qui ſecundum ipſius facultatem
venum iaciat. Si verò quis perſcrutans ipſius

ſtras, aut nidum deſtruat, in fruticibus enim, & herbis hunc facit, & inſtar faui ſibi ipſi capſas quaſdam conſtruit, in quibus capſis ſobolem ſuam deponit, & ſibi ipſi fœtus facit: Si verò quis perſcrutans virgâ aut ligno pungat fauum & deſtruat, exit indignata ipſa horrenda quidem, verum debilis veſpa, & ſi inuenerit petram aut lignum, præ irâ quâ excanduit, cum ſtridore inſtat, & impetit ac ferit petram, & petram quidem nihil lædit, neque lignum, imò neque hominem, etiamſi momorderit, niſi quod modicum dolorem inducit: verum aculeum amittit, & ſic perit, petra verò nullâ iniuriâ afficitur. Sic etiam hæc veſpacea ſecta inſtar Zopyri, patuam inducens vexationem ſubuertetur, vbi in petram illapſa impegerit, hoc eſt in veritatem, & vbi aculeum amiſerit.

Epiphan. hæreſi 44. contra Apellcianos.

PARA-

PARABOLARV[M]

HISTORICARVM

LIBER DECIMVS.

PLANTAE.

I. AGNVS HERBA.

Simplicitas ſimulata.

NOn longè à Cazanenſibus T… in quadā inſulâ à grauiſſimi… narratur ſemen quoddā in… non abſimile peponum ſe… paulò tamen maius, & rotu… ex eoque in terram condito… dam agno ſimillimum e… quinque palmarum altit… Nam & caput, oculos, aures, cæteraque om… formam agni recens editi, pellem etiam ſub… mam habere, quo permulti his in locis a… ducenda capitum tegmina vtantur: Tum q… plantam illam, ſi tamen ſic dicenda ſit, c… quidem nullam, attamen ſanguinem habere: ſe… nis loco materiam quandam Cancrorum carni… milem: vngulas verò, non vt agni, carneas, ſe… quibuſdam ad cornu ſimilitudinem veſtitas:… eem illi ad vmbilicum, ceu veſtis medium eſſe… re autem tantiſper donec depaſtis circum ſe h… radix ipſa pabuli inopia areſcit.

Odericus lib. I.

APOD. Multi ſpecie duntaxat, agni, rap… lupi.

O vita fallax abditos ſenſus geris,
Animiſque pulchram turpibus faciem induis,
Pudor impudentem celat, audacem quies,
Pietas nefandum. Seneca in Hyppolit.

II. AMYGDALVM.

Virtus initio ardua.

DVABVS veluti tunicis, ita pelliculis veſtita ſunt amygdala: Prima quidem amara eſt, ſecunda dura & aſpera, quæ fructus in ſe iucundam complectitur ſuauitatem.

AP. Hoc virtutis eſt ſymbolum, quæ Tyronibus nuper ex voluptatum contubernio ſeductis rigida videtur, & auſtera; mox labore quæſita miteſcit, & ſuorum fructuum copiam facit.

III ARBOR,

Caſtitas.

PER MVLTAM Serpentum fugam Nepeta irriguis gaudens locis, & Agnos faciunt, & longè, lateque expellunt. In Athenienſium Theſmophorijs Atticæ mulieres Agni folijs cubilia ſubſternũt quòd & ſerpentibus ſit infeſta; & ſimul exiſtimetur ab appetitione Veneris prohibere. vnde nomen traxiſſe videtur. Herba etiam Libanotis nuncupata ſerpentibus formidabilis eſt. *Ælian. lib. 9. cap. 26. de Anim.*

APODOSIS.

Agnos caſtitas, ſerpentes Diaboli. Cyprianus Tertullianum ſequutus: *pudicitia eſt honor corporum, ornamentum morum, ſanctitas ſexuum, vinculum pudoris, fons caſtitatis, pax domus, concordiæ caput. Hæc nos commendat Domino, connectit Christo: hæc expugnat omnia de membris illicita deſideriorum prælia, pacem noſtris corporibus inducit: beata ipſa & beatos efficiens apud quos habitare dignatur.* Hæc Cyprian. *lib. de diſci. plina & bono pudici.*

IV. ARBOR ANTISTROPHO

Contraria ex eodem, vel Crucis lignum.

De rebus inhiſt. Sa. pa, 4.c. 17.

NON procul à Malaca arbor eſt, cuius
cum multæ ſint, in varias diſperſæ ſunt
quæ enim ad orientem ſpectant, antidotum p
aduerſus venenum quodlibet, febreſque p
aliaſque; ægritudines, at quæ vergunt ad occ
ipſiſſimum venenum.

AP. Ex eodem fonte res omnino contraria
proficiſcũtur. Commodè dici poterit de fatali
per quod in fraudem, & exitium inducti ſun
de ligno crucis, per quod ad vitam reuoca
mus D. Gregor. Naz. orat. 25. πρὸς τὸ ξύλον τ
ἐπαναχθέντες διὰ ξύλου ἀτιμίας.

Origen de Crucis potentia.

Origen. hom. 8. in locos diuerſos: *Euangeli
Dei humilitas eſt; illius crux noſtra victoria eſt, illiu
bulum noſter triumphus: gaudentes leuemus hoc ſig
humeris noſtris, victoriarum vexilla portemus: cu
mones viderint, contremiſcunt. Qui aurata Capitol
timent, crucem timent. Qui contemnunt ſceptra rega
purpuram Cæſarum, & dapes; Chriſtiani ſordes, &
nia pertimeſcunt. Virga Moyſis duplicem gerebat im
Nam hoſtibus occurrebat vt ſerpens mordens, &
cans; Iſraelitis erat vice baculi, quo nitebantu
etiam verum lignum Crucis hoſtilium quidem ſpir
nequitiæ mors eſt; animarum vero noſtrarum baculu
ſedes, & vita, in qua conquieſcunt.* Macar. *hom.*

Caroli Du cis ſimbolum.

In eodem argumento vnum ſubiungam. C
Rex Neapolitanum dux Calabriæ habuit in in
bus rupem ferra ſciſſam, in cuius cacumine eſt
in ſumma cruce roſa cum ſymbolo,

In patientia ſuauitas.

V.

V. ARBOR ἄτυφος,
Martyres.

REPERITVR in orbe nouo arborum genus quod cum aduritur nullos fumos emittit, quin potius ſuauiſſimum ſpargit odorem. Alia eſt cuius inciſio guttulam diſtillat balſamo odore perſimilem, cuius virtus eſt vulnera quæcunque curare, cicatriceſque prorſus obducere. *Maiol. Dialog. 21.*

APOD. Martyres vſti, & ſecti nulla caligine ſunt obducti, ſed præſtantiſſimos ſuæ virtutis odores in omnem terrarum orbem effuderunt. D. Chryſoſt. de SS. Matyr. ἀλλὰ φλογὸς πάντοθεν πολιορκούσης, καὶ τῶν σπινθήρων τοῖς ἕλκεσιν ἐπιπηδώντων, καὶ θηρίου παντὸς δριμύτερον δακνόντων τὰ τραύματα, καθάπερ ἀδαμάντινοί τινες, καὶ ἐν ἀλλοτρίοις ὁρῶντες ταῦτα γινόμενα σώμασιν, οὕτω γενναίως καὶ μετὰ προσηκούσης αὐτοῖς ἀνδρείας ἐπὶ τῶν τῆς ὁμολογίας εἱστήκεισαν ῥημάτων ἀπερίτρεπτοι διὰ πάντων δεινῶν μένοντες καὶ τὴν ἑαυτῶν ἀνδρείαν καὶ τὴν τοῦ θεοῦ χάριν λαμπρῶς ἐπιδεικνύμενοι.

Sed flamma illos vndique obſidente ac ſcintillis in vlcera praſilientibus, & quauis fera crudelius vulnera vellicantibus perinde quaſi eſſent adamantini, & in alienis iſta corporibus fieri cernerent, ita generoſè ac cum ea qua illos decebat fortitudine in confeſſionis verbis conſtantiſſime perſeuerabant, & & in omnibus his malis durantes ſimul & animi ſui robur inuictum, & Dei gratiam egregie præ ſe ferebant.

Deinde eorum corpora comparat cum ſole. ὥσπερ τινῶν ἀκτίνων κροκοειδῶν τῶν ῥυάκων τῶν αἵματος πανταχόθεν αὐτοῖς περιῤῥεόντων, καὶ τὸ σῶμα αὐτῶν καταυγαζόντων πολλῷ μᾶλλον ἢ τὸν οὐρανὸν ἥλιος.

Dum veluti crocei quidam radij, viui ſanguinis vndique illis defluerent, eorumque corpus multo quam cælum Sol ipſe ſplendidius illuſtrarent.

VI. ARBOR HISPANIOLÆ.

Voluptas.

Hiſtor. noui mundi.

IN Hiſpaniola inſula arbor eſt, cuius fructus muſcatis perſimilis, iucundo odore, eſui q[...] gratiſſimus, verum peſtiferi ſucci; nam Indi [...] gittas oblinunt, veluti veneno.

APOD. Voluptatis ſpecies iucunda, [...] ſunt effectus.

Euripedes apud Stob. ſerm. 3.

Βραχεῖα τέρψις ἡδονῆς πικρὰν λύπην.

Philo de mundi opificio, p. 27. edit. Col. [...] eandem per ſerpentum Paradiſi terreſtris μυ[...] diſertiſſimè philoſophatus.

VII. ARBOR IMMORTALIS.

Verus philoſophus.

D. Gregorius Nazianzenus, qui refertur à S. [...] mo de patientia, arborum quandam eſſe [...] fabulis, quæ reſecta pullulat, & cum ferro ce[...] ſi Poëtarum, inquit, verba vſurpanda ſunt, t[...] abeſt vt moriatur, quin morte ipſa viuit, ſe[...] germinat, ac decerpta ſuccreſcit. ἔστι τι [...] φυτὸν ὃ θάλλει τεμνόμενον καὶ πρὸς σίδηρον ἀγωνί[...] εἰ δεῖ ποιητῶν μεμνῆσθαι λόγου, θανάτῳ ζῇ καὶ τεμ[...] καὶ αὔξεται δαπανώμενον.

AP. Idem ſic paraboam reddit· ἐμοὶ δὲ δ[...] φῶς τοιοῦτο εἶναι ὁ φιλόσοφος, ὃς εὐδοκιμεῖ τοῖς [...] καὶ ὕλην ἀρετῆς ποιεῖται τὰ λυπηρά, καὶ τοῖς ἐναντ[...] καλλωπίζεται. *Mihi verò videtur ſimile quidp[...] vir Philoſophus, qui infortunijs illuſtratur, &* [...] *quæque in virtutis materiam transfundit, ipſisq[...] ſis venuſtatur.* Hoc voluit Horatius cum ſcrip[...]

Od. 4. lib. 4.

Durus vt ilex tonſa bipennibus
Nigræ feraci frondis in Algido.

Per damna, per cædes ab ipſo
Ducit opes animumque ferro.

VIII. ARBOR ÆGYPTIA

Sat cito ſi ſat bene.

THEOPHRASTVS refert arborem quandam Ægyptiam fructum nullum ferre ante centum annos Sic autem ille: τάνια τῶν φυτῶν διὰ τὸ πλῆθος ὑγρότητος καὶ τὸ ὅλον τροφῆς ὀψίκαρπα, τά δ' αὖ πάλιν ὡς ὀψίφορα πόῤῥω τῆς ἡλικίας ὄυτα, καθάπερ τὸ ἐν Αἰγύπτῳ λεγόμενον δένδρον ὃ ἑκατοστῷ ἔτει μυθολογοῦσι φέρειν καρπόν. *Theoph. de cauſſis. Plant. 21.*

AP. Periculoſa eſt præpropera prudentia.

φρονεῖν γάρ οἱ ταχεῖς οὐκ ἀσφαλεῖς. *Sophocl. in Oedipo.*

IX. ARBOR MEDVLLÆ FERREÆ.

Crudelitas.

FERRI vim, atque aciem habet arbor in Iaua inſula maiore. Interior enim medulla ferrea eſt, virgæ modo ab imo in ſummum verticem ductæ. *Nicol. de comit. & Mar. Pol. li. 3. c. 16.*

APODOSIS.

Pleraque ingenia adeo dura ſunt & ſtolida, vt medullas ferreas, aut, vt ait Sidonius Apollinaris, corneas fibras habere videantur.

ἀπὸ δρυὸς, ἠδ' ἀπὸ πέτρας.

ARBOR MVSA.

Literæ ſacræ.

EX palmarum genere eſſe putant arborem illam, quæ in Ægypto, Cyproque, & Syria prouenit, quam qui illuc nauigant, Muſam appellant. Iudæi arborem eſſe aiunt, cuius fructus Adamus comedit, quod ego ridiculum eſſe arbitror. Ex ea circumeminent fructus, parui cucumeris magnitudine, per

 matu-

maturit: rem quodammodo flaueſcentes ficuum inſtar cortice contecti: eodem quoque modo, quo ficus, ſpoliantur. Subſtantia pulpa melopeponibus ſimilis, nullo intus oſſe, neque ſemine. Ij principiò guſtantibus, inſipidi eſſe quodammodo iudicantur, nec ita guſtatui ſuaues: ſed qui ijs veſci perſeuerant, magis ac magis in dies oblectantur, occulta quadam ſaporis ſuauitate ita allecti, vt nunquam ijs ſaturari poſſe videantur. Huius meminit Auicenna.

Lib. 2. cap. 84.

AP. Literæ ſacræ primo aditu rudes, & inſipidæ videntur imperitis, ſed intus totæ ſunt ex medulla, nihil habent oſſis, nihil duri, & moroſi, quinimo amatores ſuos ſine ſatietate oblectant, & ſolidè nutriunt.

Ferrum miteſcit ab auro.

Idcirco Caſſiodorus ait, ab Orpheo & Muſæo Elyſios campos carminum ſuauitate oblectari: poſtremæ ætatis jucunditas in fructu eruditionis ſit collocata. *Muſæum etiam* (inquit) *& artis Orphæi filiū & naturæ, Maronis præpotens lingua concelebrat, dicens, apud inferos in ſumma beatitudine conſtitutum, quod per Elyſios campos felices animas ſeptem chordarum pulſibus amœnabat: ſignificans ſummo pretio perfrui, cui diſciplinæ huius contigerit ſuauitatibus epulari.*

Variar. l. 2. epiſt. 4.

XI. ARBOR THERÆ.

Intacta per æſtus.

THERA inſula per annos ſeptem pluuiam non eſt experta. Ex quo in torridi cœli inclementia omnibus plantis areſcentibus, vna incolumis reman ſit, & virides ramos explicans inter cæterarum incendia, gratiſſima iuuentute pubeſcere viſa eſt,

Vide Herod. lib. 4. p. 119.

APODOSIS.

Arboris inſtar fuit ſemper virentis Virgo Dei parens, inter æſtus peccati illæſa. Nullam omnino

omnino labem admiſit, quæ fuit, vt aitS.Methodius, ἄσπιλον ἔνδυμα τοῦ ἀναβαλλομένου φῶς ὡς ἱμάτιον: *Intaminata veſtis illius qui luce non ſecus ac pallio amictus eſt.*

Quòd autem hic Thæræ arbori contigit, hoc in agro Elephantino vites, ficuſque narrantes experiri, quibus ſcilicet folia numquam decidunt. Theophraſtus: περὶ γὰρ ἐλεφαντίνην οὐδὲ τὰς ἀμπέλους οὐδὲ τὰς συκᾶς φασὶ φυλλοβολεῖν. Item in Creta inſula in agro Cortynenſi platanum apud fontem quendam eſſe aſſeuerant, quæ nunquam folia deperdit. Quercus quoque in agro Thurino eſt, Sybari perſpicua, quæ nunquam folia dimittit.

Elephantinus ager. l. 1. de plantis.

Platanus. Creta & Quercus Thurina. Id. l. 1. 115.

XII. ARBOR VSPALÆ,
Æternùm virens.

VSPALAE dum gens adhuc infando idolorum cultu illigata teneretur, templum erat magnificentiſſimum, & auro egregiè inductum: quod vt erat in ampla planitie ſitum, admirando ſui fulgore venerandam religionis maieſtatem acceſſuris ingenerabat. Aſtabat eius foribus arbor ingens ignoti generis, patulis diffuſa ramis, æſtate & hieme iuxta virens, etiam in plaga frigidiſſima. Huic fons proximus in locum ſacrificiorum dulci ſcaturigine ebulliebat.

Olaus Magnus li. 3. 105.

APODOSIS.

Virgo inter peccati hyemes intacta: quomodo enim labem tuliſſet, quæ (vt ait D. Auguſtinus) *quantum creaturæ conditio patitur, luci inacceſſibili videtur vnita?*

Hd Cathe. 4.

XIII. ARBORES INDIÆ.

Per pronum creſce.

Humilitas.

ONESICRITVS refert in Muſicana terra Indiæ arbores quaſdam inueniri, quarum rami cum ad duodenos cubitos creuerint, reliquum incrementum pronum faciant, deflexæ, quouſque terram contingant, deinde terram ſubeant, ac radices agant velut traduces, mox rurſus in truncum exeant, a quo poſtquam auctæ fuerint, eodem modo flectantur, & aliam propaginem efficiant, rurſusque aliam, & ſic deinceps, vt ab vna arbore longum fiat vmbraculum, tabernaculo multis columnis nitenti ſimile.

Ap. Illa demum excelſa magnitudo eſt, quæ ſe per pronum dilatat: contra quod dixit Seneca ad Neronem, *Summæ magnitudinis ſeruitus eſt, non poſſe fieri minorem.*

XIV. ARBORES LANIGERÆ.

Inoleſcunt mollia duris.

SVNT ad Leuidam ciuitatem prope Hierico arbores, quæ lanas gignunt: exhibent enim poma in modum cucurbitarum, teſtas in circuitu habentia præduras, intrinſecus autem plena ſunt lanæ. Et de his ferunt ipſi IeſuNaue ſolere fieri indumenta: nam & ad aquas calidas eædem plantæ creſcunt, in quibus Ioſue lauare ſolebat. Huius generis lanas candore & ſubtilitate admirabiles ſe vidiſſe narrat Gregorius Turonenſis: δένδρων quoque ἐριοφόρων meminit Theophraſtus.

lib. 1. de miracul. cap. 18.

lib. 4. de hiſtor. Plant. cap. 9.

Ap. Teſtæ præduræ quæ candidam & ſubtilem

lanam

lunam tuentur, è qua tantus Heros veſtes petebat, ſignificant illud toties inculcatum, per ardua virtutem niti ad ſolidę quietis, iucundiſſimi fructus voluptates.

Orbo ſu t grauiſſe malis.

XV. ARBORES MELLIFERÆ.

Primus ſtat maior gratia pomis.

FREQVENS arbor in India, cuius meminit Q. Curtius faciem quercus habet: eius folia multo melle tinguntur: ſed niſi Solis ortum incolæ occupauerint, vel modico tempore ſuccus extinguitur. Curt. lib. 6.

APODOSIS.

Talia ſunt pleraque, vt in primordijs ſuaui quodam gratiæ aucupio blandiātur, ſtatim autem emortua venuſtate defloreſcant. Talis (iuquam) eſſe ſolet in pueris nōnunquam prima ætatula, dulcis illa quidem, & feſtiuitatis lenocinio quodam commendanda. Mox vbi primis adoleſcentiæ faſcibus inardeſcere viſa eſt, tota illa ſimplicis naturæ iucunditas extinguitur:

Fructumque exſpirat in vmbras.

XVI. ARBORES SODOMÆ.

Vanitas rerum humanarum.

IN Sodomitico agro poma gignuntur, quæ licet ſpeciem maturitatis habeant, mandi tamen non poſſunt: nam fuliginem intrinſecus fauillaceam ambitio tantum eximiæ cutis cohibet, quæ vel leui preſſa tactu fumum exhalat, & fatiſcit in vagum puluerem. Solin. c. 36.

APODOSIS.

Res opeſque humanæ, his fructibus ſimillimæ, pompæ plurimum habent, cum nihil ſolidæ volup-

tatis habeant. de diuitiar. pompa epiſt. 110. *Vidiſtine quam intra paucas horas ille ordo quamvis lentus diſpoſituſque tranſierit? hoc totam vitam noſtram occupabit, quod totum diem occupare non potuit?* Et deinde: *Hoc itaque ipſi mihi dico, quoties tale aliquid præſtrinxerit oculos meos, quoties occurrit domus ſplendida, cohors cultæ ſeruorum, lectica formoſis impoſita calonibus: Quid miraris? quid ſtupes? pompa eſt: oſtenduntur iſtæ res, non poſſidentur, & dum placent tranſeunt.*

XVII. ARBORIS SOLIS ET LVNAE.

Sacerdotium & regnum.

EST in epiſtola Alexandri fabuloſi (vt arbitror) Nepotis mentio duarum arborum, quarum vna Arbor Solis, altera Lunæ nuncupabatur. Vtraque primo ſideris ſui afflatu percuſſa reddebat oracula: vtraque etiam in eclipſi Solis & Lunæ vberrimis lacrymis manare credebatur. Erant autem in medio luci collocatæ cupreſſis frondium genere ſimillimæ, pedum ferme centenorum. Eas cum Alexander adijſſet, perſtricta radijs cognatorum ſiderum vrriuſque ſtirpis cacumina in voces & oracula reſolui, magno circumſtantium amicorum ſtupore animaduertit.

APODOSIS.

Solis & Lunæ arbores haud fabuloſæ ſunt Eccleſiaſtici ciuileſque magiſtratus, qui ſuorum principum afflatu leges tum diuinas tum humanas interpretantur, quarum certè oraculis hic orbis terrarum adminiſtratur. Gelaſius Papa Afer: *Duo ſunt, Imperator Auguſte, quibus principaliter hic regitur mundus, auctoritas ſacra Pontificum & regalis poteſtas.* Et Iuſtinian. μέγιςα τῶν ἐν ἀνθρώποις ἐστὶ δῶρα θεοῦ παρὰ τῆς ἄνωθεν δεδομένα φιλανθρωπίας, ἱερωσύνη τε καὶ βασιλεία.

In epi. ad Anaſt.

In aut. p. 1. ti. 6. nu. 6.

XVIII.

XVIII. ASPHODELVS SOLVS. GIGONIAM PETRAM mouet.

Regum potentia.

EST Aſphodelus planta, quæ aliter appellari ſolet Haſta regis, Gallicè *la Hache royalle*, id eſt ſceptrum regale; nam haſtæ olim pro ſceptris erant, vnde Euripides in Hecuba: dixit λαὸν εὐθύνειν δορὶ, quod eſt, ſceptro moderari. In eodem genere eſt lapis regni, cuius meminit Cteſiphon 3. de plantis: λίθος κρυστάλλῳ παραπλήσιος ἀνδρωπόμιμος ἰσεμμένος, & regni conciliator. Aſphodelus autem ſolus Gigoniam petram mouet. *Hephæſtis.*

AP. Significat igitur emblema, Regum potentiâ & imperijs duriores etiam animos flecti, & impelli ad ea quæ minimè facerent; nihil enim ad mouendum in rebus humanis eſt haſta illa regia potentius. *Ille eſt ſpiritus vitalis, quem tot millia trahunt, nihil ipſa per ſe futura niſi onus, ſi mens illa imperij ſubtrahatur:* Seneca. *De Clem.* Animaduerte porrò in caule haſtæ regiæ, quæ regum eſt ſymbolum, innaſci vermem, qui in aliud animal alatum, & floridum mutatur: idque aſphodelum populari, donec aliquid retinet vigoris. *Vermis aſphodeli.* Vbi enim exaruerit, tum demũ vermis eo eroſo euolat. ἐν δὲ τῷ ἀνθερίκῳ σωίσαται σκώληξ ὃς εἰς ἄλλο μεταβάλλει ζῶον πλωνόν ἀνπνοειδὲς, καὶ ὅταν ἀνδέρικος ἀναυανθῇ, διεσίων ἐκπετᾶται. *Theop.* Talis eſt plerumque principum conditio. Homulos tenues, & contemptos, qui per vermiculos ſignificantur, habent in ſinu & ſuis alunt viſceribus, poſtquam eos leuiculis aſſentationibus ceperunt: interim illi alas aſſumunt, florent diuitijs, & honoribus, & poſtquam ampliſſimorum virorum fortunas eroſerunt, tum demum exiliunt.

BAARAS. vide, *Piſciculus maris Indici.*

XIX. BALSAMVM.

Circumciſio.

BALSAMI radix horrida, deformis, atque omnino inutilis: ſed cùm primum lapide inciſi fuerint turgentes eius rami, mox ſuauiſſimum ac precioſiſſimum balſami ſtillat vnguentum.

Vide Theop. lib. 9. de hiſtor. Plant. cap. 6.

AP. Hoc filijs Iſrael eueniſſe cognoſcimus: cùm primum lapide fuerunt circumciſi, mox Ioſue audiuit Dominum dicentem: *Hodie abſtulit opprobrium Ægypti à nobis.*

Vide Villap. part. 2. c. 17. pag. 393.

lib. 4. ſuper cap. 50.

Animaduerſione hic dignum eſt quod habet Cyrillus, moriente Ioſue atque ſepulto, in eius ſepulchro poſitos eſſe cultros lapideos quibus circumcidit filios Iſrael: vt ſignificaretur quòd legalis circumciſio ſepulta & tanquam mortua per circumciſionem & mortem Chriſti: Et vt diſcamus circumciſionis ſpiritualis gratiam Saluatoris morti eſſe affixam, quæ circumciſio mortis atque interitus deiectio eſt, & noſtræ ſanctitatis initium.

XX. BALSAMA ARABIÆ.

Voluptas humana.

IN Arabia ſunt blaſami arbores, ea, qua myrti ſtirpes, magnitudine: folia illis qualia herbæ Amaraco: ad eas cubilia figunt viperæ, vt quas non modò balſami liquor, ſed ipſa fruticis vmbra delecta. Vbi legendi liquoris tempus fuerit, Arabes ligneolarum regularum comploſione beſtias fugant, occidere enim nefas putant: & ſi quem fortè momorderint, lethalis

thalis non eſt plaga: præſtantiſſimi enim laticis odore veneni acerbitas miteſcit. Pauſanias in Bœoticis, p. 303. Meminit quoque Theophraſtus ἐν δὲ τόποις τισὶ πεφυκέναι τινὰ βοτάνην ἐφ' ἧ συνεσπειραμένοις ὄφεις εἶναι μικροῖς σφόδρα, *lib. 4. ca. 6. de hiſt. plantar.*

APODOSIS.

Mundi gaudia incerta & doloribus mixta. Seneca: *Quid quod gaudia quoque eorum trepida ſunt; non enim ſolidis cauſis innituntur, ſed eadem qua oriuntur vanitate turbantur. Qualia autem putes tempora eſſe etiam ipſorũ confeſſione miſera, cùm hæc quoque quibus ſe attollunt, & ſupra hominẽ efferunt, parum ſyncera ſint. Maxima quoque bona ſollicita ſunt: nec vlli fortunæ minus benè quam optimæ creditur.* *de breuitate vitæ cap. 17.* Significat etiam nullum adeò ferum ingenium quod bona inſtitutione non mitigetur.

XXI. BASILISCVM.

Lenitas in ſubditos.

IVSTINIANVS Genuenſis hiſtoriographus, præclarum habet lenitatis in ſubditos tale ſymbolum, Franciſcus Marcio (inquit) iuriſconſultus egregius, miſſus à Republ. Genuenſi orator ad Ducem Mediolanenſem, cùm is nollet eum dimittere, nec pactis conuentis cum Genuenſibus ſtare, capta occaſione obtulit eidem Duci manipulum herbæ Ocymi: qui admirabundus quid ſibi hoc demum vellet, quæſiuit quid rei eſſet. Cui ille reſpondit, talem eſſe huiuſmodi plãtæ naturam, vt leniter, ac ſuauiter contrectata gratum odorem ſpiraret; nimis autem duriter compreſſa, & attrita, non ſolum omnem ſuauitatem deperderet, ſed etiam ineunte tempore ſcorpios generaret: habere autem ſe ingenia Genuenſium eodem planè modo. Dux hoc ingenioſo admodum reſponſo delectatus & ſententiam *lib. 6.*

prio-

priorem mutauit, & legatum honorificè dimiſit. Retulit Camerarius inter ſymbola:

AP. Qui vult amari, languida regnet manu.
Lene fluit Nilus, ſed cunctis amnibus extat
Vtilior.

XXII. CAPRIFICVS.
Temperantia.

CAPRIFICO ea vis eſt, vt laſciuientium taurorum & quantumuis ferocientium naturam vſque adeò compeſcat eorum collo circumdata, vt immobiles propemodum eos reddat.

Vide Plutarch. Symboſ. lib. 2.

AP. Incontinentiæ frenum eſt temperantia. Senec. *Temperantia voluptatibus imperat, alias odit atque abigit, alias diſpenſat, & ad ſanum modum redigit nec vnquam ad illas propter ipſas venit. Scit optimum eſſe modum cupitorum, non quantum velis ſed quantum debeas ſumere.*

Epiſt. 88.

XXIII. CAPRIFICVS.
Inutilis ſibi, alijs vtilis.

CAPRIFICI ficus nunquam matureſcit, ſed tamen gignit culices, qui deuolantes ad veram ficum, perfoſſo ficorum cortice, in maturitatem educant. Dicuntur propriè culices illi, cum arborem ſtimulant, ψηνίζειν.

AP. Tales ſunt, inquit, Plutarchus, qui cum nihil ipſi queant egregium facere, aliquo pacto virtutem aliorum ſtimulant. Meminit huius caprificandi rationis Theophraſtus his verbis: Διὸ καὶ ἐρινάζουσι τὰς σύκας· τοῦτο δὲ ποιοῦσιν ὅπως οἱ ψῆνες οἱ ἐκ τῶν ἐρινεῶν τῶν ἐπικρεμαννυμένων γενόμενοι διοίγωσι τὰ ἐπὶ τῶν συκῶν. *Quapropter ficos caprificant quod ea de cauſa faciunt, vt culices*

lib. 2. de plantis, cap. 12.

culices parui, qui ex capricis appenſis naſcuntur, poma fici aperiant.

XXIV. CEREVS SPINOSVS.
Virtutum gaudia vulnus.

CEREI ſpino portentoſa penè elegantia eſt: opplet enim animum, & oculos ſpectantis, rariſſimæ venuſtatis ſpectaculo: haſtas ſurrigit quaternas & quinas, nouemdecim & vicenum cubitorum, virgatis & ad normam directis ſtrijs cannulatas. In externis ſtriarum angulis obtuſis totus collucet ſtellulis, corneis ſtylis radiatim è ſuo centro quoquouerſum minacibus: obductus eſt callosa carne & ſucco aloes: flores in ſummo veſtigio promit gratiſſimos, & hilari purpura miniata ruber. *Vide Hiſt. Ruell plali 18. c. 48.*

APODOSIS.

Qui fit vt tam excellentis pulchritudinis planta cælum & ſtellas referens haſtas ſurrigat: corneos ſtylos exerat, ſpinis vndique rigeſcat, ſuccum etiam amarum præferat? flores interim hac veluti armatura obuallet gratiſſimos, niſi vt oſtendat χαλκόδετον πρόσβατόν ὁδὸν ferro & ære ſtratam ad cœlum viam?

Μεγάλου ἀθλητοῦ ἐστι δέρισθαι καὶ νικᾶν. *Maximus Tyrius.*

XXV. CHRYSOPOLE.
Doctrinæ ſynceræ cultor.

IN Pactolo creſcit herba, Chryſopole vulgò nominatur, cuius examine vicinarum vrbium incolæ purum aurum ab adulterino diſcernunt. Nam ipſo tempore, quo id conflant, hanc herbam admouere ſolent: cuius folia, ſi adulteratum non ſit aurum, inaurantur; quod ſi corruptum ſit, intingi ſe non patiuntur. ἐὰν μὴν ἀνόθευτον χρυσίον ᾖ, τὰ

φύλλα

φύλλα χρυσοῦται, ἐὰν δὲ ἐφθαρμένον ὑπάρχῃ, τὴν ἠλλοιωμένην ὑγρασίαν ἀποπτύει.

Ap. Recte cadet emblema in ſinceram Catholici mentem, quæ nihil adulterinæ doctrinæ hauſerit

Puroq; illimis honore.

XXVI. CITHARA HERBA.

Non omnis moriar.

CLITONYMVS libro tertio rerum Tragicarum refert naſci in Pangæo herbam hac de cauſa. Illæ quæ Orpheum diſcerpſerunt Bacchantes eius membra in fluuium Hebrum proiecerunt: & caput quidem ceſſit in draconem; * lyra autem inter aſtra relata eſt. At ex cruore ſtillante orta eſt herba Cithara, quæ dum Bacchi ſacrificia peraguntur, citharæ ſonum emittit.

Ap. Fabuloſa hæc hiſtoria inuenitur in Plutarchi iunioris libello de fluminibus, qui iſtis portentis ſcatet. Rectè ſignificabis in emblemate doctorum virorum gloriam & monumenta nunquam intermori.

Non omnis moriar, multaque pars mei
Vitabit Libitinam.

* ἡ δὲ λύρα κατηστερίχθη: [illegible] m non mutauit. *legendũ existimo* κατηστερίσθη. *Horat. ode 28. l. 3. car.*

XXVII. CORIANDRVM.

Verbum Dei.

TRADVNT Coriandri naturam penitus ſemini reſpondere, adeo vt ſi ſuccidatur, etiam Coriandri ſemen vim ſuam non amittat, vt ſementi idoneum amplius non exiſtat. Huiuſmodi verbũ eſt Dei, cuius omnis particula ad terræ cultum natura apta eſt, ſi mandetur commodæ & bonæ terræ, id eſt animæ. Eſt porrò album etiam; Lumen enim verbum eſt idque ſplendidum, ac proinde quoque album ipſum intel-

quoque album ipſum intelligenti ab eoque nutrito. Eſt item ſaxi ſimile: contortum enim eſt, & neutiquam flaccidum, neque fluxum, verum ſaxeum: cœleſte quippe verbum eſt, ac nobis cœleſtia promittit. Non dixit vero, *verum etiam in omni verbo* verum, *ſiue etiam:* tanquam ſi dixiſſet: non in hoc quo putatis ſolo, verum in hoc. Manifeſtum eſt autem, quòd manna ex ore proficiſcens, verbum erat. Nam commune habet aliquid manna, quo docemur, non ſolo pane hominem viuere, cum Dei verbo, quo viuimus. *Procopius in Deuter.*

XXVIII. CVPRESSVS BLATTAS NON SVSTINET.

Mortis memoria ſalutifera.

CVPRESSVS feralis arbor, & mortuorum ſepulchris deſtinata, Blattas & tineas non ſuſtinet atque ideò apud veteres ſimulachra ex hac potiſſimum materia fiebant ad perpetuitatem. *Plin.*

APODOSIS.

Mortis memoria vitiorum blattas, quæ animum corrodunt, extinguit. *Opus eſt ergo, vt ſibi homo quotidiano actu prouideat, & procuret conſummationem. Opus eſt vt tota vita noſtra talis ſit in conuerſatione, vt liberi mereamur eſſe in fine: inceſſabiliter diem tranſitus noſtri, & tempus iudicij cogitantes.* *D. Auguſt.*

XXIX. CVPRESSVS VESPASIANI.

Fortuna in melius mutata.

ARBOR cupreſſus altitudine conſpicua in Veſpaſiani agro auito ſine vlla vi tempeſtatis euulſa radicitus repentè procidit, ac inſequenti die viridior, atque firmior eodem veſtigio reſurrexit. *Suet. in Veſp. c. 5.*

AP. Symbolum eſt afflictæ pauliſper fortunæ, quæ ſtatim in altam, & excitatam tranſit. Sublime ſtinitur quicquid ab infimo ſurgit.

Martial. epigr. l. 1.

Nunc & damna iuuant, ſunt ipſa pericula tanti:
Stantia non poterant tecta probare Deos.

XXX. CYNOSBATVS.

Humilitas.

Ælian. de animal. 14. cap. 27.

CYNOSBATVS per diem inter cæteras herbas, à quibus ne minimum quidem differt, deliteſcit, nec vllo modo agnoſcitur. Nocte verò ſtellæ inſtar lucens, & igneo ſplendore coruſcans facilè in conſpectum venit.

AP. Humilis Cynosbatus eſt, dies vita, nox mors, lux gloria poſt mortem: humiles in vita obſcuri, poſt mortem gloria circumfluunt.

Silius Italic. li. 3.

Cunctis ſtat terminus æui,
Extremumque diem primus tulit: ire per ora
Nomen in æternum paucis mens ignea donat,
Quos pater ætherijs cœleſtum deſtinat oris.

XXXI. DODECATHEOS.

Sacramentorum vis.

Plin. li. 25. cap. 4.

MAXIMA auctoritas herbæ eſt, quam Dodecatheon vocant omnium deorum maieſtatem commendantes. In aqua potam omnibus morbis mederi exiſtimant: folia eius ſeptem lactucis ſimillima exeunt è lutea radice.

AP. Vis diuinæ Eccleſiæ quaſi Dodecatheo illi admirabili indita, non per ſeptem foliorum ſpecies, ſed per totidem ſacramenta ſe effundit, atque omnibus animorum morbis ſalutarem facit medicinam. D. Cyprianus. *Totum credentibus conferunt diuina compendia* (inquit) *de ſacramentis.*

l. 4. epiſt. ad Magnum.

XXXII.

XXXII. FICVS.

Promiſſis leuibus abſtinendum.

FICVS non floret, nec vlla ſe ſpecioſa ornamentorum luxurie oſtentat; ſed tamen dulciſſimos fructus parit. Vide. Plin. lib. 16. c.

Ἀρ. Πρᾶττε μεγάλα μὴ ὑπισχνούμενος μεγάλα. Magna noli promittere, ſed facere. Pythagoras. In eodem argumento eſt quod narrat Theophraſtus de vite, quæ cum nulla folia emiſiſſet, & nulla perinde eſſet racemorum expectatio; miti tamen fructu ſine vlla foliorum luxurie germinauit. Similiter oliua, cum ei frondes omnes decuſſæ eſſent, fructificauit: καὶ ἄμπελος ἄνευ φύλλων ὢν καρπὸν ἤνεγκεν· ἐλαία μὲν φύλλα ἀπέβαλε, τὸν δὲ καρπὸν ἐξήνεγκεν. lib. 2. de plantis. c. 4.

XXXIII. FOENVM GRÆCVM.

Aduerſa augent virtutem.

FOENVM Græcum ſcarificatione ſeritur, non altiore quatuor digitorum ſulco; quantoque peius tractatur, tanto prouenit melius. Pl. l. 18. c. 16

APODOSIS

Viri ſancti dum aduerſis conflictantur, ſurgunt viuidius: ἀρετὴν δὲ αὔξεσθαι ποιεῖ καὶ θάλλειν ὡς διηνεκὴς φόβου φύσις. Nihil tam virtutem creſcere facit & germinare, quantum continui timoris natura. D. Gregor. *Sanctorum mentes æternitatis præmia præſtolantes vires ex aduerſitatibus ſumunt: Quia creſcente pugna glorioſiorem ſibi non ambigunt manere victoriam, & electorum deſideria dum premuntur aduerſitate, proficiunt, ſicut ignis flatu premitur, vt creſcat, & vnde quaſi extingui cernitur, inde roboratur.* 26. Moral.

XXXIV. GRANADILLA.

Chriſti paſſio.

NOBILIS eſt inter plantas Granadilla, flos Chriſti patientis inſignibus impreſſus cuius meminit Rouillius. In hunc memoriæ me ita luſiſſe:

In hiſt. plant. peregr.

Ite procul blandi Veneris ludibria flores,
Quos parit in riſum luxurioſus ager.
Altius vna ſuos tollit Granadilla dolores,
Et fert congeſti pondera tota Dei.
Tortilis hic nodis, & adunco milite ſurgit.
Regis apex Domini gloria mixta malis.
Hic crux, hic claui Chriſti pretioſa ſupellex
Pauperis, hic rubris vulnera picta notis.
O dilecta Deo, cui cœlum nectare fudit,
Et vigil intactas Flora tuetur opes.
Quis tanta in paruo iuſſit miracula flore?
Nempe ſua hic pinxit ſe Deus ipſe manu.

XXXV. HELENIVM.

Amor impurus, rixarum ſemen.

HELENIVM herba eſt, ab Helena ſic dicta, quæ rixas prouocat: παρὰ τὴν δρῦν ὤφθη φυεῖσα ἀφ' ἧς ἑαυτὴν ἀπῆγξεν Ἑλένη, καὶ ὡς οἱ φαγόντες αὐτῆς πάντως εἰς ἔριν καθίσανται. Ea è quercu ad quam ſe Helena ſuſpendit, dicitur emerſiſſe:

Ptol. Heph. li. 4.

APODOSIS.

Quid mirum ſi ex Helenæ cineribus rixarum herba dicitur emerſiſſe? quid aliud habet amor impurus quo ipſa deflagrauit, quam querimonias, iurgia, rixas, furores, bella, cruorem?

Ἐμπίπτων δ' ἀδόκητος ὑπὸ φρένα δ' ὥστε θύελλα
Μίσγεαι, ἀσθμαίνεις δὲ πυρὸς δριμεῖαν ὁμίχλην,
Παφλάζων ὀδύνῃσι, καὶ ἀκρίτοισι μανίαις,
Δάκρυ δέ σοι προβαλεῖν λαρὸν γάνος, ἠδ' ἐσακοῦσαι
Βύασσόθεν οἰμωγὴν, σπλάγχνοις δ' ὑπὸ θερμὸν ἔρευθος

φοι-

Φοινίξαι, χρωτὸς δὲ παρὰ τροπὸν ἄνθος ἀμέρσαι,
Ὄσσε τε κοιλῆναι, παρὰ τε φρένα πᾶσαν ἀεῖραι
Μαινομένην· πολλοῖς δὲ καὶ ἐς μόρον ἐξεκύλισας
Λύσσαν ἄγων, τοίαις δ' ἀγάλλεαι εἰλαπίνῃσιν.

Illabens improuiſus, ſub pectus inſtar procellæ miſceris, ſpiraſque ignis acutam vim, æſtuans doloribus & miſcellaneis furoribus. Lachrymas verò tibi emittere profuſum gaudium eſt, exaudire ex imo eiulatum. ſub viſceribus calidum ruborem purpurare, & cutis mutatum florem abolere oculoſque cauare, mentemque totam euertere furentem. Quàm multos in mortem prouoluiſti, quibuſcumque procelloſus & ferus occurriſti rabiem afferens talibus lætaris epulis. *Oppian.*

XXXVI. HECATONCEPHALOS.

Amoris conciliatrix virtus.

PORTENTOSVM eſt, inquit Plinius, quod de hac herba traditur. Radicem eius alterius ſexus ſimilitudinem referre, raram inuentu, ſed ſi viris contigerit, amabiles fieri. Ob hoc & Phaonem Leſbium dilectum à Sappho. *Pl. nat. hiſt. 22. c. 8.*

APODOSIS.

Non longè quærenda Hecatoncephalos: vis amari? virtute & comitate potes. Nihil enim ad amorem potentius, quàm virtus humanitate condita. Vel certè ſi vis amari, ama.

Magnes amoris amor.

XXXVII. HERBA SABINA.

Euchariſtiæ typus.

HERBA Sabina apud Gallos Druidas primæ fuit venerationis. Legitur ſine ferro, dextra manu, per tunicam qua ſiniſtra exuitur velut à furante.

candida veſte veſtito, puris, lotis, nudiſque pedibus, ſacro facto priuſquam legatur pane vinoque. Fertur in mappa noua, hanc contra omnem perniciem habendam prodidere Druidæ Gallorum, & contra omnia oculorum vitia fumum eius prodeſſe. *Plinius.*

APODOSIS.

Euchariſtia inſtar herbæ Sabinæ morbis animi præſentiſſimum remedium; eadem non vi, ſed amoris ſuauitate, piè, purè, & caſtè ſuſcipienda in illo Angelorum epulo & cœleſtis menſæ delitijs, quas nobis Chriſtus comparauit, Origenes. Αρτοις ἐσθιομένοις γενομένοις ἅγιόν τι ϗ ἁγιάζον τοὺς μεθ᾽ ὑγιοῖς προθέσεως αὐτῷ χρωμένοις, *Panes comedimus, corpus factos, corpus ſanctum, & ſanctificans eos qui cum ſincera ſui admotione eo vtuntur.* *Aduerſus Celſ. l. 8.*

XXXVIII. HERBA VIVA.

Virius.

IPSA ſemper viuit, nullo vnquam frigore, vel feruore læditur, nulla ariditate vincitur, nulla humectatione ſuperatur; ſemper eadem, eodem ſemper vigore; nec loci anguſtia conſtringitur, nec diuiſa minuitur, nec auulſa commoritur. Ipſa in ſe radices humectans ſeruat, vbilibet vel ardentiſſimo loco radices figit, augetur, dilatatur, ſiue in opaco ſit, ſiue in aprico, verè congrueque hoc digna nomine Semperuiua. *Maiol. colloq. 20.*

AP. Typus veræ virtutis. *Quemadmodum maiora lumina claritas ſolis obſcurat; ſic dolores, moleſtias, iniurias, virtus magnitudine ſua elidit atque opprimit: & quocumque affulſit, ibi quicquid ſine illa apparet extinguitur: nec magis vllam portionem habent incommoda cum in virtutem inciderint quàm in mari nimbus.* *Sene. ep. 66.*

XXXIX. HERBA VIVA.

Caſtitas intacta

Vide hiſt. pl. Ruell l. 18. c. 143.

ADEO mira eſt huius plantulæ natura, vt eam humana ratio aſſequi nequeat: nam cũ maxime viret, gratiſſima eſt aſpectu: ſi quis illam apprehendere cupiat, illico folia contrahit, atque ſub tenues ramulos recondit: ſi verò apprehendat ſubitò, adeo marcida conſpicitur, vt emortua virtute contabeſcere videatur: ſed quod maiori admiratione dignum eſt, ſi manum retrahat, ad priſtinum nitorem redit.

APOD. *Neſcit contagia terræ.* Cum herba viua congruit ſmaragdus typus virginitatis, qui adeò impatiens eſt venereæ conſuetudinis, vt inſignis ſmaragdus Reginæ Hungaricæ, cùm ipſa marito conſueſceret, memoretur in tres particulas conciſus atque contractus.

Alb. Mag. & Ruill. li. 2. de gemm.

XL. HORTI TANTALI.

Vanitas rerum humanarum.

TANTALI hortos vindemiare: Ταντάλου κήπους τρυγᾶν.

Phil. in Sop. l. 1. in Iſæo & in Athe. Noti ſunt horti Tantali ex Sen. in Thyeſte. Choro. 1.

Stat luſus vacuo gutture Tantalus,
Impendet capiti plurima noxio
Phineis auibus præda fugacior.
Hinc illinc grauidis frondibus incubat
Incuruata ſuis fœtibus, ac tremens
Alludit patulis arbor hiatibus.
Hæc quamuis auidus, nec patiens moræ,
Deceptus toties funere negligit,
Obluquatq; oculos, oraq; comprimit,
Incluſiſq; famem dentibus alligat:
Sed tunc diuitias omne nemus ſuas
Demittit propius, pomaq; deſuper

Inſultant folijs mitia languidis,
Accenduntque famem, quæ iubet irritas
Exercere manus: has vbi protulit,
Et falli libuit; totus in arduum
Autumnus rapitur, ſylu ique mobilis.
Inſtat deinde ſitis non leuior fame,
Qua cum percaluit ſanguis, & igneis
Exarſit facibus, ſtat miſer obuios
Fluctus ore petens, quos profugus latex
Auertit, ſterili deficiens vado,
Conantemque ſequi deſerit: hic bibit
Altum de rapido gurgite puluerem.

APODOSIS.

Tantali hortos vindemiare idem eſt ac corporis voluptates conſectari. Iſæus Sophiſta interrogatus quis optimus piſcium alituumque inter obſonia foret; πέπαυμαι, inquit ταῦτα σπουδάζων. ξυνῆκα γὰρ τοὺς Ταντάλοις κήποις τρυγῶν. ἐνδεικνύμενος δήπου τῷ ἐρωμένῳ ταῦτα ὅ τι σκιὰ καὶ ὀνείρατα αἱ ἡδοναὶ πᾶσαι. *Deſiji*, inquit, *iſta ſtudere: intellexi enim me Tantali hortos vindemiare: ſignificans vtique amaſio, quod vmbræ eſſent & ſomnia omnes quæ appellantur voluptates.* Aliter Greg. dixit. Ταντάλειον ζωὴν de ærumnoſa & meticuloſa, διὰ ὑπερτελλοῦσαν πέτραν.

Epiſt. 11. ad Baſilium.

XLI. IRIDIS FRVCTVS.

Pœnitentia.

Ælian. l. 1. cap. 35.

TVRTVRES inter amuleta & præſidia varia, quæ ſibi quæque eligunt animantes, Iridis fructum habent.

APODOSIS.

Iris eſt pœnitentia nam vt illa vnguentis & medicinæ naſcitur, quod ait Plinius, ita & hæc peccatorum remedijs. Turtures verò ſunt gemebundi peccatores.

Pœnitet ambiguè, quem ſero pœnitet: ergo

Præ-

Præſentis ſpatium nobis dum creditur æui,
Dum patulam cunctis Chriſti clementia ſeſe
Præbet præteritæ plangamus crimina vitæ. Alcimus Auitus l. 5.

XLII. LAVREA OESTRIS INIMICA.

Doctrina affectuum medicina.

OESTRO boues infeſtari, & vehementius furiari notum eſt omnibus: at quomodo huic incommodo ruſtici occurrerent, non ita eſt vulgatum. Narrat Sotio laureas deciſas, & in aqua decoctas parari: mox aſpergine agrum qui ab Aſilis obſideri ſolet perfundi: tum animalcula quidem illa διὰ ἀντιπάθειαν fugere. *Sotio auctor rei ruſtic. in Geop.*

AP. Laurus Apollini ſacra ſymbolum eſt doctrinæ, cuius præſidio vehementes & immoderati ſopiuntur affectus, φάρμακον ἔρωτος Μοῦσαι.

Veridicis igitur purgauit pectora dictis.
Et finem ſtatuit cupedinis atque timoris. Lucretius lib. 6.

XLIII. LAVRVS CYZICI.

Dulcis gloria.

FICVS in lauro Cyzici nata eſt ante obſidionem. *Plin. lib. 17 cap. 25.*

APODOSIS.

Ficus in lauro ſuauitatem ſignificat in gloria. Eſt enim laurus triumphantium arbor, & victoriarum comes perpetua: ficus verò ſapore dulciſſima eſt. Quò fit, vt ſi gloriam illuſtrem ſimul & ſuauem velis ſignificare, hac icone poſſis exprimere.

Merces mihi gloria detur. Mamurius apud Ouid. 3. Faſt.

Τὸ μὲν ἀργύριόν ἐστι κοινόν τι πάντων ἀνθρώπων κτῆμα, τὸ δὲ καλὸν καὶ πρὸς ἔπαινον καὶ τιμὴν ἀνῆκον, θεῶν καὶ τῶν ἔγγιστα τούτοις πεφυκότων ἀνδρῶν ἐστι. Ait quippe nullum eſſe excelſum quem dulcedo glo-

riæ non capiat. *Nam pecunia communis eſt omnium hominum poſſeſſio: quod autem honeſtum eſt, & cum laude coniunctum, Deorum, vel proximè ad Deos accedentium virorum, eſt bonum* Idcirco Phryne famæ appetentiſſima meretrix, Thebanorum muros ſe excitauram promiſit, ſi ea apponeretur ædificio inſcriptio:

Ἀλέξανδρος κατέσκαψεν, ἀνέστησε δὲ Φρύνη ἡ ἑταίρα.

Alexander diruit, Phryne meretrix ædificauit:

XLIV. LEVCOION.

Pudicitiæ honos.

DERCYLLVS tertio de Motibus fingit Myenum caſtiſſimum adoleſcentem, Hippolyti fato, à nouerca de ſtupro interpellatum, cumque renuiſſet, apud patrem nefariè accuſatum, voluntaria morte eius furorem anteuertiſſe, Deorumq; prouidentia pudici iuuenis nomen monti inditum, in quo creſcit Alba viola, quæ impudicæ nouercæ pronuntiato nomine ſtatim marceſcit, quaſi ipſius Myæni honoribus velificaretur: γεννᾶται ἐν αὐτῷ λευκόιον ἄνθος, ὃ μητρυιᾶς ὀνομασθείσης μαραίνεται.

APODOSIS.

In caſtitatis laudem naſcuntur flores: virginibus ipſis in cœlo ſingulari nota tribuuntur, vt canit Honorius Fortunatus:

Per paradiſiacas epulas ſua vota canentes,
Iſta legit violas, carpit & illa roſas.
Pratorum gemmas ac lilia pollice rumpunt.
Et quod odoratum eſt flore comante metunt.

Tanti eſt manſiſſe pudicum.

XLV.

XLV. LEVCOPHYLLVS.

Caſtitatis typus & luxuriæ pœna.

CTESIPPVS ſecundo rerum Scythicarum & poſt eum Plutarchus iunior in Phaſide, hæc de Leucophyllo ſcribunt. Naſcitur in hoc fluuio virga Leucophyllus, quæ dum celebrantur Hecates myſteria, inuenitur circa diluculum ad diuinum Panis afflatum ſub ipſum veris initium. Quam poſtquam zelotypi homines collegerunt, circa virginalem thalamum ſpargunt: ἢ ἀνόθευτον τηροῦσι τὸν γάμον vt ſpuriæ prolis expertem thorum conſeruent. Quòd ſi quis impurus amoris violentia inſolentius acceſſerit, alienaturà mente, & ſtatim confitetur coram omnibus, quæcumque illegitima aut fecit, aut facturus erat. Qui verò aſtant, hominem corripiunt, & inſutum culeo in ϛομίον, impiorum voraginem quandam impellunt, quæ proiectum corpus, poſt triginta dies in Mæotidem paludem eructat, vermibus vndique refertum. Vultures verò derepentè apparentes iacens cadauer diſcerpunt. Hæc illi portentorum ſcriptores, quæ ad caſtitatis emblemata exornanda facere poterunt.

AP. Eſt enim dos matronarum optima caſtitas, de qua præclarè hæc Heroina apud Plautum in Amphitryone:

Non ego illam mihi dotem duco eſſe quæ dos dicitur.
Sed pudicitiam, & pudorem, & ſedatum cupidinem,
Deûm metum, parentum amorem, & cognatorum
concordiam

XLVI. LIGNVM PAREBVM.

Eloquentia humana.

LIGNVM Parebum oleæ magnitudine in regijs duntaxat hortis reperitur: neque florem vllum, neque fructum producit; omnia ad ſe rapit, aurum, argen-

argentum, æs, lapides, aues, agnos, boues, præter electrum. Cteſias *apud Phot p.* 59. eius verba ſunt: καὶ ξύλον ἐστὶ παρήβον καλούμενον, τὸ μέγεθος ὅσον ἐλαία. ἐν τοῖς βασιλείοις μόνον εὑρίσκεται κήποις. οὔτε ἄνθος φέρει, οὔτε καρπόν. πάντα ἕλκει πρὸς ἑαυτὸ, χρυσὸν, ἄργυρον, χαλκὸν, λίθοις, πλὴν ἠλέκτρα.

APOD: Humanæ eloquentiæ vis per omnia graſſantis oſtenditur: folijs quidem verborum abundat, flore & fructu virtutis deſtituta: neſcio qua tamen vi in hominum ſenſus irrepit, influit, perlabitur: ad ſe non modò vulgus quod per iumenta & lapides ſignificatur, ſed diuites, doctos, ſimplices, quos aurum & aues, & equi deſignant, illectat. Contra electrum quod eſt diuinitatis ſymbolum, nihil poteſt, nam cœleſti ſapientia mortalis eloquentiæ præſtigia deluduntur, & hebeſcunt. Theodoretus: οἱ ἁλιευτικοὶ σολοικισμοὶ τοῖς Ἀττικοῖς καταλελύκασι συλλογισμοῖς. Solœciſmi piſcatoris Atticos ſyllogiſmos deuicêre.

Orat. 3.

XLVII. LILIA INTER CARDVOS.

Virtus floret aduerſis.

Ex libell. de ordinib. militaribus.

LVDOVICVS ſecundus Dux Borbonius recens ex Africa, in quam exercitum contra Barbaros duxerat, equitum è Carduo Beatæ Mariæ ordinem inſtituit, cuius torquis erat aureus ex lilijs contextus, interſtinctis æqualibus interuallis Cardui folijs, è quibus crux pendebat cum hoc lemmate, SPES.

APODOSIS.

Hoc emblemate Dux ſignificare voluit inter aduerſæ fortunæ aſperitates virtutis integrum decus emergere.

Plin in Paneg. Traian.

Creſcit vulnere virtus.

Maris cœlique temperiem turbines, tempeſtateſque commendant. Habet has vices conditio mortalium, vt aduerſa ex ſecundis, ex aduerſis ſecunda naſcãtur. Occultat

vir-

vtrorumque ſemina Deus, & plerumque bonorum malorumq; cauſſæ ſub diuerſa ſpecie latent.

XLVIII. LVPINVM.

Pietas.

LVPINVM primum omnium cum ſole circumagitur quotidie, horaſque agricolis etiam nubilo demonſtrat: ter floret, terram amat, terraque operiri non vult. *Plin. natur. hiſt l. 18. c. 13*

APOD. Magna pij viri cum Deo, quem perpetuò intuetur, affinitas, inde floret egregijs virtutibus, & ſic in terra eſt, vt terræ contagione non obruatur; nam pedibus duntaxat terrã tangentibus, ἡ ψυχὴ ταῖς ἄνω ἐνδιατρίβει θεωρίαις. *D Chryſoſt. homil. 3. de incomprehenſ. Dei natura.*

XLIX. MALVM PERSICVM.

Loci mutatio vtilis.

PERSICVM malum in Perſide veneni fungitur vice (vt aiunt) eaque de cauſſa in Italiam tranſmiſſum, vt noceret. mutato ſolo, naturam mutauit, & ſalubre repertum eſt.

Pomis quæ barbara Perſis *Columella.*
Miſerat, vt fama eſt patrijs armata venenis,
At nunc expoſiti paruo diſcrimine lethi,
Ambroſios præbent ſuccos oblita nocendi.

APOD. Cadit in hominem vitioſum, qui cum cœlo mores mutauerit, quanquam ſæpius

Cœlum, non animum mutant qui trans mare currunt. *Lib. 3. de plantis, c. 5.*

Theophraſtus, hanc loci differentiam plurimũ momenti afferre in plantis oſtendit his verbis: Μεγάλη δὲ διαφορὰ πρὸς καρπὸν ἢ ἀκαρπίαν ἢ ἡ τῶν τόπων φύσις. Quod his exemplis confirmat. Perſica in Ægypto & locis proximis fructificat, quamquam in Rhodo vſque florem duntaxat deuenit. Palma apud Babylonem fructum mirificè largitur: in Græcia autem ne fructum quidem maturat.

L. MA-

L. MALVS PVNICA ET VITIS FRVGIFERA RADICE.

Vanæ gloriæ fuga.

Plin. lib. 17. c. 25. INVENIMVS vitem & malum Punicam, ſtirpe fructum tuliſſe; non palmite, aut ramis.

AP. Hoc viri boni & humiles faciunt, qui fructus, hoc eſt opera iuſtitiæ occultant, cauentq; maximè, ne emanent in publicum; quo fit, vt tutior ſit virtus, & minus inſidijs dæmonum obnoxia, qui ad explicatas merces vno agmine proſiliunt.

Viue tibi, & longè nomina magna fuge.
Viue tibi quantumque potes prælustria vita:
Sæuum præluſtri fulmen ab arce venit.

LI. OLIVA BYZANTINA,

Intacta per ignes.

SOSTRATVS Byzantinus apud Achillem Tatium refert lucum Byzantij fuiſſe, & in eo oliuam, Lib. 2. quam ſtupendo prodigio, dicitur imber igneus fœcundaſſe. τὸ δὲ χωρίον ἱερὸν ἐν περιβόλῳ ἐλαίαν μὲν ἀναθάλλει φαιδροῖς τοῖς κλάδοις· πεφύτευται δὲ σὺν αὐτῇ τὸ πῦρ, καὶ ἀνάπτει περὶ τοὺς πόρθοις πολλὴν τὴν φλόγα· ἡ δὲ τοῦ πυρὸς αἰθάλη τὸ φυτὸν γεωργεῖ. In eodem fermè argumento eſt quod habet Pauſanias in Atticis; Oliuam Mineruæ, incenſa à Perſis vrbe conflagraſſe, eodemque die in duûm cubitûm proceritatem germinaſſe.

APODOSIS.

Rectè Virginis puritatem Oliua Byzantina ſignificabit: Attica autem quæ ex ipſo damno compendia quæſiuit, fortitudinem inuictam, quæ ex ipſis aduerſis ſuæ laudis & gloriæ capit argumentum. Tertullianus ad Martyres: *Negotiatio eſt aliquid amittere vt maiora lucreris.* Et præclarè Rutilius:

Aduer-

Aduerſis ſolenne tuis ſperare ſecunda,
Exemplo cœli ditia damna ſubis,
Aſtrorum flammæ renouant occaſibus ortus.
Lunam finiri cernis ut incipiat.

LII. PALMA.

Virtus.

PALMA (vt aiunt) ſalſum ſolum diligit, à fimo aliena eſt. *Annot. ex Theoph.*

APODOSIS.

Virtus ſale ſapientiæ condita, non patitur ſe vitiorum ſordibus inquinari. *Ruell. de natura ſtirpium l. 1. c. 118.*

Intaminatis fulget honoribus.

Quod autem hic de palma dicitur, diſertè Theophraſtus explicat, φιλεῖ δὲ χῶραν ἀμμώδη· διὸ καὶ ὅπου μὴ τοιαύτη τυγχάνῃ, περιπατοῦσιν ἄλλας οἱ γεωργοί. Solum arenoſum ſalſuginoſumque concupiſcit: idcirco vbi tale non ſit, agricolæ ſalem aſpergunt. *Cap. 8. l. 2. de hiſt. plantarum.*

LIII. PALMA.

Sanctorum vita.

PALMAE caudex interior tenuis eſt, & corticis ſcabritie, perplexitateque viſu minimè iucundus; ſuperior verò pars viſenda, tum trunci, tum ramorum amplitudine, amœnaque pulchritudine viriditatis expanditur.

APO. Ita ſanctorum conditio prima facie contemptibilis, ad mirificam gloriæ pulchritudinem exſurgit.

Noli ἀχαιοῖς ἐκ πύργου κρίνειν.

S. Paulinus pauperes, & contemptos ſpe futuræ gloriæ conſolatur his verbis:

Iamq; expediti, ſarcinis egentibus. *De Celſo puero.*
Laxate vinculis pedes:
Ut copioſa luce veſtiamini,
Eſtote nudi ſæculo.

LIV.

LIV. PALMA AVGVSTI.

Victoria ſine labore.

AVGVSTVS palmam inter iuncturas lapidum enatam ante domum ſuam, in compluuium Deorum Penatium tranſtulit, vtque coaleſceret, magnopere curauit. Hoc ſæpe factum narrat Plinius Romæ in Capitolio in capite bis bello Perſei enata, ſimili modo Trallibus in baſi Cæſaris dictatoris.

lib. 17. c. 25.

AP. Salmacida ſpolia ſignificantur ſine ſudore & ſanguine. Tale eſt illud quod Timoleonti accidiſſe narrat Plutarchus, qui coronæ victoriolis pro more ornatæ prætereunti ſponte in caput defluxerunt.

LV. PALMA PERSEI.

Victoria illuſtris & facilis.

Pl. l. 17. c. 25

ROMAE in Capitolio, in capite bis bello Perſei enata palma victoriam, triumphoſque portendit. Simili modo palma Trallibus in baſi Cæſaris dictatoris, circa bella ciuilia eius.

AP. Palma ſponte dominata gloriam inſignem eandemque facilem ſignificat. Nam ea quæ magna facilitate cuique contingunt, domi naſci dicuntur. *Aurum tibi domi naſcitur.* Quod autem palma perpetuum ſit victoriæ inſigne, teſtantur & illi verſus Claudiani:

4. ad Herennium.

Cùm totis exurgens ardua pennis,
Ipſa duci ſacras victoria panderet ædes,
Et palma viridi gaudens & amicta tropæis.

de laudibus Stiliconis.

LVI. PALMA RANIS OBSESSA.

Inuidia virtuti comes.

PLVTARCHVS in libello de oraculorum ſilentio perhibet inter templi cuiuſdam à Cypſelo conſecrati donaria extitiſſe palmam æneam, ad cu-

ad cuius radices inſculptæ viſebantur plurimæ ranæ, & natrices, quos hydros nominant.

APOD Virtus maledicorum infeſtis clamoribus laceſſita, eos ex eminenti loco deridet, ad cœlum velut palma luxurioſâ ramorum propagine aſſurgens.

Conſcia mens recti famæ mendacia ridet.

LVII. PALMA SYAGROS AVT MARGARIS.

Amicitia inuiolabilis.

IN Meridiano orbe præcipuam nobilitatem obtinent palmæ Syagri, proximamque Margarides. Hæ candidæ, rotundæ, acinis quam balanis ſimiliores. Quare & nomen à margaritis accepere. Vna earum arbor in Chorâ eſſe traditur, vna & Syagrorum. Mirumque de eâ accepimus cum Phœnice aue, quæ putatur ex huius palmæ argumento nomen accepiſſe, iterum mori, ac renaſci ex ſeipsâ. *Plin. lib. 13. cap. 4.*

AP. Amicitiæ ſingularis typus eſt, quæ amicis vnam pariter vitam, vnam quoque mortem indulget. Sic omnia cum Chriſto mortuo emori videbantur, cum eodem reſurgente reuiuiſcunt. Sic literæ ſine pietate, iuſtitia, ſine religione interit: vno enim omnes charitatis vinculo, & arctiſſima quadam cognatione continentur.

TE STANTE VIREBO.

LVIII. PALMÆ SVBVERSIO.

Pudicitia ſubuerſa.

PALMA in Perſei capite enata tempeſtatibus proſtrata eſt, & eodem loco ficus enata, M. Meſſalæ, C. Caſſij luſtro, à quo tempore pudicitiam ſubuerſam Piſo grauis auctor prodit. *Plin. lib. 17. ca. 25.*

AP. Tum demum laborat pudor & pudicitia,

 cum

cum attrito virtutis robore deliriarum mollities pe-ctus inuaſit, Luxu & inſana voluptatis dulcedine victa Roma eſt, quæ nullis viribus frangi poterat,

Iuuenal. ——— *Sæuior armis*
Luxuria incubuit. Et Petronius in Sat.
Hæc veluti tabes im s concepta medullis
Intra membra furens curis latrantibus errat.
Arma placent ſuperis, detritaque commoda luxu
Vulneribus reparantur.

LIX. PERSEA, ἡ Περσεία.

Pietas vel magnanimitas.

In Eli. l. p. 161. ARBOR Perſea ſola Nili aqua gaudet. Pauſan. Eius fructus cordis ſpeciem refert, linguæ folium. Idcirco dicata eſt Iſidi, & monentur huius oraculum adituri, vt ſanctè ſentiant, & modeſte loquantur. Plutarch. Deſcribitur autem Perſea plenius a Theophraſto. In. Iſi. & Oſi. p. 674. Li. 4. c. 2.

APODOSIS.

Perſea arbor, generoſa mens: Nilus fluuiorum omnium maximus, & pulcherrimus, honor optimus eſt, & egregij animi pabulum. Vel certè Perſea typus viri egregia ſanctitate, qui pectore, & lingua totus in diuinas laudes prædicandas effunditur, & torrente rerum cœleſtium ebrius, ſola Dei contemplatione quaſi proprio pabulo alitur, & fœcundatur.

Aëris immenſi ſuperat globum,
Nubeſq; poſt tergum videt:
Boët. l. 4. m. 1. *Quiq; agili motu calet ætheris*
Tranſcendit ignis verticem,
Donec in aſtriferas ſurgat domos,
Phœbiq; coniungat vias.

LX.

LX. PHRIXA.

Improborum oſor.

PHRIXA herba, μισοπόνηρος, rutæ ſimilis, in antra Boreæ prouenit, collectaque niue frigidior eſt. At verò in improbas, & alienæ vitæ pudicitiæque inſidiatores, ita fertur excandeſcere, vt flammas edat: Συλλεγομένη δὲ ἐστὶ ψυχροτέρα χιόνος· ὅταν δέ τινι ἐκ μητρικᾶς ἐπιβουλὴ γένηται, φλόγας ἀναδίδωσιν. *Agathon Samius & Plut. in Tanat.*

AP. Homines leui alioqui placido ingenio, in ſcelera improborum atque flagitia, pietatis ardore vehementius commoueri ſolent.

LXI. PLATANVS XERXIS.

Amor ſtultus rerum creatarum. Vel, *Diuitiæ indignis collatæ.*

RIDICVLVS profectò Xerxes ille eſt, quòd quum mari terriſque Iouis operibus poſthabitis, noua itinera, & inſolitam nauigationẽ ſibi paraſſet, ſeruiuit Platano, & arborem coluit. In Lidia igitur, vt aiunt, cum vidiſſet proceram platanum, diem ſolidum ad eandem exegit nulla poſtulante neceſſitate, & caſtra poſuit in ſolitudine circa platanum; ſed & multiplicem, ac precioſum ornatum ex ea ſuſpendit, torquibus, armilliſque ramos veneratus, & curatorem ei reliquit quaſi cuſtodem, & propugnatorem amaſiæ. *Ælian. l. 2. cap. 14.*

AP. Icon humanæ ſtultitiæ; homines ad maxima nati & facti à Deo, viliſſimarum rerum amore cogitationes inquinant ſuas; ea enim amant, quæ redamare non poſſunt, & ſingularibus ornamentis afficiunt, quæ ab omni ornamento aliena ſunt. Eadem diuitias indignis hominibus collatas ſignificat: quid enim arbori cum torquibus, & armillis, & huiuſmodi Perſicæ gloriæ choragio?

Pœnam, Phaëthon, pro munere poſcis.

LXII. PLATANI THEMISTOCLIS

Ingratitudo erga ampliſſimos viros.

TAῖς πλατάνοις ἀπείκαζεν αὑτὸν αἷς ὑποτρέχουσι χειμαζόμενοι· γενομένης δ' εὐδίας τίλλουσι παρερχόμενοι, καὶ λοιδοροῦσι. Comparabat ſe, cum platanis, ad quos ingruente pluuia confugiunt, mox ſerenitate reddita, viatores vellicant, & inſectantur.

AP. Platanus, vir ampliſſimus; tempeſtas, calamitas, ſerenitas, proſperitas; vellicatio platani, vexatio viri, de quo bene meriti ſumus.

θρέψαι τοὺς λυκιδεῖς, θρέψαι κύνας ὥς τε φάγοντι.

LXIII. POMVM CACHI.

Vnitas præſtans.

Nicol. de Comitib.

EST in prouincia Malaban arbor, cui incolæ nomen indidere Cachi, ſiue Cicara: vnicum quotannis fert pomum: illud non à ramis, vt poma reliqua, ſed à ſtipite; eſtque adeò immenſum, vt vnicum oneret quamuis robuſtum hominem. Continet autem pini more intra ſe fructus 300. diſtinctis pelliculis, ſunt ſinguli noſtrorum pomorum magnitudine. Ruſſumque intra illos continentur & alij, quales in echino caſtaneæ.

APOD. Non multitudine res, ſed præſtantiâ æſtimandæ.

LXIV. POMA NARSETIS.

Beatitudinis pignora.

Vide Baronium ad annum Iuſtini iunioris II.

NARSES ille Eunuchus, qui Totilam Gothorum Regem Martio vigore & ſpiritu planè ingentē debellauit, æſtuariæ fortunæ iactatus inconſtantia, poſtquam Iuſtinus gubernacula cepit imperij, Italiæ præfectura ſpoliatus, etiam probris à Sophia Iuſtini vxore ita conciſus eſt, vt penſis lanæ trahendis

henis affigi iuberetur. Ille dicto exaſperatus, ſe Iuſtino & Sophiæ eam telam orſurum dixit, quam minimè poſſent diſſoluere. Continuò Longobardos à regionis ſuæ ſquallore ad fertiles Italiæ campos inuitat, præmiſſis qui lectiſſima ex eodem ſolo poma ferrent; quorum ſpecie delectati Longobardi, & ex eadem opimam terræ fæcunditatem conijcientes, in Italiam magno & horribili exercitu inundarunt.

A P. Hæc figura accommodari poteſt in eos, qui ad futuræ beatitudinis ſpes, & bona æſtimanda, per rerum creatarum ſpecies alliciuntur à Deo.

Quæ ſ. latent, meliora puta.

LXV. POPVLVS ALBA AD VSVM SACRORVM.

Pietas.

EX alba duntaxat populo, neque ex alia arbore ad vſum Olympicorum ſacrorum ligna cædi apud Eleos receptum erat. *Pauſan. in Eliacis li. 1. p. 161.*

A P. Candida oportet eſſe pectora, & ab omni labe defæcata, quæ diuini amoris faces exceptura ſunt, & Deo viuo arſura in holocauſtum ſuauiſſimi odoris. Deo enim placemus τρόπῳ καὶ βίῳ πρὸς καθαρότητα νεύσαντι. *Iſid. Peluſiota ep. 204.*

LXVI. PVLEGIVM.

Fortitudo.

PVLEGIVM hyeme floret, rigente vbique frigore. Cic. lib. 1. de diuinatione: *Nam & cum maſculorum iecuſcula brumâ dicuntur augeri, & pulegium aridum floreſcere, ipſo brumali die.* Theophraſtus multas enumerat arbores ſemper vireſcentes, quas ipſe ἀειφύλλοις nominat. *Lib. 3. de hiſtoria plantarum. c. 4.*

A POD. *Fortitudo imminentibus periculis ornamenta defendit virtutum omnium, & inexpugnabili prælio aduer-*

D. Ambroſ. lib. 1. offic. c. 39. *aduerſus omnia vitia decernit: inuicta ad labores, fortis ad pericula, rigidior aduerſus voluptates, dura aduerſus illecebras.*

LXVII. PYRAGNVS EX METHODIO.

Puritas intacta.

IN Olympo monte Lyciæ ignis ſponte ſua in montis cacumine ex imo terræ enaſcens, iuxta quem ſtirps, Pyragnus nomine, exiſtit, adeò florida, virens & opaca, vt è fonte potius nata videatur. Methodius *apud Photiũ.* πῦρ αὐτομάτως κατὰ τὴν ἀκρώρειαν ὄρους κάτωθεν ἐκ τῆς γῆς ἀναδιδόμενον παρ' ὃ πύραγνος φυτόν ἐστιν, οὕτω μὲν ἐνθαλὲς καὶ χλοερὸν, οὕτω δὲ σύσκιον ὡς ὑπὸ πηγῆς μᾶλλον βεβλαστηκέναι.

APOD. Virgo extra peccati originalis labem quæ in cæteros homines graſſata eſt, ſola intacta permanſit.

Inexpugnabile mundi Præſidium.

LXVIII. RHODODAPHNE.

Scriptura ſacra.

HERBA dicta Sabina, alijs Rhododaphne, ſempiterna fronde, roſæ ſimilitudine, caulibus fruticoſa, iumentis capriſque, & ouibus venenum eſt, eadem homini contra ſerpentum venena remedio. Plin. l. 15. cap. 20.

APOD. Sacrarum literarum prudentibus viris lectio perutilis; contra imprudentibus qui abundant in ſuo ſenſu, valdè periculoſa. D. Auguſt: *Modus ipſe diſcendi quo ſacra ſcriptura contexitur, quamuis omnibus acceſſibilis pauciſſimis tamen penetrabilis. Nam quæ aperta continent, ea quaſi amicus familiaris ſine fine ad cor loquitur indoctorum atque doctorum: ea vero quæ in myſterijs occultat, nec eloquio ipſo ſuperbo erigit, quo non audeat accedere mens tardiuſcula & inerudita quaſi pauper ad diuitem.* Epiſt. ad Voluſianum.

LXIX.

LXIX. RORARIA.

Virtus.

RORARIA quæ vulgo appellatur, planta eſt: quantumuis æſtate ardentiſſimis Solis radijs ſit expoſita, nunquam tamen folia ipſius, caua inſtar puſilli cochlearis, roſcido quodam humore deſtitui ferunt, eorumq; lanuginem admodum tenellã guttulis quibuſdam pellucidis ſemper madere: vnde etiam nomen ſortita eſt, vt Rorem Solis, ac Rorariam veteres nuncuparint. *Vide hiſt. Pla. Rou*

AP. Virtus inſtar Rorariæ inter æſtus, & incendia miſeriarum, diuinæ gratiæ rore affluens germinat, & numquam contabeſcit.

Æternum virens,

LXX. RVBI APOLOGVS.

Humilitas.

CONCILIVM inierunt arbores, quo ſe ab hominum iniurijs, quibus vndique appeterentur, expedirent. Et Cedrus quidem, quæ vt cæteris dignitate, ita & conſilio præſtare videbatur, prima ſententiam dixit: Sæuire vt plurimum homines in ligna ſecuribus, quas ligneis manubrijs muniunt quò aptius feriant. Itaque è re eſſe arborum, vt ligna denegarent hominibus, quæ ipſis in perniciem arborum conuerterent. Multis vltro citroque in eandem ſententiam iactatis, ſurgit humilis Rubus, &, Nolite, inquit, arbores, nolite in tantam altitudinem excreſcere; eritis, mihi credite, ab hominum iniurijs tutiores.

AP. Humilitas ſola eſt, quæ tutos homines à dæmonum inſidijs, omniumque malorum incurſibus præſtare ſolet.

Placet in vulnus maxima ceruix.

LXXI. SCOPÆ FLORENTES.

Humilium perſonarum prouectio ad honores.

REPENTINO olim prodigio ſcopæ florere, ſunt viſæ, quibus nobilitatis curia mundabatur. Idque portendebat extollendos quoſdam deſpicatiſſimæ ſortis ad gradus poteſtatum excelſos.

Ammi. l. 28.

APODOSIS.

De his Iuuenal. agitans Græculos ſui temporis:

Satyr. 3.

Quondam hi cornicines & municipalis arenæ
Perpetui comites, notæque per oppida buccæ,
Munera nunc edunt, & verſo pollice vulgi
Quemlibet occidunt populariter; inde reuerſi
Conducunt foricas & cur non omnia? cum ſint
Quales ex humili magna ad faſtigia rerum
Extollit, quoties voluit fortuna iocari.

LXXII. SERTA COROLLARIARUM:

Στεφανηπλόκων ἔργον ἄκαρπον.

Oratio vana.

ILLÆ florida & odorota ſectantes folia opus pertexerunt, iucundum illud quidem, ſed diariũ & infrugiferum: contra apes prata peruolitantes, violarum, roſarum, hyacinthorumque copia conſita, thymo aſperrimo inſident, ex quo tamen mellis vberem copiam faciunt.

Plut. de audit. 72.

APODOSIS.

In dulces, ſed infrugiferas orationes, quarum dictio, vt ait idem Plut. habet quidpiam ad decipiendum conducens, ſi rebus applicetur; ſuauis & copioſa, & cum faſtu aliquo atque apparatu, ſed omnis fructus, atque vtilitatis eſt expers: quare ſyncerus

ſus orator omittere debet florida, & luxurioſa verba, reſque ad actiones ſcenicas, aut ſpectacula pertinentes, eaſque habere pro pabulo ſophiſtarum, animo autem in ipſos orationis ſenſus penetrare.

LXXIII. SIMILAX.

Ambitio & deceptio.

SIMILAX planta eſt hederæ ſimilis, perpetuò ſurſum tendens, ſubtilibus ramis, quæ proximè adſtant, plantas comprehendens, maximè vero paliuros: adeò vt illos quidem feriat, ipſa etiam ſuo tempore pereat. Huiuſmodi erat Babylon, numquam non ad altiora volans, vndique potentiæ ſuæ retia extendens, vt deprimerētur ab ipſa comprehenſi: comeditur tandem ipſa à Perſis & Medis. AP. At qui circũeuntes mare & aridam, vt vnum proſelytum faciant, ac poſtea ipſũ filium gehennæ conſtituant. Similax fuerunt expanſa, ſuffocans ſub ſe comprehenſos, ac velut ardua ſtipula, neque ſuſceperunt deſcendentem pluuiam, neque aquam ſalientem in vitam æternam. Similaci etiam æquiparentur qui charitatem ſimulantes & complectentes per blanditias proximum, ac quæ ad eorum perniciem faciunt medicantes. Abſumetur tandem talis ſimilax ipſa à ſeſe: alter enim impoſtor ab altero fraudulentiore capitur. *Theophy. in Naum cap. 10.*

LXXIV. SISTRVM SCAMANDRINVM.

Tutela diuina, ſeu Crux Domini.

FERVNT in fluuio Scamandro herbam naſci Siſtrum nomine, Erebintho non abſimilem, grana in ſe concluſa complexam, à quibus traxit & nomen. Eam ſi quis geſtarit, nullis neque dæmonibus,

de ſlumin. neque ſpectris teneri. Ariſtot. in veteri codice θαυμ. α. meminit quoque Plutarh. iunior.

APODOSIS.

Diuinum præſidium ſignificat, quo fulti mortales vana vmbrarum terriculamenta, & dæmonum ludibria facile contemnunt. Idcircò *ad omnem progreſſum atque promotum, ad omnem aditum & exitum, ad veſtitum & calceatum, ad lauacra, ad menſas, ad lumina, ad cubilia, quocumque nos conuerſatio exercet, frontem crucis ſignaculo terimus.* Tertull.

LXXV. TELYPHONOS.

Virtus inuidiæ victrix.

TELYPHONVM herbam Theophraſtus narrat, ſi eam ad ſcorpij dorſum admoueris, ſtatim perire: ὁ δὲ ... χρῆμα αὐτός ἐστιν. AElia. de Animal. l. 9. c. 21.

APODOSIS.

Inuidi qui per ſcorpiones ſignificantur, ſi ſe ad florentis hominis virtutem affricent, calumnijs obfuturi, continuò ipſi contabeſcunt.

Si videt ingratos, intabeſcitq́, videndo
Succeſſus hominum, carpitq́, & carpitur vnà,
Suppliciumque ſuum eſt.

Ouid. Metam. lib. 2.

LXXVI. THEOMBROTION.

Cœli depoſitum.

THEOMBROTION herba, quæ & Seminon à potentiæ maieſtate appellatur, Pauonis picturis ſimilis eſt odore eximio. Hæc à Perſarum regibus comeditur, & bibitur contra omnia corporum incommoda inſtabilitatemque mentis. Plin. l. 24. cap. 17.

Ap

AP. Euchraſtia & maieſtate ampla eſt; & ſpecie eximia, vt quæ Deum cont n t, in quo theſauri omnes ſapientiæ, potentiæ, pulchritudinis latent incluſi. Nullum autẽ alexipharmacon contra animi morbos potentius, nullum dæmoni terribilius. D. Chryſoſtomus πρὸς τοὺς μέλλοντας φωτίζεσθαι, vocat ποτήριον το φρικτὸν κ̀ πολλῆς γέμον δυνάμεως, κ̀ τῆς κτήσεως τιμιώτερον ἑκατέρας. *Poculum terribile, & multa virtute plenum, & vtraque poſſeſſione pretioſius.* *in Catec.*

LXXVII. THYMVM ATTICVM VERNANS IN AFFLATU maris.

B. M. Virginis fauor.

ATTICVM thymium ex quo apes mel laudatiſſimum conficiunt, non durat niſi in afflatu maris. *Plin. lib. 21. cap. 10.*

AP. Nulla diu planta ſtabit in religione & cultu Dei, quæ non afflatum Mariæ, id eſt, maris gratiarum accipiat.

Vita ſola ſalutis.

Nec immeritò D. Damaſcenus eã φυσίλωον & ζωοδότειραν, κούρην. *Almam puellam, vitæ largitricem* nominat.

LXXVIII. TILIA.

Philoſophia verboſa.

TILIA cùm habeat calycem, & folia dulcia, tamen fructum eius nullum animal attingit. ταύτης γὰρ μὲν φύλλα γλυκέα, κ̀ πολλὰ τῶν ζώων ἐσθίει· ὁ δὲ καρπὸς οὐδενὶ βρωτός. *Theoph. l. 1. cap. 20.*

AP. Tilia verbis abundantes, rebus infructuoſos ſignificat.

O di homines ignaua opera, Philoſopha ſententia. *Pacuuius.*

Sic

Ov. Faſt 5

Sic agitur cenſura, & ſic exempla parantur,
Cum iudex alios quod monet, ipſe facit.

TVLIPA AD SOLEM.
Fauor cœleſtis.

Solemque ſuum ſua ſydera norunt.

TVLIPA flos eſt. & viſu iucundus, & inſigni colorum pulchritudine admirandus, qui ad radios ſolares ſeſe pandit: illis verò aut pluuiâ, aut tempeſtate occupatis, clauditur, & langueſcit. Eum principis ſyderis abſentiam gemere diceres.

APODOSIS.

Dicitur de fauore ſuperioris poteſtatis in inferiora: ſic anima Chriſtiani hominis Tulipæ inſtar eſt, quæ ſe ad Spiritus Sancti radios explicat, iiſdem abſentibus contriſtatur. Tunc enim terra eſt inanis, & vacua, & tenebræ ſuper faciem abyſſi. Nota porrò Tulipam Turcicum eſſe vocabulum: ſic enim Dalmatæ, & Turcæ vocant pileum, ſeu amiculum capitis quod geſtare ſolent, quod ei inuerſi flores, iſti aperti ſimiles ſint effigie: ſummo cauli inſidet ille flos ſurſum ſpectans, ſex foliolis ſæpius conſtans, interdum ſeptem aut octo: calathi, aut cyathi modo ſeſe in fundo pandens, ex quo ſena, aut totidem quot ſunt folia, ſtamina erumpunt, modo lutea, modo pallida, modò nigricantia: pediculis etiam quæ ſtamina ſuſtinent mirum in modum colorem variantibus.

Vide Ruc. lib. 15.

LXXIX. VISCVM GALLORVM.
Euchariſtiæ Symbolum.

EST id rarum admodum inuentu, & repertum magna religione petitur, & ante omnia ſexta luna, quæ principia menſium, annorumque his facit, &

ſeculi

ſæculi, poſt 30. annum, quia iam abundè virium habeat, nec ſit ſui dimidia. *Omnia ſanātem* appellantes ſuo vocabulo, ſacrificijs epuliſque rite ſub arbore præparatis, duos admouent candidi coloris tauros, quorum cornua tum primum vinciantur. Sacerdos candida veſte cultus arborem ſcandit, falce aurea demetit: candido id excipitur ſago: tunc demum victimam immolant, precantes vt ſuum donum Deus proſperum faciat his quibus dederit. Fœcunditatem eo poto dari cuique animali ſterili arbitrantur, contraque venena omnia eſſe remedio. *Pl. l. 16. c. 44.*

APODOSIS.

Hac tabula Euchariſtia rectè ſignificari poteſt, Panacæa ſanat morbos corporis, Euchariſtia animi. illa aditur cum victimis albis, hæc cum puris precibus; illa creſcit in quercu, hæc in vitæ arbore, imò ipſa eſt arbor vitæ: illa candido excipitur ſago, hæc munda conſcientia: illa aurea falce demetitur, hæc charitate decerpitur: illa denique fœcunditatem parit animantium, hæc virtutum.

In eodem argumento eſt *Panis fœderis*.

Dæmon quippe ſacrorum & religionum ſimia venerabilis huius Sacramenti vmbras in nouo orbe commentus deprehenditur: nam menſe Septembri & Decembri virgines ſoli ſacras placentas quaſdm ex farina & ſanguine agni confectas in particulas diuidunt, & exteris qui fortè in aulam regiam veniunt, quaſi magni fœderis cum *Iuga*, hoc eſt, cum rege Sacramentum diſtribuunt; illi verò magna veneratione ſuſcipiunt, iurati ſe nihil contra Solem & Iugam molituros, atque in ſuæ fidei & ſtudij pignus hunc panem fœderis recipere in medullis & viſceribus teſtabantur. Mittuntur deinde fauſta ad omnes Guagas totius prouinciæ. Ex lib. de ſtat. Imp. p. 307.

LXXXI.

LXXXI. XAQVA.

Effectus cauſa contrarius.

Ouet. hiſt lib. 8.

XAQVA arbor Hiſpaniolæ, cuius fructus papaueris ſpecie: manat ex ea pellucida aqua albicans, qua quicquid aſpergitur, aut oblinitur, nigreſcit, adeò vt nulla vnquam lotione emendetur.

APODOSIS.

Cauſæ contrarios plerumque habent effectus, & ex albo nigrum oritur. Qui fit vt diſcipuli permulti limpidis doctrinæ fontibus irrigati non modò non albeſcant, ſed inde plerumque deteriores fiant: niſi quod ipſi naturæ prauitate corrupti, in prauam partem rapiunt omnia; atque cum ita fuerint affecti, difficili admodum negotio ad æquitatem mentis reuocantur?

Naturæ contraria legibus ibit.

PARABOLARVM HISTORICARVM

LIBER VNDECIMVS.

AVRVM ET LAPILLI.

I. MENSA S. SOPHIÆ, EX OMNIBVS METALLIS ET GEMMIS conflata.

ἓν καὶ πάντα.

IVSTINIANVM in magnifico Sophię templo, cuius deſcriptio apud Euagrium, ſacram menſã feciſſe refert Cedrenus, opus imitatione nulla æquandum. Conſtabat verò auro, argento, omniſque generis lapidibus, lignis, metallis omnibuſque rebus quas terra fert, mare, & vniuerſus mundus. Ex omni materia precioſa plura meliora, potiora collegerat: liquatiſque his, quæ fluunt, ſicca illis immiſerat, atque in formã menſæ abſoluerat. Ita varium illud opus contuentibus ſtuporem inijciebat. In orbem hanc habuit inſcriptionem. *Baro. an. Iuſtin. 31. lib. 8. c. 30.*

Tua de tuis offerimus ſerui tui, Chriſte, Iuſtin. & Theodora: ea tu propitius accipe, fili Dei verbum, qui noſtri cauſa carnem aſſumpſiſti, & cruci affixus fuiſti

ac

LXII. PLATANI THEMISTOCLIS

Ingratitudo erga ampliſſimos viros.

TAῖς πλατάνοις ἀπεικάζειν αὐτὸν αἷς ὑποτρέχουσι χειμαζόμενοι· γενομένης δ' εὐδίας τίλλουσι παρεξερχόμενοι, καὶ λοιδοροῦσι. Comparabat ſe, cum platanis, ad quos ingruente pluuia confugiunt, mox ſerenitate reddita, viatores vellicant, & inſectantur.

AP. Platanus, vir ampliſſimus; tempeſtas, calamitas, ſerenitas, proſperitas; vellicatio platani, vexatio viri, de quo bene meriti ſumus.

θρέψαι τοὺς λυκιδᾶς, θρέψαι κύνας ὥς τε φάγοντι.

LXIII. POMVM CACHI.

Vnitas præſtans.

Nicol. de Comitib.

EST in prouincia Malaban arbor, cui incolæ nomen indidere Cachi, ſiue Cicara: vnicum quotannis fert pomum: illud non à ramis, vt poma reliqua, ſed à ſtipite; eſtque adeò immenſum, vt vnicum oneret quamuis robuſtum hominem. Continet autem pini more intra ſe fructus 300. diſtinctis pelliculis, ſunt ſinguli noſtrorum pomorum magnitudine. Rurſumque intra illos continentur & alij, quales in echino caſtaneæ.

APOD. Non multitudine res, ſed præſtantiâ æſtimandæ.

LXIV. POMA NARSETIS.

Beatitudinis pignora.

Vide Baronium annum Iuſtini iunioris II.

NARSES ille Eunuchus, qui Totilam Gothorum Regem Martio vigore & ſpiritu planè ingentē debellauit, æſtuariæ fortunæ iactatus inconſtantia, poſtquam Iuſtinus gubernacula cepit imperij, Italiæ præfectura ſpoliatus, etiam probris à Sophia Iuſtini vxore ita conciſus eſt, vt penſis lanæ trahendis

henis affigi iuberetur. Ille dicto exaſperatus, ſe Iuſtino & Sophiæ eam telam orſurum dixit, quam minimè poſſent diſſoluere. Continuò Longobardos à regionis ſuæ ſquallore ad fertiles Italiæ campos inuitat, præmiſſis qui lectiſſima ex eodem ſolo poma ferrent; quorum ſpecie delectati Longobardi, & ex eadem opimam terræ fæcunditatem coniicientes, in Italiam magno & horribili exercitu inundarunt.

A P. Hæc figura accommodari poteſt in eos, qui ad futuræ beatitudinis ſpes, & bona æſtimanda, per rerum creatarum ſpecies alliciuntur à Deo.

Quæ ſ. latent, meliora puta.

LXV. POPVLVS ALBA AD VSVM SACRORVM.

Pietas.

EX alba duntaxat populo, neque ex alia arbore ad vſum Olympicorum ſacrorum ligna cædi apud Eleos receptum erat. *Pauſan. in Eliacis li. 1. p. 161.*

A P. Candida oportet eſſe pectora, & ab omni labe defæcata, quæ diuini amoris faces exceptura ſunt, & Deo viuo arſura in holocauſtum ſuauiſſimi odoris. Deo enim placemus τρόπῳ καὶ βίῳ πρὸς καθαρότητα νενευκότι. *Iſid. Peluſiota ep. 204.*

LXVI. PVLEGIVM.

Fortitudo.

PVLEGIVM hyeme floret, rigente vbique frigore. Cic. lib. 1. de diuinatione: *Nam & cum muſculorum iecuſcula brumâ dicuntur augeri, & pulegium aridum floreſcere, ipſo brumali die.* Theophraſtus multas enumerat arbores ſemper vireſcentes, quas ipſe ἀειφύλλους nominat. *Lib. 3. de hiſtoria plantarum. c. 4.*

A P O D. *Fortitudo imminentibus periculis ornamenta defendit virtutum omnium, & inexpugnabili prælio aduer-*

D. Ambroſ. lib. 1. offic. c. 39.

aduerſus omnia vitia decernit: inuicta ad labores, fortis ad pericula, rigidior aduerſus voluptates, dura aduerſus illecebras.

LXVII. PYRAGNVS EX METHODIO.

Puritas intacta.

IN Olympo monte Lyciæ ignis ſponte ſua in montis cacumine ex imo terræ enaſcens, iuxta quem ſtirps, Pyragnus nomine, exiſtit, adeò florida, virens & opaca, vt è fonte potius nata videatur. Methodius *apud Photiū*. πῦρ αὐτομάτως κατὰ τὴν ἀκρώρειαν ὄρους κάτωθεν ἐκ τῆς γῆς ἀναδιδόμενον περὶ ὃ πύραγνος φυτόν ἐστιν, οὕτω μὲν ἐνθαλὲς καὶ χλοερὸν, οὕτω δὲ σύσκιον ὡς ὑπὸ πηγῆς μᾶλλον βεβλαστηκέναι.

APOD. Virgo extra peccati originalis labem quæ in cæteros homines graſſata eſt, ſola intacta permanſit.

Inexpugnabile mundi Præſidium.

LXVIII. RHODODAPHNE.

Scriptura ſacra.

HERBA dicta Sabina, alijs Rhododaphne, ſempiterna fronde, roſæ ſimilitudine, caulibus fruticoſa, iumentis capriſque, & ouibus venenum eſt; eadem homini contra ſerpentum venena remedio.

Plin. l. 15. cap. 20.

APOD. Sacrarum literarum prudentibus viris lectio perutilis; contrà imprudentibus qui abundant in ſuo ſenſu, valdè periculoſa. D. Auguſt: *Modus ipſe diſcendi quo ſacra ſcriptura contexitur, quamuis omnibus acceſſibilis pauciſſimis tamen penetrabilis. Nam quæ aperta continent, ea quaſi amicus familiaris ſine fine ad cor loquitur indoctorum atque doctorum: ea vero quæ in myſterijs occultat, nec eloquio ipſo ſuperbo erigit, quo non audeat accedere mens tardiuſcula & inerudita quaſi pauper ad diuitem.*

Epiſt. ad Voluſianum.

LXIX.

LXIX. RORARIA.

Virtus.

RORARIA quæ vulgo appellatur, planta eſt: quantumuis æſtate ardentiſſimis Solis radijs ſit expoſita, nunquam tamen folia ipſius, caua inſtar puſilli cochlearis, roſcido quodam humore deſtitui ferunt, eorumq; lanuginem admodum tenellã guttulis quibuſdam pellucidis ſemper madere: vnde etiam nomen ſortita eſt, vt Rorem Solis, ac Rorariam veteres nuncuparint. *Vide hiſt. Pla. Rore*

AP. Virtus inſtar Rorariæ inter æſtus, & incendia miſeriarum, diuinæ gratiæ rore affluens germinat, & nunquam contabeſcit.

Æternum virens,

LXX. RVBI APOLOGVS.

Humilitas.

CONCILIVM inierunt arbores, quo ſe ab hominum iniurijs, quibus vndique appeterentur, expedirent. Et Cedrus quidem, quæ vt cæteris dignitate, ita & conſilio præſtare videbatur, prima ſententiam dixit: Sæuire vt plurimum homines in ligna ſecuribus, quas ligneis manubrijs muniunt quò aptius feriant. Itaque è re eſſe arborum, vt ligna denegarent hominibus, quæ ipſis in perniciem arborum conuerterent. Multis vltro citroque in eandem ſententiam iactatis, ſurgit humilis Rubus, &, Nolite, inquit, arbores, nolite in tantam altitudinem excreſcere; eritis, mihi credite, ab hominum iniurijs tutiores.

AP. Humilitas ſola eſt, quæ tutos homines à dæmonum inſidijs, omniumque malorum incurſibus præſtare ſolet.

Placet in vulnus maxima ceruix.

LXXI. SCOPÆ FLORENTES.

Humilium perſonarum prouectio ad honores.

REPENTINO olim prodigio ſcopæ florere, ſunt viſæ, quibus nobilitatis curia mundabatur. Idque portendebat extollendos quoſdam deſpicatiſſimæ ſortis ad gradus poteſtatum excelſos.

Ammi. l. 28.

APODOSIS.

De his Iuuenal. agitans Græculos ſui temporis:

Satyr. 3.

Quondam hi cornicines & municipalis arenæ
Perpetui comites, notæque per oppida buccæ,
Munera nunc edunt, & verſo pollice vulgi
Quemlibet occidunt populariter; inde reuerſi
Conducunt foricas & cur non omnia? cum ſint
Quales ex humili magna ad faſtigia rerum
Extollit, quoties voluit fortuna iocari.

LXXII. SERTA COROLLARIARUM:

Στεφανηπλόκων ἔργον ἄκαρπον.

Oratio vana.

ILLÆ florida & odorota ſectantes folia opus pertexerunt, iucundum illud quidem, ſed diariũ & infrugiferum: contra apes prata peruolitantes, violarum, roſarum, hyacinthorumque copia conſita, thymo aſperrimo inſidunt, ex quo tamen mellis vberem copiam faciunt.

Plut. de audit. 72.

APODOSIS.

In dulces, ſed infrugiferas orationes, quarum dictio, vt ait idem Plut. habet quidpiam ad decipiendum conducens; ſi rebus applicetur, ſuauis & copioſa, & cum faſtu aliquo atque apparatu, ſed omnis fructus, atque vtilitatis eſt expers: quare ſynce-

rus

ſus orator omittere debet florida, & luxurioſa verba, teſque ad actiones ſcenicas, aut ſpectacula pertinentes, eaſque habere pro pabulo ſophiſtarum, animo autem in ipſos orationis ſenſus penetrare.

LXXIII. SIMILAX.

Ambitio & deceptio.

SIMILAX planta eſt hederæ ſimilis, perpetuò ſurſum tendens, ſubtilibus ramis, quæ proximè adſtant, plantas comprehendens, maximè vero paliuros: adeò vt illos quidem feriat, ipſa etiam ſuo tempore pereat. Huiuſmodi erat Babylon, numquam non ad altiora volans, vndique potentiæ ſuæ retia extendens, vt deprimerētur ab ipſa comprehenſi: comeditur tandem ipſa à Perſis & Medis. AP. At qui circū euntes mare & aridam, vt vnum proſelytum faciant, ac poſtea ipſū filium gehennæ conſtituant, Similax fuerunt expanſa, ſuffocans ſub ſe comprehenſos, ac velut ardua ſtipula, neque ſuſceperunt deſcendentem pluuiam, neque aquam ſalientem in vitam æternam. Similaci etiam æquiparentur qui charitatem ſimulantes & complectentes per blanditias proximum, ac quæ ad eorum perniciem faciunt meditantes. Abſumetur tandem talis ſimilax ipſa à ſeſe: alter enim impoſtor ab altero fraudulentiore capitur. *Theophy. in Naum cap.* 10.

LXXIV. SISTRVM SCAMANDRINVM.

Tutela diuina, ſeu Crux Domini.

FERVNT in fluuio Scamandro herbam naſci Siſtrum nomine, Erebintho non abſimilem, grana in ſe concluſa complexam, à quibus traxit & nomen. Eam ſi quis geſtarit, nullis neque dæmonibus,

de flumin. neque ſpectris teneri. Ariſtot. in veteri codice περὶ θαυμ. α. meminit quoque Plutarh. iunior.

APODOSIS.

Diuinum præſidium ſignificat, quo fulti mortales vana vmbrarum terriculamenta, & dæmonum ludibria facile contemnunt. Idcircò *ad omnem progreſſum atque promotum, ad omnem aditum & exitum, ad veſtitum & calceatum, ad lauacra, ad menſas, ad lumina, ad cubilia, quocumque nos conuerſatio exercet, frontem crucis ſignaculo terimus.* Tertull.

LXXV. TELYPHONOS.

Virtus inuidiæ victrix.

TELYPHONVM herbam Theophraſtus narrat, ſi eam ad ſcorpij dorſum admoueris, ſtatim perire: ὃ δὲ πάρεχρῆμα αὐτὸς ἐστιν. AElia. de Animal. l. 9. c. 21.

APODOSIS.

Inuidi qui per ſcorpiones ſignificantur, ſi ſe ad florentis hominis virtutem affricent, calumnijs obfuturi, continuò ipſi contabeſcunt.

Ouid. Metam. lib. 2.

Si videt ingratos, intabeſcitq; videndo
Succeſſus hominum, carpitq; & carpitur vnà,
Suppliciumque ſuum eſt.

LXXVI. THEOMBROTION.

Cœli depoſitum.

THEOMBROTION herba, quæ & Seminon à potentiæ maieſtate appellatur, Pauonis picturis ſimilis eſt odore eximio. Hæc à Perſarum regibus comeditur, & bibitur contra omnia corporum incommoda inſtabilitatemque mentis. Plin. l. 24. cap. 17.

AP.

AP. Euchraſtia & maieſtate ampla eſt, & ſpecie eximia, vt quæ Deum cont n t, in quo theſauri omnes ſapientiæ, potentiæ, pulchritudinis latent incluſi. Nullum autē alexipharmacon contra animi morbos potentius, nullum dæmoni terribilius. D. Chryſoſtomus πρὸς τοὺς μέλλοντας φωτίζεσθαι, vocat ποτήριον τὸ φρικτὸν καὶ πολλῆς γέμον δυνάμεως, καὶ τῆς κτήσεως τιμιώτερον ἑκατέρας. *Poculum terribile, & multa virtute plenum, & vtraque poſſeſſione pretioſius.* *in Catec.*

LXXVII. THYMUM ATTICUM VERNANS IN AFFLATU maris.

B. M. Virginis fauor.

ATTICUM thymium ex quo apes mel laudatiſſimum conficiunt, non durat niſi in afflatu maris. *Plin. lib. 21. cap. 10.*

AP. Nulla diu planta ſtabit in religione & cultu Dei, quæ non afflatum Mariæ, id eſt, maris gratiarum accipiat.

Via ſola ſalutis.

Nec immeritò D. Damaſcenus eā φυσίλοον & ζωοδότειραν, κούρην. *Almam puellam, vitæ largitricem* nominat.

LXXVIII. TILIA.

Philoſphia verboſa.

TILIA cùm habeat calycem, & folia dulcia, tamen fructum eius nullum animal attingit. ταύτης γὰρ μὲν φύλλα γλυκέα, καὶ πολλὰ τῶν ζώων ἐσθίει· ὁ δὲ καρπὸς οὐδενὶ βρωτός. *Theoph. l. 1. cap. 20.*

AP. Tilia verbis abundantes, rebus infructuoſos ſignificat.

O di homines ignaua opera, Philoſopha ſententia. *Pacuuius.*

Sic

Ov. Faſt 5

Sic agitur cenſura, & ſic exempla parantur,
Cum iudex alios quod monet, ipſe facit.

TVLIPA AD SOLEM.
Fauor cœleſtis.

Solemque ſuum ſua ſydera norunt.

TVLIPA flos eſt, & viſu iucundus, & inſigni colorum pulchritudine admirandus, qui ad radios ſolares ſeſe pandit: illis verò aut pluuiâ, aut tempeſtate occupatis, clauditur, & langueſcit. Eum principis ſyderis abſentiam gemere diceres.

APODOSIS.

Dicitur de fauore ſuperioris poteſtatis in inferiora: ſic anima Chriſtiani hominis Tulipæ inſtar eſt, quæ ſe ad Spiritus Sancti radios explicat, iiſdem abſentibus contriſtatur. Tunc enim terra eſt inanis, & vacua, & tenebræ ſuper faciem abyſſi. Nota porrò Tulipam Turcicum eſſe vocabulum: ſic enim Dalmatæ, & Turcæ vocant pileum, ſeu amiculum capitis quod geſtare ſolent, quod ei inuerſi flores, iſti aperti ſimiles ſint effigie: ſummo cauli inſidet ille flos ſurſum ſpectans, ſex foliolis ſæpius conſtans, interdum ſeptem aut octo: calathi, aut cyathi modo ſeſe in fundo pandens, ex quo ſena, aut totidem quot ſunt folia, ſtamina erumpunt, modo lutea, modo pallida, modò nigricantia; pediculis etiam quæ ſtamina ſuſtinent mirum in modum colorem variantibus.

Vide Rue. lib. 15.

LXXIX. VISCVM GALLORVM.
Eucharistiæ ſymbolum.

EST id rarum admodum inuentu, & repertum magna religione petitur, & ante omnia ſexta luna, quæ principia menſium, annorumque his facit, & ſæculi

ſæculi, poſt 30. annum, quia iam abundè virium habeat, nec ſit ſui dimidia. *Omnia ſanãtem* appellantes ſuo vocabulo, ſacrificijs epuliſque rite ſub arbore præparatis, duos admouent candidi coloris tauros, quorum cornua tum primum vinciantur. Sacerdos candida veſte cultus arborem ſcandit, falce aurea demetit: candido id excipitur ſago: tunc demum victimam immolant, precantes vt ſuum donum Deus proſperum faciat his quibus dederit. Fœcunditatem eo poto dari cuique animali ſterili arbitrantur, contraque venena omnia eſſe remedio. Pl. l. 16. c. 44.

APODOSIS.

Hac tabula Euchariſtia rectè ſignificari poteſt, Panacæa ſanat morbos corporis, Euchariſtia animi. illa aditur cum victimis albis, hæc cum puris precibus; illa creſcit in quercu, hæc in vitæ arbore, imò ipſa eſt arbor vitæ: illa candido excipitur ſago, hæc munda conſcientia: illa aurea falce demetitur, hæc charitate decerpitur: illa denique fœcunditatem parit animantium, hæc virtutum.

In eodem argumento eſt *Panis fœderis*. Dæmon quippe ſacrorum & religionum ſimia venerabilis huius Sacramenti vmbras in nouo orbe commentus deprehenditur: nam menſe Septembri & Decembri virgines ſoli ſacras placentas quaſdm ex farina & ſanguine agni confectas in particulas diuidunt, & exteris qui fortè in aulam regiam veniunt, quaſi magni fœderis cum *Iuga*, hoc eſt, cum rege Sacramentum diſtribuunt; illi verò magna veneratione ſuſcipiunt, iurati ſe nihil contra Solem & Iugam molituros, atque in ſuæ fidei & ſtudij pignus hunc panem fœderis recipere in medullis & viſceribus teſtabantur. Mittuntur deinde fauſta ad omnes Guagas totius prouinciæ. Ex lib. de ſtat. Imp. p. 307.

LXXXI.

PARABOLARVM HISTORICARVM

LIBER VNDECIMVS.

AVRVM ET LAPILLI.

I. MENSA S. SOPHIÆ, EX OMNIBVS METALLIS ET GEMmis conflata.

ἓν κ᾽ πάντα.

IVSTINIANVM in magnifico Sophię templo, cuius deſcriptio apud Euagrium, ſacram menſā feciſſe refert Cedrenus, opus imitatione nulla æquandum. Conſtabat verò auro, argento, omniſque generis lapidibus, lignis, metallis omnibuſque rebus quas terra fert, mare, & vniuerſus mundus. Ex omni materia precioſa plura melioora, potiora collegerat: liquatiſque his, quæ fluunt, ſicca illis immiſerat, atque in formā menſæ abſoluerat. Ita varium illud opus contuentibus ſtuporem inijciebat. In orbem hanc habuit inſcriptionem. Baro. an. Iuſtin. 31. lib. 8. c. 30.

Tua de tuis offerimus ſerui tui, Chriſte, Iuſtin. & Theodora: ea tu propitius accipe, fili Dei verbum, qui noſtri cauſa carnem aſſumpſiſti, & cruci affixus fuiſti

virorum robora in aurifodinis occupantur. Hac voce philochryſi cupiditas pauliſper extincta.

APODOSIS.

Pythes ieiunus in menſa aurea, typus eſt auari inter immanem opulentiam, & reconditos theſauros egentis.

Non bibit inter aquas, poma aut pendentia carpit
Tantalus infelix; quem ſua vota premunt.

In eodem ferme argumento eſt Vari cœna, cuius meminit Martialis. Lib. 4.

Ad cœnam nuper Varus me forte vocauit:
Ornatus diues, paruula cœna fuit.
Auro, non dapibus, oneratur menſa: miniſtri
Apponunt oculis plurima, pauca gulæ.
Huc ego non oculos, ſed ventrem paſcere veni:
Aut appone dapes, Vare, vel aufer opes.

III. MONS AVREVS PVMPEII.

Vanitas rerum humanarum.

POMPEIVS in triumpho oſtentauit montem aureum quadratum, cum ceruis, & leonibus, & pomis omnis generis circundata vite aurea: Muſæum quoque ex margaritis, in cuius faſtigio horologium erat. Pl. l. 37. c. 11.

AP. *O quantum eſt in rebus inane.*

Verè Εἴδωλα τῶν εἰδώλων ἀνθρώπινα πράγματα! glebam terræ in alieno littore interfectus deſiderauit, qui montes, vel potius mundos aureos oſtentauit in triumphis: ὁ δὲ ὄνειρος οὗτος, ὡς ἀψευδέστατα φάναι, ὁ τῶν ἀνθρώπων ἐστὶ βίος· ὡς γὰρ ταῖς καθ' ὕπνον φαντασίαις βλέποντες οὐ βλέπομεν, καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούομεν, καὶ γευόμενοι ἢ ἁπτόμενοι οὔτε γευόμεθα, οὔτε ἁπτόμεθα, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν παρεγρηγορότων αἱ φαντασίαι τοῖς ἐνυπνίοις ἐοίκασιν, ἦλθον, ἀπῆλθον, ἐφάνησαν, ἀπεδήμησαν, πρὶν καταληφθῆναι βεβαίως ἀπέπτησαν. Phil. l. de Ioſep. p. 425.

VI. POMVM HENRICI AV-REVM.

Detur optimo.

ANN. D. milleſimo decimo tertio, cum Henricus Imperator recens creatus Romam ſolenni pompa ingrederetur, Benedictus Papa ei obuiam cum maxima virorum & ſacrorum ordinum multitudine proceſſit ex more, eique huiuſmodi Imperij Inſigne obtulit. Pomum erat aureum per quadrum pretioſiſſimis quibuſque gemmis diſtinctum, aurea cruce deſuper eminente. Erat autem inſtar ſpeciei huius mundanæ molis, quæ videlicet in quadam rotunditate ſubſiſtere perhibetur. Vt dum ſiquidem illud reſpiceret Princeps terreni imperij, foret ei documentum non aliter debere imperare, vel militare in mũdo, quàm vt dignus haberetur viuificæ crucis tueri vexillo. In ipſo etiam diuerſarum gemmarum decoramine, videlicet Imperij culmen plurimarum virtutum ſpeciebus exornari oportere. Hoc Imperator hilariter ſuſcipiens; Optime, inquit, Pater, ad Papam, iſtud facere decreuiſti, noſtræ portendendo innueri monarchiæ, qualiter ſeſe moderari debeat. Deinde manu tractans illud auri pomum: Nullis inquit, melius hoc præſens donum poſſidere ac cernere congruit, quam illis qui pompis mundi calcatis, crucem expeditius ſequuntur Saluatoris: qui protinus miſit illud ad Cluniacenſe monaſterium Galliarum, quod etiam tunc temporis habebatur religioſiſſimum cæterorum, cui & alia dona plurimorum contulerat ornamentorum.

Glabri verba.

Glaber apud pud Baron. 11. *anno D.* 1013.

APODOSIS.

Emitur virtute poteſtas.

VII. TVRDITANORVM ARGENTEA PRAESEPIA.

Vitia & voluptates ſpecioſis titulis ornantur.

Strab. l. 3. p. 104. in Hiſpania.

CARTHAGINENSES qui Barca duce expeditionem fecerunt, Turditanos argenteis præſepibus & dolijs vſos deprehenderunt.

APODOSIS.

Præſepi quid fœdius? & tamen argento veſtitur: voluptatibus quid turpius? & tamen aureis, virtutum notis fucantur. *Vitia nobis ſub virtutum nomine obrepunt: moderatio vocatur ignauia, pro cauto timidus accipitur.* *Sen. ep. 45.*

VIII. LAPIS ANNVLI IN QVO CASVS PHAETONTIS expreſſus.

In tenui labor.

CASVM Phaëthontis in gemma annuli expreſſum admirabili vel ſtupendo potius artificio memorat Galenus. Videbatur adoleſcens Solis filius, comanti radijs capite, vel potius flagranti cæſarie, flagellum tenens, equos agitans. Sedebat in curru aureo, quem celeres quadrigæ rapiebant, tanta dexteritate ſculptæ vt ſedecim pedes equorum minutiſſimis lineolis diſtincti eminerent. Hinc rubentis ardoribus cœli facies, Iouis iræ, infelicis parentis deſperatio, & attoniti caſus nouitate cœleſtes hærebant. Illinc decreſcebat mare, ebulliebant aquæ, torrebatur terra, & longè lateque ſparſa incendia, agros, ſyluas, montes populabantur. Hoc in minimo annulo maximum ſuperiora ſæcula viderunt. Galenus, Felicius tamen Franciſcus Alumnus Symbolum Apoſtolorum & Euangelium Ioannis in denarij orbiculo deſcripſit.

l. 17. de vſu partium.

Maiolus.

Ap-

APODOSIS,

Nec contemne tuas quaſi paruo in corpore vires. Manil. l. 4. Aſtron.
Quod valet immenſum eſt. ſic auri pondera parui
Exuperant pretio numeroſos æris aceruos.
Sic Adamas, punctum lapidis, pretioſior auro eſt.
Paruula ſic totum peruiſit pupula cœlum:
Quoq; vident oculi minimum eſt, cùm maxima cernant.
Sic animi ſedes tenui ſub corde locata.
Per totum anguſto regnat de limite corpus.

IX. LAPIS PHOENICVM NATVRALI SOLIS IMAGINE impreſſus.

Solidum perenne.

PHOENICES Solem, ſua lingua Heliogabalum colebant. Erat autem Lapis maximus, teretior ab imo, lenſimque faſtigiatus propemodum in coni figuram, nigro colore, quem illi è cœlo delapſum iactabant. Viſebatur in lapide forma quædam, quam Solis arbitrati, haud humano artificio fabrefacta. Vide Herodianum. Hoc autem ſimulachrum dicebatur *Alagabalus*, quaſi Ala Gabali, Deus montis, quod in monte coleretur. Heliogab.

APODOSIS.

Imaginem Solis, non arte factam, vt aiunt, ἀχειροποίητον, in ſolidiſſimo lapide impreſſam venerati Phœnices, ſignificabant Reges & Principes, qui Solis ſymbolo, familiari regiæ maieſtatis ſidere deſignantur, debere maximè perpetuam in dictis factiſque conſectari conſtantiam, vt illud impleant quod Ludouicus Pius habuiſſe fertur in Emblemate, εἰκόνα τε ἡλίου ἀχειροποίητον εἶναι Φοίνιξι.

VOLO SOLIDVM PERENNE.

X. LAPIS FATVARVM.

Patentia leuius fit malum.

Dion. Pruſ. orat. 13.

MVLIERES diuinæ, hoc eſt fatuæ, in muſcis delubris Græciæ, aram quandam aut lapidem ſuſtollentes, conſiderant in eo rei ſupra qua quis percontatur euentum, & quibuſdam quidem earum aiunt leuem fieri, quibuſdam verò grauem, vt ne mouere quidem facilè poſſint.

APODOSIS. Ex ipſo Dione.

Anne ita quoque exilium & paupertas, ſenectus morbique, & omnia talia his quidem grauia & difficilia, illis autem leuia, faciliaque appareant: illic fortaſſis iuxta rei differentiam, leue eſſe pondus Deus efficit; hic autem opinor tale fit quodque, qualis eſt vtentis virtus & ſententia.

Optimum ærumnæ condimentum æquus animus.

LAPIS PIETATIS.

Vide, *Ætnæi fratres*, libro de bonis hominis.

XI. LAPIS SICYONIVS.

Cædis ſymbolum.

LAPIS Sicyonius nigro colore, ſi quando accidat vt de homine mactando moueat oraculum, in aris deorum Auerruncorum ſolet deponi à duabus virginibus. Sacerdos autem eum vix cultro attingit, cum ſanguis erumpit: tuncque recedunt cum vlulatibus huius ſuperſtitionis adminiſtri. Dorotheus Chaldæus 2. *de lapidibus*, & Plut. iunior *in Araxe*: ἱερέως τῇ μαχαίρᾳ θίγοντος αἵματος ἔκλισις γίνεται δαψιλής.

APOD. Occurrunt ſæpe in prodigijs ad ſignificationem diræ ſtragis pluuiæ, & ſudores ſanguinei.

Luca-

Lucanus l. 1. inter cætera cladis Pharſalicæ indicia, mare Siculum repẽte colore ſanguineo rubuiſſe commemorat his verbis: *Atra Charybdis*

Sanguineum fundo torſit mare.

Virgilius in cæde Polydori plantas cruore ſtillantes facit:

Nam quæ prima ſolo ruptis radicibus arbos
Vellitur, huic atro liquuntur ſanguine guttæ.

XII. LAPIS SOLIS.

Conuerſationis vis.

LAPIS apud Megarenſes (ad quem Apollo lyram ſuſpendit cum Alcathoo operam ſuam eſſet nauaturus) ſi calculo feriatur, eundem quem pulſæ fides ſonum reddit. *Pauſ. in Att.*

APODOSIS.

Ex tactu lyræ Apollinis lapis fit ſonorus. Eum lapide duriorem eſſe oportet qui cum bonis doctiſque verſetur, & nihil ex iſta conſuetudine adiumenti ad litteras, moreſque inſtituendos decerpat: *Lucr. l. 4.*

Vſque adeo magni refert ſtudium, atque voluntas,
Et quibus in rebus conſuerint eſſe operati,
Non homines ſolum ſed vero animalia cuncta.

XIII. LAPIS σωφρονιστὴρ.

Conſcientiæ remora.

LAPIS σωφρονιστὴρ quaſi author reſipiſcentiæ appellatur ea de cauſa, quod Hercules furens in patrem ferebatur infeſtus, eundem occiſurus, niſi iniecto à Minerua lapide repreſſus eſſet. Hic lapis magna ſuperſtitione aſſeruabatur Thebis conſecratus. Alius eſt lapis σώφρων, qui in fluuio Mæandro naſcitur; per antiphraſim ſic nominatus: in ſinum enim iniectus ſtultitiam parit: λίθος κατ' ἀντίφρασιν *Plut. in Mæandro*

XV. ACHATES.

Eloquentia florida.

ACHATES tam varij eſt generis, vt vnum lapidem eſſe non credas; candidus, rubeus, croceus, cinereus, viridis, niger, varius, cæruleus. Quid moror? huic vni nec omnium aliarum gemmarum colores ſufficiunt. Ille lucos, prata, animalia, flumina, flores, arbores, natura ludente refert. Orpheus.

Achate.

Δένδρεα γὰρ μάλα πολλὰ καὶ τόψεαι ὡς ἐνὶ κήπῳ.
Ανθεμόεντι κλάδοισιν ἐπασσυτέροις κομόωντα.
*Arbores enim multas inſpicies quemadmodum in
 horto:*
Florente ramis aceruatis ornatas.

APODOSIS.

Conferri poterit cum amœna ſtyli varietate, in quo diuerſi Rhetorum colores ad certamen vſque luxurient.

Ang. Polit.

Hic varios ſeſe in vultus facundia diues
Induit, & vaſto nunc torrens impete fertur,
Fluminis in morem, ſicco nunc arct in alueo,
Nunc ſeſe laxat, nunc exſpatiata coërcet.
Nunc inculta decet, nunc blandis plena renidet,
Floribus.

XVI. ACHATES PYRRHI.

Sapiens.

ANNVLVS Pyrrhi regis, qui aduerſus Romanos bella geſſit, non ignobilis famæ fuit, cuius gemma Achates erat, in quo nouem Muſæ cum inſignibus ſuis ſingulæ, & Apollo tenens citharam videbantur non impreſſis figuris, ſed ingenitis.

Solin. Polyhiſt. p. 58. edit. Pictau.

In eodem genere eſt lapis Autoglyphus, vt narrat Aretazes & Plut. *in Sagari*, matris Deorum effigie ſculptus: εὑρίσκεται γὰρ τετυπωμένην ἔχων τὴν μητέρα τῶν θεῶν.

χρόνῳ. Chryſoſt. *Beatus ille vndiq; petitus firmiùs ſtetit, & ſexcenta tela clypeo excipiens deditionem non fecit: exhauſit Dæmonis pharetram, nec concidit. Imò ne de gradu quidem tantiſper motus eſt.* *apud Nicetam.*

XIX. AMIANTOS

Ieiunium.

Ex D. Baſilio.

EST lapis quidam eius naturæ, quem hic Amianton Græci vocant, vt inquinari non poſſit. Hic ab igni non vincitur, ſed impoſitus igni videtur igneſcere, & in prunam verti: rurſum exemptus igni, perinde quaſi fuiſſet aqua, candidatus apparet purior. Huiuſmodi erant trium illorũ puerorum corpora apud Babylonios, illud ieiunio confecuta, vt nulla vi poſſent inquinari. Siquidem in vehementi fornacis flam ma, quaſi natura fuiſſent aurei, ita apparuerunt illæ ſi vtrique ſuperiores, qui & auro potentiores declarati ſunt. Neque enim illos liquefecit ignis, ſed integros, illibatoſque ſeruauit. *Baſilius homil. 1. de ieiunio.*

Perfuſa non ſic amne flamma extinguitur,
Nec ſic calente ſole tabeſcunt niues,
Vt turbidarum ſcabra culparum ſeges
Vaneſcit almo trita ſub ieiunio.

Prudentius in Cathem.

XX. AMIANTVS.

Caſtitas.

AMIANTVS alumini ſimilis nihil igni deperdit, veneficijs reſiſtit omnibus, priuatim Magorum. *Plin. li. 36. cap. 19.*

APO. Caſtitas nihil impuri amoris facibus deperdit, & meretriculæ Circes, hoc eſt voluptatis veneficijs quam fortiſſimè reſiſtit: vnde à D. Chryſoſtomo propter innumerabiles pugnas quibus aſſiduò diuexantur, μέγα τι πρὸς μαρτυρίῳ μαρτύριον dicitur in laudatione ſanctæ Theclæ, corpora inter flam-

de flumin. neque ſpectris teneri. Ariſtot. in veteri codice περὶ θαυμ. α. meminit quoque Plutarh. iunior.

A P O D O S I S.

Diuinum præſidium ſignificat, quo fulti mortales vana vmbrarum terriculamenta, & dæmonum ludibria facile contemnunt. Idcircò *ad omnem progreſſum atque promotum, ad omnem aditum & exitum, ad veſtitum & calceatum, ad lauacra, ad menſas, ad lumina, ad cubilia, quocumque nos conuerſatio exercet, frontem crucis ſignaculo terimus.* *Tertull.*

LXXV. TELYPHONOS.

Virtus inuidiæ victrix.

AElia. de Animal. l. 9. c. 21. TELYPHONVM herbam Theophraſtus narrat, ſi eam ad ſcorpij dorſum admoueris, ſtatim perire: ὁ δὲ [illegible] χρῆμα αὐτὸς ἐστιν.

A P O D O S I S.

Inuidi qui per ſcorpiones ſignificantur, ſi ſe ad florentis hominis virtutem affricent, calumnijs obfuturi, continuò ipſi contabeſcunt.

Ouid. Metam. lib. 2.

Si videt ingratos, intabeſcitq́, videndo
Succeſſus hominum, carpitq́, & carpitur vnà,
Suppliciumque ſuum eſt.

LXXVI. THEOMBROTION.

Cœli depoſitum.

Plin. l. 24. cap. 17. THEOMBROTION herba, quæ & Seminon à potentiæ maieſtate appellatur, Pauonis picturis ſimilis eſt odore eximio. Hæc à Perſarum regibus comeditur, & bibitur contra omnia corporum incommoda inſtabilitatemque mentis.

A P. Euchraſtia & maieſtate ampla eſt, & ſpecie eximia, vt quæ Deum cont[illegible], in quo theſauri omnes ſapientiæ, potentiæ, pulchritudinis latent incluſi. Nullum autē alexipharmacon contra animi morbos potentius, nullum dæmoni terribilius. D. Chryſoſtomus πρὸς τοὺς μέλλοντας φωτίζεσθαι, vocat ποτήριον τὸ φρικτὸν καὶ πολλῆς γέμον δυνάμεως, καὶ τῆς κτήσεως τιμιώτερον ἑκατέρας. *Poculum terribile, & multa virtute plenum, & vtraque poſſeſſione pretioſius.* *in Catec.*

LXXVII. THYMVM ATTICVM VERNANS IN AFFLATU maris.

B. M. Virginis fauor.

ATTICVM thymium ex quo apes mel laudatiſſimum conficiunt, non durat niſi in afflatu maris. *Plin. lib. 21. cap. 10.*

A P. Nulla diu planta ſtabit in religione & cultu Dei, quæ non afflatum Mariæ, id eſt, maris gratiarum accipiat.

Vna ſola ſalutis.

Nec immeritò D. Damaſcenus eā φυσίλωον & ζωοδότειραν, κούρην. *Almam puellam, vitæ largitricem* nominat.

LXXVIII. TILIA.

Philoſphia verboſa.

TILIA cùm habeat calycem, & folia dulcia, tamen fructum eius nullum animal attingit. ταύτης γὰρ μὲν φύλλα γλυκέα, καὶ πολλὰ τῶν ζώων ἐσθίει· ὁ δὲ καρπὸς οὐδενὶ βρωτός. *Theoph. l. 1. cap. 10.*

A P. Tilia verbis abundantes, rebus infructuoſos ſignificat.

O di homines ignaua opera, Philoſopha ſententia. *Pacuuius.*

Sic

Ou. Faſt 5 *Sic agitur cenſura, & ſic exempla parantur,*
Cum iudex alios quod monet, ipſe facit.

TVLIPA AD SOLEM.
Fauor cœleſtis.

Solemque ſuum ſua ſydera norunt.

TVLIPA flos eſt, & viſu iucundus, & inſigni colorum pulchritudine admirandus, qui ad radios ſolares ſeſe pandit: illis verò aut pluuiâ, aut tempeſtate occupatis, clauditur, & langueſcit. Eum principis ſyderis abſentiam gemere diceres.

APODOSIS.

Dicitur de fauore ſuperioris poteſtatis in inferiora: ſic anima Chriſtiani hominis Tulipæ inſtar eſt, quæ ſe ad Spiritus Sancti radios explicat, iiſdem abſentibus contriſtatur. Tunc enim terra eſt inanis, & vacua, & tenebræ ſuper faciem abyſſi. Nota porrò Tulipam Turcicum eſſe vocabulum: ſic enim Dalmatæ, & Turcæ vocant pileum, ſeu amiculum capitis quod geſtare ſolent, quod ei inuerſi flores, iſti aperti ſimiles ſint effigie: ſummo cauli inſidet ille flos ſurſum ſpectans, ſex foliolis ſæpius conſtans, interdum ſeptem aut octo: calathi, aut cyathi modo ſeſe in fundo pandens, ex quo ſena, aut totidem quot ſunt folia, ſtamina erumpunt, modo lutea, modo pallida, modò nigricantia; pediculis etiam quæ ſtamina ſuſtinent mirum in modum colorem variantibus.

Vide Ruæ. lib. 15.

LXXIX. VISCVM GALLORVM.
Eucharistiæ ſymbolum.

EST id rarum admodum inuentu, & repertum magna religione petitur, & ante omnia ſexta luna, quæ principia menſium, annorumque his facit, & ſæculi

ſæculi, poſt 30. annum, quia iam abundè virium habeat, nec ſit ſui dimidia. *Omnia ſanātem* appellantes ſuo vocabulo, ſacrificijs epuliſque rite ſub arbore præparatis, duos admouent candidi coloris tauros, quorum cornua tum primum vinciantur. Sacerdos candida veſte cultus arborem ſcandit, falce aurea demetit: candido id excipitur ſago: tunc demum victimam immolant, precantes vt ſuum donum Deus proſperum faciat his quibus dederit. Fœcunditatem eo poto dari cuique animali ſterili arbitrantur, contraque venena omnia eſſe remedio. Pl.l.16.c. 44.

APODOSIS.

Hac tabula Euchariſtia rectè ſignificari poteſt, Panacæa ſanat morbos corporis, Euchariſtia animi. illa aditur cum victimis albis, hæc cum puris precibus; illa creſcit in quercu, hæc in vitæ arbore, imò ipſa eſt arbor vitæ: illa candido excipitur ſago, hæc munda conſcientia: illa aurea falce demetitur, hæc charitate decerpitur: illa denique fœcunditatem parit animantium, hæc virtutum.

In eodem argumento eſt *Panis fœderis*. Dæmon quippe ſacrorum & religionum ſimia venerabilis huius Sacramenti vmbras in nouo orbe commentus deprehenditur: nam menſe Septembri & Decembri virgines ſoli ſacras placentas quaſdam ex farina & ſanguine agni confectas in particulas diuidunt, & exteris qui forte in aulam regiam veniunt, quaſi magni fœderis cum *Iuga*, hoc eſt, cum rege Sacramentum diſtribuunt; illi verò magna veneratione ſuſcipiunt, iurati ſe nihil contra Solem & Iugam molituros, atque in ſuæ fidei & ſtudij pignus hunc panem fœderis recipere in medullis & viſceribus teſtabantur. Mittuntur deinde fauſta ad omnes Guagas totius prouinciæ. Ex lib. de ſtat. Imp. p. 307.

LXXXI.

PARABOLARVM HISTORICARVM

LIBER VNDECIMVS.

AVRVM ET LAPILLI.

I. MENSA S. SOPHIÆ, EX OMNIBVS METALLIS ET GEMMIS conflata.

ἓν κ̀ πάντα.

IVSTINIANVM in magnifico Sophię templo, cuius deſcriptio apud Euagrium, ſacram menſã feciſſe refert Cedrenus, opus imitatione nulla æquandum. Conſtabat verò auro, argento, omniſque generis lapidibus, lignis, metallis omnibuſque rebus quas terra fert, mare, & vniuerſus mundus. Ex omni materia precioſa plura meliora, potiora collegerat: liquatiſque his, quæ fluunt, ſicca illis immiſerat, atque in formã menſæ abſoluerat. Ita varium illud opus contuentibus ſtuporem inijciebat. In orbem hanc habuit inſcriptionem. *Baro. an. Iuſtin. 31. lib. 8. c. 30.*

Tua de tuis offerimus ſerui tui, Chriſte, Iuſtin. & Theodora: ea tu propitius accipe, fili Dei verbum, qui noſtri cauſa carnem aſſumpſiſti, & cruci affixus fuiſti

op

virorum robora in aurifodinis occupantur. Hac voce philochryſa cupiditas pauliſper extincta.

A P O D O S I S.

Pythes ieiunus in menſa aurea, typus eſt auari inter immanem opulentiam, & reconditos theſauros egentis.

Non bibit inter aquas, poma aut pendentia carpit
Tantalus infelix; quem ſua vota premunt.

In eodem ferme argumento eſt Vari cœna, cuius meminit Martialis. Lib. 4.

Ad cœnam nuper Varus me forte vocauit:
Ornatus diues, paruula cœna fuit.
Auro, non dapibus, oneratur menſa: miniſtri
Apponunt oculis plurima, pauca gulæ.
Huc ego non oculos, ſed ventrem paſcere veni:
Aut appone dapes, Vare, vel aufer opes.

III. MONS AVREVS POMPEII.

Vanitas rerum humanarum.

POMPEIVS in triumpho oſtentauit montem aureum quadratum, cum ceruis, & leonibus, & pomis omnis generis circundata vite aurea: Muſæum quoque ex margaritis, in cuius faſtigio horologium erat. Pl. l. 37. & 11.

A P. *O quantum eſt in rebus inane.*

Verè Εἴδωλα τῶν εἰδώλων ἀνθρώπινα πράγματα! glebam terræ in alieno littore interfectus deſiderauit, qui montes, vel potius mundos aureos oſtentauit in triumphis: ὁ δὲ ὄνειρος οὗτος, ὡς ἀψευδέστατα φάναι, ὁ τῶν ἀνθρώπων ἐστὶ βίος· ὡς γὰρ ταῖς καθ' ὕπνον φαντασίαις βλέποντες οὐ βλέπομεν, καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούομεν, καὶ γευόμενοι ἢ ἁπτόμενοι οὔτε γευόμεθα, οὔτε ἁπτόμεθα, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν παρεγρηγορότων αἱ φαντασίαι τοῖς ἐνυπνίοις ἐοίκασιν, ἦλθον, ἀπῆλθον, ἐφάνησαν, ἀπεδήμησαν, πρὶν καταληφθῆναι βεβαίως ἀπέπτησαν. Phil. l. de Ioſep. p. 425.

VI. POMVM HENRICI AVREVM.

Detur optimo.

ANN. D. milleſimo decimo tertio, cùm Henricus Imperator recens creatus Romam ſolenni pompa ingrederetur, Benedictus Papa ei obuiam cum maxima virorum & ſacrorum ordinum multitudine proceſſit ex more, eique huiuſmodi Imperij Inſigne obtulit. Pomum erat aureum per quadrum pretioſiſſimis quibuſque gemmis diſtinctum, aurea cruce deſuper eminente. Erat autem inſtar ſpeciei huius mundanæ molis, quæ videlicet in quadam rotunditate ſubſiſtere perhibetur. Vt dum ſiquidem illud reſpiceret Princeps terreni Imperij, foret ei documentum non aliter debere imperare, vel militare in mũdo, quàm vt dignus haberetur viuificæ crucis tueri vexillo. In ipſo etiam diuerſarum gemmarum decoramine, videlicet Imperij culmen plurimarum virtutum ſpeciebus exornari oportere. Hoc Imperator hilariter ſuſcipiens; Optime, inquit, Pater, ad Papam, illud facere decreuiſti, noſtræ portendendo iuueni monarchiæ, qualiter ſeſe moderari debeat. Deinde manu tractans illud auri pomum: Nullis inquit, melius hoc præſens donum poſſidere ac cernere congruit, quam illis qui pompis mundi calcatis, crucem expeditius ſequuntur Saluatoris: qui protinus miſit illud ad Cluniacenſe monaſterium Galliarum, quod etiam tunc temporis habebatur religioſiſſimum cæterorum, cui & alia dona plurimorum contulerat ornamentorum.

Glabri verba.

Glaber apud Baron. 11. anno D. 1013.

APODOSIS.

Emitur virtute poteſtas.

VII. TVRDITANORVM ARGENTEA PRAESEPIA.

Vitia & voluptates ſpecioſis titulis ornantur.

Strab. l. 3. p. 104. in Hiſpania.

CARTHAGINENSES qui Barca duce expeditionem fecerunt, Turditanos argenteis præſepibus & dolijs vſos deprehenderunt.

APODOSIS.

Præſepi quid fœdius? & tamen argento veſtitur: voluptatibus quid turpius? & tamen aureis, virtutum notis fucantur. *Vitia nobis ſub virtutum nomine obrepunt: moderatio vocatur ignauia, precautio timidus accipitur.*

Sen. ep. 45.

VIII. LAPIS ANNVLI IN QVO CASVS PHAETONTIS expreſſus.

In tenui labor.

CASVM Phaëthontis in gemma annuli expreſſum admirabili vel ſtupendo potius artificio memorat Galenus. Videbatur adoleſcens Solis filius, comanti radijs capite, vel potius flagranti cæſarie, flagellum tenens, equos agitans. Sedebat in curru aureo, quem celeres quadrigæ rapiebant, tanta dexteritate ſculptæ vt ſedecim pedes equorum minutiſſimis lineolis diſtincti eminerent. Hinc rubentis ardoribus cœli facies, Iouis iræ, infelicis parentis deſperatio, & attoniti caſus nouitate cœleſtes hærebant. Illinc decreſcebat mare, ebulliebant aquæ, torrebatur terra, & longè lateque ſparſa incendia, agros, ſyluas, montes populabantur. Hoc in minimo annulo maximum ſuperiora ſæcula viderunt. Galenus. Felicius tamen Franciſcus Alumnus Symbolum Apoſtolorum & Euangelium Ioannis in denarij orbiculo deſcripſit.

l. 17. de vſu partium.

Maiolus.

APODOSIS,

Nec contemne tuas quaſi paruus in corpore vires. Manil. l. 4. Aſtron.
Quod valet immenſum eſt. ſic auri pondera parui
Exuperant pretio numeroſos æris aceruos.
Sic Adamas, punctum lapidis. pretioſior auro eſt.
Paruula ſic totum peruiſit pupula cœlum:
Quoq; vident oculi minimum eſt, cùm maxima cernant.
Sic animi ſedes tenui ſub corde locata.
Per totum anguſto regnat de limite corpus.

IX. LAPIS PHOENICVM NATVRALI SOLIS IMAGINE impreſſus.

Solidum perenne.

PHOENICES Solem, ſua lingua Heliogabalum colebant. Erat autem Lapis maximus, teretior ab imo, lenſimque faſtigiatus propemodum in coni figuram, nigro colore, quem illi è cœlo delapſum iactabant. Viſebatur in lapide forma quædam, quam Solis arbitrati, haud humano artificio fabrefacta. Vide Herodianum. Hoc autem ſimulachrum dicebatur *Alagabalus*, quaſi Ala Gabali, Deus montis, quod in monte coleretur. *Heliogab.*

APODOSIS.

Imaginem Solis, non arte factam, vt aiunt, ἀχειροποίητον, in ſolidiſſimo lapide impreſſam venerati Phœnices, ſignificabant Reges & Principes, qui Solis ſymbolo, familiari regiæ maieſtatis ſidere deſignantur, debere maximè perpetuam in dictis, factiſque conſectari conſtantiam, vt illud impleant quod Ludouicus Pius habuiſſe fertur in Emblemate, εἰκόνα τὰ ἡλίου ἀχειροποίητον εἶναι λέγουσι.

VOLO SOLIDVM PERENNE.

X. LAPIS FATVARVM.

Patentia leuius fit malum.

Dion. Pruſ. orat. 13.

MVLIERES diuinæ, hoc eſt fatuæ, in multis delubris Græciæ, aram quandam aut lapidem ſuſtollentes, conſiderant in eo rei ſupra qua quis percontatur euentum, & quibuſdam quidem earum aiunt leuem fieri, quibuſdam verò grauem, vt ne mouere quidem facilè poſſint.

APODOSIS. Ex ipſo Dione.

Anne ita quoque exilium & paupertas, ſenectus morbique, & omnia talia his quidem grauia & difficilia, illis autem leuia, facilia que appareant: illic fortaſſis iuxta rei differentiam, leue eſſe pondus Deus efficit; hic autem opinor tale fit quodque, qualis eſt vtentis virtus & ſententia.

Optimum ærumnæ condimentum æquus animus.

LAPIS PIETATIS.

Vide, *Ætnæi fratres*, libro de bonis hominis.

XI. LAPIS SICYONIVS.

Cædis ſymbolum.

LAPIS Sicyonius nigro colore, ſi quando accidat vt de homine mactando moueat oraculum, in aris deorum Auerruncorum ſolet deponi à duabus virginibus. Sacerdos autem eum vix cultro attingit, cum ſanguis erumpit: tuncque recedunt cum vlulatibus huius ſuperſtitionis adminiſtri. Dorotheus Chaldæus 2. *de lapidibus*, & Plut. iunior *in Araxe*: ἱερέως τῇ μαχαίρᾳ θίγοντος ἅιματος ἔκλυσις γίνεται δαψιλὴς.

APOD. Occurrunt ſæpe in prodigijs ad ſignificationem diræ ſtragis pluuiæ, & ſudores ſanguinei.

Luca-

Lucanus l. 1. inter cætera cladis Pharſalicæ indicia, mare Siculum repẽte colore ſanguineo rubuiſſe commemorat his verbis: *Atra Charybdis*

Sanguineum fundo torſit mare.

Virgilius in cæde Polydori plantas cruore ſtillantes facit:

Nam quæ prima ſolo ruptis radicibus arbos
Vellitur, huic atro liquuntur ſanguine guttæ.

XII. LAPIS SOLIS.

Conuerſationis vis.

LAPIS apud Megarenſes (ad quem Apollo lyram ſuſpendit cum Alcathoo operam ſuam eſſet nauaturus) ſi calculo feriatur, eundem quem pulſæ fides ſonum reddit. *Pauſ. in Att.*

APODOSIS.

Ex tactu lyræ Apollinis lapis fit ſonorus. Eum lapide duriorem eſſe oportet qui cum bonis doctiſque verſetur, & nihil ex iſta conſuetudine adiumenti ad litteras, moreſque inſtituendos decerpat: *Lucr. l. 4.*

Vſque adeo magni refert ſtudium, atque voluntas,
Et quibus in rebus conſuerint eſſe operati,
Non homines ſolum ſed vero animalia cuncta.

XIII. LAPIS σωφρονιςὴρ.

Conſcientiæ remora.

LAPIS σωφρονιςὴρ. quaſi author reſipiſcentiæ appellatur ea de cauſa, quod Hercules furens in patrem ferebatur infeſtus, eundem occiſurus, niſi iniecto à Minerua lapide repreſſus eſſet. Hic lapis magna ſuperſtitione aſſeruabatur Thebis conſecratus. Alius eſt lapis σώφρων, qui in fluuio Mæandro naſcitur; per antiphraſim ſic nominatus: in ſinum enim iniectus ſtultitiam parit: λίθος κατ' ἀντίφρασιν *Plut. in Mæandro*

XV. ACHATES.

Eloquentia florida.

ACHATES tam varij eſt generis, vt vnum lapidem eſſe non credas; candidus, rubeus, croceus, cinereus, viridis, niger, varius, cæruleus. Quid moror? huic vni nec omnium aliarum gemmarum colores ſufficiunt. Ille lucos, prata, animalia, flumina, flores, arbores, natura ludente refert. Orpheus.

Δένδρεα γὰρ μάλα πολλὰ κατόψεαι ὡς ἐνὶ κήπῳ, Achate.
Ἀνθεμόεντι κλάδοισιν ἐπασσυτέροις κομόωντα.
Arbores enim multas inſpicies quemadmodum in horto:
Florente ramis aceruatis ornatas.

APODOSIS.

Conferri poterit cum amœna ſtyli varietate, in quo diuerſi Rhetorum colores ad certamen vſque luxurient. Ang. Polit.

Hæc varios ſeſe in vultus facundia diues
Induit, & vaſto nunc torrens impete fertur,
Fluminis in morem, ſicco nunc aret in alueo,
Nunc ſeſe laxat, nunc exſpatiata coërcet.
Nunc inculta decet, nunc blandis plena renidet,
Floribus.

XVI. ACHATES PYRRHI.

Sapiens.

ANNVLVS Pyrrhi regis, qui aduerſus Romanos bella geſſit, non ignobilis famæ fuit, cuius gemma Achates erat, in quo nouem Muſæ cum inſignibus ſuis ſingulæ, & Apollo tenens citharam videbantur non impreſſis figuris, ſed ingenitis. Solin. Polyhist. p. 18 edit. Pictau.

In eodem genere eſt lapis Autoglyphus, vt narrat Aretazes & Plut. *in Sagari*, matris Deorum effigie ſculptus: εὑρίσκεται γὰρ τετυπωμένην ἔχων τὴν μητέρα τῶν θεῶν.

γενοῦν. Chryſoſt. *Beatus ille vndiq; petitus firmius ſtetit, & ſexcenta tela clypeo excipiens deditionem non fecit: exhauſit Dæmonis pharetram, nec concidit. Imo ne de gradu quidem tantiſper motus eſt.* *apud Nicetam.*

XIX. AMIANTOS
Ieiunium.

Ex D. Baſilio.

EST lapis quidam eius naturæ, quem hic Amianton Græci vocant, vt inquinari non poſſit. Hic ab igni non vincitur, ſed impoſitus igni videtur igneſcere, & in prunam verti: rurſum exemptus igni, perinde quaſi fuiſſet aqua, candidatus apparet purior. Huiuſmodi erant trium illorũ puerorum corpora apud Babylonios, illud ieiunio conſecuta, vt nulla vi poſſent inquinari. Siquidem in vehementi fornacis flamma, quaſi natura fuiſſent aurei, ita apparuerunt illæ ſi vtique ſuperiores, qui & auro potentiores declarati ſunt Neque enim illos liquefecit ignis, ſed integros, illibatoſque ſeruauit. *Baſilius homil. 1. de ieiunio.*

Perfuſa non ſic amne flamma extinguitur,
Nec ſic calente ſole tabeſcunt niues,
Vt turbulentarum ſcabra culparum ſeges
Vaneſcit almo trita ſub ieiunio. *Prudentius in Cathem.*

XX. AMIANTVS.
Caſtitas.

AMIANTVS alumni ſimilis nihil igni deperdit, veneficijs reſiſtit omnibus, priuatim Magorum. *Plin. li. 36. cap. 19.*

APO. Caſtitas nihil impuri amoris facibus deperdit, & meretriculæ Circes, hoc eſt voluptatis veneficijs quam fortiſſimè reſiſtit: vnde à D. Chryſoſtomo propter innumerabiles pugnas quibus aſſiduò diuexantur, μάρτυς πρὸ μαρτυρίου μαρτύριον dicitur in laudatione ſanctæ Theclæ, corpora inter flam-

Baſil. hom. 1. de ieiunio trium puerorum.

flammas illæſa cum Amianto comparat; quod in ſuperiori ſymbolo liquidius explico.

XXI. AMNOCHRYSVS.

Bonum non purum.

Iſid. Orig. l. 14. c. 14.

AMNOCHRYSVS arenis auro intermixtis nunc bractearum, nunc pulueris habet quadrulas.

AP. Significat Amnochryſus nullum bonum ex omni parte integrum.

Claudian.

Nulli ſyncera bonorum pars conceſſa viro.

Vel etiam dicitur in cor humanum, non purè Dei amore incenſum, ſed maculis terreni amoris interlitum.

Ouidius.

Terra ſalutiferas herbas, eademq; nocentes
Nutrit, & vrticæ proxima ſæpe roſa eſt.

XXII. ANDRODAMAS.

Sapientia permotionum domitrix.

Orig. li. 14. cap. 19.

ANDRODAMAS argenti nitorem habet, & pene adamas, quadratus ſemper teſſeris. Magi putant nomen impoſitum ab eo, quòd animorum impetus, vel iracundias domare & refrænare dicatur, ſi credimus Iſidoro.

AP. Nullus eſt alius Androdamas quàm ſapientia moderatrix animi, expultrixque vitiorum. Hæc incitatas permotiones, & inſtar torrentis fluminis effuſas reprimit, & diſſipata tot affectuum caligine,

Inconcuſſa locat puræ ſacraria mentis.

γελῶσα πικραῖς ἄβατος βίου μερίμναις, inquit Syneſius.

XXIII. ANTHRACITES.

Virtus & perſequutio.

Iſidor. Orig. l. 16. c. 13.

ANTHRACITES lapis ignitus & carbo, iactatus in ignem velut inter mortuos extinguitur, at contra aquis perfuſus exardeſcit. APO-

AP. Virtus ſine aduerſatio langueſcit, aduerſis rebus exercita magis ſplendeſcit.

Contraria ſemper Virtuti fecere viam.

Eduardus ſecundus Angliæ Rex pingebat in ſymbolo araneam in tela ſua elaborantem, quam vehemens ventus perflat cum lemmate, *ardentior ibo.* Sic Alexandri, ὤνιον ἦν δόξαν αἵματος πολλοῦ καὶ τραυμάτων ἐπαλλήλων ἐκτήσατο, οὐκ ἀπράκτῳ τρυφῶν ἐξουσίᾳ.

Octauius de Strada.

Apud Plutarchum de fortuna Alexandri.

XXIV. ARVROPHYLAX.

Felix cuſtodia recti.

ARVROPHYLAX lapis argento ſimillimus, cuius apud Vaura (vt notat Plutarchus *de fluminibus*) hæc eſt vis: Elidis qui potentiores ſunt ipſum coëmunt, & ante theſaurorum ſuorum limina ponunt ſicque ſecurè illic repoſitum aurum cuſtodiũt: cumque fures eò peruenire volunt, lapis hic tubæ clangorem emittit, illi autem tanquam à ſatellitibus abacti per præcipitia feruntur: σάλπιγγος ἦχον ἀναδιδῶσιν ὁ λίθος.

ἀργυροφύλαξ ἀργύρῳ παρόμοιος.

AP. Abeant vani cum ſuis portentis. Non eſt alius Arurophylax quàm vox diſerta bonorum quæ tanquam tuba argentea pro innocentia contra raptores clamat, eoſque à vi & præda deterret.

Vigili ſtant bella Magiſtro.

Patroni diſerti vox pro Iuſtitia & innocentia tuba eſt argentea.

XXV. CARBVNCVLVS.

Componitur orbis Regis ad exemplum.

CARBVNCVLVS qui ſupra cæteras gemmas excitatius lucet, & vibrat, Soli dicatus eſſe creditur, quòd ad maximi ſideris imitationẽ flammas eiaculetur. Habet autem hoc inter cætera mirabile, quod reliquis quidem gemmis ſuam figuram & ſpeciem poſſit imprimere, cùm tamen nullus alius, ex omni lapillorum genere, carbunculo viciſſim ſuam ima-

imaginem poſſit inurere. Rucius lib. de gemmis poſt Ariſtotelem.

AP. Reges & Prælati facillimè ſubditis ſuam ſpeciem & imaginem inuruũt, vt qui ſint omnibus in oculatiſſimum exemplum propoſiti. Aliorum autem niſi ſuperiores ſint, quibus plurimum honoris deferant, imitationem & mores non admittunt. φιλεῖ γὰρ τὸ ὑπήκοον ζήλῳ τοῦ ἄρχοντος γνώμης βιοῦν.

Herod. in Commodo.

XXVI. CHELONITES.

Prudentia in ſermone.

OCVLVS Indicæ teſtudinis varius & purpureus per hunc Magi impoſitum linguæ futura prædicere fingunt.

Iſid. Orig. l. 16. c. 14.

A P. Non Chelonites, ſed lux prudentiæ cernit futura; oculus autem in lingua poſitus, vt alibi monui, ſymbolum eſt prudentiæ in loquendo, exprimens illud Pittaci, τὸ νοῦ γλῶτλα μὴ προτρεχίτω. *Difficilis res eſt in lubrico faucium conſtitutam veritatis rigidæ tenere menſuram; cui ſi incautè fræna laxentur, frequenter contra ſe loquitur.*

Caſſiodorus in Pſal. dixi cuſtodiam.

XXVII. CHERNITES.

Incorruptionis typus.

CHERNITES lapis ebori ſimillimus, corpora ab interitu & corruptione vindicat, ex quo Darium in eo conditum ferunt. Contrariæ virtutis eſt Aſius lapis, cuius meminit Theophraſtus libro de igne, qui omnia conſumit & in cinerem redigit: ἀφανίζει πάντα ἢ ἐν ἑαυτῷ ζιφρανθῇ.

Plin. l. 36. cap. 16.

A P O D. Dei voluntas Chernite omni potentior corpora Beatorum ſeruat, omnis expertia corruptionis; vt nihil omnino tot currentium ſæculorum conuerſione deterantur. *Reſurgent Sanctorum corpora ſine vllo vitio, ſine vlla deformitate, ſine vlla corru-*

Aug. in Enchiridio.

corruptione, ſine difficultate, in quibus tanta facilitas, quanta felicitas erit.

Vultus, vigor, & color idem. Prudent. in
Qui modo viuit, erit: nec me vel dente, vel vngue Apotheoſi.
Fraudatum reuomet patefacti foſſa ſepulchri.

XXVIII. CHRYSACONIOS.

Cordis humani prudentia.

Ex D. Chryſoſtomo.

EST lapis quidam, quem Chryſaconion vocant; quo probatur aurum adulterinum & nothum, ſi illi atteratur, oſtenditurque purum & immixtum incorruptumque numiſma. Hunc indicem ego fideliſſimorum hominum cor dixerim; nam vt qui de fide rationes orthodoxorum & aduerſariorum accipiunt, & in gnomone cordis quaſi atterunt, & probant, inueniunt fidem orthodoxorum ſynceram, & puram prauamque aliud ſentientium opinionem & fidem eſſe adulterinam. Chryſoſtomus ſerm. aduerſus hæreticos.

XXIX. CHRYSELECTRVS.

Pulchritudo.

CHRYSELECTRVS ſimilis auro, ſed in colorem electri vergens, matutino tantum aſpectu iucundus. Iſid. Orig. l. 16. c. 14.

AP. Pulchritudo breuiſſimo tempore delectans ſtatim deflore ſcit.

Anceps forma bonum mortalibus,
Exigui donum breue temporis,
Vt velex celeri pede laberis?
Non ſic prata nouo flore decentia
Aſtatis calidæ diſpoliat vapor,
Sæuit ſolſtitio cum medius dies,
Et noctem breuibus præcipitat rotis.

Lan-

Langueſcunt folio vt lilia pallido,
Et gratæ capiti deficiunt roſæ:
Vt fulgor teneris qui radiat genis
Momento rapitur, nullaq; non dies
Formoſi ſpolium corporis abſtulit.
Res eſt forma fugax, qui ſapiens bono
Confidat fragili?

XXX. CHRYSOPRASIVS.

Humilitas.

Iſid. l. 16. Orig. ca. 13.

CHRISOPRASIVS Æthiopicus eſt, quem lapidem lux celat, prodit obſcuritas.

APODOSIS.

Humiles in nocte clari ſunt apud Deum: in luce humanarum laudum plerumque virtutes ſplendorem amittunt. λάθε βιώσας.

Boëtius Metr. 4. l. 2

Humili domum memento.
Certus figere ſaxo.
Quamuis tonet ruinis
Miſcens æquora ventus,
Tu conditus quieti
Felix robore valli,
Duces ſerenus æuum
Ridens ætheris iras.

XXXI. DAR.

Libertas virtutis.

cap. 1. 6.

CELEBRATVR apud Hebræos דר lapis, cuius mentio eſt Eſtheris. Hunc Iudæi Doctores lapidem aſſerunt eſſe pretioſum, repertum in mari, qui productus in conuiuium lucet vt meridies. Et hoc nomine appellari nonnulli ex eis dicunt, quòd ex illo mercatoribus proueniat *Deror*, id eſt libertas. Reges enim eximij lapidis pulchritudine deliniti, non modò libertatem, ſed ampliſſimas quoque diuitias poſſeſſoribus largiebantur, vt eum ſibi compararent.

Apo.

Ap. Non Dar lapis, ſed ſapientia, & virtus, in veram libertatem homines aſſerit.

ἀδίαυοτος ἡ ἀρετὴ.

XXXII. DIONYSIAS IN AQVA.

Virtus in aduerſis

DIONYSIAS lapis fuſcus eſt, rubentibus notis ſparſus. Idem ſi aquæ mixtus conteratur, vinum fragrat, & quod in illo odore mirificum eſt, ebrietati reſiſtit. *Solin. Poly. hiſt. edit. Picta p. 113.*

Ap. Virtus inter aduerſa exerit vires ſuas: nam vt vulgato fertur prouerbio, παθήματα ſolent eſſe μαθήματα. *Ouid. Triſt. lib. 4. el. 3.*

Materiamq; tuis triſtem virtutibus imple,
Ardua per præceps gloria vadit iter.
Hectora quis noſſet ſi felix Troia fuiſſet?
Publica virtutis per mala facta via eſt.

XXXIII. ELECTRVM.

Eloquentia.

ELECTRVM & Ligurius ſeu Lyncurius ex vrina Lyncis, folia trahunt & paleas. De electro magna inter veteres diſceptatio: hoc experientia docet, intra marinos ſcopulos generari in Eridani fluuij arenis inueniri dicit Pauſanias: ἐν τοῦ Ἠριδανοῦ ταῖς ψάμμοις εὑρίσκεται, σπανίζεται τὰ μάλιστα. Inde Phaetontiadum fabula, iam irriſa. Aliud electrum, ἀναμεμιγμένος ἀργυρίῳ χρυσὸς, ἀλλότυπον, vt habet Pauſanias ibidem, vel vt Suid. χρύσιον μεμιγμένον ὑέλῳ καὶ λιθίᾳ. *Iſid. li. 16. cap. 6.*

Ap. Symbolum eſt diuinitatis, vel eloquentiæ, vel cuiuſque rei potentiſſimæ quæ homines trahat vt folia & paleas, quando cum folijs mortales comparantur ab Homero:

οἵη περ φύλλων γενεὴ τοίηδε καὶ ἀνδρῶν.

XXXIV. GAGATES IN AQVA.

Aduerſa virtutem excitant.

Plin. l. 36. cap. 16.

GAgates accenditur aqua, oleó reſtinguitur. Ap. In aduerſis vera virtus feruet, tepet in proſperis, & affuſo voluptatis oleo paulatim langueſcit, ac tandem obruitur. Σῶμα ἀργία τήκει, ψυχὴν δὲ ἀμιλέτησις, ἀσκήσεως τὴν αὐτὴν ἀναφερούσης πρὸς τὸ θεοειδέστατον. Euſebius: *Ocium tabefacit corpus, animum vero incuria. At exercitatio continua eum ad Deo ſimillimam ſpeciem euehit.*

Nam virtus futile nomen,
Ni decus adſuerit patiendo, vbi tempora lethi
Proxima ſunt, pulchramq́; petat per vulnera laudem.

Silus Ital. lib. 9.

XXXV. GLOSSOPETRA.

Eloquentia diuina.

Plin. li. 37. cap. 9.

GLossopetra linguæ ſimilis humanæ in terra non naſcitur, ſed deficiente Luna, cœlo decidere creditur, & ventos ea comprimi narrant.

Ap. Non eſt humani ingenij fœtus cœleſtis eloquentia, qualis Apoſtolorum, aut Prophetarum fuit Dei flammis accenſa. Hæc cœli germen eſt, hæc magnæ mentis ſoboles, quæ non aduerſus ventos, ſed ſpiritus nequitiæ bellum internecinum gerit; Dei verbi gladio totam illam dœmonum, vitiorumque cateruam exagitans, tranquillitatem verò probis, & gratiarum vberem copiam afferens. Talis fuit lingua Eliæ, de qua D. Chryſoſtomus de conſubſtantiali, Homil. 22. ὢ τοῦ στόματος πηγὰς ὄμβρων ἔχοντος! ὢ γλώσσης νιφάδας ὑετῶν ἀφιείσης! φωνῆς μυρία ἀγαθὰ βρυούσης! *O ſanctum os, cui fontes imbrium inerant! ô linguam pluuios nimbos effundentem! ô vocem bonis innumeris ſcaturientem!* Nec mirum: ſanctus ſiquidem Epiphanius in vita Eliæ eundem flamma enu-

ri-

tritum narrat? Parenti quippe ipſius Prophetæ, dum naſceretur, viſos homines niueæ veſtis candore illuſtres, qui matris vberibus ignem allinerent, & puſioni flammam pro cibo miniſtrarent; quod fuit ignitæ illius eloquentiæ non obſcurum præſagium. Longè aliter quàm quod Ægyptij fabulatores de Homero tradunt, vt auctor eſt Euſtathius: eum Ægyptijs parentibus ortum cùm mel aliquando ex Ægyptiæ nutricis vberibus in os eius manaſſet, ea nocte nouem diuerſas voces edidiſſe, hirundinis, pauonis, columbi, cornicis, Perdicis, porphyrionis, ſturni, luſciniæ, & merulæ.

Elias flamma enutritus.

Homerus melle alitur nouem voces auium edit.

XXXVI. GONIA PETRA AQVAM ET IGNEM FVNDENS.

Spiritus ſanctus fons & ignis.

IN Carthaginenſium ditione in monte Gonio iuxta fontem naſcitur petra magnitudine non exigua, quæ æſtate flammam igneam emittit; per hyemem verò ex eadem petra riuus aquæ ſolet defluere: neque hoc fit per exiguum tempus, ſed per vniuerſam æſtatem ſcatet ignis, per reliqua omnia anni tempora aquæ erumpunt.

Ariſtot. de admir. cap. 109.

APODOSIS. Spiritus Sanctus fons viuus, ignis charitas appellatur. Ex eo enim modo faces charitatis ad inflammandos animos exiliunt, modo riui vberes conſolationum ad reſtinguenda humanarum miſeriarum incendia, vel ad eluendas peccatorum ſordes erumpunt.

Cuius inexhauſto reuiuiſcit ſemper in anno.
Quicquid terra creat, gignit mare, parturit æther,
Qui freta diffundit, ſolidum dat corpus in aruis,
Saxa ciet iuſſu, metuit quem cautibus horrens
Caucaſus, aurito famuli cum fortia ſenſu

Ennodius Panegyr. in S. Epiphan.

Corda domat, qui cuncta videt, quem cuncta tremiſcunt,
Fons, via, flamma, lapis.

XXXVII. HEXECONTALITHOS.

Pro cunctis ſufficit vnus.

Pl. l. 37. edit. Pict.

Orig. l. 16. cap. 12.

PRAECIPVAM obtinet admirationem lapis Hexecontalithos, de quo Solinus, *Tantum lapide vno gloriantur Atlantes, Hexecontalithon vocant tam diuerſis notis ſparſum, vt ſexaginta gemmarum colores in paruo eius orbiculo deprehendantur.* Eadem fermè habet Iſidorus.

APODOSIS.

Commodè poterit comparari cum re, aut perſona, in quam ſparſa in alijs ornamenta vno veluti agmine confluunt; & præſtantiſſimam bonorum omnium temperiem efficiunt. Lemma ex Rutilio petetur.

Natura hic poſuit quicquid vbique fuit.

Quo in argumento præclari quoque sũt Claudiani verſus, Panegyrico primo de laudibus Stiliconis.

Partitum ſingula quemq;
Nobilitant: hunc forma decens, hunc robur in armis,
Hunc rigor, hunc pietas, illum ſolertia iuris.
Hunc ſoboles caſtiq; thori ſparguntur in omnes,
In te miſta fluunt; & quæ diuiſa beatos
Efficiunt, collecta tenes.

XXXVIII. HYACINTHVS.

Pietas.

Solinus c. 33

HYACINTHVS cœlum ſequitur, ſentit auras, ac cum cœlo facit mutationes, nec æqualiter ſemper rutilat, cum aut nubiloſus eſt aut ſerenus dies; ſculpturis reſiſtit, ſed tamen adamante ſcribitur, & notatur.

APO-

AP. Animus pij viri cœli meliore ſpiritu afflatus ad Deum ſe totum componit, & fertur prout ſpiritus intus agit: ad eius radios ſe explicat, eo recedente mœſtitiam intimis præcordijs ſentit: nulla rerum humanarum litura deformari patitur: vni Deo, qui inſtar adamantis domat omnia, ſe pandit, eiuſque impreſſionem ſuſcipit.

Eſt Deus in nobis agitante caleſcimus ipſo.

XXXIX. HYÆNIA.

Prudentia in loquendo.

HYAENIA ex oculis hyænæ, & ob id in vaſe inueniri dicuntur, & ſi credimus, linguæ hominis ſubditæ futura prædicere. *Plinius lib. 37. c. 9.*

APODOSIS.

Hac fabula ſignificatur ea, quæ ſemper adhibenda eſt in loquendo, prudentia, maximè vbi de rebus futuris, atque incertis agitur. Oculum oportet habere in lingua hoc eſt prudentiſſimam in omni ſermone conſiderationem: ὅπερ γὰρ ὀφθαλμὸς ἐν σώματι τοῦτο δὴ φρόνησις ἐν ψυχῇ. *Quod eſt oculus in corpore, hoc prudentia in mente.* *Oui. 2. Faſt.*

Sæpe illi dixerat Almo,
Nata tene linguam: nec tamen illa tenet.

XL. IASPIS.

Nil ortum tale fatemur.

VINCENTIVS Beluacenſis in ſpeculo naturali refert Iaſpidem inueniri amœnæ pulchritudinis in qua ſpecies viri emineat, clypeum è collo ſuſpenſum geſtantis, & ſubiectum pedibus ſerpentem calcantis. Meminit quoque poſt Vincentium F. Rucius lib. 2. de gemmis, vbi alius quoque Iaſpidis mentionem facit, quam Galenus dicitur in digito geſtaſſe. Cernebatur in ea homo faſciculum herbæ collo

lo implicatum gerens, cuius virtus omnes morbos diſcernebat, ſanguinemque reſtringebat.

APODOSIS.

Num verò præclara Iaſpis Deipara quæ Chriſtum tulit, qui clypeo fidei, & verbi diuini gladio fortem illum armatum vicit, & antiquum ſerpentem in humanis cædibus exitiali rabie perbacchatum contriuit?

Syneſ. in hym.

χθόνιον τῶν μεγάλων ὄφιν
πατρὸς ἤλασας ὀρχάτων.

XLI. LEVCAS PETRA.

Amoris remedium.

LEVCAS petra amoris remedium afferre credebatur ijs qui illi inſiderent, Ptolemæus Hephæſtio. Conſentit cum hoc argumento Romana Antiquitas: fuit enim Romæ templum, vbi amor facem vndæ immergebat, & Lethæos latices propinare videbatur hoc emblemate, ἀντίερως.

Ouid 2. Remed.

Eſt prope Collinam templum venerabile portam,
Impoſuit templo nomina celſus Eryx.
Eſt illic Lethæus amor qui pectora ſanat,
Inq; ſuas gelidam lampadas addit aquam.
Illic & iuuenes votis obliuia poſcunt,
Et ſi quæ eſt duro capta puella viro.

APODOSIS.

Leucas, ſeu alba petra, Chriſtus eſt totus candore collucens, qui impuri amoris flammas & prauos animi motus ſuo cruore reſtinguit.

Syneſ. Hymn. 6.

Εὐρίπου προχοὰν ἱστὰς ἄλαν,
Τρεαίνων ὕλας κλύδωνας,
Euripi æſtum ſiſtens vagum,
Mulcens tetros fluctus hyles.

XLII. LIPARIA.

Luxuria.

LIPARIA ſuffita omnes beſtias euocare dicitur. Iſid. Orig. lib. 16. c. 14.

APODOSIS.

Peſſimus luxuriæ odor voluptuarios homines illectat, & inſtar belluarum effuſos in omnium libidinum ſordes eiectat.

Luxuries prædulce malum: quæ dedita ſemper
Corporis arbitrijs hebetat caligine ſenſus, Claud. l. 2. de laud. Stilic.
Membraq; Circeis effeminat acrius herbis.
Blanda quidem vultu, ſed qua non tetrior vlla,
Interius fucata genas, & amicta doloſis
Illecebris, toruos auro circum linit hydros.
Illa voluptatum multos innexuit hamis.

XLIII. LYCHNIS.

Sapientia.

LYCHNIS ex genere ardentium lapillorum eſt appellata, à lucernarum flagrantia: gignitur in multis locis ſed apud Indos probatiſſima. Eſt huius duplex facies, vna quæ purpura radiat, altera quæ cocci rubore. A ſole excalefacta, aut digitorum attritu, paleas & chartarum fila ad ſe rapere dicitur. Sculpturis reſiſtit, ac ſi quando ſculpta fuerit, dum imprimit ſigna, quaſi quodam animali morſu partem ceræ retentat. Iſid. Orig. l. 16. c. 13.

AP. Clara eſt, & ardens ſapientia, & tum cœleſti purpura radians, tum cocci rubore accenſa, omnibus fortunæ telis reſiſtit, nuſquam ſe deformari patiens. Eadem ad ſe paleas, & folia, hoc eſt genus humanum, allicit; ſed non antequam magni illius Iuſtitiæ ſolis flammas conceperit: tunc enim.

ſte etiam dicetur de Deo qui pios ad ſe quaſi amoris ſyderite tactos illicit ſibi omnes conglutinatos.

XLVI. MYNDAN.

Virginitas.

LApis Myndan niueo candore circumfuſus, hanc vim habere dicitur, vt à ſe feras longe arceat, & ab earum morſibus ſecurum hominem præſtet. Leont. Byzant. Μεσίδαν καλούμενος πάνυ λευκός, ὃν ἐὰν κατέχῃ τις, οὐδὲν ὑπὸ θηρίων ἀδικεῖται, Hoc ipſum virginitati tribuetur contra dœmones. In eodem genere ſymboli eſt fons Canathus de quo dixi ſuperius. Nam Iuno quotannis in Canatho fonte tota virginitatis gloria reuireſcit, vt Argiuorum ferunt fabulæ.

l. 3. Quuijs.

Pauſan. in Cor. p. 80.

APODOSIS.

De Virg.

Non ita eſt in mortalibus feminis, in quibus lapſa numquam redit virginitas: vnde πένταθλος ille Athanaſius eius laudes perſequens, ad ſeriam, & diligentem cuſtodiam tanti theſauri hortatur: ὦ παρθενία, στέφανος ἀμαράντινος! ὦ παρθενία, ναὸς θεοῦ, καὶ ἁγίου πνεύματος οἰκητήριον: ὦ παρθενία μαργαρίτα τίμιε, τοῖς πολλοῖς ἀφανὴς ὀλίγοις δὲ μόνοις εὑρισκομένη! ὦ ἐγκράτεια φίλη θεοῦ, καὶ τοῖς ἁγίοις ἐγκωμιαζομένη! ὦ ἐγκράτεια τοῖς πολλοῖς μισουμένη, τοῖς δὲ ἁγίοις σου γνωριζομένη! ὦ ἐγκράτεια θάνατον καὶ ᾅδην ἀποφεύγουσα, καὶ ὑπὸ ἀθανασίας κατεχομένη! ὦ ἐγκράτεια χαρὰ προφητῶν, καὶ ἀποστόλων καύχημα! ὦ ἐγκράτεια ἀγγέλων βίος καὶ ἁγίων ἀνθρώπων στέφανος! μακάριος ὁ κατέχων σε, μακάριος ὁ προσκαρτερῶν τῇ σου ὑπομονῇ, ὅτι ὀλίγον κοπιάσας πολὺ χαρήσεται ἐν σοί. Græca tam liquida ſunt vt interpretatione non egeant.

XLVII. ONYX FABII CVNCTATORIS.

Imperatoris virtutes.

IN lapillo Onyce argumentum multiplex artificioſè admodum ſculptum ſe vidiſſe refert Pierius, quo Fabij Cunctatoris virtutes ſignificarentur. Equino erat capite, humana facie in pectus barbata, gruinis pedibus, cauda pulli gallinacei. Literæ, Fab.

APODOSIS.

In eo numero adumbratæ ſunt boni Imperatoris virtutes. Nam principatum in bello ex equino capite, prudentiam ex humano pectore barbato? prouidentiam & cunctationem, atque etiam ſpeculationem ex pedibus gruinis; victoriam ex pulli gallinacei cauda interpretamur.

XLVIII. OPALVS.

B. Mariæ Virginis.

Iſid. Orig. l.16. c. 12. OPALVS diſtinctus eſt diuerſarum gemmarum colore: eſt enim in eo carbunculi tenuior ignis, amethyſti fulgens purpura, ſmaragdi nitens viriditas, & cuncta pariter ſub quadam varietate lucentia.

APODOSIS.

In B. Maria Virgine omnium virtutum ſpecies admirabili fulgore collucent. Vt carbunculi ignis micat charitas, fulget vt amethyſtus temperantia, læto ſmaragdi virore ſpes radiat: omnia denique cœleſtium ornamenta in eam plena Dei manu congeſta gratiſſimam lucis temperiem impertiunt.

Venant. Honorius Fortun. l. 1. de partu Virgin.

Pulchra ſuper gemmas, ſplendorem ſolis obumbrans,
Alta ſuper cœlos, & ſuper aſtra nitens.
Vellere candidior niueo, rutilantior auro,
Fulgidior radio, dulcior ore faui.

Cara,

Cara, benigna, micans, pia, ſancta, verenda, venuſta,
Flos, decus, ara, nitor, palma, Corona, pudor.

XLIX. PANTARBA.

Eloquentia.

LAPIS Indicus admirabili fulgore collucens, & omnes lapides inſtar examinis apum ad ſe pertrahens. Philoſtr. Appollon. *lib. 3. c. 14.* νύκτωρ μὲν καὶ ἡμέραν ἀναφαίνει καθάπερ τὸ πῦρ, ἐστὶ γὰρ πυρσὴ καὶ ἀκτινώδης· εἰ δὲ μεθ' ἡμέραν ὁρῷτο, βάλλει τοὺς ὀφθαλμοὺς μαρμαρυγαῖς μυρίαις· τὸ δὲ ἐν αὐτῇ φῶς πνεῦμ' ἐστὶν ἀῤῥήτου ἰσχύος· πᾶν γὰρ τὸ ἐγγὺς εἰσποιεῖ αὐτῇ, τί λέγω τὸ ἐγγύς· ἔστι σοι λίθοις ὁπόσας βούλει καταποντῶσαί ποι, ἢ τῶν ποταμῶν, ἢ τῆς θαλάττης, καὶ μηδὲ ἐγγὺς ἀλλήλων, ἀλλὰ σποράδας, καὶ ὡς ἔτυχεν, ἡ δὲ εἰς αὐτὰς καθιμηθεῖσα ξυλλέγεται πάσας, τῇ τοῦ πνεύματος διαδόσει, καὶ ὑποκείσονται αὐτῇ βοτρυδὸν οἱ λίθοι καθάπερ σμῆνος. *Noctu diem velut ignis oſtendit, quoniam igneus eſt, ac radioſus: ſin vero poſt diem aſpiciatur, innumeris coruſcationibus oculos ferit. Id autem quod in ipſo lumen fulget, ſpiritus eſt potentiæ admirabilis. Quicquid enim prope eſt ſibi conciliat: quid autem dico prope iacentes lapides ipſum congregare? cum liceat petras quotcumque velis alicubi demergere, aut in mari, aut in fluuio, & illas non prope adinuicem, ſed ſparſim, vtcumque contigerit. Poſtmodum vero hic lapis ad eas demiſſus ſui ſpiritus diſtributione omnes colligit. Ita vt coaceruati lapides tanquam examen apum illi ſubiaceant.* Addit ſummam eius magnitudinem pollicis vnguem adæquare: gigni uero in concauis terræ, profunditate paſſuum quatuor. Tantum verò ipſi ſpiritus ineſſe, vt intumeſcat, & plerumque ſcindatur terra, vbi eiuſmodi lapis concipitur. Inquirere autem ipſum nemini licet, aufugit enim niſi ſumma cum ratione trahatur.

AP. Eloquentiæ verus typus eſt Pantarba

qua-

Cic. 1. de Orat.

qua nihil ſpecie præſtabilius, nihil forma auguſtius, qui dicendo tenet hominum cœtus, mentes allicit, voluntates quocunque vult impellit. Aliarum quoque hic ερμηνειῶν latiſſimus poteſt eſſe campus.

PAVSILYPOS, lapis in aranea apula.

L. PHENGITES SEV DOMITIANI PORTICVS.

Mundus ſpeculum beneficientiæ diuinæ.

Suet in Domitiano. cap. 14.

DOMITIANVS tempore ſuſpecti periculi appropinquante ſollicitior in dies porticuum in quibus ſpatiari conſueuerat parietes Phengite lapide diſtinxit: è cuius ſplendore per imagines quicquid à tergo fieret, prouideret; quid ſi corda per Phengitem videre potuiſſet?

APODOSIS.

Totus ex Phengite mundus: in ipſo quocumque te vertas, Dei Opt. Max. benignitatem in tot & tam varijs rebus creatis quaſi ſpeculis vides renidentem.

Iouis omnia plena,

lib. 36. c. 22.

Nota quoque ex Phengite lapide Seiæ Fortunæ ædem fuiſſe conflatam. *Nerone Principe in Cappadocia repertus eſt lapis duritia marmoris candidus atq; tranſlucens, etiam qua parte fuluæ inciderant venæ ex argumento Phengites appellatus. Hoc conſtruxerat ædem Fortunæ, quam Seiam appellant, à Seruio Rege ſacratam, aurea domo complexus.*

Scia Fortuna.

LI. PYRITES EQVITVM VELLERIS AVREI

Zelus Religionis.

EQVITES velleris aurei à Philippo Bono inſtituti & eius filio Carolo Audaci ornati, torquem geſtabant

ſtabant auream: huic intextum erat ferrum, quodè venis lapidis flammæ ſemina elicere, atque excutere videbatur. In ſumma parte pendebat vellus aureum. Paradinus ferro hoc lemma affigit. *Ante ferit quàm flamma micet.* Velleri autem: *Pretium non vile laboris.*

APODOSIS.

Significat egregios animos Deo incitante cœleſtes amoris flammas ad defenſionem religionis concipere; quibus cùm toti exardeſcant, præclara obeunt facinora, & ſibi ad vellus aureum, an potius ad beatam immortalitatem viam muniunt?

Ardens euexit ad æthera virtus.

LII. SAPPHIRVS MOSIS VISIONE INCISA.

Prælatorum Sapientia

ADMIRATIONEM omnem ſuperat illa Sapphirus, in qua viſio Moyſes, & lex Decalogi naturaliter impreſſa fuiſſe dicitur. Cuius meminit S. Epiphanius Epiſcopus Cyp. πλὼ τῷ Μωσεῖ ὀφθεῖσαν ὀπτασίαν ἐν τῷ ὄρει, ϗ δοθεῖσαν νομοθεσίαν ἐπὶ σαφφείρου πεφυκέναι. Simile eſt quod de Pyrrhi Achate commemoratum eſt à nobis ſuperius, grauium hiſtoricorũ literis celebratum. Verùm tanto præſtat Sapphirus Achati, quantum profanorum numinum ſimulachris diuinarum rerum effigies antecellunt. *lib. de 12. gemmis.*

AP. Hæc Sapphirus à ſummo ſacerdote geſtabatur in pectore. Quo certè ſymbolo deſignabat cor eorum qui præſunt Eccleſiæ, debere eſſe quaſi ſanctarum legum, diuinorumque myſteriorum perpetuum quoddam domicilium. Qui hanc rerum altiſſimarum ſcientiam præclaro concentu motibus accommodant. *Aur. Prud. in Cathem.*

Templum conſtituunt perenne Chriſte
In cordis medij ſinu ac receſſu.

LIII.

LIII. SAPPHIRVS CARBVNCVLI PARENS.

Θεοτόκῳ.

QVEMADMODVM Sapphiri viſceribus naſcitur lapis ſanè pretioſus, & ipſo qui genuit pretioſior, lucidus & ſplendens carbunculus: ita ex Virginum gemmâ Mariâ natus eſt ille lapis angularis exciſus de monte ſine manibus, matre nobilior, & matri totus nobilitatis auctor.

De Sapphiro Dioſcorides, l. 5. 114. Epiphanius in l. de 12. Gemmis.

APODOSIS.

O virgo inſignis, mater pia, nobile ſemen,
Quam Deus impleuit totius orbis ope.
Fructu ſancta pio renouaſti fœdera rerum,
Lucidiorq. dies te generante nitet.
In te habitans mundi lumen ſtatione coruſca,
Floruit interius per tua membra Deus.
Nunc viuax fulgor penetrans & ad ima profundi,
Orbem alit, aſtra tegit, Tartara luce replet.

THRASYDVLVS, *Lapis in Myrmecoleone.*

LIV. TVRCA.

Amicitia fidelis.

GEORGIVS Agricola libro ſecundo de gemmis, lapilli meminit, quem vulgo Turcam vocant. Ait inſulano cuidam hanc gemmam fuiſſe, magni pretij, & eximiæ pulchritudinis Cumque is fati legibus conceſſiſſet, gemma quaſi domini morti illachrymaſſet, infuſcata nitoris gloria longè obſcurior apparere cœpit,

APO. Poterit eſſe fideliſſimi amoris ſymbolum in amico, qui demortui ſocij memoriam perpetuis

lachry-

lacrymis & mœrore proſequatur. Lemma erit.

Tecum perierunt gaudia noſtra.

LV. VERITAS SAPPHIRINA ÆGYPTIORUM.

Iudiciorum æquitas.

IVDICES apud Ægyptios ijdem fuere qui ſacerdotes: inter quos princeps erat Iuſtitiæ omnium natu maximus, idem iuſtiſſimus, & æquitatis tenaciſſimus putabatur, qui imaginem ex ſapphiro gemma confectam geſtabat, quæ vocabatur veritas, ϰ, ἐκαλεῖτο τὸ ἄγαλμα ἀλήθεια. *Æl. variæ. hiſtor. l. 14 cap. 34.*

APODOSIS.

Veritas non in Sapphiro, ſed in intimis viſceribus & medullis à iudicibus geſtanda eſt, ſine qua nulla iuſtitia, nulla virtus eſt. Socrates idem dicebat eſſe veritatem & virtutem. Plato non ipſum quidem ſummum bonum, ſed ei adhærere ſicut ſoli lucem: eſſe, inquit, ἀγαθοειδῆ non ipſum ἀγαθόν. de rep. 6. & οὐδὲν οἰκειότερον σοφίᾳ τῆς ἀληθείας εἶναι. *Nihil affinius, familiariuſque ſapientiæ quàm veritatem eſſe. veritas apud Themiſtium pingitur virgo facem, præferens in adamante confides.*

LVI. SARDONIX AD CERAM

Puritas. *Orig. l. 16, c. 8.*

SARDONIX conſtat tribus coloribus, ſubterius nigro, medio candido, ſuperius minio. Hæc ſola in ſignando nihil ceræ euellit. Iſid.

AP. Rari ſunt & illuſtres animi, qui cum adhæreſcant corpori, nihil tamen ex eo terrenæ contagionis capiunt, ſed purum ſeruant.

Æthereum ſenſum, atq; aurai ſimplicis ignem.

Itaque infra pedes res humanas habent puro virtutum candore collucentes; tum in apice miniati,

hoc

hoc eſt, primis futuræ gloriæ radijs iam afflati, igneô charitatis rubore purpuraſcunt.

Frigida curarum fomenta relinquere poſſes,
Hor. ep. 3. lib. 1. *Quo te cœleſtis ſapientia duceret ires.*
Hoc opus, hoc ſtudium.

LVII. SCYRVS.

Concordia.

Pl. l. 36. c. 17. SCYRVS lapis qui in inſula Scyro naſcitur, mirum id habet, vt integer enatet, comminutus mergatur.

APODOSIS.

Coniuncta ſtat & eminet ſocietas, quæ diſſipata mergitur. Nam

Iuuen. Sat. 2. verſ. 46. *Defendit numerus iunctæq; vmbone phalanges.*
Commune periculum concordia propulſandum.
Cornel. Tacit.

Æterno complectitur omnia nexu.
Luc. l. 4. *Tot rerum miſtiq; ſalus concordia mundi,*
Et ſacer orbis amor.

LVIII. SELENITES.

Regum exempla.

Solinus. p. 109. Iſid. l. 16. c. 10. Pſellus de Selenite. Taurus in Ægypto cuius cauda cum Luna videtur. creſcere & minui.

SELENITES lapis continet in ſe Lunæ imaginem, quam iuxta curſum aſtri ipſius perhibent in dies ſingulos minui atque augeri. Solin. Meminit quoque Pſellus de lapidibus, his verbis: Σεληνίτης, καλεῖται δὲ οὗτος ὅτι ὀφθαλμὸν οἷον τινα συναυξόμενον τοῦτον καὶ συμμειούμενον ταῖς τῆς σελήνης αὐξήσεσι καὶ συμμειώσεσι δείκνυται. & Anonymus quiſpiam Græcus ait eſſe in Ægypto, ἱερὸν ζῶον ἐν τῇ Αἰγύπτῳ ταῦρον ἀνακείμενον τῇ θεῷ, οὗ σέβει συνηύξανεν αὐτῇ, καὶ συνεμειοῦτο. Simile affertur de puteo ad Nylum qui creſcit & decreſcit ad amnis rationem.

AP. Vt ſuperiores virtutes influunt, ita ſe habent

bene inferiora. Quales ſunt principes, tales eſſe ſolent populares.

In commune iubes ſi quid cenſeſq́, tenendum; Claud ad Honorium.
Primus iuſſa ſubi. Tunc obſeruantior æqui
Fit populus, nec ferre vetat, cùm viderit ipſum
Authorem parere ſibi. Componitur orbis
Regis ad exemplum: nec ſic inflectere ſenſus
Humanos edicta valent, quàm vita regentis.

LIX. SYNODITES.

Tantus amor cœli.

LAPIS Synodites puſillus Solem habet impreſſum, & Lunam ad Solis varios aſpectus creſcentem & decreſcentem. *Damaſcius in vita Iſidori.*

Nonnus Panopolitanus eius lapidis diſertè meminit, aitque hæc incrementa, & damna ſecundum varias Lunæ facies contingere. Sic autem illic: *in Dionyſiacis.*

Τῇ δὲ σελήνης
Εἶχε λίθον πάλλευκον, ὃς ἐυκεράοιο θεαίνης
Λεπτομένης μινύθει, καὶ αὔξεται, ὁππότε μήνη
Ἀρτιφανὴς σέλας ὑγρὸν ἀποστίλβουσα κεραίης
Ἠελίου γενετῆρος ἀμέλγεται αὐτόγονον πῦρ.

illa lunæ
Candidum habebat lapillum, qui cornigera Deâ
Deficiente minuitur, & augetur, quando luna
Noua humidum iubar emittens cornu,
Solis patris ſugit primigenitum ignem.

APODOSIS.

Symbolum eſſe poteſt hic lapillus animæ Deo penitus adhæreſcentis, de qua dici illud poteſt.

Tantum ſpectabat euntis
Ore Dei, vultuſq́; ſuos flectebat ad illum.

lo implicatum gerens, cuius virtus omnes morbos diſcernebat, ſanguinemque reſtringebat.

APODOSIS.

Num verò præclara IaſpisDeipara quæChriſtum tulit, qui clypeo fidei, & verbidiuini gladio fortem illum armatum vicit, & antiquum ſerpentem in humanis cædibus exitiali rabie perbacchatum contriuit?

Syneſ. in hym.

χθόνιον τῶν μεγάλων ὄφιν
πατρὸς ἤλασας ὀρχάτων.

XLI. LEVCAS PETRA.

Amoris remedium.

LEVCAS petra amoris remedium afferre credebatur ijs qui illi inſiderent, Ptolemæus Hepheſtio. Conſentit cum hoc argumento Romana Antiquitas: fuit enim Romæ templum, vbi amor facem vndæ immergebat, & Lethæos latices propinare videbatur hoc emblemate, ἀντέρως.

Ouid 2. Remed.

Eſt prope Collinam templum venerabile portam,
Impoſuit templo nomina celſus Eryx.
Eſt illic Lethæus amor qui pectora ſanat,
Inq; ſuas gelidam lampadas addit aquam.
Illic & iuuenes votis obliuia poſcunt,
Et ſi quæ eſt duro capta puella viro.

APODOSIS.

Leucas, ſeu alba petra, Chriſtus eſt totus candore collucens, qui impuri amoris flammas & prauos animi motus ſuo cruore reſtinguit.

Syneſ. Hymn. 6.

Εὐρίπου προχοὰν ἱστὰς ἀλᾶταν,
Τιρσαίνων ὀλοοῖς κλύδωνας,
Euripi æſtum ſiſtens vagum,
Mulcens tetros fluctus hyles.

XLII. LIPARIA.

Luxuria.

LIPARIA ſuffita omnes beſtias euocare dicitur. Iſid. Orig. lib. 16. c. 14.

APODOSIS.

Peſſimus luxuriæ odor voluptuarios homines illectat, & inſtar belluarum effuſos in omnium libidinum ſordes eiectat.

Luxuries prædulce malum: quæ dedita ſemper
Corporis arbitrijs hebetat caligine ſenſus,
Membraq; Circeis effeminat acrius herbis.
Blanda quidem vultu, ſed qua non tetrior vlla,
Interius fucata genas, & amicta dolοſis
Illecebris, toruos auro circum linit hydros.
Illa voluptatum multos innexuit hamis.

Claud. l. 2. de laud. Stilico.

XLIII. LYCHNIS.

Sapientia.

LYCHNIS ex genere ardentium lapillorum eſt appellata, â lucernarum flagrantia; gignitur in multis locis ſed apud Indos probatiſſima. Eſt huius duplex facies, vna quæ purpura radiat, altera quæ cocci rubore. A ſole excalefacta, aut digitorum attritu, paleas & chartarum fila ad ſe rapere dicitur. Sculpturis reſiſtit, ac ſi quando ſculpta fuerit, dum imprimit ſigna, quaſi quodam animali morſu partem ceræ retentat.

Iſid. Orig. l. 16. c. 13.

AP. Clara eſt, & ardens ſapientia, & tum cœleſti purpura radians, tum cocci rubore accenſa, omnibus fortunæ telis reſiſtit, nuſquam ſe deformari patiens. Eadem ad ſe paleas, & folia, hoc eſt genus humanum, allicit; ſed non antequam magni illius Iuſtitiæ ſolis flammas conceperit: tunc enim.

ετ etiam dicetur de Deo qui pios ad ſe quaſi amoris
ſyderite tactos illicit ſibi omnes conglutinatos.

XLVI. MYNDAN.

Virginitas.

LAPIS Myndan niueo candore circumfuſus, hanc
vim habere dicitur, vt à ſe feras longe arceat, &
ab earum morſibus ſecurum hominem præſtet. Le- *l. 3. Quuijs*,
ont. Byzant. *Μισίδαν καλούμενος πάνυ λευκός, ὅν ἐὰν
κατέχῃ τις, οὐδὲν ὑπὸ θηρίων ἀδικεῖται*, Hoc ipſum vir-
ginitati tribuetur contra dœmones. In eodem ge-
nere ſymboli eſt fons Canathus de quo dixi ſupe-
rius. Nam Iuno quotannis in Canatho fonte tota *Pauſan. in*
virginitatis gloria reuireſcit, vt Argiuorum ferunt *Cor. p. 80.*
fabulæ.

APODOSIS.

Non ita eſt in mortalibus feminis, in quibus lapſa *De Virg.*
numquam redit virginitas: vnde πένταθλος ille Atha-
naſius eius laudes perſequens, ad ſeriam, & diligen-
tem cuſtodiam tanti theſauri hortatur: ὦ παρθενία,
στέφανος ἀμαράντινος! ὦ παρθενία, ναὸς θεοῦ, καὶ ἁγίου
πνεύματος οἰκητήριον: ὦ παρθενία μαργαρίτα τίμιε,
παρὰ πολλοῖς ἀφανής ὀλίγοις δὲ μόνοις εὑρισκόμενος! ὦ
ἐγκράτεια φίλη θεοῦ, καὶ παρὰ ἁγίοις ἐγκωμιαζομένη! ὦ ἐγ-
κράτεια παρὰ πολλοῖς μισουμένη, τοῖς δὲ ἁγίοις σου γνωριζο-
μένη! ὦ ἐγκράτεια θάνατον καὶ ἅδην ἀποφεύγουσα, καὶ ὑπὸ ἀ-
θανασίας κατεχομένη! ὦ ἐγκράτεια χαρὰ προφητῶν, καὶ
ἀποστόλων καύχημα! ὦ ἐγκράτεια ἀγγέλων βίος καὶ ἁγίων
ἀνθρώπων στέφανος! μακάριος ὁ κατέχων σε, μακάριος ὁ
προσκαρτερῶν τῇ σου ὑπομονῇ, ὅτι ὀλίγον κοπιάσας πο-
λὺ χαρήτεται ἐν σοί. Græca tam liquida ſunt vt in-
terpretatione non egeant.

XLVII. ONYX FABII CVNCTATORIS.

Imperatoris virtutes.

IN lapillo Onyce argumentum multiplex artificioſè admodum ſculptum ſe vidiſſe refert Pierius, quo Fabij Cunctatoris virtutes ſignificarentur. Equino erat capite, humana facie in pectus barbata, gruinis pedibus, cauda pulli gallinacei. Literæ, Fab.

Apodosis.

In eo numero adumbratæ ſunt boni Imperatoris virtutes. Nam principatum in bello ex equino capite, prudentiam ex humano pectore barbato? prouidentiam & cunctationem, atque etiam ſpeculationem ex pedibus gruinis; victoriam ex pulli gallinacei cauda interpretamur.

XLVIII. OPALVS.

B. Mariæ Virginis.

Iſid. Orig. l. 16. c. 12. OPALVS diſtinctus eſt diuerſarum gemmarum colore: eſt enim in eo carbunculi tenuior ignis, amethyſti fulgens purpura, ſmaragdi nitens viriditas, & cuncta pariter ſub quadam varietate lucentia.

Apodosis.

In B. Maria Virgine omnium virtutum ſpecies admirabili fulgore collucent. Vt carbunculi ignis micat charitas, fulget vt amethyſtus temperantia, læto ſmaragdi virore ſpes radiat: omnia denique cœleſtium ornamenta in eam plena Dei manu congeſta gratiſſimam lucis temperiem impertiunt.

Venant. Honorius Fortun. l. 1. de partu Virgin.

Pulchra ſuper gemmas, ſplendorem ſolis obumbrans,
Alta ſuper cœlos, & ſuper aſtra nitens.
Vellere candidior niueo, rutilantior auro,
Fulgidior radio, dulcior ore fauo.

Cara,

Cara, benigna, micans, pia, ſancta, verenda, venuſta,
Flos, decus, ara, nitor, palma, Corona, pudor.

XLIX. PANTARBA.

Eloquentia.

LAPIS Indicus admirabili fulgore collucens, & omnes lapides inſtar examinis apum ad ſe pertrahens. Philoſtr. Appollon. νύκτωρ μὲν τὴν ἡμέραν ἀναφαίνει καθάπερ τὸ πῦρ, ἔστι γὰρ πυρσὴ καὶ ἀκτινώδης· εἰ δὲ μεθ' ἡμέραν ὁρῷτο, βάλλει τοὺς ὀφθαλμοὺς μαρμαρυγαῖς μυρίαις· τὸ δὲ ἐν αὐτῇ φῶς πνεῦμ' ἐστὶν ἀῤῥήτου ἰσχύος· πᾶν γὰρ τὸ ἐγγὺς εἰσποιεῖ αὐτῇ, τί λέγω τὸ ἐγγύς· ἔστι σοι λίθους ὁπόσας βούλει καταποντῶσαί που, ἢ τῶν ποταμῶν, ἢ τῆς θαλάττης, καὶ μηδὲ ἐγγὺς ἀλλήλων, ἀλλὰ σποράδας, καὶ ὡς ἔτυχεν, ἡ δὲ εἰς αὐτὰς καθιμηθεῖσα ξυλλέγεται πάσας, τῇ τοῦ πνεύματος διαδόσει, καὶ ὑποκείσονται αὐτῇ βοτρυδὸν αἱ λίθοι καθάπερ σμῆνος. *Noctu diem velut ignis oſtendit, quoniam igneus eſt, ac radioſus: ſin vero poſt diem aſpiciatur, innumeris coruſcationibus oculos ferit. Id autem quod in ipſo lumen fulget, ſpiritus eſt potentiæ admirabilis. Quicquid enim prope eſt ſibi conciliat: quid autem dico prope iacentes lapides ipſum congregare? cùm liceat petras quotcumque velis alicubi demergere, aut in mari, aut in fluuio, & illas non prope adinuicem, ſed ſparſim, vtcumque contigerit. Poſtmodum verò hic lapis ad eas demiſſus ſui ſpiritus diſtributione omnes colligit. Ita vt coacervati lapides tanquam examen apum illi ſubiaceant.* Addit ſummam eius magnitudinem pollicis vnguem adæquare: gigni uero in concauis terræ, profunditate paſſuum quatuor. Tantum verò ipſi ſpiritus ineſſe, vt intumeſcat, & plerumque ſcindatur terra, vbi eiuſmodi lapis concipitur. Inquirere autem ipſum nemini licet, aufugit enim niſi ſumma cum ratione trahatur. *lib. 3. c. 14.*

AP. Eloquentiæ verus typus eſt Pantarba qua-

Cic. 1. de Orat.

qua nihil ſpecie præſtabilius, nihil forma auguſtius, qui dicendo tenet hominum cœtus, mentes allicit, voluntates quocunque vult impellit. Aliarum quoque hic ἑρμηνειῶν latiſſimus poteſt eſſe campus.

PAVSILYPOS, lapis in aranea apula.

L. PHENGITES SEV DOMITIANI PORTICVS.

Mundus ſpeculum beneficientiæ diuinæ

Suet in Domitiano. cap. 14.

DOMITIANVS tempore ſuſpecti periculi appropinquante ſollicitior in dies porticuum in quibus ſpatiari conſueuerat parietes Phengite lapide diſtinxit: è cuius ſplendore per imagines quicquid à tergo fieret, prouideret; quid ſi corda per Phengitem videre potuiſſet?

APODOSIS.

Totus ex Phengite mundus: in ipſo quocumque te vertas, Dei Opt. Max. benignitatem in tot & tam varijs rebus creatis quaſi ſpeculis vides renidentem.

Iouis omnia plena,

lib. 36. c. 22.

Nota quoque ex Phengite lapide Seiæ Fortunæ ædem fuiſſe conflatam. *Nerone Principe in Cappadocia repertus eſt lapis duritia marmoris candidus atq; tranſlucens, etiam qua parte fuluæ inciderant venæ ex argumento Phengites appellatus. Hoc conſtruxerat ædem Fortunæ, quam Seiam appellant, à Seruio Rege ſacratam, aurea domo complexus.*

Seia Fortuna.

LI. PYRITES EQVITVM VELLERIS AVREI

Zelus Religionis.

EQVITES velleris aurei à Philippo Bono inſtituti & eius filio Carolo Audaci ornati, torquem geſtabant

ſtabant auream: huic intextum erat ferrum, quod è venis lapidis flammæ ſemina elicere, atque excutere videbatur. In ſumma parte pendebat vellus aureum. Paradinus ferro hoc lemma affigit. *Ante ferit quàm flamma micet.* Velleri autem: *Pretium non vile laboris.*

APODOSIS.

Significat egregios animos Deo incitante cœleſtes amoris flammas ad defenſionem religionis concipere; quibus cùm toti exardeſcant, præclara obeunt facinora, & ſibi ad vellus aureum, an potius ad beatam immortalitatem viam muniunt?

Ardens euexit ad æthera virtus.

LII. SAPPHIRVS MOSIS VISIONE INCISA.

Prælatorum Sapientia

ADMIRATIONEM omnem ſuperat illa Sapphirus, in qua viſio Moyſes, & lex Decalogi naturaliter impreſſa fuiſſe dicitur. Cuius meminit S. Epiphanius Epiſcopus Cyp. τὴν τῷ Μωσεῖ ὀφθεῖσαν ὀπτασίαν ἐν τῷ ὄρει, καὶ δοθεῖσαν νομοθεσίαν ἐπὶ σαπφείρου πεφυκέναι. Simile eſt quod de Pyrrhi Achate commemoratum eſt à nobis ſuperius, grauium hiſtoricorũ literis celebratum. Verùm tanto præſtat Sapphirus Achati, quantum profanorum numinum ſimulachris diuinarum rerum effigies antecellunt. *lib. de 12. gemmis.*

AP. Hæc Sapphirus à ſummo ſacerdote geſtabatur in pectore. Quo certè ſymbolo deſignabat cor eorum qui præſunt Eccleſiæ, debere eſſe quaſi ſanctarum legum, diuinorumque myſteriorum perpetuum quoddam domicilium. Qui hanc rerum altiſſimarum ſcientiam præclaro concentu moribus accommodant. *Aur. Prud. in Cathem.*

Templum conſtituunt perenne Chriſto
In cordis medij ſinu ac receſſu.

XXXIV. GAGATES IN AQVA.

Aduerſa virtutem excitant.

Plin. l. 36. cap. 16.

GAGATES accenditur aqua, oleó reſtinguitur.

AP. In aduerſis vera virtus feruet, tepet in proſperis, & affuſo voluptatis oleo paulatim langueſcit, ac tandem obruitur. Σῶμα ἀργία τήκει, ψυχὴν δὲ ἀμελέτησις, ἀσκήσεως τὴν αὐτὴν ἀναφερούσης πρὸς τὸ θεοειδέστατον. Euſebius: *Ocium tabefacit corpus, animum vero incuria. At exercitatio continua eum ad Deo ſimillimam ſpeciem euehit.*

Nam virtus futile nomen,
Ni decus adſuerit patiendo, vbi tempora lethi
Proxima ſunt, pulchramq́, petat per vulnera laudem.

Silus Ital. lib. 9.

XXXV. GLOSSOPETRA.

Eloquentia diuina.

Plin li 37. cap. 9.

GLOSSOPETRA linguæ ſimilis humanæ in terra non naſcitur, ſed deficiente Luna, cœlo decidere creditur, & ventos ea comprimi narrant.

AP. Non eſt humani ingenij fœtus cœleſtis eloquentia, qualis Apoſtolorum, aut Prophetarum fuit Dei flammis accenſa. Hæc cœli germen eſt, hæc magnæ mentis ſoboles, quæ non aduerſus ventos, ſed ſpiritus nequitiæ bellum internecinum gerit; Dei verbi gladio totam illam dœmonum, vitiorumque cateruam exagitans, tranquillitatem verò probis, & gratiarum vberem copiam afferens. Talis fuit lingua Eliæ, de qua D. Chryſoſtomus de conſubſtantiali, Homil. 22. ὢ τοῦ στόματος πηγὰς ὄμβρων ἔχοντος! ὢ γλώσσης νιφάδας ὑετῶν ἀφιείσης! φωνῆς μυρία ἀγαθὰ βρυούσης! *O ſanctum os, cui fontes imbrium inerant! ô linguam pluuios nimbos effundentem! ô vocem bonis innumeris ſcaturientem!* Nec mirum: ſanctus ſiquidem Epiphanius in vita Eliæ eundem flamma enu-

ni-

tritum narrat? Parenti quippe ipſius Prophetæ, dum naſceretur, viſos homines niueæ veſtis candore illuſtres, qui matris vberibus ignem allinerent, & puſioni flammam pro cibo miniſtrarent; quod fuit ignitæ Illius eloquentiæ non obſcurum præſagium. Longè aliter quàm quod Ægyptij fabulatores de Homero tradunt, vt auctor eſt Euſtathius: eum Ægyptijs parentibus ortum cùm mel aliquando ex Ægyptiæ nutricis vberibus in os eius manaſſet, ea nocte nouem diuerſas voces edidiſſe, hirundinis, pauonis, columbi, cornicis, Perdicis, porphyrionis, ſturni, luſciniæ, & merulæ.

Elias flamma enutritus.

Homerus melle alitur nouem voces auium edit.

XXXVI. GONIA PETRA AQVAM ET IGNEM FVNDENS.

Spiritus ſanctus fons & ignis.

IN Carthaginenſium ditione in monte Gonio iuxta fontem naſcitur petra magnitudine non exigua, quæ æſtate flammam igneam emittit; per hyemem verò ex eadem petra riuus aquæ ſolet defluere: neque hoc fit per exiguum tempus, ſed per vniuerſam æſtatem ſcatet ignis, per reliqua omnia anni tempora aquæ erumpunt.

Ariſtot. de admir. cap 109.

APOD. Spiritus Sanctus fons viuus, ignis charitas appellatur. Ex eo enim modo faces charitatis ad inflammandos animos exiliunt, modo riui vberes conſolationum ad reſtinguenda humanarum miſeriarum incendia, vel ad eluendas peccatorum ſordes erumpunt.

Cuius inexhauſto reuiuiſcit ſemper in anno.
Quicquid terra creat, gignit mare, parturit æther.
Qui freta diffundit, ſolidum dat corpus in aruis,
Saxa ciet iuſſu, metuit quem cautibus horrens
Caucaſus, aurito famuli cum fortia ſenſu

Ennodius Panegyr. in S. Epiphan.

Corda domat, qui cuncta videt, quem cuncta tremiſcunt,
Fons, via, flamma, lapis.

XXXVII. HEXECONTALITHOS.

Pro cunctis ſufficit vnus.

Pl. l. 37. edit. Pict. PRAECIPVAM obtinet admirationem lapis Hexecontalithos, de quo Solinus, *Tantum lapide vno gloriantur Atlantes, Hexecontalithon vocant tam diuerſis notis ſparſum, vt ſexaginta gemmarum colores in paruo eius orbiculo deprehendantur.* Eadem fermè habet Iſidorus. Orig. l. 16. cap. 12.

APODOSIS.

Commodè poterit comparari cum re, aut perſona, in quam ſparſa in alijs ornamenta vno veluti agmine confluunt, & præſtantiſſimam bonorum omnium temperiem efficiunt. Lemma ex Rutilio petetur.

Natura hic poſuit quicquid vbique fuit.

Quo in argumento præclari quoque ſũt Claudiani verſus, Panegyrico primo de laudibus Stiliconis.

Partitum ſingula quemq́;
Nobilitant: hunc forma decens, hunc robur in armis,
Hunc rigor, hunc pietas, illum ſolertia iuris.
Hunc ſoboles caſtiq́; thori ſparguntur in omnes,
In te miſta fluunt; & quæ diuiſa beatos
Efficiunt, collecta tenes.

XXXVIII. HYACINTHVS.

Pietas.

HYACINTHVS cœlum ſequitur, ſentit auras, ac cum cœlo facit mutationes, nec æqualiter ſemper rutilat, cum aut nubiloſus eſt aut ſerenus dies; ſculpturis reſiſtit, ſed tamen adamante ſcribitur, & notatur. Solinus c. 33

APO-

AP. Animus pij viri cœli meliore ſpiritu afflatus ad Deum ſe totum componit, & fertur prout ſpiritus intus agit: ad eius radios ſe explicat, eo recedente mœſtitiam intimis præcordijs ſentit: nulla rerum humanarum litura deformari patitur: vni Deo, qui inſtar adamantis domat omnia, ſe pandit, eiuſque impreſſionem ſuſcipit.

Eſt Deus in nobis agitante caleſcimus ipſo.

XXXIX. HYÆNIA.

Prudentia in loquendo.

HYAENIA ex oculis hyænæ, & ob id in vaſe inueniri dicuntur, & ſi credimus, linguæ hominis ſubditæ futura prædicere. *Plinius lib. 37. c. 9.*

APODOSIS.

Hac fabula ſignificatur ea, quæ ſemper adhibenda eſt in loquendo, prudentia, maximè vbi de rebus futuris, atque incertis agitur. Oculum oportet habere in lingua hoc eſt prudentiſſimam in omni ſermone conſiderationem: ὅπερ γὰρ ὀφθαλμὸς ἐν σώματι τοῦτο δὴ φρόνησις ἐν ψυχῇ. *Quod eſt oculus in corpore, hoc prudentia in mente.*

Sæpe illi dixerat Almo, *Oui. 2. Faſt.*
Nata tene linguam: nec tamen illa tenet.

XL. IASPIS.

Nil ortum tale fatemur.

VINCENTIVS Beluacenſis in ſpeculo naturali refert Iaſpidem inueniri amœnæ pulchritudinis in qua ſpecies viri emineat, clypeum è collo ſuſpenſum geſtantis, & ſubiectum pedibus ſerpentem calcantis. Meminit quoque poſt Vincentium F. Rucius lib. 2. de gemmis, vbi alius quoque Iaſpidis mentionem facit, quam Galenus dicitur in digito geſtaſſe. Cernebatur in ea homo faſciculum herbæ col-

lo implicatum gerens, cuius virtus omnes morbos diſcernebat, ſanguinemque reſtringebat.

APODOSIS.

Num verò præclara Iaſpis Deipara quæ Chriſtum tulit, qui clypeo fidei, & verbi diuini gladio fortem illum armatum vicit, & antiquum ſerpentem in humanis cædibus exitiali rabie perbacchatum contriuit?

Syneſ. in hym.

χθόνιον τῶν μεγάλων ὄφιν
πατρός ἤλασας ὀρχάτων.

XLI. LEVCAS PETRA.

Amoris remedium.

LEVCAS petra amoris remedium afferre credebatur iis qui illi inſiderent, Ptolemæus Hepheſtio. Conſentit cum hoc argumento Romana Antiquitas: fuit enim Romæ templum, vbi amor facem vndæ immergebat, & Lethæos latices propinare videbatur hoc emblemate, ἀντέρως.

Ouid 2. Remed.

Eſt prope Collinam templum venerabile portam,
Impoſuit templo nomina celſus Eryx.
Eſt illic Lethæus amor qui pectora ſanat,
Inq; ſuas gelidam lampadas addit aquam.
Illic & iuuenes votis obliuia poſcunt,
Et ſi quæ eſt duro capta puella viro.

APODOSIS.

Leucas, ſeu alba petra, Chriſtus eſt totus candore collucens, qui impuri amoris flammas & prauos animi motus ſuo cruore reſtinguit.

Syneſ. Hymn. 6.

Εὐρίπου προχοὰν ἱστὰς ἄλαν,
Τιρσαίνων ὁλοοῖς κλύδωνας,
Euripi æſtum ſiſtens vagum,
Mulcens tetros fluctus hyles.

XLII. LIPARIA.

Luxuria.

LIPARIA ſuffita omnes beſtias euocare dicitur. Iſid. Orig. lib. 16. c. 14.

APODOSIS.

Peſſimus luxuriæ odor voluptuarios homines illectat, & inſtar belluarum effuſos in omnium libidinum ſordes eiectat.

Luxuries prædulce malum: quæ dedita ſemper
Corporis arbitrijs hebetat caligine ſenſus,
Membraq; Circeis effeminat acrius herbis.
Blanda quidem vultu, ſed qua non tetrior vlla,
Interius fucata genas, & amicta doloſis
Illecebris, toruos auro circum linit hydros.
Illa voluptatum multos innexuit hamis.

Claud. l. 2. de laud. Stilic.

XLIII. LYCHNIS.

Sapientia.

LYCHNIS ex genere ardentium lapillorum eſt appellata, à lucernarum flagrantia: gignitur in multis locis ſed apud Indos probatiſſima. Eſt huius duplex facies, vna quæ purpura radiat, altera quæ cocci rubore. A ſole excalefacta, aut digitorum attritu, paleas & chartarum fila ad ſe rapere dicitur. Sculpturis reſiſtit, ac ſi quando ſculpta fuerit, dum imprimit ſigna, quaſi quodam animali morſu partem ceræ retentat.

Iſid. Orig. l. 16. c. 13.

AP. Clara eſt, & ardens ſapientia, & tum cœleſti purpura radians, tum cocci rubore accenſa, omnibus fortunæ telis reſiſtit, nuſquam ſe deformari patiens. Eadem ad ſe paleas, & folia, hoc eſt genus humanum, allicit; ſed non antequam magni illius Iuſtitiæ ſolis flammas conceperit: tunc enim.

& etiam dicetur de Deo qui pios ad ſe quaſi amoris ſyderite tactos illicit ſibi omnes conglutinatos.

XLVI. MYNDAN.

Virginitas.

LAPIS Myndan niueo candore circumfuſus, hanc vim habere dicitur, vt à ſe feras longe arceat, & ab earum morſibus ſecurum hominem præſtet. Leont. Byzant. Μισίδαν καλούμενος πάνυ λευκός, ὃν ἐὰν κατέχῃ τις, οὐδὲν ὑπὸ θηρίων ἀδικεῖται. Hoc ipſum virginitati tribuetur contra dæmones. In eodem genere ſymboli eſt fons Canathus de quo dixi ſuperius. Nam Iuno quotannis in Canatho fonte tota virginitatis gloria reuireſcit, vt Argiuorum ferunt fabulæ.

l. 3. fluuijs.

Pauſan. in Cor. p. 80.

APODOSIS.

De Virg.

Non ita eſt in mortalibus feminis, in quibus lapſa numquam redit virginitas: vnde πένταθλος ille Athanaſius eius laudes perſequens, ad ſeriam, & diligentem cuſtodiam tanti theſauri hortatur: ὦ παρθενία, στέφανος ἀμαράντινος! ὦ παρθενία, ναὸς θεοῦ, καὶ ἁγίου πνεύματος οἰκητήριον: ὦ παρθενία μαργαρίτα τίμιε, τοῖς πολλοῖς ἀφανὴς ὀλίγοις δὲ μόνοις εὑρισκομένη! ὦ ἐγκράτεια φίλη θεοῦ, καὶ παρὰ ἁγίοις ἐγκωμιαζομένη! ὦ ἐγκράτεια τοῖς πολλοῖς μισουμένη, τοῖς δὲ ἀγίοις σου γνωριζομένη! ὦ ἐγκράτεια θάνατον καὶ ᾅδην ἀποφεύγουσα, καὶ ὑπὸ ἀθανασίας κατεχομένη! ὦ ἐγκράτεια χαρὰ προφητῶν, καὶ ἀποστόλων καύχημα! ὦ ἐγκράτεια ἀγγέλων βίος καὶ ἁγίων ἀνθρώπων στέφανος! μακάριος ὁ κατέχων σε, μακάριος ὁ προσκαρτερῶν τῇ σου ὑπομονῇ, ὅτι ὀλίγον κοπιάσας πολὺ χαρήσεται ἐν σοί. Græca tam liquida ſunt vt interpretatione non egeant.

XLVII. ONYX FABII CVNCTATORIS.

Imperatoris virtutes.

IN lapillo Onyce argumentum multiplex artificioſè admodum ſculptum ſe vidiſſe refert Pierius, quo Fabij Cunctatoris virtutes ſignificarentur. Equino erat capite, humana facie in pectus barbata, gruinis pedibus, cauda pulli gallinacei. Literæ, Fab.

Apodosis.

In eo numero adumbratæ ſunt boni Imperatoris virtutes. Nam principatum in bello ex equino capite, prudentiam ex humano pectore barbato? prouidentiam & cunctationem, atque etiam ſpeculationem ex pedibus gruinis; victoriam ex pulli gallinacei cauda interpretamur.

XLVIII. OPALVS.

B. Mariæ Virginis.

Iſid. Orig. l.16. c. 12. OPALVS diſtinctus eſt diuerſarum gemmarum colore: eſt enim in eo carbunculi tenuior ignis, amethyſti fulgens purpura, ſmaragdi nitens viriditas, & cuncta pariter ſub quadam varietate lucentia.

Apodosis.

In B. Maria Virgine omnium virtutum ſpecies admirabili fulgore collucent. Vt carbunculi ignis micat charitas, fulget vt amethyſtus temperantia, læto ſmaragdi virore ſpes radiat: omnia denique cœleſtium ornamenta in eam plena Dei manu congeſta gratiſſimam lucis temperiem impertiunt.

Venant. Honorius Fortun. l. 1. de partu Virgin.

Pulchra ſuper gemmas, ſplendorem ſolis obumbrans,
Alta ſuper cœlos, & ſuper aſtra nitens.
Vellere candidior niueo, rutilantior auro,
Fulgidior radio, dulcior ore fauo.

Cara,

Cara, benigna, micans, pia, ſancta, verenda, venuſta,
Flos, decus, ara, nitor, palma, Corona, pudor.

XLIX. PANTARBA.

Eloquentia.

LAPIS Indicus admirabili fulgore collucens, & omnes lapides inſtar examinis apum ad ſe pertrahens. Philoſtr. Appollon. νύκτωρ μὲν καὶ ἡμέραν ἀναφαίνει καθάπερ τὸ πῦρ, ἔστι τῶν πυρσὴ καὶ ἀκτινώδης· εἰ δὲ μεθ' ἡμέραν ὁρῷτο, βάλλει τοὺς ὀφθαλμοὺς μαρμαρυγαῖς μυρίαις· τὸ δὲ ἐν αὐτῇ φῶς πνεῦμ' ἐστὶν ἀῤῥήτου ἰσχύος· πᾶν γὰρ τὸ ἐγγὺς εἰσποιεῖ αὐτῇ, τί λέγω τὸ ἐγγύς· ἔστι σοι λίθοις ὁπόσας βούλει καταποντῶσαί ποι, ἢ τῶν ποταμῶν, ἢ τῆς θαλάττης, καὶ μηδὲ ἐγγὺς ἀλλήλων, ἀλλὰ σποράδας, καὶ ὡς ἔτυχεν, ἡ δὲ εἰς αὐτὰς καθιμηθεῖσα ξυλλέγεται πάσας, τῇ τοῦ πνεύματος διαδόσει, καὶ ὑποκείσονται αὐτῇ βοτρυδὸν οἱ λίθοι καθάπερ σμῆνος. *Noctu diem velut ignis oſtendit, quoniam igneus eſt, ac radioſus: ſin vero poſt diem aſpiciatur, in numeris coruſcationibus oculos ferit. Id autem quod in ipſo lumen fulget, ſpiritus eſt potentiæ admirabilis. Quicquid enim prope eſt ſibi conciliat: quid autem dico prope iacentes lapides ipſum congregare? cum liceat petras quotcumq; velis alicubi demergere, aut in mari, aut in fluuio, & illas non prope adinuicem, ſed ſparſim, vtcumq; contigerit. Poſtmodum vero hic lapis ad eas demiſſus ſui ſpiritus diſtributione omnes colligit. Ita vt coaceruati lapides tanquam examen apum illi ſubiaceant.* Addit ſummam eius magnitudinem pollicis vnguem adæquare: gigni uero in concauis terræ, profunditate paſſuum quatuor. Tantum verò ipſi ſpiritus ineſſe, vt intumeſcat, & plerumque ſcindatur terra, vbi eiuſmodi lapis concipitur. Inquirere autem ipſum nemini licet, aufugit enim niſi ſumma cum ratione trahatur. lib. 3. c. 14.

AP. Eloquentiæ verus typus eſt Pantarba qua-

Cic. 1. de Orat. qua nihil ſpecie præſtabilius, nihil forma auguſtius, qui dicendo tenet hominum cœtus, mentes allicit, voluntates quocunque vult impellit. Aliarum quoque hic ἑρμηνειῶν latiſſimus poteſt eſſe campus.

PAVSILYPOS, lapis in aranea apula.

L. PHENGITES SEV DOMITIANI PORTICVS.

Mundus ſpeculum beneficientiæ diuinæ

Suet in Domitiano. cap. 14. DOMITIANVS tempore ſuſpecti periculi appropinquante ſollicitior in dies porticuum in quibus ſpatiari conſueuerat parietes Phengite lapide diſtinxit: è cuius ſplendore per imagines quicquid à tergo fieret, prouideret; quid ſi corda per Phengitem videre potuiſſet?

APODOSIS.

Totus ex Phengite mundus: in ipſo quocumque te vertas, Dei Opt. Max. benignitatem in tot & tam varijs rebus creatis quaſi ſpeculis vides renidentem.

Iouis omnia plena,

lib. 36. c. 22. Nota quoque ex Phengite lapide Seiæ Fortunæ ædem fuiſſe conflatam. *Nerone Principe in Cappadocia repertus eſt lapis duritia marmoris candidus atq; tranſlucens, etiam qua parte fuluæ inciderant venæ ex argumento Phengites appellatus. Hoc conſtruxerat ædem Fortunæ, quam Seiam appellant, à Seruio Rege ſacratam, aurea domo complexus.* *Seia Fortuna.*

LI. PYRITES EQVITVM VELLERIS AVREI.

Zelus Religionis.

EQVITES velleris aurei à Philippo Bono inſtituti & eius filio Carolo Audaci ornati, torquem geſtabant

ſtabant auream: huic intextum erat ferrum, quodè venis lapidis flammæ ſemina elicere, atque excutere videbatur. In ſumma parte pendebat vellus aureum. Paradinus ferro hoc lemma affigit. *Ante ferit quàm flamma micet.* Velleri autem: *Pretium non vile laboris.*

APODOSIS.

Significat egregios animos Deo incitante cœleſtes amoris flammas ad defenſionem religionis concipere; quibus cùm toti exardeſcant, præclara obeunt facinora, & ſibi ad vellus aureum, an potius ad beatam immortalitatem viam muniunt?

Ardens euexit ad æthera virtus.

LII. SAPPHIRVS MOSIS VISIONE INCISA.

Prælatorum Sapientia

ADMIRATIONEM omnem ſuperat illa Sapphirus, in qua viſio Moyſes, & lex Decalogi naturaliter impreſſa fuiſſe dicitur. Cuius meminit S. Epiphanius Epiſcopus Cyp. τὴν τῷ Μωσεῖ ὀφθεῖσαν ὀπτασίαν ἐν τῷ ὄρει, καὶ δοθεῖσαν νομοθεσίαν ἐπὶ σαπφείρου πεφυκέναι. Simile eſt quod de Pyrrhi Achate commemoratum eſt à nobis ſuperius, grauium hiſtoricorũ literis celebratum. Verùm tanto præſtat Sapphirus Achati, quantum profanorum numinum ſimulachris diuinarum rerum effigies antecellunt. *lib. de 12. gemmis.*

AP. Hæc Sapphirus à ſummo ſacerdote geſtabatur in pectore. Quo certè ſymbolo deſignabat cor eorum qui præſunt Eccleſiæ, debere eſſe quaſi ſanctarum legum, diuinorumque myſteriorum perpetuum quoddam domicilium. Qui hanc rerum altiſſimarum ſcientiam præclaro concentu moribus accommodant. *Aur. Prud. in Cathem.*

Templum conſtituunt perenne Chriſto
In cordis medij ſinu ac receſſu.

LIII. SAPPHIRVS CARBVNCVLI PARENS.

Θεοτόκιο.

QVEMADMODVM Sapphiri viſceribus naſcitur lapis ſanè pretioſus, & ipſo qui genuit pretioſior, lucidus & ſplendens carbunculus: ita ex Virginum gemmâ Mariâ natus eſt ille lapis angularis exciſus de monte ſine manibus, matre nobilior, & matri totus nobilitatis auctor.

De Sapphiro Dioſcorides, l. 5. 114. Epiphanius in l. de 12. Gemmis.

APODOSIS.

O virgo inſignis, mater pia, nobile ſemen,
Quam Deus impleuit totius orbis ope.
Fructu ſancta pio renouaſti fœdera rerum,
Lucidiorq. dies te generante nitet.
In te habitans mundi lumen ſtatione coruſca,
Floruit interius per tua membra Deus.
Nunc viuax fulgor penetrans & ad ima profundi,
Orbem alit, aſtra tegit, Tartara luce replet.

THRASYDVLVS, Lapis in Myrmecoleone.

LIV. TVRCA.

Amicitia fidelis.

GEORGIVS Agricola libro ſecundo de gemmis, lapilli meminit, quem vulgo Turcam vocant. Ait inſulano cuidam hanc gemmam fuiſſe, magni pretij, & eximiæ pulchritudinis. Cumque is fati legibus conceſſiſſet, gemma quaſi domini morti illachrymaſſet, infuſcata nitoris gloria longè obſcurior apparere cœpit.

APO. Poterit eſſe fideliſſimi amoris ſymbolum in amico, qui demortui ſocij memoriam perpetuis lachry-

lacrymis & mœrore proſequatur. Lemma erit.

Tecum perierunt gaudia noſtra.

LV. VERITAS SAPPHIRINA ÆGYPTIORVM.

Iudiciorum æquitas.

IVDICES apud Ægyptios ijdem fuere qui ſacerdotes: inter quos princeps erat Iuſtitiæ omnium natu maximus, idem iuſtiſſimus, & æquitatis tenaciſſimus putabatur, qui imaginem ex ſapphiro gemma confectam geſtabat, quæ vocabatur veritas, καὶ ἐκαλεῖτο τὸ ἄγαλμα ἀλήθεια. *Æl. varia. hiſtor. l. 14 cap. 34.*

APODOSIS.

Veritas non in Sapphiro, ſed in intimis viſceribus & medullis à iudicibus geſtanda eſt, ſine qua nulla iuſtitia, nulla virtus eſt. Socrates idem dicebat eſſe veritatem & virtutem. Plato non ipſum quidem ſummum bonum, ſed ei adhærere ſicut ſoli lucem: eſſe, inquit, ἀγαθοειδῆ non ipſum ἀγαθόν. de rep. 6. & οὐδὲν οἰκειότερον σοφίας τῆς ἀληθείας εἶναι. *Nihil affinius, familiariuſque ſapientiæ quàm veritatem eſſe. veritas apud Themiſtium pingitur virgo facem, præferens in adamante conſides.*

LVI. SARDONIX AD CERAM *Orig. l. 16. c. 8.*

Puritas.

SARDONIX conſtat tribus coloribus, ſubterius nigro, medio candido, ſuperius minio. Hæc ſola in ſignando nihil ceræ euellit. Iſid.

AP. Rari ſunt & illuſtres animi, qui cum adhæreſcant corpori, nihil tamen ex eo terrenæ contagionis capiunt, ſed purum ſeruant.

Æthereum ſenſum, atq; aurai ſimplicis ignem.

Itaque infra pedes res humanas habent puro virtutum candore collucentes; tum in apice miniati,

hoc

bene inferiora. Qualeſ ſunt principes, tales eſſe ſolent populares.

In commune iubes ſi quid cenſeſq; tenendum,
Primus iuſſa ſubi. Tunc obſeruantior æqui
Fit populus, nec ferre vetat, cum viderit ipſum
Authorem parere ſibi. Componitur orbis
Regis ad exemplum: nec ſic inflectere ſenſus
Humanos edicta valent, quàm vita regentis.

Claud. ad Honorium.

LIX. SYNODITES.

Tantus amor cœli.

LAPIS Synodites puſillus Solem habet impreſſum, & Lunam ad Solis varios aſpectus creſcentem & decreſcentem.

Damaſcius in vita Iſidori.

Nonnus Panopolitanus eius lapidis diſertè meminit, aitque hæc incrementa, & damna ſecundum varias Lunæ facies contingere. Sic autem illic:

in Dionyſiacis.

Τῇ δὲ σελήνης
Εἶχε λίθον πάλλευκον, ὃς ἐυκεράοιο θεαίνης
Λαπομένης μινύθει. καὶ ἀέξεται, ὁππότε μήνη
Ἀρτιφανὴς σέλας ὑγρὸν ἀποστίλβουσα κεραίης
Ἠελίου γενετῆρος ἀμέλγεται αὐτόγονον πῦρ.

illa lunæ
Candidum habebat lapillum, qui cornigera Dea
Deficiente minuitur, & augetur, quando luna
Noua humidum iubar emittens cornu,
Solis patris ſugit primigenitum ignem.

APODOSIS.

Symbolum eſſe poteſt hic lapillus animæ Deo penitus adhæreſcentis, de qua dici illud poteſt.

Tantum ſpectabat euntis
Ore Dei, vultuſq; ſuos flectebat ad illum.

LX. SMARAGDVS.

Typus virginitatis.

SMARAGDVM Virginitatis ſymbolum eſſe alibi oſtendimus: qui adeo impatiens Venereæ conſuetudinis eſſe perhibetur, vt inſignis Samaragdus Reginæ Hungariæ, cum ipſa marito conſueſceret, memoretur in tres particulas conſciſſus atque confractus.

Alb. Mag. & Rueius l. 2. de Gem.

De hoc lapide Theophraſtus ait: ἔστι δὲ σπανία καὶ τὸ μέγεθος οὐ μεγάλη: Addit, niſi credamus Ægypti Regum annalibus, quibus traditum eſt Regi illorum à Rege Babylonio miſſum Smaragdum muneri quatuor cubitorum longitudine, & trium latitudine: Item in Iouis obeliſco fuiſſe poſitos quatuor Smaragdos quadraginta cubitorum longitudine; latitudine verò partim trium, partim duorum.

Theop. de lapidibus.

LXI. BACTRIANORVM SMARAGDI.

Diuitiæ dona ſunt Dei.

BACTRIANI Eteſijs flantibus colligunt Smaragdos ex commiſſuris ſaxorum: συλλέγουσι δὲ αὐτοὺς ὑπὸ τοὺς ἐτησίας· τότε γὰρ ἐμφανεῖς γίνονται κινουμένης τῆς ἄμμου διὰ τὸ μέγεθος τῶν πνευμάτων.

Plin. l. 37. c. 5. & Theop. de lapidibus

AP. Aſpirante Dei fauore qui per Eteſias ſignificatur, omnis non modò terrena, ſed & cœleſtis in nos influit opulentia, atque ex ipſis rerum aſperitatibus ſumma gloriæ ſuauitas decerpitur.

O faciles dare ſumma Deos?

Lucan. l. 1.

Et Claudius Marius Victor,

Omnia poſſe tuum. Nec in hoc tua gloria tantùm eſt,
Quod præſtanda facis bonus auctor, ſed quod & ipſum
Vt poſſis præſtare facis, cauſaſq; ſecundas
Inuoluis primis: quod qui tua munera ſentit,
Munus & ipſe tuum eſt.

in præfatio- ì Deū.

LXII.

LXII. TRIOPHTHALMOS.
Trinitas.

TRIOPHTHALMOS Cum onyce naſcitur tres hominis ſimul oculos exprimens. Plin. lib. 37 cap. 11.

AP. Triophthalmos tres oculos habens commixtos, & vna luce fulgentes, ſymbolum Trinitatis eſt, quæ à D. Gregorio Nazianzeno appellatur φῶς ἐν τριλαμπεῖ, *lumen vnum triplici face* (quaſi oculo) *collucens. Quomodo ſi cereus illuminetur ex alio, vnus ex vtroq. ignis coruſcat, duo licet cerei ſint: iſta tamen flamma eſt in ſecundo, quæ refulget in primo: Ita Dominus noſter Ieſus Chriſtus, in quantum poſſunt magnis parua conferri, cum patre alius eſt in perſona, ſed non alius in ſubſtantia vel natura.* in odis. Euſeb.

Nicolaus Cuſſanus Cardinalis in ſummis montibus ſtagnum vidit, in cuius medio ſcaturigo aquæ limpidiſſimæ appareret è fonte imo qui oculis non pateret, ſed ſolo intellectu comprehenderetur: nec dubitauit hoc ipſo ſymbolo ad ſacroſanctæ Triadis veritatem demonſtrandam vti: Stagnum (inquit) à ſcaturigine, ſcaturigo à fonte differt: tria ſunt & vnũ ſunt: aqua nec influit aliunde nec effluit: eius tamen humore vicina omnia prata vegetantur. *Hæc ille.* Emiſſenus hom 4. de ſym. & Cæſar. Arelat. homil. 4. de Paſch.

Ad idem argumentum refer tres ſoles, quos Iulius Obſequens, & poſt eum Suares de Myſterijs in Hiſpania viſos fuiſſe, & repente in vnum coaluiſſe memorat. lib. 2. Cribrat. Alcorani.

LXIII. VITRVM AB HYDRARGYRO INTACTVM.

Virgo à peccati noxa immunis.

Ex Iſidor. lib. 16. cap. 18.

HYDRARGYROS ſiue argentum viuum, vaſa aurea, argentea, ærea, ferrea, lapidea, & cæte-

ras naturas perforat, vitrum minimè lædit; quod ego memini me breui poëmatio proſequutum.

Conſpicuos inter naturæ ſplendet honores
Fuſilis argenti ſpecies, cui plurimus Hermes
Incubat, & pleno liquidum ſe numine fundit.
Nempe Deus geſtit viuis animare metallum
Flatibus, & tenues argento claudere vitas.
Ignea vis infuſa micat, leniq; fluentem
Materiam tractu penetrat; non inditus humor
Terrenius hebetant ortus, miniataq; maſſa.
Quodſi conſtrictum vinclis, & carcere cæco
Impedias, furit vſq; tamen, lucisq; cupido
Indignata premi vacuas ſe librat in auras,
Mulciberi cum vis infeſti admota laceſſit,
Et tumidam irritat cæcis feruoribus iram.
Siue auri retinere paras, ſiue aggere ferri,
Siue etiam affini vinctum ſociare metallo,
Emicat, obſtantemq;ue ingrato pondere molem
Rumpit ouans, magnoq; potens domat omnia niſu.
Aſt vbi viuaces motus conſtringere vitro
Fert animus, ſentit quaſſas hoc obice vires.
Corpora fruſtrato pertentat vitrea morſu.
Ceu quando alliſi ponunt ad littora fluctus,
Aut vis indocilis Boreæ, cum flamine rauco
Proludit; tentatq; viam, ſi forsè ſeuero
Æolus hunc adamante ligat, cadit improbus aura
Impetus, & fractam recoquit ſub pectore bilem.
Unde ſubeſt tenui tam magna potentia vitro?
Quis Deus inclusas tam miti corpore vires
Armat in audaces occulti ſyderis iras?
Nulla ſubit, quanquam fragilis, contagia formæ,
Stigmatis impatiens, & amico lumine fulget.

ALLVSIO.

Eſt vitrum virgo, labes hydrargires aui.

LXIV.

LXIV. VNIO EX AQVA ET FVLGVRE.

Ex Gregorio Thaumaturgo.

Incarnatio.

VNIONES in conchis fieri tradunt ex rore, & fulgure: Ros enim, allambentis fulguris vi non modo concreſcit in vnionem, ſed & ipſe vnio celerius Ioue tonante paritur: ὅταν ταῖς κόγχαις ἀνεῳγμέναις ἐπιλάμπωσιν αἱ ἀστραπαί. Plinius tamen ait, ſi fulgurer, comprimi conchas. Apponam Plinij locum, qui diſertè hæc tractat. *Has* (inquit de conchis) *vbi genitalis anni ſtimulauerit hora, pandentes ſeſe quadam oſcitatione, impleri roſcido conceptu tradunt, grauidaſque poſtea eniti, partumque concharum eſſe margaritas, pro qualitate roris accepti.* At Solinus Polyhiſtor: *Conchæ ſunt in quibus hoc genus lapidum requiritur, quæ certo anni tempore luxuriante conceptu, ſitiunt rorem, veluti maritum cuius deſiderio hiant: Et cùm lunares maximè linquuntur aſpergines, oſcitatione hauriunt humorem concupitum. Sic concipiunt, grauidæque fiunt, & de ſaginæ qualitate reddunt habitus vnionum.* *Ælianus li. 14 c. 3.* *lib. 9. c. 35.*

Apodosis

D. Gregorius Thaumatur. de incarnatione explicat, & fulgur, virtutem Spiritus Sancti accipit; rorem, puriſſimum ſanguinem Deiparæ Virginis; vnionem, corpus Chriſti.

vterumq; puellæ
Sidereum mox implet onus, rerumq; Creator *Sedul. l. 2.*
Naſcendi ſub lege fuit. Stupet innuba tenſos
Virgo ſinus, gaudetq; ſuum paritura parentem.

LXV. ANNVLVS HELENÆ, SEV ASTERITES.

Terrena cum diuinis copulata.

ASTERITE lapide, cuius ea vis eſt, vt Soli obiectus accendatur, Helena ſuas obſignabat literas, impreſſa in eodem piſcis Panis figura. Ptolomæus Hepheſtione, cuius hæc ſunt verba: Πᾶνα ἰχθῦν εἶναι θαλάσσιον κητώδη, ὅμοιον τῷ πανὶ κατ᾽ τὴν ὄψιν· ἐν τούτῳ λίθον εὑρίσκεσθαι τὸν ἀστερίτην, ὃν εἰς ἥλιον τεθέντα φλέγειν. Ἑλένη γλυφὴν ἔχοντα αὐτὴν τὸν ἰχθῦν τὸν Πᾶνα, καὶ ταύτῃ ἐπεχρῆτο τῇ σφραγῖδι.

APODOSIS.

Poterit in eos torqueri, qui cœlum miſcent terræ, & profana diuinis: in eodem enim annulo, cœleſti lapidi iuncta erat figura Panis. nam & hic Piſcis Pani ſimilis eſt, à quo nomen accepit: eſt autem Pan impurus & ſalax Deus.

Quid facit ſtella cum terris, lux cum tenebris, puritas cum impudicitia?

Li. 2. rerum Phryg.

Non bene conueniunt, nec in vna ſede morantur.

Lapis porrò aſterites is eſt, opinor, cuius meminit Hermeſianax Cyprius: λίθος καλούμενος ἀστὴρ, νυκτὸς βαθείας πυρὸς δίκην λάμπων.

LXVI. ANNVLI IARCHÆ.

Virtutum præſidia.

Strom. l. 5. Execeſti annuli.

ANNVLOS ſeptem Iarcha dedit Appollonio, ſtellarum ſeptem nominibus inſignitos. Phil. græce dixit, τῶν ἑπτὰ ἐπωνύμοις ἀστέρων, οὓς φορεῖν τὸν Ἀπολλώνιον μὲν ἕνα πρὸς τὰ ὀνόματα τῶν ἡμερῶν. Hos Apollonius ſingulos, diebus ſingulis geſtabat. Credibile eſt fuiſſe annulos magicos, quos δακτυλίοις γεγοητευμένοις appellat Clemens Alexandr. quales Execeſto Phocenſium tyranno fuiſſe narrat, ex quibus inter ſe colliſis, ſonumque excitantibus rerum gerendarum op-

portunitates Rex intelligebat: Malè tamen perijt malus cum ſuis annulis. Ariſtophanis Scoliaſtes φισικοῖς δακτύλοις nominat mitiori vocabulo, & eorum artificium aſcribit Eudemo Philoſopho: φιλόσοφος ἦν οὗτος ὁ Εὔδημος φισικοῖς δακτυλίοις ποιῶν πρὸς δαίμονα, καὶ ὄφεις, καὶ τὰ τοιαῦτα. *Philoſophus is erat Eudemus, Phyſicos annulos faciens aduerſus Dæmona, ſerpentes, & cætera id genus.*

Ap. Septem annuli Iarchæ planetarum nominibus, & titulis inſignes, totidem ſunt ornamenta virtutum, quarum ſplendor eſt maximus, & in regum vita conſpicuus; Nobilitas, Pulchritudo, Religio, Prudentia, Fortitudo, Iuſtitia, Eloquentia. Nobilitatis hyeroglyphicum eſt luna, quando & in calceis patriciorum poſita, generis illuſtris fidem fecit, Pulchritudini reſpondet Venus regina gratiarum. Sol Dei typus, pietatis, & religionis erit ſymbolum. Saturnus, qui ab Orpheo ποικιλόβουλος nominatur, rectè cum prudentia congruit: Mars, fortitudinem ſuapte natura deſignat. Iupiter quem Callimachus hymno εἰς Δία, δικάσπολον οὐρανίδῃσιν vocat, *Iudicem cæleſtium*, Iuſtitiæ virtutum reginæ erit Iudicium. Hermes eloquentiæ præſes, ipſam nobis eloquentiam ſignificabit. Hanc ornamentorum coronam, ſeptem veluti gemmis collucentem qui fuerit ſortitus, magna contra vim omnem aduerſam præſidia habiturus eſt.

LXVII. ANNVLVS SALOMONIS.

Sapientiæ typus.

CIRCVMFERTVR fabuloſa narratio ex Arabico codice de annulo Salomonis, quæ mihi ſemper viſa eſt ab hiſtoriæ fide aliena. Aiunt quippe Salomonem Regem annulum fatalem habuiſſe, cui vis illa mirabilis ſapientiæ tenebatur implicata. Quam-

orbem cùm ad Iordanis ripas lauandi cauſa veniſſet, Mulierum quæ Regi ſanam mentem inuidebant blanditijs ineſcatus, annulum depoſuit; quem cum Sirenes illæ in profluentem abieciſſent; repente totum illud ſapientiæ flumen exaruit, & tardo hebetique putabatur ingenio, qui antea omnium hominum ferebatur ſapientiſſimus. Verum cùm in exenterati piſcis viſceribus repertus annulus denuo Salomoni redditus eſſet, omnis in eo ſapientiæ vigor viſus eſt repubeſcere. Meminit huius narration. Pineda.

3. de rebus Salomonis.

APODOSIS.

Fabula rectè oſtendit mentis, conſilij & ſapientiæ conciliatriculas eſſe prædatrices impudicas fœminas, ſapientibus remis veliſque fugiendas,

Martial. l. 3

Sirenas hilarem nauigantium pœnam,
Blandaſq; mortes gaudiumq; crudele.

LXVIII. HOROLOGIVM CAROLI QVINTI IN ANNVLO.

Audacis tanta eſt induſtria dextræ.

HOROLOGIORVM miracula, in quibus nobiliſſimorum artificum triumphat induſtria, nemo neſcit, ſed illud omnem admirationem ſuperat, quod peritiſſimus artifex in Coroli V. annulo Horologium cum tot libramentis currentibus, & recurrentibus rotulis incluſit. Quid maius quàm cœli illius vertentis effigiem, & tantam, tam variam ſubtiliſſimarum partium compagem in gemmam includere?

AP. Sapiens momenta temporum & rerum habet in manu.

Felix cui cœlum, terræq; patebant
In digitis.

LXIX.

LXIX SICLI SANCTVARII.

Sacerdotum & religioſorum exempla.

SICLI legitimi iubentur in ſacris capi ad menſuram Sanctuarij, quia menſuræ & pondera, quæ eſſent regulæ cæterarum adſeruabantur in Sanctuario, vt ſi quid hominum profanorum vſus conſuetudoq; deprauaſſet, ad typum illum reformaretur. *Accipies* Leuit. 5.
5. *ſiclos per ſingula capita , ad menſuram Sanctuarij.*

APODOSIS.

Similes omnino ſunt Sicli Sanctuarij ſacerdotes & religioſi, qui in ipſo quaſi Eccleſiæ Sanctuario conſtituti, eam debent præferre in moribus integritatem quæ omnibus exemplo eſſe poſſit, vt eorum vita, cæterorum ſit, *perpetua quædam cenſura & diſciplina:* quod aſſequentur *ſi loquantur vt oracula, viuant vt numina.*

PARABOLARVM HISTORICARVM

LIBER DVODECIMVS.

TECHNICVS SIVE DE manufactis.

I. ACADEMIA PROMETHEI.

Collegium Nobile.

Pauſan in Att. memin. Oppi. l. 2. de venat. verſ. 30. Herod. in Vran. Schol. Aſtrioph. & Lucretius.

IN Academia Promethei Muſarum, & Mercurij, item Herculis & Mineruæ monumentis inſigni, ara extructa cernitur, ex qua homines in vrbem accenſas lampades præferentes decurrunt. In eo autem certamen eſt, vt in curſu accenſæ conſeruentur, cuius enim fax extincta fuerit, is victoria ſucceſſori cedit: eademque ratione ille tertio: quod ſi nulli ardentem perferre licitum fuerit, palma in medio relinquitur.

AP. Ex optimis Gymnaſiis tanquam ex ipſo Muſarum, Mercurij & Herculis Μουσαγέτου ſacrario lux ſapientiæ petitur, cuius ductu ſi quis vitæ curſum inſtituat, ne ſibi ad palmas, & magnarum rerum decora compendiariam ſternit viam: At qui ſemel acceptam lucem ſua nequitia patitur extabeſcere, ignominiæ & calamitatis futurum eſt mancipium. Felix igitur quem hæc ſapientiæ lampas regit, quem vt ait Maximus Tyrius, ὑπεδέξατο ἡ Ἀκαδημία καὶ βάθρα χολὴ, καὶ λόγοι καλοὶ, καὶ θεωρία ἄπαυστος.

Oratr 6. de vita contemplatiua.

II. AM-

II. AMPHOTIDES XENOCRATIS. ΑΜΦΩΤΙΔΕΣ ΞΕΝΟΚΡΑΤΟΥΣ.

Aurium ſenſus regendus doctrina.

XENOCRATES Amphoditas ſiue aurium munimenta pueris potius, quam Athletis applicanda dicebat: quod hi verberibus, illi verbis, quorum aliquando periculum maximum eſt, pateant.

APODOSIS.

Amphotides munimen ſanctæ doctrinæ aduerſus lenocinia verborum. Senec. ad Lucil. epiſt. 31. *Ad ſummum ſapiens eris ſi clauſeris aures, quibus ceram parum eſt obdere, firmiori ſpiſſamento opus eſt, quàm vſum in ſocijs Vlyſſem ferunt.* Athenienſibus oraculum de optimo Reip. ſtatu conſulentibus reſponſum eſt, fore beatam vrbem ſi puerorum auribus quod optimum eſſet, & pretioſiſſimum appenderent. Hoc de ſalubri doctrina intelligebatur: Illi de gemmis & monilibus acceperunt, vnde lata erroris anſa. *Dixi alibi fuſius ex Dione Pruſæo.*

Plutarch. de Audit. initio.

Oraculum de inauribus.

III. AMPHIARAI TELVM.

Ἐκ πόνου κλέος

AMPHIARAI telum ab aquila ſublime raptum, & in terram iterum delapſum, ceſſit in laurum. Plutarch in parall. τῶν ἅμα πολυνείκει ἐνωχουμένων λοχαγῶν, ἀετὸς καταπτὰς τὸ Ἀμφιαράου ἐβάστασε δόρυ εἰς ὕψος, καὶ εἴασε· τὸ δὲ παγὲν ἐν γῇ, δάφνη ἐγένετο.

AP. Labor nobis inſtar teli eſt, gloriæ autem vel vt lauro veſtitur à Deo.

Εὔκλειαν ἔλαβον οὐ ἄνευ πολλῶν πόνων.
Φιλεῖ δὲ τῷ κάμνοντι συσπεύδειν Θεός.
Gloriam aſſequutus ſum non ſine multis laboribus.
Solet laborantem Deus pariter adiuuare.

Euripid. in Andromed. & Æſchylus apud Stob. Serm. 29.

IV.

IV. ARA PVRA

Sanctitas

VNAM duntaxat in Delo aram fuiſſe puram memorant, nullius animalis cæde inquinatam, nulla cruoris ſtilla aſperſam, ad quam ſolam in orbe terrarum Pythagoras ſolebat accedere. Clemens Alexandrin. Ἀλλὰ τὸν μὲν ἀρχαιότατον βωμὸν ἐν Δήλῳ ἁγνὸν εἶναι τεθρυλλήκασι, πρὸς ὃν δὴ μόνον καὶ Πυθαγόραν προσελθεῖν φᾶσι φόνῳ καὶ θανάτῳ μὴ μιανθέντα. Ibi enim tantum offerebantur ſuffimenta.

Strom. li. 7. pag. 515.

Interpretatur idem Clemens Alexandr. & ſanctam animam eſſe dicit ac orationis Thymiama: τὴν δικαίαν ψυχὴν, καὶ τὸ ἀπ' αὐτῆς θυμίαμα. Talis fuit anima B. Virginis *à ſanguinibus*, hoc eſt peccatis intacta.

V. ARÆ CISSIORVM.

Honor viuorum, vel Solem Orientem adorare.

CISSII Xerxi aram vnam, duas Dario, multas Dariæo qui tum florebat, extruxerunt.

Philoſt. in Apollonio.

APO. Homines parcius colunt eos à quibus nihil commodi ſperant, & Solem quod aiunt Orientem omnes adorant: οὐκ ἀείδω τὰ παλαιά, καινὰ γὰρ ἅμα κρείσσω, νέος ὁ Ζεὺς βασιλεύει. *Non cano vetera, noua ſi quæ ſunt eadem quoq; meliora, nunc iuuenis Iuppiter dominatur.* (inquit ille.) Quo in argumento memorabile eſt quoque exemplum Attici, qui Herodis opulentiſſimi Sophiſtæ Pater fuit. Is enim cum Scopelianum tum in Rhetorum ludo regnantem audiuiſſet, hunc vnum eximè veneratus, veteres ita contempſit, vt eorum Hernias, hoc eſt ſtatuas quas in ſuarum ædium porticibus antea coluerat, lapidibus peti iuberet. Author eſt Philoſtratus in Scopeliano. Pindarus Olymp. od. 9. acutè dixit in hanc ſententiam.

Αἴνει δὲ παλαιὸν
Μὲν οἶνον, ἄνθεα δ' ὕμνων νεωτέρων.

VI. AR-

VI. ARBOR XERXIS AVREA.

Diuitiæ infrugiferæ.

AVREA fuit Regis Perſarum ſella, χρυσοῖς δίφροις, vt habet Tzetzes, & aureus lectus, in quo dormiebat: Ioſephus, ἐπὶ χρυσοῦς κλίνης καθεύδοισι. ad hæc effuſa platanus aurea, ſmaragdinis racemis diſtincta, imminebat capiti, cuius meminit Athenæus lib. 7. & Ariſtides apud Phot. imago quædam huius rei in Conopæo Holophernis, de quo ſacræ literæ, videns autem Iudith Holophernem ſedentem in Conopæo, quod erat ex purpura, ex auro, ex lapidibus pretioſis intextum adorauit eum, ex eo vſus οὐρανίσκου (quem nos velum & apicem appellamus) ad noſtros reges manauit, fuit omnino non modo Perſis, ſed & alijs regibus familiare, vt rarò in conſpectum prodirent, & ſi quando darent ſe in publicum: id quam magnificentiſſimè facerent, Cypriorum reges, quod teſtatur Athenæus, Thronum habuere ſpectabilem, quem columbæ quatuor ſuauiſſimis vnguentis delibutæ circumuolitantes, ventulum faciebant.

Iliad. 4. ch. 32.
Antiquitatum Iudaicarũ lib. 11. P. 16.

APODOSIS.

Quid capit Xerxes ex vite aurea? vmbram, & eam tenuem, homines ſimiliter, dum in vmbra diuitiarum quieſcunt, ex his nihil præter vmbram, hoc eſt exilis voluptatis ſimulachrum, ſi modò voluptas eſt, capiunt.

Stant ſola nominis vmbra.

Ex quo vaniſſima res eſt, iſtis rebus neglecto ſummo bono pertinacius incumbere.

Quid dignum ſtolidis mentibus imprecer?
Opes, honores ambiant.
Et eum falſa graui mole parauerint,
Tum vera cognoſcant bona.

Boet. Metro. 9. l. 3.

VII. AR.

VII. ARCA TYPHONIS.

Dona inſidiæ.

Plutarch. in Oſiride.

TYPHON perniciem Oſiridis fratris machinatus. Arcam elegantem fabricauit, quam inter pocula ei propoſuit minimis, qui eandem corpore impleret ſuo. Oſiris nihil mali ſuſpicatus arcam accipit, & ſubit, quam deinde plumbo infuſo, agglutinatam Oſiride infuſo proijci iuſſit in Nilum.

Apodosis.

Rectè παροιμιακῷ charactere dicetur in fallacia munera, à quibus ipſi qui capiunt, capiuntur: nec tam dona ſunt, quam hami futilis cuiuſdam prædæ, ſpecie obducti quibus homines velut piſces illigantur.

Mart. Epigr. l. 4. 45.

Munera quod ſenibus, viduiſq́; ingentia mittis;
Vis te munificum Gargiliane vocem?
Sordidius nihil eſt, nihil eſt te ſpurcius vno,
Qui potes inſidias dona vocare tuas:
Sic auidis fallax indulget piſcibus hamus;
Callida ſic ſtultas decipit eſca feras.

VIII. ARCHYTÆ COLVMBA.

Conatus irriti.

Gell. lib. 10 cap. 12.

ARCHYTAS faber ſimulachrum columbæ fecit ex ligno, libramentis ita ſuſpenſum, & aura ſpiritus incluſa atque occulta concitum, vt ipſum euolaret.

Ap. Archytæ columbæ ſimiles ſunt, qui non Spiritu Sancto afflati, ſed vaniſſimæ gloriolæ & fauoris humani aura impulſi, alta quædam & eximia aggredi videntur. Verum vt hic motus debilis eſt, ſtatim deficiente vento franguntur, pereunt, extabeſcunt, & vt Archytæ columba ad tecta alliſi diſſoluuntur. Quamobrem rectè monet Arianus Epicteti eos qui nondum veræ Philoſophiæ fundamenta iecere per ſoli-

ſolidum, vt in hominum congreſſu, atque conſuetudine ſint prudentes, eos enim duntaxat cereas habere de rebus opiniones quæ primo ſolis ictæ radio repente liqueſcunt: πανταχοῦ γὰρ ἰχυρὸν τὸ δόγμα, ἀνίκητον τὸ δόγμα. Μέχρις ἂν οὖν παγῶσιν ἐν ὑμῖν αἱ κομψαὶ ὑπολήψεις, καὶ δύναμίν τινα περιποιήσησθε πρὸς ἀσφάλειαν, συμβουλεύω ὑμῖν εὐλαβῶς τοῖς ἰδιώταις συγκαταβαίνειν. εἰ δὲ μὴ, καθ' ἡμέραν ὡς κηρὸς ἐν ἡλίῳ διατακήσεται ὑμῶν εἴ τινα ἐν τῇ χολῇ ἐγγράφετε. At ſine perſeuerantia nulla virtus, nulla victoria: nec male Æoles Καμμονίην victoriam à perſeuerando nominarunt. Ἀνδριὰς μὲν ἐπὶ βάσεως, σπουδαῖος δὲ ἀνὴρ ἐπὶ ἀρετῆς καλῆς προαιρέσεως ἑστὼς, ἀμετακίνητος ὀφείλει εἶναι.

Stobæus λογ. α. περὶ

IX. ASBESTOS LVCERNA.

Fortitudo inconcuſſa.

TÆGEAE in Arcadia templum Veneris, atq; in eo lampas ſub dio, quæ quod mirum eſt, patenti aëri ſemper expoſita, nullis ventorum flatibus, aut pluuijs extingui potuit, ſed iugem flammam aluit, vnde Lychnus Asbeſtus, ſeu lucerna inextinguibilis eſt appellara.

Authores, Athenæus lib. 16. Deipnoſ. Strabo. lib. 9. D. Auguſt. de Ciuitate Dei lib. 21. c. 6. Iſid. lib 16. c. 15.

Facundo ſtat ſacra Deo Tegatica tellus,
Quæ prima vidit naſcentia cornua Lunæ.
Hic domus Vraniæ Veneris, cui tecta voluptas
Fertur Acidalijs vnxiſſe madentia ſuccis:
Hanc decor, & florens Hebe, multuſq; Cupido
Peruolat, & faciles ſpirat clementior auras.
Dum roſeo temone vehit per ſydera matrem.
Et liquido ſudant vndantes nectare Cycni.
Pro foribus Diuæ, vacuoq; ſub aere pendet
Lychnus ſydereæ retinens commercia lucis;
Quo ſacer aſſiduo lucet Uulcanus, & ingens
Euomit æterna vigiles in lampade flammas;
Quas nulla Æolijs tempeſtas obruit alis.
Non ſi prorumpant effracto carcere venti,

Et du-

Et diras acuant longis ſtridoribus iras
Non ſi triſtis hiems ſœuis glomerata pruinis
Incubet, & pluuio madeſactet ſydere mundum.
Vna inter nigras acies, cœliq; furorem
Fax micat, & flamma radians victrice ſuperbit,
Seu lapis Asbeſtus viuacis ſemina tædæ
Nutrit, & arcanis reparat feruoribus ignes,
Seu Venus ipſa ſuos argento afflauit honores,
Et puro ardentem radiauit lampada ſole.
Sæpe choros agitans circum grex blandus amorum
Geſtit in amplexus, & ſtillat balſama plumis.
Et quæ nocturnis incendunt æthera pompis,
Certatim inuitant ſtellæ, quæruntq; viciſſim
Quas cœli velit illa plagas quem poſtulet axem,
O digna æthereis conſurgere ſedibus hoſpes
Lampas, & aſtrorum rutilas augere choreas.

ALLVSIO.

Lactant. lib. 5. Ælian. lib. 10. c. 60.

Talis eſt fortitudo inter aduerſa: Virtus non poteſt cerni, niſi habeat contraria, non poteſt eſſe perfecta niſi exerceatur aduerſis. In eodem genere eſt ara Erycinæ Veneris ſub dio ſemper ardens.

X. BABYLONII MVRI.

Caſtitas.

Philoſt. Apollo. li. 1. c. 18.

BABYLONII muri à Semiramide ſtructi quadringentorum & octoginta ſtadiorum ambitum complectebantur, in altitudinem tria ſemijugera tollebantur, cum eſſent paulò minus iugeris craſſitudine.

APODOSIS. *ex Syneſio.*

Syneſius caſtitatem τεῖχον Σεμιράμιδος appellat: quæ pectus humanum aduerſus cupidinis tela, & libidinis aſſultus præmunijt, efficitque vt teneræ virgunculæ quæ infima auricula videbantur molliores, omnes ſuppliciorum immanitates corpore exceperint, priuſquam pudicitiam proderent. D. Chryſoſt lib. de.

lib. de Virginitate, eandem eſſe Martyrij & virginitatis fortitudinem, eadem certamina, vtrique etiam parem coronam conſtituit. Διὸ καὶ οἱ στέφανοι πάλιν ἴσοι, ἐπειδὴ καὶ τὰ παλαίσματα αὐτοῖς παράλληλα κεῖνται.

XI. BACVLVS TAVVOMENIENSIS TRAPESITAE.

Fraus peruerſa.

Hic excauatæ arundini depoſitum ſuæ fidei aurum indidit, qua pro baculo vtebatur; atque apud Iudicem vocatus ab aduerſario, repentè ſcipionem, in quo erat aurum collocatum, tantiſper eidem committit, donec ſublatis manibus iuraſſet ſe depoſitum reddidiſſe, quod fecerat, mox baculum ſimul cum indita pecunia recipit. *Conon apud Photium.*

Ap. Παροιμιακῷ σχήματι torquebitur in fraudulentos, & periuros, qui verborum ambagibus caliginem oculis offundentes, tum demum euaſiſſe ſe putant, cùm Nemeſis à tergo vrgeat.

Deum dum peieras ne te putes latere.

XII. CALCEVS RHODOPES EX QVO FORMAM REX ÆGYPTIORVM Virginis coniecit.

Beatitudinis ſpecies ex præſentibus bonis conijcitur.

RHODOPE puella, dum lauaretur, alterum è calceis de manu ancillæ abreptum Memphim (vrbs eſt regia) deportat aquila, & in Regis, qui tum fortè iura reddebat populo, dimittit ſinum; ille calcei concinnitate, & rei nouitate permotus, per totam regionem certos homines dimittit, qui eam inquirant, cuius eſſet calceus, reperiunt in vrbe Maucratitarũ, inuentamque Rex vxorem ducit. *Strab. li. 17. Ælian. l. 13. cap. 33. var. hiſt.*

Ap. Bonorum quibus hic fruimur copia, & amœ-

nitas, cœleſtis beatitudinis indicium præbet. Quantus eſt, & quàm magnificus in cœlo, qui hæc largitur in terris? Quantus in patria, qui hæc concedit in exilio? Quam pulchra ſunt cœli interiora, ſi exteriora tantum habent dignitatis! D. Auguſt. *Viſuri ſumus quandam viſionem, quam nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis aſcendit, viſionem quandam, viſionem præcellentem omnes pulchritudines terrenas auri, argenti, nemorum atq; camporum, pulchritudinem maris & aëris, pulchritudinem Solis & Lunæ, pulchritudinem ſtellarum, pulchritudinem Angelorum, omnes ſuperantem, quia ex ipſo pulchra ſunt omnia.* Cadit præterea in nobilem ſcriptorem, cuius vel ex tenui opere induſtria primùm agnita eſt, pleniùs deinde in maioribus comprobata.

Tract. 4 in Epiſt. Ioan.

XIII. CARTHAGO PLACENTA.

Æmulatio illuſtrium perſonarum, vel milites ignaui.

Calius lib. 9. cap. 13.

SCIPIO Africanus iunior nota cenſoria adoleſcentem dignum iudicauit, qui in Carthaginis oppugnatione, cùm ſumptuoſiorem inſtruxiſſet cœnam, ſimul ex melle apposuerat placentam in Carthaginis formam concinnatam, iuſſeratque per ludum, vt facto impetu perinde ac in prælijs fieri aſſueuit, Carthaginem μελίπηκτον diriperent. Quærente autem eo, quodnam ob ſuum peccatum equus adimeretur, quoniam, inquit Scipio, me prior vrbem hoſtium diripuiſti.

APODOSIS.

Vel in æmulationem potentiorum dicetur, qui amant πρωτοβολίαν, vel in ignauos milites, qui in vino duntaxat, & ſuper menſam vrbes capiunt.

In lucem prælia differ.

XIV. CA-

XIV. CASTELLVM TAVRISINENSE.

Certamen Rhetoricum, vel, Amantium prælia.

PETRO Ziano Venetorum Duce, Taurisini, anno ſalutis 1214. ſuaue ludricum commenti ſunt, vt caſtellũ media vrbe peregrinis pellibus valde pretioſis, purpureisque ſtragulis murorum loco muniretur, vt ingenuæ Virgines, quibus locum tuendum deſtinarant, pro galeis coronas aureas haberent, pro brachiorum tegumentis armillas, & ditiſſima monilia; Adoleſcentes Virginibus æquales arcem oppugnarent, miſſilia poma eſſent, muſcatæ nuces, roſæ, lilia aliique flores in pilarum ſpeciem conglobati, ſubitæ ad hæc roſaceæ aquæ ſparſiones, variaque alia odoramentorum exquiſita genera. *Sabel. lib. 8. dec. 1.*

APODOSIS.

Rectè hac pugna poſſunt adumbrari picta, & florida Rhetorum, vel etiam amantium certamina, in quibus non toroſa (quod ait ille) argumentorum robora, ſed picturata veluti ad laſciuientium oculorum delicias iacula intorquentur.

Diſcordia fit carior concordia. *Publius Syrus.*

XV. CLAVA LEONI INSIDENS.

Fortitudo indomita.

IN Numiſmate Traiani cernebatur Claua Leonino inſidens capiti.

APODOSIS.

Vir fortis & ſapiens πανδαμάτωρ. Non poteſt ergo quiſquam aut nocere ſapienti, aut prodeſſe; quemadmodum diuina nec iuuari deſiderant, nec lædi poſſunt. *Seneca l. de Conſtantia Sapientis, c. 8.*

Sapiens autem vicinus, proximusq; Dijs
Conſiſtit, excepta mortalitate ſimilis Deo.

XVI. CLYPEVS HERCVLIS AVREVS IN TEMPLO SAPIENTVM.

Comes fortitudinis Sapientia.

HERCVLES cum Hyphaſidarum turrim oppugnaret, clypeum aureum reliquit, quem Sapientes illi monumenti cauſa in templo ſuſpenderunt. In eo ſcuto Hercules ſculptus erat, terræ terminos iuxta Gades columnas & montibus quaſi columnis Oceanum excludens. *Philoſt. l.* 11. hoc vetus dedicandorum clypeorum inſtitutum conſequuta poſteritas, nam inter honores Caligulæ decretus eſt clypeus aureus, quem quotannis certa collegia Sacerdotum in capitolium ferrent, Senatu proſequente, nobilibuſque pueris ac puellis carmine modulato laudes virtutum eius canentibus. *Suet. in Caio* 16. Athenienſes quoque Alcei clypeum dedicarunt Cæſiæ Mineruæ *Strab. lib.* 13. Similiter Cambyſis acinacem, pulcherrimum Athenarum monumentum memorat Pauſanias *in Atticis*, Antoninus quoque Pius clypeum Hadriano magnificentiſſimum poſuit. *Iul. in Anton. Pio.*

AP. Bene fortis clypeus in domo Sapientiæ. *Præclaram facit mixturam* (vt verbis Petronij vtar) *cum ſapientia fortitudo.* Contra vis *Conſilij expers mole ruit ſua.* *Horat. Od. 6 lib. 3. Carm.*

XVII. CLYPEVS LACONIS MVSCIFER.

Vanæ gloriæ fuga.

CVM Thraſones clypeos horrifica leonum draconumque effigie ſignarent, Lacon quiſpiam Muſcam & eam valdè exiguam in ſcuto effingi curauit, hoſti verò objicienti, quòd latitandi cauſa id feciſſet, acutè, vt fert hominum ingenium, reſpondit, ſignum eſt me tam propè ad hoſtes accedere

dere vt muſca ab eis interpoſci poſſit. Plut. Lacon. Ludouicus Borbonius Cardinalis, ne muſcam quidem pinxit in ſymbolo ſed tabulam raſam, cum lemmare. *Melior fortuna notabit.* *Octauius de Strada.*

Ap. Strenui milites non in dictis Megabyſijs, aut armis robur geſtant. At in generoſi animi celſitudine, & rei bellicæ induſtria. *Non cauponantes bellum ſed belligerantes.*

XVIII. CORONA DAVIDIS EX AVRO MOLOCH.

Sacrum eſt quod fuit ſacrilegium.

DAVID ſibi ex auro, quod antea caput Idoli Moloch exornabat, pulcherrimam coronam fecit: vbi enim Regum 2. 12. 30. legitur, *Et tulit Diadema regis eorum de capite eius, pondo auri talentum, habens gemmas pretioſiſſimas, & impoſitum eſt ſuper caput Dauid,* Regem illum apparet fuiſſe Moloch, qui Dominum & principem ſonat, & ſæpè ſeptuginta interpretes pro nomine proprio *Moloch, Regem* reddunt. Aliquando tempus cum Idolorum templa in deteſtationem ſceleris diſijciebantur, qua ruina Serapium & Marnæum conciderunt. Tandem viſum eſt expiare, & profanis ritibus inquinata in ſanctiſſimos vſus conuertere, cùm neque Dauid Idoli Moloch aurum exhorruiſſet.

Ap. Nihil vetat ex ſpolijs profanorum authorum trophæum Deo erigere: *aſpicimus* (inquit S. Auguſt. *Li. de doctr. Chriſt.* *quanto auro, & argento, & veſte ſuffarcinatus exierit Ægypto Cyprianus doctor ſuauiſſimus, & Martyr beatiſſimus. Quanto Lactantius, Quanto Victorinus, Optatus, Hilarius, vt de viuis taceam, quanto innumerabiles Græci, quod prior ipſe famulus Dei Moyſes fecerat, de quo ſcriptum eſt, quod eruditus fuerit omni ſapientia Ægyptiorum.* Item Paulinus Iouio fratri, vbi de litteris profanis loquitur. *Tibi ſatis*

ſit ab illis linguæ copiam, & oris ornatum quaſi quædam de hoſtilibus armis ſpolia cæpiſſe, vt eorum nudus erroribus, veſtitus eloquijs, fucum illum facundiæ plenis rebus accommodes, ne vacuum figmentorum, ſed medullatum veritatis corpus exornans non ſolis placitura auribus, ſed & mentibus hominum profutura meditetis.

XIX. EQVVS PAVSONIS.

Rerum anſæ variæ.

Ælian. l. 14 variæ Hiſt. meminit quoque Lucianus.

PAVSONEM pictorem aiunt, cum quidam iuſſiſſet ſibi equum in puluere volutatum pingi, currentem pinxiſſe, nube pulueris circumquaque aſperſa; Cumque is, qui tabulam imperarat, indignaretur, quod contra pactum feciſſet picturam, reſpondiſſe, verte tabulam & volutabitur equus, qui non currit.

APODOSIS.

Parabola varias eſſe rerum anſas, & modos oſtendit, eaſque diuerſis acceptionibus immutari, quod imperiti non animaduertunt.

Sæpe pro rota vtendum ingenio.

XX. EQVVS THEONIS.

Pronunciatio.

Ælian. l. 2. de var. hiſt.

THEON cum pinxiſſet virum armatum, qui excurſionem ex vrbe repentè faceret, & furore quodam correptus in hoſtes repentè irruere, non tamen prius exhibuit picturam, quam tibicinem iuxta collocaſſet, quem iuſſit carmen Orthium canere quàm acutiſſimum, ſimul igitur atque claſſicum audiri cœpit, velum diduxit, & picturam oſtendit, quæ longè plus habuit admirationis.

APODOSIS.

Horat. in arte.

Summorum Oratorum & Poëtarum monumenta lentas plerumque habent emiſſiones, niſi vocem aptam actoris quaſi tubam nacta ſint.

Telephe, vel Peleu, male ſi mandata loquaris.
Aut dormitabo, aut ridebo.

XXI. FA-

XXI. FANVM MENSIS PHARNACIS.

ΜΗΝ ΦΑΡΝΑΚΟΥ.

Templorum Religio.

HABET Cabeira vrbs templum Menſis, quod Pharnacis dicitur, nempe pagum oppido ſimilem Americam, quæ multos continet Hierodulos, atque agrum ſacrum, cuius fructus Pontifex percipit: vſque adeò autem id fanum ſunt reges venerati, vt iuſiurandum, quod Regium dicitur, pronunciarent, Regis fortunam & menſem Pharnacis. *Strab. l. 19.*

APODOSIS.

Magna ſemper fuit templorum religio, etiam apud Ethnicos, quod declarat illud adagium, ἐν πυθίῳ κρεῖττον χέσαι. Piſiſtratus Pytheum Apollinis templum conſtruxit, ad quod tripodas afferre ſolebant, qui vicerant Thargelia: in eo inſcripſerat, *Sacer eſt locus extra meijte.* Ex quo deprehenſum peregrinum aiunt morte mulctatum, quod religionem neglexiſſet. Meminit huius templi Suidas: πύθιον ἱερὸν Ἀπόλλωνος Ἀθήνησιν ὑπὸ πεισιστράτου γεγονὸς εἰς ὃ τοὺς τρίποδας ἐτίθεσαν οἱ τῷ κυκλίῳ χορῷ νικήσαντες τὰ θαργήλια. At τοῦ χέσεως, de qua Eraſmus hic mentionem nullam facit, & authorem nullum affert. Plenius omnia explicat Suidas voce, ἐν πυθίῳ κρεῖττον ἦν ἀποπατῆσαι, in Pythio ſatius fuiſſet deambulare. Καταφρονούντων καὶ τινῶν Ἀπόλλωνος, καὶ τῷ τεμένει αὐτοῦ ἀποπατούντων, πεισίστρατος ἔγραψε νόμον, τὸν ἁλόντα ἐπὶ τούτῳ θνήσκειν. Deſpicientibus, inquit, nonnullis Apollinem, & in ipſius templo deambulantibus, Piſiſtratus legem ſanxit, vt qui in eo delicto deprehenderetur, capite plecteretur. Qua fronte hæc audient Chriſtiani (ſi modo ſunt) qui domum Dei faciunt, vel nundinarium receptaculum, vel ſpeluncam latronum. *in Prou.*

XXII. FISTVLA GRACCHI RHETORIS MOTVS REPRESSI.

Ira ratione cohibenda.

Lib. de cohibēda ira. PLVTARCHVS diſertè hoc ſymbolum explicat. Γαΐῳ μὲν οὖν γράκχῳ τῷ ῥήτορι, καὶ τὸν τρόπον ὄντι χαλεπῷ, καὶ περιπαθέστερον λέγοντι, διηρμοσμένον ἦν συρίγγιον, τὴν φωνὴν οἱ ἁρμονικοὶ ἐπ' ἀμφότερα διὰ τῶν τόνων ἄγουσι, καὶ τοῦτο ἔχων οἰκέτης, αὐτοῦ λέγοντος ὄπισθεν ἑστὼς, ἐνεδίδου τόνον ἐπιεικῆ. Caio quidem Graccho, qui & moribus eſſet auſterioribus, & in dicendo vehementior, fiſtula fuit concinnata, quali muſici vocem paulatim in vtramque partem per tonos deducunt, hanc eo orante ſeruus tenens à tergo aſtabat, tonumque lenem ſuggerebat.

AP. Hoc ipſum præſtare debet apud iracundos ſapientum oratio.

XXIII. FORVM AREOPAGI.

Iuſtitia.

Pauſan. in Atticis. IN Areopago ara erat Mineruæ deprecatricis, ἀρείας, quam erexerat Oreſtes iudicio ſolutus, argentei prætereà lapides, ἀργυροῖ λίθοι, in quibus rei & accuſatores ſedebant, & hunc quidem contumeliæ, illum impudentiæ vocabant, τὸν μὲν ὕβρεως, τὸν δὲ ἀναιδείας, proxima ædes Eumenidum, τῶν σεμνῶν, quibus tamen in forma nihil erat horribile: denique Plutonis, Mercurij, & terræ ſimulachra, quibus ſacra faciebant, qui in cauſa capitis fuerant abſoluti.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Ara Mineruæ deprecatricis, monumentum eſt clementiæ: Sedilia argentea, quibus inſident rei & accuſatores, fundamentum pecuniæ quo fundantur lites, Sella contumeliæ eſt accuſatoris, rei verò impudentiæ: quia ſi contumelioſus eſt ille in accu-

ſando, hic impudens in negando: templum Eumenidum, conſcientiæ ſtimuli, qui conſceleratos exagitant. Plutonis, Mercurij & terræ ſimulachra quibus ſacra faciunt abſoluti, ſignificant reum à morte ad vitam reuocatum ſalutem debere eloquentiæ.

Hanc quoq. ſeruati contingit gloria ciuis,
Altaque victrices intexunt munera palmæ, *Lucan. ad Calphurnium Piſonem.*

XXIV. GLADIVS CAROLI MAGNI.

Rex iuſtus & bellicoſus.

CAROLVS Magnus gladij capulo præclaris inſignibus decorè cœlato edicta ſignabat, eiuſdem enim eſſe dicebat, & confirmare & defendere leges. *Corroz. de dictis mirabilibus.*

APODOSIS.

Hoc ſymbolo præclare ſignificabitur princeps, qui *Marti* ſimul vacet & *Themidi*: Βασιλεὺς τ' ἀγαθὸς κρατερός τ' αἰχμητής. Non diſſimile eſt quod Fridericus III. habuit in ſymbolo. Erat in menſa explicitus liber, cui manus armata ſuperponebat gladium cum lemmate: *hic regit, ille tuetur.*

XXV. HASTA CONSTANTINI ERECTA IN CRVCEM.

Clementia.

MEMORIAE proditum eſt haſtam illam Conſtantini Magni bellorum fulmen, cum ipſe animum ad Chriſtianam manſuetudinem traduxiſſet, in crucem fuiſſe erectam, vt quæ antea telum extitiſſet plenum terroris, eadem eſſet aſylum benignitatis. *Baronius.*

APODOSIS.

Talis eſt præſtantiſſimorum Imperatorum gladius, qui ſi neceſſitate in hoſtes ſtringatur: Ita demum placatur, vt veneratione potius dignus, quàm metu videatur.

Clend. de laud. Stilic. lib. 2.

Magni cuſtos clementia mundi
Quæ Iouis incoluit zonam, quæ temperat æthram
Frigoris, & flammæ mediam quæ maxima natu
Cœlicolum. Nam non prima chaos clementia ſoluit
Congeriem miſerata rudem; vultuq; ſereno
Diſcuſſis tenebris, in lucem ſæcula fudit.

XXVI. IMAGO ANTIGONI.

Adulatores tegunt vitia.

Pl. l. 35. c. 10

PINXIT Apelles Antigoni regis imaginem altero lumine orbam primus, excogitata ratione vitia condendi: obliquam namque fecit, vt quod corpori deerat, picturæ potius deeſſe videretur.

A P. Adulatores principum vitia malis artibus tegunt, vel certè nequiſſimo genere lenitatis, ea pro virtutibus laudant, quæ ex ſe magnam turpitudinem habent.

Iuuen. ſat. 3

Si bene ructauit, ſi rectum minxit amicus.
Si trulla inuerſo crepitum dedit aurea fundo.

Non immeritò Themiſtius, vt eſt apud Nicephorum Calliſtum lib. 10. c. 43. Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ, cum ſimile adulatorum genus in aula Iouiniani Imperatoris videret, dicebat ipſos: πορφύραν μᾶλλον ἢ Θεὸν σέβειν. *Purpuram magis quam Deum colere.*

XXVII. IMAGO DEMI CEVXIDIS.

Populi inconſtantia.

Pl. l. 35. c. 10

PINXIT Demon Athenienſium ingenioſo argumento, volebat namque varium, iracundum, immitem, inconſtantem: eundem inexorabilem, clementem, miſericordem, excelſum, glorioſum, humilem, ferocem, fugacemque, & omnia pariter oſtendere.

A P. Exprimere credo volebat illud Platonis, qui vulgus appellat Θηρίον πολυκέφαλον, aut Xenocratis:

eratis: qui ἀψίκορον, ὠμόν, βάσκανον, ἀπαίδευτον dixit, faſtidioſum crudele, inuidum, imperitum, deniqueut in Chao Ouidij:

Non bene iunctarum diſcordia ſemina rerum.

XXVIII. IMAGO HELENAE.

In nudo diues virtus. ex Clemente Alexandrino.

CVM in pingenda Helena artifex præſtantiſſimorum pictorum deſudaret induſtria, fertur quiſpiam è Tyronum grege adoleſcentulus, non quidem delicatis eius effigiem lineamentis expreſſiſſe, ſed totam auro tabulam obleuiſſe. Apelli deinde quaſi grande aliquod opus confeciſſet, oſtentauit, & quid cenſeret exquiſiuit, at ille molliter ſubridens ὦ μειράκιον, εἶπεν, δυνάμενος γράψαι καλὴν, πλουσίαν πεποίηκας. ô adoleſcens, inquit, pulchram facere non potuiſti, diuitem feciſti. *Pædag. li. 2.*

AP. Τοιαῦται τοίνυν Ἑλέναι εἰσὶν αἱ γυναῖκες, οὐ καλαὶ γνησίως, πεπλασμέναι δὲ πλουσίως. Tales ſunt Helenæ, quæ nunc ſunt mulieres, non verè pulchræ ſed totæ fictæ ex luto diuitiarum.

XXIX. IMAGO PERDICIS AD SATYRVM PROTOGENIS.

Verborum affectatio ſapientiæ inimica.

PROTOGENES pinxit Satyrum ad columnam ſtantem, & in columnæ faſtigio perdicem. cuius cum tabula eſſet propoſita, ita inhiabant perdici, vt illius admiratione Satyrus quanquam elaboratiſſimus negligeretur. Et auxerunt admirationem qui perdices alatas, & cicures proferebant ad pictam perdicem canentes. Quæ cum Protogenes animaduerteret, additamento ipſum operis caput poſthaberi, impetrata à templi præfectis venia, auem deleuit. *Strab. l. 14. num. 10.*

AP. Ho-

AP. Homines ſæpè contempta ſacrarum literarum, aut philoſophiæ grauitate, neſcio quibus verborum floſculis animum illigant. *Quare quid ſcribas non quemadmodum: & hoc ipſum, non vt ſcribas, ſed vt ſentias, vt illa quæ ſenſeris magis applices tibi, & veluti ſignes: cuius orationem videris ſollicitam & politam, ſcito animum quoque non minus puſillis occupatum.*

Sen. ep 115. vide Plut. de Audit.

XXX. IMAGO TERPSITHEAE.

Hypocriſis.

Theoph. in ep. Graecis.

TERPSITHEA cum eſſet toto corpore deformis, imaginem ſibi venuſtiſſimam fieri curauit, oris ſui turpitudinem falſis tabulæ pigmentis, honeſtare cupiens.

AP. Quam multi licet omni ex parte improbi, ſpecies affectant virtutis, & Poëtarum hiſtoricorumve vaniſſimorum hominum penicillis, alij prorſus quam ſint depinguntur, οὐ γὰρ εἶναι ἄριστοι ἀλλὰ δοκεῖν θέλουσι. contra Amphiarai mentem. Non diſſimilis huic Terpſitheæ, Stratonice Seleuci vxor, quę cum eſſet deformis & calua, lubenter à Poëtis, quibus certamen de ſuis laudibus talenti mercede indixerat, ſuas comas hyacinthinas prædicari audiuit: ὑακινθίνῳ ἄνθει ὁμοίας.

Lucian. in imaginib.

XXXI. IMAGO VIRGINIS INTER LILIA.

Caſtitas dilecta Deo.

Ex libello de ordinibus militaribus.

ORDO equitum liliatorum inſtitutus à Garcia VI. Rege Nauarræ ad propagationem Catholicæ religionis, vaſculum geſtabat in pallio, è quo amœniſſimi liliorum flores erumpebant. In medio Deiparæ Virginis radiabat effigies.

AP. Virgo inter lilia, ſignificat gratiſſimam ſibi puritatem, cœli florem, mundi decus, germen paradiſi

diſi. In eodem genere ſymboli eſt columba candida ex ore Eulaliæ Virginis egrediens: *Prud, περὶ Στεφ.*

Emicat inde columba repens,
Martyris os niue candidior
Viſa relinquere, & aſtra ſequi.
Spiritus hic erat Eulaliæ
Lacteolus, celer, innocuus.

XXXII. LYCHNVLVS EPICTETI.

Non libri ſed ingenium.

EMIT aliquis Epicteti Stoici lychnulum fictilem trecentis denarijs, ſperans futurum ſcilicet vt ſi noctu ad iſtam lucernam legiſſet, mox Epicteti ſapientiam ſomniaret, & ſimilis efficeretur venerando ſeni. *Lucian aduerſus indoctum.*

AP. Torquetur in eos, qui ſe pulchros & beatos putant, ſi doctorum virorum habeant inſignia, cum ipſi ſint omnis ſcientiæ expertes: *Iuuen. ſat. 2.*

Plena omnia gypſo
Chryſippi inuenias: Nam perfectiſſimus horum
Si quis Ariſtotelem, ſimilem vel Pittaçon emit,
Et iubet archetypos pluteum ſeruare Cleanthas.

Porrò in eodem genere ſymboli, ſpecioſum eſt quod habet Lucianus aduerſus indoctum, de Neantho Pittaci Tyranni Regis filio, qui cum Orphei lyram in templo aſſeruatam corrupto pecunia æditüo ſuſtuliſſet: Sub noctem in ſuburbium profectus, vt eius periculum faceret, fides pulſare cœpit, ſed tam ferali, & incondito carmine, vt canes è vicinia ſtrepitu excitati, infelicem citharœdum dilaniarent. *Orphei Lyra à Neantho empta.*

XXXIII. LYRA TIMOTHEI.

Nouandum nihil. *Pauſan. in Lacon.*

LACEDAEMONII Timothei Mileſij citharam ſuſpenderunt ad Sciadem, eundem multantes, quod

quod ſeptem Lyræ fidibus quatuor addidiſſet: καταγνόντες, ὅτι χορδαῖς ἐπὶ ταῖς ἀρχαίαις ἐφεῦρεν ἐν τῇ κιθαρῳδίᾳ τέσσαρας χορδάς.

Apodosis.

Significat parabola nihil in rep. nouandum, vel ex ipſius Plat. interpretatione in Dialogo de Iuſto. Εἶδος γὰρ καινὸν μουσικῆς μεταβάλλειν εὐλαβητέον, ὡς ἐν ὅλῳ κινδυνεύοντα: οὐδαμοῦ γὰρ κινοῦνται μουσικῆς τρόποι ἄνευ πολιτικῶν νόμων τῶν μεγίστων. Nouam ne muſicæ formam introducamus, omninò cauendum, in quo periculum ſummum eſt. Nunquam enim muſic numeri immutantur, ſine legibus Ciuitatis, iiſque maximis.

XXXIV. MENSÆ IARCHAE.

Bona ſine labore.

Philoſt. Apoll. l. 3. cap. 8.

IARCHAS Brachmanum antiſtes menſas habuit αὐτομάτους, quæ ſua ſponte incederent. Hic itaque cùm regem inuitaſſet, ſubitò proceſſerunt menſæ dapibus inſtructæ, in quibus pueri à Cyathis, ex ære nigro fabricati ſtabant, qui vinum & aquam conuiuis miſcerent.

Apodosis.

Multi ſunt quibus adeo bona ſine labore contingunt, vt videantur ipſæ dapſiles menſæ cibis refertæ, & omni apparatu inſtructæ, in eorũ triclinia influere. hi ſunt albæ Gallinæ filij, qui ἀκονιτὶ citra pulueris tactum feruntur omnia conſequi. Verùm hoc minime eſt expectandum: *Vt ſementem feceris, ita metes*;

Hor. Sat. 9. lib. 1.

Nihil ſine magno
Vita labore dedit mortalibus.

XXXV. MODIVS INDORVM.

Deus humani ingenij modulo non reſtringendus.

INDI aureum modium illi ſimilem quo frumentum metiuntur, demergunt in mare, hoc ſe aquis modum

modum ponere exiſtimant, ne terras inuadant, ſtulti qui tantum & tam impotens elementum, tam parua menſura conſtringere, non verentur. *Philoſt.*

APODOSIS.

Similiter faciunt, qui ſuperiores volunt ſuis legibus ſubijcere, & ſuo modulo Deum metiri, qui per ſe immenſus eſt; *Forſitan Dei veſtigia comprehendes? & vſq. ad perfectum omnipotentem reperies? Excelſior cælo eſt, & quid facies? profundior inferno, & vnde cognoſces? longior terra menſura eius, & latior mari.* *Iob.11.*

XXXVI. NIHIL AD ALEXANDRVM PARIDIS LYRA.

Fortis mollium contemptor.

ALEXANDER oblatam ſibi Paridis lyram repudiauit, indignum munus fortiſſimo viro arbitratus amatorias fides. *Plutar. in fortit. Alexandri.*

APODOSIS.

Fortes viri amatorias illecebras negligunt, quibus virtus ſuccisis veluti neruis eliſa langueſcit. *Seneca ep.51*

Effœminat animos amœnitas. Rectè igitur Plutarchus in libello de fortuna Alexandri ait eum non fuiſſe ἐκ βλιδίων ἀτρώτων καὶ ἀναιμάκτων, ſed emiſſe gloriam multo, continuiſque vulneribus, ὠνιον τὴν δόξαν αἵματος πολλοῦ καὶ τραυμάτων ἐπαλλήλων κτώμενον.

XXXVII. NAVIS SALAMINIA.

Res, aut perſona magni momenti.

SALAMINIA nauis ad res magni momenti, vt ait Critolaus, reſeruabatur. *Plutarch. in Pericle.*

APODOSIS.

Cadit in res, & viros magnos, qui non niſi in ſerijs rebus, & vltimo loco exponuntur.

Magnis ſeruatur in vſus.

XXXVIII.

XXXVIII. OSSA MORTORVM PRO NVMMIS.

Mortis memoria.

ABRAHAMVS Ortelius refert nonnullis populis in more poſitum fuiſſe, vt mortuorum oſſibus pro nummis vterentur, non illis quidem in auro, argento, æreue impreſſis, ſed reipſa mortuorum reliquijs. Non diſſimile eſt, quod affert Herodotus l. 2. legem fuiſſe aliquando apud Ægyptios quà iubebantur ij, qui ſibi mutuo dari pecunias poſtularent, cadauer patris depoſitum fide creditoris tradere.

APODOSIS.

Seneca. Mortis memoria crebrò vſurpanda. *Quid hoc eſt, inquam, tam ſæpe mors experitur me? faciat. At ego illam diu diu expertus ſum. Quando inquis? antequam naſcerer. Mors eſt non eſſe, id quod ante fuit, ſed quale ſit iam ſcio, hoc erit poſt me, quod ante me fuit.*

XXXIX. ΠΑΥΣΙΚΑΠΗ. PAVSICAPE.

In copiis inopia.

Iulius Pollux Onoma. l. 7. c. 4. Meminit quoq; Euſtat. ιλ. K.

PAVSICAPE παυσικάπη inſtrumentum eſt, quo collo inſerto, ſerui impediebantur, ne molentes polentam comederent.

Παυσικάπη, κατ' Αἴλιον Διονύσιον μηχάνημά τι τροχῷ ἐμφερὶς, δι' οὗ τὸν τράχηλον διῖρον τῶν ὑποζυγίων, ὥστε μὴ ἐσθίειν· ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἀνθρώπων, ὥστε, φησὶ, μὴ δύνασθαι τὰς χεῖρας τῷ στόματι προσφέρειν.

APODOSIS.

Seruus inter polentas eſuriens, iumentum in prato luxurianti, vel vbere præſepi, famelicum propter impoſitam collo *Pauſicapen.* Symbolum eſt diuitis, qui ob animi morbos, vel corporis quaſi cœleſti remora iniecta, bonis ſuis frui minime poteſt.

Non

Non bibit inter aquas , poma aut pendentia carpit Tantalus infælix.

XL. PICTVRA EQVI.

Spes præter ſpem.

FERTVR quidam equum, cæteris ad partes quod attinebat; lineis & coloribus rectè expreſſiſſe, ſpumam tantum quæ fræno concuſſo cum anhelitu efflabatur, non æque pinxiſſe: quam cum ſæpius reformare conatus eſſet: ad ſummum ſpongiam vt erat plena pigmentorum, in tabulam coniecit, & non ſine admiratione, operi, quod deſiderabat, addidit. *Plut. in lib. de fortun.*

APODOSIS

Facit aliquando caſus repentinus, quod ars & ſapientia denegauit. vt miremur illud vulgatum acciddiſſe: παρ᾽ ἐλπίδα, ἐπ᾽ ἐλπίδι· Rectè in illum caſum, & felicem Pictoris manum vertetur illud Martialis:

Si non erraſſet fecerat illa minus.

XLI. PICTVRAE ZEVXIDIS.

Opus immortalitate dignum.

ZEVXIS pictor fuit elegantiſſimus, qui vuas tanta dexteritate pinxit, vt ad eas ipſas aues deceptæ aduolarent. Is cùm in expolientis tabulis multum temporis & operæ inſumeret, ſe æternitati pingere dicebat. Contra Agatharcus celeriter conficiebat, ſed quæ breui tempus aboleret, & nulla memoraret poſteritas. *Plutarch. in Pericle.*

APODOSIS.

Ea diutius opera ſunt limanda, quæ ad æternam poſteritatis memoriam ſcribuntur, *Homerus in Iliad.*

Ὀψιμον ὀψιτέλεστον ὅ κλέ(ος) ὅ ποτ᾽ ὀλεῖται

Scribit iura ſenex (χρόνος) numero qui diuidit aſtris,
Et curſus , ſtabileſq; moras quibus omnia viuunt.

Huius lima fiunt omnia longè perfectiora: quod ſi quis non exſpectata temporis lege, crudum adhuc opus propellit in lucem, ſæpiſſime deflectit à vero. Nam vt ait Boëtius:

L. 1. met. 6.

Quod præcipiti via.
Certum deſerit ordinem,
Lætos non habet exitus.

XLII. PIXIDES ATHENIENSIVM VNGVENTARIORVM.

Parte ſui meliore latet.

FERVNT vnguentarios Athenienſes, Pixides habuiſſe in quibus parte exteriori Sileni & Satyri depicti, in interiori Veneris & gratiarum pretioſiſſimæ effigies. Syneſius: τῷ φιλοσόφῳ ὥσπερ ἐ τοίνυν Ἀθήνησιν οἱ δημιουργοὶ, Ἀφροδίτην καὶ χάριτας καὶ τοιαῦτα κάλλη θεῶν, ἀγάλμασι σιληνῶν καὶ σατύρων ἀμπίσχοντες.

In Epiſtola.

APODOSIS.

Sacræ literæ ſi dictio ſpectetur, humiles ſunt: ſi ſenſus & myſteria, nihil magnificentius. *Mira eloquiorum tuorum profunditas eſt, quorum ecce ante nos ſuperficies blandiens paruulis, ſed mira profunditas. Deus meus, mira profunditas, horror eſt intendere in eam horror honoris & tremor amoris.*

Aug. l. 12. Conf. c. 14.

XLIII. POCVLVM CORNEVM INDORVM.

Alexipharmacum præſtantiſſimum.

EX Onagri cornibus fiunt pocula ad vſum regis, è quibus qui potauerint eo die neque ferro, neque igni, neque venenis ſunt obnoxij. Diſertè hæc ſcribit Phil. vbi apoſtrophen facit ad Indorum regem huiuſmodi cratere vtentem.

Philoſt l. 3. cap 1. Vid. Ælian. de Animal. c. 41. l. 3. in Onagro.

Τί δὴ ποτ' ἐστιν ὁ κρατὴρ ὃν σὺ πίνεις;
Καί χαρὰ διαυγὴς καὶ πλημμύρης εὐρίθμως,

Kai-

Καὶ τρεῖς ἔχει ζωστῆρας, ὡς λίθου φλέβας,
Λευκόν τε, μέλαν ἅτε, καὶ τὸ χρῶμα πορφυροῦν.

Rex Onagri cornu eſſe reſpondet, & eius virtutem prædicat:

Καὶ μὴν ἀνταρεῖ τὴν ἀκμήν. ἥδ' ὅς, μέθην,
Τοῦ τε παντὸς ἀντιφάρμακον μόνον,
Ην ἱερὰν κηλοῦσι καλῶς ὑπερεῖ νόσον.

Quidſibi vult crater tuus, dic obſecro,
Ex quo bibis, præaltus & pellucidus,
Ceu venulis diſtinctus orbe triplici,
Albo nigroq; atque æmulante purpuram.
Atqui medetur hoc temeti iniuriæ,
Obſtat venenorumq; peſtilentiæ,
Morbiq; depellit ſacri tentamina.

APODOSIS.

Cadit in amuletum quodlibet præſtantiſſimum. Rectè Euchariſtia poculum ſignificabitur, quo aduerſus improbi Alaſtoris tela firmamur, & animi atque corporis inuiolabilem conſequimur ſanctitudinem. Clemens Alexandrinus: Εὐχαριστία χάρις ἐπαινουμένη καὶ καλή, ἧς οἱ κατ' πίστιν μεταλαμβάνοντες, ἁγιάζονται καὶ σῶμα καὶ ψυχήν· τὸ θεῖον κρᾶμα τὸν ἄνθρωπον τοῦ πατρικοῦ βουλήματος πνεύματι καὶ λόγῳ συγκιρνάντος μυστικῶς. Euchariſtia gratia laudata & pulchra, quam qui cum fide ſuſcipiunt ſanctificantur animo & corpore, ita diuinam temperiem, carnem cum Spiritu & verbo, æterni Patris voluntas myſticè commiſcet. *Pædad. lib. 2. cap. 2.*

XLIV. POCVLA EX TAXO.

Doctrina malis moribus coniuncta peſtilens.

TAXVS arbor eſt non modò funeſta, ſed & venenata, ex hac ſi fortè pocula confeceris, & vinum infuderis quantumuis ſuaue, & delicatum, continuò fiet noxium, & inſalubre: *Plin. l. 15. cap 2.*

AP. Eloquentia ſi paruum hominem nacta fuerit, & animam flagitijs inquinatam, fit noxia, quæ omnibus ſalutaris eſſe debuerat. *In hunc nec dij tantum mali permittant, vt cadat eloquentia quam non mirarer, niſi animos, in quos ſe conferret, eligeret.*

Seneca Controuerſ. l. 1.

XLV. PORTICVS HEPTAPHONOS.

Garrulitas.

Plin. li. 36. cap. 15.

OLYMPIA porticus vocem acceptam, arte ſepties reddit, vnde Heptaphonon Oppidani vocant.

APODOSIS.

Tales ſunt illi qui ſi quid inaudiuerunt multa addentes de ſuo, prædicare, repetere, & inculcare omnibus identidem non ceſſant; vel qui vno verbo laceſſiti, ſex centa regerunt. Talis eſt natura mulieris, cuius ſuppellectilem Comicus dicit eſſe garrulitatem:

Sola laboranti poterit ſuccurrere Lunæ.

Vnde & Accius in Andromeda, mulieris ingenium breuiſſima definitione complexus, *Muliebre* (inquit) *ingenium proluuium.*

XLVI. PYRAMIS XII. REGVM.

Beatitudo, ſeu *Quies poſt laborem.*

DVODECIM maiores Ægyptij, qui regnum à Sabaco Ægyptiorum Rege relictum, ſponte moderandum ſuſcepere, vt oneri magis quàm honori tantam regni curam ſibi fuiſſe teſtarentur, in celebri illa Pyramide, quam commune collegarum ſepulchrum conſtruxere, contignationem tecti, quæ vno conſtabat lapide, præſepibus adſculptis inſigniuere, ad quæ ſcilicet tot laboribus exantlatis, tot curis abiectis & ablegatis requieturi demum eſſent.

Vide Herod. in Euterpe. & Diodor. Sicul. lib. 1.

APODOSIS.

Poſt diuturnos vitæ labores exantlatos, in apice reſidet amœniſſima fœlicitatis quies.

Supre-

Suprema eſt meta laboris.
Huc omnes pariter venite capti,
Quos fallax ligat improbis catenis
Terrenas habitans libido mentes.
Hic erit vobis requies laborum,
Hic portus placida manens quiete,
Hoc vnum miſeris patens Aſylum.

Boetius l.3. met. 11.

In eodem porro genere ſymboli præclarus eſt fons in Idumæa cui nomen Job: Quater in anno colorem mutat pulueruleutum, ſanguineum, viridem, & limpidum, ternis menſibus in anno tenet ex ijs colorem vnum. Iſidorus Origin. lib. 13. cap. 13. Significat igitur poſt ſpolia ſudore & ſanguine parta virorem quendam lætitiæ, & limpidiſſimam bonorum ſynceritatem comparari.

XLVII. QVADRANGVLVS.

Vir bonus.

CVBICÆ figuræ ſpecies quoquo verſum iacta, verſataque fuerit, rectà ſemper conſiſtit, quatuor lineis, & totidem angulis ſemper inſignis.

APODOSIS.

Vir bonus ad omnia fortunæ tela ſemper idem.

Ad ſummum Sapiens vno minor eſt Ioue, Diues,
Liber, honoratus, pulcher, rex denique regum.

Horat. Sat. 1. lib. 1.

Nota in eandem ſententiam perinſignem Iuliani locum, apud quem Marcus Antonius in Cæſaribus nominatur.

Ανὴρ τετράγωνος, ἄνευ ψόγου τετυγμένος.

Præclarè ad hoc argumentum Ludouicus Mitis pingebat in ſymbolo ſceptrum figurâ obeliſci, ab annulo exiens, ſummo deinde ſceptro inſidentem coronam cum lemmate:

Volo ſolidum perenne.

Octauius de Strada.

XLVIII. ROTA.

Κύκλος ἀνθρώπινα πράγματα.

SOLDANVS à Rege Franciæ Ludouico II. Capuam captiuus adductus, toto biennio nunquam ridere viſus eſt, itaque Rex ei qui effuſum riſum Soldano excitaſſet, aureum munus promiſit. Cum autem quidam Regi narraret vidiſſe ſe Soldanum ridentem, teſtemque rei produxiſſet, Rex captiuum accerſiri iubet, cauſamque mutationis inquirit. Tum Soldanus: Currum, inquit, contemplabar, eiuſque rotas, vt earum aliæ partes in imum, aliæ in ſummum obuerterentur: atque hanc ego incertæ, inconſtantisque hominum fœlicitatis imaginem ſentiens riſi, cùm quod in mentem mihi veniret quàm inſtabili nos de re ſuperbiremus, tũ ſimul hoc fieri poſſe iudicans, vt quo modo ex ſummo infimus ſum factus, ita ex humili rurſum loco ad prius attollar faſtigium. His auditis, rex de ſuo quoque ſtatu cogitans, Soldanum virum iudicans ſapientem, liberè ſecum verſari permiſit. *Cedrenus.* Vbi nota Francorum Regem ab eo appellari ῥῆγα, ſic enim κατ' ἐξοχὴν à Græcis recentioribus appellatur. Suidas ῥὴξ Φράγγων ἀρχηγός.

XLIX. SAGITTA ABARIDIS.

Mens Deum contemplans, vel fama.

ABARIS Scytha fuit Seuthæ filius, qui oracula compoſuit, cuius fabuloſum iaculum à Græcia ad Hyperboreos vſque Scythas fertur tranſuolaſſe. Suidas in voce Ἄβαρις μυθολογούμενον ὀϊστὸν nominat. Præterea quæ aſſeruntur à Iunio, præclaram Abaridis deſcriptionem inuenies in Photio.

APODOSIS.

Diuus Gregorius Nazianzenus hunc typum affert mentis, quæ contemplationis alis ſubnixa, ad cœlum fertur celeritate permagnâ. Et vt Abaridis ſagitta

gitta patriam, ſic illa beatorum domicilium appetit. τί γὰρ Ἀβάριδος οἰστόν, τί ἂν λέγοιμι τοῦ ὑπερβορείου ἢ τὸν ἀργεῖον πήγασον, οἷς οὐ τοσοῦτον ἦν τὸ δι' ἀέρος φέρεσθαι, ὅσον ἡμῖν τό πρὸς θεὸν αἴρεσθαι. Quid enim Abaridis ſagittam recenſeam, aut Argiuum Pegaſum, quibus non tam ſtudio fuit per aërem volare, quam nobis ad Deum mentes attollere. Poteſt etiam dici de fama quæ ſumma velocitate per remotiſſimas orbis plagas rapitur.

L. SCELETVS HIPPOCRATIS.

Gratus diſcipuli animus erga præceptorem. *Pauſan. in Phocaicis.*

HIPPOCRATES Sceletum æneum Apollini Delphico dedicauit medicorum Principi, ob medicinæ ſcientiam gratiam referens.

APODOSIS.

Diſcipuli commendatur gratus animus ergaPræceptorem. *Præceptor in docendo laborem & tædium tulit; præter ea quæ percipientibus in commune dicuntur, aliqua inſtillauit, ac tradidit, hortando bonam indolem erexit, & modo laudibus, fecit animum, modo admonitionibus diſcuſſit deſidiam. Tum ingenium latens & pigrum, iniecta, vt ita dicam, manu extraxit, nec quæ ſciebat malignè diſpenſauit, quo diutius eſſet neceſſarius, ſed cupiit ſi poſſet, vniuerſa transfundere. ingratus ſum niſi illum inter grauiſſimas neceſſitudines diligo.* *Seneca l. 6. de benef.* Adde etiam quod habet idem auctor de Æſchine, paupere quidem illo Socratis auditore, qui ſeipſum, cùm nihil aliud poſſet præceptori donauit. *l. de benef. cap. 8.*

Sen. ep 115. v. de Plut. de Audit.

Ap. Homines ſæpè contempta ſacrarum literarum, aut philoſophiæ grauitate, neſcio quibus verborum floſculis animum illigant. *Quare quid ſcribas non quemadmodum: & hoc ipſum, non vt ſcribas, ſed vt ſentias, vt illa quæ ſenſeris magis applices tibi, & veluti ſignes: cuius orationem videris ſollicitam & politam, ſcito animum quoque non minus puſillis occupatum.*

XXX. IMAGO TERPSITHEAE.

Hypocriſis.

Theoph. in ep. Græcis.

Terpsithea cum eſſet toto corpore deformis, imaginem ſibi venuſtiſſimam fieri curauit, oris ſui turpitudinem falſis tabulæ pigmentis, honeſtare cupiens.

Lucian. in imaginib.

Ap. Quam multi licet omni ex parte improbi, ſpecies affectant virtutis, & Poëtarum hiſtoricorumve vaniſſimorum hominum penicillis, alij prorſus quam ſint depinguntur, οὐ γὰρ εἶναι ἄριςοι ἀλλὰ δοκεῖν θέλουσι. contra Amphiarai mentem. Non diſſimilis huic Terpſitheæ, Stratonice Seleuci vxor, quę cum eſſet deformis & calua, lubenter à Poëtis, quibus certamen de ſuis laudibus talenti mercede indixerat, ſuas comas hyacinthinas prædicari audiuit: ὑακινθίνῳ ἄνθει ὁμοίας.

XXXI. IMAGO VIRGINIS INTER LILIA.

Caſtitas dilecta Deo.

Ex libello de ordinibus militaribus.

Ordo equitum liliatorum inſtitutus à Garcia VI. Rege Nauarræ ad propagationem Catholicæ religionis, vaſculum geſtabat in pallio, è quo amœniſſimi liliorum flores erumpebant. In medio Deiparæ Virginis radiabat effigies.

Ap. Virgo inter lilia, ſignificat gratiſſimam ſibi puritatem, cœli florem, mundi decus, germen paradiſi

diſi. In eodem genere ſymboli eſt columba candida ex ore Eulaliæ Virginis egrediens: *Prud. περὶ Στεφ.*

Emicat inde columba repens,
Martyris os niue candidior
Viſa relinquere, & aſtra ſequi.
Spiritus hic erat Eulaliæ
Lacteolus, celer, innocuus.

XXXII. LYCHNVLVS EPICTETI.

Non libri ſed ingenium.

EMIT aliquis Epicteti Stoici lychnulum fictilem trecentis denarijs, ſperans futurum ſcilicet vt ſi noctu ad iſtam lucernam legiſſet, mox Epicteti ſapientiam ſomniaret, & ſimilis efficeretur venerando ſeni. *Lucian aduerſus indoctum.*

Ap. Torquetur in eos, qui ſe pulchros & beatos putant, ſi doctorum virorum habeant inſignia, cum ipſi ſint omnis ſcientiæ expertes: *Iuuen. ſat. 2.*

Plena omnia gypſo
Chryſippi inuenias: Nam perfectiſſimus horum
Si quis Ariſtotelem, ſimilem vel Pittacon emit,
Et iubet archetypos pluteum ſeruare Cleanthas.

Porrò in eodem genere ſymboli, ſpecioſum eſt quod habet Lucianus aduerſus indoctum, de Neantho Pittaci Tyranni Regis filio, qui cum Orphei lyram in templo aſſeruatam corrupto pecunia æditùo ſuſtuliſſet: Sub noctem in ſuburbium profectus, vt eius periculum faceret, fides pulſare cœpit, ſed tam ferali, & incondito carmine, vt canes è vicinia ſtrepitu excitati, infelicem citharœdum dilaniarent. *Orphei Lyra à Neantho empta.*

XXXIII. LYRA TIMOTHEI.

Nouandum nihil.

LACEDAEMONII Timothei Mileſij citharam ſuſpenderunt ad Sciadem, eundem multantes, quod *Pauſan. in Lacon.*

quod ſeptem Lyræ fidibus quatuor addidiſſet: κατα-γνόντες, ὅτι χορδαῖς ἑπτὰ ταῖς ἀρχαίαις ἐφεῦρεν ἐν τῇ κι-θαρῳδίᾳ τέσσαρας χορδάς.

APODOSIS.

Significat parabola nihil in rep. nouandum, vel ex ipſius Plat. interpretatione in Dialogo de Iuſto. Εἶδος γὰρ καινὸν μουσικῆς μεταβάλλειν εὐλαβητέον, ὡς ἐν ὅλῳ κινδυνεύοντα: οὐδαμοῦ γὰρ κινοῦνται μουσικῆς τρόποι ἄνευ πολιτικῶν νόμων τῶν μεγίστων. Nouam ne muſicæ formam introducamus, omninò cauendum: in quo periculum ſummum eſt. Nunquam enim muſic numeri immutantur, ſine legibus Ciuitatis, iiſque maximis.

XXXIV. MENSÆ IARCHAE.

Bona ſine labore.

Philoſt. Apoll. l. 3. cap. 8.

IARCHAS Brachmanum antiſtes menſas habuit αὐτομάτους, quæ ſua ſponte incederent. Hic itaque cùm regem inuitaſſet, ſubitò proceſſerunt menſæ dapibus inſtructæ, in quibus pueri à Cyathis, ex ære nigro fabricati ſtabant, qui vinum & aquam conuiuis miſcerent.

APODOSIS.

Multi ſunt quibus adeo bona ſine labore contingunt, vt videantur ipſæ dapſiles menſæ cibis refertæ, & omni apparatu inſtructæ, in eorū triclinia influere. hi ſunt albæ Gallinæ filij, qui ἀκονιτὶ citra pulueris tactum feruntur omnia conſequi. Verùm hoc minimè eſt expectandum: *Vt ſementem feceris, ita metes;*

Nihil ſine magno
Vita labore dedit mortalibus;

Hor. Sat. 9. lib. 1.

XXXV. MODIVS INDORVM.

Deus humani ingenij modulo non reſtringendus.

INDI aureum modium illi ſimilem quo frumentum metiuntur, demergunt in mare, hoc ſe aquis modum

modum ponere exiſtimant, ne terras inuadant, ſtulti qui tantum & tam impotens elementum, tam paruâ menſura conſtringere, non verentur. *Philoſt.*

APODOSIS.

Similiter faciunt, qui ſuperiores volunt ſuis legibus ſubiicere, & ſuo modulo Deum metiri, qui per ſe immenſus eſt; *Forſitan Dei veſtigia comprehendes? & vſq; ad perfectum omnipotentem reperies? Excelſior cælo eſt, & quid facies? profundior inferno, & vnde cognoſces? longior terra menſura eius, & latior mari.* *Iob. 11.*

XXXVI. NIHIL AD ALEXANDRVM PARIDIS LYRA.

Fortis mollium contemptor.

ALEXANDER oblatam ſibi Paridis lyram repudiauit, indignum munus fortiſſimo viro arbitratus amatorias fides. *Plutar. in fortit. Alexandri.*

APODOSIS.

Fortes viri amatorias illecebras negligunt, quibus virtus ſucciſis veluti neruis eliſa langueſcit. *Seneca ep. 51.*

Effœminat animos amœnitas. Rectè igitur Plutarchus in libello de fortuna Alexandri ait eum non fuiſſe ἐκ βασιλέων ἀπράκτων ϗ ἀναιμάκτων, ſed emiſſe gloriam multo, continuiſque vulneribus, ὤνιον τὴν δόξαν αἵματος πολλοῦ, ϗ τραυμάτων ἐπαλλήλων κτώμενον.

XXXVII. NAVIS SALAMINIA.

Res, aut perſona magni momenti.

SALAMINIA nauis ad res magni momenti, vt ait Critolaus, reſeruabatur. *Plutarch. in Pericl.*

APODOSIS.

Cadit in res, & viros magnos, qui non niſi in ſerijs rebus, & vltimo loco exponuntur.

Magnos ſeruatur in vſus.

XXXVIII.

XXXVIII. OSSA MORTORVM PRO NVMMIS.

Mortis memoria.

ABRAHAMVS Ortelius refert nonnullis populis in more poſitum fuiſſe, vt mortuorum oſſibus pro nummis vterentur, non illis quidem in auro, argento, æreue impreſſis, ſed reipſa mortuorum reliquijs. Non diſſimile eſt, quod affert Herodotus l. 2. legem fuiſſe aliquando apud Ægyptios qua iubebantur ij, qui ſibi mutuo dari pecunias poſtularent, cadauer patris depoſitum fide creditoris tradere.

APODOSIS.

Mortis memoria crebrò vſurpanda. *Quid hoc eſt, inquam, tam ſæpe mors experitur me? faciat. At ego illam diu diu expertus ſum. Quando inquis? antequam naſcerer. Mors eſt non eſſe, id quod ante fuit, ſed quale ſit iam ſcio, hoc erit poſt me, quod ante me fuit.*

Seneca.

XXXIX. ΠΑΥΣΙΚΑΠΗ. PAVSICAPE.

In copia inopia.

PAVSICAPE παυσικάπη inſtrumentum eſt, quo collo inſerto, ſerui impediebantur, ne molentes polentam comederent.

Iulius Pollux Onoma. l. 7. c. 4. Meminit quoq; Euſtat. ιλ. K.

Παυσικάπη, κατ' Αἴλιον Διονύσιον μηχάνημά τι τροχῷ ἐμφερὲς, δι' οὗ τὸν τράχηλον διεῖρον τῶν ὑποζυγίων, ὥστε μὴ ἐσθίειν· ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἀνθρώπων, ὥστε, φησὶ, μὴ δύνασθαι τὰς χεῖρας τῷ στόματι προσφέρειν.

APODOSIS.

Seruus inter polentas eſuriens, iumentum in prato luxurianti, vel vbere præſepi, famelicum propter impoſitam collo *Pauſicapen.* Symbolum eſt diuitis, qui ob animi morbos, vel corporis quaſi cœleſti remora iniecta, bonis ſuis frui minime poteſt.

Non bibit inter aquas, poma aut pendentia carpit Tantalus infælix.

XL. PICTVRA EQVI.

Spes præter ſpem.

FERTVR quidam equum, cæteras ad partes quod attinebat; lineis & colotibus rectè expreſſiſſe, ſpumam tantum quæ fræno concuſſo cum anhelitu efflabatur, non æque pinxiſſe: quam cum ſæpius reformare conatus eſſet: ad ſummum ſpongiam vt erat plena pigmentorum, in tabulam coniecit, & non ſine admiratione, operi, quod deſiderabat, addidit. *Plut. in lib. de fortun.*

APODOSIS

Facit aliquando caſus repentinus, quod ars & ſapientia denegauit. vt miremur illud vulgatum accidiſſe: παρ' ἐλπίδα, ἐπ' ἐλπίδι· Rectè in illum caſum, & felicem Pictoris manum vertetur illud Martialis:

Si non erraſſet fecerat illa minus.

XLI. PICTVRAE ZEVXIDIS.

Opus immortalitate dignum.

ZEVXIS pictor fuit elegantiſſimus, qui vuas tanta dexteritate pinxit, vt ad eas ipſas aues deceptæ aduolarent. Is cum in expolientis tabulis multum temporis & operæ inſumeret, ſe æternitati pingere dicebat. Contra Agatharcus celeriter conficiebat, ſed quæ breui tempus aboleret, & nulla memoraret poſteritas. *Plutarch. in Pericle.*

APODOSIS.

Ea diutius opera ſunt limanda, quæ ad æternam poſteritatis memoriam ſcribuntur, *Homerus in Iliad.*

Ὀψιμον ὀψιτέλεστον ὅ κλέος οὔποτ' ὀλεῖται

Scribit iura ſenex (χρόνος) numero qui diuidit aſtris,
Et curſus, ſtabileſq; moras quibus omnia viuunt.

Huius lima fiunt omnia longè perfectiora: quod ſi quis non exſpectata temporis lege, crudum adhuc opus propellit in lucem, ſæpiſſime deflectit à vero. Nam vt ait Boëtius:

L. 1. met. 6. *Quod præcipiti via.*
Certum deſerit ordinem,
Lætos non habet exitus.

XLII. PIXIDES ATHENIENSIVM VNGVENTARIORVM.

Parte ſui meliore latet.

FERVNT vnguentarios Athenienſes, Pixides habuiſſe in quibus parte exteriori Sileni & Satyri depicti, in interiori Veneris & gratiarum pretioſiſſimæ effigies. Syneſius: τῷ φιλοσόφῳ ὥσπερ ἐ τοῖσιν *In Epiſtola.* Ἀθήνῃσιν οἱ δημιουργοὶ, Ἀφροδίτην καὶ χάριτας καὶ τοιαῦτα κάλλη θεῶν, ἀγάλμασι σειλυνῶν καὶ σατύρων ἀμπέχοντες.

APODOSIS.

Sacræ literæ ſi dictio ſpectetur, humiles ſunt: ſi *Aug. l. 12. Conf. c. 14.* ſenſus & myſteria, nihil magnificentius. *Mira eloquiorum tuorum profunditas eſt, quorum ecce ante nos ſuperficies blandiens paruulis, ſed mira profunditas. Deus meus, mira profunditas, horror eſt intendere in eam horror honoris & tremor amoris.*

XLIII. POCVLVM CORNEVM INDORVM.

Alexipharmacum præſtantiſſimum.

Philoſt. l. 3. cap. 1. Vid. Ælian. de Animal. c. 41. l. 3. in Onagro. EX Onagri cornibus fiunt pocula ad vſum regis, quibus qui potauerint eo die neque ferro, neque igni, neque venenis ſunt obnoxij. Diſertè hæc ſcribit Phil. vbi apoſtrophen facit ad Indorum regem huiuſmodi cratere vtentem.

Τί δὴ ποτ' ἐστὶν ὁ κρατὴρ οὗ τὸ πίνεις;
Καὶ γὰρ διαυγὴς καὶ πλημμύρης εὑρέθη,

Kai-

Καὶ τρεῖς ἔχει ζωστῆρας, ὡς λίθου φλέβας,
Λευκόν τι, μέλανα τι, καὶ τὸ χρῶμα πορφυροῦν.

Rex Onagri cornu eſſe reſpondet, & eius virtutem prædicat:

Καὶ μὴν ἀναιρεῖ τὴν ἀηκῆν. ἢδ' ὅς, μέθην,
Τοῦ τε παντὸς ἀντιφάρμακον μόνον,
Ἣν ἱεράν καλοῦσι καθαιρεῖ νόσον.

Quidſibi vult crater tuus, dic obſecro,
Ex quo bibis, prȩaltus & pellucidus,
Ceu venulis diſtinctus orbe triplici,
Albo nigroq. atque æmulante purpuram.
Atqui medetur hic temeti iniuriæ,
Obſtat venenorumq. peſtilentiæ,
Morbiq; depellit ſacri tentamina.

APODOSIS.

Cadit in amuletum quodlibet præſtantiſſimum. Rectè Euchariſtia poculum ſignificabitur, quo aduerſus improbi Alaſtoris tela firmamur, & animi atque corporis inuiolabilem conſequimur ſanctitudinem. Clemens Alexandrinus: Εὐχαριστία χάρις ἐπαινουμένη καὶ καλή, ἧς οἱ κατὰ πίστιν μεταλαμβάνοντες, ἁγιάζονται καὶ σῶμα καὶ ψυχήν· τὸ θεῖον κρᾶμα τὸν ἄνθρωπον τοῦ πατρικοῦ βουλήματος πνεύματι καὶ λόγῳ συγκιρνάντος μυστικῶς. Euchariſtia gratia laudata & pulchra, quam qui cum fide ſuſcipiunt ſanctificantur animo & corpore, ita diuinam temperiem, carnem cum Spiritu & verbo, æterni Patris voluntas myſticè commiſcet. *Pædag. lib. 2. cap. 2.*

XLIV. POCVLA EX TAXO.

Doctrina malis moribus coniuncta peſtilens.

TAXVS arbor eſt non modò funeſta, ſed & venenata, ex hac ſi fortè pocula confeceris, & vinum infuderis quantumuis ſuaue, & delicatum, continuò fiet noxium, & inſalubre. *Plin. l. 15. cap 2.*

AP. Eloquentia ſi paruum hominem nacta fuerit, & animam flagitijs inquinatam, fit noxia, quæ omnibus ſalutaris eſſe debuerat. *In hunc nec dij tantum mali permittant, vt cadat eloquentia quam non mirarer, niſi animos, in quos ſe conferret, eligeret.*

Seneca Controuerſ. l. 1.

XLV. PORTICVS HEPTAPHONOS.

Garrulitas.

OLYMPIA porticus vocem acceptam, arte ſepties reddit, vnde Heptaphonon Oppidani vocant.

Plin. li. 36. cap. 15.

APODOSIS.

Tales ſunt illi qui ſi quid inaudiuerunt multa addentes de ſuo, prædicare, repetere, & inculcare omnibus identidem non ceſſant; vel qui vno verbo laceſſiti, ſex centa regerunt. Talis eſt natura mulieris, cuius ſuppellectilem Comicus dicit eſſe garrulitatem:

Sola laboranti poterit ſuccurrere Lunæ.

Vnde & Accius in Andromeda, mulieris ingenium breuiſſima definitione complexus, *Muliebre* (inquit) *ingenium proluuium.*

XLVI. PYRAMIS XII. REGVM.

Beatitudo, ſeu *Quies poſt laborem.*

DVODECIM maiores Ægyptij, qui regnum à Sabaco Ægyptiorum Rege relictum, ſponte moderandum ſuſcepere, vt oneri magis quàm honori tantam regni curam ſibi fuiſſe teſtarentur, in celebri illa Pyramide, quam commune collegarum ſepulchrum conſtruxere, contignationem tecti, quæ vno conſtabat lapide, præſepibus adſculptis inſigniuere. ad quæ ſcilicet tot laboribus exantlatis, tot curis abiectis & ablegatis requieturi demùm eſſent.

Vide Herod. in Euterpe. & Diodor. Sicul. lib. 1.

APODOSIS.

Poſt diuturnos vitæ labores exantlatos, in apice reſidet amœniſſima fœlicitatis quies.

Supre-

Suprema eſt meta laboris.
Huc omnes pariter venite capti,
Quos fallax ligat improbis catenis
Terrenas habitans libido mentes. Boetius l. 3. met. 11.
Hic erit vobis requies laborum,
Hic portus placida manens quiete,
Hoc vnum miſeris patens Aſylum.

In eodem porro genere ſymboli præclarus eſt fons in Idumæa cui nomen Job: Quater in anno colorem mutat puluerulentum, ſanguineum, viridem, & limpidum, ternis menſibus in anno tenet ex ijs colorem vnum. Iſidorus Origin. lib. 13. cap. 13. Significat igitur poſt ſpolia ſudore & ſanguine parta virorem quendam lætitiæ, & limpidiſſimam bonorum ſynceritatem comparari.

XLVII. QVADRANGVLVS.

Vir bonus.

CVBICÆ figuræ ſpecies quoquo verſum iacta, verſataque fuerit, rectâ ſemper conſiſtit, quatuor lineis, & totidem angulis ſemper inſignis.

APODOSIS.

Vir bonus ad omnia fortunæ tela ſemper idem.
Ad ſummum Sapiens vno minor eſt Ioue. Diues, Horat. Sat. 1. lib. 1.
Liber, honoratus, pulcher, rex denique regum.

Nota in eandem ſententiam perinſignem Iuliani locum, apud quem Marcus Antonius in Cæſaribus nominatur.

Ἀνὴρ τετράγωνος, ἄνευ ψόγου τετυγμένος.

Præclarè ad hoc argumentum Ludouicus Mitis pingebat in ſymbolo ſceptrum figurâ obeliſci, ab annulo exiens, ſummo deinde ſceptro inſidentem coronam cum lemmate: Octauius de Strada.

Volo ſolidum perenne.

gitta patriam, ſic illa beatorum domicilium appetit. τί γὰρ Ἀβάριδος ὀϊστόν, τί ἂν λέγοιμι τοῦ ὑπερβορείου ἢ τὸν ἀργεῖον πήγασον, οἷς οὐ τοσοῦτον ἦν τὸ δι᾽ ἀέρος φέρεσθαι, ὅσον ἡμῖν τὸ πρὸς θεὸν αἴρεσθαι. Quid enim Abaridis ſagittam recenſeam, aut Argiuum Pegaſum, quibus non tam ſtudio fuit per aërem volare, quam nobis ad Deum mentes attollere. Poteſt etiam dici de fama quæ ſumma velocitate per remotiſſimas orbis plagas rapitur.

L. SCELETVS HIPPOCRATIS.

Gratus diſcipuli animus erga præceptorem. *Pauſan. in Phocaicis.*

HIPPOCRATES Sceletum æneum Apollini Delphico dedicauit medicorum Principi, ob medicinæ ſcientiam gratiam referens.

APODOSIS.

Diſcipuli commendatur gratus animns erga Præceptorem. *Præceptor in docendo laborem & tædium tulit; præter ea quæ percipientibus in commune dicuntur, aliqua inſtillauit, ac tradidit, hortando bonam indolem erexit, & modo laudibus, fecit animum, modo admonitionibus diſcuſſit deſidiam. Tum ingenium latens & pigrum, iniecta, vt ita dicam, manu extraxit, nec quæ ſciebat malignè diſpenſauit, quo diutius eſſet neceſſarius, ſed cupijt ſi poſſet, vniuerſa transfundere. ingratus ſum niſi illum inter gratiſſimas neceſſitudines diligo.* Adde etiam quod habet idem auctor de Æſchine, paupere quidem illo Socratis auditore, qui ſeipſum, cùm nihil aliud poſſet præceptori donauit. *Seneca l. 6. de benef.* *l. de benef. cap. 8.*

LI. SIMVLACHRVM DIANAE BVPALI ET ANTHERMI

Virtus initio dura ad ſummum facilis.

Plin. l. 36. cap. 4.

OSTENDVNT & Iaſij Dianam manibus eorum factam & in ipſa Chio narrata eſt, operis eorum Dianæ facies in ſublimi poſita, cuius vultum intrantes triſtem, exeuntes exhilaratam putant.

APODOSIS.

Ad virtutem aut philoſophiæ ſtudium qui accedunt, moroſam imprimis arbitrantur: diſcedentes, & iam docti facilem & hilarem experiuntur:

Heſiod. ἔργ. & ἡμερ. 239.

——ἐπὴν δ' εἰς ἄκρον ἵκηται.

Ῥηϊδίη δ' ἤπειτα πέλει χαλεπή περ ἐοῦσα.

Tunc virtutis vultus & habitus talis videbatur, qualis à Maximo Tyrio oratione 4. deſcribitur: εὐχήμων ἰδεῖν, βαδίζουσα ἠρέμα, φθεγγομένη μουσικῶς βλέμμα πρᾶον ἀμπεχόνη ἄνετος. Decora aſpectu, inceſſu quieta, ſermone Muſica, oculis placidis & clementibus.

LII. SIMVLCHRA INTACTA.

Sanctitas intaminata.

Pauſan. in Laconicis.

IN Pellena (parua eſt inſula in Laconica regione) ſimulachra Caſtorum pedalia, ſub dio ſunt, poſita in ſaxo, quæ mare nuſquam loco dimouere poteſt, licet in petram exundet.

Ibidem Ithomatæ Iouis ſignum immune, in flagrante ſylua. Item Mineruæ ſigna nullum ictum valent ſuſtinere, nec ardente templo conflagrarunt.

Pauſan. in Attic.

AP. Hæc & multa & variis locis à nobis commemorata, intaminatam qualis fuit B. Virginis ſanctitatem inter mortalis culpæ peruagata incendia ſignificant, vel inuictam fortitudinem, inter procellas ignes & ſtrepitus ſemper tutam, καὶ πρὸς τὸν λιμένα ἀπαθείας, vt loquitur Theoctiſtus, κατάδρομ ἰζουσαν.

Portus Apathia.

LIII. SIMVLACHRA POLYCLETI

Vulgus argumentum peſſimi.

POLICLETVS eodem tempore duo ſimulachra fecit, alterum ad arbitrium plebis, alterum iuxta peritiæ artiſq; normam. Gratificatus vero plebi hoc modo eſt: Ad ſingulorum acceſſum tranſpoſuit, & commutauit aliquid, morem gerens vniuſcuiuſque voluntati, & dictationi: Itaque propoſuit vtrumque: & alterum quidem omnes admirationi, alterum ludibrio, ac riſui habuerunt. Reſpondens autem Polycletus. At hoc (inquit) quod vituperatis, & reprehenditis, vos feciſtis: quod ſuſpicitis, ego. *Ælian. l. 14. Variæ hiſt. cap. 8.*

APODOSIS.

Quæramus quid optime factum ſit, non quod vulgò veritatis peſſimo interpreti probatum ſit, ξύμπαν τὸ λαῶδες πλῆθος ἀλογίᾳ χαίρει. *Nicetas Chonitates.*

LIV. SIMVLACHRA SILENORVM.

Scriptura ſacra comparatur cum Silenis Alcibiadis.

DIVINAE ſcripturæ ſimiles ſunt Silenis Alcibiadæis, quæ ſub tectorio ſordido ac pœnè ridiculo merum numen claudunt; Alioqui ſi ſine Allegorijs legeris Adæ hiſtoriam, ſi nihil vltra ſuperficiem quæſieris, non video, quid ita multò magis operæ pretium ſis facturus, quam ſi cantaueris luteum ſimulachrum Promethei, ignem dolo ſubductum, & ſimulachro inditum lutum animaſſe: imò pluſculo fructu legitur fabula Poëtica cum Allegoria, quam narratio ſacrorum librorum. *Chryſoſt. de fat. ſerm. 21. Vide Dadræum in ſacris ſimilitudinibus, qui affert ex S. Chryſoſtomo.*

L. SYPHONES NILIACI.

Memoria Beneficiorum Dei.

ÆGYPTVM fœcundat aquis Nili inundatione leonis ſydus, Ægyptijs ergo propter eam aqua-

rum redundantiam, quam ſe quotannis leonis beneficio experiri vident, inſtitutum eſt & apud omnes gentes vno conſenſu receptum, vt canales, tubi, & ſyphones qui aquam eructant per terebrata foramina, in leonina capita ad id locis opportunis adſculpi ſolita, aquam admittant, quæ inde ex leonis rictibus euomi videatur.

Vide Sid. ep. 2. l. 2. & Orum ſupra lib. 1.

APODOSIS.

Par eſt omnino nos qui tantam beneficiorum copiam ex æterno diuinitatis fonte haurimus, eius vbique imaginem gratiſſima animorum recordatione proſequi: *Hæc mihi ſemper erunt.* Sed ſæpe euenit, vt res creatas quibus æternæ mentis numen non ſecus ac adminiſtris vtitur, omiſſo Dei cultu veneremur. Sic Ægyptij leonem colunt Deum, & cœlum nemo appellat.

Oppida tota canem venerantur, nemo Dianam.

LVI. SPECVLVM ACHAIÆ.

Cognitio ſui.

Pauſan. in Achaicis lib. 7.

IN Achaia ad Cereris delubrum fons eſt, in quo celebre fertur oraculum. Ex eo enim morborum omnium cognoſcebantur euentus: Speculum tenui funiculo ſuſpenſum demittebatur in aquam, ita vt ſummam aquam raderet non mergeretur. Exinde vbi odores Deæ adoleuiſſent, & rite Deam precati eſſent, inſpicientes in ſpeculum ex imaginibus periturus, an victurus æger eſſet, diuinabant.

Periph. in Plau. Epid.

AP. Speculum cuiq; conſcientia eſt, quam ſi quis ad diuinum exmologeſeos fontem diligenter inſpexerit, additis etiam in ſuauiſſimi odoris ſacrificium precibus, qualis, & quantus ſit agnoſcet, morboſque animi ſi qui ſint deprehendet. γνῶθι σεαυτόν.

Non oris cauſſa modo homines æquum fuit,
Sibi habere ſpeculum, vbi os contemplarent;
Sed qui perſpicere poſſent cor ſapientiæ.

Igitur perſpicere poſſent vt cordis copiam.
Vbi id inſpexiſſent cogitarent poſtea,
Vitam vt vixiſſent olim in adoleſcentia.

LVII. SPECVLVM INSVLARVM FORTVNATARVM.

INTER fortunatas illius paradiſi delicias, quas veræ hiſtoriæ lib. 1. pluribus perſequitur Lucianus, ſpeculum fertur maximum ſupra puteum poſitum. In puteum ſi quis deſcenderit, omnia audiet quæ apud nos in terra dicuntur: ſi in ſpeculum aciem oculorum defixerit, omnes vrbes, prouincias, gentes videbit, ac ſi ipſis intereſſet.

AP. Quis non videt hîc expreſſam beatitudinis imaginem? Num verò Deus puteus eſt æternarum aquarum ſalientium, è quo qui hauſerint cuncta cognoſcunt. Num ſpeculum eſt lucidiſſimum quod intuentes beati omnia ſimul quæ ad ſuæ fœlicitatis cumulum attinent, intuentur.

Te cernere finis.

LVIII. SPECVLVM SMYRNÆ.

Calumnia & mendacium.

IN Smyrnæ templo ſpeculum fuit, quod egregias quaſque ſpecies admodum deformes, & aſpectu horribiles reddebat hæc ſpecula ἐπιρόχημα & παράχροα à Græcis appellantur.

AP. Calumnia optimos & ſanctiſſimos mores turpiſſimos & teterrimos fingit, πᾶσαν φύσιν κάπτει ἡ διαβολή. rectè torquetur in mendaces Hiſtoricos, qui virulentâ plerumque maleuolentiâ incitati optimorum principum dicta factaque deterunt, & alienis prorſus depingunt, coloribus. Plutar. ὁ δὲ ἱστορίαν γράφων, ἃ μὲν οἶδεν ἀληθῆ λέγων δίκαιός ἐστι, τῶν δὲ ἀδήλων τὰ βελτίονα δοκεῖν ἀληθῶς λέγεσθαι μᾶλλον ἢ τὰ χείρονα. In cæteris mentiri nunquam debet, in dubijs *in lib. de Malign. Herodot.*

vero

omnia in meliorem partem interpretari potius, quam in peiorem rapere.

LIX. TABVLA NICONIS.

Auxilum diuinum in re perplexa.

Curopal. in Baſil. & Conſtant.

MALACENVS apud Imperatorem Baſilium falſo accuſatus, quod Bulgarorum partibus fauiſſet, deinde precibus ſancti viri Niconis liberatus à calumnia, vt authori tanti beneficij qui iam exceſſerat è viuis gratiam referret, pictorem aduocat, iſti Niconis vultus, habitum, cultũ, verbis deſignat, ad ſummum depingi iubet. Pictor domum reuerſus, fruſtra laborat hominem inuiſum ex narrantis ſermone depingere: in hac ei cura verſanti ante oculos repente extitit Monachus quidam, qui in ædes clam penetrarat, ſtatura procerus, habitu eremitico, obſoleta veſte amictus, coma ſquallens, capillitio barbaque niger, in omnibus denique beato viro ſimillimus: nam & virgam manu gerebat, cuius apex in crucem deſinebat, qui pictore comiter ſalutato mœroris ſollicitudinisque cauſſam ſciſcitatus eſt: ille verò & cauſſam ſtatim aperuit & operis difficultatem demonſtrauit. Tum leni ad eum voce monachus, me, inquit, aſpice frater, mihi per omnia ſimilis eſt quem depingis; acrius hominem intuetur pictor, vidit quem verbis Malacenus deſignarat, quare ad tabulam reflexus vt compertam formam imitaretur, ô rem admirandam! ſacram ter beati effigiem in tabula ſuis lineamentis ſuapte expreſſam ſponte videt, nec mora ex oculis Sanctus abſceſſit, pictor cum horrore Κύριε ἐλέησον, identidem inclamante, mox ad delineatam diuinitus formam reliqua colorum pigmenta adijciens, perfectam imaginem qualis hodie quæ in ſacro beati templo ſuſpenſa viſitur, omnibus numeris abſoluit.

APODOSIS.

Caſuſne, Deuſne
Attulerit?

LX. TABVLA THEODOSII.

Regis virtutes.

IN Theodoſij, & aliorum qui eo ſæculo fuerunt Imperatorum inſignibus, Tabula eſt Libris quodam ordine diſpoſitis onuſta, quorum nonnulli ſyllabarijs quibuſdam notis inſcripti ſunt, quibus per compendium contentæ in eis rationes indicabantur. alij nihil præſcriptum habent: ſupra tabulam faſtigium attollitur, in media cuius facie Genij duo latum ſuſtentant orbem, in quo caput inſtar humani, cuius hæc inſcriptio eſt, *Diuina prouidentia.* In angulis verò tabulæ, quæ deſcriptos libros continet, ſingulis capita ſingula ſunt appoſita, quorum ſuperius à dextra inſcriptionem circumductam oſtendit, *Virtus.* Alterum à læua, *Scientia* Inferius à dextrâ, *Authoritas.* Quartum à læua *Felicitas.* *Vide notitiā Iuris Rom. Pier. notat. l. 31. c. 10.*

Ap. Leges & magiſtratus Dei primum auxilio, deinde virtute, ſcientia, authoritate, felicitate, quæ à Deo profluunt vniuerſa, indigent.

LXI. TABVLÆ TIMANTIS.

Scriptura ſacra.

TIMANTES Cyclopem pinxit dormientem in paruula tabella, cuius magnitudinem exprimere cupiens, pinxit iuxta Satyros pollicem eius metientes atque in omnibus eius operibus, intelligitur plus ſemper quam pingitur. *Pl. l. 25. c. 10*

APODOSIS.

Tales ſunt ſacræ literæ, verbis pateæ, egregijs ſenſibus plenæ. Tale opus omne non diffuſum verbis, ſed rebus & ſententijs efficax: contra verboſæ redundantiæ opera quid aliud ſunt, quam vt ait Comicus, ἐπιφύλλιδες καὶ στωμύλματα vel vt Claudianus Mamertenſiis, *puerilium ſpuma verborum.*

LXII. TEMPLVM APOLLINIS EX PLVMIS INCHOATVM.

Parua principia magnarum rerum.

APOLLINIS Templum ex plumis & cera cœpit initium: Ἀπόλλωνος νεὼς κηροῦ καὶ πτερῶν ἱστορεῖσθαι. Apollonius lib. 6. c. 6. Apollo, inquit, exiguam olim cellam incoluit, ad quam apes ceram, aues plumas congeſſiſſe dicuntur, qui poſtmodum μεγάλα καὶ περικαλλῆ fana habuit, templa pulcherrima, & ampliſſima, donariјſque referta. Pauſanias in Phocaicis. Ædem fabricatam narrat ab homine Delphio, cui nomen Pteras, vnde fabulæ locus. Meminit obiter *Strab. lib. 9.*

APODOSIS.

Parua late manant incrementis, temporis longinquitate excreſcunt in elephantos muſcæ, eadem elephanti deſinunt in muſcas.

Hunc numina rebus.
Creſcendi poſuere modum.

LXIII. TESSERÆ IVXTA MAENADEM.

Teſſerarum ludus dementiæ proximus.

Pauſan. in Corinth. TESSERAS primum à ſe inuentas Palamedes in templo fortunæ conſecrauit, cui proximum erat Choriæ Mænadis monumentum.

APODOSIS.

Teſſeræ fortunæ imperio ſubiacent, & ad furorem cui ſunt proximæ, ſæpè lymphatum hominem rapiunt. Diuus Cyprian. libro ſingulari oſtendit, aleatores ſacrificos eſſe Zabuli dæmonis, de quo alibi diximus: *In hoc ludo ſæpe vt ait Doctor ſuauiſſimus, eſt mentis furia, venale periurium, ſerpentinum colloquium, rabioſa amicitia.* *De aleatoribus.*

LXIV.

LXIV. THEATRVM POMPEII.

Religionis Prætextus.

POMPEIVS Magnus ſolo theatro ſuo minor, cum illam arcem turpitudinum omnium extruxiſſet, veritus quandoque memoriæ ſuæ cenſoriam animaduerſionem, Veneris ædem ſuperpoſuit, & ad dedicationem edicto populum vocans, non theatrum ſed Veneris templum nuncupauit, cui ſubiecimus, inquit, gradus ſpectaculorum. Ita damnatum ac damnandum opus, templi titulo prætexuit, & diſciplinam ſuperſtitione illuſit. *Tertul. l. de ſpectaculis.*

APODOSIS.

Duplex occurrit. Primùm oſtenditur qualis res ſit hiſtrionia, in qua Venus ſcenæ ſuperpoſita principatum obtineat. Deinde quam callidæ hominum libidines quæ religionis prætextu ſe velent. Seneca: *Vitia nobis ſub nomine virtutis obrepunt. Temeritas ſub titulo fortitudinis latet, Moderatio vocatur ignauia, pro cauto timidus accipitur.* *Epiſt. 45.*

LXV. THRONVS LEVCOPHRYNES.

Regia maieſtas liberalitate opportuna ſuſtinetur.

HVNC horæ duæ & totidem gratiæ ſuſtinebant, à ſiniſtra Typhonem & viperam habebat, à dextra Tritones cum infinitis alijs emblematis. *Pauſan. in Laconicis.*

AP. Hac Icone regia maieſtas ſignificatur, cuius Thronum horæ & gratiæ ſuſtinet, hoc eſt beneficia opportunè data, horum gratiam Tritones illi buccinatores prædicant, improbis, & audacibus (qui per Typhonem & viperam ſignificantur) fruſtra regno fœlicitatem inuidentibus Rex talis eſſe debet qualis à Niceta depingitur: λημμάτων αἰσχρῶν ἐλεύθερος, θάλασσα φιλοδωρίας, ἥλιος ἄδυτος καὶ προσηνὴς τοῖς ἤθεσι εὐέντευκτος, καὶ τὸ βασίλειον ἀξίωμα ἀπαράμιλλος. Ab omnibus vel minimis auaritiæ ſordibus *In Manuel. Comment.*

bus ſolutus, mare liberalitatis, miſericordiæ abyſſus, comitate morum cuiuis aditu facilis, regia virtute inimitabilis.

LXVI. TZANGIÆ IMPERATORVM.

Ad imum demiſſa poteſtas.

GEORGIVS Codinus *in officijs*, vbi de Imperatore diſſerit, ait eum calceatum Tzangijs, in quibus Aquilæ ſunt, ex lapillis & margaritis intertextæ.

APODOSIS.

Calçeamentum naturæ humanæ, humilitas, Aquila Chriſtus, qui ad eius commercium deſcendit. Erat in Tzangijs regalis maieſtas Aquilę demiſſa ad calcei vtilitatem, & in hoc myſterio Dei natura ad noſtram humanitatem. Verba autem Codini talia ſunt: Ἐστι δὲ καὶ ἕτερον γένος ὑποδήματα τῶν ἃ καλοῦνται Τζάγγια, ἔχοντα ἐκ πλαγίων κατ' τὰς κνήμας, καὶ ὄπισθεν τῶν ταρσῶν, ἀετοὺς διὰ λίθων καὶ μαργάρων, ἅπερ καὶ φορεῖ ὁ βασιλεὺς, εἴς τε τοῖς περιπάτοις, καὶ τὰς προκύψεις.

LXVII. TVBA PHINEES.

Verbi Dei vis inuicta.

SAMVEL ex Chronico Samaritanorum refert rem planè fabuloſam, ad ſymbolicos tamen emblematum vſus non ineptam, Regem minoris Armeniæ Schoba nomine ingentibus copiis aduerſus Iſraëlitas aciem direxiſſe. Ioſue qui tum ſummæ rei præerat, cùm florentiſſimo exercitu prodijt illi obuiam, vt incitatiſſimum furorem reprimeret. Mater verò Armeni Naga veneficijs famoſiſſima, filio velificata, ſuis carminibus Hebræos iuxta ſeptem turrium ferrearum ſepta dicitur concluſiſſe. Quo ſpectaculo Ioſue territus, conſilium à neceſſitate petijt, & alligata ad columbæ alas epiſtola, eandem ad ducem Ianiah & ſacerdotem Phinees auxilij implorandi cauſa demiſit. Illi repente aduolant, & Phinees quidem, vt à

Ioſuæ fuerat monitus, reflexa tuba clariſſimè perſonat: Hoc ſonitu, mirum! ad ſingulos clangores ſinguli muri corruunt, & paulatim totus ille ex ferro labyrinthus; quo Iſraëlitæ tenebantur vndique circumuallati, diſſoluitur. *Vid. Serrar. in Iſuæ ca. 24.*

Ap. Rectè accommodatur concionatoribus, & ſacerdotibus, qui columbæ, hoc eſt, Spiritus ſancti ductu, tuba verbi Dei, ſeptem lethalium vitiorum arces diruunt, & fideles aſſerunt in libertatem.

Fulmen ab ore venit.

LXVIII. TVMVLVS SARDANAPALI.

Vanitas rerum humanarum.

SARDANAPALVS monumentum habuit in quo ſtatua conſertis digitis ſonum editura videbatur. *Strab. l. 14. Ath. l. 14.*

Apo. Significat humana omnia eſſe quod ait D. Gregorius Nazianz. ψόφον χειρὸς κροτούσης *Strepitum manus plaudentis*. πάντα θνητὰ, πάντα ἐφήμερα, πάντα ἄπιστα. *in Odis.*

LXIX. TVRRIS SAPIENTVM.

Eccleſia.

SAPIENTES Indiæ ad hyphaſidem amnem turrim habitant, quam ne mille quidem Achilles, aut ter mille Aiaces expugnaſſent, ita & cœleſtibus præſidijs erat munita, & tonitruum fulminumque terroribus circumuallata. Eadem Panes fulminauit, cum infeſto agimine in eam aſſilirent, & Bacchum cum toto exercitu fugauit. *Phil. ſt. in Apoll. l. 2. c. 16.*

Ap. Hyphaſidarum præſidio longè præſtantior turris Eccleſia, quæ ſapientes incolas & morderatores habet Epiſcopos. Hi diuini verbi fulmine, Panum & Bacchorum, an potius turpium hæreticorum dementiſſimos impetus frangunt.

Crebras Eccleſia vera procellas

Alcimus Auitus.

Suſtinet, & ſæuis nunc diuexatur ab vndis:
Hinc gentilis agit duros ſine more furores,
Hinc Iudæa fremit, rabidoq; hanc impetit ore.
Hæreſeon veſana furens exinde Charybdis,
Concutit, & Graium ſapientia ſtulta ſophorum;
Sed clauſam vacuo pulſant impune latratu.

LXX. VAS ECHINVS.

Fori moleſtia.

Iul. Pollux in Onomaſtico.

ERANT apud veteres vaſa Echini nomine nuncupata, vt quæ Echini animalis ſpeciem illis ſpinis armatam referrent. Eorum in iudicijs vſus, ἐχῖνος δ' οὗ αἱ μαρτυρίαι ἐμβληθεῖσαι κατεσημαίνοντο. Echinus vas erat in quod teſtimonia immiſſa ſignabantur.

APODOSIS.

Iudiciorum ſeueritas & forenſis operæ moroſæ difficultates ſignificantur. Syneſius in Epiſtola ad Ioannem deterret eũ à forenſi opera, & multa habet de hoc argumento: ad ſummum vocat. ἀγορὰν παρεχομένην ἀνθρωπάρια ἀναιδῆ καὶ παμπόνηρα, καὶ οὐδὲν ὑγιὲς, ἀλλὰ λοίδορα καὶ κακορραφᾶν εἰδότα.

LXXI. VASCVLVM INTEMERATVM.

Sanctitas intacta.

Pauſan. in Arcadicis

EST apud Arcadios aqua ad Nonacrim, Styx appellatur, homini, pecudibuſque mortifera, cuius tanta eſt vis, vt vaſa vitrea, Cryſtallina, myrrhina, teſtacea, cornea, oſſea, ferrum item, æs, plumbum, ſtannum, argentum, electrum, aurum ſoluat, vt acetum vniones, & admantem lapidum omnium peruicaſſimum hircinus ſanguis. Sed tamen cum omnia ſtyx diſſoluat, ſola equi vngula continetur, vt vaſculum nec ſuperare, nec vllo modo findere poſſit.

APO. Peccati originalis labes in terras quaſi Styx

effuſa exundabat, & omnia vi quadam importuna violabat, nihil omnino ferreum, quod eius retardaret impetus, inuentum eſt Mariæ vaſculum vnum non quidem ex vngula equi conflatum, ſed à SpirituSancto communitum, quod ſolum intemeratum permaneret, & nihil peſtiferi liquoris ad ſuam labem inſtillari ſibi pateretur.

LXXII. VNGVENTVM NVPTIALE INDORVM.

Concordia nuptiarum effectrix.

AD Hyphaſidis fluuij ripas naſcuntur arbores è quibus vngentum ſtillat, quo niſi obliti fuerint coniuges, imperfectæ nuptiæ & minimè gratæ veneri exiſtimantur. Γάμος ἀτελὴς δοκεῖ, καὶ οὐκ εἰς χάριν τῇ Ἀφροδίτῃ ξυναρμοσθείς. *Philoſt. in vit. Apoll. l. 3. c. 1.*

AP. Bonus odor nuptiarum concordia.

Οὐ μὲν γὰρ τοῦγε κρεῖσσον καὶ ἄρειον,
Ἢ ὅθ' ὁμοφρονέοντε νοήμασιν οἶκον ἔχητον
Ἀνὴρ ἠδὲ γυνή.

Homerus Odyſſ. 20. verſ. 82.

Non enim eo quicquam præſtantius, quam cum concordes conſilijs rem familiarem adminiſtrant, vir atque vxor.

LXXIII. VRBS EVSEBES.

Religio & pietas.

SILENVS apud Ælianum narrat extra hunc orbem terrarum, vnicam eſſe continentem omni bonorum genere refertam. In eadem duas vrbes maximas, nihil verò mutuò ſibi ſimiles, quarum altera dicatur Machimus, id eſt, pugnax altera εὐσεβὴς, id eſt, pia. Pios igitur in pace vitam agere, & ampliſſimis opibus fructũ ex terra capere, ſine aratris, & bob⁹ agricultura, ſeminationeque nihil opus eſſe, eoſdemque à morbis immunes vitam peragere in ſuauiſſimo riſu

cauponis addictæ, quod per ſe genus eſt nequiſſimæ leuitatis, & grauibus viris indigniſſimum. in caupona bibere, & comeſſe, ne frugi quidem ſeruum ſuſtinere refert Iſocrates. Areopagitæ vetuerunt ad Areopagum quendam accedere, qui in caupona pranſus eſſet. *Athen. l. 13.*

LXXVI. VRNA BELI.

Auaritia.

XERXES Darij filius effoſſo vetuſti Beli monumento vitream vrnam reperit, vbi iacebat in oleo cadauer, non tamen plena fuit vrna, vacuumque ſummis labris ferè palmæ ſpatium habuit. Adiacebat vrnæ columna exigua, in qua ſcriptum continebatur, eum qui ſepulchrum aperuiſſet, neque repleuiſſet vrnam, peſſimè habiturum. Quo lecto Xerxes expiauit, & oleum celerrimè iuſſit infundi, nunquam tamen, licet ſumma vi niteretur, explere potuit. *Ælian. l. 13. cap. 3.*

APODOSIS.

Auaritiæ inſatiabilitas. Belus primus fuit, qui cupiditate ardens rem communem ſibi propriam fecit. Itaque & demortui vrna natans in oleo ſignanter oleum ſitit, nec vlla ratione expleri poteſt, quod inexplebilem cupiditatis ſitim ſignificat. *Multo concitatior eſt auaritia in magnarum opum congeſtu collocata: vt flammæ infinito acrior vis eſt, quæ ex maiore incendio emicuit.*

FINIS.

INDEX HISTORICVS IN POLYHISTOREM

SYMBOLICVM.

Prior numerus librum, ſecundus Symbolum ſignificat.

Abies 9.57
Abydenus ſtultus 4.1
Acephalus ſtella 1.17
Accipiter ab Ardea ſuperatus 6.1
Acanthis in ſpinis 6.2
Achates 11.15
Achates Pyrrhi 11.16
Adamas a ſummo Hebræorum Pontifice geſtatus 11.14
Adonidis templum leones manſuetos faciens 2.5
Adonidis piſcis 8.9
Adulteri lana coronati 5.55
Æginetarum ſepulchrum 5.1
Ægyptiorum funeratio, 5.2
Ægyptiorum ſceletus 5.3
Ægyptiorum Saitei 5.6
Ægocephalus 6.3
Ægyptiorum victima 5.7
Æneanes 5.13
Ænetus Quinquertio 4.6
Æſculapij imago 2.6
Æſpodori cenſura 3.17
Æthiopes Solem Orientem deteſtantes 5.8
Æthiopibus Chriſtianis vas aureum terra refertum præfertur 9.41
Æthiopum Chriſtianorum mos 5.4
Æthiopum cadauera 5.9
Ætites & Gaſidanes 11.17
Ætnæi fratres 3.8
Ætnæus piſcis 8.8
Africani viatores gallum ferunt aduerſus Baſiliſcos præſentiſſimum remedium 6.57
Africæ inuocatio 5.70
Agaſiclis Tripus 2.9
Aceſſæus 4.2
Agriophagorum & Sambrorum rex 5.10
Agnus herba 10.1
Agnus Tanagræus 7.1
Aij vox 2.7
Aligabalus 11.9
Albanorum mortui 5.11
Albanorum victimæ 5.12
Alban animal 7.2
Albula 1.29
Alces vngula 7.3
Alcyon 6.5
Alectoria 11.18
Ales venator 5.7
Alexander Lyſippi 3.10
Alexandri ibus 3.11

Ale-

Alexander cum Baccho moriens expoſtulat 4.3
Alpheſtæ 8.10
Alphora 8.11
Amianthos 11.19.& 11.20
Amnes quatuor paradiſi 1.27
Amnochryſites 11.12
Amoris deſcriptio 2.18
Amphiarai telum 12.3
Amphodites Xenocratis 12.2
Amygdalum 10.2
Anachoretæ prudens factum 3.12
Analecta deorum colligenda 2.4
Anaxander 4.4
Anaxenor in Iouis purpura 4.5
Androdamas 11.22
Angeronæ 2.12
Angylæ 5.15
Anguilla Padi 8.12
Anguillæ ſobrietas 8.14
Anguillarum piſcatores 8.13
Animalcula Phædonis 9.5
Annuli Iarchæ 11.66
Annulus Helenæ ſeu Aſterites 11.65
Annulus Salomonis 11.67
Anoſtus 1.72
Anſer lauro inimicus 6.8
Anſeres Tauri montis 6.9
Antheas ad Muſicam 4.7
Anthiæ & Sacri ſocietas 8.16
Anthias ſacer piſcis 8.15
Antiochi ὑγίεια 3.13
Antiochi nummus 2.73
Anthracites 11.23
Antonius Salomon dictus 4.44
Antonij antrum Bacchicum 4.8
Aræ Ciſſiorum 12.5
Apellis venuſtas 3.14
Apellis & Protogenis tabula 1.2
Apes Teuthranis 7.4
Apes vnguentis infeſtæ 9.6
Apicius 4.9
Apum direptio per fumum 9.7
Apollo auritus 2.9
Apolloniatarum regio quam ignis non lædit 1.73
Apollinis Spondij ara 2.10
Apollodorus pictor moroſus 4.61
Apus ſiue auis Paradiſiaca 6.78
Apuſcidamus 1.31
Aqua Ciceroniana 1.37
Aquila ad Cornices 6.11
Aquilæ fel 6.12
Aquilæ oua in pelle vulpina 6.13
Aquilæ iuuentus ex Sadaia 6.14
Aquila inter pſittacos 6.15
Aquilæ pullus vnus 6.16
Aquila à Polypo domita 6.17
Aquila pullum eijciens 6.18
Aquilæ pennæ 6.19
Aquila Imperatoris, aurea pyræ inſidens 6.20
Aquila Iouis 6.21
Aquila meſſoris 6.22
Aquila alba Pythagoræ 6.23
Aquila Seſti 6.24
Aquila Stellaris Taurum vexans 6.25
Aquila Tilgami 6.26
Aquila Valeriæ lupercæ 6.27
Aquitanorum regum imperium 5.16
Ara muſarum & ſomni 2.60
Ara pura 12.4
Arabiæ ſacri 5.17

INDEX HISTORICVS IN POLYHISTOREM SYMBOLICVM.

Prior numerus librum, ſecundus Symbolum ſignificat.

Abies 9. 57
Abydenus ſtultus 4. 1
Acephalus ſtella 1. 17
Accipiter ab Ardea ſuperatus 6. 1
Acanthis in ſpinis 6. 2
Achates 11. 15
Achates Pyrrhi 11. 16
Adamas a ſummo Hebræorum Pontifice geſtatus 11. 14
Adonidis templum leones manſuetos faciens 2. 5
Adonidis piſcis 8. 9
Adulteri lana coronati 5. 55
Æginetarum ſepulchrum 5. 1
Ægyptiorum funeratio 5. 2
Ægyptiorum ſceletus 5. 3
Ægyptiorum Sairei 5. 6
Ægocephalus 6. 3
Ægyptiorum victima 5. 7
Æneanes 5. 13
Ænetus Quinquertio 4. 6
Æſculapij imago 2. 6
Æſopodori cenſura 3. 17
Æthiopes Solem Orientem deteſtantes 5. 8
Æthiopibus Chriſtianis vas aureum terra refertum præfertur 9. 41
Æthiopum Chriſtianorum mos 5. 4
Æthiopum cadauera 5. 9
Ætites & Gaſidanes 11. 17
Ætnæi fratres 3. 8
Ætnæus piſcis 8. 8
Africani viatores gallum ferunt aduerſus Baſiliſcos præſentiſſimum remedium 6. 57
Africæ inuocatio 5. 70
Agaſiclis Tripus 2. 9
Aceſſæus 4. 2
Agriophagorum & Sambrorum rex 5. 10
Agnus herba 10. 1
Agnus Tanagræus 7. 1
Aij vox 2. 7
Aligabalus 11. 9
Albanorum mortui 5. 11
Albanorum victimæ 5. 12
Alban animal 7. 2
Albula 1. 29
Alces ungula 7. 3
Alcyon 6. 5
Alectoria 11. 18
Ales venator 5. 7
Alexander Lyſippi 3. 10
Alexandri thus 3. 11

Ale-

INDEX.

Alexander cum Baccho moriens expoſtulat 4.3
Alpheſtæ 8.10
Alphora 8.11
Amianthos 11.19. & 11.20
Amnes quatuor paradiſi 1.27
Amnochryſus 11.12
Amoris deſcriptio 2.18
Amphiarai telum 12.3
Amphodites Xenocratis 12.2
Amygdalum 10.2
Anachoretæ prudens factum 3.12
Analecta deorum colligenda 2.4
Anaxander 4.4
Anaxenor in Iouis purpura 4.5
Androdamas 11.22
Angeronæ 2.12
Angylæ 5.15
Anguilla Padi 8.12
Anguillæ ſobrietas 8.14
Anguillarum piſcatores 8.13
Animalcula Phædonis 9.5
Annuli Iarchæ 11.66
Annulus Helenæ ſeu Aſterites 11.65
Annulus Salomonis 11.67
Anoſtus 1.72
Anſer lauro inimicus 6.8
Anſeres Tauri montis 6.9
Antheas ad Muſicam 4.7
Anthiæ & Sacri ſocietas 8.16
Anthias ſacer piſcis 8.15
Antiochi ὑγίεια 3.13
Antiochi nummus 2.73
Anthracites 11.23
Antonius Salomon dictus 4.44
Antonij antrum Bacchicum 4.8
Aræ Ciſſiorum 12.5
Apellis venuſtas 3.14
Apellis & Protogenis tabula 1.2
Apes Teuthranis 7.4
Apes vnguentis infeſtæ 9.6
Apicius 4.9
Apum direptio per fumum 9.7
Apollo auritus 2.9
Apolloniatarum regio quam ignis non lædit 1.73
Apollinis Spondij ara 2.10
Apollodorus pictor moroſus 4.61
Apus ſiue auis Paradiſiaca 6.78
Apuſcidamus 1.31
Aqua Ciceroniana 1.37
Aquila ad Cornices 6.11
Aquilæ fel 6.12
Aquilæ oua in pelle vulpina 6.13
Aquilæ iuuentus ex Sadaia 6.14
Aquila inter pſittacos 6.15
Aquilæ pullus vnus 6.16
Aquila à Polypo domita 6.17
Aquila pullum eijciens 6.18
Aquilæ pennæ 6.19
Aquila Imperatoris aurea pyræ inſidens 6.20
Aquila Iouis 6.21
Aquila meſſoris 6.22
Aquila alba Pythagoræ 6.23
Aquila Seſti 6.24
Aquila Stelloris Taurum vexans 6.25
Aquila Tilgami 6.26
Aquila Valeriæ luperecæ 6.27
Aquitanorum regum imperium 5.16
Ara muſarum & ſomni 2.60
Ara pura 12.4
Arabiæ ſacri 5.17

Pp 4 A

INDEX.

Araneæ 9.10
Araneæ Apulæ remedium Muſica 9.11
Araneæ Thebanorum 9.12
Aranearum venator 9.13
Araneus 6.14
Arbor Xerxis aurea 12.6
Arbor ἀτυφὸς 10.3
Arbor Antiſtrophos 10.4
Arbor ἄτυφος 10.5
Arbor Hiſpaniolæ 10.6
Arbor immortalis 10.2
Arbor Indica 10.8
Arbor medullæ ferreæ 10.9
Arbor Muſa 10.10
Arbor Theræ 10.11
Arbor Vſpalæ 10.12
Arbores Indiæ 10.13
Arbores lanigeræ 10.14
Arbores melliferæ 10.15
Arbores Sodomæ 10.16
Arbores Solis & Lunæ 10.17
Arca Typonis 12.7
Archytæ columba 12.8
Argiuorum ὑβριστικά. 5.18
Arianus ſponſus 5.19
Aricinæ Dianæ ara 2.16
Ariſtomenis aquila 6.26
Arrachion 3.15
Arotanus 8.17
Artemon 4.10
Arundo ranarum Ægyptiarum nido ſuperior 9.15
Arurophylax 11.24
Asbamææ aqua 1.32
Asbeſtos lucerna 12.9
Aſclepiades 3.16
Aſella Ocni 2.5
Aſellus marinus 8.18
Aſilus Thynnorum vexator in tranquillo mari 7.19
Aſinus Ambraciotadarum 7.6
Aſinus Ammonij 7.7
Aſinus balneatoris 7.8
Aſinus Mauruſius 7.9
Aſinus Naupienſium 9.10
Aſinus Prætorienſis 7.11
Aſinus Sacrorum 7.12
Aſinus Tiberij radios emittentis 7.12
Aſini gibi capite purpureo 7.14
Aſini Epei tributum 7.15
Aſius lapis 11.17
Aſphalades 1.33
Aſphodelus ſolus Gigonium petram mouet 10.18
Aſphodelus vermis ibid.
Aſpides Ægyptiæ 9.17
Aſpis Ægyptia 9.16
Aſſaſſinorum paradiſus nefariè ridiculus. 1.25
Aſterias 6.6
Aſtrix 8.10
Aſtomi 4.11
Aſturco Neronis 7.16
Aſtures 6.28
Atergatidis piſces 4.12
Athanatos 4.13
Athenienſium iudicum cruenta ſubſellia 5.10
Athletæ 3.18
Attagen 6.29
Attagenes Ægyptiorum 6.30
Attilus & Clupea 8.21
Aues Caſiæ 6.31
Aues Diomedea 6.34

Aues

INDEX.

Aues Hercyniæ 6.35

Aues contra Solis inſidias munitæ 6.36

Auguſtus ludens cum Aquilis 3.19

Auguſtus puer ranis ſilentium imponens 3.20

Auis Caſpia 6.32

Auis Singios 6.33

Aurata piſcis 8.22

B.

Baaras 8.6

Babylonij muri 12.10

Bacchi moderator pluuius Iuppiter 2.40

Bacchi recti ara 2.15

Bacchi templum 2.14

Baculus Taunomenienſis Trapezitæ 12.11

Balæna cum muſculo 8.23

Balearicorum victus 5.22

Balſama Arabiæ 10.20

Balſamum 10.19

Barbarorum noui orbis mos 5.23

Baſilicum 10.21

Baſiliſcus Ægyptius 9.18

Baſiliſcus ad ſpeculum moriens 9.19

Bazanus 9.48

Berneca ſeu Barliathes 6.37

Beſtiolæ Gontrani Regis 9.20

Bocchyris 3.21

Bœoticorum oraculum 5.21

Bœotiæ lacus 1.34

Brachmanum auditorium 5.24

Bremus 3.57

Breielij fons 1.35

Bos Suſis 7.17

Boues Neurici 7.18

Bupreſtis 9.21

C.

Calanus 3.22

Calani corium 3.23

Calceus Rhodopes 12.12

Callionymus 8.24

Caligulæ aceruus aurei 4.14

Caligula pro Baccho ornatus curru rediens 4.15

Caligulæ caput in Iouis corpore 4.16

Caligulæ palma 4.17

Caligulæ templum 4.18

Caligulæ triumphus 4.75

Caligulæ equus incitatus 7.50

Caliphas in auro periit 4.14

Caluus ager 1.77

Cambles 4.19

Camelus 7.19

Canathus fons apud Argiuos 1.66

Cancer 8.25

Canis Æſculapij 7.20

Canis ad Nilum 7.21

Canis vomens 7.22

Cannæ Apologus 6.91

Cantibaris 4.20

Capito piſcis 8.26

Capra gladium 7.23

Capra Indica ad Cinnamomum 7.24

Capra oliuam 7.25

Capri 6.38

Caprificus 10.22.& 23

Car-

Carbunculus 11.25
Carintiorum ritus in Creando Duce. 5.31
Caroli Ducis ſymbolum 10.4
Carthago placenta 12.13
Caſtellum Tauriſinenſe 12.14
Catus à pica deuorata ſtrangulatus 7.26
Κατακεκαυμένης vitis 1.36
Cauniorum Theomachia 5.25
Celtæ apud virorum fortium ſepulchra abnoctabant 3.39
Celtiberorum equi 7.32
Cepphus & Larus 6.69
Cepus 8.27
Cereus ſpinoſus 10.14
Cercetum manicularij 5.26
Cerigonum catuli 7.27
Ceron & Melas 1.36
Chalcidicæ cœnæ procœmia 5.27
Charadrius 6.79
Charetis ſtratagemata 3.24
Chelonites 11.26
Chernites 11.27
Choreæ Lapponum 9.52
Choſreis cœlum 1.5
Chryſaconios 11.28
Chryſelectrus 11.29
Chryſopole 10.25
Chryſopraſius 11.30
Cicada Eunomij 9.22
Cicadæ Rheginæ & Locræ 9.23
Cicadæ ingenium 9.28
Ciconia Tarentina 6.40
Ciconiæ 6.41
Cimmerij 5.28
Cindacullus mons 1.68
Cindiorum oraculum 5.30
Cippi cornua 3.25
Cithara herba 10.26
Citharœdus Iaſſiorum 4.21
Citharœdus piſcis 8.28
Cizici fons 1.38
Claua leoni inſidens 12.15
Cleon larus donorum 6.69
Climacides. 5.29
Clitor fluuius 1.39
Cliti Amorgos 4.32
Clypeus Herculis aureus in templo Sapientum 12.16
Clypeus Laconis muſcifer 12.17
Cœlum maieſtatis & regij animi dominatus ſymbolum 1.5
Cœlum fori Babylonici 1.6
Cœnipetarum ſeruitus 5.59
Columbæ vnguentatæ 6.43
Colũbæ deſignant Voluptuarios 9.3
Columba gemmis picturata ad Idolum Veneris 6.42
Comates 3.26
Conchæ ſenſus 8.29
Congi Rex equinam caudam ex humero pendentem geſtat 11.47
Copronymi fœditas 9.62
Cor Germanici 1.7
Cor 3.4
Cor in anchorali fune 3.5
Cordylus 8.30
Coriandrum 10.27
Corinthiorum ritus in creando duce 5.31
Cornicula Socratis 6.46
Cornix Marretis 6.44
Cornix procul à Parthenone 6.45
Corona Dauidis ex auro Molech-

Ioch 12.18
Corona ſolis & Lunæ ſpecie 4.75
Coruus 6.49
Corui albi Islandiæ 6.15
Corui φιλοσοργία 6.52
Corui Delphicæ Mineruæ 6.51
Coruus marinus 6.47
Coruus Sinarum venator 6.48
Creta noctuarum expultrix 1.34
Cretenſium leges Muſicæ 5.32
Crocodili catulus 8.33
Crocodili & canis Apologus 7.21
Crocodilus Ibidis penna retardatus 8.31
Crocodilus ad palmam religatus 8.32
Crocodilus a lauem 8.34
Crucis potentia 10.4
Cuculus Iunonis 6.54
Culex 9.24
Culices leonem 9.25
Cupido Ægyrenſis 7.17
Cupido κεραινοφόρος 2.18
Cupido Pori & paupertatis filius 2.19
Cupidinis telum in Dianæ templo pendens in vacuo 4.38
Cupreſſus blattas non ſuſtinet 10.28
Cupreſſus Veſpaſiani 10.29
Cycnus auis 6.55
Cygnus 6.56
Cylicranes 4.23
Cynocephalus 7.28
Cynosbatus 10.30
Cyri ager 3.27
Cyri Tibicen 3.28
Cytharus 8.35

D.

Dar 11.31
Delphines Cærani 8.38
Delphini 8.40
Delphinus 8.36
Delphinus anchora implicatus 8.37
Delphinus ſemper mouetur 8.39
Demadis Athenæ 3.29
Demetrij ſtatuæ in matulas conflatæ 4.24
Demochares 4.15
Democriti Dij pœna & beneficium 2.2
Dexicreontis aqua 4.29
Dialecticæ deſcriptio 9.24
Dialis Religiones 5.33
Diana Cyndias 2.20
Diuitiæ cœlum terrenum 1.7
Diogenes Epicureus Sacerdos virtutis 4.27
Dionyſius in aqua 11.32
Dionyſij columbæ 4.28
Dionyſij filiæ 4.29
Dipſas 9.26 & 27
Diradis ſacerdos 3.30
Dodecatheos 10.31
Domitiani cœna funebris 3.31
Dorionis votum 4.50
Draco marinus 8.41
Draco aues compeſcens 9.28
Draco Cretenſis 9.29
Draco necans Elephantum & viciſſim à mortuo peremptus 9.30
Draco à formicis conſuptus 9.31
Dracones barbati 9.33

Draconibus Indicis coccum auratum rete 9.35
Draconis cor comedens 9.32
Draconum mala gramina 9.34
Drynas 9.36
Dyndimenes ſimalachrum 2.21

E.

Echini partus 7.48
Echinus 7.47
Echinus Laconis 8.43
Echinus marinus 8.44
Eicadaſtes pugnans in placentas 4.31
Electrum 11.33.
Elephanti gemitus 7.37
Elephanti hordeum 7.38
Elephanti lingua 7.39
Elephanti litteræ 7.40
Elephanti partus 7.43
Elephanti potus 7.44
Elephanti Ptolomæi 7.45
Elephantinus ager 10.11
Elephantis adeps 7.31
Elephantus 7.29
Elephantus Aiax 7.32
Elephantus Aiax honore ſpoliatus moritur 7.33
Elephantus caduco trunco innixus 7.34
Elephantus draconem mortuus occidit 7.35
Elephantus gemino corde 7.39
Elephantus ad Muſicam 7.41
Elephantorum purificatio 7.46
Elephantorum olea 7.42
Elephas ad aſpectum Virginis miteſcit 7.30
Elias flamma enutritus 11.35
Ellebori 22. potiones bibit Eudemus 7.95
Eliſij Turcarum campi 17
Enalli emerſio 3.32
Enydros reſurrectio 8.32
Epheſiorum edictum 5.34
Epicteti dictum graue 5.73
Epidotes leonem calcans 2.22
Equa Phidolæ 7.49
Equi Celtiberorum 7.52
Equi Volſilupi 7.53
Equites à balneo 5.35
Equus ab Antho ſuperatus 6.10
Equus Pauſonis 12.19
Equus incitatus Caligulæ 7.50
Equus Theonis 12.20
Equus lenæi 7.51
Erici ventoſus pileus 4.34
Eros & Anteros 2.23
Euenius 4.35
Eumenis venuſtus Apologus 3.33
Eupheme Muſarum nutrix 2.24
Eupompi dictum 3.34

F.

Faber piſcis 8.28
Fanū menſis Pharnacis 12.21
Fabriciani Venus 4.37
Fabulinus Deus 2.25
Faſcen piſcis 8.46
Fauor Deus 2.25
Felis Afra 7.54
Felis in Grocoto 7.55
Ficus 10.32
Fiſtula Gracchi Rhetoris 12.22
Finni ventorum venditores 5.36

Fœnum Græcum 10.33
Fons Aeſculapij 1.28
Fons Alexandri 1.30
Fons Chriſti ibid.
Fons Cupidinis 1.40
Fons Eperi 1.41
Fons Indiæ aureus 1.44
Fons Indiæ aureus & ferreus 1.45
Fons inſulæ ſaxoſæ 1.46
Fons Sardiniæ ſolifugæ remedium 1.53
Fons ſiculus 1.57
Fons ſolis 1.61
Fons virginis balſamum vegetans 1.65
Fons vmbriæ 1.67
Fontes Fortunatarum inſularum Antiſtrophi 1.47
Fontes Obliuionis & memoriæ ad Orchomenon 1.51
Fonticulus Gelopum 6.8
Fontinalia 5.37
Formica creſcens in Elephantum 9.37
Formicæ Indorum auriferæ 9.38
Fortuna principum aurea ſed mutatoria 2.27
Fortuna viſcata 2.28
Fortuna Seueri 2.29
Fortuna Plutum geſtans 2.26
Fortunæ obſequentis pullus Seruius Tullius 2.30
Forum Areopagi 12.23
Fulmen Mithridati adulans 1.19
Fuluius Argentarius 4.36

G.

GAgates in aqua 11.43
Gallorum Soldurij 5.38
Gallus 1.43
Gallus Leonis & baſiliſci timor 5.57
Gallus Methonenſis vites ſuo cruore expians 5.58
Gemmæ rationalis 11.14
Gerardi cultus in Beata Virgine 5.70
Gladius Caroli Magni 12.24
Glaucus piſcis 8.47
Glaucus victor ab aratro 3.35
Gloſſo petra 11.35
Glottis 9.59
Gnides amnis 1.43
Gonia petra aquam & ignem fundens 11.36
Gothorum mos 5.39
Gothorum regalis menſa 5.40
Graccubus 6.60
Græcorum ritus in διγαμίᾳ 5.41
Granadilla 10.34
Grues 6.62
Grus cum lapillo 6.61
Gruum penna 6.63
Gulo 7.56
Gymnoſophiſtæ ad Solem 5.42

H.

HAlciones 4.4
Haſta Conſtantini erecta in Crucem 12.25
Harpaſte Senecæ 4.38
Hecatoncephalos 10.36
Helena Zeuxidis 2.3
Helenium 10.35
Heliconis fertilitas 1.69
Heliodromus 6.84

Heli-

Heliogabali conuiuium 4.39
Hemerocallis flos 9.53
Henrici magni apophthegmata 5.32
Henrici imperatoris admirabilis manſuetudo 8.9
Hephæſtionis os ſigillatum 3.36
Herba Sabina 10.37
Herba viua 10.38. & 39
Hercules Muſigetes 2.31
Herculis ara Didymæa 2.32
Herculis claua canes fugans 2.33
Herculis pomum 2.34
Herinacei vrinam tabificam reddunt in extremo diſcrimine 7.38
Herinaceus 7.57
Hexeconthalithos 11.37
Himeræus 1.49
Horologium Caroli Quinti in annulo 11.98
Hippomachi virga 3.37
Hipponeæ corollæ 5.43
Hirundines Volaterrani Cecinæ 6.65
Hirundinum murus ſiue Chelidonius 6.66
Homerus melle alitur, & nouem voces auium edit 11.35
Hominis cor 3.3
Hominis manus Deo dicata 3.6
Horti Tantali 10.39
Hyacynthus inter ignes illæſus 9.60
Hyacinthus 11.38
Hyænia 11.39
Hyæna 7.59
Hyæna 7.60
Hyſtrix Ludouici 7.61

I

Iaſpis 11.10
Iberi Nyctoblepæ 5.44
Ibericarum Zona 5.45
Ibidis nidus in palmis 6.68
Ibis 6.67
Ibis infeſta ſerpentibus 6.68
Icarus Agarenus 4.51
Ichneumon 9.39
Ignis diuinitatis & potentiæ ſymbolum 1.20
Ignis Mithræ præuius Regi 1.22
Ignis regiæ maieſtatis imago 1.2
Ignis flaminis dialis 1.23
Imago Antigoni 12.26
Imago Demi Zeuxidis 12.27
Imago Helenæ 12.28
Imago perdicis ad Satyrum Protogenis 12.29
Imago Terpſiſtheæ 12.30
Imago Virginis inter lilia 12.31
Incorruptum 7.1
Indi auriti 5.47
Indi ob Phraotæ regis reditum accenſis ex ara ſolis facibus obuiam procedunt 1.12
Indorum anchora aurea 5.48
Indorum dolia 5.49
Indus parentum cineres in proprio capite ſepeliens 3.38
Infans matris vterum repetens 3.1
Infans Raſcatinus in vtero plorans 3.2
Ioues Spartani adorati 2.36
Iouis Olympij cachinnus 4.6
Iridis fructus 10.41
Iſis mammoſa 2.35

Ithomæ

INDEX.

Ithomatæ Iouis ſignum 2. 20
Iudæorum imagines ſine manibus 5. 50
Iuno Moneta 2.37
Iuno aeræa 7.23
Iunonis argiuæ & Dianæ Ætolicæ lucus feras manſuefaciens 1. 78
Iunonis ara cineracia 2. 38
Iuppiter Arctinus 2.39
Iuppiter conſiliarius 41.2
Iuppiter centumpeda & Tigillus 2. 42.
Iuppiter Cretenſis 2. 43
Iuppiter Cuſtos 2. 47
Iuppiter Muſarum abactor 2. 44
Iuppiter pingens centauros in nubius 2. 45
Iuppiter Phydiæ & Iuppiter Homericus 2. 46
Iuppiter Menecrates 4. 40
Iuſt ni ani ſtragula feralis in qua mors ludis inter triumphos 3. 39
Iuſtitiæ nummus 2.48
Ixonij amici Heliogabali 4. 41

L.

LAcharis fuga 3. 40
Lacus Polyriti 1. 52
Lamiæ oculi 2. 49
Lampades Imperatoribus & Patriarchæ prælatæ 1. 21
Lampas ad ranas 8.77
Lapis πανσίλενος 9. 11
Lapis annuli in quo caſus Phaetontis expreſſus 11.8
Lapis Phœnicum naturali Solis imagine impreſſus 11. 9
Lapis fatuarum 11.10
Lapis pietatis ibid.
Lapis Sicyonius 11.11
Lapis Solis 11. 12
Lapis Σωφρονιςὴρ 11. 13
Larus 6. 69
Latona Deliaca 2. 50
Laurea œſtris inimica 10. 42
Laurea Cyzici ibi.
Lenæi equus 7. 51
Leo captiuus à lepore 8. 64
Leo ad crucem ſtratus 7.66
Leo ſe flagellans 7. 68
Leo Hermiæ 7. 69
Leo ſimiam vorans 7.31
Leonis & canis colloquium 5. 29
Leonis educatio 7. 6
Leonis cauda ἀλκαία 7. 66
Leonis oculus 7. 72
Leones Megarenſium 7. 70
Leonum Catuli 7. 65
Lepus dono datus in ignauiæ Symbolum 7. 75
Leucas petra 11.41
Leucrion 10 44
Leucophyllus 10. 45
Lignum parebum 10. 46
Lilia inter carduos 10. 47
Liparia 11. 42
Locuſtæ Cyrenicæ 9. 48
Locuſtarum vox 9. 49
Lophis 9. 72
Lucerna Callimachi 4. 61
Lucerna piſcis 8. 48
Luerius 3. 41
Luna creſcens ortus ſpectat 1. 15
Luna piſcis 2. 5
Lunæ ſimulachrum cur accipitis

tris capite 1.13
Lunus Deus apud Carras ibi.
Lupinum 10.48
Luſcinia Epulonem ſuum diſcruciat 6.70
Luſcinia Steſichori 6.71
Luſciniæ cor quid conferat 6.72
Luſciniæ Orphei. 6.78
Luſiæ piſcis. 8.5
Lupi ad pyram capti. 7.77
Lupi Mæotidis paludis 7.76
Lupus ad Squillam 7.74
Lupus Venetus 7.75
Lycæna mons vmbrarum expers 1.79
Lychnis 11.43
Lychnopœia 5.51
Lychnulus Epicteti 12.32
Lyci Dæmonis clientes 2.51
Lyra Timothei 12.33
Lyſimachus cœlum haſta feriens 4.42

M.

MAgnes Orientalis 11.44
Magnes ad annulos 11.45
Malum perſicum 10.49
Malus punica & vitis frugifera radice 10.50
Marcelli ſtatua 4.43
Marcolis quid 2.52
Marcus Antonius Salomon dictus 4.44
Mariæ Virginis honor 5.80 l.11.53.& 63.l.12.4.& 58
Marſupium à miluo raptum 6.77
Martichora 7.78.& 79.
Martini V. ſymbolum 3.39
Matrea bellua 7.80
Magarenſium comitia ad plures 5.52
Melanuri cautio 8.49
Meleagris 6.73
Mel Heptacometarum 9.8
Mel Hircaniæ 9.9
Mellis & lactis prægustatio 5.53
Menippi amaſia 4.45
Menſæ Iarchæ 12.34
Menſa S. Sophiæ ex omnibus metallis & gemmis conflata 11.1
Mercurius Vialis 2.52
Merops 6.74
Methe Pauſiæ 2.53
Methodij pictura 3.41
Mexicanæ victimæ 5.54
Midæ ara 2.13
Milo 3.43
Milo lycæi columnam ſuſtinens 3.44
Milui nuncij veris adorati 6.75
Miluus Ioui ſacra non tangit 6.76
Minerua Anemotis 2.54
Minerua Phidiæ 2.55
Minerua Saitana 2.56
Minyas 4.46
Miſericordiæ ara inter gladiatorum ſpectacula 2.62
Mithridates inter belluarum ſatellitium dormiens 4.47
Modus Indorum 12.35
Mogoris regis magiſtratus 3.47
Momi Taurus 2.58
Momus 2.57
Monoceros in ſinu virginis 7.81
Monocerotis cornu 7.82

Monocodiata ſiue auis paradiſiaca 6.78
Monamachi exagitantur 9.63
Mons aureus Pompeij 11.3
Merionis prudens dictum 3.45
Morpho 2.59
Moſes Ibidis deſert 6.67
Moſis Abbatis prudens factum 3.46
Mulier formoſa alteram fœdam trahens quid ſignificet 2.61
Mullus Gregalis 8.50
Mulus Athenienſis 7.83
Mundi ſtatus Ethica pictura 1.3
Mundus Dei imago 1.1
Mundus Dei liber & tabula 1.2
Muræna 8.51
Murænæ acetum 8.52
Muræna Craſſi 8.53
Mures Heracleæ 7.85
Mures Megarenſium 7.86
Murium cornigerorum fabula 4.13
Mus albus Armenius 7.84
Muſca ſeptennis 9.40
Muſcæ in cinere 9.41
Muſcæ in Olympijs nullæ 9.42
Muſcæ Traiani 9.43
Muſtella rutam deuorans 7.87
Muſtellæ cauda 9.44
Mycerini noctes 4.48
Myndan 11.46
Myoxus 9.45
Myrmicoleon 9.46. & 47

N.

NAſamnes quomodo oracula captabant 3.38
Nauis Salaminia 12.39
Nemeſis Marathonia 2.64
Nepenthes 9.63
Nerites 8.14
Neronis calix 4.49
Neronis copæ 4.55
Neronis Icarus 4.51
Neronis piſcatio 4.51
Neruæ fulmen 1.13
Neurorum vita 5.55
Nice Athenienſium inuolucris 2.65
Niceſias Alexandri 4.53
Nihil ad Alexandrum Paridis lyra 12.36
Nilus 1.50
Noctua 6.79
Noctua ouis Ciconiæ incubans. 6.80
Noctuæ ouum 6.81
Nomadum opulentia poculum & gladius 4.23

O.

OLiua Byſantina 10.51
Oliua Pygmalionis aurea 11.4
Oneſili apes 3.48
Onabatis 5.56
Onocentaura 7.88
Onyx fabri dictatoris 11.47
Opalus 11.48
Ophiogenes ſeu Hexagon inter ſerpentes illæſus 9.50
Oraculum de inauribus 12.2
Orcynus 8.55
Oromazæ ouum 2.68
Orphei ſudor 3.49
Oſcophoria Theſei 5.57

Oſiridis cultorum 2.67
Oſiridis imago 2.69
Oſiridis effigies 2.68
Oſſa mortuorum pro nummis 12.38
Oſſifraga 6.82
Oſtrea ad vnguentum 8.56
Oſtrei ſanies in margaritam 8.57
Otacouſtæ delatores 5.47
Otis ad canes 6.83
Oues Erycinæ Veneris 7.89

P.

PAcuuij funeratio 4.54
Pagurus 8.58
Palma 10.52.& 53
Palma Auguſti 10 54
Palma Perſei 10.55
Palma à ramis obſeſſa 10.56
Palma Syarges aut Margaris 10.57
Palmæ ſubuerſio 10.58
Panis fœderis 10.79
Panœborum reges 5.58
Pantarba 11.49
Panthera 7.90
Panthera Arſacoæ 2.91
Pantheræ amor 7.92
Pantheræ & Hyenæ odium 7.93
Pauper lapidiferum 8.3
Papilionum venatio 9.51
Paradiſiaca auis 6.78
Parthedon templũ Mineruæ 6.45
Parthorum regis menſa 5.59
Paſſerculus Areopagitæ 6.84
Paſtinacæ aculeus 8.59
Paſtinacæ fatum 8.60
Pauonis linum 6.85
Pauonis fluuiatilis cauda 8.61
Paupertatis & induſtriæ ara 2.70
Pauſi ape 12.39
Pauſiæ & Glyceræ certamen 3.50
Pauſilypos lapis 11.49
Pecora Indiæ melleo ſucco ſaginata 7.94
Pecora Pontica ad Abſynthium 7 95
Pedunculus 8.62
Pelecanus 6.86.
Pelecanus 6 87.
Pelecanus inter conchas 6.88
Pelecanus ad ignem 6.89
Perdices Paphiagonum 6.92
Perdicum pulli 6.43
Perdix ad caſſes 6.91
Perſarum mos de ſubuleis 5.60
Perſarum Oxygala 5.61
Perſarum ſacrificium 5.62
Perſea 10.59
Perſici montes 1.71
pes ligneus in aurea crepida 4 79
ex Phalangijs riſus 9.52
Phalerei vomica 3.51
Pheneatarum petroma 5.63
Phengites ſeu Domitiani porticus 11.50
Phidolæ aqua 7.49
Philadelphi lapides 3.60
Philippi Aſter 4.55
Philippi calix 3.52
Philippi placenta 3.53
Philippi venatio 4.56
Philoxenus 4.57
Phrixa 10.60
Phryne Delphica 4 58
Phrynes ambitio 10.42
Phrynes acumen 3.55

Ihyſi

Phiſæ iecur 8.63
Phyſalus 8.64
Pica 6.94
Picæ vox 6.95
Picturæ Zeuxidis 12.41
Pictura equi 12.40
Picus Martius 6.97
Pigritia animal 7.96
Pinnæ & cancri ſocietas 8.65
Pinnoteræ 8.66
Piſcator caluariam ſepeliens theſaurum reperit 8.3
Piſces glaciales 8.3
Piſces andocides 8.2
Piſciculus maris Indici 8.6
Piſcis Noruegiæ Gulo 8.7
Piſcis imperij maris ſymbolũ 8.1
Pilidæ 5.64
Pithogegia 5.65
Pixides Athenienſium vnguentariorum 12.42
Platalea 6.98 & 6.96
Platani Themiſtoclis 15.62
Platanus Xerxis 10.61
Platanus Cretæ 10.11
Plutus in Irenes gremio 2.71
Pluuia aurea 1.26
Pluuia ferrea ibid.
Pluuia ſanguinea ibid.
Pneumon 8.67
Poculum corneũ Indorum 12.43
Pocula ex Taxo 12.44
Polidamas ſaxi ruinam excipiens 4.59
Polyperconis ſtratagema 3.56
Polypus 8.68.&69
Polypi ad concham 8.71
Polypodis caput 8.70
Poma Narietis 10.64
Pompilus 8.72
Pomum aureum Fenellæ 11.5
Pomum Cachi 10.63
Pomum Henrici aureum 1.6
Ponti Ephemeria 9.53
Poteſtas ad Imum demiſſa 12.66
Populus alba ad vſum ſacrorum 10.65
Porticus Heptaphonos 12.45
Præſter 9.54
Praxidicæ 2.72
Procruſtes 4.60
Protogenis moroſa opera 4.61
Pſauon ſiue Annon 4.62
Pſittacorum cautio 6.101
Pſittacus Baſilij 6.99
Pſittacus ſenex 6.100
Pſilli inter ſerpentes 5.66
Ptolomæi camelus niger 4.63
Pulegium 10.66
Pulex in catena aurea 9.55
Purpura 8.73
Puteus Nili imago 11.58
Pyragnus ex Methodio 10.67
Pyramis 12.46
Pyralis 9.56
Pyrauſtæ interitus 9.57
Pyrigoni 9.58
Pyrites equitum velleris aurei 11.51
Pythagoræorũ cenotaphia 5.67
Pythæ menſa aurea 11.2

Q.

Quadrangulus 12.47
Quercus Thurina 10.11

R.
Rana contra Hydrum clamans 8.74
Rana piſcatrix 8.75
Rana Mæcenatis 8.76
Ranæ Solis nuptias execrantes 5.8
Rhetorum Hermæ 12.5
Roberti Ducis Normaniæ Stratagema 3.58
Rododaphne 10.68
Romuli manipuli 3.59
Roraria 19.69
Rota 12.48
Rubetæ Ranæ 9.59
Rubi ſententia 9.57
Rubi apologus 10.70
Rugiani ab equo conſilium capiunt 5.86
S.
Sabbatius fluuius Icon Sabbathinæ quietis 1.53
Saccarum felicitas 5.69
Sagaris Mariadynus 4.64
Sagitta Abaridis 12.49
Sal agrigentinum 9.74
Salamandra 9.60
Salamandræ ortus 9.61
Salmacis 1.54
Sapphirus Moſis viſione inciſa 11.52
Sapphirus carbunculi parēs 11.53
Sardorum muri 5.71
Sardonyx 11.56
Sargi captura 8.78
Saturni ſacrificium 2.74
Sauromatarum abſtinentia 5.72
Sauromatarum virgines 5.73
Scaperda 5.74
Scarabei 9.62
Sacri captura 8.79
Sceletus Hippocratis 12.50
Scorpiones in humido viribus defecti 9.66
Scorpijs onuſtus aſellus 9.67
Scorpionis cauda 9.65
Scorpionis aſſultus 9.64
Scorpius & Crocodilus 9.63
Sciluri faſciculi 3.60
Σκόλοπις 8.80
Scopæ florentes 10.71
Scopes 6.102
Scori acumen 3.61
Scoris animalis conſecratio 7.97
Scyrus 11.57
Scytale ſerpens ibi.
Seia fortuna 41.5
Selemnus amnis 1.56
Selene herba 7.42
Selene Simonidis Magi 4.65
Selenites 11.58
Σελήνη 2.14
Selene anchora 3.62
Semenda 9.103
Sepa anguis 9.69
Sepia 7.81
Septa ad ſaxum 8.83
Sepiæ atramentum 8.82
Septentrionalium ritus 5.76
Serapion 3.63
Serapis triceps 2.75
Serpens 9.1
Serpens vetuſtatem exuens in rima 9.4
Serpentes Meſopotamiæ 9.2
Serpentes volatiles 9.3
Serta Corollariarum 10.72
Sibaris 1.59

Sicli ſanctuarij 11.69
Sudes 1.58
Silias 1.60
Sima 8.98
Simia capta per vinum 7.99
Simia nutrix 7.100
Simia ad ſpeculum 7.103
Simiæ Indicæ Deus adoratus 7.101
Simiæ Pardalis inſultantes 7.102
Simiæ ad viſcū cæcutientes 7.104
Simiarum Indicarum piper 7.105
Similax 10.73
Similis quis? 8.20
Simitarum ſacrum 5.77
Simulachrum Dianæ Bupali & Anthermi 12.51
Simulachra intacta 12.52
Simulachra Polycletí 12.53
Simulachra Silenorum 12.54
Smaragdi Bactrianorum 11.61
Smaragdus 11.60
Sirens ſpoliatæ 2.76
Sirenes 8.84
Siſtrum Scamandrinum 10.74
Sol in Ioſuæ monumento 1.9
Sol viatorem ſpoliat 6.45
Sol in naui 1.8
Solis mel libatum 4.15
Solis ſacrum 1.11
Solis victima 1.12
Solis virgæ 1.10
Sotades 4.67
Spartanorum lancea 5.78
Spartanorum ſenatorum mos 5.79
Speculum Achaiæ 12.56
Speculum inſularum fortunatarum 12.57
Speculum Smyrnæ 12.58
Sphinges Ægyptiæ 7.107
Sphinx Auguſti 7.106
Staſicratis Athos 4.68
Stella 8.85
Stella acephalus 1.17
Stella Maiorum inſigne ſtellatorum Equitum 1.16
Stella Pertinacis ibid.
Stellio 9.70
Struthiocameli oua 6.106
Struthionis oua 6.10[illegible]
Sruthionum aſpectus 6.10[illegible]
Stygis aqua mortifera, ſolum aſinini Scythici cornu non lædit 1.62
Suada & violentia Themiſtoclis 2.77
Sulmonenſis aqua 1.63
Sus Salminenſium 7.109
Suſides 5.80
Sybaritæ gallos & malleos non ferunt 5.81
Synodites 11.9
Syphones Niliaci 12.55
Syria Dea 2.3
Sytris anguipes 9.71

T.

Tabula Niconis 12.59
Tabula Theodoſij 12.60
Tabulæ Timantis 12.61
Tamendoæ 7.108
Tarandus 7.110
Tauri fabula 4.1
Taurorum regum mos 5.8

Taurus in Ægypto cuius cauda cum Luna videtur creſcere & minui 11.58
Taxus 7.84
Thamur 9.72
Theſſeræ iuxta Mænadem 12.63
Teleſillæ Pharmacum 3.64
Telum Cupidinis in Dianæ templo pendens in vacuo 1.38
Telyphones 10.75
Templum Apollinis ex plumis inchoatum 12.62
Teſtudo vult fieri volucris 4.51
Teſtudo marina 8.87
Theagenes 3.65
Theatrum Pompeij 12.64
Thebanorum trophæum æreum reprehenditur 4.76
Themelis nobile exemplum 4.69
Themiſtoclis Apologus 3.66
Themiſtoclis Hydrophora 3.67
Themiſtoclis iudicium 3.68
Theologi Græci nimis curioſi de cœlo mouentur 4.78
Theombrotion 10.76
Theophylactus Hyppomanes Sacerdos impius 4.70
Thermutis 9.73
Theudites 8.88
Thomyridis factum 4.71
Thraſidulus lapis 9.47.& 11.54
Thymallus piſcis captus à culice 8.86
Thraſillus 4.72
Thronus Leucophrynes 12.65
Thuriferæ regionis iudicia 5.83
Thuſca tibia in ſupplicijs 5.84
Thymum Atticum vernans in afflatu maris 10.77
Thynnus 8.42
Tigres Baſiliæ 7.111
Tigris ad tympana 7.112
Tigris naſcens 7.113
Tigris vitreo ſpeculo deluſa 7.114
Tilia 10.78
Timothei rete 3.69
Timothei tempeſtas 4.73
Tirinthiorum ſacrum 5.85
Tocca 6.107
Triophthalmos 11.62
Trirenis Agrigentina 4.74
Trochilus in faucibus Crocodili illæſus 6.108
Trocta 8.89
Troglodytarum lacus 1.64
Trophonij oraculum 2.78
Tuba Phinees 12.67
Tulippa ad Solem 10.78
Tumulus Sardanapali 12.68
Turtia 11.54
Turris Sapientum 12.69
Turditanorum argentea præſepia 11.7
Typhonis imago 2.79
Tzangiæ Imperatorum 12.66

V

Valeria dentata 4.77
Vaſculum intemeratum 12.1
Vas cinerum 5.4
Vas Echinus 12.70
Ventorum ſonitus 1.24
Venus auerrunca 2.80
Venus calua 2.81
Venus cum pectine ibid.

Venus

Venus Cnidia 2.82
Venus Corinthiorum 2.83
Venus nigella 2.84
Venus Phidiæ 2.85
Venus Scopæ 2.86
Venus Sepulchralis 5.3
Veritas Sapphirina Ægyptiorum 11.55
Veſpa in aceto 9.74
Veſpæ venenatus aculeus 9.75
Victima Iunonis coniugalis 5.86
V[illegible] aqua 1.66
Viſcum Gallorum 10.79
Viſnus 3.70
Vitiorum interitus 5.87
Vitrum ab Hydrargyro intactū 11.63
Vnguentum nuptiæ Indorum 12.72
Vnio ex aqua & fulgure 11.64
Vr Chaldæorum 1.20
Vranoſcopus 8.90
Vrbs Euſebes 12.73
Vrbs machimos 12.74
Vrſæ φιλοστοργίαι 7.105
Vrſus ad aluearia obtritus 7.116
Vrſus latens 7.117
Vrbs Marones 12.75
Vrna Beli 12.76
Vulpes canis vocem fingens 7.118
Vulpes ad Erinaceos 7.119
Vultur ad odores 6.109
Vultures ventofœti 6.110

X.

X Aqua 10.81

Z.

Z*abulus* 2.87
Zephyrus ad odreos 1.25
Zopyron 9.76
Zoroaſtres ab aſtris incenſus 4.78

FINIS.

INDEX MORALIS IN POLYHISTOREM SYMBOLICVM.

Prior numerus librum, ſecundus Symbolum ſignificat.

ABſtinentia ſanctorum per Iouis aquilam 6. 21
Abſurda per Meropem 6. 47
Aduerſa augent virtutem, per ſonum Græcum 10. 33
& per Gagatem in aqua 11.34
Vide virtus in aduerſis.
Adulatorum impudentia per Anaxandrum 4.4
Adulatorum ineptiæ per Niceſiā Alexandri 4. 53
Adulatio impudēs per Staſigeratis Athon 4. 68
Adulatio turpis & ſeruilis per Climacides 5. 29
Adulatores per coruos albos Islandiæ 6. 50
Adulterij deteſtatio per Venerem auerruncam 2. 80
Ægyptiorum acclamatio in ſacris 1. 1
Adulatores tegunt vitia 12. 26
Adulatio illuſtrium perſonarum vel milites ignaui per Carthaginem placentam 12.13
Æmulationis vis per Elephantum Aiacem mortuum poſt honorem ereptum 7.33
Agelaſtus per Ægocephalum 6.3
Aleatores Zabulo ſacrificātes 2.87
Alexipharmacum præſtantiſſimū 12. 43
Amantium iræ per caſtellum Tauriſinenſe 12.14
Ambitioſi & Cenodoxi cum Luna comparatio 7.50.& cū abiete 9.57
Ambitio punita 7. 50
Ambitio opimorum ſacerdotiorū periculoſa, per Anachoretæ prudens factum 3. 12
Ambitio per Pyrauſtæ interitum 9. 57.
Ambitio per Neronis Icarum 4. 51
& per Similacem 10.75
Amicitia 2. 11
Amicitia fidelis per Gallorū Soldurios 5.38.& per Turcam 11.54
Amici aures regum, per Taurorum regum morem 5. 82
Amici improbi per Pantheræ amorem 7. 92
Amicitia opportuna per Caſias aues 6.31
Amicitia inuiolabilis per palmas Syagri & Margarides 10.57
Amor cœcus vitiorum per Pantheræ amorem 7. 29
Amor cœleſtis per fontem Cupidinis 1. 40
Amor paternus per Vrſæ φιλοϛοργίαν 7. 115
Amores celeriter deflorescūt 1. 48
Amor impurus rixarum ſemen per Helenium 10.35
Amoris conciliatrix virtus per Hecatoncephalum 10.36
Amor fortunæ mancipium per Cupidinem Agyrenſem 2.17
Amor ſtultus rerum creatarum per platanum Xerxis 10. 61
Amor vitium & morbus naturæ 1. 17

Amo-

Amoris remedium per Leucadem petram 11.41
Amor omnia vincens per Cupidinem κεραυνοφόρον 2.18
Amor Dei neceſſarius per Cupidinem pori & paupertatis filiũ 2.19
Amor mundi per Neritem 2.54
Amor cœleſtis & terrenus per Erotem & Anterotem 2.23
Amoris veri vis inextinguibilis per ſtellam 8.85
Amor pudore & verecundia plenus per nigellam Venerem 2.84
Amor coniugum per victimam Iunonis coniugalem 5.86
Amoris ſympathia per Pyſæ iecur 8.63
Amoris coniugalis inſigne exemplum 6.5
Amor ſui per ſimiam ad ſpeculum 7.103
Amor ſobolis per Pelecanum 6.86 & per ſerpentem 9.1. & per aquilæ φιλοςοργίαν 6. 80. & per Delphinos 8.40. & per Glaucũ 8.47
Amor Dei non purus per Paphlagonum perdices 6.92
Amor clauſa recludens per Picum Martium 6.97
Anima Deo penitus adhæreſcens per Synoditem 11.59
Animæ fibula pulchritudo 2.76
Animus gratus per aquilam meſſoris 6.24. & per aquilam Seſti 6. 24. & per draconem Cretenſem 9.29
Animus nihil ſine anima 5.18
Antiquæ leges ſeruandæ per Cnidorum oraculum 5.30
Antiquorum honor per Themiſtoclis Apologum 3.66
Apelleianorum hæreſis per Zophyron 9.76
Apoſtaſis mors animæ per cenotaphia Pythagoræorum 5.67
Apoſtoli per lucernam piſcẽ 8.48
Appetitus dominatus per Rugianos ab equo conſilium capientes ἀφιλοςοργία 5.68
Aquila ſuis pennis confixa quid ſignificet 6.47
Arcana principum per Sphingem Auguſti 7.106
Arcanum regum ſilentio conſtringendum per Hephæſtionis os ſigillatum 3.36
& per ranam Mœcenatis 8.76
Arrogantia per Æginetarum ſepulchrum 5. 1
Aſper ad monita per Albanem 7.2
Auaritia per Caligulæ aceruos aureos 4.14
& per dipſadem 9.26
& per Beli vrnam 12.76
Auari per Aloadas 2.8. & per Æneanes 5. 13. & formicas Indorũ auriferas 9.38
Auari mores ex Phædro 5.12
Auaritia punita per marſupium à miluo raptum 6.77
Auarus diues per coruum Sinarum venatorem 6.48
Auarus cumulat bona quibus non vtitur per felem Afram 7.54
Auditor imperitus & indoctus per Antheam ad Muſicam 4.7
Aulicæ vitæ lubrica conditio per amicos Ixioneos Heliogabali 4. 41
Aulicorum vita per Scaperdã 5.75
Aura popularis per Finnos ventorum venditores 5.8
Aures paruæ ſimiales deſignant, magnæ aſininos ex Ariſt. 5.47
Aurium ſenſus regendus doctrinæ per Amphotidem Xenocratis 12.2
Auſteritas ſalutaris per Muſtel-

lem rutam deuorantem 7. 87. & per Aues ruta communitas 6. 36
Auxilium Diuinum in re perplexa 12. 59
Auxilium Diuinum per Iouem cuſtodem 2. 47
Auxilium mutuum per Mercuriũ Diaem 2. 52
Auxilium ab alto per Mineruam Anemotidem 7. 54
Auxilium inſperatũ per aquilam Tilgami 6. 26. & per aquilas Valeriæ lupercæ 6. 57

B.

Bacchanalia & choreæ per Saturni ſacrificium 2. 74
Bacchanaliorũ exagitatio ib.
Baptiſmo Dæmones expugnati per Scorpiones in humido viribus defectos 9. 66
BaptiſmusChriſti per Monocerotis cornu 7. 82
Beatitudinis pignora per pomum Narſetis 10. 64
Beatitudinis ſpecies ex præſentibus bonis coniecta per calceum Rhodopes ex quo formam rex Ægyptiorum Virginis coniecit 12. 12
Beatitudo cœleſtis bello & laboribus comparanda per montes Perſicos 1. 71
Barbæ promiſſio arrogãs per dracones barbatos 9 33
Beatitudo poſt fata per fontem Indiæ aureum 1. 44
Beatitudinis vmbra in rebus creatis per Athenas Demadis 3. 29
Beatitudo poſt laborem per 12. regum pyramidem 12. 46
Beneficentia & charitas per cultores Oſiridis 2. 68
Beneficentia 5. 41
Beneficiis ferocia manſuefacta per Trochilum in faucibus Crocodili illæſum 6. 108
Bona malis permixta per Polypodis caput 8. 70
Bonum ſyncerum per ouum Oromazæ 2. 66
Bona ſine labore per menſas Iarchæ 12. 34
Bona parta ſine labore per ſimiarum Indicarum piper 7. 105
Bonitas & manſuetudo per faſten piſcem 8. 46

C.

Cædis ſymbolum per lapidem Sicyonium 11. 11
Calumnia per Valeriam dentatam 4. 77. & per Paſtinacæ aculeum 8. 59
Calumnia & mendacium per ſpeculum Smyrnæ 12. 58
Calumniæ pictura 7. 28
Calumniator per Cynocephalum 7. 28
Calumniatores puniti per ſuem Salaminenſium 7. 109
Calumniatores obliqui per boues Neuticos 2. 18
Calumniatorum libri per Sepiæ atramentum 8. 82.
Calumniatores repreſſi per Auguſtum puerum ramis ſilentium imponentem 3. 20. & per muſtellæ caudam 9. 44 & per mures Heracleæ 7. 85. & per lampadem ad ranas 8. 77
Calumniatores per clientes Lyci dæmonis 2. 51
Calliditas per Troctam 8. 89
Calliditas eluſa per Polypum ad concham 8. 71
Calliditas duorum per Pinnæ & Cancri ſocietatem 8. 65
Calliditas alieno periculo ſibi commodum quærens per ſimiã 7. 98

Calli-

Calliditas veteratorum per Vulpem ad Erinaceos 7. 119
Caſtitas dilecta Deo 12. 51
Caſtitas intacta per herbam viuā 10. 38
Caſtitas per imperatoriam imaginem non violandam 5. 46. & per murem album Armenium 7. 84: & per arborum ἁγνὸν 10.3.& per elephantum 7. 29. & per Babylonios mures 12. 10. & per telum cupidinis in templo Dianæ 1, 38
Caſtitatis illuſtratio per Diradis ſacerdotem 1. 30
Caſtitas coniugalis per Ætneum piſcem 8. 3
Caſtitas violata per oliuam à capra tactam 7. 25
Caſtitas à fuco & vnguentis aliena per apes vnguentis infeſtas 9. 6 & per Amiantum 1120
Caſtitas Deo grata per Elephantorum purificationem 7.46
Caſtitas ante martyrium, ingens martyrium 11. 20
Caſus repentini mortalium per calicem Neronis 4.49
Cautio in vita humana per canē ad Nilum 7.21
Cautio&prouidentia paſtorū per Cautionem pſittacorum 6,101
Cenodoxi per Aſtomos 4. 11. per Thymallum piſcem captum à culice 8.86
Certamen Rhetoricum per caſtellum Tauriſinenſe 12.14
Charitas in patriam per Cyppi cornua 3. 25. & per Pyralim 9. 56 & per pyrigonos 9.58
Charitas per Oſſifragam 6. 82. & per Cytharam 8. 35
Charitas in ſuos per Herinaceum 7.57
Charitas præceptorum in diſcipulos ibid.
Choreæ fugiendæ per Scopas 6. 112
Chriſti paſſio per Granadillā 10. 34
Chriſti ſanguis per motiones ſanans per Selenem amnem 1. 56
Chriſti Baptiſmus per cornu Monocerotis 7. 82
Chriſti crux principatus 7. 66
Chriſti paſſio Dæmonis terror per leonem ad crucem ſtratum 7. 66
Chriſti natiuitatis emblema 7.81
Chriſti præſentia per Anthiam ſacrum piſcem 8. 15
Chriſti natalis per Ægyptiorum Sirei 5. 6
Chriſtus in morte mortis victor per Trochilum in faucibus Crocodili illæſum 6, 108
Chriſtus Soter per agnum Tanagræum 7. 1
Circumciſio per balſamum 10. 19
Clamor inutilis per ranam contra hydram clamantem 8. 74
Clementia 12. 25
Clementia per Antonini & Neruæ fulmen 9. 58. & per Baſiliſcum 10. 21
Clementia Principes decet 1. 26
Clementia Dei & ira per Baſiliſcum Ægyptiorum 6. 18
Cœlum mens ſapientis 1. 5
Cognitio ſui 4.18
Cognitio ſui per ſpeculum Achaiæ 12. 56
Collegium nobile per Clitorem fluuium 1. 39. & per Academiā Promethei 12.1
Commodum maiori damno comparatum per Neronis piſcationem 4.52
Conatus irritus per Pelicanum ad ignem 6. 89. & per Architæ columbam 12. 8

Con-

Concionum & orationum neglectus per citharœdum Iaſſiorum 4.22
Conſcientiæ malæ metus continuus per Aricinæ Dianæ aram 9.16.
Conſcientiæ ſtimulus ex innocentium oppreſſione per luſciniam epulonem ſuum diſcruciantem 6.70
Conſtantia per gruum pennam 6.63. & per Salamandram 9.60.& per lapidem Phœnicum naturali ſolis imagine impreſſum 11.9
Conſuetudinis vis per Himeræum 1.49. & per tirynthiorum ſacrũ 5.85. & per pecora Pontica ad abſynthium 7.95
Contemplatio per Gymnoſophiſtas ad Solem 5.42. & per Apodem 6.78
Contraria ex eodem per Antiſtrophon arborem 10.4
Conuerſationis vis per animalcula Phedonis. 9.5. & per lapidem ſolis 11.12
Cordis humani prudentia per Chryſaconion 11.28
Creaturis bene vtendum 1.41
Critici cenſores per Momum 2.57
Cruciatus corporis voluntarius per leonem ſe flagellantẽ 7.46
Crucis victoria per Crocodilum ad palmam religatum 8.32
Crucis lignum per Antiſtrophon arborem 10.4
Crux per arundinem ranarum Ægyptiarum hydro ſuperiorem 9.15
Cupiditates θηρία ſunt ἀνθρωπόφαγα ex Ph. 1.17
Cupiditatum moderatio per cor in anchorali fune 3.5
Cupiditas rationis domina per Suſides 5.80
Cupiditas mortifera per lupos ad pyram captos 7.77
Cupido cœleſtis 1.40
Cupido pro Ioue 2.18
Curationis medicæ ſymbolum per columbas gemmis picturatas idolum Veneris 6.42
Curioſitas & vanitas ſcientiarum punita per Thomyridem 4.71
Cuſtodia recti per Arurophylacem 11.24

D.

Dæmon peccatores capiens per aquilam Stellarem taurum venantem 6.25
Dæmones per ſerpentes volatiles 9.3
Dæmonis terror Chriſti paſſio per leonem ad crucem ſtratum 7.66
Dæmonis inſidiæ per Scorpionis aſſultum 9.64
Dæmonis calliditas per Perdicem 6.90
Damno alieno ſapere per Graculum 6.60
Deformis facundus per Toccam 1.107
Dei definitio ex Pyth. 1.1
Dei canticum mundus 1.2
Dei prouidentia per Solem in naui 1.8
Dei maieſtas occulta per ventorum ſonitum 1.24
Dei natura per lacum Polycriti 1.51
Dei beneficentia per Iſidem mammoſam 2.35
Deorum præſens numen ſi ſit prudentia 4.13
Deus mundus exemplaris ex Pyth. 1.1.
Deus fons & caput operis per Lunæ fi-

næ ſimulacrum accipitris capite 1.12
Deus venti nomine deſignatus 1.24.
Deus omnis harmoniæ operum præſes 1.13
Deus humani ingenij modulo non reſtringendus 12.35
Delectus rerum & doctrinæ per Plataleam 6.98
Delicias periculis comparare, per Antapodoſin ex netario & ridiculo Aſſaſſinorũ paradiſo 1.75
Delidia turpis 5.22
Dialecticus per culicem 9.24
Diligentia per Delphinum ſemper ſe mouentem 8.39
Diſcipulus magiſtrorum depeculator per corniculam Socratis 6.46
Diſcipulorum infrequentia caſtigata per Aſini Epei tributum 7.15.
Diſcordia concors fratrum per Scoti acumen 3.61
Diſputator egregius per Viſinũ 3.70
Diſputatores qui maledictis eludunt argumenta per *Herinaceorum* vrinam 7.19
Diſſimulatio malitiæ per vulpem canis vocem fingentem 7.118
Diues fatuus per felem in Croceo 7.55
Diues auarus per Thraſyllum 4.72
Diues indoctus per equum incitatum Caligulæ 7.50
Diues meticuloſus per auratam piſcem 8.22
Diues ex ſimplicium bonis per Aſini Epei tributum 7.15
Diues ſtultus per Athanaton 4.13 & per Murenam Craſſi 8.53
Diuina gaudent perpetuo motu 1.4
Diuites improbi per Apollinis Spondij aram 2.10
Diuites contumaces per Dyndimenes ſimulacrum 1.21
Diuites ad fortia meticuloſi per Charetis ſtratagema 3.24
Diuites indocti per aſinos albos capite purpureo 7.40
Diuitiæ dona ſunt Dei per Bactrianorum Smaragdos 11.61
Diuitiæ auarorum pulcræ, ſed infrugiferæ, per Pythæ menſam auream 11.2
Diuitiæ indignis collatæ per platanum Xerxis 10.61
Diuitiæ indignis oneri ſunt non honori per pulicem in catena aurea 9.55
Diuitiæ fortunæ ſubiacentes per fortunam Plutum geſtantem 2.26
Diuitiæ infrugiferæ per arborem Xerxis auream 12.6
Diuitiæ exitioſæ per Σκολόπιδα 8.80
Diuitiarum inconſtantia per elephantum caduco trunco innixum 7.34
Diuitum contumelia 5.77
Doctor ſibi infructuoſus per aſinum balneatoris 7.8
Doctores per aues Hercynias 6.35
Doctores ἀμύμονες per aſclepiadem 3.16
Doctrina malis moribus coniuncta peſtilens 12.24
Doctrina affectuum medicina per laurcam œſtris inimicam 10.42
Doctrina ſubtilior à rudiorum ingenijs aliena per Sulmonenſem aquam 1.73
Doctrinæ ſinceræ cultor per Chryſopolem

Domi-

Dominicus dies rex & princeps omnium dierum 1. 53
Dona leuia magnos oblectantia per Herculis pomum 2. 34
Dona inſidiæ per arcam Typhonis 12. 7
Dulcis inter amara per fontem Brielij 1. 35
Durum ſed ſalutare, per aues ruta contra felis inſidias munitas 6. 36
Dux ignauus in florenti rep. per Caligulæ caput in Iouis corpore 4. 26

E

EBRIETAS damnoſa per ſimiam captam per vinum 7. 99
Ebrietas comes impudicitiæ per Methem *Pauſiæ* 2. 53
Ebrietatis fuga per Solis ſacrũ 1. 11
Ebrietatis typus per triremem Agrigentinam 4. 74
Eccleſia per turrim ſapientum 12. 69
Effectus cauſæ contrarius per Xaquam 10. 81
Eleemoſinarum parſimonia per Sinitarum ſacrum 5. 77
Elegans per cepum 8. 27
Eloquentia per Pantarbam 11. 49
Eloquentia per Luſciniam Steſichori 6. 71. & per Electrum 11. 33 & per Indorum dolia 5. 49 & per Achatem 11. 5. & per fontem Epiri 1. 41. & per gloſſopetram 11. 35. & per fontem Indiæ aureum & ferreum 1. 45
Eloquentia humana per lignum parebum 10. 46
Eloquentiæ varietas per Pauſiæ & Hilyceræ certamen 3. 50
Eloquentiæ ſanctitudo per anchoram auream 5. 48
Emiſſarius per cornicem Martetis 6. 44.
Euchariſtia per corui φιλοσοφγίαν 6. 52
Euchariſtiæ typus per herbam *Sabinam* 10. 37
Euchariſtia permotionum remedium per Cizici fontem 1. 38
Euchariſtiæ *Symbolum* per viſcum Gallorum 10. 79 & per Theombrotium 10. 76
Exempli boni vis per columbas vnguentatas 6. 43. & per magnetem ad annulos 11. 45
Exemplum regis ſubditis vtile per Carbunculum 10. 25
Exitium diſcordia rerum per Morionis dictum prudens 5. 45
Exordia vel initia ſplendida per cœnæ Chalcidicæ proœmia 5. 27

F

FAVOR per Pluuiam auream 26
Fauor cœleſtis per Tulipam ad Solem 10. 78
Fauor popularis per Finnos ventorum venditores 5. 36
Fauoris deſcriptio 2. 25
Felicitas per pluuiam auream 1. 26
Felicitas conſtans per fortunam viſcatam 2. 28
Felicitas Imperatoris per Timothei rete 4. 73
Felicitas vmbratilis per Heliogabali conuiuium 4. 39
Felicitas improborum per Mexicanas victimas 5, 54
Felicitatis ſpinæ per Aſium Thinnorum vexatorem in tranquillo mari 8. 19
Feræ conuictu manſueſcunt 1. 49
Ferocia ab imbecillo cohibita per equum

equum ab Antho ſuperatum 1.10
Feruor in principijs per Aſinum Mauruſium 7.9.
Feſtinandum lente per Delphinũ anchora implicatum 8.37
Fidei lumen hominibus dæmon inuidet 6.25
Fidei amiſſio periculoſa per ſimias ad viſcum cæcutientes 7.104
Fides per Echinum marinum 8.44. & per Sepiam ad ſaxum 8.83
Fiducia vana per perdicem ad caſſes 6.91
Filij regum præſidia per ſolis virgas 1.40
Filij parentum negligentiæ vltores per coruos 6.49
Finis bonis per Pauonis fluuiatilem caudam 8.61
Fœdus firmum & ſtabile per Phocenſium iuſiurandum 3.54
Fori moleſtia 12.70
Formoſus, abſonus, & indoctus per auem Caſpiam 6.32
Fortis mollium contemptor 12.26
Fortitudo per Milonem 3.43. & per Tygrim 1.27. & per adipem Elephantis 7.31. & per Pulegium 10.66. & per Alectoriam 11.1 & per Marticoram 7.79. & per Asbeſton Lucernam 12.9. & per clauam Leoni inſidentem 12.15
Fortitudo ex aduerſis per equos 7.53
Fortitudinis comes ſapientia per clypeum Herculis aureum in templo ſapientum 12.16
Fortuna nuſquam perpetua per principum fortunam auream, ſed mutatoriam 2.27
Fortuna in melius mutata per cupreſſum Veſpaſiani 10.29
Fortuna cauponatur vitam 2.28
Fortuna artem iuuat per cicadam Eunomij 9.21
Fortuna commutabilis per fortunam Seueri 2.29
Fortunæ lubricum ex Sen. 2.20 & ex Tacito 2.27
Fortunæ inconſtantia 2.29
Fortunæ obſequium periculoſum 2.30
Fortunatus per Seruium Tullum fortunæ pullum 2.30
Fraus peruerſa per baculum Taurominenſis Trapeſitæ 12.11
Fulmen mittendum non eſt ſine conſilio 1.18
Furto & iniuria abſtinendum per Arotanum 8.17

G.

GAlliæ regis fauor in Muſas per Aquilam albam Pythagoræ 6.23
Garrulitas per porticum heptaphonon 12.45
Gallorum rex per gallum Leonis & baſiliſci timorem 6.57
Generoſarum mentium celſitudo & quies in virtute per Ibidis nidum in palmis 6.68
Generoſitas per Philippi venationem 4.56
Gloria cauſa laboris eſt 1.30
Gloria ex labore per Amphiarai telum 12.3
Gloria de peccatis 2.87
Gloria dulcis per laurum Cyzici 10.42
Gloria Deo tribuenda per Agaſicli Tripum 3.9
Gloriæ vanæ fuga per malum Punicam & vitem frugifera radice 18.50. & per clypeum Laconis muſciferum 12.17
Gloria poſt fatum per arrachionis

onis cadauer 3, 15. & per Citharam herbam 10.26
Gloria vana ſpoliat virtutes, per apum direptioem per fumum 9.7
Gloria fortium per Orphei ſudorem 3.49
Gloria terrarum vilis 4.11
Gloria vna capti per anguillas Padi 8.12
Gloria, vana per Venerem Cnidiam 2.82. & per Clyti Amorgum 4.52. & per Pſaphona. 4.62. & per triumphum Caligulæ 4.75
Grammatici & poëtæ per Fabulinum Deum 2.25
Gratia relata per equum Lenæi 7.51. & per Ciconiam Tarentinam 6.40. & per beſtiolam Gontrani regis 9.20
Gratia inuentoribus relata per aſinum Nauplienſium 7.10
Gratia relata præter ſpem per lupum Venetum 7.75
Gratiæ diuinæ auxilium per piſcem Lunam 8.5
Gratiæ valent obliuione & memoria per fontem obliuionis & memoriæ ad Orchomenon 1.51
Gratiæ & leporis efficacia per Apellis venuſtatem 3.14
Gratiarum actio per fontinalia 5.37
Gratus animus morte fortior per Delphines Cœrani 8.38
Gratus diſcipuli animus erga præceptorem 11.50
Gula capta per Purpuram 8.74
Gula laſſatur, non ſatiatur per Cantibarida 4.20
Gula ignauiæ genitrix per Tigres Braſilias 7.111
Gula lethifera per Eicadaſtem pugnantem in placentas 4.31
Gula per Phyſalum 8.64. & per Gulonem 7.56. & per Charadrium 6.39. & per aſinum marinum 8.18
Gulæ trumphus per Antonij antrum Bacchicum 4.8
Gulæ improbitas per Caligulæ templum 4.18
Gulæ deteſtatio per Ægyptiorum funerationem 5.2
Gulæ & ebrietatis germina 5.72
Gulæ ſymbolum per Morficem 6.69
Gulo animal 6.39
Guloſi cadauera collotenus 4.57
Guloſi arboreſcentes 4.57

H.

Hæreſis per noctuam 6.79
Hæretica prauitas per Hyænam 7.59. & per Praſterem 9.54.
Hæretici per Tamendoas 7.108
Hæreticorum exequiæ per Albanorum mortuos 5.11
Hæreticus conuiciator per Sepiam 8.82
Hæreticus deprauator per procruſtem 4.60
Hæreticus egregijs alicuius ſcriptis coërcitus per Crocodilum Ibidis penna retardatum 8.31
Hæreticus ſeductor per Dipſadem 9.27
Hereticus cum Drynade 9.36 & per Myoxum 9.45
Helluones nocturni ieiuni que ſimulatores per anguillæ ſobrietatem 8.14
Helluonis omnia in ventre 1.17
Helluonum typus per Apicium 4.9
Heracleon hæreticus per Sepam anguem 9.69
Hominis miſeriæ 1.1
Hominis definitio 1.1
Homo ad imaginem Dei creatus per

per Phidiæ Mineruam 85
Homo voluptuarius & animalis per Conchæ ſenſum 8. 29
Homo deus terrenus 3. 1
Homo omne animal 11. 1
Honor ab humili loco per Glaucum victorem ab aratro 3. 35
Honor clariſſimorum virorum per Theagenem 3. 62
Honor indignis conceſſus per Anaxenorem in Iouis purpura 4. 5
Honor per vicarium per equam Phidolæ 7.49
Honor fortium ſenum per Aiacem Elephantum 7.32
Honor viuorum vel ſolis orientis adoratio per aras Ciſſiorum 12.5
Honoris cupiditas per Elephanti litteras 7. 40
Honoris humani lubrica viciſſitudo per matulam Demetrij 4. 24.
Honoris humani fragilitas per Æneum Quinquertionem 4. 6
Honorum prehenſatio per papilionum venationem 9. 51
Hoſpitalitas non violanda per Aſpidem Ægyptiam 9. 16
Hoſtium cognitio ad victoriam neceſſaria per Polypercontis ſtratagema 3. 56. & per Bremum 3. 57
Humilitas & memoria ſuæ conditionis per Magoris regis magiſtratum 3. 47
Humilitas vitæ per ſerpentem in rima vetuſtatem exuentem 4.9
Humilitas ianua gloriæ per Corinthiorum ritum in creando duce 5. 31
Humilitas per Ichneumonem 9. 39.& per arbores Indiæ 10.13.& per Cynosbatum 10.30. & per Cannam 6.91.& per Rubi Apologum 10.70. & per vrſum latentem 7. 117.& per piſciculum maris Indici & per Baaram 8.6. & per Alcei vngulam 7. 3.& per Chryſopraſium. 11. 30
Humilitas pœnitentiæ ſalutaris per muſcas in cinere 9. 41
Humilium perſonarum prouectio ad honores per Scopas florentes 10. 71.
Hypocriſis 12. 30 per Æginetarum ſepulcrum 5.1.& per Æthiopum cadauera 5. 9. & per M. Ant: 4.44

I

IElunium per ſaliuam hominis ieiuni ſalutiferam 3.7.& per Amianton 11. 19.
Ignauiæ ſymbolum per leporem dono datum 7.71
Ignorantia & cæcitas improborum per Iberos Nyctoblepas 5. 44
Ignorantia ſui per Harpaſtem Senecæ. 4. 28
Ignorantiæ & excuſationis vitiorum Apologus 3.71
Ignoſcendum eſſe per Moſis abbatis prudens factum 3.46
Illiberalitas erga Deum per barbarorum morem 5.23
Illices auiculæ Deorum linguæ 1. 6.
Illuſtrium virorum nomen per oculum Leonis. 7. 72
Imitatio recta per Eupompi dictum 3. 34
Imitatio periculoſa per Simiam nutricem 7. 100
Imitatio illuſtrium auctorum per luſcinias Orphei 6.72.& per Picam 6. 94
Immortalitas per arborem Vpſalæ 10. 12

Imperatoris virtutes per Onychē Fabij cunctatoris 11.47
Imperij Symbolum 11.6
Imperij optima gubernatio per Calani corium 3.23
Imperij maris ſymbolum per piſcem 7.1
Imperij ſuſtentatio per Milonem Lycæi columnam ſuſtinentem 3.44
Imperatoria imago non violanda 5.45
Impietas per Angylos 5.15. & per Iunonis cinericeam aram 2.58 & per Iouem Arietinum 2.39 & per Cauniorum Theomachiam 5.25. & per Æthiopes ſolem Orientem deteſtantes 5.8
Impiorum & fornicariorum mos. 1.26
Impoſtor per alitem venatorem 6.7.
Improbi terrentes probos per Draconem 9.28
Improbi meticuloſi per Artemona 4.10
Improbi ſuauitate orationis effectati per Tigridem ad tympana 7.112
Improbi alumni in improbo cœtu per piſcem Luſiæ 8.4
Improbi à ſacris eliminandi per muſcas in Olympi's nullas 9.42
Improbitas per Typhonis imaginem 2.78. & per Rubetas ranas 9.59
Improbitas affectatrix virtutis 4.29
Improbitas lucifuga per Smindyridem 4.66
Improbitatis regnū per Epheſiorum edictum 5.34
Improbitas per Martichoram 7.78
Improborum bruta felicitas cum Diniæ cœlo terreno 4.7
Improborum vindex per Iouem Muſcarum abactorem 2.24
Improborum vita ruina communis per Salamandræ ortum 9.61
Incarnatio per Elephantum ad aſpectum Virginis miteſcentem 7.30. & per vnionem ex aqua & fulgure 11.64
In copia Inopia 12.39
Inconſtantia improba per Hyænam 7.60
Inconſtantia per equos Celtiberorum 7.52. & per Architæ columbam 12.8. & per Tarandum 7.110. & per Lunam 1.14 & per Elephantum caduco trunco innixum 7.34. & per Aquitanorum Imperium 5.16
Inconſtantia mendax per Picæ vocem 6.95
Inconſtantia ſuperſtitionis 5.75 per Septentrionalium Ethnicorum morem 5.76
Inconſtantia praua per lacum Troglodytarum 1.64
Inconſtantia fœlicitatis humanæ 12.48
Inconſtantia morum, & animorum per Midæ aram 2.13
Incorruptionis typus per Chernitem 11.27. & cor Germanici incombuſtum 1.73. & per Apolloniatarum regionem ibidem.
Increatæ ſapientiæ honor & gloria per lychnopopœiam 5.51
Indocilitas per Draconem marinum 8.41
Indocti cathedris indigni per cornices procul à Parthenone. 6.45
Indocti elingues per cicadas Rheginas & Locras 9.28
Indoctus & vitioſus per Onocentaurum

tantum 7.88
Indoctus per anſerem lauro inimicum 6. 8
Indoles generoſa per leonum catulos 7.65
Indoles bona 7. 113
Indoles improba per Crocodili catulum 8.33
Infirma mundi domant fortia per murum Chelidonium 6.66
Infrequentia diſcipulorum caſtigata per Aſini Epei tributum 7.15
Ingenio bene vtendum per Neronis piſcationem 4.52
Ingenium locis accommodandum per equos Celtiberorum 7.52
Ingeniorum diſcretio per Struthionis oſſa 6.104
Ingenium præcox per pullos perdicum 6. 93
Ingratitudo erga ampliſſimos viros, per platanum Themiſtoclis 10.62
Ingratus animus per coruum marinum 6. 47
Inimicis non facile credendum per Eumenem 3. 38
Inimicitia lethalis per Scorpium & Crocodilum 9. 63
Inimicitias æternas eſſe non debere per trophæum Thebanorum reprehenſum 4.76
Initia ſpecioſa, finis contemptus per Neronis Aſturconem 7.16
Innocentia per auem 6.33. & per Capitonem piſcem 8.26
Innocentium oppreſſio parit conſcientiæ ſtimulos per luſciniam epulonem ſuum diſcrucientem 6.70
Inſtitutio bona per pecora Indiæ melleo ſucco ſaginata 7.94
Inſtitutio bona & mala per Ceronem, & Melanem 1.36
Inſtitutio generoſorum adoleſcentium per leonis educationem 7.67
Inuidi doctis inimici per coruos Delphicæ Mineruæ 9.51
Inuidia virtuti comes, per palmam ranis obſeſſam 10.56
Inuidia per Matreæ belluam 7.80. & per Polypum 8.69. & per Sirenes 8.84. & per Stellionem 9.70
Inuidiæ pœna per Theagenem 3.65
Inuidus ſuis telis oppreſſus per Baſiliſcum ad ſpeculum morientem 9.19
Inuocatio Dei in actionibus per Spartanorum Senatorum morem 3.79
Inutilis ſibi, alijs vtilis per caprificum 10. 29
Iob fons Idumeæ 11.46
Ira laceſſita per Murænam 8. 51
Ira ratione cohibenda 2.22
Iracundus per Callionymum 8.24
Iudex diſſolutus per Caligulam pro Baccho ornatum iura reddentem 4.15
Iudex indoctus per aſinum Pictorienſem 7.117
Iudex nummarius per leonem captiuum à lepore 1.48
Iudex ſurdus per Cretenſem Iouem 8.42
Iudicandum ex æquo per Bacchyrim 5.12
Iudicij diuini terror per Methodij picturam 3.42
Iudiciorum æquitas per veritatem Sapphirinam Ægyptiorum. 11.55
Iudiciorum circumſpectio per Athen-

Athenienſium iudicium cruenta ſubſellia 5. 30
Iuſtitia 1. 23
Iuſtitia Dei conſilio regitur per Iouem conſiliarium 1. 1
Iuſtitia iudex improborum per loeuſtas Cyrenicas 9.84
Iuſtitia per iudicum imagines ſine manibus 5. 50 & per formoſam, alteram fœdam trahentem 2. 61. & per iuſtitiæ nummum 2. 48.& per Iunonem Monetam 2. 37.& per Euphratem 2.27.& per cœlum fori Babylonici 1. 6
Iuſtitia per Thermutim 9. 73
Iuſtitiæ cultrix regio, per Cretam noctuarum expultricem 1. 74
Iuſtitiæ diuinitas per Democriti deos pœnam & beneficium 2. 2
Iuſtorum merita ex Clem. Alex. per Athletam 3. 18

L

LAbor ante fructum bonorum per Arianum ſponſum 5. 19 & per Baleoricorum fructus 4.22.& per Sauromatarum virgines 5. 73
Labor ante otium per Cyriagrum 3. 27
Labor in minimis per lapidem in quo caſus phaëtontis expreſſus erat 11. 8
Labor certa menſura definitus per Suſidas boues 7. 17
Labor per Araneum 5.14
Labor & ſtudium per Pelecanum inter conchas 6. 88
Labor dat ingenium 2. 70
Labores alieni non vſurpandi per corollas Hipponeas 5. 43
Labor irritus per Pelecanum ad ignem 6. 9
Laboris perpetui typus per Cœlum 1. 4
Laborum alienorum raptor per Plataleam 6. 96
Lacrymæ vtiles 7. 37
Lætitia intempeſtiua 4. 36
Lapis pietatis 3. 8
Laus apta per Alexandrum Lyſippi 3. 0
Leges omnium communes per Iberticarum Zonas 5. 45
Legibus nulla melior harmonia per leges Muſicæ Cretenſium 5. 62
Leuitas in ſubditos per Baſilicum 10. 21
Liberalitas conſecrata per Serapionem 3. 36
Liberalitas per Lucrium 3. 41
Liberalitas ficta per Dioniſij columbas 4. 58
Liberalitas fera per fontē Vmbriæ 1. 67
Liberorum neglectus per Struthiocameli oua 6. 100.& per meleagrida 6. 73
Libertas potior dilicijs 5. 29
Libertas virtutis per Dar lapidem 11. 31
Libri obſcœni in guſtu habent venenum 4. 25
Libri pernicioſi per Draconum mala gramina 9. 34
Libri hæretici per coccum auratum rete draconibus Indicis 9. 35
Lingua coërcenda per anſeres Tauri montis 6. 9
Lingua maledica per Scorpionis caudam 9. 65
Linguæ caſtigatio apud Perſas 2. 11
Linguæ moderatio per elephanti linguam 7. 9
Linguarum variarum Interpres

per draconis cor comedentem 9. 52
Literæ cicurant feritatem per elephantum ad Muſicam 1. 71
Literæ humaniores ſacris deſeruiunt per Sirenes ſpoliatos 2. 76
Literæ ſacræ per arborem Muſam 10. 0
Literæ manſuetiores per Adonidis templum leones manſuefaciens 2. 5
Literæ vtiles per pharmacum Teleſillæ 3. 64
Literarum fructus per *Heliconis* fertilitatem 1. 69
Literarum honos per Euphemem Muſarum nutricem 2. 24
Literarum protectio per Milonem lycæi columnam ſuſtinentem 8. 44
Literarum ſacrarum honor per Pheneatarum petroma 5. 63
Literarum tutor per Herculem Muſagetem 2. 41
Literarum ſtudia per oraculum Trophonii 2. 78
Literarum ſacrarum difficultas per Sphinges Ægyptias 7. 107
Loci mutatio vtilis per malum Perſicum 10. 49
Luſciniæ cor ad eloquentiam 9. 32
Luxuria ad periculum cæca per Coturnicem ad ſpeculum 6. 53
Luxuria per Venerem Corinthiorum 1. 83. & per Polypum 8. 68. & per Lipariam 11. 42
Luxuria virtutis inimica per vulturem ad odores 6. 109
Luxuria nota peſſima per pluuiã ſanguineam 1. 26
Luxuriæ pœna & caſtitatis typus per leucophyium 10. 45
Luxuriæ odium per Perſarum morem de ſubulcis abigendis 5. 60. & per Scotti animalis conſecrationem 7. 97
Luxurioſus per Pompilum 8. 72
Luxus per Salmacida 1. 54

M.

Magiſtratuum ignauia caſtigata 2. 2
Magna ab infimis fugata per muſcas Traiani 9. 43
Magnanimitas per Perſeum 0. 9
Maieſtatis regiæ ſymbolum per fulmen Mithridatis adducens 1. 19
Mala toleranda ſunt cum emendari non poſſunt per Echinum Laconis 8. 43
Maledicus per Veſpæ venenatum aculeum 9. 75
Malum neceſſarium per Euthydemum 4. 33
Malum retortum in caput auctoris per Megareuſium leones 7. 70
Manſueti amabiles mores per Adonidem piſcem. 8. 9
Manſuetudo per Solis ſacrum 1. 11
Maria Virgo à pecati noxa immunis per vitrum ab Hydragyro intactum 11. 68
Maria Virgo per fontem Brieli 1. 35. & per Iaſpidem 11. 40. & per Opalum 11. 48. per oliuam Pygmalionis 11. 4. & per oliuam Byſantinam 10. 51. & per Hexacontalithon 11. 37. & per menſã S. Sophiæ 11. 2.
Mariæ fauor per fontem Virginis balſamum vegetantem 1, 65. & per thymum Atticum vernans in afflatu matris 10. 77
Mariæ Virginis partus per Sapphirum carbunculi parentem 11. 53
Mariti impii per Cambletem 4. 19
Martyres per arborem 10. 5
Martyrum ſanguis per Oſtrei ſaniem in Margaritam 8.
Matrum indulgentia per Cerigo

 nim-

num catulos 7. 27
Medicina per fontē Æſculapij 1.28
Medicus per Æſculapij imaginem 7. 6.
Mendaces & ſimulatores per vocem locuſtarum 9.49
Meditatio rerum & doctrinæ per Platalcam 6. 98
Memoria beneficiorum Dei 12 55
Mens antea generoſa à voluptate compreſſa per accipitrem ab Ardea ſuperatum 6. 1.
Mentis excelſæ generoſitas ſupra omnem rerum humanarum ſpeciem erecta per aquilam Imperatoriam aureæ pyræ inſidentem 6. 20
Mens Deum contemplans, vel fama per Abaridis ſagittam 11. 40
Milites ignaui per Theuditem 8.88
Moderatio optima per Gallum fluuium 4. 42
Modeſtia diſcentium per Brachmanum auditorium 5. 24
Mœcenatum fauor in Poetas per Zephyrum ad olores 1. 25
Mollitia per Sagarim Mariadymum 4. 64
Monachus diſſolutus per mullum gregalem 8. 500
Monorchia per Aquilæ pullum vnum 6. 16
Monumentum infame per Ambraciotarum aſinum 7. 6
in Mora periculum per Echini partum 7. 48
Moriendum quotidie per Pacuuij funerationem 4. 54
Mors bonorum per Semendam 6. 101
Mors ex luxuria per Scari capturam 8.79
Mors improborum per riſum ex Phalangijs 9. 52
Mortis contemptus per Calamum 8.23
Mortis imperium per Iuſtiniani ſtragulam 8.39
Mortis memoria per cœnam Domitiani funebrem 3. 51. & per ſceletum Ægyptiorum 5. 3. & per oſſa mortuorum pro nummis 12. 38
Mortis memoria ſalutifera per cupreſſum blattas non ſuſtinentem 10. 28
Mortuorum honores per apes Oneſili 3.48
Mulier caſta per Venerem Phidiæ 2. 85
Mulier impudica per Venerem Scopæ 2. 86
Mulier prodiga per Aſellum Ocni 7. 5
Mulierum imbecillitas per cuculum Iunonis 6. 49
Mundi hyeroglyphicum per ſimulacrum ἀνδρωποειδὲς 1.1
Mundi ſtatus Ethica pictura 4. 5.
Mundus Dei imago 1. 2
Mundus Dei canticum 1. 4
Mundus per Aſphalitem 8. 13
Mundus per Sidem 1. 18
Mundus ſpeculum beneficentiæ Diuinæ per Phengitem ſeu porticum Domitiani 11.10
Muta arbor 10. 8
Muſæ ad belli metum conticeſcunt per draconem aues compeſcentem 9. 28
Muſarum gratia per Comatom 3. 26
Muſarum quies per Oliuam Cicadæ 9. 28
Muſcæ arrogantia apud Phædrum 6. 56
Muſica importuna per Thuſcas tibias in ſupplicijs 8. 84
Mutuum auxilium per Anthiæ & Scari ſocietatem 8.16

Natalis

N.

NAtalis Chriſti typus per Ægyptiorum Sairei 5. 6
Nemeſis ad pedes 7.35
Ne quid nimis per Gallum fluuium 1. 42
Nobilitas inanis per Pinnoteras 8.66
Nobilitas vera virtus per Spartanorum lanceam 5.78
Noſſe ſe ipſum 4. 38
Non libri ſed ingenium 12.32
Nonitas ingrata perPtolomæi nigrum Camelum 4. 63
Nouandum nihil 12.33
Nouitatis odium per Cnidorium oraculum 5. 30
Nuncii bonorum per miluos nuncios veris adoratos 6. 75

O.

OBedientia per oues Erycinæ Veneris 7. 89
Obſcœnitas verborum fugienda per Democharim 4. 25
Occaſione vtendum per Philippi placentam 3. 53
Oculi benigni per Struthionum aſpectum 6. 105
Odium immortale per Pantheræ & *Hyænæ* odium 7. 93
Odium exterorum per ſerpentes Meſopotamiæ 9.2
Opera irrita per Ætnæum venatorem 5.5
Operum efficacitas per hominis manum Deo dicatam 3. 6
Opinio hominum multum facit ad æſtimationem rerum per Phrynes acumen 3. 55
Opinionis vis per Abydenum ſtultum 4. 1. & per Tygrim vitreo ſpeculo deluſam 7. 114
Opulentia per pluuiam auream 1. 26
Opus doctrinæ adiungendum 7.28
Opus immortalitate dignum 12.42
Opus tardum ſed magnum per elephanti partum 7. 43
Oratio index animi per piſces Andocidis 8. 2
Oratio infantium efficax per pſittacum Baſilij 6.99
Oratio vana per ſertaCorollatiarum 10. 72
Orator parum vehemens per Timothei tempeſtatem 4.71
Ordo præpoſterus per Meropem 6. 74
Oſores improbi virtutis per Æthiopes Solem orientem deteſtantes 5. 8
Oſtentatorum vanitas per Larum 6. 69
Ouum mundus viſibilis ex Euſebio 1. 1

P.

PArasiti per peduneulos 8. 62
Parcendum ſupplici per aprum Teuthrantis 7. 4
Parentum amans per Indum parentum cineres in proprio capite ſepelientem 3. 38
Parentum honor Piſidas 5. 64
Parte ſui meliore latet 12. 42
Parua non eſſe contemnenda per Analecta Deorum colligenda 2. 4
Paruorum laus 11. 8
Parua principia magnarum rerum 12. 62
Paruus hoſtis non contemnendus per Attilum à Clupea 8.21
Paſſio Chriſti terror dæmonis per leonem ad crucem ſtratum 7. 66. per Thamurem, vide Chriſtus 9. 72
Paſtor fidus & & diligens honore digniſſimus per cauem Æſculapij 7.26

Paſtorum vigilantia per Euenium 4. 35. & per pſittacos 6. 10
Patientis vir cœlo ſimilis 10. 51
Patientia inuicta per aquam Stygis mortiferæ, ſolum aſini Scythici cornu non lædentem 2. 62
Patientia fortium per ſimias Pardali inſultantes 7. 102
Patientia 10. 51
Patientia leuius fit malum per lapidem fatuarum 11. 10
Patroni diſerti vox pro iuſtitia & innocentia tuba eſt argentea 11. 24
Paupertas dura, ſed bona nutrix 6. 2
Paupertatis comes eſt induſtria per aram paupertatis & induſtriæ 2. 70
Pax bonorum omnium mater, per Plutum in gremio Irenes 2. 71
Pax exempta per lupum Mæotidis paludis 7. 76
Peccata curioſè obſeruare ſua negligere per oculos Lamiæ 3. 49
Peccatorum ſtupor per piſces glaciales 8. 3. & per papauer ſaxiferum 8. 3
Pecuniæ vis per Crumenigeros deos 2. 2
Periculum ab infimo per mures Megarenſium 7. 86. & per Culices leonem 9. 25
Perſecutio, vide aduerſa, & virtus in aduerſis
Perſeuerantia 6. 59. & 7. 9
Perſpicacitas per leonem 7. 62
Petrus pœnitens per fontem Solis 2. 61
Philoſophia Nepenthes & lapis πανσιλινος ibid.
Philoſophia vitijs medetur per muſicam, aranearum apulará remedium 9. 11. & per aquam Ciceronianam 1. 37
Philoſophia verboſa per Tiliam 10. 78
Pietas quæ Dei contemplatione alitur per Lunam creſcentem ortus ſpectantem 1. 15
Pietas in parentes per Ætnæos fratres 3. 8
Pietas erga Deum per Alexandri thus 3. 11
Pietas vera litans animo per Perſatum ſacrificium 5. 62
Pietas in parentes per Aſturē 6. 28
Pietas ab ipſo vitæ exordio per Tygrim naſcentem 7. 111
Pietas per aues Diomedas 6. 34. & per Lupinum 10. 48. & per populum albam ad vſum ſacrorū 10. 65. & per Hyacinthum 1. 18
Pigritia inops 4. 66
Pigritia per Glottida 6. 59. & per pigritiam animal 7. 96
Pigritiæ fuga per Aſteriam 6. 6
Pii animi typus per leonem 7. 62
Plancus per ranam piſcatricē 8. 75
Pœnitentia per Auoſtum 1. 72. & per Elephanti gemitum 7. 37. & per Iridis fructum 10. 41. & per Elephantorum oleam 7. 37. & per Pauonis linum 6. 25
Pœnitentia ſera per Elephantos Ptolomæi 7. 45
Pœnitentiæ ſymbolum per fontē Siculum 1. 57
Pœnitentiæ vires ibid.
Pœnitentiæ magiſtra natura 1. 12
Poëtæ per Fabulinum Deum 2. 25
Poëtæ obſcœni typus per Sotadem 4. 67
Pontificum & Prælatorum ſapientia per Sapphirum Moſis viſione inciſam 11. 52
Populi inconſtantia 12. 27
Potentes & gratioſi per Erici pileum ventoſum 4. 34

Poten-

Potentia moderata per Momi Taurum 2. 58
Potentiorum cultus per Ioues Spartanos 2. 36
Poteſtas empta virtute per pomũ Henrici aureum 11. 6
Poteſtas ad imum demiſſa 12. 66
Poteſtatis ſuperioris rigor per pluuiam ferream 1. 26
Præceptorum in diſcipulos charitas 7. 47
Prælatorum lux per gemmas rationalis 11. 14
Præſidium rebus inexpugnabile per Seleuci anchoram 3. 62
Primordia ſuauia per arbores melliferas 10. 15
Princeps in nugis occupatus per Iouem in nubibus pingentem Centauros 2. 45
Princepsmanſuetus per Delphinũ 8. 36
Princeps à populo oppreſſus per Draconem à formicis conſumptum 9. 31
Principum dona & fauores ancipites per Gothorum morem 5. 39
Procraſtinator per Aceſſæum 4. 2
Prodiga mulier per aſellã Ocni 7. 5
Prœmium ex labore per Gothorum regalem menſam 5. 40
Profanis quomodo vtendum per coronam Dauidis ex auro Molochi 21. 18
Promiſſis leuibus abſtinendum per ficum 10. 32
Promiſſum irritum per Ætitem & Gaſidanem 11. 17
Pronuntiatio 12. 20
Proſpera aduerſis turbata per exœtum 8. 45
Proſperitas periculoſa per teſtudinem marinam 8. 87
Protector per Seleuci anchorã 3. 26
Prouidentia per ſtellam Pertinacis 1. 16. & per Echinum 7. 47. & per Araneas 9. 0
Prouidentia Dei per Iouem Centumpedam, & Tigillum 9. 42
Prouocatio ad alium iudicem nõ debet eſſe temeraria per thuriferæ regionis iudicia 5. 82
Prudentia vigil per Vranoſcopum 8. 90.
Prudentia per gruem cum lapillo 6. 61. & per Pagurum 8. 58. & per Gangem 1. 27. & per Cancrum 2. 85. & per Echinum marinum 8 44
Prudentia in ſermone per Chelonitem 11. 26. & per Hyæniã 11. 39
Pueri leniter tractandi per Camelum 7. 19
Pueri tres cum Amianto 11. 19
Pueri molliter nutriti per Cerigonum catulos 7. 27
Pudicitia ſubuerſa per palmæ ſubuerſionem 10. 58
Pudicitiæ pulchritudo 7. 29
Pudicitiæ honor per Leucoion 10. 44
Pulchritudo per Chryſelectrum 11. 29
Puritas per Ægyptiorum victimã 5. 7. & per Sardonychem ad ceram 11. 56
Puritas intacta per Ophiogenen, ſeu Hexagonen inter Serpentes illæſum 9. 50. & per Pyragnum ex Methodio 10. 67
Puritas ſtudioſorum per equites à balneo 5. 34

R.

RApacitas per laurum 6. 69. & per Morficem ibid.
Rapina ſeu pauperum oppreſſio per Caprimulgos 6. 38
Rationis ductus per Balænam cũ Muſculo 8. 25

Regio cauponis addicta per vrbem Maroneam 12.75
Regulæ omnium communes per Ibericarum Zonas 5. 45
Regia virtutes per tabulas Theodoſij 1. 60
Regum infantium auſpicia per mures Sardiorum 5. 71
Regum ſanctitas per Aſpides Ægyptias 9. 17
Regum potentia per Aſphodelum 10. 18
Regum verneratio per Panœborum reges 1.58
Regum exempla per Selenitem 11.58
Regum vigilantia & potentia per Oſiridis imaginem 2.68
Religo per Apuſcidamum 1. 31. & per Aſtoicem 8. 20. & per montem Lycæum expertem vmbrarum 4.70
Religio maiorum ſeruanda per Megarenſium comitia ad plures 5. 52
Religioſa militia per vrbem Machimon 12. 74
Religionis Chriſtianæ vis & manſuetudo per Iunonis Argiuæ, & Ætolicæ Dianæ lucos feras mãſuefacientes 1. 78. & per vrbem Euſebem 12.73
Religio vna, reliquæ ſpectra per Selenem 4. 65
Religionis prætextus 12. 64
Religioſi 11. 6
Renouatio vitæ per Aquilæ iuuentutem ex Sadaia 6. 14
Res aut perſona magni momenti 12 37
Rerum anſæ variæ 12.19
Reſurrectio bonorum per Semendam 6.108
Reſurrectionis typus per Bernecas 6. 37. & per Alphoram 8.12
Rex iuſtus & bellicoſus 12. 24
Rex benignus per Nilum 1.50
Regia maieſtas liberalitate ſuſtinetur 12. 65
Rex bonus per Serapidis idolum 2. 75
Rex vigilans per Leonem Hermiæ 7. 69
Robur additum calliditati per Aquilæ oua in pelle Vulpina 6.13

S.

Sabbatis quieſcendum per Sabbatium fluuium iconem Sabbatinæ quietis 1. 53
Sacerdotibus arma tractare periculoſum per Themelis nobile exemplum 4. 69
Sacerdotium & regnum per arbores Solis & Lunæ 10.17
Sacerdotum & religioſorum exempla per Siclos ſanctuarij 11. 69
Sacerdotum caſtitas per Arabiæ ſacros 5. 17. & per Dialis religiones 5. 33
Sacramentorum vis per Dodecatheon 10. 31
Sacrarum literarum ſenſus cognoſcere non eſt omnium 1 63
Sacra Scriptura per Rhododaphnem 10. 68
à Sacris auſpicandum 5. 70
Saltatio exitialis per Paſtinacæ fatum 8.60
Saltationis mala 6. 103
Salus carior forma per caluam Venerem 2. 11
Salus damno leuiori empta per Orcynum 8. 55
Salus ex victima per Gallum Methonenſem vites ſuo cruore expiantem 6. 58
Salus creſcens de vulnere per Pelecanum 6. 27

Sancti

Sancti per Ciconias 6. 41
Sanctitas humilis per aſinum Tiberij radios emittentem 7. 3
Sanctitas intaminata per ſimulachra intacta 1. 52
Sanctitas per aram puram 12. 4
Sanctitas intacta 12. 71
Sanctorum vita per palmam 10. 53
Sapiens per Achatem Pyrrhi 11. 16
Sapientia cœleſtis per ignem Mithræ, prauium regum 1. 22. & per Mineruam Saitanam 2. 56
Sapientia permotionum domitrix per Androdamantem 11. 22
Sapientiæ fortiſſima rerum per Antiochi nummum 2. 73
Sapientia per hominis cor 3. 2. & per noctuæ ouum 6. 81. & per Lychnidem 11. 43. & per annulum Salomonis 11. 67
Sapientia vana pietatem lædens per noctuam ouis Ciconiæ incubantem 6. 80
Sapientiæ vana ſupellex ex Prud. ibid.
Santità ſi ſat bene per arborem Indicam 10. 8
Scientia benevtendum per ignem flaminis Dialis 1. 3. & per Themiſtoclis iudicium 3. 68
Scientiæ vius per Pithoegia 5. 65
Scientia ſimulata per ciſnareum piſcem 7. 28
Scientia non occultanda per Themiſtoclis hydrophoram 3. 63
Scriptores infauſti per araneas Thebanorum 9. 12
Scriptura ſacra confertur cum Silenis Alcibiadis 12. 54. & cum Tabulis Timantis 12. 61
Scrutator maieſtatis oppreſſus per Zoroaſtrem ab aſtris incenſum 4. 78
Scurrarum amor per Simiæ Indicæ dentem adoratum 7. 10
Securitati male creditur per Melanuri cautionem 8. 49
Senectus honorabilis per Aſturem 6. 28
Senex emeritus per Athenienſem mulum 7. 83
Seueritas vtilis per Cyri tibicinem 3. 28 & per Veſpam in aceto 9. 74
Seueritas nimia per Muranæ acetum 8. 52
Seueritas mixta ſuauitati per Suadam & violentiam Themiſtoclis 2. 77
Seueritas moderata per Aquilæ fel 6 12
Silentij religio per Angeronam 2. 12
Simplicitas ſimulata per Aquam herbam 10. 1
Simulatio virtutis per miſericordiæ aram in gladiatorum ſpectaculis 2. 62
Simulatio improba ſimplicitatis per Myrmicoleonta 9. 56
Sobrietas coacta per Sauromatarum abſtinentiam 8. 72
Societas imparium per Aquilæ pennas 6. 19
Societas duorum per Alphæſtas 8. 10
Societas infida per Glottida 6. 59
Soli natalis odium per Æneani patriam & nouercam 5. 14
Solis orientis adoratio per Marcelli ſtatuam 4. 48
Solis amor per Heliodromum 6. 64
Solitarius per Cyanum auem 6. 55
Solitarius gloriam fugiens per Cygnum 6. 56
Solitudinis amor per Aſteirē 1. 20
Somnus vtilis ſtudioſis 2. 63
Somnus omnium domitor per Epidotem Leonem calcantem 5. 2

Tophi-

Sophiſtæ per Tamendoas 7. 108
Species externa corporis fallax per aſinum Saracororum 7. 2
Spes præter ſpem 12. 40
Spes fruſtrata 6. 17. & per Latonam Deliacam 2. 15
Spiritus Sancti inſpiratio per vulture vento fœtos 6. 110
Spiritus S. fons & ignis per Goniam petram aquam & ignem fundentem 11. 36
Studia in paupertate per Acanthida in ſpinis 6. 2
Studium indefeſſum per aſinum Ammonij 7. 7
Stultus vt Luna mutabitur 1. 14
Superbia per Perdicem ad caſſes 6. 91. & per Clyti Amorgum 4. 32. & per Lyſimachum haſta cœlum ferientem 4. 42. & per Bupreſtem 9. 21
Superbia contumelioſa per Parthorum regis menſam 5. 59
Superbia punita per Nemeſim Marathoniam 2. 46

T.

Talio per Elephanti hordeum 7. 38
Temeritas per Polydamanta ſaxi ruinam excipientem 4. 59
Temperantia per Nilum 1. 27. & per Caprificum 10. 22
Templorum religio 12. 21
Templum Dei pius animus 6. 34
Tempus maturitatem affert per arborem Ægyptiam 10. 8
Terrena cum diuinis copulata per annulum Helenæ ſeu Aſteritem 11. 65
Teſſerarum ludus dementiæ proximus 12. 63
Theologiæ ſeu Philoſophiæ immenſa profunditas per lacum Polycriti 1. 52
Thaſo ignauus per myrmicoleonta 9. 47. & per Thraſibulum lapidem ibid.
Traiani nummus 2. 42
Trinitas per Triophthalmon 11. 62
Tumultus amatores per anguillarum piſcatores 8. 13
Tutela diuina ſeu crux Domini per Siſtru Scamandrinum 10. 74

V.

Vanitas rerum humanarum per Æthiopum Vas 5. 4. & per arbores Sodomæ 10. 16 & per hortos Tantali 10. 26. & per Tumulum Sardanapali 12. 68
Vanitas oſtentatorum per larum 66. 9
Vanitas per Finnos ventorum venditores 5. 36
Vanitas miſera, & inepta per pedem ligneum in aurea crepida 4 79
Vanitas ſtulta 4. 31
Vanitatum ſectator per araneaтū venatorem 9. 13
Veneratio ridicula per ſimiæ Indicæ dentem adoratum 7. 101
Venienti occurrendum morbo per canem vomentem 7. 22
Verbi Dei vis inuicta per tubam Phinees 12. 67
Verbum Dei per Coriandrũ 10. 27
Verborũ affectatio Sapientiæ inimica 12. 29
Veritas & error antidota per fontes fortunarum inſularum antiſtrophos 1 47
Verus Philoſophus per arborem immortalem 10. 7
Victoria per Hiſtricem Ludouici 7. 71
Victoria turpis per Caligulæ pompam 4. 7
Victoria inſperata per Glaucum victo-

victorem ab aratro 3.35
Victoria illuſtris&facilis per Perſei palmam 10.55
Victoria ſine labore per Auguſti palmam 10.54
Victoria immobilis per innolucrem Athenienſium Nicen 2.65
Victoriæ nuncij per hirundines volaterrani Cecinnæ 6.65
Vigilantia principum per Solem in Ioſue monumento 1.9
Vigilantia & ratio libidini ſubiecta per Agriophagorum & Sambrorum regem 5.10
Vigilantia per gruem 6.62 & per Delphinum ſemper ſe mouentem 8.39
Vilia caro vendita per aquam Dexicreontis 4.26
Vinoſi per Cylicranem 4.23
Vinum fons peccatorum 1.11
Vinum aqua diluendum per Iouem pluuium moderatorem Bacchi 2.46
Vinum immodicum fomes libidinis per Bœotiæ lacum 1.34
Vinum lac Veneris ex Athenæo 3.34
Vinum malorũ metropolis ibid.
Vinum moderatum per Bacchi aram 2.15
Vir magnanimus eſt duplex per Elephantum gemino corde 7.36
Vir ſapiens per Choſroem in cœlo 1.5
Vir bonus per imaginem Oſiridis 2.69
Virginis partus per Halcyones 6.4
Virginitas per virginem aquam 1.66.& per Myndanem 11.46 & per Smaragdum 11,60
Vir bonus per quadrangulum 12.47
Viri magni ſtantes moriuntur 1.4
Viri ſancti in mundo mundi per Pſyllos inter ſerpentes 5.66
Viri muliebres per Argiuorum ὑβριστικά 5 18
Virtutum religioſarum ſymbolũ per Henrici pomum 11.6
Virtus victrix calumniæ per clauã Herculis 2.33. &. per Telyphonum 10.79
Virtus ſeuera in primis poſtea facilis per Albulam 1.29
Virtus inter dura ad ſummum facilis 12.58
Virtus per Cindacullum 1.68 & per herbam viuam 10.38. & per Rotariam 10.69
Virtus initio ardua per Amygdalum 10.2
Virtus florens aduerſus per lilia inter carduos 10 47
Virtus in aduerſis per Dionyſiadẽ in aqua 11.32
Virtus vnita per Gnidem amnem 1.43
Virtus initio difficilis per fontem inſulæ ſaxoſæ 1.46
Virtus & perſecutio per Anthracitem 11.23
Virtus pudore laceſſita fit acrior per Roberti Ducis Normanniæ ſtratagema 2.58
Virtute decet non ſanguine niti per Spartanorum lanceam 5.78
Virtutes Cardinales per 4. amnes paradiſi 3.27
Virtutis acquiſitio per viam arduam per Bacchi templum 2.14
Virtutum præſidia per annulos Iarchæ 11.66
Virtutum gaudia vulnus habent & per cereum ſpinoſum 10.24 & arbores lanigeras 10.14
Vis ſapientiæ 2.5
Vita humana per Romuli manipulos 3.19

INDEX.

Vita actiua & contemplatiua per Cordylum 8.30
Vita humana lætitia & dolore mixta 5.57
Vitæ aulicæ conditio per fauorem 2.25
Vitæ breuitas per muſcam ſeptennem 9.40 & per Ponti Ephemeria 9.53
Vitæ miſeriæ ſalutares per infantem matris vterum repetentem 3.1
Vitæ ſymbolum per cor 3.4
Vitia nocent auctoribus per Fabritiani Venerem 4.37
Vitia & voluptates ſpecioſis titulis ornantur per Tuditanorum argentea præſepia 11.7
Vitiorum propriorum ignoratio per Cimmerios 5.28
Vitiorum ſtupor per Silarim 1.59
Vltio per Praxidicas 2.82
Vltio diuina per Atergatidis piſces 4.12
Vltio mala 4.17
Vltio diuina inſperata per Philippi Aſterem 4.55
Vltio opportuna per aquilam inter pſittacos 6.13
Vltio præſens per Elephantum mortuum draconem occidentem 7.35. & per ludum ad Squillem 7.74
Vltio potentiorum per leonem ſimiam vorantem 7.71
Vltus poſt fata per catum à pica deuorata ſtrangulatum 7.26. & per draconem necantem elephantum, & viciſſim à mortuo peremptum 9.30
Vnitas præſtans per pomum Cachi 10.63
Vnus & omnia per menſam S. Sophiæ ex omnibus metallis & gemmis conflatam 11.1
Voluptas per Abamæam aquam 8.32. & per fonticulum Gelonum 9.8. per Scytalem ſerpentem 9.68. & per Syrtim anguipedem 9.71. & per Pantheram 7.90. & per columbas 9.3. & per Hiſpaniolam 10.8
Voluptas cauenda per caluum agrum 1.77
Voluptas hominum deceptrix per Menippi amaſiam 4.45. & per mel Heptacometarum 9.8
Voluptas damno empta per vrſum ad aluearia obtritum 7.116
Voluptas conſecrata per Phrynem Delphicam 4.58
Voluptas capiens homines per Oſtream ad vnguentum 3.56
Voluptas humana per balſama Arabiæ 10.20
Voluptas ſeu diuitiæ exitiales per pomum aureum Fenellæ 11.5
Voluptates per Neronis Copas 4.50
Voluptates humanæ per Hircaniæ mel 9.9
Voluptati non credendum 7.21
Voluptatis dominatus 6.1
Voluptatis γλυκιπικρον per Hypanim 1.48
Voluptatis tenax memoria per Pantheram Arſacoæ 7.91
Voluptatis illecebra delinitus per Crocodilum ad ſuem 8.34
Voluptuaria vita per Mycerini noctes 4.48
Voluptuarij ſordes per elephanti potum 7.44
Voluptuarij mentem habent in præſepibus 4.40
Voluptuarius per capram Indicā ad Cinnamomum 7.24. & per pneumona 8.67. & per Scarabæum 9.62

Votum

Votum obliquum per Dorionis votum 4.30
Vrbes magis viris illuſtrantur, quam viri vrbibus per Iouem Phidiæ. & Homeri 2.46
Vtilitas ab inimicis per Phalerij vomicam 3.51
Vulgo non placere per Hippomachi virgum 3.37
Vulgus argumentum peſſimi 3.17 item 12.53
Vulnus & ſalus per fontem Sardiniæ ſolifugæ remedium. 1.55

FINIS.

[illegible] Goo[illegible]le

R. P. NIC. CAVSSINI. E SOC. IESV.

SYMBOLORVM HIEROGLYPHICORVM ET EMBLEMATVM

APPENDIX.

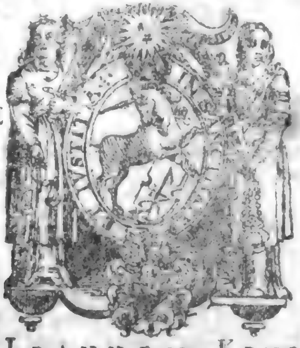
In qua

I. Ioannis Pierii Valeriani Hieroglyphicorum Analyſis. per R. P. Nic. Cavssinvm è Societate Ieſu. ſelecta.

II. Ex R. P. Maximiliani Sandæi. Soc. Ieſu Theologia Symbolica & Symbolis vitæ humanæ & Mortis.

III. Ex Libro Dionysii Areopagitæ, De Cœleſti Hierarchia.

IV. Ex S. Evcherii Epiſcopi Lugdunenſis Formulis Spiritualis intelligentiæ.

COLONIÆ AGRIPPINÆ

Anno M.DC.LIV.

Apud Ioannem Kinchivm ſub Monocerote veteri.

Permiſſu ſuperiorum & Priuilegio S. C. M. Generali.

Digitized by Google

IOANNIS PIERII VALERIANI HIEROGLYPHICORVM EPITOME,

PER. R. P. NICOLAVM CAVSSINVM TRECENSEM E SOCIETATE IESV.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

Author Lectori S.

HÆc ex Horo antiquiſſimo Authore placuit ſubijcere. Qui plura volet, poterit legere librum S. EVCHERII *formularum ſpiritualis intelligentiæ, quem Maximilianus Sandæus, vir è noſtra Societate eruditiſsimus in ſuum librum de Theologia Symbolica tranſtulit. Videat ipſum* PIERIVM, *qui Neotericos quoſque ad* HORVM *adiecit. Analyſis autem omnium quæ collegit Hieroglyphicorum, ſic ſe habet.*

Hoc libro reperies ex ijs ſelecta

ABSYNTHIVM. Salutifera caſtigatio. Sacerdotium. Sanitas.

ACCPITER. Sol. Deus. Sublimitas. Humilitas. Animus. Mars & Venus. Rapina. Filiorum abdicatio. Vita. vitalis. Ægritudine conflictatus. Anima. Prudentia. Tempetantia. Fortitudo. Iuſtitia Sanguis. Victoria gloriave. Victoria perpetua. Celeritas. Aër. Animus. Sacerdotium.

ADAMAS, vide ARMILLÆ.

ÆDES IANI, vide ARÆ.

ÆSCVLAPIVS. Hoſpitalitatis iura. Seruator. Salus. Prudentia. Pernicies. Gigantes. Horrificium. Vaſtitas. Volumen. Trophonius. Boreas.

ALCEDO. Tranquillitas Iuſtitium. Conſuetudinis raræ homo.

ALLIVM. Militia.

AMARANTHVS. Inoffenſa valetudo.

AMETHYSTVS. Sobrietas.

AMIGDALA. Iuuentus. Senectus. Continentiæ fructus.

ANCHORA. Maturandum. Tutela & refugium. Stabilimentum. Interpres. Frænum. Seleuci genus. Poſſeſſio.

ANCILIA. vide SCVTA.

ANGVILLA. Sibi ſoli natus. Memoria poſt obitum extincta. Profanus. Impatiens alieni cœli. Fugientia ſine ſpe ſequi. Spes certa re ſuper ambigua. Per diſcordias ciuium locupletatus.

ANSER. Cuſtodia. Silentium opportunum. Improbitas. Detrimentum Accuſator inanis. Suos tantum curans

ANTHIAS. Securitas periculis libera. Securitas otioſa.

ANVLVS. Fides. Cor. Ignauia honorata. Nobilitas.

APIASTRVM. Populus lege coërcitus.

APIS. Aopulusregi ſuo obſequens Rex. Regnum, Grata eloquentia. Poëticæ amœnitas. Futuri ſæculi beatitudo. Dulcium appetitus. Diuturnæ valetudinis proſperitas. Meretrix. Exoticæ diſciplinæ. De vitæ dulcedine amarities. Fuga popularis. Obortus in mœſtitia lepos. Prophetarum oracula. Concordia. Caſtitas. Adulator. Vltio. Artificium. Solſtitium.

APIVM. Nemeus victor. Luctus.

APVA Feſtinata.

AQVILA Rerum proſperitas. Imperatoria maieſtas. Apotheoſis. Rex pius & miſericors. Benignitas.

tas. Relata gratia. Conuitiorum contemptor. Paterna difficultas. Solitudo regni. Perniciosa potentia. Eruditus impu us. Malus dæmon. Princeps ſibi tantu ſtudens. Præ fame moriens. Iuuentus renouata. Apoſtoli. Ingenium velox. Nilus. Alta cogitatio. Diuus Ioannes. Statuta firmiter leges. Terrarum dominatio. Aquilarum inſignia quædam. Terrarum vmbilicus. Lacedæmonij. Clearchus. Herculiani iuniores. Herculiani ſeniores. Iouiniani iuniores, & ſeniores. Quartadecimani.

ARÆ, ÆDES IANI. Dei Sapientia. Pietas. Profugium. Miſeratio. XII. Iani Coloniæ. Terra. Mundus. Dij omnes. Ianus. Menſarij. Pax. Bellum. Prouidentia. Salus. Iuno. Deus. Subdiales & ædes. Doricæ. Corinthiacæ. Ionicæ.

ARANEVS. Inane opus. Pluuia. Legum inæqualitas. Dialectica.

ARATRVM. Demolitio. Agricultura.

ARCVS, SAGITTÆ, PHARETRA. Tumultus. Solares radij. Cor & conſilium. Vulnera amoris. Amor. Pœnitere. Cœlum. Velocitas. Contrarietas. Fracta belli feroci . Perſæ. Peſtilentia. Damnatio.

ARDEA. Exanguis de nequitia redditus. Tempeſtas.

ARIES. Ferocitas. Bellum. Riualitas. Venus. Vitulipera procus. Salubritas. Cuſtodia. Hammon. Decuſſatio. Principium anni.

ARMILLÆ, ADAMAS. Fortitudo. Vir inexpugnabilis. Litatio.

ARMA. Ius in armis. Muliebris virtus. Mars vltor. Bellum indictum.

ARVNDO. Literæ. Sagittæ. Reſipiſcens. Fragilitas. Calamitas. Inanitas. Menſura. Surditas.

ASINVS. Ignarus hominum locorumque. Petulantia. Impudentia. Populus Iudaicus. A Deo & ſacris alienus. Egregium principium citò deſtitutum. Stoliditatis ludibrium. Indocilitas. Irriſio. Sophiſtarum nugæ. Adulatorum illecebræ. Ignauia. Eremita. Mulier malè morigera. Pregnantiæ diſſimulatrix. Solſtitium vel tempus annuum. Vir frugi, vxor prodiga. Paterfamilias. Parcus. Familia prodiga. Bonum omen. Vinitor. Ochus rex. Labor in-defeſſus, atque ſeruilis.

ASIO. Ignobilitas. Mimus, Cornuti.

ASPARAGVS. Ex aſperitate ſuauitas. Citò confectum.

AVRES. Seruitus. Longa ſeruitus. Amplitudo familiæ. Lucrum. Contemplatio. Obedientia. Contumax. Calumniator. Futurum opus, vel quid agendum. Docilitas. Indocilitas.

BARBA. Vir. Virilitas, Orta ſeneſcere, Imperitia.

BASILISCVS. Æternitas. Calumnijs afflictus. Oculi diuûm. Spiritus. Æolipilæ. Succeſſus voti. Sacerdotium Sacroſanctum. Oris vis. Furor implacabilis. Contumacia.

BETA. Mollities.

BICIPITIVM. Cuſtodia. Dij manes. Animaduerſio ſeuera. Prudentia. Annus iniens. Saturni beneficia. Inconſtantia. Bene conſultorum ſtabilitas.

BLITTVM. Fatuus & inſulſus.

BRASSICA Interturbata lætitia.

BVLBI. Nuptiæ.

BVLLA. Corde præſtandum. Conſilium. Veritas. Inuidiæ amuletum. Glorioſus. Humana fragilitas.

CADVCEVS. Geneſis. Minæ pàxque. Terra. Concordia. Pax. Felicitas. Eloquentia. Sapientia. Vera diſciplina.

CAL-

CALCANEVS. Sententia præpoſtera. Terminus.

CALCEVS. Rerum progreſſus.

CAMELVS. Imperitus diſceptator. Crura femoraque concidua. Fortis. Opulentus. Zelotypia. Reuerentia in matres. Tractabilitas. Cibi potuſque abſtinentia.

CANCER. Coci ſeu Chiorum Reſpub. Spei fruſtrator. Inconſtantia. Sophiſta. Sophiſtarum oppreſſio. Arcana reuelata. Inquilinus. Magna incepta irrita.

CANIS. Sacrarum litterarum profeſſor. Propheta. Cuſtodia. Dij lares. Arbiter Geniuſve. Veſpillo. Gratus animus. Memoria. Fides. Amicitia. Philoſophia communicata. Anubis. Orizon. Diana. Saturnus. Princeps. Miles. Menapij. Tertiodecimani. Obſequium. Adulator & ſcurra. Fames. Deſpicatus. Fuga. Cladis præſagium. Victoriæ præſagium. Impurus amator. Lienis vitia. Olfactus. Riſus. Leuitas in moribus. Cultus canis. Canes quibus dijs ſacri. Impudentia. Iuniores petulantes.

CANITIES. Senectus. Deus Pater.

CAPILLVS VENERIS. Ebrioſitatis remedium.

CAPRA. Audiendi promptitudo. Conſeruatio multitudinis. Pro viribus ſacrum. Vniuerſa mundi machina. Libido. Febris. Auguſtigeneſi. Meretrix. Nequitiæ facinoroſitas. Diabolus. Petulantia domita. Adulteræ coniugis maritus.

CAPPARIS. CVPRESSVS. Pollutus morte locus. Sepulchra nobilitatis. Mors. Dis. Iuno. Orpheus. Pulchritudo ſine fruge. Perpetuitas.

CAPPARIS. MANDRAGORA. Somniculoſus. Amatorium. Lætitia.

CAPRICEPS. Agelaſtos.

CAPRIFICVS. Temperantia.Iuno.

CAPRIMVLGVS. Pernicioſa conſuetudo.

CAPVT. Principium. Diuinitas. Dominium. Mundi moles. Locupletatio. Lucrum. Salus. Doctrina imperiòve præſtantes. Proſperitas. Diuina prouidentia. Muſa. Terror. Aduerſarius. Roma.

CAPVT SEMICRINITVM. Oſiridis peregrinatio. Marium interitus. Fœminarum interitus. Solis viæ. Senectus miſera. Iactura Superflua ſummota. Virtutis decor.

CARDO. Authoritas, vel rei ſumma. Cardinales Sacerdotes.

CARDVVS SCOLYMVS. Imbecillitas humana Morbi.

CEPHALVS. Ieiunus. Vitandi periculi ſolertia.

CATENA. Aperta vis. Vitia. Coniugium.

CEPPHVS. Fatuus.

CERVIX. Superbia. Ferocitas. Audacia. Summiſſio.

CERVVS. Ab adulatoribus peſſumdatus. Præcipitantia. Prauitas edomita. Fugacitas. Interquieſcens. Formido. Vehemens appetentia. Formido ſublata. Auditus & ſurditas. Mulieroſus. Laſciuiæ pœnitentia De repulſa pudor. Armorum apparatus ſine corde irritus. Actæon. Viuacitas. Vir vndecumque perfectus. Ferocitas in timiditatem verſa. Specioſæ fortunæ inconſtantia. Dignitas Sacroſancta.

CHAMELEON. Verſipellis.

CICADA. Initiatus ſacris. Dicacitatis caſtigatio. Vana garrulitas. Nobilitas generis. Muſica.

CICER. Cicero. Incolumitas. Aries. Munificentia.

CICONIA. Pietas. Impietati prælata pietas.

CICVTA. Caſtimonia. Supplicium.

CINCLVS. Pauperrimus. Cingani. Aduena.

CINNAMVS. Aromatarius.

CLAVIS. Pudor. Securitas. Portunus. Partus.

CLAVVS. Siſtere & firmare. Soſpitamentum. Annus.

CLIBANVS. Conſcientia igne examinata. Sacrorum arcana.

CLVPEA. Lunare corpus.

COCHLEA. Terrenis addictus.

COLVMBA. Perſeuerantis continentiæ vidua. Correctio. Illecebræ amatoriæ. Charitas. Aër. Impius & ingratus. Caſtitas. Semiramidis procacitas. Regium auſpicium. A ſe minimè iracundus. Trepidatio. Salubritas. Medicina petita à Dijs. Animorum futura felicitas.

COLVMNÆ. Terminus. Gloriæ ſublimitas. Obeliſci. Heroes. Chriſti victor a Pio patria occiſi. Claritas ex Poëtarum ſcriptis. Teleſilla. Iſocrates. Apollo Agyieus. Victoria de Perſis. Caryatarum opprobrium. Bellum. Securitas. Firmitas. Muliebres columnæ. Virginales columnæ. Calathus Cereris.

COLVS ET FVSVS. Fatum. Nuptiæ. Paulatim quid effectum. Mors.

COMA. Seruitus. Libertas. Molles.

CORNIX. Maritalis copula. Concordia. Corona. Vrbs. Garrulitas. Tabellarij fides. Proſperitas vitæ. Iuuenilis ſagacitas ſenili experientiæ præpoſita. Inquietudo. Hyems.

CONIZA. Abliguritor. Amatæ rei deſertor.

CORVNCOPIÆ. Liberaliſſima benignitas. Hilaritas. Fortuna amatoria. Pocula. Clemens animus. Artes & diſciplinæ inanes. Vera fœcunditas.

CORVVS. Filiorum exheredator. Imbres. Diſcordia militaris. Emanſor. Ignominioſa repulſa. Rhetor. Apollo. Sitis. Impoſtura.

COSSI. Agmen.

COTVRNIX. Impuritas. Perditiſſima malignitas.

CRATICVLA. Pœnitentia. Ira. Conditorium. Concordia.

CROCODILVS. Deus. Ortus. Occaſus. Tenebræ funeſtûmve. Pernicies. Salacitas. Furor. Latrocinium. Helluo. ab ignobili genere ad clarum euectus. Inuictus. Ægyptus.

CVBVS. Diuinitas. Iuſtitia Minerua. Humanitas. Morum diſſolutio. Correctio. *Salenus.* Dæmonum natura.

CVCVLVS. Minima quaque de re timidus. Transmutatus. Pulicum defectus. Iuno. Nuptiæ. Vernum tempus.

CVCVPHA. Gratus Animus. Vernum tempus. Munimentum ab inſidijs. Medicina. Vigiliæ ſpeculationéſque. Militaris diſciplina. Hoſtis profligatus. Irriſio. Deus. Animus diuinis intentus. Voluptatum & malorum affectuum diſſipatio. Animus ad humilia delapſus.

CVCVRBITA. Spes inanes. Salubritas.

CVRRVS. Triumphus. Ampliator imperij. Maritima victoria. Imperium. Nuptiæ. Terra. Batti nauigatio. Circenſes. Auriga cæleſtis. Diuina maieſtas.

CVRVCA. Alieni filij pro ſuis educati.

CVLEX. Acoris auidus. Animi afflictio. Dialectica.

CVNEVS. Diſſolutio.

CVPRESSVS vide CAPPARIS.

CYNOCEPHALVS. Luna. Lunæ ortus. Æquinoctia. Quies Litteræ. Brutorum cultus apud Ægyptios, vnde Sacerdos. Circuncisio. Cordis aperta ſimplicitas. Iracundia. Arcana tegenda. Ingenij acumen. Diuina in occulto. Vrinator. Orbis terrarum.

DELPHINVS. Incolumitas. Taras. Bacchus. Apollo Delphicus. Periculorum fuga. Imperium maris. Velocitas. Cita nauigatio. Maturitas. Amor in ſimpliciorem ætatem. Gratus animus. Nequitia. Adulatorum infidelitas. Gibberoſi. Impuri amoris ſatietas.

DENTES vide GVSTVS.

DIADEMA. Regia poteſtas. Victoria.

DIGITI. *Seu, de digitorum menſuris.* Almus Spiritus. Prophetæ. Meditatio vel vltio. Laſciua mollities. Societas. Furiæ Oreſteæ. *Pollex.* Pacificatio. Fauor. Truculentia. Robur. Inutilis bello. *Index.* Silentium. Ex patientia voluptas. *Medius.* Stomachus. Infamia. Cor. *Anularis:* Coniugium. Vinculum. Seruitus. Venia. *Auricularis.* Frequens iteratio. Spiritus Sanctus. Perfectio. Humanæ vitæ curſus. Dimenſio. Digiti menſura. Vncia. Sextans. Palmus. Doron. Vitæ breuitas. Dochme. Spithame. Deus. Vita breuis. Pes. Cubitus: Temperantia, Delicioſus. Gradus. Paſſus. Orgya. Vlna. Decempeda. Actus. Iugerum. Stadium. Plethrum. Diaulus. Hippicum. Milliarium. Dolichus. Paraſanga. Scœnus. Hæreditaria portio ſbisve. Vitæ progreſſus. Stathmus.

DIGITI, *ſeu digitorum numerus* Numeri varij. Vnitas.

tas. Centum. II. Corpus, vel immunditia. Ducenta. III Anima, Deuſuc. CCC. CCCXV. IV. CCCC. V. Senſus. Quingenta. VI. Sexcenta VII. Septingenta. Centurio. Signum centurionis. Deus. Pallas. VIII. Octingenta IX Nouies centena. Multitudo. Dena. XI. XII. &c. XVI. Voluptas. Exceſſus XX. Vita. multitudo. Duo millia XXX. Nuptiæ. Tria millia. XL. Ignominia. Redemptio. Quaterna millia L. Remiſſio vel Indulgentia. Effœtus. Plurimi. Quina millia. Viduitas Septuaginta ſeptena millia. Octoginta octona millia. Adoratio. Nonaginta nouem millia. Taciturnitas.

DIPSAS. Siticuloſitas. Appetentia.

DORSVM. Fuga.

ECHINVS *terreſtris.* Opportunitatis captator. Contra pericula munitus. Procraſtinationis damna.

ELEPHAS. Magnanimitas. Animi corporiſque vires. Robur. Vigilantia cuſtodiáque. Terrificus. Dominator. Summa calliditas ingenij. Homo qui vel ſuam vel alienam feiocitatem edomuerit. Furor indomitus. Remedium in febrem nactus. Super igne ſolicitus. Religioſa formido. Inundatio. Semel tantum enixa. Clementia. Caſtigatio. Vindicta. Regium Augurium. Annus menſeſque. Crapula. Meretrix. Taciturnitas. Ciziceni. Herculanus leo. Virtus. Vires cedere Sapientiæ & Eloquentiæ. Luna. Sol. Terra. Animi domitor. Chriſtus homo-Deus. Iuſtitiæ cultus. Natorum obſequium erga parentes. Agricultura. Mixta quid. Ferocitate poſita aſſumpta manſuetudo. Amoris petulantia. Oratoriæ tres partes. Sacrorum initia. Leones Taruiſini quid.

Suis

Suis viribus pollens. Rex. Cæſar. Africa. Legio V. Oriens. Munificentia. Temperantia. Æquitas. Declinator inſaniæ. Vaniloquentia euitata. Rex vitium affectator. Meticuloſus. Longo tempore quid effectum. Victus prouiſio. Concordiæ diſcordiæque effectus. Stupor. Pietas. Manſuetudo. Ira laceſſita.

EPHEMERVS. Vnius diei vita.

EQVVS Bellum. Pugnacitas. Veſpæ. Celeritas. Sol. Humanæ vitæ lubricitas. Fama. Profugus. Fræn ita ferocitas. Imperium. A laboribus quies. Italia. Mauritania. Mauri feroces. Eq. victoria. Siracuſani Tarentini. Sagittarij Sen. Orientales. Secundi Theodoſiani. Conſtantia. Immoderatus impetus. Nequitia in temperantiam verſa. Ratio & cupiditas. Superbia, pertinacia, ceſpitatio, inſolentia. Meretricia procacitas. Profanus. Authoritas. Fabij cunctatoris virtutes. Animi deſponſio. Difficultas. Ceres. Quibus Dijs equi ſacri.

EQVVS FLVVIATILIS. Impietas. Pietas impietati præferenda. Improbitas edomita. Virtuti cedit improbitas. Horæ.

ERYTHACVS. Solitudinarius.

FACES. Amor. Amor mutuus. Amatores mortui. Nuptiæ. Ceres. Ilithya.

FALX. Agricultura. Caſtigatio.

FELIS. Imploratio. Luna. Ortus & obitus rerum. Muliebris ſalacitas. Diſſimulator turpitudinis. Auguſtei. Felices ſeniores. Alpini.

FERVLA. Caſtigatio ingenua.

FIBER. Petulantiæ ſupplicium. Atri feſtique dies.

FICVS. Dulcedo. Suauitas ſublata. Fatuitas contemptibilis

bilis

bilis. Bacchus Sycites. Progreſſio. Septemerio Genitale. Delectatio. Folia reliqua. Alimonia. Adulatoribus deditus. Dulcedo veritatis. Gyrenenſium pietas.

FILIX. Volatus. Securitas. Odia capitalia.

FLAGELLVM. Auguſtus menſis. Imperium. Tolerantia.

FLORVS. Ferox à manſueto ſuperatus.

FRÆNVM. Rex. Temperantia. Turbo puerilis. Vehemens mentis agitatio.

FRAMEA. Mors.

FVCA. Rei domeſticæ ſtudioſus.

FVLMEN. Iupiter. Forma longè latéque propagata. Celeritas. Eloquentiæ vis. Clementia.

FVMVS. Ignis. Perditio. Solicitudines. Bona voluntas per errorem offuſcata. Imperitia.

FVNGVS. Repentè quid & inſperatò factum. Fatuitas.

GALEA. Principia occulta. Roma. Theleſia. Pericles.

GALLINA. Tribas. Diuitiarum flagellator. Perditio rerum. Fœcunditas. Salubritas. Securitas.

GALLINAGO. Beneuolus.

GALLVS. Tiberij Imperatoris nequitia. Puritas animi. Apollo. Excubiæ. Prophetæ doctorèſve. Pugnacitas. Perſæ milites. Sueſani. Victoria. Vinearum incolumitas. Impietas.

GENVA. Impedimentum. Miſericordia. Humilitas. Procliuis ad vitia. Leuati patientium labores.

GLADIVS. Crudelitas. Scelus. Ochus Perſarum Rex. Verba. Periculoſus. Iuſtitia. Irritatio. Nullius frugis

frugis opus. Cæſar. Pontifex. Spiritus ſibi redditus. Mors. Imperium.

GRVS. Cuſtodia. Democratia. Prudentia. Sublimium rerum indagator. Perſeuerantiſſimi mores. Ordinis obſeruator. Laboris tolerantia. Feracitas. Ver & Hyems.

GVSTVS, OS ET DENTES. Detrimentum. Verecundia. Amolitio. Horoſcopus.

GRYPHVS. Apollo. Naſones.

HAMVS. Deceptio.

HEDERA Nocumentum abſconditum. Bacchus. Tenacitas. Aſſertor. Baccheia ſuppellex. Porta. Vetuſtas. Furor poëticus.

HELIOTROPIVM. SELENOTROPIVM. Terrenorum cum cæleſtibus temperatura.

HIRVDO. Sanguinarius. Inſatiabilitas.

HIRVNDO. Æqualitas. Inſtitutio. Architectura Patrimonium. Imploratio auxilij. Amicus inutilis. Vernum tempus. Garrulitas. Luctus & querimonia. Peregrinatio. Reſipiſcentia.

HVMERI. Vires.

HYÆNA. Victus hoſtis. Victor hoſtis. Morum inſtabilitas. Aduerſæ fortunæ domitor. Laruarum laceſſitor.

HYDRA. Sophiſtæ. Inuidia. Edomitum à virtute vitium.

HYSSOPVS. Elutio.

IBIS. Ægyptus. Cor. Salubritas. Malum ex bonis initijs ſubſecutum. Inefficacia voti. Vocalis prima.

ISIS. Quadriennium. Luna. Materia. Materia & forma. Principium.

IVGVM. Par copula. Subiugatio. Seruitus. Leges. Patientia, Iupiter.

IYNIS. Dicacitas. Incantatio. Vehemens cupiditas.

LARVS. Expectatione fruſtratus.

LAQVEVS. Amor. Venus. Diana. Diana ſtrangulata. Firmitas. Inonius. Fortitudo & Temperantia. Minerua Arcadica. Semen in vtero. Artificioſum opus. Nequitia. Venator. Annona. Deli occulti.

LAVRVS. Vaticinium, Cuſtodia. Poëtica vis. Authoritas. Imp. & triumphalis honos. Purgamentum. Victoria. Iurgioſus. Remedium.

LEPVS. Vigilantia. Auditus. Effœminatio. Trepidatio. Venuſtas. Fœcunditas. Solitudinarius. Contentio laudis. Hiſpania. Teriungi milites. Valentianenſes.

LVSCINIA. Muſica. Germinatio. Lucubrationes.

LIBER. Antiquitas.

LILIVM. Chriſtus. Angeli. Pulchritudo Pudicitia Iuno.

LINGVA. Mercurius. Diſciplina. Somnus. Silentium.

LITERÆ ÆGYPTIACÆ. Inſtitutio, Sacer ſcriba. Perfectæ vir ſapientiæ. Terminus, metave. Humanæ diſciplinæ. Diuinæ diſciplinæ. Encyclopædia. Dialectica. Philoſophia naturalis. Theologia. Trias. Meteora. Mathematicæ artes. Inſtitutio. Doctrina gentium Doctrina cœleſtis. Aquæ reliquæ. *Nubes* Prophetæ *Fontes*. Libri, *Fluuij* Chriſtus. *Torrens*. Eloquentia. Vis in dicendo vel agendo. *Mare*. Perditio. Hoſtilis impetus. *Diluuium*. Ærumnæ. *Abyſſus*. Afflictiones grauiſſimæ. *Foſſa*. Calamitas ingens. *Aquæ*. Clades & ærumna grauiſſ. *Limpidæ*. Doctrina perſpicua. *Putei*. Doctrina morum.

LOCVSTA. Seditioſus. Temperantia. Fames. Pedes.

LOLIVM. Praui mores.

LOTVS.

LOTVS. Ortus ſolis. Veſtalium initia. Dei aduentus: Mundi moles plena Deo.

LVCERNA. Vita animuſque. Animam ſponte non exturbandam. Liberorum propagatio. Homo: Vita diuina. Inſigne auguſtale. Doctores. Splendor nominis. Mortes duæ. Pietas. Perditio. Bellum. Signa militaria. Vmbræ. Mulieris amor. Lucubratio.

LVNA. Natura humana. Piorum cœtus. Æternitas. Menſis. Ægyptus. Sophiſtæ. Inſipientia. Perſæ. Nobilitas.

LVPINVS. Suis viribus pollens. Horæ.

LVPVS. Apollo. Mars. Raptor. Improbitas meretricia. Formidator inanium. Indemnis fuga. Tutus receptus. Abortus. Ab infortunijs potentior. Impatiens famis. Properantia. Anceps conſilij. Veneficiorum amuletum. Peregrinus. Macedo. Salij. Augurium mortis. Peſtilentia. Proſperitas.

LYNX. Acutiſſimus obtutus.

MALLEVS. Malorum irritamentum.

MALVM PVNICVM. Populoſitas. Iuno. Pœni. Multarum gentium ſocietas. Næuus. Simulator. Vitium emendatum. Amicitia.

MALVS, *arbor*. Amor. Amoris progreſſus. Amor mutuus. Amor perditus. Iniquus amor. Puellares ineptiæ. Venus. Nemeſis. Sacrum Herculis. Apollo. Tres Herculis virtutes. Aſtra & Sol. Veri amoris fructus.

MANDRAGORA vide CAPPARIS.

MANVS. Opus. Innocentia. Authoritas. Ignauia. Furacitas. Plauſus. Impedimentum. Libertas. Venus genitrix. Liberalitas. Ver, Hiems, Sol. Officia mutua. Opem ferre. Flagellum. Pietas. Supplex.

Captiuitas. Pacificator. Reſtitutor. Salutatio. Adoratio. Conſenſus. Fœdus. Fides, Felicitas. Index. Dei vis. Prouentus. Vincula, Spes irrita. Miniſterium, Auaritia. Sermo. Dialectica. Eloquentia. Preces.

MARINVS. vide LEPVS.

MEDVSA. Terror. Prudentia. Stupor & admiratio. Prudentia.

MEROPS. CVCVPHA. Gratus animus. Vernum tempus. Munimentum ab inſidijs. Medicina. Vigiliæ ſpeculationéſque. Militaris diſciplina. Hoſtis profligatus. Irriſio. Deus. Animus diuinis intentus. Voluptatum & malorum affectuum diſſipatio. Animus ad humilia delapſus.

META. Finis.

MILIVM. innumera.

MODIVS. Frugum opulentia. Aqua. Canopus. Non ceſſandum ignauiter. Dialectica. Animus. Perſuaſibilitas. Libidines. Humani affectus. Inanis animus. Sermo Obliteranda mali memoria. Ferenda maiorum difficultas. Seruitia. Amicitiæ conſeruatio. Concordia. Clementia. Liberalitas. Vbertas. Supplicium capitale. Sapientia.

MOLA. Humanæ vitæ commercia.

MORVS. Prudentia.

MVLLVS. Diana Lucina.

MVLVS. Nothus. Alienus ab amore. Sterilitas. Matronarum impudicitia. Inexſpectati euentus. Voluptuaria Venus. Mutua officia.

MVRÆNA. Alienigenarum procus. Mores coniugis ferendi. Adulterium. Sæuitia occulta.

MVS

MVS. Detrimentum. Optio. Imbecillitas. Amatoriæ deliciæ. Intaminata munditia. Argiui.

MVSCA. Importunitas ac impudentia. Pertinacia. Res geſta cominus. Indocilitas. Cynici.

MVSTELA. Aruſpex. Infortunium. Virago.

MVTVLI. Atlas.

MYRTVS. Genius & voluptas. Venus. Ouatio. Hilaritas. Arma bellica. Amoris vulnera. Ganymedes. Papyrij victoria.

MYRTVS. SALIX. Vinculum. Caſtitas. Sterilitas. Otium. Præmaturum incrementum.

NASVS. Sagacitas. Mors.

NAVIS. Aduentus vel migratio. Felicitas. Salus. Chriſtianæ pietatis ſucceſſus. Soſpitamentum. Manifeſta oppugnatio. Lunæ vectatio. Nauigationis authores. Victoria nauialis.

NEBRIAS. Voracitas inſatiabilis.

NOCTVA. Minerua. Sapientia. Vacæ Sapientiæ ſtudiũ. Noctuarum numiſmata quædam. Victoria. Pecuniæ. Mors. Mutua hoſtium detrimenta. Abſtemius. Patrocinium fruſtra imploratum. Tyrannus. Hypocrita. Chriſti humilitas.

NICTERETVM. BLITTVM. Fatuus & inſulſus.

OCVLI. Iuſtitia. Moderator. Solis vis. Cuſtos. Angeli. Sermo. Contemptor diuum. Fauor. Caſſus lumine. Libidinoſus. Præſtantia. Vita morſque. Meteora. Iouis prouidentia. Seueritas. Hilaritas. Luctus. Iuno. Oneroſa proles. Orbitas. Securitas. Cæcitas. Æquum dominium. Sapientia.

OLEA. Pax. Durities emollita. Agricultura. Fœlicitas. Condonatio. Eleemoſyna. Supplicatio. Manſuetudo. Æternitas. Gymnaſium. Nitores. Vi-

ctoria. Pinguedo. Hilaritas. Spes. Frugalitas.

ORYX. Mathematicus. Sobrietas.

OSTREA. Humanum genus.

OTIS. Imbecillius fortiori aſſurgens. Nil altum ſapiens. Contumax.

PALMA. Annus & menſis. Temporis Diuturnitas. Æqualitas. Iuſtitia. Sol. Victoria. Iudæa. Iactura. Nuptiæ. Innocentia. Piorum vita.

PANTHERA. Specioſior atque validior à deteriore ſuperatus. Improbitas. Diſſimulator ingenij. Ebrioſitas. Morum varietas.

PAPAVER. Ceres. Iuſtitia. Venus. Amor. Gentes. Capita.

PAPYRVS. Paruo contentus. Victus. Antiqua progenies. Sacerdotium.

PASSER. Annuum vitæ tempus. Prolifica ſalubritas. Sirenes. Petulantia pernicioſa. Eloquentia.

PASTINACA. Patricidæ ſupplicium.

PAVO. Iuno. Diuitiarum turpitudo. Diuitiæ viciſſitudinariæ. Nox. Dies. Glorioſus. Prodigus. Concordia. Fœminarum conſecratio.

PECTEN. Venus.

PEDES. Irritum. Vacillatio. Fundamentum. Purificator. Diues auarus. Seruitus. Triumphator. Via. Solſtitium hyemale. Voluptarij affectus. Finis. Iniquitas. Aggreſſio. Regreſſus. Ignauia vel requies.

PELICANVS. Inſipientia. Pietas & amor in filios. Miſeratio. Solitudo.

PELLIS. Textatio. Mors. Scorta. Caſtra, vel bellicus apparatus.

PERA

PERA. Hieremiæ cingulum. Puritas. Fatum. Caſtimonia. Profectus orationis.

PERDIX. Amor turpiſſimus. Immoderata nequitia. Præcox præfectus. Reditus in viam. Rei familiaris concordia. Aſtutia in euitandis periculis vaferrima. Contumelioſus. Aſtutia praua.

PERPENDICVLVM. Ædificatio, vel Poſitum. Rectus tenor.

PERSICVM MALVM. Acutus. In alieno cœlo melior. Silentium. Cor. Cædes multiplex. Curæ variæ. Bona citò labentia.

PHALERÆ, vide TORQVES.

PHIALA, vide THVRIBVLVM.

PHOCAS. Somniculoſus. Infortunij magni tutela. Venator.

PHOENIX. Inſtauratio. Abſentia diuturna. Sol. Præſtantia.

PHOLIS. Partu furens.

PICA. Garrulitas. Simulatio.

PILEVS. Nobilitas. Libertas. Liberatores patriæ. Seruilis improbitas. Theodoſiani primi, ſecundi, tertij. Triplex libertas. Flamines. Hippocrates. Forma pilei.

PINNA. Alienæ opis indigus. Ab ineunte ætate libidinoſus.

PINVS. Mors. Iſtmia. Natura. Cybele. Æſculapius.

PISCIS. Prophanum. Duæ mortalium conditiones. Purificatio. Damnum & vtilitas. Silentium. Humanæ vitæ conditio. Odium. Diuinorum ab humanis ſeparatio. Nequitia. Amicitia firma. A muſis & gratijs alienus. Ganea. Animæ Innocentia

centia Dæmones improbi. Gentes. Ignorantia. Aquæ. Facelitis. Decerto.

PLVMBVM, vide VNCVS.

POLYPVS. Rei familiaris accumulatio. Omnium ſabliguritor. Victoria vti neſcius. Tyrannus. Moribus aliorum accommodatus.

POPVLVS. Funus. Tempus.

PSITTACVS. Eloquentia.

PVNICVM. vide MALVM.

PVRPVRA. Maledicus. De gula multatus. Vno exanimatus ictu. Seceſſus.

QVADRATVM. Annus ſolaris. Sapientia. Mercurius. Iuris. Vir probus. Clari viri. Muliebris ſtatura. Roma vetus.

QVERCVS. Ciuium ſeruator. Amuletum. Virtus. Fortitudo. Diuturnitas. Imperium firmum. Oſiris. Principatus. Obſcœnitas. Ira delinita.

RAIA. Captator.

RANA. Imperfectus. Inuerecundus. Curioſitas. Longo poſt tempore progrediens. Sophiſta. Dæmones. Poëtæ. Silentium. Ruſticitas.

RAPVM. Sol.

REMORA. Impedimentum. Salus. Pariundi facilitas.

RETIA. Silentium. Perſuaſio. Inſidiæ. Deſolatio.

ROSA. Imbecillitas humana. Bonum malo circumſeptum. Bonum de malo deligere, vel Bonum malo circumſeptam.

RVTA. Caſtimonia.

SALAMANDRA. Ab igne circumfuſo non offenſus. Conſtantia. Amator. Amoris nutrimentum. Hirpi. Corruptor omnium.

SALIX, vide MYRTVS.

SALVS. Iniuriarum vltio. Neceſſitudinis auerſator.

SAPPHIRVS. Imperium, aut ſummum ſacerdotium. Cœlum decimum.

SARGVS. Alieni laboris fructus.

SARTAGO. Reſipiſcentia.

SCARABEVS. Solis operum ſimilitudo. Mundus. Generatio. Vnigenitus. Deus in humano corpore. Vir, paterve. Bellator ſtrenuus. Sol. Luna. Mercurius. Febris lethalis à ſole. Virtus eneruata delicijs.

SCARVS. Prudens captiuitatis declinator. Ingluuioſus.

SCEPTRVM. Regnum.

SCOLOPENDRA. Animus à vitijs depurgatus.

SCORPIVS. Hoſtium cædes mutua. Doli fallaciæque Innocua prauitas. Libido. Terra Africa.

SCVTA. PELTÆ. ANCILIA. Strenuus. Salus. Sapientia. Armenica prima & ſecunda. Menapii. Veſontes. Pauitatio. Defenſio. Deditio. Initium pugnæ. Plauſus. Honores. Lacones. Meſſenij. Moroſitas. Signa equis impreſſa. Nefaſtus. Salij.

SECVRIS. Lydiæ Rex. Romani Conſules. Animaduerſio. Memoria duratura.

SELENOTROPIVM, vide HELIOTROPIVM.

SELLA, *ſeu ſedes*, vide THORAX.

SEPIA. Pulchra incepta turpiter cedentia. Thetis. Simulationum inuolucris obtectus. Mendacium. Improbitas. Literæ. Viri amor in mulierem infidam. Tempeſtas.

SERPENS. I. Machina. Iuuentuti redditus. Tempus. Cala-

Calamitas. Mundi moles. Annus. Æolus.

SERPENS. II. Imperator. Oſcus. Iuno domina. Iuno conſeruatrix. Orbis dominium. Impp. duo. Prouinciæ princeps. Rex optimus. Rex tutelaris. Heros. Epaminondas. Amplitudo nominis. Dominium. Aſia. Præfectus militum. Cohortes. Seniores Menapes. Cortonenſes. Thaipſali. Præfecti fabricæ. Sagunnenſes. Bianenſes. Honoriani iuniores. Marcomani. Curatij iuniores. Maurialites. Fabricæ. Defenſores. Sexta Parthica. Angleuarij. Cornuti. Falconarij. Vindices. Sagittarij nerui. Batavi. Marcomani iuniores. Marcomani ſeniores. Atecoti iuniores. Exculcatores. Brachiati.

SERRA. Maledicentia. Anceps pugna. Subſidium.

SILVRVS. THVNNVS. Limi oculi.

SIMIA. Hæres inuiſus. Homo nihil ac nequam. Vitiorum diſſimulator. Impudentia. Petulantia. Febris medela. Sui admirator.

SIMILAX. Funeſtum.

SINAPI. Fœcunditas. Intellectus efficacia. Firmitas doctrinæ. Expergefacio. Sublimium appetitor.

SISTRVM. Rerum viciſſitudo.

SMARAGDVS. Virginitas.

SOL. Deus optimus Maximus. Vnitas. Veritas. Chriſtus. Reſipiſcens. Claritas. Imperij Maieſtas ſumma. Humana vita. Annus. Græci. Pater, mater, liberi. Prægnantia.

SPECVLVM. Exploratio. Falſum. Hymnus.

SPICA. Ceres. Annona. Africa. Braccati milites. Prouentus. Æſtas, & frugum inuentor. Meſſis. Tempus. Agricultura. Fratres aruales. Sacerdotes Aruorum. Pax. Dianæ triclariæ ſacrum.

SPINA DORSI. Titillatio. Temperantia.

SPONGIA. Bibaciſſimus. Abolitus. Mollities.

SQVATINA. Faber lignarius.

STELLÆ. Vniuerſi Deus. Pan. Celebritas. Proſperitas. Fatum. Sirius ſtella. Spiritus cæleſtes. Tempus. Exploratio. Cuſtodia. Anima. Morbus grauis. Crepuſculum.

STRVTHIOCAMELVS. Iuſtitia. Pinnæ in mœnibus. Elementorum concordia. Multiuolus. Hæreticus. Hypocrita. Inſipientia.

SVS. Pernicies. Senſus maximè brutus: Vaniloquentia. Vis animi labefactata. Sophiſtæ. Alienus à bonis moribus. Diſtinctio. Cogitatio. Profanus. Nabuchodonoſor. Indocilitas. Stupidi, tardiue. Deliciæ luxurioſæ. Ganea. Ciborum varietate ſatur. Salacitas & Æſtas. Annorum certus numerus. Latro. Impetus. Æſtas & hyems. Venus. Adonis. Chaos. Porci cultus. Militaris ordo. Iouij. Honoriani. Agricola. Delirij piaculum. Sacrificium. Sacramentum. Nuptialia. Terra. Iunóve. Humana hoſtia.

TALPA. Cæcitas. Auditus è longinquo. Præſagium.

TARANDA. Mentis attonitæ conſternatio. Poëſis. Diſceſſio ſubita. Amoris firmitas. Hyemale ſolſtitium.

TAVRVS BOS. Temperantia. Modeſtia. Petulantiæ frænum. Obtutus amatorius. Bonorum obſequium. Proles maſcula, & fœminea. Auditus promptus. Neptunus. Fluuij. Tonitrus. Lætitia. Annonæ fœlicitas & penuria. Terra frugifera. Opis imploratio. Frugum opulentia. Iuſtitia. Pecunia. Vocalis prima Italia. Ciuis oppreſſus à peregrino. Opus & labor. Fructus ex laboribus. Abſurda res. Iudæi. Apoſtoli. Paſtores

Eccleſ. Vitioſus. Podagroſus. A laboribus quies. Bucephali. Iupiter. Diana. Pallas. Bacchus. Bithonis robur. Velocitas negotiorum. Diſerta proles. Occultum conſilium. Victoria. Lucas Euangeliſta. Manſuetudo. Ferocitas euitanda.

TEMO. Regimen. Fortuna. Inconſtantia. Fortuna redux.

TESTVDO. In potentioris ditionem redactus. Fortunarum contemptus. Virginum cuſtodia. Munimentum. Mors difficilis. Segnities. Mordacitas, Peloponneſij.

TIBIÆ. Senſus. Sacrorum tempus.

TIGRIS. Sol. Ferocia emollita. Vltio. Pernicitas. Amor in filios. Muſicæ hoſtis.

TIPPVLA. Leuitas.

TITVLVS. Sacerdos. Regia claritas. Pallas. Proteus. Veritas. Inſignium cauſæ. Animalium curandorum cauſa. Leges. Hilaritas. Cornua. Mur'. Vires.

THORAX. Perennitas, Æternitas. Veſta. Diuus. Securitas. Congiarium. Æditus, Conſultatio. Ceſſatio. Opis imploratio. Ædilis curulis.

THVNVS, vide SILVRVS.

THVRIBVLVM. PHIALA. Diſcordia. Puritas. Veſta. Nuptialia, vel puritas maritalis: Ærumnæ. Neceſſitas. Vita. Coniugij commoda. Maioris luminis violentia. Numen. Tentamentum

TORPEDO. Multorum aſſertor.

TORQVES, PHALERÆ. Virtus Solida. Opera laudabilia.

TRIANGVLVS. Trinitas rerum.

TRICIPITIVM. Geryones. Hiſpania. Luna menſiſve. Auxiliares. Sol. Iupiter æquus. Diana.

TRI-

TRIDENS. Aperta vis.

TRIDENS. Mare. Trœzenij. Mantinea. Legio vigeſima.

TVBA. Celebritas. Erigendæ mentis ſignum.

TVRDVS. Suis artibus eluſus. Surditas.

TVRTVR. Continentiſſima viduitas. Pudicitia. Prouidentia. Saltatio. Intellectus æthereus.

TYMPANVM TINTINNABVLVM. LITERÆ SEPTEM.

Muſa. Muſæ cum Appolline. Α. Β. Γ. Δ. Pentalpha. Infinitum. Principium & finis. Fatum.

VELIA. Studioſus otii.

VECTIS. Ars naturæ victrix.

VENTER. Principium. Mars. Inſatiabilitas. Humana delicta.

VEPRES. Scelera. Odium. Aſperitas. Perturbationes & anxietates. Diuitiarum curæ. Gratia.

VERBENA. Capita deorum. Diui præcurſoris caput. Noua nupta.

VESPERTILIO. Ab exilij fortuna in altum euectus. Officia mutua. Nutricationis facultas. Lucifuga. Mora. Iuſtitia. Securitas. Impuræ mentis homo.

VESTES ATRATÆ. Sacerdotes Ægyptij. Ceres. Fanacralis. Flamen. Ærumnoſus. Mappa. Paludamentum. Rubicunda. Læna. Verſicoloris. Lintea. Fides lubrica. Fidei creditum. Prætexta. Palmata & toga picta. Pudor. Manipularis Penula. Zona. Vincula iugalia. Puerperium. Temperantia.

VIPERA. Vxor inimica marito. Filij conſpirantes in matrem.

mattrem. Abortus. Vulnus amatorium. Syrtes anguipedes. Faunus anguis. Senſus à voluptate, mens a ſenſu decepta. Senſus quinque. Malus dæmon. Delectatio. Libidinis antidotum. Petulantiæ finis. Voluptas maturè extincta. Araxa meretrix. Continentia. Calliditas.

VITIS. Lætitia. Acerbitas. Hilaritas. Libertas. Fælicitas. Labor. Titillatio. Sanguis. Feracitas. Piorum conuentus.

VMBILICVS. Patia. Medium. Finis. Caſtimonia & Concupiſcentia.

VNCVS. PLVMBVM. Hebetudo. Iniquitas.

VNIONES. Lachrymæ.

VPVPA. Feracitatis præcognitio. Ebrietatis remedium.

VRNÆ NILI. Agricultura Nilus.

VRSVS. Profectus cum ætate. Ex inedia macies. Mores occulti. Virago. Puellaris ætas. Prouidenti. Ira. Imbecillus princeps.

VRVS. Captiuitatis impatiens.

VVLPANSER. Filius.

VVLPES. Calliditas doloſa, Mala cogitatio. Magnus conatus cum dolo. Ratiocinatio. Munimentum.

VVLTVR. Annus. Annorum centena. Mater ſine naturæ genus. Miſeratio. Iuſtitia. Deſignatio. Terminus. Præſagitura. Hæredipeta. Funus. Peregrinus. Concupiſcentia. Liuor. Diuina prouidentia. Conſummatio. Pallas & Iuno. Ars & ingenium. Ignis duplex. Drachmæ duæ ſiue cor.

SYMBO-

SYMBOLORVM SELECTORVM ET EMBLEMATVM APPENDIX EX R. P. MAXIMIL. SANDÆO SOC. IESV THEOLOGIA SYMBOLICA.

ET

Symbolis mortis, & Vitæ humanæ.

Eſt tibi animus, exhibere Chriſtum, eiuſque Sacrificium, omnium ſacrificiorum anacephaleoſin, quo ſancitum eſt nouum fœdus Chriſtianorum cum Deo? pingantur ad emblema Theologicum conficiendum.

ARIES, CAPRA, VACCA, TVRTVR, COLVMBA.

Sit inſcriptio.

Sacrificium Theanthopri.

In hoc Emblemate, ARIES, ſiue OVIS, ſignificabit Chriſti innocentiam. CAPRA ſimilitudinem carnis peccati in Chriſto. VACCA robur, & patientiam Chriſti in perferendis laboribus. TVRTVR, Chriſti munditiem, & caſtimoniam. COLVMBA, animal ſine felle, doloque, incomparabilem Chriſti Manſuetudinem.

Placet SS. Trinitatis adumbrare arcanum? pingatur.

Vacca

Vacca triennis, Capra trima, aries annorum trium.

Rupertus Abbas Tuit. de operibus Trinitatis *lib. 5. cap.* 21. Iuuat Emblemate exprimere gratum Deo ex hominibus virtute excellentibus ſacrificium: Prodeant rurſus in tabula, pictoris ingenioli manu, inuerſo ordine.

Columba, Turtur, Bos, Ouis, Capra.

Explicationem ſymboli dabit huius ſapientiæ haud imperitus, ex Hebræorum Theologis, Philo. Etenim COLVMBA inter natura manſuetas, & gregatim volitantes eſt mitiſſima: TVRTVR. verò inter ſolitarias cicuratu facillima, Terreſtrium trium præcipua ſunt genera, BOVM, OVIVM. CAPRARVM, vt mitiora, & manſuetiora, ſi quidem magna Boum armenta, magnique greges ouium, & Caprarum, dum exeunt ad paſcua, rurſusque ad ſepta reducuntur, ab vno quouis non viro tantum, ſed etiam puero aguntur. illud etiam mitis eorum ingenij argumentum eſt, quod non carnibus, ſed herbis vaſcuntur: nec vnguibus aduncis armata ſunt, nec continua ſerie dentium.

ARIETES præter carnis eſum, etiam veſtitum præbent, tegendis corporibus. BOVES, arando terram ſementi præparant; & ipſas fruges tritura vtiles reddunt alimento. Ex Caprarum (taceo hic lac, & Caſeum) pilis ac tergoribus contextis conſutiſque, fiunt penulæ viatorum, velaminaque militibus & alijs, quos neceſſitas aliqua cogit extra vrbes ſub dio degere.

Breuiter gratiſſima Deo ſunt victima, qui domi mites & quieti: foris exemplo, ac ope, proximis ſunt quàm maximè ſalutares.

TVRTVR ET COLVMBA.

Multarum Virtutum Symbola.

Eſt TVRTVR Symbolum, fidei Matrimonialis. Co-

LVMBA.

lumba innocentiæ ſimplicitatis, ſinceritatis, & quarum non virtutum? Producamus aliqua, vt Theologiæ ſymbolicæ celebretur fœcunditas.

Christianus, Turtur, Columba,

1. *Caſtitate, Caritate.*

2. *Gemitu, Cantu.*

3. *Contemplatione, Actione.*

S. Ambros. ſerm. de Purif. Beda lib. 1. in Luc.

D. Bonauentura *in c.* 11. *Lucæ* : vtraque Auis gemitum habet pro cantu. Primus eſt amoris. Secundus eſt deuotionis.

4. *Caſtitate, Simplicitate.*

Aymon *Serm.* 11. *de Purificat.* In Turture præfigurabatur Domini caſtitas, quia ex virgine natus eſt: In Columba eius ſimplicitas.

5. *Duplici compunctione.*

6. *Turtur, Fide coniugali.*

Aſſeuerant Turturem caſtam & amatricem compares eſſe. *S. Chryſoſt. ſerm. 5. Hom. de virtut.*

7. *Planctu.*

Videas vbique ſingularem, inquit, Bernard. *ſerm.* 59. *in Cant.* gementem vbique audias : nec vnquam in viridi ramo reſidentem proſpicies. Symbolum Animæ à Deo lethali crimine auerſæ, quam conuenit in perpetuo luctu ætatem tranſigere. *Aymo de Purif. Gregor. in c. 1. Cantic.*

Nec gemere aërea ceſſabit Turtur ab vlmo.
dixit Poëta, dicam ego:
Nec gemere ex animo ceſſet peccator amaro. *S. Ambr. ad Lapſ. cap. 8.*

8. *Deplumatione.*

Turtur in hieme deplumis efficitur, In nouo verò Tem-

Pet. Berch. lib. 7. Reductor Moral. cap. 70. Plumas reſumit.

tempore de cauernis exit: plumas reſumit, ſic Anima in hyeme, id eſt tempore peccati.

9. *Religionis Officijs.*

Turtur eſt auis nullum lædens: ſed patienter erga omnes ſe habens:

CHRISTIANVS EST COLVMBA.

10. *Candore.*

Hic Color in Columbis commendatur: quæ ſi albæ, cenſentur ſtirpis nobiliſſimæ. Palæſtini certe, candidas Columbas, tanquam Deo dignas, ſacras, & inuiolabiles habebant.

Tibull.

Quid memorem vt volitet crebras intacta per vrbes
Alba Palæſtino culta Columba ſuo?

Candor autem ille innocentiæ & integritatis eſt ſymbolum.

11. *Humanitate.*

12. *Manſuetudine.*

S. Cyprian. de vnit. Eccleſ. cap. 6. S. Chryſ. explicans illa Eſtote prudentes. &c.

Breuiter dico: Eſtote Prudentes ſicut ſerpentes, vt malum intelligatis, & caueatis. Eſtote ſimplices ſicut Columbæ vt non faciatis vllum malum.

13. *Virtutum fragantia*

Columbæ vnguentorum ſuauiſſimis odoribus delectari dicuntur. Quocirca vt in ſuis Columbarijs retinerentur, ſolebant antiqui parietes, feneſtras opobalſami oleo circumlinire. Quin vt alias quoque Columbas ineſcarent, vnam alteramue emittebant, odorum fragrantia delibutam: quam deinde aliæ facile affectabantur. Ita ſcribit S. Baſilius, & teſtatur Didymus Geoponic. *lib.* 14.

COLVM-

COLVMBA, TVRTVR. *S. Auguſt. Serm 11. de Trinit. Verbum Dei Ouum.*

14. *Ovorum Fœtu.*

COLVMBA.

15. *Multiplici Affectu.*

Columba ſæpè ſuper riuulos aquarum ſedet, vt viſo accipitre veniente, ſe in vndas immergat, & euadat. In tritico meliora grana eligit. Sæpè alienos pullos nutrit. Roſtro non percutit, non habet fel. Nidum facit in feneſtris murorum. Gemitum habet pro cantu.

16. *Viduitate.*

Horus Apoll. *lib.* 11. *Hierogl.* *Hieron.* 30.

17. *Medicandi Virtute.* *Hierog.* 43.

18. *Fæcunditate.*

Tanta eſt Columbæ fæcunditas, vt ſingulis menſibus oua pariat, foueat, iiſque incumbat, & pullos in lucem edat; nec ſingulos, ſed binos plurimum.

TVRTVR, COLVMBA, MARIA. *Richard. de differ. ſacrif. Abrae. & Deiparæ Virg.*

Rupertus *Lib.* 3. *in Cant.*

Martinus Delrius *in ſpeculo Mariano lectione ſacra* 37. Amoris ſinceri, & fidei coniugalis Columba ſymbolum eſt, ideo Cypriæ Deæ currum poëtæ ab his alitibus trahi fingunt. MARIA Columba eſt, quia Candida & innocens: mitis & manſueta. fida compari ſuo Deo: patientiæ, humilitatis, caritatis, & omnium virtutum laude cumulata. *Cyril. lib.* 15. *de Adorat. in ſpir. Alcuin. cap.* 11 *Cant.*

TVRTVR, COLVMBA, CHRISTVS.

COLVMBA, SPIRITVS, SANCTVS.

Spiritus Sanctus in ſpecie Columbæ ſuper Chriſtum Baptizatum apparuit propter tria *S. Thom.* 3. *P. Q.* 39. *Art.* 6. *Angel. ibid. Bern. ſer.* 59. *in Cant.*

*** SINE-

Hoze
hyer

SINCERITAS.

Columba & animal ſimplex aſtutia, & dolo carens: vnde dicitur Matt. 10. *Eſtote ſimplices ſicut Columbæ.*

SEPTEM DONA, SPIRITVS SANCTI.

I. Columba ſecus fluenta habitat, vt inde viſo accipitre mergat ſe, & euadat, quod pertinet ad donum *Sapientiæ.*

II. Columba meliora grana eligit, quod pertinet ad donum *Scientiæ.*

III. Columba alienos pullos nutrit, pertinet ad donum *Conſilij.*

IV. Columba non lacerat roſtro, quod pertinet ad donum *Intellectus.*

V. Columba felle caret, quod pertinet ad donum *Pietatis.*

VI. Columba in cauernis petræ nidificat, donum *Fortitudinis.*

VII. Columba gemitum pro cantu habet, ad donum *Timoris.*

REMISSIO PECCATI.

Chryſoſtomus inquit *Homil.* 12. *in Matthæum*: In diluuio apparuit hoc animal (Columba) ferens oliuæ & communem orbis tranquillitatem annuncians.

VNIO.

Columba animal amicabile & gregale. *S.* Chryſoſtomus *Homil.* 4. *in cap.* 3. *Matth.*

MVNDITIES.

Chriſoſt. Hom. 13. *in Matth.*

Manſuetum hoc animal, ac mundum eſt, quia igitur ipſe ſpiritus, manſuetudinis eſt ſpiritus, ac munditiei, propterea in eius ſpecie apparuit. Origenes *Homil.* 27. *in Lucam.* A fœtore abhorrere Columbam

quo

quotidianis documentis conſtat & hæc Spiritui Sancto peculiariter conuenire Theophylactus annimaduertit, & Euthymius. Columba (inquit) bono gaudet odore: ſic & Spiritus Sanctus virtutum ſuaui odore ſummopere delectatur.

DVLCEDO, GEMITVS, FAMILIARITAS.

Chriſoſtomus *Hom. 12. in Geneſ.* Columba animal eſt mite, & noſtra conuerſatione gaudens. Cuius nam ſunt delitiæ eſſe cum filijs hominum? Spiritus. *S. Auguſt. Tra. 7. 6. in Ioan.*

VIRTVTES CHRISTIANORVM.

Tandem, vix eſt virtus, quam in Chriſtiano deſideres quæ Columbæ ſymbolo non explicatur. Virtutes Baptizati columbæ proprietates indicant. Simplicitas, pax vera, neminem lædit, abſque amaritudine: non rapit. patientia columbæ.

THEOLOGIA EMBLEMATICA,

Doctus à Deo Iacob Patriarcha.

1. *Scala Iacob.*
Aer Geniorum Regio.
2. *Sublunaris mundi ſpacium.*
3. *Anima rationis particeps.*
4. *Studioſi exercitatio.*
5. *Mortalium acclinis, decliniſq; curſus.*

Philo lib. de ſomnijs. S. Hieron. Ep. 61. ad Pammach. contra error. Ioan. Ieroſolymit.

SCALA PITTACI.

Hominum ſors varia.

Pittacus apud Mytilenem ſcalam in templis extruxit, *Philo lib. de ſom. Philo l. de ſom. Philo li. de ſom.*

*** 2

ſtruxit, ad vſum quidem nullum idoneam, tantum vt donarij loco eſſet: latenter eâ re multiplicem fortunæ viciſſitudinem ſignificans: quæ facit alios quidem felices aſcendere: contra autem deſcendere alios infelices. Quin etiam in vnum atque eundem vtrumque conferens idem exprimitur. Ælian. *l.* 2. *var. hiſtor.*

ROTA.

Viciſſitudo caſuum humanorum.

Soldanus à Rege Franciæ Ludouico II. Capuam captiuus adductus toto biennio nunquam ridere viſus eſt. Itaque Rex ei, qui effuſum riſum Soldano excitaſſet aureum munus promiſit, &c. Tum Soldanus: Currum contemplabatur eiuſque Rotas, vt earum aliæ partes in imum, aliæ in ſummum obuerterentur: atque hanc ego incertæ, inconſtantiſq; hominum felicitatis imaginem ſentiens, riſi, Theatrum vitæ humanæ varijs titulis. Juſtus Lipſius in exemp. Polit. & Speculum Tragicum.

legendus Pererius Diſput. 3. *Cornel. à Lap. Ge.* 28.

6. SCALA IACOB.

Peregrinationis Proſperitas.

7. PROVIDENTIA ADMIRANDA.

Sap. 8. 1. *S.* Bern 1. *de gratia & libero arbitrio.* Boetius *lib.* 5. *de conſolat. metro.* 3. Tertull. *lib. de pœnitent.* Clem. Alex. *lib.* 6. *Strom.*

Iliad. Θ.

8. CATENA HOMERICA.

Scala Iacob, Incarnatio verbi.

Abulenſis, Hugo Cardinalis, Carthuſianus, Rupertus, Diodorus, Vatablus, quos ſequuntur Pererius, & Cornelius, ac ceteris fuſius, ſubtiliuſque Antonius Ferdinandus, opere de viſionibus. V. T.

I. Scala vel à terra in Cœlum protendebatur: vel à cœlo dimittebatur in terram. Arripe *duplex Euangelium,* Lucæ vnum, alterum Matthæi. II.

II. Scala è terra in cœlum extollitur; lege Genealogiam Chriſti, quam deſcribit Lucas, *cap.* 3. *Theophilact. Luc. Tertull. lib. de Reſur. carnis Iren. lib. 3. cont. Hæreſ. cap.* 33.

III. Scala ad cœlum pertingens; &, Genealogia Chriſti in Deum deſinens, ſignificat, Incarnationis arcanum, non in cauſſas naturales referendum, ſed in principem omnium, & ſupremam Cauſſarum Deum.

IV. Duo ſcalæ latera, quibus eius innititur ſtabilitas & quibus inſerti, fixique tenentur gradus, ſunt *Miſericordia, & Veritas, ſeu* fidelitas.

V. Scalæ Gradus deſignant generationes, & genitores à quibus Chriſtus ſecundum carnem.

VI. Scala tangit terram, an non verbum eſt incarnatum in terra?

VII. Eadem attingit cœlum, eſt enim Chriſtus, & filius hominis & filius Dei: *Deus* homo.

VIII. Scala cœlum inter & terram eſt intermedia.

9. SCALA IACOB, CHRISTVS.

10. SCALA IACOB. MARIA DEIPARA.

Andreas Cretenſis. Ecce ſcalam. &c. Ioannes Damaſcenus orat. 1. S. Bernardus Ep. 174. *Auguſt. ſerm. 11. de Natiuit. Dom.*

11. SCALA IACOB.

Ioſeph. Deiparæ Sponſus.

12. *Scala Iacob. Crux Chriſti.* *Hieron. in Pſal. 98.*
13. *Eccleſia Chriſti. vera Religio.* *Auguſt. ſerm. 79.*
14. *Regnum Dei.*
15. *Via vitæ, eſt Diſciplina.*
16. *Pietatis Exercitatio.* *S. Baſ. Pſ. 1*
17. *Diſciplina religioſa. Regula ſacri ordinis.* *S. Bernard. Declamat.*

Latera Scalæ huius, inquit, ſunt vilitas, ſeu, humilitas mentis, & Aſperitas vitæ: Duo, haud dubie Religioſæ vitæ firmamenta. Hæc eſt via, qua dile-

ctus Domini cœlum benedictus aſcendit. S. Gregor.

18. *Arcta Euangelij via.*

Auguſt. in Tit. Pſ. 119.

19. *Contemplantium agentiumque Palæſtra.*

Gregorius Papa *lib.* 1. *Epiſt.* 42.

20. *Prædeſtinatorum Caclea.*

Inter opuſcula S. Bernardi, vnum eſt, *de modo bene viuendi ad Sororem.*

Math. 24. 40. 41.

21. *Mola, Aër, Lectus.*

22. *Humilitatis machina.*

Appoſita humilitatis Chriſtianæ imago, Iacobi ſcala, in qua latera duo ſunt: *Notitia Dei*, & *notitia ſui. Nouerim me nouerim te*: aiebat vir ſanctus.

Delrio in opere Mariano Lect. 8.

23. *Conſiderationum Gradatio.*

24. *Rerum Creatarum ſeries.*

25. *Scriptura ſacra.*

26. *Doctrina Chriſtiana.*

27. *Oratio Dominica.*

28. *Hodæporicum cæleſte.*

Tertull. lib. 3. *contra Marcio. in fine. viſio. F. Leon. 10. de duplici ſcala. Alcazar Apocal.* 4. *verſ.* 1. *Gregor. lib.* 4. *moral.*

Itinerarium etiam dicere poſſem, ſi placet magis, ſit *iter*, aut *via* ad Beatitudinem.

29. *Aſcetarum ſtadium.*

Itur per hanc Scalam vel curritur à cæleſtis Philoſophiæ initiatis.

30. *Apoſtolorum Gymnaſium.*

31. *Angelorum Orcheſtra.*

32. *Mentium beatarum Chori.*

Anagogicum eſt hoc Emblema: eiuſque intellectus refertur ad diuerſas ſedes, gradus, & choros Angelorum, aliorumque Sanctorum in cœlis.

VI.

VI. SCALA DISCIPLINARVM.

Conſtat itaque ſcala ſapientiæ tot gradibus, quot ſunt artes, facultateſquè litterariæ, quas ſub ſe habet ſcientiarum Regina Theologia, in faſtigio huius ſcalæ locanda.

VII SCALA FIDELIVM.

Prima ſcala eſt *Timor*. Secunda *Dolor*. Tertia *Amor*. Quarta eſt, *cognitio*. Quinta, *meditatio*. Sexta *Contemplatio* Septima *Patientia*, octaua ſcala eſt *Miſericordia*. Nona *Compunctio*. Decima ſcala eſt *Temperantia*. Vndecima eſt *Prudentia* Duodecima *Fortitudo*. *Hugo Vict. de ſcrip. Ar. c. 7. manſiones Arcæ.*

VIII. SCALA GESTATORIA.

Inter Symbola Regum Angliæ, viſitur ſcala, quæ facile ad omnem vſum transferri poteſt: addito lemmate; *Per gradus velox* ſignificabat Henricus primus, qui illud vſurpabat: citius fieri quod diſtinctè fit; quam quod abruptè, & tumultuarie, eſt quoddam principium, medium, & finis in omnibus rebus, quæ ſi commiſces, aut confundis, inquit interpres, rem euertis: te, ſi non perdis, nequicquam fatigas: haud ſecus, ac qui ex ſcalarum gradibus medios tollit non aſcenſum, aut deſcenſum, ſed ruinam ſtruit.

EMBLEMATA SACRA EX D. EPIPHANII PHISIOL.

I. Emblema.

Leo *ſua obtegens veſtigia.*
Deus abſconditus:
Chriſtus ignotus
Diuinitas inuoluta. *Deus cognitu difficilis.*

Morale. *ſit Eleemoſyna tua in abſcondito.* Matth. 6.

II. Emblema.

Leo *Catulum animat & oculat.*
Chriſtus vita Donat & Lumine.

III. Vrus ad Tanyn Captus. Chriſtianus à Voluptate irretitus.

IV. Elephas à Fœmina Deceptus. Adam ab Eua.

V. Ceruus ad Fontes. Chriſtianus pœnitens.

VI. Aquila iuueneſcit. Pœnitens renouatur.

VII. Vulturis paſtus. Vorax poſt ieiunia.

VIII. Pelicanus Chriſtus.

IX. Perdix Fæcunda. Operum bonorum fructus.

X. Turtur vidua. Chriſtianus Contines.

XI. Phœnix. Chriſtus reſurgens.

XII. Pauo pedes intuens. Peccator Conſcientiam ſcrutans.

XIII. Serpens per Rimam ingreditur. Fidelis per arctam viam.

XIV. Serpens inſilit in Nudos. Dæmon in Gratia deſtitutos.

XV. Serpens caput obtegens. Prudens Cautela.

XVI. Serpens venenum fugit. Initiatus malitiam.

XVII. Formica Colligens. Prudens œconomus.

XVIII. Formica Grana diſſecans, Sapiens diſcretus.

XIX. Vulpes aues capiens, Dæmon venator Animarum.

XX. Nycticorax. Tenebrarum Amans.

XXI. Apicula. in Paruis Magna.

XXII Rana Aquatica. Ocioſus Monachus.

XXIII. Charadrij oculus medicus. Chriſti Aſpectus ſalutaris.

XXIV. Picus inanes Arbores occupans. Dæmon illudens vanis.

XXV. Ciconia Caſtus & Pius Amans.

UNIUS

VNIVS EIVSDEMQVE MYSTERII LATET IN NATVRÆ promptuario. Multiplex Emblema.

1. *Reſurrectio mortuorum.* Dies mortuus Reuiuiſcens. — *Tertull. l. de Reſur. car. c. 1. 11. 12.*
2. *Homo ſoporatus reſuſcitatur.* Dies occidit Dormimus. Exoritur. Exſurgitur. Somnus mortis imago, mortui dormientes.
3. *Quatuor anni* temporum vices. — *Tertull. l. de carn. Reſur. cap. 12. l. 4. de. ſpectac. cap. 9.*
4. *Lunæ Recidiuatus* Tertull. *lib. de Reſur. car. c.* 12.
5. *Plantæ* Reuiuiſcunt, ſemen Repullubat Ambroſius. *lib. de fide Reſurrectionis*, ſymbolum huius myſterij producens Granū frumenti aridum, quod cum tellus molli ſuo ſinu acceperit, foueritque, admiranda ſui commutatione in ſpicam erumpens, omnibusque ſui gratiſſimam ſpeciem exhibens, ſuſcitari videtur, nam Chriſti ſenſu mortuum fuerat. Breuiſſimè Epiphanius. ſeminatur terra & germinat, quoniam fracta poſt ſectionem reſurgent. Hinc Symbolum: *Mors corporum, ſator quod* tractat P. Sandæus *l. 2. de Symbolis mortis, Symb.* 32. — *Tertull. de Reſur. car. lib. 5.*
6. Arbor, fructus, Acinus, vitis, ſurculus. An non & hoc Emblema è ſcriptura ducunt Patres. audi Iobum patientem. Iob. 14. 1. 8. 9. Eleganter Delrius: Qui facit, vt Arbor floreat exciſa, non poterit efficere, vt corpus emortuum reuiuiſcat?
7. *Rerum ordo Reuolubilis.*
8. *Hominis Generatio.*
9. *Phœnix.* Ales orientis. Tertull. *l. de reſur. car. c.* 13. Amb. *l. de fide Reſur.* Hinc formatur Symbolum, Phœnix in ardenti pyra: inſcriptio, *Perit, vt Viuat.* quod vſurpauit Chriſtophorus Madrutius Cardinalis. aut, *vnica ſemper Auis.* quod

erat

erat Helionoræ Auſtriæ Reginæ Franciæ, Franciſci Regis vxoris, Phœnicis ſui ſeculi. Inſpice ſymbola Imperator. & Reg. Octauij Stradæ, & Sadeleri.

10 *Semenda*.

Quæ à veteribus narrantur de Phœnice, ad Indicam auem traducunt nonnulli ex alterius orbis luſtratoribus, & quidem Nicolaus de Comitibus ſcribit, in vlteriore India, volucrem eſſe trifido roſtro, ſentireque ſe morituram: mortis igitur horâ eam deferre ligna in nidum ſuum, cantillareque ſuauiter, & alarum percuſſione incendere ligna, ipſam illo igne conſumi: indeque vermiculum gigni, qui poſtea in auem creſcit: Hanc auem, *ſemendam* nominant Indicarum rerum ſcriptores.

11. *Palma*. Plin. *lib*. 13. *c*. 4.

12. *Pelecanus*. *S*. Auguſt. *in Pſ*. 101. 5. Greg. *in Pſ. Pœnit. Pſal*. 5.

13. *Apes. Muſcæ. Reptilia. Locuſta. Palumbes. Myoxus. Scarabæus. Vermes*.

De vermibus Menlus Tom. 1. colloq. 5. & 6.

Multa accumulo, vt in vno Emblemate variæ conſpiciantur imagines, vnius eiuſdemq; myſterij. Apes & muſcæ aqua præfocatæ, reſuſcitantur & iterum volitant; Pueris nota res. Reptilia non vnius generis, per brumam immobilia, in orbem iterum ſe voluunt, adſpirante Fauonio Locuſta moritur. Item myoxus animal moritur ſemeſtri. Scarabæi morti vicini in pila ſtercoris ſe ipſos occultant.

14. *Berneca, ſeu Barliathes*.

Barliathes ſunt aues ex ligno creſcentes, quas vulgo Pernecas appellat. Fertur enim, quod lignum de abiete marinis aquis inſidens, quando ſucceſſu temporis, putreſcere cœperit, humorem ex ſe craſſum emittit, ex quo denſato, formantur paruæ ſpecies auium ad magnitudinem alaudarum. Primum ſunt nudæ: deinde maturantes plumeſcunt, ac roſtris lignum pendentes, per mare fluitant vſque ad maturi-

maturitatem, Vincentius *Natur. hiſtor. lib.* 16. *cap.* 90. meminit quoquè Geſnerus, & eaſdem aues, *Brantas ac Bernclas* nominari vulgo tradit.

15. *Alphora.* In piſcem tranſit, & abſumptus, redit in vitam. Albert. M. *l.* 24. *de Anim. tit.* Alphora.

16. *Bombyx.* de hoc animalculo habet Albertus M. *de Animalibus lib.* 26. vbi illud *lanificium* vocat & Vincentius *l.* 20. *c.* 118. & 119. Baſil. Homil. 8. *in Examer.* *Amb. l.* 5. *Exam. c.* 23.

17. *Inſecta iuuentutem renouantia.* Silpha, culex, ſcarabæi. Cicada. Cancri, qui ſæpius vno anno exuere ſenectutem memorantur & vniuerſe quæ cruſtra teguntur. *Ariſtoteles lib.* 8. *de Hiſtor. animal. cap.* 17.

18. *Serpens,* Virg. *lib.* 11. *Æneid.* Ariſt. *lib.* 8. *de Hiſt. animal. cap.* 17. *Plin. lib.* 8. *c.* 27. idem *l.* 20. *c.* 23.

19. *Homines reiuueneſcentes.* Torquemada *Dial. horti floridi.* Valtacentaſius. *l.* 6. *Philonij.* Plura in hanc accumulat Delrius *lib.* 11. *Diſquiſit. Magic. Quæſt.* 23. vbi quærit: An poſſit Dæmon ſeni iuuentam reddere? *Maffei lib.* 11. *Hiſt. Ind. Ferdinan. Caſtanneda. lib.* 8.

20. *Papilio.* Maiolus *tom.* 1. *col.* 6.

21. *Aues vitam reuocatæ.* Langius *Epiſt. medic.* 79. Ariſt de *admir. cap.* 28. *muſcæ & veſpæ.*

22. *Leo catulos viuificans.* Ælian. *de animal.* Baſ. *Hom.* 9. *Hexa.* Orig. *Homil. in Pſalm.* 38. & *de bened.*

23. *Aquila. Pſ.* 102. 5. Theodor. Heraclien. *in Pſal.* 102. 5. Aquila Regni ſymbolum. Ariſt. *l.* 9. *hiſt. animal. c.* 32. Plinij. *lib.* 10. *c.* 3. Rhodig. *lib.* 13. *c.* 20. Delr. *Diſquiſ. mag. l.* 11. *q.* 23. Alb. *lib.* 23. *de animal.* Greg. *homil.* 18. *in Ezech.* Ariſt. *lib.* 9. *hiſt. animal. c.* 32. Plin. *L.* 10. *c.* 3. Pet. Damian. *l.* 11. *Epiſt.* 18. *ſen* 39. Amb. *ſer.* 54. Aldrouand. *lib.* 1. *Ornithol.* Geſn. *lib.* 3. *de Auibus.*

24. Accipiter. Greg. *lib.* 31. *moral. cap.* 6. & 15. & 32. Aldrouand. *lib.* 4. ornithol, *tit. morbi.* Ælian. *lib.* 12. *de animal. cap.* 4.

25. Ceruus.

25. Ceruus. Baſil. *in Pſal.* 41. Hieron. Iſſa. 15. & 34. Auguſt. *in Pſalm.* 41. Gregor. *lib.* 3 *Mor.*

26. Sardonyx. Sardonycem faciunt duo nomina, ſardus, Onyxque, Mardobæus *in can. de Gen.* Iſid. *lib.* 16. *c.* 8. Plin. *lib.* 37. *cap.* 6.

27. Sardius Plin. *l.* 38. *cap.* 6.

28. Amethyſtus. Plin. *lib.* 38. *cap.* 9.

Eccl. 12. 1. 6. 29. Hydria ſuper fontem attrita & reſolidata. Omitto ſignificationes huius ſymboli phyſicas quas breuiter attingit Ioannes Lorinus, & enucleatè exponit Ioan Pineda.

30. Figuræ Reſurgentis Chriſti. I Adam viuens. Gen. II. 7. II. Columba. tranſacto, vndarum, omnia inuolnentium, diluuio in Arcam rediens ramoque oliuæ cunctis optatiſſimam pacem enuncians.

III. Noë, amoris in genus humanum vino ebrius, è ſomno euigilans, cooperta nuditate gloriæ veſtimentis circumdatus.

Chryſ. in. 1. *Epiſt. ad Corin.* IV. Sara & Rebecca ſteriles, Parientes, hanc imaginem delineauit Chryſoſtomus: & ſane artificioſè.

V. Iſaac. de huius Patre Paullus.

Ad. Hebræ. 11. 19. VI. Iacob. Euigilans de ſomno.

Genes. 28. VII. Ioſeph è Ciſterna eductus.

Genes. 37. VIII. Ioſeph. ob falſum crimen in Carcerem detruſus & vinculis alligatus, poſt non multum temporis, libertati redditus.

IX. Moſes è fiſcella bitumine illita, ne fluctibus Nili (Mortis) mergeretur.

Exod. 3. X. Rubus poſt ardorem Paſſionis illæſus ſub igne mortis conſumente validior.

XI. Virga Moſis, quæ magicarum poſt deuoratas omnes Triumphatrix, terrorem incuſſit inſidiatoribus.

XII. Manus in Moſis ſinu leproſa, indeque educta, munda atque elegans. Nu. 17

XIII. Virga Aaron.

XIV.

XIV. Iob nudus bonorum omnium iacturam paſſus, omnique humano deſtitutus ſolatio, tandem in meliorem, ditioremque rerum omnium ſortem veniens, & quaſi è mortuis reſurgens, illuſtrat hanc figuram egregie Ioannes de Pineda Tom 1.

XV. Samſon, obſeratis Gazæ portis prodiens, de hoſtibus glorioſa potitus Victoria. Chryſoſtomus. *S. Auguſt. ſer. c. 6. de Temp.*

XVI. Tobias poſt longam periculoſamque peregrinationem liber à deliberatore piſce ad ſuos reuerſus. *Tob. 6.*

XVII. Mardochæus poſt Aman. (Mortem) Principem tenebrarum proborum omnium capitalem aduerſarium in furcam actum de immaniſſimo hoſte triumphans. *Heſt. 7.*

XVIII. Dauid à Cuſtodia & exercitu Saulis cinctus, ſaluus ſeſe ab inſidiantibus eripiens. 1. *Reg.* 19.

XXI. Filius Sareptanæ mortuus, ad vitam reuocatus.

XXII. Filius Sunamitidis luci redditus poſt deceſſum. 3. *Reg.* 17. 4. *Reg.* 14.

XXIII. Ieremias in puteum deiectus, inde ſanus & incolumis egrediens. *Ierem.* 8. *Ioan.* 2. 1.

XXIV. Ionas poſtquam tres dies manſiſſet in ventre Ceti, incolumis emergens.

XXV. Paſſerculus in hoſtiam pro leproſo oblatus, doribus gloriæ, alarum vice, ab igne ſacrificij liber euolans.

XXVI. Lapis Angularis deiectus, ac reprobatus, factus in caput anguli. *Pſal.* 117.

Fax Extincta, Accenſa. Ioann. Carthag. *To.* 1. *Hom. Cathol. l.* 13. *Hom.* 2. *Pſ.* 60.

Vngues. Pili Epiphan. in Ancor. Homines Rediuiui. ſeptem Dormientes. Grego. Turon. *lib.* 1. *de glor. mar. cap.* 95.

1. Æternitas Sol. Recurrit iugiter.
2. Luna ſemper Recreſcit.

3. Igne

3. Ignis nũnquam ceſſat.
4. Infernus.
5. Terra ſicca & arenoſa nunquam ſaturatur aquâ, *Ignis* qui nunquam deuorare ceſſat.
6. Aer impulſus, ventus redit in circulos.
7. Animus humanus ſimul trium temporum particeps.
8. Baſiliſcus nunquam interit.
9. Asbeſtos ſemper ardet Solin c. 12. Plin. l. 27. c. 10. Iſidor. l. 14. c. 2. Id. l. 16. c. 4. Aug. *l. 11. de ciuit. c. 5. & 6.*
10. Linum Asbeſtinum Caryſtium, Indicum, nunquam extinguitur.
12. Salamandra in igne durat. S. Aug. *l.* 12. *c.* 4. *lib.* 21. *cap.* 4. Ariſtot. *l.* 5. *cap.* 10. Plin. *l.* 10. *c.* 67. Symb. *Imp. & Reg. Ægidij Sadeleri.*
13. Hyacinthus igne non læditur.
14. Pyrauſtæ pennatæ beſtiolæ in fornacib. Cypri viuunt in igne. Ariſtot. *lib.* 5. *de Hiſtor. animal.* cap. 19. Plin. *lib.* 11. *cap.* 36. 1.
15. Circulus Principio & fine carens.
16. SELLA haud interrupta quies.
17. Rota quæ ſemper voluitur, & voluetur in omne volubilis æuum.
18. Annus iugiter reuolutus, qui vbi moritur, & occiditur ibi & renaſcitur, rurſumque oritur.
19. Fons iugis, in quo per mæandros aquæ ad ſuam ſemper refluunt originem, vt iterum fluant.
20. Scaturigo perennis iuges emanans aquas, ſed aquas ſiue benedictionis ſuauiſſimas, ſiue amariſſimas maledictionis æternæ.
21. Labyrinthus innumeris ſe gyris intorquens, qui ingreſſos perpetuo circumducit, circumagit, & perdit.
22. Abyſſus ſpirarum & reuolutionum.
23. Spira ſemper gyrans & circulans in immenſum.
24. Anguis orbiculatim in ſe reflexus, caudam ore complectens: qui in ſui fine rurſum ſemper incipit, & incipere nunquam deſinet.

25. Du-

25. Duratio ſemper præſens, non tranſiens in præteritum aut futurum.

26. Ævum Ævorum ex Dionyſio, quod non interit, ſed eodem modo ſemper ſe habet.

27. Principiũ, ſine principio, ſine medio, ſine fine iugе, interminatum, ſemperque inchoans principium. Hæc farrago eſt imaginum, quibus Æternitatem repræſentare conantur noſtri Theologi. Legendus Cornelius de lapide *cap. 6. epiſt. ad Romа. u numero* 43.

28. Antrum Tenebricoſum.

29. Axis. Cornel. *Epiſt ad Roman.* 6.

30. Mare intransmeabile. Galfridus

31. Hodie.

32. Cedrus.

33. Olea.

34. Darij Exercitus. Cælius Rhodiginus *lib.* 8. *cap.* 2. *lib.* 25. *cap.* 1.

35. Cantus Acæmetarium. Drexel. *conſid.* 3.

36. Mons. Sandæus.

37. Aceruus Arenularum & temporum.

38. Damnatorum lacrimæ, Guilielm. Perald. *ſumma virt, part.* 7. *de* 8. *Beatit.* S. Bonauent. *c.* 49.

39. Numerus ineffabilis. Drexel. *conſ.* 4. *de Æternit.*

40. Chriſtus, Adam, mors, coruus.

Plures alias Æternitatis imagines apud antiquitatis & ſymbolorum ſcrutatores reperio, quæ compendio referam.

41. Mulier ſtans ambabus manibus eleuatis; dextra tenens caput coronatum, ſiniſtra aliud non coronatum, Æternitatem Deam exprimit, Sebaſtianus Erizzus *fol.* 411.

42. Mulier dextra innitens clauæ, & ſiniſtra cornu copiæ: pede autem ſiniſtro premens orbem eiuſdem eſt Icon. Æternitatis. idem *loc. cit. Choulius fol.* 113.

43. Mulier velata, in cuius dextera ſol, in ſiniſtra luna,

na, eandem Diuam exprimit. idem. Erizzus *loc. cit.*
44. Mulier ornata ciclade, & ſtans erecta: à ſiniſtra autem eleuans aliquantulum limbum veſtis, dextra continens orbem, cui inſidet auicula inſtar ciconiæ, vel ibis. Choulus *fol.* 133. Valer. *fol.* 288.
45. Mulier veſtita, ſtans, & oſtentans vtraque manu caput hominis bifrons, vt Ianus pingitur. *Ibidem l. c.*
46. Mulier in curru quem trahunt duo Leones, Imperatricem refert in diuos relatam, ac proinde Æternitatem, idem. ibidem.
47. Vir ſuper Elephantem: aut, in curru tracto à duobus Elephantibus, Choulus *fol.* 114. 115.
48. Mulier ſedens ſuper ſphæram tenens ſceptrum in manu, & habens dextram porrectam. Valerian. *fol.* 288.
49. Vir ſeminudus tollens dexteram, & tenens tria capita, in ſiniſtra autem orbem. Tria capita ſignificant tempus, *præſens, præteritum, futurum*. ſicque populus augurabatur. Imperatori Æternitatem, Erizzus *fol.* 701.

RHAMNVS. cuiusnam ſit ſymbolum. *Plin. lib.* 13. *c.* 23. *lib.* 24.
I. Abimelech.
II. Tyrannus.
III. Imperator Rex Princeps.
IV. Epiſcopus Seculi mancipium. Franc. Turr. *l.* 8. *conſt. Apoſt. c.* 46. *pag.* 272.
V. Virginitas. Phot. *volum.* 237.
VI. Regni Chriſtiani Inſigne.
Plin. l. 24. *c.* 1. VII. ΑΛΕΞΙΚΑΚΟΣ, ΑΛΕΞΙΑΡΗΣ. Philetæris.
VIII. Peccatum. Pœnitentia. Bellar. *in Pſ.* 57. Lorin. pſal. *Delrius Tom.* 2. *Adag.* 76. *Pſ.* 54. 7.
IX. Peccator Reprobus. Auguſtin. *in Pſalm.* 57.
X. Diabolus Antichriſtus. Iudæus.
XI. Humilitas. Nic. Cauſſinus *lib.* 10. *Parabol.* 70.
XII. *Rhamnus* ſub lebete. Præcox exitium.
XIII. *Rhamni* ignis. Furor noxius.

XIV. *Rhamni* ignis. Furor irritus.
X V. Ignis in ſpinis. ira euaneſcens.
X VI. Rhamni ignis Plebeiotum ira.
I. *Oliua*, vitis, Ficus, Pater, Filius, Spiritus. S. *Rhamnus* Mundi Princeps, cacodæmon.
II. *Oliua*, Ficus, vitis. Gratia, lex, Chriſtus.
III. *Oliua*, Ficus, vitis. Amans quietis, Sapiens. *Rhamnus*. Turbulentus clericus.
IV. Oliua, Ficus, vitis. Sapiens. Sibi vni vacans.
V. Riſus ſtulti. *Eccleſiaſtæ*. 7.
VI. Adulationis Contemptor.
VII. Adulator Geſtiens.
I. *Pyrdmis* ſi Pythagoricè ex numeris conſtituatur, augebit ſymboli elegantiam, In ea namque Vnitas Deum repræſentabit. Item *Pyramis* ſymbolum eſt vitæ non cuiuſque, ſed felicis, quæ proprie vita Cimmerio ſermone dicitur, quæ à multis huius mundi negocijs ſe paullatim ad vnum colligit, & in Deum vt apicem ſummum omnes ſuas dirigit actiones: Hanc pyramidem expreſſit Deus inquit *Goropius* plane Theologicè, dum dixit, *Martha Martha ſolicita es, & turbaris circa plurima, porro vnum eſt neceſſarium: Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea. Luc.* 10.
II. Pyramis fundata ſuper baſim quadratam; in qua baſi ſit caput hominis ſine oculis, & manus adſicta: in vertice verò Pyramidis oculus, ſignificat mentem bonam conſtantis viri impetu poſſe euerti. Oculus denotat Prouidentiam, & viſum: Caput, & Manus reliquos ſenſus plura Archilles Bocchius *in ſymb.* 95.
III. Pyramis tetragona, habens vnitatem pro ſummitate, & pro baſi, quaternarium, quod eſt hoſpitium æternorum Deorum apud Pythagoram; exhibet mundum Idealem: & Radij, quos vnitas emittit ſupra Pyramidem ſignificant ideas, archetypos primos rerum. Ita philoſophatur Farraſepte *fol.* 213.

**** IV.

IV. Pyramis erecta, & Soli in cancro aſcendenti expoſita, cum vert is: *ſemper fiat umbra*, ſignificare poteſt hominem, qui ſit maiori virtute, quam fama. vt exiſtimat Brixianus: licet alij aliter ſentiant & in ſenſum contrarium trahere conentur. Conſule Ioannem Baptiſtam Pittonum ad inſignia Catherini Teni.

V. Pyramis imperfecta, ad cuius abſolutionem ſint parata omnia, addita epigraphe, *Ipſe finiam*: repræſentat ſymbolicè hominem, qui magnum quid inceperit, quod nullus aliùs præter primum inceptorem perficiat. Ita Ioannes Baptiſta Pittonus ad inſigne Fabij Pappoli. Ruſcellus vult ſignificare hominem ad quem ſpectet imponere finem, ad operis per alios incepti perfectionem & gloriam. eſt namque *pyramis Gloriæ ſymbolum*, vſus eſt eadem inſigni Hadrianus v. *vide ſymbola PP. Romanor. Octauij de ſtrada*, ſed nequidquam optauit bonus Pontifex finem inteſtinis bellis imponere: morte enim præuentus, certantes inter ſe Chriſtianos Principes reliquit.

VI. Pyramis, quæ maiori ex parte ſit perfecta, ſed adſit manus humana, cum trulla, & lemma: *In Dies*, ſignificat hominem, qui demonſtrat, ſe aſſiduo vti labore, & diligentia, vt vltimam manum operi æternùm duraturo imponat: Pyramis enim iſtiuſmodi operis eſt ſymbolum: Manus cum trulla ſignificat, actionem auctoris non ceſſare, vt opus perficiatur. Sic fere Camillus Camillius ad inſigne Hernandi Vitalis.

VII. Pyramis, in cuius cacumine ſol, & in medio duæ manus ſe inuicem complexæ, adiuncta epigraphe, *ſine fine*, ſymbolum eſt hominis, qui ſit permanſurus conſtans in fide & obſequio, in quo fuerunt maiores, & qui ſpem in Deo collocet non mouendum: eandem enim in poſteros ſinceram fidelitatem futuram, nam antiqui volentes ſignificare

ficare Deum, effingebant ſolis effigiem: volentes ſignificare ſtabile quid & æternum, pingebant Pyramidem in baſi quadrata: volentes autem ſignificare fidelitatem, & conſtantiam, exprimebant duas manus coniunctas, vt commentatur Hieronymus Ruſcellus ad inſigne Laurentij Cibo.

VIII. Pyramis in medio aquarum, in quam vndæ, venti, pluuiæ incurrunt addito lemmate: *Immota manet*; ſymbolum eſt hominis, cuius proprium, non moueri, *nec ſpe, nec metu*. nulliſque aduerſariorum ictibus concuti. Camillus Camillius ad inſigne Nicolai Cauli.

IX. Pyramis fines agrorum, regionumque terminans, hominem admonet, vt viſo cuiuſuis rei termino quem videre tandem ſolent mortales (nam coſummationis omnis in hoc mundo videtur finis) cogitet, vitam omnem figuræ ignis eſſe conformandam, niſi nunquam ad felicitatis finem contingere velit. Atque ideo

X. Pyramis in ludis, pro meta poni ſolita ſignificat, non oſcitanter ſymbolica conſideranti, in ludis quoque vitæ beatæ finem ob oculos verſari debere.

XI. Pyramis ſiue meta, capite humano ſuper impoſito repræſentat litteram R. quæ Hebræis eſt *Reſe*, à *Ros*, id eſt, caput, & lingua Cimbrica *Ris*, quæ vocula, in primæua lingua interpretatur, Erigæ, quæ eſt propria actio Spiritus Sancti, cuius eſt erigere hominem, id eſt, hominis partem ſuperioré, quæ eſt mens & intellectus, ad Altiſſimum id eſt Deũ, & quia pars hominis erigi nõ poteſt, niſi pars inferior, caro ſcilicet, & animi tumor à Ratione Frænetur, Pyramis, ſiue Meta, ſignificat carnem, & animi tumorem prius eſſe frænandum, vt mens liberè poſſit ad Altiſſimum erigi; quæ quidem eleuatio ad ſupremum deſignatur Capitis hieroglyphico, vt ſignificetur caput, ſuo fræno, id eſt

ratione belluinam hominis partem coërcere, & imperio premere, quod ni fiat, nunquam ſpiritus impetus diuini ad altiſſimum erigetur, in hunc ferme modum diſſerit non minus p è quam ſymbolicè Goropius *lib.* 15. Hieroglyphicorum apud quem folio. 239. Pyramidem capite ſuperpoſito graphicè expreſſam reperies. Alio modo philoſophatur Iulius Camillus in ſuo Theatro, apud quem.

XII. Pyramis, poſita in quarta porta primi gradus, in ſummitate habens punctum indiuiſibile, ſignificat in mundo ſupracæleſti Entium latitudinem, ac Diuinitatem, tam cum relatione, quam ſine illa. item ſignificat Patrem & Filium ante, ac poſt incarnationem, & Spiritum *S*anctum.

XIII. Pyramis conſtituta in porta Mercurij ſub antro in tertio gradu Theatri eiuſdem, ſignificat quantitatem in rebus continuam

XIV. Pyramis in porta Mercurij ſub Paſiphaë in quinto gradu, ſignificat quantitatem continuam in hominibus ſecundum quam dicuntur magnus. paruus, mediocris.

XV. Pyramis in porta Mercurij ſub Talaribus in ſexto gradu, ſignificat extollere & deprimere.

Serpens Æneus, de quo *num.* 21, 9. in haſta, vel pertica vexillari erectus, in quem oculos conijcientes ſanabantur à morſibus ignitorum ſerpentium.

I. Ligno impoſitus fuit ſerpens.

II. *Serpens* ſymbolicè referebat *Peccatum*, & peccati auctorem diabolum mortemque ex peccato conſequutam, confixam Chriſti virtute, qui pro nobis peccatum factus eſt. II. *ad Corinth v.* 21. id eſt, vt ibi Juſtinianus, & Eſtius docent, pro peccato victima.

III. *Serpens* typus fuit, & ſymbolum Chriſti, prout ſalutē intuentibus adferebat, vt paſſim Patres docent.

IV. *Serpens* ſymbolum eſt medici, aut medicinæ.

Arca

Arca Fœderis, 1. Significabat ſymbolicè *Chriſtum.* Gregorius *homil. vltima in Ezech.* 11. Arca ſymbolicè exhibet Deiparam *S.* Bernard. *in ſent.* 1. Longitudo arcæ denotat longanimitatem, & patientiam Sanctorum: Latitudo caritatem: Altitudo, contemplationem & deſiderium æternorum bonorum. Hæc habent menſuram cubiti, quæ perfecta eſt, quia in Beatis omnia quaquaverſum integra, & perfecta ſunt. 2. Arca erat ex lignis Sethim quia Beati poſt reſurrectionem habebunt corpora immortalia. *Cyrid.lib.4. in Ioan. 24. Hieron. ad Euchſtoc. de Virginit. Gregor.1.7. Regiſtri Ep. 30.*

Symbola bonorum, malorumq́; ſigna.

Auis ſymbolum eſt *Chriſti*: ita auis quam vocat Deus ab oriente, *Iſaiæ* 46. Chriſtum denotat. Ex iiſdem habebis; Aues in arca ſymbolice deſignare Iuſtos & meritorum cæleſtium plenos; at enim, Aues non raro ſunt dæmonum ſymbolum, Geneſ. 15. & 40. Deuter. 4. & 32.

Leo, quamuis animal ferociſſimum, & immundum, Leo & catulus leonis dicitur Chriſtus.

Idem ſymbolum transfertur ad ſignificandam fortitudinem & iuſtitiam punitiuam Dei: Regiam poteſtatem Chriſti, vim angelicam: ſed non infrequentius in malam partem accipitur. *Leo rugiens* exprimit diabolum.

Canis animal fidum, gregis cuſtos, & luporum exagitator, ac furum hoſtis, multorum bonorum ſymbolum. *Greg. l. 20. mor. c. 8. & Homil. 40.*

At enim, idem, quia animal immundum, ſalax, iracundum, vorax, canniuorum, reuertens ad vomitum in malam partem ſæpiſſimè accipitur. Eodem modo, *Serpens*, aliquando eſt typus Chriſti; ſed in contrarium haud rarius ſumitur: ſiue, dum voluptatis eſt imago, quia pedibus carens, pronus ventri inſiſtit terræ glebis pro cibo vtitur: venenum geſtat in dentibus. *Hiero. Iob. 30.*

Symbola Theologiæ *ſymbolicæ.*

Mons. Sanctus Gregorius Niſſenus *in enarratione vitæ Moſis, paulò poſt medium.* Theologiam ait eſſe montem. Heſichus *in cap.* 10. *Leuitici.*

Mare. S. Ambroſius, *Epiſtola* 44 *ad Conſtantinum.* Mare eſt ſcriptura diuina, &c.

Ager. Theſauri. Chryſoſtomus. *homil.* 40. *in Ioannem.*

Rete. S. Ambroſius *commentario ſuper cap.* 5. *Lucæ.*

Mannæ repoſitorium. Origines. *Homilia* 7. *in Exodum.*

Armamentarium. Hieronymus *in Epitaphio. Paulæ Romanæ.*

Turris David.

Alimentorum penu. Auguſtinus, *lib.* 14. *de Trinitate cap.* 1.

Officina Apothecaria. Sic ergo Baſil. *epiſt.* 1 *ad Greg. Nazianzen.*

Fons. Fontem, ſicut & fluuium, doctrinæ ſacræ ſymbolum eſſe, non ambiget is, qui verba Eccleſiaſtici conſiderauerit, *cap.* 24. Ego ſicut aquæ ductus.

Lacus. Ariſtoteles *de mirab. Auſcult.*

Cœlum. Scriptura ſacra, quæ Theologiam Chriſtianorum complectitur, cœlo comparatur in diuinis litteris

Pallas armata. Salmeron *Tom.* 1. *Proleg.* 18.

Vrania. Florauantius *lib.* 11. *de Trinit. præfatiuncula.*

Sol oculus. Chriſtophorus Gillius. *Tom.* 1. *comment. Theolog. tract.* 1. *c.* 2. *n.* 6

Circulus aureus. Ludouicus Molina. 1. *P. in partitione Theologiæ.* His adiungi deberent ea ſymbola quibus Doctores Eccleſiæ exprimunt *Sacræ Scripturæ* ſenſum Myſticum ſiue Allegoricũ, qui à ſymbolico non eſt diuerſus. Anima, quod erat ſymbolum Eſſenorum, quo repræſentabant arcanum intellectum, verbis, tanquam corpori immerſum. Philo *de vita contemplat.*

Spiritus

Spiritus cui opponitur caro Ædificij culmen : ita S. Hieronymus *in Epitaphio Paulæ*, cui hiſtoricus ſenſus eſt fundamentum. Fructus arboris, quem tegit Cortex, eſt S. Gregorij *in Ezech*. 2. & *l.* 20. *Moral. cap.* 11. *l.* 21. *c.* 1.

Radix arboris. S. Gregorius ibid. eadem analogia vocetur Medulla liber ſcriptus intus, S. Gregorius *Hom.* 9. *in Ezech*. quem continet liber ſcriptus foris. Vir, cum littera ſit mulier Petr. Damia. *ſerm.* 111. *de dedic.* Peripheria mundi intelligibilis, quæ complectitur centrum Orig. *in c.* 1. *Ioan.*

Symbola Theologiæ Doctorum.

Stellæ. Danielis 12. 3. Qui docti fuerint, fulgebunt, quaſi ſplendor firmamenti, & qui ad Iuſtitiam erudiunt multos, quaſi ſtellæ in perpetuas æternitates.

Turris. Collum. *Cantic. or.* 4.

Dentes. Cant. 4, 2. Dentes tui ſunt greges tonſarum.

Oculi. Cant. 5, 12. Oculi eius ſunt columbæ.

Arbores. Chriſtoph. Gillius *Tom.* 1. *Theol. tract.* 1. *cap.* 2.

Nutritij Eccleſiæ. ſanctus Auguſt. *lib.* 2. contra Julianum ſub finem, appellat Theologiæ Doctores, Plantatores, Rigatores, Ædificatores, & Nutritores Eccleſiæ.

Patres Eccleſiæ. Idem lib. contra Julianum eoſdem vocat Patres Eccleſiæ.

Medici Animorum. Clemens Alexand. *lib.* 1. *Pædag. cap.* 1.

Apes. Exteriora tentoria faciunt ex ſuccis amarioribus: quod dulciſſimum eſt, in intimis recondunt.

Sacerdotes. Qui hæreſis lepram diſcernunt, vt loquitur Heſychius *ad illud Leuit.* 14. quaſi plaga lepræ eſt in domo mea.

Selecta

Selecta ex DIONYSIO AREOPAGITA *de Theologia Symbolica, ex libro de cœleſti Hierarchia.*

Pennatos ſanctorum *Angelorum* pedes Theologia finxit. *Penna* enim declarat, & ſurſum ducere valentem celeritatem, & quod cœleſte eſt, & quod viam ad ſublimia faciat, *Nuditas eſt calceorum priuatio*, id quod ſolutum ac liberum eſt, atque deſertum & purum ab omni externa commoditate, *Ventorum* autem nomen in eis celerem declarat, & in omnia fere puncto temporis penetrantem efficientiam, motumque ex ſuperis ad inferiora loca, rurſusque ex inferis ad ſupera traijciendi; quin eis *Nubis* ſpeciem Theologia affingit, hoc ipſo declarans ſanctas illas mentes & plenas eſſe maximè abſtruſi abditique luminis.

Leonis quidem figuram declarare putanda eſt principatum robur inuictumque animum, vimque qua contendunt pro virili ſua ad diuinitatis, quæ abſtruſa eſt.

Aquilæ verò figura, regiam poteſtatem ſupra petendi, celeriterque volandi vim, & ad cibum, qui vires reficiat, capiendum.

Equorum figuram obedientiam : qui ſi albi ſint, candorem, maximeque cum diuina luce coniunctionem declarant: ſi cærulei, occulta & abſtruſa : ſi rubri igneam ſpeciem. & efficacitatem: ſi ex candore nigroreque mixti ſint, id ſignificant, quod vi qui traijcit extrema connectit: Flumina diuinos riuos declarant. Curſus autem, ſocietatem & conſuetudinem, qua coniunguntur ſimiles. *Rotæ verò*, ſi pennatæ ſunt, & ante ſine reuerſione & inflexione incedunt, vim actionis earum recta via incedentis.

Ex ſcholijs S. Maximi.

A. *in vniuerſo*) vt rex, creator, omnipotens, hæc enim nomina ſunt diuinæ prouidentiæ in genere. *B. in parte*) vt Deus deorum, dominus dominorum, rex regum:

ſegum: non enim omnes, ſed quidam dicuntur dij, domini, reges. *C. Viſis.*) ſic vocat reuelationes Dei in ſymbolis. *D. in templis.*) deſignat hic Dionyſius illud viſum *apud Eſa. cap.* 6. videturque dicere, vidiſſe Eſaiam in templo illud viſum de ſedente in ſolio, & de Seraphinis ſupra illud, quæ deinceps hic in Dionyſio ſequuntur, dicta ſunt de viſione Ezechielis c. 1. *& de alia cap.* 10. *E. oculi*) *Pſal.* 32. Oculi eius ſupra pauperem reſpiciunt. *F. aures*) Iacob 5. clamor eorum in aures Domini Sabaoth introiuit. *G. capilli*) Dan. 7. Et capilli capitis eius quaſi lana alba. *H. facies*) *Pſal.* 32. Facies Domini ſuper facientes mala. *I. manus*) Job. *cap.* 10. Manus tuæ fecerunt me. *K. ſcapulæ*) *Pſal.* 90. Scapulis ſuis obumbrabit tibi. *L. alæ*) *Pſal.* 16. Sub vmbra alarum tuarum protege me. *M. brachia*) *pſal.* 88. Brachium meum confortabit eum. *N. poſteriora*) *Exod.* 33. Poſteriora mea videbis. *O. pedes*) *Gen.* 3. & audierunt vocem Domini deambulantis in Paradiſo. *P. Coronas*) *pſal.* 64. Benedic Coronæ benignitatis tuæ. *Q. ſedes*) *pſal.* 88. Thronus tuus Deus in ſæculum ſæculi. *R. calix.*) *pſal.* 74. calix Domini in manu eius. *S. cratera*) *prouerb.* 9. miſcuit crateram ſuam, apud 70.

Symbola ex EVCHEIO EPISCOPO *Lugdunenſi, de his quæ in vſu atque in medio habentur.*

Panis Chriſtus, vel ſermo Dei, in Euangelio.

Acetum, aſperitas corruptæ mentis. In pſal.

Duo Teſtamenta, eo quod hic duo illi lapides molares poſſint ſignificare, memorauimus. Et ita duo teſtamenta, duo Cherubin in Exodo. *Cophini*, Apoſtoli, in Euangelio: cathedra, doctrina. In Pſalmo.

Cinis, humanæ fragilitatis inanitas. In Salomone.

Laqueus. dolus. In Pſalmo: laqueum parauerunt pedibus meis. Anulus, ſignaculum fidei, in Euangelio: & date anulum in manum eius. Argentum, eloquia

**** f diuina,

diuina, ſiue intellectus terræ, vel hiſtoriæ, in pſalmo: eloquia domini, eloquia caſta.

I. *Numerus* ad vnitatem Deitatis refertur in Pentateucho: Audi Iſraël.

II. *Ad* duo teſtamenta diuinæ legis referuntur, in Regnorum.

III. Ad Trinitatem, in Ioannis Epiſtola.

IV. Ad quatuor Euangelia, in Ezechiele.

V. Ad quinque libros Moyſi.

Geneſ. 1, 26. VI. Ad diem ſextum, quo Dominus hominem cum vniuerſis terræ animantibus fecit in Geneſi.

VII. Ad diem ſeptimum, in quo perfectis omnibus Dominus requieuit.

VIII. Ad diem Dominicum reſurrectionis, id eſt, octauum.

IX. Ad Sacramentum horæ nonæ, qua Dominus Spiritum emiſit, in Euangelio: Et circa horam nonam clamauit IESVS voce magna, ſunt & nouem nomina precioſorum lapidum, & nouem ſunt ordines Angelorum.

X. Ad decalogum, id eſt, decem verba.

XI. Ad Apoſtolos, in Euangelio. Vndecim autem diſcipuli abierunt in Galilæam.

XII. Ad Apoſtolos in Euangelio.

XIV. Ad Sacramentum Dominicæ generationis.

XV. Ad quindecim gradus templi, quos fecit Salomon.

XVI. Ad numerum Prophetarum.

XXII. Ad Sacramentum diuinorum voluminum.

XXIV. Ad myſterium numeri Seniorum.

XXX. Ad fructus fidelium coniugiorum.

XXXIII. Ad myſterium ætatis, qua Dominus in carne verſatus eſt.

XL. Ad quadrageſimæ Sacramentum in Euangelio.

Matt. 1. XLII. Ad numerum in eremo manſionum, vel ad numerum generationum, quæ ab Abraham ſunt, vſque ad Dominum Ieſum Chriſtum.

XLVI.

XLVI. Quadraginta & ſex annis ædificatum eſt templum, à transmigratione redeuntibus Iudæis. *Ioann.* 2. 20.

L. Ad Pentecoſten: in actibus Apoſtolorum. *Act.* 2. 1.

LX. Ad fructum viduis, ſiue continentibus debitum, in Euangelio: *Et dabunt fructum, aliud ſexageſimum.* *Mat.* 13. 8.

LXXII. Ad numerum presbyterorum Moyſi, vel diſcipulorum quos Dominus elegit. *Num.* 11. 24. *Luc.* 10. 1.

C. Ad martyrum fructum, ſiue Virginum, in Euangelio. *Matt.* 15. 8.

M. Millenarius numerus pro perfectione omnium numerorum ponitur, &c.

HACTENVS EX R. P. SANDAEI

THEOLOGIA SYMBOLICA:

Nunc ex

SYMBOLIS VITÆ HVMANÆ, BREVIS, EX EODEM

SYNOPSI.

1. VITA ÄER. Sap. 11. 5. Spiritus Pneuma.
2. *Accipiter* Pier. *lib.* 31. breuiter: naſcimur: cuius ſymbolum *Infans.* Seneſcimus: *Senex* Viuimus: *Accipiter* morimur: vt notat *Piſcis* naturæ diſſidio cuius ſignum: Equus fluuialis.
3. Apocrotema ſeu digitorum colliſio. Sardanapali Regis Aſſyrij deliciociſſimi ſepulchro inſculpti duo digiti, crepitum edentes: vitam quamuis longiſſimam & in delicijs actam, nec, TANTI eſſe.
4. *Aque fluxus* quæ pro nihilo habentur, eorum anni erunt *pſ.* 89. v. 5.
5. *Aquila.* Pertranſierunt ſicut aquila volans ad eſcam. Iob 9. 26. Abacuc. 1.
6. *Aquila, Nauis, Coluber.* Via aquilæ in cœlo, colubri ſuper terram, Nauis in medio mari. Prou. 30. 19. *Vul.*

Vultur Iob 9. ſicut aquila ad eſcam.

7. *Aranea pſ.* 81 anni noſtri ſicut aranea meditabuntur. Hieron. Caſſiod *pſ.* 38. adagium Aranearum caſſes vel opera texere. S. Auguſtin, Chryſoſt.

8. *Araneæ tela.* Lorinus in *pſ.* 89. Gregor. Nyſſen. *Tract.* 1. *c.* 7. Tela habet quatuor ſectiones, & quælibet ſectio 20. ferè fila ergo tota, 80. anni.

9. *Auis.* vt auis aut nauis, cuius nullum volatus manet veſtigium. Sap. 5.

10. *Aurora.* Oſeæ 11. ſicut mane tranſeat. Auguſtin, *in pſ.* 36.

11. *Aqua dilabens l.* 2. Reg. 14. quaſi aquæ dilabimur ſuper terram quæ non reuertuntur. Symbolum Clepſydra, in qua aquæ olim, hodie arenæ fluunt inaduertenter & quaſi furtiuè.

12. *Bulla, pſ.* 89. Quæ pro nihilo habentur, eorum anni erunt, adagium vetus: *Homo bulla*, Varro *l. de agricult.* Lucianus in Charonte. Genebrardus legit: quæ pro nihilo habentur, id eſt *Bulla* eorum anni erunt.

13. *Calculus arenæ.* Eccleſiaſtici 18. *verſ.* 8. Ephrem. *Tom.* 1. *ſerm. ad piet. & bona opera.*

14. *Catarrhacta.* defluit vita vt Catarrhacta. *pſ.* 89. *cum impetu.*

15. *Centaurus.* Pier. *l.* 4. pube tenus humana, reliquo equinâ, pernicitas.

15. *Circulatio. pſ.* 11. Impij in circuitu ambulant.

16. COR. Pier. *l.* 34. nullum animal abſque corde viuit.

17. *Corona, Circulus. pſ.* 64. Ægyptij expreſſerunt ſymbolum in *angue.*

18. *Curriculum.* Curſus. Curſor. 1. Cor. 9. *ſtadio* confert homines S. Paulus. lege S. Auguſtin. *l.* 13. *de Ciuit c.* 10. & 11. dies mei velociores fugerunt curſore. Iob. 9.

19. *Cuſtodia in nocte.* Schiltracht, *pſ.* 89. quæ pro nihilo erit.

20. *Cucur-*

20. *Cucurbita, hedera* vna nocte nata eſt & periijt. Ion. 4.

21. *Dies*. 2. Petri 3. mille anni ſicut dies vnus. Ambroſ. *in c. 15. Lucæ, in t. & pſ. 89.*

22. *Dies mercenarij*. Iob. 7. Pineda. exſpectat quietem hic eſt mortem.

23. *Dictum, ſermo, verbum*. volat irreuocabile verbum. Verba pennata, dicto citius, dictum factum, adagia.

24. *Exercitus*, militia eſt vita hominis ſuper terram. Iob. c. 7. *Finis belli pax*.

25. *Feſtinatio pſ.* 77. anni eorum cum feſtinatione. id eſt. tumultuariè, velociter.

26. *Flos egrediens*. Iob 14. quaſi flos egreditur & conteritur. Pineda. mundus ſimilis Horto Adonidis, in quo nihil ſerebatur ad fructum, ſed ad voluptatem.

27. *Flos tranſiens*. Manè ſicut herba tranſeat, manè floreat. *pſ.* 89. Lorin.

28. *Figura*, 1. Cor. 8. præterit figura huius mundi: vita *Fuga*. Iob. 14. 2. fugit velut vmbra. Fuga muſicorum.

29. *Flamma, candelæ, cereus ardens*. Sap. 2. Poſt hoc erimus, extinctus eſt vt candela.

30. *Flumen*. Tempora prætereunt more fluentis aquæ. S. Ambroſ.

31. *Fœnum tectorum*. Iſa. 40. Omnis caro fœnum. 1. Petr. 1. Ambroſ, Auguſtin. Eccl. 14. Omnis caro ſicut fœnum veteraſcet, &c. & ſicut folium arboris.

Fœnum areſcens. pſal. 36. Tanquam fœnum velociter areſcent. Bern. ep. 104.

32. *Folium*, quod vento rapitur, & *ſtipula ſicca*. Iob. 13. 25. Pineda.

33. *Fumus*. Sap. 2. & 5. tanquam fumus qui à vento diffuſus eſt. pſ. 72. *fumus deficiens. Nubes matutina*, fumo de fumario. Oſeæ 13. mundus *fumos vendit*.

34. *Fum-*

34. *Funiculus Schœnus.* Ezech. 47. funiculus diſtributionis.

35. *Gutta maris.* Eccleſ. 18. Numerus diem hominum, &c.

36. *Halitus oris hibernus. Herba Solſtitialis.* Rhodigni. l. 29. 4. Turneb. l. 24.

37. *Hora. Hora nouiſſima. pſ.* 89. mille anni, & 1. Ioan. 2. Lorin. Caietanus.

38. *Ignis in ſpeculo.* In *imagine* pertranſit homo. pſal. 38. Baſil. Chryſoſt. Lorin. *Imago* in tabula. *Linum fumigans* ſtuppa. Iſa. 42. Delrio adag. ſacr.

39. *Locuſta.* Excuſſus ſum ſicut Locuſta. pſ. 108.

40. *Lucerna.* Volunt extinguere lucernam meam. Pier. l. 46. *Lucerna deficiens.*

41. *Mare feruens. modicum.* Momentum. Iſa. 26. & c. 10. Ioann. 16. modicum & vid. me

42. *Myxa. Ellychnium.* Item *nauis.* in morte naufragium, in ſepulcro portus.

43. *Nauis pom i portans.* Iob. 9. Pineda in Iob. 9. D. Gregor. l. 6. epiſt. 26.

44. *Nebula Sap.* 2. *& pſalm.* 47. nebulam ſicut cinerem ſpargit. *Nubes.* Sap. 2.

45. *Nimbus. Nuncius* velociter percurrens Sap. 5.

46. *Oculus apertus.* 47. *olera* herbarum cito decident. *pſal.* 36. Caſſiodor.

48. *Palmus dodrans,* palma manus. Ecce menſurabiles poſuiſti dies meos. *pſal.* 38.

49. *Pelagus.* Pueritia, adoleſcentia velut Ægeum mare ventis concupiſc. agitatur.

50. *Peregrinatio.* Aduenas & peregrinos. 1. Pet. 2. *pſ.* 119. 1. Paral. 29. 2. Cor. 6. *Peregrinatio eſt vita.* Seneca, Gretſer. opuſc. de peregrin.

51. *Phasma ſpectrum. Pſal.* 38. in imagine pertranſit homo. Iac. 4. vapor ad modicum.

52. *Pomum.* Vncinus pomorum. Amos. 8. Cic. *de ſenect.*

53. *Punctum.*

54. *Quies.* Habitatorem quietis. Iſ. 38. an vita quies per antiphraſin?

55. *Ra-*

55. *Radius textorius* quam à texente tela ſucciditur, Iob 7.

56. *Rota.* Rotam natiuitatis noſtræ. Iac. 3. 6. *currus Seſoſtris.* Paul. diaconus.

57. *Sagitta.* Sagitta emiſſa in locum deſtinatum. Sap. 5.

58. *Scena.* cito peracta.

59. *Scintilla* Ad commonendum cor noſtrum. Sap. 2. ſcintillæ in arundineto Sap. 3.

60. *Scolymos.* Carduus. Pier. *l.* 55. 61. *ſerpens, coluber.* Prou. 30. *v.* 18.

61. *Simulacrum, ſtatua. Somnus* ſomnium. Angelinus Gazæus ex Hentero l. 4. de ruſtico ebrio in Regem adſcito, & poſtridie ad eundem locum reportato.

62. *Spuma.* Oſeæ 10. quaſi ſpuma ſuper faciem terræ Iob. 13. ſtipulam ſiccam perſequeris.

63. *Surculus, ſtipes, virgultum, titio* torris, feſtuca, tremium, ſarmentum *pſ.* 101.

64. *Teda,* tedam poſteris tradere ex Platon. l. 6. de legibus, ſeu *lampada.*

65. *Teſta vas. Tinea* Iob. 27. & ſicut veſtimentum quod comeditur à tinea. Iob. 14.

66. *Torrens. pſ.* 109. de torrente in via bibet. Auguſt.

67. *Trochus ludit in humanis diuina potentia rebus. in Gyrum.*

68. *Turbo trochus,* Turbo ventus.

69. *Vmbra declinans, pictorum.*

70. Vmbraculum, Tabernaculum, Cucumerarium.

SYMBOLA MORTIS,

E PLATONE CHRISTIANO P. SANDÆI SYNOPTICE EXCERPTA

MORS.

PISCATOR. *Sicut piſces capiuntur hamo.* Eccli. 9. vita humana mare; venti affectus; Piſces homines. Hamus mortis eſt eius poteſtas; eſca: diuitiæ honos, volupta;

voluptas; nemo liber euadit è mortis *naſſa. morbi* aquâ commouent, anteqam mors vt piſcator, hamum iaciat: Comment, 1.

AVCEPS. *ſicut aues laqueo comprehenduntur*. Eccleſ. 9. viſcus mortis, voluptas, pocula, intemperantia, carnis illecebra, glutinū amoris praui, auaritia, ambitio. Mors Falco, Niſus, accipiter, varij intemperantiâ ciborum & fructuum mortui, crapulâ item & ebrietate, luxuriâ, iræ impotentiâ, nimia triſtitiâ & mœrore animi, &c. comment. 2.

VENATOR. *Quaſi Nemrod robuſtus venator coram Domino*. Gen. 10. Homo per peccatum, Dama, Lepus, Canis, Lupus, Leo, Equus, mulus, morbi, canes venatici. Comment. 3.

INCENDIARIVS. *Homo in cinerem reuertetur*. Iob. 34. Faces ſunt morbi, febres. Eroſtratus incendit templum Dianæ; mors mundum. Homo velut domus inflammata. Coment. 4.

SCRIPTOR. *Homo in cinerem reuertetur* Iob. 34. hominum actiones fallacibus ſcribuntur literis, has mors detegit & legit inſpergendo cinerem. *In fine hominis denudatio operum eius*. Eccl. 11. ſtylus mortis ſcriptoris, digiti vncati, & vngues. comm. 5.

ARTIFICVM *diuerſorum adminiſtra*, *Auiarius Vitriarius Pharmacopæus*, *Monetarius*. *Memento homo quia cinis es & in cinerem reuerteris*. Coruum à nido pellit cinis, ſanat inuidiam, acediam, iracundiam, ingluuiem, libidinem, auaritiam, &c. comm. 6.

BALLISTARIVS. *Sagittas in obſcuro pſal.* 10. *Sclopetarius*; *Tormentum bellicum*. Homo puluis, Fomes, peccati, globus ſeu glans. 4. elementa, ignis libidinis, &c. comm. 7.

FVR. *Adueniet dies Domini tanquam fur*. 2. Pet 3. Fures varij, mors omnia aufert, nudi naſcimur, nudi denaſcimur. Mors fur vniuerſalis quoad tempus, loca, perſonas, aſcendit mors per feneſtras. Ierem. 9. aliunde Ioann. 10. vndique. Mors ſymbolica, peccatum.

catum. Fur noctu, nox, peccatum mors improuiſa, ſubitanea, ex Regis Balthaſar, &c. vt fur immutat omnia. Iſabella Caroli V. vxor Franc. Belgiæ ad meliora ſtimulus. mors impunè furatur, imò licitè. Fur relinquit immobilia, fundos, &c. mors omnia. comment. 8. & 9.

APIS. *vbi eſt mors ſtimulus tuus.* 1. Cor. 15. Apis aculeatæ mortis ſymbolum, glomeratim irruunt in hominem: *circumdederunt me ſicut apes. pſal.* 117. *Mors veſpa*, è cadauere oritur. Mortis origo cadauer hominis, Mortis aculeus corruptibilitas. humorum intemperies, morbi. Mors in Chriſto vt apis in flore. Vrſus apes irritans, ſibi medicinam confert: nos vincimus mortem, inediâ, pœnitentiâ, corporis afflictatione, &c. comm. 10. & 11.

SCORPIVS vbi *eſt mors ſtimulus tuus.* 1. Cor. 15. modicum animalculum, mors è minima cauſa. Scorpius ex putri naſcitur, terra veſcitur, peſſimum eius venenum. *Sub lapide ſcorpius omni.* Prouerb. Mors vbique ſcorpius caudâ nocet, obliquè, æſtûs tempore maximè. Mors in æſtu peccati, &c. Comment. 12.

COLVBER. *abſorpta eſt mors in victoria.* 1. Corin. 15. Virga Aaron in colubrum, deuorauit virgas Ægypt. Serpens æneus ſymbolum mortis, peccati: Chriſtus ſuperauit morte ſua. Comm. 13.

PISCIS. *Lucius, Leuiathan, Behemoth, Draco, morſus. Ero mors tua o mors.* Oſeæ. 13. Lucius quaſi Lupinus λύκιος. Mors lupina, à rabie voraciſſima. Mors à morſu dicta. Mors velut malleus cœleſtis opificis, conterit electos ad ſalutem, reprobos ad damnationem. Comment. 14.

CARCER, *Habeo claues mortis & inferni.* Apoc. 1. mors pingitur vt perſona tragica. Samſon portas Gazæ aufert, Chriſtus mortis & inferni. Portæ mortis, morbi, pericula terræ & maris. Fauces mortis, extrema hominis, mortis fauces bipatentes, peccata mortalia, portæ mortis æternæ; appropinquat, qui in periculo

eſt, ingreditur qui committit acta. Portæ mortis 5. ſenſus, cogitationes prauæ, occultæ, conſuetudo mala Comment. 15.

LICTOR. *Carcerarius Venator. ſolutis doloribus inferni.* Act. 11. Mors lictor dæmonis, faſces præfert & ſecures, mundum vt ſyluam funibus cingit. Comm. 16.

ESCA: POTIO. PHARMACVM. *Vt gratia Dei pro omnibus guſtaret mortem*, ad Hebr. 11. Mors bolus medicatus, potio amara. Iuſtis mors ſapida. Comment. 17.

TYRANNVS, *ante faciem eius ibit mors.* Habac. 3. in triumpho Tyrannus ante currum, mors ante Chriſtum. Mors domina & Regina, diabolus mortis author, in Adamo & Eua. Tyrannorum eſt initio ſimulare, dein ſæuire, lites ſerunt; ſymbola Tyrannorum ſunt immaniſſimæ feræ. Vrſus, Tigris, &c. Com. 18.

GIGAS GOLIATH. 1. Reg. 17. *Mors & vita duello conflixere mirando.* Dauid cum Goliatho ſymbolum Chriſti cum morte, dæmone. Goliath id eſt tranſmigratio, mors tranſmigratio animæ. Goliath ſpurius, mors inuidiâ diaboli intrauit in mundum, ſtatura vaſta, caſſis, galea, ius in omnes æquale. Lorica mortalitas, Clypeus, Dei decretum immutabile. haſta. Gladius. armiger, occaſio. Timor Goliathi: omnes mortem, bellator ab adoleſcentia, loco pugnat apto quolibet, & vincit ſemper, quouis tempore, ætate. Comment. 19.

REX TERRORVM, *Satelles diaboli, Veſpillo, Carnifex, Triumphatrix. Calcet ſuper eum quaſi Rex interitus.* Iob. 18. Peccatum calcat peccantem. Mors corporis Rex formidinum Veſpillo humum calcat, tumulum, & tumulatum: calcare & inambulare eſt poſſidentis. Homo mortis fundus. calcare eſt triumphantis à victoriâ, mancipia pedibus ſubſtrata, Valerianus Imperator, Tamerllanus, &c. Ioſue 11. conculcatur homo à mortis carpento, equi 4. qualitates contrariæ. Dæmon calcandus ſuper aſpidem, &c. Comm. 20.

SALTATRIX. Mors ſaltat & excarnificat more Laponum

ponum Carnificum, choreæ cum facibus, extinguuntur. Saltans, delirus, diaboli ſocius & laſciuiæ. Mortis ſaltus Phrygius tibiarum cantu; Spondaicus, grauitatem inducit. Mors funeſta choreas agentium varia. Comment. 21.

VINITOR. Iob. 18. calcat botros. putat pampinos luxuriantes. Torcular calcauit ſolus Chriſtus, mors nihil relinquit intactum omnia exprimendo. Angelus vindemians vineam. Apoc. 14. botri ſymbolum improborum, vuæ acerbæ, fellis. Mors iuſtis vinum dabit optimum. 22. Oliuarius 23.

FVLLO calcat pelles, veſtes. mors purgat, vti fullo veſtem. C. 24.

FIGVLVS. Vt lutum. homo ex luto, *tanquam vas figuli confring. eos. pſ.* 11. Iob 13. vas confractum non reſtauratur, in hac vita replendum bono odore operum. Vas caſui obnoxum C. 25.

HYDRIA CONTRITA. *antequam conteratur ſuper fontem.* Eccl. 12. S. Hieronym, Albinus.

ROTA CONFRACTA *ſuper ciſternam* Eccl. 12. Fons Deus; Aqua anima; Hydria & Rota Corpus. Ciſterna terra, hydriâ contritâ aqua ad fontem redit. Rota, ſepulchrum foſſa eſt ſtomachus & vis reſpirandi, huius ceſſatio, mors. Rota natiuitatis, vita humana Rotæ putealis confractio mortis ſymbolum. Rota vſurpata à Willigiſo Arch. Moguntino. Comment. 26. & 27.

SOMNVS *ego dormiui pſ.* 111. *dormierunt ſomnum ſuum.* Somnus mortis frater gemellus, *ferreus, æneus,* mors optanda, redintegrat vires, medicus, laborum terminus. *obdormire in Domino.* Requies. *Somnus antiquiſſimum mortis ſymbolum.* Comment. 28.

SOLVTIO è Portu & vinculis. *Deſiderium habens diſſolui & eſſe cum Chriſto.* Phil. 1. 23. nauigamus à natiuitate ad mortem. Corpus *tunica,* compedes, ſepulcrum, carcer, vinculum. *dirupiſti vincula mea. pſalm.* Voluptates vincula, rete, laquei. Jumentum ad Chri-

ſtum adductum ſoluitur. Lazarus ab inſtitis. Vincu-la opes, honores delitiæ, occaſiones peccandi, mal: conſuetudo, Cymba Charontis ad aliud littus Mor: liberat à 3. vinculis, infirmitatum, concupiſcentiæ, corporis. Comment. 29.

Mala merx. *Mors peccatorum peſſima. pſalm.* 33 vita humana Emporium. Mundus, forum, merces morbi, dolores, mors. Mors eſt actæ vitæ conueni-ens. Comen. 30.

Bona merx. *Pretioſa in conſpectu Domini mors ſan-ctorum eius, pſalm.* 125. non item natiuitas. *Merx vltro-nea putet.* Mors & martyrium volentibus ſæpè nega-tur, nihil minus cogitantibus obuenit. Coment. 31.

Moneta. *pſalm.* 125. morte emitur immortalita: *Mori lucrum.* Paul. Iuſtus morti vicinus canit. Com-ment. 32.

Stipendium. *Obſonium, auctoramentum. Stipendi peccati mors.* Rom. 6. primus mortis ſtipendiarius A-dam: *Morte morieris.* Mors triplex, corporis, gratiæ gloriæ. Inſaniâ ob tale ſtipendium, ſeruire duriſſi-mam ſeruitutem, ſagæ fimum, &c. pro ſtipendio ac-cipiunt, viles animæ. Commeatus mortis, nil ni: *mors in olla.* In caſtris, Dei, donatiuum gratiæ. Com-ment. 32.

Tributum. Mors *naturæ lex eſt, mors tributum officiumque mortalium* Senec. 16. *qq. natur. c* 32. arth: mineruaI, ſortium, mortem non timet, qui tribu-tum eſſe c gitat, in tributo exigitur æqualitas: mor æqualiſſima. *Fata manent omnes. Omnes eodem cogimu* Horat. mortis tributum colligunt 4. ſatellites. Be-lum, peſtis, fames, morbus. Quot mortui varijs lo-cis, varijs bellis? Peſtes variæ, Famis horrendæ ex-empla. Senectus addit coronidem; nemini parcens, tributo communi nullus immunis. Comment. 33. 3-

Capitatio, cum cenſus per capita exigitur. Ca-non, indictio, vectigal, portorium. Coment. 35.

Mulcta à Protoplaſtarum tempore omnibus p-ſteris indicta. Comm. 36.

Fili

FILIA PECCATI, neptis concupiſcentiæ *quæ cum conceperit peccatum, generat mortem.* Iac. 1. mors peccati quadruplex, mors corporis, gratiæ, gloriæ, mors in inferno, &c. Comm. 37

PRIMOGENITA, *primogenita mors.* Iob. 18 ſuperbia, diabolus, præcox & mœſta mors. Mors tollit omnia, etiam primogenitos. Comm. 38.

VIPERA, *occidet eum lingua viperæ.* Iob. 20. lingua viperæ, triſulca: fames, peſtis, bellum, biſulca, ſenium morbus, vniformis: naturæ vitioſitas, vipera fecundiſſima, mors fecundiori, mater omnium morientium, vipera nihil nocentius, vipera paruum animal, mors contemnitur vt exilis, magnos necat. Mors vipera incicurabilis, vipera *volans, iaculus, enchris, acontia*; mors velocior. Vipera hominem vorans. Comm. 39.

Depoſitio tabernaculi. 2. Pet. 1. Paſtoritium, Caſtrenſe, Viatorium, faciſlimè auellitur, ſic corpus Homines peregrini, viatores, aduenæ, milites, in tabernaculis, ſub pellibus vita breuis cur nemo ſummorum Pontificum attigerit annos Petri; Damiani conſideratio: vt meminerit ſe mortales. Mors tabernacula, telas aranearum diſiicit. Comm. 40.

LIB. II. *Mors creditor. Veniet Mors ſuper illos. pſ.* 54. S. Chryſoſt. Hom. 32. Matth. *Debitum* Sap. 15. v. 8. *Commodati redhibitio. Precarij repetitio. latro. Veniat mors ſuper illos, pſalm.* 54. *ſicarius bellatrix aſtuta. Veterator.* Lapis conterens ſtatuam. Dan. 11. 34. *Aries bicornis* ibid. *meſſor.* apoc. 14. *Vncinus*. Amos 8. 2. locuſta Apoc. 9. *Decipula, rete, Calamus. ſagena capietur in ſagena mea* Ezech. 12. Tunica pellicea. Gen. 3. *Framea, Gladius, Romphæa. Colus & penſa. Cupreſſus. Pinus. Noctua. Ignis extinctus. fax inuerſa.* Sap. 11. v. 2.

Caput Teſtudinis. Pier. l 28 *Paſtor* Mors *depaſcet eos. pſalm.* 48. *ſol occidens occidet ſol in meridie.* Amos 8. 9. *ſerpens* Amos 9. *mandabo ſerpenti & mordebit eos* cete. *Ionas in ventre cete tribus* diebus, noctibus, Chriſtus Matt. 20.

***** 5 *Lamia*

Lamia, lania Manticora. Lignator, arborem incidens ad *auſtrum cadit aut aquilonem.* Eccle. 9. *ſecuris ad radicem arboris poſita* Matt. 3. v. 10.

Corporum ſator. 1. Cor. 15. S. Chryſoſtom. *Inſaturabilis* Prou. 30. *Mare*, omnia *flumina intrant in Mare* Eccle. 1. *Harpya, Hyæna Peregrinatio. pſalm.* 609.

Portus. Larua Nolite *timere eos qui occidunt corpus.* Matt. 10. Met. Rhodig. *l.* 28. *ſanguiſuga, Hirudo* Prou. 30. 15. *Crocodilus* ibid. *idolum.* 1. Cor 8. v. 4. *vmbra mortis* Iob. 3. *Tenebræ* Ioann. 1. v. 5. *Mors vita, vita* mors. *Temporalis* vita *æterna vitæ comparata Mors eſt.* Greg. Homil. 37.

Mors, amor. amor Mors. Fortis eſt vt *mors dilectio* Cant. 8. *Fulmen. Meduſæ* caput. Alciatus Embl. 156. *Eques.* Apoc. 6. *equus pallidus. Ianua* mortis & inferni Apoc. 1. *limen, Cliuus. Vnicornis* Ioannes Damaſc. Barlaam & Ioſaph. *cap.* 12. *Monſtrum athleta, pugil, bellatrix. Genius hominem inſequens. Aleator. Latrunculator. Ardelio. abactor, æruſcator. Publicanus. pſalm.* 682.

Crambe *bis* mors eſt. *Seruitus.* Leuit. 27. v. 19. *libertas* Gal. 5. in *libertatem vocati eſtis. Mors Rabula.* Biderm. *l.* 2. epigr. 86. *Textrix, ſectrix. pſalm.* 700. *Kappi, Theta, Thau.* Ezech. 9. *Litera longa.* Lambin. Turneb. *Vua penſilis. ſcopulus, arena, ſilex.* Iob. 38. v. 2. *ventus. Bubo, nicticorax.*

MORS ECHO, qualis in vita, talis in morte *Imago* ſimulachrum, ſpeculum, *Phengites, mors cera, vita ſigillum & contra* 1. Cor. 3. *obliuio omnia,* circulus. Eccl. 12. 7. *Reuertatur puluis in terram ſuam, nigror. Interula. ſtragula. Pyra. Calua. Terminus. Meta, metam properamus ad vnam. Finis. Linea vltima rerum. Oſculando necat, vt* Ioab, *amplexando iocando, ludendo ſubmergendo, ridendo &c.*

Mortis memoria Emplaſtrum, Panchreſtos, &c. varia Epitheta *Larua oſcillans. Collyrium, Theriaca, lixiuium. Sceletus. Filum Theſei. Raphanus. Amethyſtus, Herba Sardoë, myrrha, anſer. Aldronad. l.* 14. *c.* 17. *Siren.*

ren. Natal. Comes. l. 7. Gyraldus ſyntag. 5. *Tigris, Cygnus. Elephantus, Pſittacus Baſiliſci interitus*, Pædagogus cuſtos familiæ, murus, Turris *&c.* Epilogus ex Thom. Kempis. meditatio mortis. *lib.* 1. *c.* 23. vnde & ſymbola erui facile poſſunt.

INDEX APPENDICIS AD SYMBOLA, R. P. NICOLAI CAVSSINI SOCIETAT. IESV,

EX R. P. MAX. SANDAEO ET ALIIS PIERII *Hieroglyphica ſunt ordine alphabetico diſtribata, vbi, &* R. P. SANDÆI *ſymbola vitæ & Mortis.*

A.

A Litera *pag.* 56. 57
Abſynthium *pag.* 3.
Accipiter 3. 59
Acetum 57
Adamas v. Armillæ
Aër 57
Ædes Jani v. Aræ
Æſculapius 3
Æternitas 45. 46. 47. 48
Alcedo 4
Allium 4
Angeli 56
Amaranthus 4
Amethyſtus 4
Amigdala 4
Anchora 4
Ancilia, vide Scuta.
Anguilla 4
Angeli 56
Anſer 4
Anthias 4
Anulus 4
Apiaſtrum 4
Apis 4
Apicula 40
Apium 4
Apocrotema 59
Apua 4
Aquæ fluxus 29. 60
Aquila 4
Aquila iuueneſcens 40
Aræ Ædes Iani 5
Araneus 5
Aranea 60. tela. 60
Aratrum 5
Arca fœderis 53

***** 4 Arcum.

Arcum 5
Ardea 5
Arena 60
Aries 5. 29
Aries annorum trium. 30
Armillæ 5
Arma 5
Artificum variorum inſtrumenta 63
Arundo 5
Aſinus 6
Aſio 6
Aſparagus 6
Auceps 64
Auis 60
Aures 6
Aurora 60

B.

Baliſtarius 64
Barba 6
Baſiliſcus 6
Beta 6
Bicipitium 6
Blittum 6
Bona & mala ſigna. 53
Bos 30
Braſſica 6
Bulla 6
Bulla 60
Bulli 6

C.

Caduceus 6
Calcaneus 7
Calceus 7
Calculus arenæ 60
Camelus 7
Cancer 7
Candela 60
Canis 7. 53
Canities 7
Capillus Veneris 7
Capra 7. 29
Capra trina 30
Capreolus 7
Capparis. 7
Caparis. Mandragora 7
Capriceps 8
Caprificus 8
Caprimulgus 8
Caput 8
Caput ſemicrinitum 8
Cardo 8
Carduus ſcolymus 8. 63
Centaurus 60
Catarrhacta 60
Cephalus 8
Catena 8
Catena homerica 36
Cepphus 8
Cereus ardens 60
Ceruix 8
Ceruus 8
Ceruus ad fontes 40
Chameleon 8
Charadrij oculus medicus 40
Cicada 8
Cicer 9
Ciconia 9. 40
Cicuta 9
Cinclus 9
Cinis 57
Cinnamum 9
Circulatio 60. Circulus 60

Clauis

INDEX.

Clauis 9
Clauus 9
Clibanus 9
Clupea 9
Cochlea 9
Coluber 19
Columba. 9. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35
Columnæ 9
Colus & fuſus 9
Cona 9
Coniza 9
Cor. 60
Cornix 9
Cornucopiæ 10
Corona 60
Coruus 10
Coſſi 10
Coturnix 10
Craticula 10
Crocodilus 10
Cubus 10
Cuculus 10
Cucupha 10
Cucurbita 10. 61
Currus 10
Caruca 10
Culex 11
Cuneus 11
Cupreſſus vide capparis 11
Curriculum 60
Cuſtodia in nocte 60
Cynocephalus 11

D.

Delphinus 11
Dentes vide Guſtus 11
Diadema 11
Dies 60
Dies mercenarij 61
Digiti ſeu de digitorum menſuris 11
Digiti ſeu digitorum numerus 11
Dipſas 12
Dorſum 12

E.

Elephas 12. 40
Ephemerus 13
Ellychnium 62
Equus 13
Equus Fluuiatilis 13
Erythacus 13
Eucherij Epiſcopi ſymbola 57. 58
Exercitus 61

F.

Faces 13
Falx 13
Felis 13
Fenum tectorum 61 bis
Ferula 13
Feſtinatio 61
Fiber 13
Ficus 13
Figura 61
Filix 14
Flagellum 14
Flamma 61
Florus 14
Flos egrediens 61. tranſiens 61
Flumen 61
Folium 61
Formica 40. bis
Frænum 14
Framea 14
Fuca 14

****** 5 Fulmen

Fulmen 14
Fumus 14. 61
Fungus 14
Funiculus 62
Fur 64

G.

Galea 14
Gallina 14
Gallinago 14
Gallus 14
Genua 14
Gladius 14
Grus 15
Guſtus Os eſt Dentes, 15
Griphus 15
Gutta. 62

H

Halitus oris hibernus 62
Hamus 15
Hedera 15
Heliotropium Selenotropium 15
Herba ſolſtitialis 62
Hirudo 15
Hirundo 15
Hora. hora nouiſſima 62
Humeri 15
Hyæna 15
Hydra 15
Hyſſopus 15

I.

Ibis 15
Ignis in ſpeculo 62
Imago 62
Incendiarius 64
Iſis 15
Iugum 15
Iynis 16

L.

Larus 16
Laqueus 16.57
Laurus 16
Leo ſua obtegens veſtigia 39. 40. 53.
Lepus 16
Locuſta 62
Lucerna 62
Luſcinia 16
Liber 16
Lilium 16
Lingua 16
Linum fumigans 62
Literæ Ægypthiacæ 16
Locuſta 16
Lolium 16
Lotus 17
Lucerna 17
Luna 17
Lupinus 17
Lupus 17
Lynx 17

M.

Mallus 17
Malum Punicum 17
Malus 17
Mandragora vide Capparis 17
Manus 17
Mare feruens 62
Marinus vide Lepus 18
Meduſa 18
Merops cucupha. 18
Meta 18
Milium 18

Modi-

Modicum 62
Modius 18
Mola 18
Momentum 62
Mors 63. 64. 65. 66.
Morus 18
Mullus 18
Mulus 18
Muræna 18
Mus 19
Muſca 19
Muſtela 19
Mutuli 19
Myrtus Salix 19
Myrtus 19
Myxa 62

N.

Naſus 19
Nauis 19. 59. 62 bis
Nebrias 19
Nebula 62
Noctua 19
Nicterctum Blittum. 19
Nimbus 62
Numerorum 1. 2. 3. &c. Symbola p. 58
Nuncius 62
Nycticorax 40

O.

Oculi 19
Oculus apertus 62
Olea 19
Onyx 20
Oſtrea 20
Otis 20
Ouis 30
Palma 20

P.

Palmus dodrans 62
Panis Chriſtus 27
Panthera 20
Papauer 20
Papyrum 20
Paſſer 20
Paſtinaca 20
Pauo 20. 40
Pecten 20
Pedes 20
Pelagus 62
Pelicanus 20. 40
Pellis 20
Pera 21
Perdix 21. 40
Peregrinatio 62
Perpendiculum 21
Perſicum malum 21
Phaleræ vide Torques 21
Phantaſma Spectrum 62
Phiala vide thuribulum 21
Phocas 21
Phœnix 21. 40
Pholis 21
Pica 21
Picus 40
Pileus 21
Pinna 21
Pinus 21
Piſcator 63
Piſcis 21
Plumbum vide vncus 22
Polypus 22
Pomum 62
Populus 22
Prouidentia admiranda 36

Pſittacus 22
Punctum 62
Punicum vide Malum 22
Purpura 22
Pyramis 48. 50 51. 52
Pyramides variæ ibid.

Q.

Quadratum 22
Quercus 22
Quies 62

R.

Radius textorius 62
Raia 22
Rana 22. 40
Rapum 22
Remora 22
Reſurrectio mortuorum 41.42.43.44.45.
Retia 22
Rhamnus 48.49
Roſa 22
Rota 36.63
Ruta 22

S.

Sagitta 62
Salamandra 22
Salix vide Myrtus 23
Salus 23
Sapphyrus 23
Sargus 23
Sartago 23
Scala Iacob 36. 37
Scala Pittaci 35
Scala Diſciplinarum 39
Scala fidelium. 39
Scala geſtatoria 39
Scarabeus 23
Scarus 23
Scena 62
Sceptrum 23
Scintilla 63
Scolopendra 23
Scolymes Carduus 63
Scorpius 23
Scriptor. 63
Scuta, Peltæ, Ancilia. 23
Securis 23
Selenotropium vide Heliotropium 23
Sella ſeu ſedes vide Thorax 23
Sepia 23
Serpens 23. 52. 40. bis
Serpens æneus 52
Serra 24
Siborus thunnus 24
Simia 24
Similax 24
Simulacrum 63
Sinapi 24
Siſtrum 24
Smaragdus 24
Sol 24
Somnus 63
Speculum 24
Spica 24
Spina Dorſi 25
Spongia 25
Spuma 63
Squatina 25
Statua 63
Stellæ 25
Struthio-Camelus 25
Surculus 63
Stipes 62

Sus

Sus 25
T.
Tabernaculum 63
Talpa 25
Taranda 25
Taurus Bos 25
Teda 63
Temor 26
Teſtamenta duo 57
Teſta vas 63
Teſtudo 26
Tibiæ 26
Tigris 26
Tinea 63
Tippula 25
Titio 63
Titulus 26
Theologia ſymbolica 54
Theologiæ doctores 55
Thorax 26
Thunus vide Silurus 26
Thuribulum. Phiala 26
Torpedo 26
Torques Phaleræ 26
Torrens 63
Triangulus 26
Tricipitium 26
Tridens 27
Tridens 27
Trochus 63
Tuba 27
Turbo, Trochus 63
Turdus 27
Turtur 27. 29. 30. 31. 37. 40.
Tympanum tintinnabulum literæ ſeptem. 27
V.
Vacca 29
Vacca triennis 30
Velia 27
Vectis 27
Venator 64
Venter 27
Vepres 27
Verbena 27
Verbum 61
Veſpertilio 27
Veſtes atratæ 27
Vipera 27
Virgultum 63
Vita humana 59. 60. 61. 62. 63
Vitis 28
Vmbilicus 28
Vmbra declinans 63
Vmbraculum 63
Vncus Plumbum 28
Vniones 28
Vpupa 28
Vrnæ zili 28
Vrſus 28
Vrus 28. 40
Vulpanſer 28
Vulpes 28. 40
Vultur 28. 60
Vulturis paſtus 40

SYMBOLA.

Vitæ Humanæ. Breuius indicata ordine alphabetico.

A.

Acies, Militia eſt vita hominis ſuper terram Iob. 7. 1.

Allium, non niſi cum lacrymis amatur.

Alueolus luſorius, ſunt homines, ceu calculi & Teſſera, quibus in vitâ vt in aluco luditur à diuina prouidentia.

Anemone. Flos Adonidis pulcherrimus, ſed leui ventorum impetu langueſcens, ac decidens ſemine pappos abeunte.

Arundo. Venti ludibrium. *Æſtas*, poſt quam quid expectes aliud quam hyemem. *Aura nam noſtri fugiunt vt leuis aura dies.*

Aurum. Vide quanti tua valeant opera. Vitæ dant pretium, vt auro pondera. *Aranearum Tela*. Si rumpatur, quis refecerit?

Arbor niſi ferat fructus bonos excidetur, & in ignem mittetur.

Atomus. Vix cernitur. *Auis* Manè canit, veſperi qui illam comedit.

B.

Bellum. Etiam armatis periculoſum.

C.

Cancer anguſtus illis, qui libertatem amant. S. Chryſoſt. Antiph. Stobæ.

Cithara. irrequieta ſonat. Comico. Tragœdia. Cuius vltimus actus ſemper de Morte. Pius Pont. M.

Cribrum. fruſtra aquam illi iniectam retinere conaris.

Curſus. quotidie ſepulchro propior Engelbertus Abbas de ortu & fine Rom. Imperat. *Clepſydra*. Hæc, vt aquam, tempus, Sic tua Vita clepit.

D. De-

D.

Domus. Ruinoſa ac fatiſcens, quam varij caſus momento diruant, aqua, ignis, aër: opifex ipſe, vel nutu.

E.

Ephèmeris, non vltra diem: & hanc haud longam.

F.

Fides. Intenſæ, remiſſæ, vt fidicen volet Stobæus.

Filum. quod facile rumpitur *Clotho colum baiulat, Lacheſis net, & Atrepos occat.*

Flos. Iam naribus adhibetur, mox pedibus calcatur.

Fluuius, in eo vnda vndam trudit, procella procellam, in vita miſeria miſeriam.

G.

Gluma. folliculus eſt grani frumentarij, quem ventulus diſſipat, & deijcit. Gluma, vt theca granum occulit, vita hominis merita.

H.

Hamus. licet tentare omnibus capere paucis.

I.

Iris. Colores oſtendit, non habet.

L.

Labyrinthus. in quo mille errores, & à Minoïs tauro cacodemone. plura pericula.

Laqueus. in cautis. *Larua*. quantum ſæpe monſtrum ſub monſtro?

Lectus. In quo molliter iaces, ſed parum lucraris.

Lucerna. in manu Dei, *Luna*. nunquam in eodem ſtatu.

Luſus. æſtimauerunt luſum eſſe vitam noſtram Sap. 15. 12. bene ſi ad ludicra vitæ reſpexerunt. Nam hic luditur, & ludit. Chryſoſt.

Luſus Aleæ in qua optimus quiſque iactus Aleatori maxime expetendus eſt. Sed vtcumque tamen ceciderit, adhibenda cura eſt, vt eo, quod caſus tulerit rectiſſimè vtatur. Plutar. de Tranquil. anim.

Luſus Teſſerarum. ita vita eſt hominum, quaſi quum

Iudas Teſſeris: ſi illud, quod maxime opus eſt, iactu non cadit: illud, quod cecidit forte, id arte vt corrigas. Terent in Adelph.

Luſus Calculorum. iuuat videre hominum in vita laborem, & tanquam de ſerijs fatigationem. Hoc non tam pugnæ quam vitæ humanæ. Simulachrum eſt,

M.

Manna quod colligendum pro ſeptima quietis die.

Mare procellas voluit, & euripos, naufragiumque frequens.

Molendinum circum agitur ſemper at non ſibi, ſed alijs.

Momentum ex Phyloſophi illius ſenſu, qui rogatus quid eſſet hominis vita, parumper moratus ſe abſcondit. Rudolph. Agric. de iuuen lib. 1. cap. 24.

Mimus. Vitam, mimum vocat Epictetus *in Enchiridio cap.* 23. quem illuſtrat Simplicius. Seneca etiam Epiſt. 80. Thales, & Bion apud Laertium. Auguſti quoque morituri quæſitum fuit: Ecquid hunc mimum vitæ ſatis commode egiſſe videretur.

N.

Nauis. in qua ad portum tendimus omnes. *Nix.* attactu moritur.

Nox cuius errores deteget ortus.

O.

Organum. auram exclude, tacebit.

P.

Pictura. quæ vel molli ſpongia deleri poteſt.

Pomum. foris rubet, intus putet. *Porta.* Ad cælumne, vel orcum?

Puluis. Memento homo quia puluis es & in puluerem reuerteris. Genes. 3

Paconia. Flos in quo vltra quingenta folia. Cadat pluuia: Sol æſtuet, folia omnia decidunt: illico decor euaneſcit.

Pila

Pila. Iactari aſſueta Petrarch. de remed. fort.

Pruina. Vita ſolet ſolui morbo ceu ſole pruina. *Punctum*, vix aliquid.

R.

Res, non durat ad veſperum.

Roſa. *Vt Roſa mane viget, tamen & mox veſpere languet*
Sic modo qui ſumus, cras leuis vmbra ſumus.

S.

Saxum caue, allidas naaim.

Scena eſt hæc vita, & ludus: vel ludere diſce.
Seria poſtponens, vel cruciare miſer.

Tolle ſipariu n & omnia vana videbis. Chryſ. & Syneſius.

Saccus Pertuſus, quicquid inieceris, abieceris.

Sementis, de meſſe nil certi promittens. *Sagitta*. Penna, auraque volat & euolat.

Scintilla. Neglecta magnum ſæpe excitat incendium, multis æternum.

Spectrum, quod in tenebris errat. Philo Iudæus.

Somnium. Heu mihi vbi ſum, quid patior? quæ incendia, qui fluctus, quot hoſtes.

Speculum, omnes prodit. *Somus*, cum eſſe incipit, deſinit.

Spina, tantum nata ad pungendum. *Sympoſium.* Dulce, & magnorum ſumptuum.

Spongia. Ad lacrymas nata. Stipula, per ignem ſubito cinis.

Spectacuium, ipſo cælo ad ſpectandum effuſo.

Simulacrum, formoſum ſed ligneum. *Stilla*, cadendo durat.

Stadium. Ex quo pugil læſus ire feſtinat, vt vulneribus medeatur. Chryſoſt. Hom. 6. de virtute. *Specula* miſeriarum.

Teſſera. Ludenti feliciter, vel ſecus cadit, pro vt ſors vult, ſic & vita noſtra, etiam dum ſtat, cadit.

Theatrum. In quo ſæpe peſſimi quique honoratiſſimum locum obtinent. Stobæus *ſerm.* 104.

******

Tibia. Vide ne diſcrepet. Cic. in offic.
Torrens. Turbulentus, violentus, obſtreperus. Epictet.
Trochus. Ab rotante pendet. Phocylides.
Trutina, cuiuſque opus quantum ſit oſtendit.

V.

Vapor ad modicum parens. S. Iacob.
Veſtimentum, poſt vſum, fimus. *Vallis lacrymarum*, quis nunquam fleuit?
Vitrum. Pulchrum, ſed fragile. *Vmbra*, putatur eſſe, & non eſt. Engelbert. Abb. de Inter. Rom. Imp. c.17.
Vmbræ Somnium. Si nihil vmbra; quid; quæſo, vmbræ ſomnium.
Vrbs. In qua propter multitudinem incurſantium, alicubi labi neceſſe eſt, alicubi teneri, alicubi reſpergi. Sen. *lib.* 3. *de Ira. c.* 6.
Vinum. Modicum aceſcit.

INDEX BREVIS
Alphabeticus Symbolorum Mortis.

Æruſcator.
Arena.
Abactor.
Abitio.
Aleator.
Agricola.
Amor.
Apis Aculeata.
Artificium Miniſtra.
Aries Bicornis.
Ardelio.
Athlera.
Auceps.
Aurifaber.
Auctoramentum.
Auiarius.
Affectuum refrenatio.

B.

Bombardarius.
Balliſtarius.
Behemoth.
Bellator Aſtutus.
BΔΕΛΛΑ.
Bona merx.
Bubo.

C.

Calua.
Carcer.
Carcerarius.
Capitatio.

Canon.
Commodati redhibitio.
Carnifex.
Caritas.
Calamus.
Caput teſtudinis.
Cete.
Cenſus.
Cliuus.
Coluber.
Colus.
Coniunx Diaboli.
Creditor.
Crambe.
Crocodilus.
Cupreſſus.
Contemplatio.
Cera.
Circulus.

D.

Decipula.
Depoſitio tabernaculi.
Debitum.
Draco.

E.

Eques.
Eſca.
Euchariſtiæ Sacramentum.
Echo.

F.

Fax inuerſa.
Figulus.
Filia Peccati.
Framen.
Fullo.
Fulmen.
Fur.
Finis.

G.

Genius.
Gigas.
Goliath.
Gladius.
Gluto.

H.

Harpya.
Hirudo.
Hortulanus.
Hyæna.
Hydria contrita.

I.

Ianua.
Idolum.
Ignis extinctus.
Incendiarius.
Indictio.
Ingreſſus religionis.
Imago.
Interula.

K

Kappa.

L.

Latro.
Lapillis conterens ſtatuam.
Lamia.
Lania.
Larua.
Latrunculator.
Lauiatham.
Lictor.
Limen.
Lignator.
Linea.
Litera longa.

Lucius.
Lucrator.
Locuſta.
Libertas.

M.

Manticora.
Manduco.
Mare.
Medicus.
Mel.
Meduſæ caput.
Meta.
Meſſor.
Migratio.
Moneta.
Monetarius.
Morſus.
Monſtrum.
Muncta.
Mala merx.
Merx bona.

N.

Neptis concupiſcentiæ.
Nexus.
Noctua.
Nox.
Nycticorax.
Nygror.

O.

Obſonium.
Obliuarius.
Otium.
Obedientia Religioſa.
Obliuio.

P.

Pyra.
Paſtor.
Παντοφάργυ
Partus.
Penſa.
Peregrinatio.
Pharmocopæus.
Pharmacum.
Piſcator.
Piſcis.
Pinus.
Potus.
Portus.
Primogenita.
Phengites.
Præſtigiator.
Portorium.
Pugil.
Precarij repetitio.
Prædo.
Publicanus.
Pelagus.

R.

Rabula.
Rex Terrorum.
Rete.
Rota contracta.
Rhomphæa.

S.

Stragula.
Sator corporum.
Satelles Cacodæmonis.
Speculatio Angelica.
Saltatrix.
Speculum.
Sanguiſuga.
Sagena.
Scriptor.
Scorpius.
Serpens.

Simu-

Simulacrum.
Securis.
Sectrix.
Sicarius.
Somnus.
Sigillum.
Sol occidens.
Solutio è portu à vinculis.
Scopulus.
Stipendium.
Sclopetarius.
Subſeſſor.
Seruitus.
Silex.

T.

Tau.
Tela.
Tenebræ.
Tectorium.
Terminus.
Textrix.
Theta.
Tributum.
Triumphator.
Transmigratio.
Tunica Pellicea.
Tyrannus.
Tormentarius.

V.

Venator.
Veſpa.
Veſpillo.
Vectigal.
Veterator.
Ventorum rabies.
Vita.
Vinculum.
Vinitor.
Vipera.
Ventus.
Vitriarius.
Vmbra.
Vnicornis.
Vncinus.
Vua penſilis.

Z.

Zona.

GOSWINVS NICKEL SOCIET IESV PRÆPOSITVS Generalis.

OMnibus, in quorum manus hæ litteræ venerint, ſalutem in Domino ſempiternam. Cum ex privilegio S. Cæſareæ Maieſtatis, & aliorum Principum noſtræ Societati conceſſo Bibliopolis omnibus interdicatur, ne libros à noſtris Religioſis conſcriptos abſque Superiore ejuſdem Societatis licentia typis mandare audeant: & aliquando contingere poſſit, quod cum quiſpiam noſter Prouincialis hujusmodi facultatem D. Ioanni Kinchio Ciui & Bibliopolæ Colonienſi, vel ſucceſſori ſuo fecerit imprimendi aliquem ex dictis libris, alter Prouincialis alteri Bibliopolæ ſimilem licentiam circa eundem ipſum librum concedat, in non leue ipſius D. IOANNIS KINCKII vel ſucceſſoris damnum, & detrimentum. Nos viri huius alioqui Societatis noſtræ Studioſiſſimi ac bene de ea plurimis modis meriti, indemnitati (ne ex huiuſcemodi impreſſione aliquod diſpendium patiatur) conſulere volentes hiſce noſtris literis noſtris omnibus ſignificamus, mentis noſtræ eſſe, quod ſi quando eueniat, aliquem noſtrum Prouincialem illi, vel ſucceſſori ſuo dediſſe licentiam imprimendi, quodpiam noſtrorum hominum volumen, nulli alij Prouinciali, cuiuslibet Prouinciæ licitum ſit circa idem ipſum

volu-

volumen typis mandandum, alijs Bibliopolis facultatem facere.

Atque adeo cunctis noſtræ Societatis tam mediate, quam immediate ſuperioribus harum ſerie prohibemus,& interdicimus,ne poſtquã à præfato D. Ioanne Kinchio, vel ſucceſſori ſuo certiores facti fuerint,ſibi ab aliquo noſtro Prouinciali fuiſſe conceſſam licentiam imprimendi aliquem ex dictis noſtrorum libris, vlli alteri Bibliopolæ ſimilem facultatem eundem ipſum librum imprimendi faciant, nec impertiantur Dat. Romæ die 9. Martij 1654.

Loc. Sig.

Goſvvinus Nickel.

Priuilegium R. P. Prouincialis.

CVm Sacræ Cæſareæ Majeſtatis Reſcripto omnibus, & ſingulis Typographis, Bibliopolis, alijs quamcumque librariam negotiationem exercentibus ſerio, firmiterque inhibeatur, ne quiſquam illos libros à noſtris Patribus hactenus editos vel in poſterum edendos, intra S. R. Imperij, Regnorum & Dominiorum ſuæ Cæſareæ Majeſtatis hæreditariorum fines,ſimili vel alio characteris genere aut forma ſiue in toto, ſive in parte recudere, vel alio recudendos mittere, aut alibi etiam impreſſos adducere,vendere & diſtrahere clam ſeu palam, citra conſenſum ac teſtimonium ſupra dictorum Patrum audeat vel præſumat & vigore illius Reſcripti Cæſarei JOANNI KIN-

CHIO

CHIO Senat. & Bibl. Colon. prædeceſſores n
dederint facultates diverſos libros, interq; (
duas Pædagogi Chriſtiani partes & terti
Tomum Novamq; Sylvam Concionum c
prioribus & nouis Concionibus P. MATTH
FABRI imprimendi, in quibus aliqui ſine
centia Societatis in grave prædicti IOANN
KINCHII præjudicium atque detrimentum
cudantur. Idcirco ego IOANNES ZVVENBRU
GEN Societatis Ieſu ad Rhenum Inferior
Præpoſitus Prouincialis juxta poteſtatē m
ab Adm. Reuerendo P. N. GOSVVINO NICK
eiuſdem Societatis Ieſu Præpoſito Generali
ctam eidem IOANNI KINCHIO Senatori & B
bliopolæ Colonienſi de damnis illatis quære
ti confirmo facultates à deceſſoribus conc
ſas, vt ijſdem omni meliori modo utatur, &
demnitati ſuæ conſulat. in quorum omniu
fidem & teſtimonium has manu mea ſubſc
pſi & ſigillo mei officij communiui. Colon
28. Martij 1654.

Loc. Sig.

Ioannes Zvvenbrugg

Digitized by Google

Digitized by Google

30

Digitized by Google